UNIVERSITÄTS BIBLIOTHEK WUPPERTAL
BERGISCHE UNIVERSITÄT WUPPERTAL

Universitätsbibliothek Wuppertal

Lukianu Hapanta

Lucianus <Samosatensis>

Basileae, [1619]

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.
Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

urn:nbn:de:hbz:468-1-1448

Visual Library

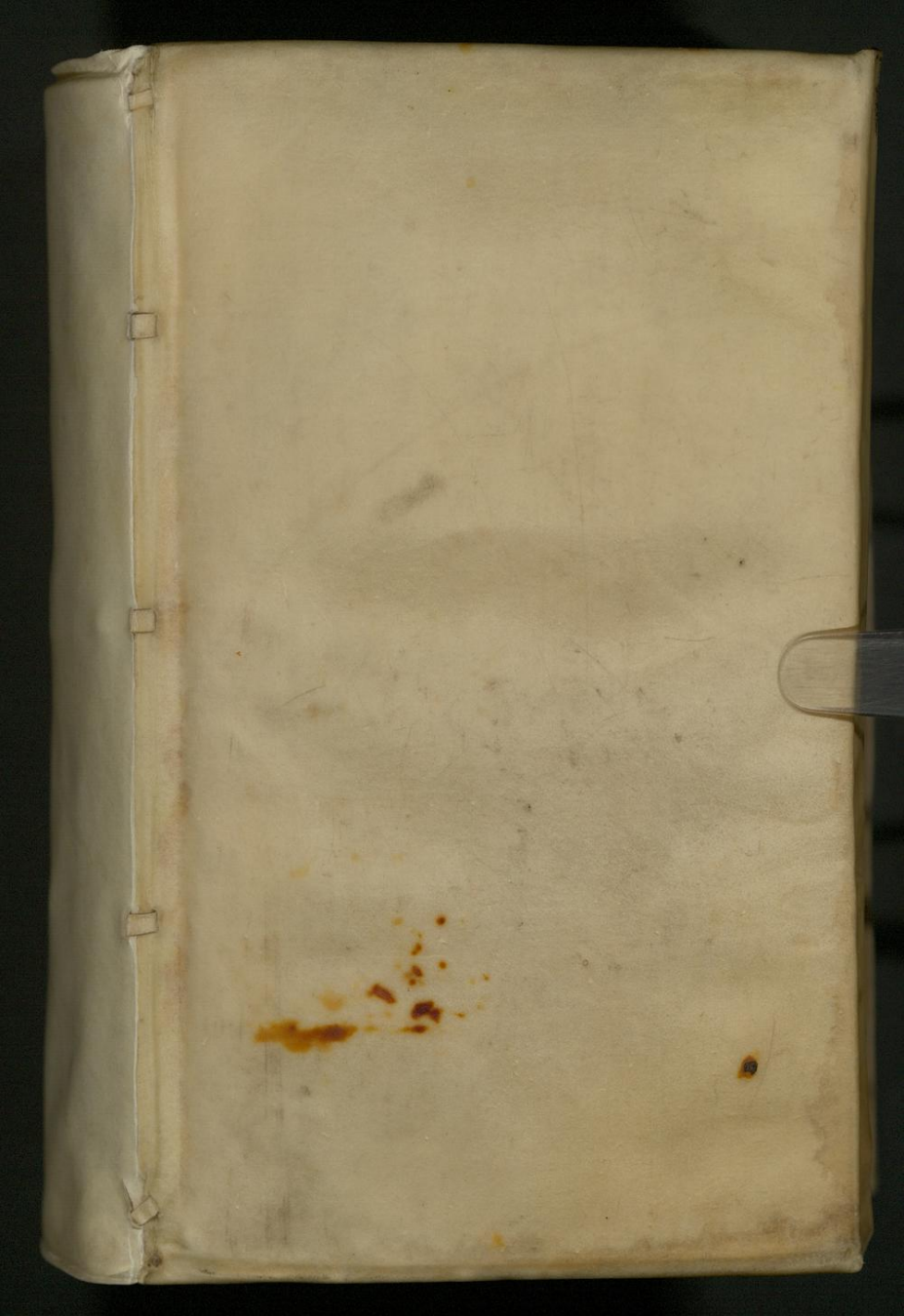

EX LIBRIS
HERMANNI HEUSER
* 7. JUNI 1870.
† 21 FEBRUAR 1901.

D 1
404 c
b

L. B. a Schellersheim.

LVCIANI
SAMOSATENI
OPERVM

Tomus III.

Cum

GILBERTI COGNATI

ET

IOANNIS SAMBVCI

Annotationibus,

Quæ ad finem cuiusque DIALOGI auctiores & emendatiores sunt adiectæ.

BASILEAE.

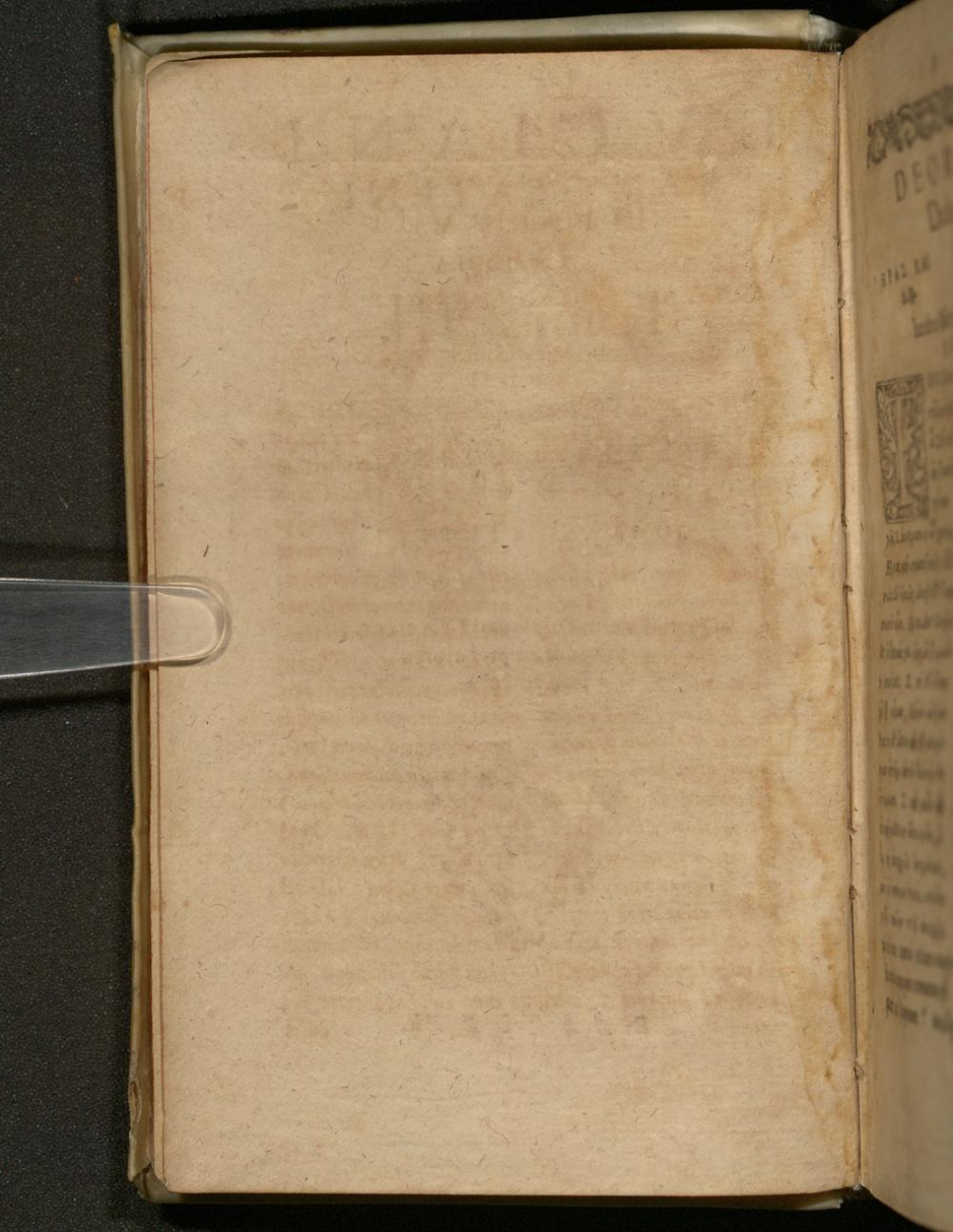

DEORVM Dialogi.

ΗΡΑΣ ΚΑΙ ΔΙΟς. — IVNONIS ET Iouis.

Iacobo Micyllo interprete.

IVNO.

ΤΟΝ Ἰξίονα τῶν ὁρᾶς, ὦ Ζεῦ; ποῖόν τινα τὸν τρόπον ἡγῇ; Ζ. ἄνθρωπον ἐν χρυσῷ, ὦ Ἥρα, καὶ συμποτικόν. ὁ γὰρ ἂν σωφρονῇ ἡμῖν, ἀνάξιος ἦν συμποσίου ὤν. Ἡρα. ἀλλ' ἀνάξιός ἐστι, ὑβριστής γε ὤν, ὡς τι μηκέτι σωφρονεῖν. Ζ. τί δ' ὕβριν; χρὴ γὰρ οἶμαι, καὶ μὲ εἰδέναι. Ἡρα. τί δ' ἄλλο καὶ γὰρ αἰσχύνομαι ἐπεῖν αὐτὸ ὅ τι ποτ' ἐστίν. Ζ. καὶ μὴν δεῖ τοῦτο καὶ μᾶλλον εἴποις ἄν, ὅ. τι καὶ αἰσχροῖς ἐπιχειρεῖ, μῶν ἔν ἐπέρα τινά; σωφρονῶ μὲν γὰρ ὁ ποῖόν τι τὸ αἰσχρόν,

IONEN hunc vides Iupiter? qui bibinā moribus affectum putas? IVP. Hominem esse vtilē, Iuno, & combibonem: non enim cōuersaretur nobiscum, si indignus conuiuio foret. IVN. At indignus est, contumeliosus certè existens. quapropter nō ampliùs conuersetur nobiscum. IVP. Quid autem contumeliæ intulit? oportet enim (vt puto) & me scire. IVN. Quid verò aliud? Etenim erubescō dicere ipsum: tale est quod sibi sumpsit. IVP. At-qui ob hoc tantò etiam magis dicere debebas, in quantum ille turpia quoque conatus est. Num igitur solicitauit aliquam ad stuprum? intelligo enim cuiusmodi turpe sit,

ὅπερ ἄρ᾽ ὀκνήσεας ἀπεῖν. Ηρ. αὐτὸς ἐμὲ, οὐκ ἄλλον τινα, ὦ Ζεῦ, πολὺ ἤδη χρόνον. καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἠγνόουν τὸ πρᾶγμα, διότι ἀτενὲς ἀφικόραις ἐμὲ. ὁ δὲ καὶ ἔστιν ὅτι δάκρυε, καὶ ἔποτε πιοῦσα παραδοίλω τῶν Γανυμήδη τὸ ἔκπωμα, ὃ δὴ ἔτι ἐν αὐτῷ ἐκείνῳ πιεῖν. καὶ λαβὼν ἐφίλει μεταξὺ, καὶ πρὸς τοὺς ὀφθαλμοὺς προσῆγε, καὶ αὖθις ἀφικόραις ἐμέ. ταῦτα ἤδη σοιῶν ἐρωτικὰ ὄντα, καὶ ἐπιπολὺ μὲν ἐδόμην λέγειν πρὸς σὲ, καὶ ὤμην παύσασθαι τῆς μανίας τὸν ἄνθρωπον. ἐπὶ δὲ καὶ πόλυς ἐτόλμησέ μοι προσφωνῆσαι, ἐγὼ μὲν ἀφεῖσα αὐτὸ ἔτι δακρύοντα, πρὸς λιν δόμφον, ἐπιφραξαμένη τὰ ὦτα ὡς μὴ δὲ ἀκούσαμι αὐτοῦ ὑβριστικὰ ἐκλιτάνοντος, ἀπῆλθόν σοι φράσσα. σὺ δὲ αὐτὸς ὅρα ὅπως μέτεῃ τὸν ἄνδρα. Ζεῦ ὁ κατάρατος ἐπ᾽ ἐμὲ αὐτὸν, καὶ μὲ κεῖ τῶν Ηρας γάμων, ὃς σόν ἐμὲ

quòd reformidaueris dicere. IVN. Ipsam me, non aliam quampiam Iupiter, longo iam tempore. Ac primùm quidem ignorabam quid rei esset cur attentè ad ò me aspiceret: Ille autem etiam ingemiscebat, & subiachrymabatur: & si quando bibens tradidissem Garymedi poculum, hic petebat ex eo iam ipso bibere, & capiens osculabatur interea, & ad oculos admouebat, & rursus prospectum in me intendebat: hæc intelligebam amatoria esse: & multo quidem tempore verecundabar dicere ad te, putabamq; cessaturum à furore hominem. Postquam verò & sermones ausus es mihi adhibere, ego demittens illum adhuc lachrymantem, & ad genua prouolutum, obturatis auribus, vt ne contumelias supplicantis illius audirem, abijt vt tibi dicerem. Tu verò ipse vide quomodo explores virum. IVPIT. Euge, sceleratus ille in me ipsum, & vsque ad Iunonis nuptias etiam? adeóne

ἐμεθύσθη τὸ νέκταρ; ἀλλ' ἡμεῖς τούτων αἴτιοι, καὶ τοίνυν τὸ μετρίως φιλάνθρωποι, ἴσως καὶ συμπόσας αὐτοὺς ἐποιησάμεθα. συγγνωστοὶ δὴ οἱ πίοντες ὅμοια ἡμῖν, καὶ ἰδόντες ἀράνια κάλλη, καὶ οἷα ἔποτε εἶδον ἐπὶ γῆς, ἐπεθύμησαν ἀφικέσθαι αὐτῶν, ἔρωτι ἁλόντων. ὁ δὲ ἔρως, βίαιόν τι ὄν, καὶ οὐκ ἀνθρώπων μόνον ἄρχει, ἀλλὰ καὶ ἡμῶν αὐτῶν ἐνίοτε. Ηρ. οὐ μὴν καὶ πάνυ οὗτός γε δεσπότης ὄν, καὶ ἄγει σε, καὶ φέρει τῆς ῥινός, φασίν, ἕλκων. καὶ ἔστι αὐτῶν, ἔνθα ἂν ἡγῆται σοι, καὶ ἀλλάττῃ ῥᾳδίως εἰς ὅ, τι ἂν κελεύσῃ. καὶ ὅλως κτῆμα καὶ πασχὼ τὸ ἔρωτος σύγε. καὶ νῦν τῷ Ιξίονι οἶδα καθότι συγγνώμην ἀπονέμεις, ἄτε καὶ αὐτὸς μοιχεύσας ποτὲ αὐτοῦ τὴν γυναῖκα, ἣ σοι τὸν Πειρίθοον ἔτεκεν. Ζ. ἔτι γὰρ σὺ μέμνησαι ἐκείνων, ἔτι ἐγὼ ἔπαιξα

inebriatus est nectare? Cæterùm nos authores horum sumus, & vltra modum amatores hominum, qui quidem & conuiuatores nostros ipsos fecimus. Digni igitur venia sunt, si bibentes similia, atque eadem nobiscum: deinde & aspicientes cœlestes istas formas, & quales nunquam viderunt in terra, concupiuerunt frui illis, amore capti videlicet. Est autem amor violentum quiddam, & non hominibus solùm imperat, sed & nobis ipsis interdum. IVN. Tuus quidem & valde hic dominus est, & [a] ducit te, & fert nasa (vt aiunt) trahens, & sequeris ipsum quócunque duxerit te, & immutaris facilè in quodcunque iusserit, & prorsus possessio & ludus Amoris es tu. Et nunc Ixioni scio quòd veniam tribuis, vt qui & ipse adulterio cognoueris aliquando illius vxorem quæ tibi Pirithoum peperit. IVPIT. Adhuc enim tu meministi illorum, si quid ego lu-

ξα ἐς γῆν κατιὼν. ἀτὰρ οἶδα, ὅ μοι δοκεῖ περὶ τοῦ Ιξίονος; μολάζειν μὲν μηδαμῶς αὐτὸν, μὴδ' ἀπωθεῖν τοῦ συμποσίου. σκαιὸν γάρ. ἐπὶ δὲ ἐρᾷ, καὶ ὡς φησι, δακρύει, καὶ ἀφόρητα πάσχει. Ηρ. τί, ὦ Ζεῦ; δεινὰ γάρ μή τι ὑβρεικὸν καὶ σὺ εἴπῃς. Ζ. ὀλιγωρῶς. ἀλλ' ἄδωρον ἐκ νεφέλης πλασάμενοι αὐτῷ οἱ ὅμοιον, ἐπειδὰν λυθῇ τὸ συμπόσιον, κἀκεῖνος ἀγρυπνεῖ, ὡς τὸ εἰκὸς, ὑπὸ τοῦ ἔρωτος, παρακαλακλίνωμεν αὐτῷ φέροντες. ἔτω γὰρ παύσεται ἀνιώμενος, οἰηθεὶς τετυχηκέναι τῆς ἐπιθυμίας. Ηρα. ὥπαγε. μὴ ὥρασιν ἔμποιεῖ, τῶν νεῖρ αὐτὸν ἐπιθυμῶν. Ζ. ὅμως ὑπόμενον, ὦ Ηρα τί γὰρ ἂν καὶ πάθοις δεινὸν ἀπὸ τοῦ πλάσματος, ἐὰν νεφέλη ὁ Ιξίων συνῇ; Ηρ. ἀλλὰ νεφέλη ἐγὼ ἐὰν δόξω, καὶ τὸ ἀσχὸν ἐπ' ἐμὲ ποιήσει δι' ἐμὴν ὁμοιότητα. Ζ. ὀλίγον τοῦτο φύσει.

sim terram descendens. Sed nôsti quid mihi videatur de Ixione? multandum quidem ipsum nequaquam, neque à conuiuio extrudendum esse. rusticum enim foret. Sed quia amat, & ut ais, lachrymatur, & intolerabilia patitur. IVN. Quid nam, ô Iupiter? metuo ne & tu contumeliosum aliquid dicat. IVPIT. Nequaquam: sed [b] simulachrum ex nube fingentes tibi simile, postquam solutum fuerit conuiuium, & ille vigilat (vt par est) præ amore, ad concubitum adhibeamus, ipsi afferentes. sic enim ab angendo animo fortasis desistet, putans se consecutum esse desiderium. IVN. Apage, vt nunquam quicquam tempestiuum illi contingat, quando ea ita quæ supra ipsum sunt, concupiscit. IVPIT. Attamen patere, ô Iuno. Quid enim adeò graue tibi accidet ex hoc figmento, si cũ nube Ixion cõgredietur? IVN. Sed nubes ego esse apparebo, & turpitudinẽ istam in me cõmittet propter simlitudinẽ. IVP. Nihil istud dicis

φής. ὅτι γὰρ ἡ νεφέλη ποτὲ Ἥρα γένοιτο, ἄρ, ὅτι σὺ νεφέλη, ὁ δὲ Ἰξίων μόνον ἐξαπατήσεται. Η. ἀπὸ οἷοι πάντων ἄνθρωποι ἀπρόκαλοί εἰσιν, αὐχήσεται καταθεὼν ἴσως, καὶ διηγήσεται ἅπασι, λέγων συγγεγενῆσθαι τῇ Ἥρᾳ, καὶ σύμπτερον ἐὰν τοῦ Διός, καὶ πάντα τὰ ἱερά μοι φήσειν αὐτῷ, οἱ δὲ πιστεύσουσιν, ὅτι ἐπλάτης ὡς νεφέλη σιωλῶν. Ζ. ὅπερ λέγω τι ζωῖζον ἔπειτα τὸν ἄθλιον κρεμασθεὶς, συμπεριστρεφήσεται μετ' αὐτῆς ἀεὶ, καὶ πόνον ἄπαυστον ἔξει, δίκλω δίδλος τῷ ἔρωτι. Ἡρα. ὁ γὰρ δεινὸν τὸ πόνε ἀφ' μεγαλαυχίας.

dicis. neque enim nubes hæc vnquam Iuno erit, neque tu nubes: Ixion autē solùm decipietur. IVN. Sed (vt omnes homines arrogātes sunt) gloriabitur descendens forsitan, & narrabit omnibus, dicens coisse cum Iunone, & Iouis riualem esse. forsitan etiā dixerit me ipsum amare: illi verò credetur, quando non viderūt quomodo cū nube coierit. IVP. Igitur si quid tale dixerit, in infernū præcipitabitur, [c] ac rotæ miser alligatus, cū ipsa perpetuò circumuoluetur, et laborem nunquam cessaturum sustinebit: pœnas videlicet has pro amore dependens. IVN. Non enim graue hoc quidem ob iactantiam.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

CONqueritur Iuno apud Iouem se de stupro ab Ixione appellatam. De Ixione notissima fabula est, quā ex Pindari interprete ἀδ. β. aliàs attingemus, in postrema Saturnalium epistola fortassis.

a DVCIT te & fert naso, vt aiunt, trahens.] *Erasmus noster sic transtulit: Iste quidem modis omnibus tibi dominatur, ducitque te, & circumagit ipsa, quòd dici solet, nare trahens. Hoc rursus Lucianus vsus est in Hermotimo, siue de Sectis, vbi plura ex eodem Erasmo annotauimus.*

b Simulachrum ex nube.] *Ixion Iunonem persequutus, eiq; stuprum inferre conatus in nube libidinē suam exprompsit, specie deceptus.* c Acrotæ.] *Ixion cùm Iunonem ad adulterium sollicitauerat, pœnas dat apud inferos. Nam perpetua rotæ vertigine circumtorquetur, de quo sic Tibullus:*

Illic Iunonem tentare Ixionis ausi,
Versantur sceleri noxia mēbra rotę. *Ouid. 4. Met.*
Voluitur Ixion & se sequiturq; fugitq;.

Ea fusiùs explanantur in 10. Metam. Ouid. & in 6. Aen. Virg.

ΑΦΡΟΔΙΤΗΣ ΚΑΙ Σελήνης.

VENERIS ET Lunæ.

Iacobo Micyllo interprete.

VENVS.

Τί ταῦτα, ὦ Σελήνη, φασὶ ποιεῖν σε, ὁπότ' ἂν κατὰ τὴν Καρίαν γένῃ, ἐπάνω μέν σε τοῦ Ζεύγους, ἀφορῶσαν ἐς τὸν Ἐνδυμίονα κατεύδοντα ὑπαίθριον, ἄτε κυνηγέτην ὄντα, ἐνίοτε δὲ καὶ καταβαίνειν ἐπ' αὐτὸν ἐκ μέσης τῆς ὁδοῦ. Σε. ἐρώτα, ὦ Ἀφροδίτη, τὸν τούτων αἴτιον. Αφρο. ἔα ἐκεῖνον εὐθυμεῖσθαι, ἐμὲ γὰρ αὐτοῦ τὴν μητέρα οἷα δεδράκασιν, ἄρτι μὲν ἐς τὴν Ἴδην κατάγουσαν, Ἀγχίσου ἕνεκα τοῦ Ἰλιέως. ἄρτι δὲ ἐς τὸν Λίβανον, ἐπὶ τὸ Ασσύριον ἐκεῖνο μειράκιον, καὶ τῇ Περσεφόνῃ ἐπέρα-

QVid hæc, ô Luna, facere te aiunt, quoties ad Cariā peruenis, vt curru sistas, ac desuper aspectes [a] Endymionē dormientē sub dio tanquā venatorem aliquē: interdum autē etiam descendas ad ipsum ex media via? LVN. Interroga, ô Venus, filium tuū qui mihi harum rerum author est. VENVS. Sine: contumeliosus ille est. [b] Me quippe matrem ipsius quibus modis affecit? nunc quidem in Idam adigens Anchisæ cau, a Troiani: nunc autem in Libanum ad [c] Assyrium & Proserpinæ desiderabilem

illum adolescentem, quem

τον ποιήσας, ἐξ ἡμίσειας ἀφέλετό με τὸν ἰρώμενον, ὥστε πολλάκις ἀπέλυσα, ἐὰν μὴ παύσηται ζιαῦτα ποιῶν, κλάσειν μὲν αὐτοῦ τὰ τόξα, καὶ τοὺς φαρέτραν, περικαρήσειν δὲ καὶ τὰ πτερά. ἤδη δὲ καὶ πληγὰς αὐτῷ ἐνέτεινα ἐς τὰς πυγὰς τῷ σανδάλῳ. ὁ δὲ ἐκ οἶδ' ὅπως τὸ παραυτίκα δειδιὼς, καὶ ἱκετεύων, μετ' ὀλίγον ἐπιλέλησται ἁπάντων. ἀτὰρ εἰπέ μοι, καλὸς ὁ Ἐνδυμίων ἐστίν; ὑπαραμύθιον γὰρ ἔστω τὸ δεινόν. Σ. ἐμοὶ μὲν καὶ πάνυ καλὸς, ὦ Ἀφροδίτη, δοκεῖ, καὶ μάλιστα ὅταν ἐπιβαλόμενος ἐπὶ τῆς πέτρας τοῦ χλαμύδα καθεύδῃ, τῇ λαιᾷ μὲν ἔχων τὰ ἀκόντια, ἤδη ἐκ τῆς χειρὸς ἐπορρέοντα. ἡ δεξιὰ δὲ, περὶ τοῦ κεφαλοῦ ἐς τὸ ἄνω ἐπικεκλασμένη ἐπιπρέπει, τῷ προσώπῳ περικειμένη. ὁ δὲ ἀπὸ τοῦ ὕπνου κεκινημένος, ἀναπνεῖ τὸ ἀμβρόσιον ἐκεῖνο ἄθημα, τότε δίνεω ἐγὼ ἀψοφητὶ κατιδ-

lem fecit, & me ex dimidia parte amoribus meis priuauit. Quare iam sepe illi interminata sum: ni desinat talia facere, fracturam esse me ipsius & arcus & pharetram: amputaturam autem etiam alas: Iampridem verò & plagas ipsi in nates incussi sandalio: sed ille, nescio quo pacto, tum quidem statim metuens ac supplicans, paulò pòst omnium obliuiscitur. Verùm dic mihi, formosúsne Endymion iste est? Nam hoc quidem solatio fuerit malo huic. LVN. Mihi quidem etiam admodum formosus, ô Venus, videtur, & maximè quando instrata super rupem chlamyde dormit, læua tenens sagittas paulatim è manu prolabentes. Dextra autem circa caput sursum versus reflexa, decorem affert faciei, cui circunfunditur. Ipse verò solutus somno, anhelat ambrosiun illũ habitum. Tunc igitur taciè equidem, & sine

καθίδσα ἐπ' ἄκρων τῶν λαπτύλων βεβηκυῖα, ὡς ἂν μὴ ἀνιερόμενος ἐκταραχθείη. οἶδα τί ἂν δὴν σοι λέγοιμι τὰ μετὰ ταῦτα, πλὴν ἀπομνμαί γε τοῦ ἔρωτος.

vllo strepitu descendens, ac summis digitis insistens, vt ne expergefactus ille perturbari posit. Scis igitur quid tibi post hæc dictura fuerim, sed pereo equidem amore.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

a ENDYMIONEM dormientem.] *Endymionē in monte Caiiæ Latmo, diuturno somno iacentem, Luna ita adamasse fertur, vt sæpe ad ipsum de cœlo ascenderit. Occasio fabulæ insumpta videtur, quòd Endymion motum Lunæ primus obseruasse, atque alijs ostendisse dicitur, teste Plin. lib. 2. cap. 9.*

b Me matrem ipsius.] *Conqueritur quoque de filij sui nequitia in amore fugitiuo, carmine scripto.* c Assyrium illum adolescentem.] *Assyrij enim præ cæteris studiosi & periti rerum Magicarum fuerunt, & veneficiorum.*

IOANNIS SAMBVCI ANNOTATIONES.

μυθικὸς quòd Luna deperiat Endymionem, & ὀδυρτικός.

Cynthia perpulchri capitur forma Endymionis,
Quem solita è media visere sæpe via est.
Pòst etiam queritur Cythereia mater Amoris,
De gnati factis, nequitiaq; graui.

QVID hæc, ô Luna.] τὸ ἔγκλημα κατ' ἀφήγησιν θαυμαστικῶ Interroga, ô Venus, filium.] μετάστασις ἀφαιρετική. Sine: contumeliosus ille est.] παρομυθία ὀδυρτικὴ ὅσον τὸ ἐλάττονος κατ' ἀπαριθμησιν, τὸ κωλυτικόν. Sæpe illi interminata.] αἱ ἀπειλαί. Fracturam esse me.] αἱ πληγαί. Verùm dic mihi.] ἐπύνοσις κατ' ἐρώτησιν. Mihi quidem admo-

admodum.] ἀπόκρισις καταφατική. Quando in ſtrata ſuper] ἔκφασις & cauſa. Tunc igitur tacité.] *ab euentu.* Scis igitur.] *præciſio.*

ΕΡΜΟΥ ΚΑΙ ΑΠΟΛΛΩΝΟΣ.

MERCVRII ET Apollinis.

Eodem interprete.

MERCVRIVS.

ΤΟ δὲ καὶ χαλὸν αὐτὸν ὄντα, Ἡφαιστον, καὶ τὴν χνλὴν ἔχοντα βάναυσον, ὦ Απολλον, τὰς καλλίστας γεγαμηκεναι, τινά τε Αφροδίτην, καὶ τὴν Χάριν; Απ. εὐποτμία τις, ὦ Ερμῆ. πλὴν ἐκεῖνό γε ἐγὼ θαυμάζω, τὸ ἀνέχεσθαι σιωπῶσας αὐτῶν, καὶ μάλιστα ὅταν ὁρῶσιν ἱδρῶτι ῥεόμενον ἐς τὴν κάμινον ἐπικεκυφότα, πολλὴν ἀθάλειαν ἐπὶ τοῦ προσώπου ἔχοντα. καὶ ὅμως δεδεγμένα ὄντα αὐτὸν φιλοῦσί τε, καὶ φιλοῦσι, καὶ συγκαθεύδουσι. Ερ. τοῦτο καὶ αὐτὸς ἀγανακτῶ, καὶ τῷ Ἡφαίστῳ φθονῶ. σὺ δὲ κόμα, ὦ Απολλον, καὶ κιθαρίζεις, καὶ μεγαλοπρεπῆ τῷ κάλλει φρόνει,

ITan' autem Vulcanum, cùm & claudus ipse sit, & artem adeò fabrilem & contemptam exerceat, Apollo, pulcherrimas duas vxores duxisse, Venerem atque Gratiam? APOL. Felicitas quædam hæc, Mercuri. Veruntamen illud equidem miror, quòd cum illo rem habere sustinent, & maximè quando vident sudore fluentem, in fornacem demittere atque incuruare sese, multa adeò fuligine facie illius oppleta. Et tamen talis ipse cùm sit, amplectuntur ipsum & osculantur, & vnà dormiunt. MERC. Hoc & ipse indignor, & Vulcano inuideo. At tu comam nutri Apollo, ac citharam persona, animum ob pulchritudinem elatum atque superbum præ te ferens:

νια, καγὼ ἐπὶ τῇ ὠχρίᾳ, καὶ τῇ λύρᾳ. ἔπειτα ἐπαιδίαν κοιμᾶσθαι δύο, μόνοι καθευδήσομεν. Απ. ἐγὼ δὲ καὶ ἄλλως ἀναφρόδιτός εἰμι εἰς τὰ ἐρωτικά, καὶ δύο γὲ, οὓς μάλιστα ἠγάπησα, τὸν Δαφνὶν, καὶ τὸν Υάκινθον, ἡ μὲν ἀπωδιδράσκει με, καὶ μισεῖ ὥστε ἄλλο ξύλον γενέσθαι μᾶλλον ἢ ἐμοὶ σωθῆναι. ὁ δὲ ὑπὸ τοῦ δίσκου ἀπώλετο, καὶ νῦν ἀντ' ἐκείνων στεφάνους ἔχω. Ερ. ἐγὼ δὲ ἤδη ποτὲ τὸν Αφροδίτην. ἀλλ' ὁ χρὸς αὐχεῖν. Απ. οἶδα, καὶ τὸν Ερμαφρόδιτον ἐκ σοῦ λέγεται τεκνῶσαι. πολὺν ἐκεῖνόν μοι εἰπὲ, εἴτι οἶδα, πῶς ὁ ζηλοτυπεῖ ἡ Αφροδίτη τὸν Χάος, ἢ ἡ Χάος ταύτῃ; Ερ. ὅτι, ὦ Απολλον, ἐκείνη μὲν αὐτὸν ἐν τῇ Λήμνῳ σώζει, ἡδὲ Αφροδίτη ἐν τῷ οὐρανῷ. ἄλλως τι περὶ Ἄρεως ἔχει τὰ πολλὰ, καὶ κείνος ἐρᾷ, ὥστε ὀλίγον αὐτῇ τοῦ χαλκέως

rens: ego autem etiam ob habitudinem corporis, & lyram: cæterùm vbi cubitum eundum fuerit, soli dormiemus. APOLL. Ego verò aliàs quoque habeo Venerem minùs propitiam ad res amatorias: quippe etiam quos duos maximè præter cæteros amaui, [a] Daphnem & Hyacinthum, illa quidem aufugit atque odit me, adeò vt in lignum conuerti maluerit, quàm mecum rem habere: hic autem à disco interfectus est, & nunc pro illis coronas habeo. MERC. At ego iam aliquando Venerem, sed non oportet gloriari. APOL. Noui, atque etiam [b] Hermaphroditum istum ex te aiunt peperisse ipsam. Verùntamen illud mihi dic, si nosti quomodo non æmulatur Venus Gratiam, aut contra illa Venerem? MERC. Quoniam, Apollo, illa in Lemno cum ipso consuetudinem habet. Venus autem in cœlo: præsertim autē hæc [c] cū Marte plerūq; versatur, atq; illū amat: quapropter nō ita multùm fa-

brum

ἀίως τότε μέλει. Απ. καὶ ταῦτα οἴει τὸν Ἡφαιστον ἀδύνατον. Ερ. οἶδεν. ἀλλὰ τί ἂν δράσοι διαίαιος, γεννάιον ὁρῶν νεανίαν, καὶ στρατιώτην αὐτόν; ὥστε τὴν ὀυχίαν ἄγει, πολὺν ἀπειλεῖν δεσμά τινα ἐπιμηχανήσασθαι αὐτοῖς, καὶ συλλήψεσθαι, σαγηνεύσας ἐπὶ τῆς ἀνυῆς. Απ. ὃν οἶδα. ἀνξάμενον δ' ἂν αὐτὸς ὁ ξυλληφθησόμενος ἐν.

brum istum curat. APOL. Atq; hæc putas ipsum Vulcanum scire. MERC. Scit, sed quid agat, cùm generosum adeò adolescentem, & præterea militarem ipsum esse videat? Quare silentium agit, nisi quòd minatur quidem vincula quædam excogitasse contra illos sese, ijsq; ipsos comprehensurum esse, circundato veluti retibus quibusdam lecto. APOL. Nescio sanò: optârim verò ipse, ille qui sic comprehenderetur esse.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

a DAPHNEM.] *Daphne cùm ardentiùs amaretur à Phœbo, quæ virginitatem perpetuam vouerat, implorato patris suì Penei fluminis auxilio, in laurum arborem est commutata, quam mediam amplexus Phœbus sibi dicauit. Hanc fabulam vide latiùs apud Ouid. lib.* 1. *Metamorph.* b Hermaphroditum.] *Ex ista statim vocis compositione apparet Mercurij & Veneris filium esse. Nam Mercurius ἑρμῆς, Venus ἀφροδίτη à Græcis dicitur. De hoc iterum in dialogo Apollinis & Bacchi, & in Musæ encomio.* c Cum Marte.] *Hic Deus inter alias multas Venerem adamauit, & Cupidinem genuit. De quibus vide lepidissimam fabulam apud Homerum Odyss.* 11. *Ouidium quoque libro quarto Metamorph.*

ΠΑΝΟΣ ΚΑΙ Ερμῆ. PANOS ET MERcurij.

Iacobo Micyllo interprete.

PAN.

Χαῖρε, ὦ πάτερ Ερμῆ. Ερ. νὴ καὶ σύ. ἀλλὰ πῶς ἐγὼ σὸς πατήρ; Πα. ἦ οὐ ὁ Κυλλήνιος Ερμῆς ὢν τυγχάνεις; Ερ. καὶ μάλα. πῶς οὖν υἱὸς ἐμὸς εἶ; Πάν. μοιχίδιός εἰμι, ἐξ ἐρωτός σοι γεγονώς. Ερ νὴ Δία, φράζε ἴσως τινὸς μοιχεύσαντος αἶγα, ἐμὸς γὰρ πῶς κέρατα ἔχων ῥῖνα σοιαύτην, καὶ πώγωνα λάσιον, καὶ σκέλη δίχηλα, καὶ τραγικά, καὶ ὀρὰν ὑπὲρ τὰς πυγάς. Πάν. ὅσα ἂν ἀφικνῇς εἰς ἐμὲ, τοῦν σιαυτοῦ υἱὸν, ὦ πάτερ, ἐπονείδισον ἀφράνει, μᾶλλον δὲ σιαυτὸν, ὃς τοιαῦτα γεννᾷς, καὶ παιδοποιεῖς, ἐγὼ δὲ ἀναίτιος. Ερ. τίνα δὲ καὶ φῄς σου μητέρα; ἔπου ἔλαθον αἶγα μοιχεύσας ἔγωγε; Πάν.

SAlue, pater Mercuri. MERC. Salue vtique & tu. Sed quomodo ego pater tuus sum? PAN. An non Cyllenius ille Mercurius es tu? MER. Atque admodum. Quo pacto igitur filius meus es? PAN. Adulterius sum, ex amore tibi natus. MER. Per Iouem hirci fortasse cuiusdam, qui capram per adulterium cognouit. Nam meus quomodo fueris, qui & cornua habes, & nasum talem, & barbam hirtam, & pedes bifidos, hircinosque, prætereà & caudam super natibus? PAN. Quæcunque in me conuiciando dicis, ijs tuum ipsius filium, pater, probrosum ac turpem declaras: imò potius teipsum, qui eiusmodi generas, & tales liberos procreas: ego verò extra culpam sum. MER. Quam autē etiam matrem tuam aiè esse? Num ignorās alicubi cū capra adulterium exercui ego?

PAN.

Πάν. οὐκ αἶγα ἐμοίχευσας, ἀλλ' ἀνάμνησον σεαυτὸν, ἀποτείλας Ἀρκαδίας παῖδα ἐλευθέραν ἐδίασω. τί δακὼν τὸν δάκτυλον ζητεῖς, καὶ ἐπιπολὺ ἀφρεῖς; τῷ Ικαείου λέγω Πηνελόπῃ. Ερ. ἔτα τὶ πεῖθε & ἐκείνη ἀντ' ἐμοῦ τράγῳ σε ὅμοιον ἔτεκεν. Π. ἀνέῃς ἐκείνης λόγον σοι ἐρῶ. ὅτι γὰρ με ἐξέπεμπεν ἐπὶ τὴν Ἀρκαδίαν, ὦ παῖ, μάτηρ μέν σου, ἔφη, ἐγώ εἰμι Πηνελόπη ἡ σπαρτιάτις. τὸν πατέρα δὲ γίνωσκε θεὸν ἔχων, Ἑρμῆν τε Μαίας καὶ Διός. εἰ δὲ κερασφόρος καὶ τραγοσκελὴς εἶ, μὴ λυπείτωσε. ὁπότε γάρ μοι σωθεὶς ὁ πατὴρ ὁ σὸς, τράγῳ ἑαυτὸν ἀπείκασεν, ὡς λάθοι. καὶ δὴ τοῦτο ὅμοιος ἀπέβης τῷ τράγῳ. Ερ. νὴ Δία μεμνημαί ποιήσας τι τοιοῦτον. ἐγὼ γὰρ ὁ ἐπὶ κάλλει μεγαφρονῶν, ἔτι ἀγένειος αὐτὸς ὤν, σὸς πατὴρ κεκλήσομαι, καὶ

PAN. *Non cum capra, sed tibi ipse in memoriam reuoca, num in Arcadia quandoque puellam liberam per vim stuprâris. Quid mordendo digitum, quæris, ac diu dubitas? Icarij filiam, dico Penelopen.* MERC. *Quid igitur illi accidit, quòd pro me, hirco similem te peperit.* PAN. *Dicam tibi, quæ ex illa ipsa audiui. Quando enim me in Arcadiam ablegabat: O puer, inquit, mater quidem tua ego sum, Penelope ex Sparta nata: cæterùm patrem nôris habere te Deum, Mercurium illum Maiæ ac Iouis filium. Quòd si igitur cornutus ipse es, ac pedes hircinos habes, ne id ægrè feras. Quando enim mecum rem habebat pater tuus, hirco seipsum assimilauerat, quò faciliùs lateret: & ob id similis hirco tu quoque euasisti.* MER. *Per Iouem, memini me tale quiddam facere. Ego igitur formosus ille, qui ob formam ac pulchritudinem animũ elatum præ me fero, qui adhuc imberbis ipse sum, pater tuus vocabor?*

& ab

καὶ γέλωτα ὀφλήσω παρὰ πασιν ἐπὶ τῇ ἀπαιδίᾳ. Πάν. καὶ μὴν ὁ κατασχυνῶν σε, ὦ πάτερ, μουσικός τε γάρ εἰμι, καὶ συρίζω πάνυ καπυρόν. καὶ ὁ Διόνυσος ὅλον ἐμὲ ἄνω ποιεῖν δεῦρο, ἀλλὰ ἐπαίρομαι καὶ διασώζω τὴν ποίμνην, καὶ ἡγοῦμαι αὐτῶν τοῦ χοροῦ. καὶ τὰ ποίμνια δὲ ἐὰν θεάσασθαί με, ὁπόσα περὶ Τεγεαν καὶ ἀνὰ τὸ Παρθένιον ἔχω, πάνυ ἡδέως, ἄρχω δὲ καὶ τῆς Ἀρκαδίας ἁπάσης. πρόθυμος δὲ καὶ Ἀθηναίοις συμμαχήσας. οὕτως ἀείσασα ἐν Μαραθῶνι, ὥστε καὶ ἀσπίδα μικρὸν ἠρίθμοι, τὸ ὑπὸ τῇ ἀκροπόλει σπήλαιον. ἢν γοῦν εἰς Ἀθήνας ἔλθῃς, εἴσει ὅσον ἐκεῖ τοῦ Πανὸς ὄνομα. Ερ. ἐπεὶ δέ μοι, γεγάμηκας, ὦ Πάν, εἴθι, τοῦτο γὰρ οἶμαι καλοῦσί σε. Πάν. εὐδαιμῶς, ὦ πάτερ, ἐρωτικὸς γάρ εἰμι, καὶ οὐκ ἂν ἀγαπήσαιμι σωὸν μιᾷ. Ερ. τῶς ἀξὶ μηλάδι ἐπιβαίνεις. Πάν. σὺ μὴν σκώπτεις. ἐγὼ δὲ

& ab omnibus risu accipiar ob præclaram liberorum procreationem. PAN. At verò dedecori tibi pater non sum. Nam & musicus sum, & fistula cano, admodum pleno spiritu: & Bacchus ille nihil absque me facere quicquam potest: sed & socium & consultatorem fecit me, & duco ipsi chorum. Iam & ouilia mea si videas, quot & per Tegeam & per Parthenium habeo, admodum delectaret te. Impero autem & Arcadiæ toti. Nuper verò etiam Athenienſibus auxilium ferens, ita præclarè rem geſſi in Marathone, vt ceu donum militare quoddam retulerim, antrum illud quod eſt ſub arce. Quòd ſi igitur Athenas veneris cognoſces quantum ibi ſit nomen Panos. MER. Ac dic mihi, duxiſtine vxorem iam? Hoc enim opinor, dicitant te.

PAN. Nequaquam, pater, amator enim ſum: neque cum vna aliqua rem habere contentus forem. MERC. Capras videlicet conſcendis. PAN. Tu quidē irrideſ me, at ego

tamen

ἥ τε Ηχοῖ, καὶ τῇ Πυθοῖ σωέα-
μι, καὶ ἁπάσας τοῖς ζοῦ Διο-
νύσου Μαινάσι, καὶ πάνυ σπου-
δάζομαι πρὸς αὐτῶν. Ερμ. οἶ-
σθα δὴ, ὅτι χαρίσῃ, ὦ τέκνον,
τὰ πρῶτα ἀτοῦτό μοι; Πάν.
πρόσπαιε, ὦ πάτερ, ἡμεῖς δ' ἴ-
δομεν ταῦτα Ερμ. καὶ πρόσι-
θί μοι, καὶ φιλοφρονοῦ. πατέ-
ρα δ' ὅρα μὴ λάθῃς με, ἀ-
κούοντός γε τινός.

tamem a & cum Echo & cum Pythi rem habeo, præterea & cum omnibus Bacchi Mænadibus, atq; admodum studiosè ab illis obseruor. MERC. *Scis igitur quid te gratificari mihi, fili, primum omnium velim?* PAN. *Impera pater, nos autem videbimus hæc vti fiant.* MERC. *Et accedas ad me, & prehenses licet: patrem autem vide ne me appellâris quoquam audiente.*

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM.

PAn Deus Arcadię, Pastorum musicus, Bacchi socius, Mercurio patre, Ioue Mercurius natus creditur. Superiori parte humana effigie erat, reliquum capripes: cui insuper in Nimphas procacitas, & nunquam satiata libido attributa fuit, qui caprinis pedibus Tragosceles vocabatur De eo Herod. libro. 2. circa finem, & Plin. lib. 35. cap. 9. Penelope autem cùm apud Patrem Icarium adhuc in patria Lacedæmone viueret, & in montē Taygetam ad inspicienda patris pecora egressa esset, conspecta à Mercurio, & adamata atque appetita dicitur Cùm autem ea alio modo potiri non posset, in hircum seipsum transformauit, atq; ita sub specie hirci cum ea ludens, & admissus, ex ea genui Pana capite cornuto, barba & pedibus hircinis. Quem illa furtim natum in vicinam Arcadiam ablegauit, vbi deinde & præcipuo honore cultus est. Alij ipsum ex promiscuo

procorum concubitu, absente Vlysse, conceptum ferunt, & inde Pana dictum: vnde & sine patre natum ipsum Theocritus in Syringe ait. Porrò Pan Baccho secundus expeditionis in Indiam fuisse dicitur, & Athenienses ope sua peperisse victoriam contra Persas in campo Marathonio, vbi quum Miltiades cum hoste congressurus esset, Pan exercitui Græcorum maiore quàm humana statura præiisse dicitur, & nouo atque horribili sono inflatæ conchæ hostibus terrorem incussisse, vnde subiti terrores & tumultus, quorum neque causa, neque authores apparerent. Posteà prouerbiali figura Panici motus dicti sunt. In Philopseude aliquid addidimus.

a ET cum Echo.] *Iactat Pan amorē suũ, cùm erga alias Nymphas, tum præcipuè erga Echo. Et conuenit hoc. Cùm enim in solis scopulis & syluis degat, non habet cui loquatur, cui acclinat, aut ἐπικωμάζοι, præter solam Echo. Nemo enim alius audit, aut illi respondere potest. Ouid. lib. 3. Met. de Echo:*

Inde latet syluis, nullo que in monte videtur,
Omnibus auditur, sonus est qui viuit in illa.

ΑΠΟΛΛΟΝΟΣ ΚΑΙ Διονύσου. — APOLLINIS ET Bacchi.

Iacobo Micyllo interprete.

APOLLO.

Τί ἂν λέγοιμι ὁμομητρίους, ὦ Διόνυσε, ἀδελφοὺς εἶναι Ἔρωτα, καὶ Ἑρμαφρόδιτον, καὶ Πρίαπον ἀνόμοιους ὄντας τὰς μορφὰς, καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα; ὁ μὲν γὰρ πάγκαλος, καὶ τοξότης, καὶ δυνάμιν ὢν μικρὰν, πτευβεβλημένος ἀ-

Quid igitur? dicendumne est, Bacche, fratres esse [a] Cupidinem, [b] Hermaphroditũ & [c] Priapum, adeò dissimiles forma & studijs cũ sint? Nã hic quidem formosus omnino & iaculator est, [d] & potestate nõ parua comparata sibi, om-

ῥος, ἁπάντων ἄρχων. ὁ δὲ, θῆλυς, καὶ ἡμιανδρος, καὶ ἀμφίβολος τὴν ὄψιν, οὐκ ἂν δυνηθείης, εἴτ' ἔρρωσός ἐστιν, εἴτε καὶ παρθένος, ὁ δὲ καὶ πέρα τοῦ πρὸς ἀνδρικὸς ὁ Πρίαπος. Διό. μηδὲν θαυμάσῃς, ὦ Ἀπολλῶν. ὁ γὰρ ἡ Ἀφροδίτη αὐτία τούτου. ἀπὸ δὲ οἱ πατέρες, διάφοροι γε γενόμενοι ὅπως γε καὶ ὁμοπάτριοι πολλάκις ἐκ μιᾶς γαστρὸς, ὁ μὲν ἄρσην, ἡ δὲ θήλεια, ὥσπερ ὑμεῖς, γίγνονται. Ἀπό. ναί. ἀλλ' ἡμεῖς ὅμοιοι ἐσμὲν, καὶ τὰ αὐτὰ ἐπιτηδεύομεν, ὀξύτατα γὰρ ἀμφω. Διόν. μέχρι μὲν τόξου, τὰ αὐτὰ, ὦ Ἀπολλῶν. ἐκείνας δὲ οὐ ὅμοια, ὅτι ἡ μὲν Ἀρτεμις ξενοκτονεῖ ἐν Σκύθαις, σὺ δὲ μαντεύῃ. καὶ ἰᾷ τοὺς κάμνοντας. Απολ. οἶσθα γὰρ τὴν Ἀδελφήν χαίρειν τοῖς Σκύθαις, ἤν τις καὶ πάρεσκευάσατο. εἰ δὲ τις ἔλθοι ἀφικνεῖται πόθεν ἐς τὴν τοιαύτην, σωνεπλεύσας, κεῖνα αὐτὸ μυστικὰ τὰς σφαγάς. Διό. οὐδὲν ἐκείνη ποιοῦσα ὁ μὲν γὰρ τοι

sibi omnib. imperat. Ille autē mulierosus ac semiuir, ambiguam quoq; faciem præ se ferens, vt non facilè dignoscas adolescēsne sit, an virgo. Tertius verò etiam supra modum virilis est. Priapus videlicet. BAC. Ne mireris, Apollo. nō enim ipsa Venus in causa est, sed patres, quī diuersi fuēre: quandoquidem & [e] ij qui eodē patre, eadēq; matre nascūtur, sæpenumerò alius vir, alius fœmina, quē, admodum & vos, nascūtur. APOL. Ita sanè est, vt dicis: [f] sed nos tamē similes sumus, & circa eadem studia versamur: [g] sagittarij enim ambo sumus BAC. Quantū quidem ad arcū & sagittas attinet, eadem ambo exercetis, Apollo: illa verò similia nequaquā sunt, quòd Diana quidem [h] hospites mactat apud Scythas, tu autē vaticinaris & medicaris ægrotantibus. APOL. An tu putas sororem delectari Scythis? quæ quidem etiam adornauit, si quis Græcus aliquando in Tauricam aduenerit, vt cum eo inde enauigēt, iam olim peroſa mactationes illas. BACC. Rectè sanè illa. Sed hic

Πρίαπος (γελοῖον γάρ τι σοι διηγήσομαι) πρώην ἐν Λαμψάκῳ γενόμενος, ἐγὼ μὲν παρῆειν τὴν πόλιν ὁδὸν ἐποδεξάμενός με καὶ ξενίσας παρ' αὐτῷ, ἐπειδὴ ἀνεπαυσάμεθα ἐν τῷ συμποσίῳ ἱκανῶς ἐποδεβρεγμένοι, κατ' αὐτάς που μέσας νύκτας ἐπανασὰς ὁ γείτων, ἀιδοῦμαι δὲ λέγειν. Απολ. ἐπέρασε; Διόν. τοιοῦτόν τι. Απολ. σὺ δὲ τί πρὸς ταῦτα; Διόν. τί γὰρ ἄλλο, ἢ ἐγέλασα; Απολ. εὖγε τὸ μὴ χαλεπῶς, μὴ δὲ ἀγρίως. συγγνωστὸς γὰρ, εἰ καλόν σε ὄτως ὄντα ἐπέρα. Διόν. τοῦτο μὲν δὴ ἕνεκα, καὶ ἐπὶ σε ἄρ, ὦ Απολλον, ἀγάγοι τὴν πέραν. καλὸς γὰρ σὺ, καὶ κομήτης, ὡς καὶ νύφοντα ἄν σοι τὴν Πρίαπον ἐπιχειρήσαι. Απολ. ἀλλ' οὐκ ἐπιχαρήσεταί γε, ὦ Διόνυσε: ἐγὼ γὰρ μετὰ τῆς κόμης καὶ τόξα.

Priapus? Ridiculũ enim qdam narrabo tibi, quod cum Lampsaci nuper essem, mihi accidit. Ego quidem ad vrbẽ accesseram, ille autẽ me recepit hospitio apud se præbito. Posteaquã igitur quietinos dedimus in conuiuio affatim madefacti, circà mediam prope noctem exurgens generosus ille: sed pudet dicere, APOL. Solicitauítne te? BAC. Huiusmodi quippiam est. APOL. Quid tu autem porrò ad hæc? BAC. Quid enim aliud quàm risi? APOL. Recte sanè, quòd neque acerbè, neque rusticè quicquam Venia enim dignus est, si te formosum adeò solicitauit. BAC. Huius igitur gratia etiam te Apollo solicitatum meritò venerit. Formosus enim & tu, & præterea comatus, vt vel sobrius Priapus ille aggredi te queat. APOL. Sed non aggredietur, Bacche, me facilè: nam præter comam etiam arcum gero.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

Diuersi patres diuersorum in liberis causa.

a CVPIDINEM.] *Hunc Semonides & Cicero ex Venere & Marte natum volunt: Sappho, ex Venere & Calo: Seneca ex Venere & Vulcano: alij ex Venere & Ioue. Socrates in Symposio Xenophontis ideò pharetratum dici ait, quòd amantes quasi sagittis feriat.* *b* Hermaphroditum.] *Mercurij & Veneris filiũ, vt ex ipsa statim vocis compositione apparet. Nam Mercurius ἑρμῆς, Venus ἀφροδίτη à Græcis dicitur. In Dialogo Apollinis & Mercurij, Hermaphroditum inquit Apollo, ex te Mercurio aiunt Venerem peperisse. Hinc factum est, vt omnes ἀιδρόγυνοι. i. vtrumque sexum habentes ab huius vnius nomine vocentur ἑρμαφρόδιτοι Vide Muscæ encomium, vbi, vt Mercurij & Veneris filius, qui mista natura fuit, & duplici forma.*

c Priapum.] *Liberi patris & Veneris filium, quem superstitiosa antiquitas hortorum præsidem credidit. Idem Lampsacenus dicebatur, à Lampsaco non ignobili Troadis vrbe ad Hellespontum sita, in qua natus creditur, vbi cùm mater recèns natum deformem vidisset, pudore affecta, pro neglecto habuit. Vide Ouid. lib. 1. Fast. & Hyginum.* *d* Et potestate non parua.] *Hinc notissimum est distichon:*

Perfringunt, penetrant, vrunt mea spicula fulmen.
Scilicet hinc nomen est mihi παντοκράτωρ. i. omnium domitor. Nam etiam dijs imperat. *e* Ij qui ex eodem patre.] *In Græco est prolepsis explicata, genere.* *f* Sed nos tamen similes sumus.] *Apollo Iouis & Latonæ filius, in Delo insula eodem cum Diana partu editus. Quatuor in primis artibus præfuisse legimus, idque ex Homeri & Orphei hymnis colligimus. Nam citharœdum primùm & citharœdorum deum putauit antiquitas: deinde Medicinæ inuentorem, & ipsum etiam Medicum constituit tum iaculatorem, & sagittarium: postremò vatem & vaticinij deum existimauit. Sectator promiscui coitus vocatur χρυσοχαίτης, à nostris Crinitus, vt Cicero in Academ. Intendit crinitus Apollo arcum. Pindarus in Pyth. χαίτη & quasi inbatus*

& comosus. g Sagittarij ambo.] *Diana arcum & pharetram ferebat, succincta semper incedens, & cothurno induta.* h Hospites mactat.] *Fuerunt Tauri omninò inhospitales, moribusq; immanissimis, vt qui hospites omnes Dianæ soleant immolare, à quibus Taurica appellatur regio. Sunt Sarmatiæ Europeæ populi, Scythia à meridie Tauro terminatur. Vtriusque variæ sunt gentes.*

ΑΠΟΛΛΟΝ ΚΑΙ Ἑρμῆς.

APOLLINIS ET Mercurij.

Iacobo Micyllo interprete.

APOLLO.

Ἔχεις μοι ἀπᾶν, ὦ Ἑρμῆ, πότερος ὁ Κάστωρ οὗτος, καὶ πότερος ὁ Πολυδεύκης; ἐγὼ γὰρ οὐκ ἂν διακρίναιμι αὐτός. Ερμ. ὁ μὲν χθὲς ἡμῖν ξυγγενόμενος, ἐκεῖνος Κάστωρ ἦν, οὗτος δὲ Πολυδεύκης. Απ. πῶς διαγιγνώσκεις; ὅμοιοι γάρ. Ερ. ὅτι οὗτος μέν, ὦ Απολλον, ἔχει ἐπὶ τοῦ προσώπου τὰ ἴχνη τῶν τραυμάτων, ἃ ἔλαβε παρὰ τῶν ἀνταγωνιστῶν πυκτεύων, καὶ μάλιστα, ὁπόσα ἐπὸ τοῦ βεβρυκος Αμύκου ἐτρώθη, ὅτε Ιάσονι συμπλέων ἅτερος δὲ οὐδὲν τοιοῦτον ἐμφαίνει, ἀλλὰ καθαρός ἐστι, καὶ

Potésne mihi dicere, Mercuri, vter istorum Castor est, aut vter Pollux? Nam ego quidem non facilè discreuero ipsos. MER. Ille qui heri conuersatus nobis est, Castor erat: hic aût Pollux est. APOL. Quomodo dignoscis? similes enim sunt MER. Quòd hic quidem, Apollo, habet a in facie vestigia vulnerũ, quæ aliquando ab ijs accepit quibuscum pugillatu certauit, & maximè quibus à b Bebryce Amyci filio vulneratus fuit, quando cum Iasone in Colchum nauigabat. Alter autem nil tale præ se fert, sed purus est, atque

καὶ ἀπαθὴς τὸ πρόσωπον. Απ. ὤνησας, διδάξας τὰ γνωρίσματα, ἐπὶ τάχει ἅπαντα πάντα ἴσα, τὸ ὦ τὸ ἡμίτομον, καὶ ἀστὴρ ὑπεράνω, καὶ ἀπόντιον ἐν τῇ χειρί, καὶ ἵππος ἑκατέρωθεν λευκός. ὥστε πολλάκις ἐγὼ τὸν μὲν πρεσβύτερον Κάστορα, Πολυδεύκειν ὄντα, τὸν δὲ νεώτερον Πολυδεύκους ὀνόμαζε. ἀτὰρ εἰπέ μοι καὶ τόδε τί δήποτε οὐκ ἄμφω ξύνεισιν ἡμῖν, ἀλλ' ἐξ ἡμισείας ἄρτι μὲν νεκρὸς, ἄρτι δὲ θεός ἐστιν ἑτέρος αὖ. Ερ. ἵνα φιλαδελφίας ἕνεκα ποιοῦσιν, ἐπεὶ γὰρ ἔδει ἕνα μὴ τεθνάναι τῶν Λήδας υἱέων, ἕνα δὲ ἀθάνατον εἶναι, ἐνέμενον ἑτέρως αὐτοὶ τὴν ἀθανασίαν. Απ. ὁ ξυνετὴν, ὦ Ερμῆ, τὴν νομὴν ἄγει δὲ ὄψονται ἑτέρους ἀθανάτους, ὅπερ ἐπόθουν, οἶμαι, μάλιστα πῶς γὰρ ὁ μὲν παρὰ θεοῖς ὁ δὲ παρὰ τοῖς φθιτοῖς ὤν; πολὺ ἀλλὰ. ὃς περ ἐγὼ μαντεύομαι, ὁ δὲ Ασκληπιὸς ἰᾶται, σὺ δὲ

atque integer facie totus. APOL. Operæpretium fecisti, qui discrimina, quibus internosci queant, docueris me. Nam cætera certè omnia æqualia sunt, oui pars dimidia, & stella supernè imminens, & iaculum in manu, & equus utrique candidus. Quare sapè equidem appellaui hunc Castorem, qui Pollux erat: & rursus Castorem Pollucis nomine. Sed & illud mihi dic, cur non ambo pariter nobiscum versantur, sed ex diuiso nunc quidem mortuus, nunc autem Deus est alteruter ipsorum? MERC. Fraterno amore hoc faciũt. Nam cùm oporteret [c] alterum ex Ledæ filijs [d] mortem obire, alterum autem immortalem, esse, diuiserũt ita inter se ipsi immortalitatem. APOL. Non sanè prudenti, Mercuri, diuisione. Siquidem nec aspicient sese mutuò hoc pacto, quod velmaximè opinor desiderabant. Aut quomodo enim, cùm alter apud Deos; alter apud manes existat? Veruntamen, quemadmodum ego vaticinor, Aesculapius medetur, tu

δὲ παλαίειν διδάσκεις, παιδοτρίβης ἄριστος ὤν. ἡ δὲ Ἀρτεμὶς μαιεύεται, καὶ τῶν ἄλλων ἕνεκας ἔχει τινὰ τέχνην, καὶ θεοῖς καὶ ἀνθρώποις χρησίμων. οὗτοι δὲ τί ποιήσουσιν ἡμῖν, καὶ ἀργοὶ ὄντες καθεύδουσι, τηλικοῦτοι ὄντες; Ἑρμ. οὐδαμῶς ἀλλὰ πεστάκασι αὐτοῖν ὑπηρετεῖν τῷ Ποσειδῶνι, καὶ καθιππεύειν δὲ τὸ πέλαγος, καὶ ἂν που ναύτας χειμαζομένους ἴδωσιν, ἐπὶ καθεύσαντας, ἐπὶ τὸ πλοῖον, σώζειν τοὺς ἐμπλέοντας. Απ. ἀγαθὴν, ὦ Ἑρμῆ, καὶ σωτήριον λέγεις τὴν τέχνην.

palæstricam doces, puerorũ exercitator optimus. Diana autem obstetricatur, atq; aliorum suam quisque artem habet, vel dijs vel hominibus vtilem: hi verò quid agent nobis? an inertes atque ociosi conuiuabuntur nobiscum, tam grandes cũ sint? MER. Haudquaquam, sed iniunctum illis est, Neptuno, vt ministrent & subseruiant, & obequitare ipsos oportet pelagus: & sicubi nautas tempestate periclitantes aspexerint, insidentes nauigio præstare incolumes nauigantes. APOL. Bonam, Mercuri, & salutarem narras artem.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM.

DE Polluce, quomodo à Castore internoscatur, quorum diuersa studia fuerunt: nam Pollux pugil clarissimus fuit, Castor verò optimus eques. Horatius lib. 2. Serm. Sat. 1:

Castor gaudet equis, ouo prognatus eodem
Pugnis. — Homerus:

Κάστορα δ' ἱππόδαμον, ἠὲ πυξ ἀγαθὸν πολυδεύκεα.

a IN facie vulnerum vestigia.] *Castor eques nobilis & victor, Pollux pugil præstantissimus. Colchos profecti cum Argonautis. Pollux Amycum Bebryciorũ regẽ, insidias sibi struentem interfecit. Deinde demum reuersi, Helenam sororem à Theseo ra-*

seo raptam, receperunt, Aphina vrbe, Theseo absente recepta.

b Bebryce.] *Hæc aliter ab alijs referuntur: nam Castor à Lynceo occisus dicitur. Theocritus Eidyllio 27. de laudibus Castoris & Pollucis Dioscurorum:* id est, *geminorum,* Iouis Ledæq; *filiorum, commemorat certamen inter Pollucem & Amycum, Neptuni & Melies Nymphæ filium Bebryciorũ principem, athletam crudelem, atq; hospitum interfectorem. Is enim cum robore corporis & arte pugilum superaret omnes. crudelem tulit legem, ne quis hospes aut peregrinus, qui ea loca adijsset, inde discederet, quin prius secum cæstu decertaret. Atqui cùm ita multos hospites interfecisset, tandem & Pollucem, qui cum Iasone & Argonautis eò venerat, secum decertare cogit, à quo victus & occisus est. Hæc pugna etiam describitur ab Apollonio lib. 2. Argonaut. Sunt autem Bebryces Bithyniæ populi, quos olim Thraces fuisse Strabo testatur, à Bebryce rege suo nomen sortiti. Ex hac gente & Buthen athletam producit Virg. in 5. Aeneid. cuius victorem Darentem facit his versibus:*

Idemq; ad tumulũ quo maximus occupat Hector
Victorem Buten immani corpore, qui se
Bebrycia veniens Amyci de gente ferebat,
Perculit, & fulua moribundum extendit arena.

e Alterum ex Ledæ filijs mortẽ obire.] *Castoris mortis occasio fuit hæc. Castor & Pollux rapuerunt filias Leucippi, Phœben & Talayran, Lynceo atque Idæ fratribus, filijs Apharei desponsatas. Sponsi eas bello repetiuerunt. In eo bello Castor à Lynceo interfectus est & Pollux Lyncea interemit: fuisset q; & ab ipso Ida interfectus, nisi Iupiter id fulmine prohibuisset, à quo Ida interfectus est. Hæc ab Ouidio referuntur in fine lib. 5. Fastorum, & à Propertio. Theocritus etiam hoc certamen describit in Dioscuribus.* *d* Mortem obire.] *Homerus Castorem & Pollucem vocauit* ἐτεζημέρους, hoc est, *qui alternis diebus fata subirent. Virg. 6. Aeneid.*

Si fratrem Pollux alterna morte redemit
Itq; reditq; viam toties——. *Castore autẽ occiso, Pollucī optio data est, vtrum immortalitate solus vt vellet, an cum fratre vitam communicare. Ille cum fratre maluit alternis viuere, proinde apud superos nunc Castor, nunc Pollux, & contrà appa-*

rere videntur. Hinc Homerus ἐτεθνηκότας, ait eos vivere & mori. e Nautas tempestate periclit.] *In magna tempestate Gemini cœlestis signum apparent quasi stellæ in cœlo insidentes: adiuvariq; se tunc periclitantes existimant Pollucis & Castoris nomine. A' Columella dicitur Geminum astrum, quod 14. Cal. Iunij Sol ingreditur. Plin. lib. 2. naturalis hist. Cùm geminas illas flammas inquit, quæ Castoris ac Pollucis esse putabantur salutares ac prosperi cursus prænuncias esse dixisset. Harum, inquit, aduentu fugari diram illam ac minacem appellatam Helenam ferunt. Quinetiam Franc. Vicomercatus Arist. Meteorologica exponens cur Castor & Pollux salutares sint, explicat.*

IOANNIS SAMBVCI ANNOTATIONES.

De Castore & Polluce colloquuntur.

Michaël Toxites.

Mercurius fratres Helenæ discernit, & alter
Cur cœlo stygijs luceat alter aquis.
Quodq; sit illorum munus, quæ gratia, quorum
Summus diuisa morte refulsit amor.

POTES'NE mihi dicere.] καθ' ἐρώτησιν. Non ego quidem.] *Ratio.* Ille qui heri conuersatus.] *Responsio.* Quomodo dignoscis.] *Rogatio de modo.* Quod hic quidem habet.] αἰτιολογία κατὰ παρεσταπόδοσιν. Operæpretium fecisti.] ὀχαριστία, & *post discrimina similitudinem indicat.* Quare sæpe equidem.] *Ratio.* Appellaui hunc Castorem.] *Conclusio.* Cur non ambo.] *Secunda interrogatio.* Fraterno more hoc faciunt.] *Expositio causæ.* Nam cùm oportteret.] ἔκθεσις. Non sanè prudenti.] *Improbatio.* Aut quomodo enim.] *Tertia interrogatio per comparationem.* Haudquaquam.] *Responsio ab officio illorum.* Bonam, Mercuri.] ἐπίκλησις.

MARI=

MARINORVM DIALOGI.

ΤΡΙΤΩΝΟΣ, ΑΜΥμωνης καὶ Ποσειδῶνος.

TRITONIS, AMYmones, & Neptuni.

Iacobo Micyllo interprete.

TRITON.

Ἐπὶ τὴν Λέρναν, ὦ Πόσειδον, παραγίγνεται καθ' ἑκάστην ἡμέραν ὑδρευσομένη παρθένος, παγκαλόν τι κῆμα, οὐκ οἶδα ἔγωγε κατὶ ὁ πᾶσα ἰδών. Πο. ἐλευθέραν τινὰ, ὦ Τρίτων, λέγεις, ἢ θεραπαινίδα τῆς ὑδροφόρος ἐστίν; Τρί. οὔμενοῦν. ἀλλὰ τοῦ Δαναοῦ ἐκείνου θυγάτηρ, μία τῶν πεντήκοντα καὶ αὐτή, Αμυμώνη τοὔνομα. ἐπυθόμην γὰρ, ἥτις καλεῖται, καὶ τὸ γένος. ὁ Δαναὸς δὲ σκληραγωγεῖ τὰς θυγατέρας, καὶ αὐτουργεῖν διδάσκει, καὶ πέμπει ὕδωρ τι ἀρυσομένας, καὶ πῶς

AD Lernam, Neptune, quotidie venit aquatum virgo, pulchra omnino species. Haud equidem scio formosiorem vllam puellam vidisse me. NEP. *Liberámne dicis, Triton, an verò serua quæpiam est, quæ aquam ferre solet?* TRITON. *Minimè verò. sed Danai illius filia, vna ex quinquaginta istis etiam ipsa est, Amymone nomine. Interrogaui enim & quæ vocaretur, & genus ipsius. Danaus autem duriter admodum educat filias, & opus manu facere ipsas docet, & ad aquam hauriendam mittit, &*

ad

πρὸς τὰ ἄλλα, παιδεύει δόξαν αὐτάς. Πο. μόνη δὲ παραγίνεται μακρὰν ὅτω τῆλῶ ὁδὸν ἐξ Αργους ἐς Λέρναν; Τέ. μόνη. πολυδίψιον δὲ τὸ Αργος, ὡς οἶδα, ὥστε ἀνάγκη ἀεὶ ὑδροφορεῖν. Πο. ὦ Τρίτων, οὐ μετρίως μεδιετάραξας, ἐπῶν τὰ περὶ τῆς παιδὸς, ὥστε ἔωμεν ἐπ' αὐτῆς. Τρί. ἔωμεν. ἤδη γὰρ καιρὸς τῆς ὑδροφορείας, καὶ σχεδόν τι κατὰ μέσην τῆν ὁδὸν ἐσμεν, ἔτσα ἐς τῆν Λέρναν. Πο. ἄκων ζεῦξον τὸ ἅρμα, ἢ τοῦτο μὲν πολλῶν ἕνεκα τῆς διατριβῆς, ὑπάγειν τοὺς ἵππους τῇ ζεύγλῃ, καὶ τὸ ἅρμα ἐπισκευάζειν; σὺ δὲ ἀλλὰ δελφῖνά μοι τινὰ τῶν ὠκυτάτων παράσχεσον. ἐφιππάσομαι γὰρ ἐπ' αὐτῶ τάχιστα, Τρί. ἰδὸ σοι ὅτοσι ὁ δελφίνων ὠκύτατος. Πο. οὐκ ἀπιθανῶν μὲν, σὺ δὲ παρανήχου, ὦ Τρίτων, κἀπειδὴ πάρεσμεν ἐς τῆν Λέρναν, ἐγὼ μὲν λοχήσω

ad alias res agendas instituit, impigræ ipsæ vt sint. NEP. Solane autem venire solet longam adeò viam ex Argis ad Lernam vsque? TRI. Sola. nam siticulosum ipsum Argos est, vt nosti: quare necesse est semper aquatum venire illam. NEPT. Non mediocriter affecisti me animo, ô Triton, qui mihi hæc de puella narrâris. Quare eamus ad ipsam TRIT. Eamus. iam enim tempus quoque est cùm aquatum ire solet. Ac propè mediam circa viam alicubi est petendo Lernam. NEPT. Proinde currum iunge, vel, an hoc longiorem rebus moram iniiciet, submittere equos iugo, & currum apparare? Tu verò potius delphinem mihi aliquem ex velocibus illis huc siste: inequitando enim illi quamcelerrimè prouehar. TRIT. Ecce tibi hunc delphinum omnium velocissimum. NEP. Probè sané. prouehamur igitur. Tu verò iuxta natando consequere me, Triton. Ac posteaquam ad Lernam iam aduenimus, ego quidem hîc in

ἡσω ἐνταῦθά πω, σύ δ' ἀφ=
σκόπει, ὁπότ' ἂν αὐτὴν πρόσιδ=
σαν αὐτλύ. Τρί. αὕτη σοι
πλησίον, Πο. ἰαλλὰ, ὦ Τρί-
των, καὶ ὡραία παρθένος, ἀλ=
λὰ συγγενὴς ἡμῖν ἐστιν. Α-
μυ. ἄνθρωπε, ποῖ με ξυναρ-
πάσας ἄγεις; ἀνδραποδιστὴς
εἶ, καὶ ἔοικας ἡμῖν ἀπ' ἀγχόνης
τοῦ θείου ἐπιπεμφθῆναι, ὅστ
βοήσομαι τὸν πατέρα. Τέ-
σιόππσον, ὦ Ἀμυμώνη, Πο
σειδῶν ἐστι. Αμ. τί Ποσειδῶν
λέγεις; τί βιάζῃ με, ὦ ἄνθρω=
πε, καὶ ἐς τὴν θάλατταν ἐα=
θέλκεις; ἐγὼ δ' ἀποπνιγήσο-
μαι ἡ ἀθλία καταδῦσα. Πο.
θάρρει, οὐδὲν δεινὸν πάθῃς,
ἀπὸ τῆς πηγῆς ἐπόνομόν σοι
ἀναβλυθῆναι ἐάσω ἐνταῦθα,
κατάξας τῇ τριαίνῃ τὴν πέ-
τραν, πλησίον ἔσῃ, καὶ μόνη
καὶ σὺ ἀδάμων ἔσῃ, καὶ μόνη
τῶν ἀδελφῶν ἐκ ὑδραφο=
ρήσεις ἀφθανό=
σα.

hîc in insidijs ero: tu autem speculando obserua quando illam accedentem sentias. TRIT. Eccam tibi, propè est NEP. Formosa, Triton, & in ipso ætatis flore puella hæc: sed comprehendēda nobis est. AMY. Heus homo, quò me hinc correptā abducis? plagiarius quispiam es, ac videris ab Aegypto patruo nostro allegatus esse: quare clamando patrem vocabo. TRI. Tace, Amymone, Neptunus hic est. AMY. Quid Neptunū mihi narras? Cur mihi, ô homo, vim facis, atq; hinc in mare abstrahis? Ego verò suffocabor misera, submersa aquis. NEP. Bono animo sis: nihil graue patiaris, faciam: sed & [a] fontem cognominem tibi emanare hîc sinam, percusso tridente saxo hoc iuxta æstuarium, & tu ipsa felix atque beata eris, ac sola sororum obita morte aquam non gestabis.

GILBER=

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM.

DAnaus Beli filius, in Aegypto regnauit, & quinquaginta filias habuit, quarum vna dicta Amymone, cuius amore obretitus, Neptunus fontes aperuit Lernæos. Vnde aquis abundare contigit Argiuis, atque factum est vt Amymoniæ aquæ dicantur Argiuæ.

a FONTEM cognominem.] *Est Amymone fons iuxta Lernam, ab Amymone Danai filia nomen habens, cuius meminerunt Plinius lib 4. cap. 5. & Strabo lib. 8.*

ΝΟΤΟΥ ΚΑΙ ΖΕΦΥΡΟΥ.	*NOTI ET ZEphyri.*

Iacobo Micyllo interprete.

NOTVS.

ΤΑύτλω, ὦ Ζέφυρε, τλῶ βάμαλιν, λῶ δὲ τοῦ πελάγους ἐς ἄγυαλον ὁ Ἑρμῆς ἄγει, ὁ Ζεὺς δὲ κόρισσαν ἄνδρ ἔρωτι; Ζε. νὰ, ὦ Νότε, οὐ βάμαλις δὲ τότε, ἀπὰ πῶς λῶ τοῦ ποταμοῦ Ἰνάχου. νῦν δὲ ἡ Ἥρα Διαύτλω ἐποίησεν, αὐτὸν ζηλοτυπήσασα, ὅτι καὶ πάνυ ἑώρα ἐρῶντα

NVm hanc, Zephyre, iuuencam, quam per mare in Aegyptum Mercurius ducit, Iupiter amore captus vitiauit? ZEPH. Hanc ipsam. Note, sed iuuenca tum non erat, sed puella, Inachi fluuij filia. Nunc autem Iuno talem ipsam effigiauit, æmulatione amoris commota, propterea quòd videbat Ioueni illam

prorsus

τὸν Δία. Νο. νῦν ἔρ ἔτι ἱρᾶ τῆς βοός; Ζέ. καὶ μάλα, καὶ διὰ τοῦτο ἐς Αἴγυπτον αὐτὴν ἔπεμψε, καὶ ἡμῖν παρήγγειλε, μὴ κυμαίνειν τὴν θάλασσαν, ἐς ἂν διανήχηται, ὡς ἀφικομένη ἐκεῖ. ἰδοὺ δὲ ἤδη, θεὸς γίνοιτο καὶ αὐτὴ, καὶ τὸ τεχθὲν. Νό. ἢ δάμαλις θεός; Ζέ. καὶ μάλα, ὦ Νότε. ἄρξεί τε, ὁ Ἑρμῆς ἔφη, τῶν πλεόντων, καὶ ἡμῶν ἴσα δεσποινα, ὅν τινα ἂν ἡμῶν ἐθέλῃ ἐκπέμψαι, ἢ κωλύσαι ἐπιπνεῖν. Νό. θεραπευτέα τοιγαροῦν, ὦ Ζέφυρε, ἤδη δεσποινά γε οὖσα, νὴ Δία. ἀνυστέρα γὰρ οὕτω γίνοιτο. Ζέ. ἀλλ' ἤδη γὰρ διεπέρασε, καὶ ἐξῴκισεν ἐς τὴν γῆν. ὁρᾷς, ὅπως οὐκέτι μὴν τεραποδεῖ βαδίζει, ἀνορθώσας δ' αὐτὴν ὁ Ἑρμῆς, γυναῖκα παγκάλλιστον αὐθις ἐποίησε; Νό. παράδοξα γοῦν ταῦτα, ὦ Ζέφυρε. οὐκ ἔτι τὰ κέρατα, οὐδὲ οὐρὰ, καὶ λιχνὰ τὰ σκέλη, ἀλλ' ἐπέρας Θ κόρη.

prorsus deperire. NOT. Proinde etiam nunc bouem illam amas? ZEPH. Atque admodum: & propterea in Aegyptum ipsam misit, nobisque edixit ne conturbaremus mare, donec illa transnatasset, vt quæ illic pariturasit: fert autem vterũ modò, Deusque fiet a cum ipsatum quod ex ea partum erit. NOT. An iuuenca Deus? ZEPH. Atque admodum, Note, imperabilique (inquit Mercurius) nauigantibus, ac nostra erit domina, vt quemcunque nostrũm volet, emittat vel prohibeat spirare. NOT. Colenda igitur obseruandaque nobis erit, Zephyre, iam domina certè cùm sit. nam per Iouem, beneuolentior eo pacto nobis erit. ZEPH. Sedenim iam traiecit, & in terram enatauit. Vides vt non ampliùs quadrupes incedat, sed erectam ipsam Mercurius denuò mulierem formosam prorsus reddidit. NOT. Mira nimirum hæc, Zephyre: nusquam ampliùs neque cornua illius, neque cauda, neque tibiæ bifidæ, sed amabilis puella est.

λόρη, ὁ μὲν τοι Ερμῆς τι παθὼν, μεταβεβληκὼς ἑαυτὸν, ἀντὶ νεανίου, λωποπόσωπος γεγένηται; Ζε. μὴ πολυπραγμονῶμεν, ὅτι ἄμεινον ἐκεῖνος οἶδε τὰ πρακτέα.

puella est. Cæterùm Mercurio quidnam accidit, qui seipsum mutauit, & ex adolescente factus est quispiam caninam faciem præ se ferens? ZEPH. Ne curiosiùs persequamur ista, quandoquidem meliùs ille quæ facienda sunt nouit.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM EIVSDEM.

FAbulam quidem vulgatam apud poëtas de Io, minus hic ascribo, eam cùm ex Græcis tum Latinis leges, sed in primis apud Ouid. in 1. Metam. & Luciani nostri dialogũ Iouis & Mercurij, vbi eã descripsimus.

a CVM ipsa.] *Io coniugis loco habita fertur ab Osyride Aegyptiorum rege, & post mortem culta pro Dea nomine Isidis, quam singulari superstitione coluit & Germania, ante receptã Christianam religionem. Huius sacra ex Aegypto Romam sunt translata, eiusq; templum in campo Martio fuit. Isidis capillos Memphitæ pro miraculo ostendunt. Idem Lucianus aduersus Indoctum.*

ΔΟΡΙΔΟΣ ΚΑΙ ΘΕΤΙΔΟΣ. DORIDIS ET THETIDIS.

Iacobo Micylo interprete.

DORIS.

ΤΙ δακρύεις, ὦ Θέτι; Θέτις. καλίστω, ὦ Δωρὶ, κόρην εἶδον ἐς κιβωτὸν ἀπὸ τοῦ πατρὸς ἐμβεβλημένην ἀν-

QVid lachrymaris, Thetis? THET. Pulcherrimam, Dori, puellam vidi in arcam à patre coniectam, tum ipsam,

τλῶ τι, ἢ βρέφος αὐτὸ ἀρτιγένητον. κέλευσε δὲ ὁ πατὴρ τοὺς ναύτας, ἀναλαβόντας τὸ λιβώτιον, ἐπειδὰν πολὺ ἀφ' ἡμῶν ἀποσπάσωσιν, ἀφῆναι εἰς τὸν θάλασσαν, ὡς ἀπόλοιτο καὶ αὐτὴ, ἢ τὸ βρέφος. Δω. τίνος δὲ ἕνεκα, ὦ ἀδελφὴ, ἐπὶ ἔμαθες ἀκριβῶς ἅπαντα; Θέ. Ἀκρίσιος ὁ πατὴρ αὐτὸ, καλλίστην οὖσαν ἐν παρθένῳ, εἰς χαλκοῦν τινὰ θάλαμον ἐμβαλὼν: ἔπειτα τὸ μὲν ἀληθὲς οὐκ ἔχω εἰπεῖν φασὶ δὲ ὅν τὸν Δία, χρυσὸν γενόμενον ῥυῆναι διὰ τοῦ ὀρόφου ἐπ' αὐτὸν, διεξαμείψαι δὲ ἐκείνῳ εἰς τὸν κόλπον καταδέξαντα τὸν θεὸν, ἐγκύμονα γενέσθαι. τοῦτο ἀναθόμενος ὁ πατὴρ, ἄχριός τις, καὶ ἐμπλότατος γέρων ἀγανάκτησε, καὶ ἐπί τινος μεμοιχεῦσθαι οἰηθεὶς αὐτὸν, ἐμβάλλει εἰς τὸν λιβῶτ' ἄρτι τεκοῦσαν. Δω. ἢ δὲ τί ἔπραττεν, ὦ Θέτι, ὁπότε καθείκετο; Θέ. ὑπὲρ αὐτῆς μὲν ἐσίγα, ὦ Δωρὶ, καὶ ἔφη-

ipsam, [a] tũ infantem abs ea paulò antè genitũ. Iussit aũt pater nautas, arcẽ illam acceptam, postquam in alium à terra prouecti essent, in mare abijcere, vt ita periret & misera illa, & infans vnà cum ea. DOR. Quamobrem aũt, ô soror, hoc? quandoquidem comperta habes exactè omnia. THE. Pater illius Acrisius, quia pulcherrima erat, in æreum quendam thalamũ inclusam perpetuæ virginitati destinárat. Deinde, verum quidem dicere non possum, Iouem autem aiunt, conuersum in aurum, delapsum per impluium ad ipsam esse. Accipiente autem illa in sinu demanantem Deum, grauidam ex eo factam fuisse. Quod cùm pater animaduertisset, vtpotè durus quidam & zelotypus senex, grauiter indignatus est. Et quia ab aliquo stupratam fuisse illam arbitratus est, conijcit in arcam hanc cùm paulò antè peperisset. DOR. Cæterùm illa quid agebat, Theti, quando abripiebatur? THE. Pro se quidem nihil dicebat, Dori, sed tacitè

ρι τὴν καταδίκην, τὸ βρέφος δὲ παρεκτέτο μὴ ἀφθανεῖν δακρύσα, καὶ τῷ πάππῳ δακνύσα αὐτὸ, κάλλιστον ὄν· τὸ δὲ, ὑπ' ἀγνοίας τῶν κακῶν, καὶ ἐμειδία πρὸς τὴν θάλασσαν· ἐπιπέμπλαμαι αὖθις τοὺς ὀφθαλμοὺς δακρύων, μνημονεύσα αὐτ. Δω. κἀμὲ δακρύσαι ἐποίησας. ἀλλ' ἤδη τεθνᾶσιν; Θέ. ὀλαμῶς. νήχεται γὰρ ἔτι ἡ κιβωτὸς ἀμφὶ τὴν Σέριφον, ζῶντας αὐτοὺς φυλάττουσα. Δω. τί οὖν οὐχὶ σώζομεν αὐτὴν, τοῖς ἁλιεῦσι τοῦ βίου ἐμβαλοῦσα ἐς τὰ δίκτυα τοῖς Σεριφίοις; οἱ δὲ ἀνασπάσαντες σώσουσι δηλονότι. Θέ. εὖ λέγεις, οὕτω ποιῶμεν. μὴ γὰρ ἀφείσθω μήτε αὐτὴ, μήτε τὸ παιδίον, οὕτως ὂν καλόν.

ferebat damnationem: pro infante autem deprecabatur, ne morti traderetur, lachrymando, atque illum auo ostentando pulcherrimũ sanè puerum, Dori. Ille autem præ ignorantia malorũ, etiam arridebat matri. Oppleor rursum lachrymis, cùm in mentem illius venit. DO. *Et me flere fecisti. Sed nũquid iã mortui sunt?* THE. *Haudquaquam, natat enim adhuc arca circa Seriphum, viuis illis custoditis.* DO. *Cur igitur non conseruamus ipsam, piscatoribus istis Seriphijs in retia immittendo, qui extractos illos, incolumes præstabunt scilicet?* THE. *Rectè dicit, atque ita faciamus. Non enim perire decet, neque ipsam, neque infantem, adeò cùm sit formosus.*

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM.

DAnaë Acrisij Argiuorum regis filia, à patre in quãdam turri conclusa fuit, ob id quòd in responsis habuit, se manu eius qui ex filia nasceretur, moriturum; ac hanc Iupiter (cùm alia via non pateret) in aureum imbrem

imbrem ex tegulis per impluuium in gremium eius se demisit, que ex eo congressu Perseum genuit, qui ob crudelitatem erga se, & matrem Danaën Acrisium Argiuorum regem, auum maternum interfecit. Ea fabula in fine quarti, & initio 5. lib. Metamorphoseôn commemoratur, cuius etiam in alio quodam Dialogo meminit Lucianus noster. Iouis autem Metamorphoses Ouid. alias habet lib. 6. Metamorph. Idem Lucianus in Gallo. In taurum conuersus est proximo dialogo Noti & Zephyri.

a TVM infantem.] *Hanc fabulam tangit Lucianus in Tritonis & Nereidum dialogo: vbi de Balæna cui Andromeda erat exposita à Perseo occisa.*

IOANNIS SAMBVCI ANNOTATIONES.

Διηγματικὸς de vnica filia Acrisij Danaë, à Ioue in aurum conuerso decepta, & à patre in mare exposita.

Notum est quod Danaën clausam deluserit imber
Aureus: vt ponto post dederitq; pater.
Heu nil tam firmum quicquam sanctecq; pudicum,
Quinetiam maculet pernicioſus amor.

QVID lachrymaris] *Interrogatio.* Pulcherrimam Dori.] *Narratio generalis.* Iussit autem pater.] *ἐπιδιήγησις qua copiosiùs exponit superiora.* Vt ita periret.] *λογισμὸς τελικός* Quamobrem autem.] *Rogatio causæ.* Pater illius.] *ἐπιδιήγησις δευτέρα, & fabulæ expositio ἀδικοτέρα.* In thalamum inclusam.] *Factum & causa.* Deinde verum quidem.] *προεύθεσις & præmunitio.* Accipiente autem illa.] *τὸ πρᾶγμα* Stupratam fuisse illam arbitratus.] *τὰ μέσα. Horat. lib. 3. Carmin. oda. 16.* Ferebat damnationem.] *τὰ ἐπόμενα.* Oppleo rursum oculos.] *πάθος muliebre.* Sed nunquid iam.] *Alia interrogatio.* Cur igitur non.] *Effectus commiserationis, hortantis interrogatio.* Rectè dicis.] *Assensus ad illam.*

Iacobo Micyllo interprete.

ΕΝΙΠΕΥΣ.

Ο Υ καλὰ ταῦτα, ὦ Πόσειδον, ἀρέσκοντα γὰρ τἀληθές. ὑπελθών μου τὴν ἐρωμένην, ἀκαθὲς ἐμοί, διεκόρησας τὴν παῖδα, ἣ δὴ ᾤετο ὑπ' ἐμοῦ ταῦτα πεπονθέναι, καὶ δὴ τοῦτο παρέσχεν ἑαυτήν. Πο. σὺ γὰρ, ὦ Ενιπεῦ, ὑπερόπτικος εἶ, καὶ βραδὺς, ὃς κόρης οὕτω καλῆς φοιτώσης ὁσημέραι παρὰ σὲ, ἀρρωμένης ὑπὸ τοῦ ἔρωτος. ὑπεριδόρας, καὶ ἔχαιρον λυπῶν αὐτήν. ἣ δὲ παρὰ τὰς ὄχθας ἀλύουσα καὶ ἐπιμβαίνουσα, καὶ νοουμένη ἐνίοτε ὦ. χετό σοι ἐντυχεῖν: σὺ δ' ἐθρύπτου πρὸς αὐτήν. Ενι τί ὄν, δὴ τοῦ ἐχρῆν σε προσαρπάσαι τὴν ἔρωτα, καὶ καθυποκείνεσθαι Ενιπέα ἀντὶ Ποσειδῶνος εἶναι, καὶ κατασοφίσασθαι τὴν Τυρὼ, ἀφελῆ κόρην οὖσαν; Πο.

Minimè verò præclara hæc, Neptune (dicetur enim verum) qui circumuenta amica mea, assimilatus in formam meam, vitiasti puellã. Putabat enim illa me eũ rem esse sibi, & ob id exhibebat sese. ΝΕΡ. Tu enim, Enipeu, fastuosus es & tardus, qui puella adeò formosa quotidie ad te nante, ac præ amore pereunte, despexeris illam, & gauisus sis si posses illi ægrè facere. Illa verò iuxta ripas mœrore affecta, atque ibi inambulans, sese & lauans, nõ semel optabat in conspectum sibi venire te, at tu fastuosus ludebas illam. ΕΝΙΡ. Quid igitur? an propterea oportebat te præripere amorem mihi, & velut histrionem aliquem pro Neptuno Enipeum te gerere, atque ita decipere a Tyro istam, puellam adeò simplicem? ΝΕΡ.

Πο. ὀψὲ ζηλοτυπεῖς, ὦ Ενιπεῦ, ὑπερόπτης πρότερον ὤν ἡ Τυρὼ δὲ ὀλίγον δεινὸν ποιήσουσα, οἰομένη ὑπὸ σοῦ δεικνυσθαι. Ενι. ἔμινουν; ἔφης γὰρ ἀπιὼν, ὅτι Ποσειδῶν ἥδη, ὃ καὶ μάλιστα ἐλυπήσω αὐτῷ, καὶ ἐγὼ τοῦτο ἠδίκημαι, ὅτι τὰ ἐμὰ σὺ ὑφαίνοι τότε, καὶ παρεισήσας πορφυρίδα τινὰ κῦμα, ὅπερ ὑμᾶς σωιζεν, ἅμα σωθῆναι τῇ παιδὶ αὐτ' ἐμοῦ. Πο. σὺ γὰρ οὐκ ἤθελες, ὦ Ενιπεῦ.

NEP. *Serò verò nunc zelotypus es* [b] *Enipeu, cùm prius superbum & contemptorem te gesseris. Ipsa autem Tyro nihil graue passa est, quando se putauit à te vitiatam esse.* ENIP. *Nihil autem? Dixisti enim abiens Neptunum esse te, quod vel maximè dolore affecit ipsam: atq; ipse eò abs te iniuriâ affectus sum, quòd & quæ mea esse debuerat, eam voluptatem percepisti tu, & præterea composito circa vos fluctu purpureo, sub quo absconditi iacuistis, cùm puuella pro me tutelam habuisti.* NEP. *Tu enim non volebas, Enipeu.*

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

a TYRO.] *Virgunculà fuit Thessala, Salmonei filia, & Enipei amica, ex qua Neptunus Neleum & Peliam suscepit: de qua inferiùs in Philopatre, & lib. 2 Historiarum verarum.*

b Enipeu.] *Thessaliæ fluuius est.*

MORTVORVM DIALOGI.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΚΑΙ Φιλίππου. — *ALEXANDRI ET Philippi.*

Ottomaro Luscinio interprete.

PHILIPPVS.

ΥΝ μὲν, ὦ Αλέξανδρε, οὐκ ἂν ἐξαρνοιμι, μὴ οὐκ ἐμὸς

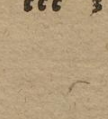

ON igitur inficiaberis,[a] *Alexāder, ex me prognatũ te esse filium.*

ὑός εἶν; οὐδὲ ἂν ἐτεθυμήκεις, Αμμωνος γε ὤν. Αλ' οὐδ' αὐτὸς ἀγνοοῖν, ὦ πάτερ, ὡς Φιλίππου τοῦ Αμυντοῦ ὑός εἰμι. ἀλλ' ἐδοξάμην τὸ μάνταμα, ὡς χρήσιμον ἐς τὰ πράγματα οἰόμενος εἶν. Φί. πῶς λέγεις; χρήσιμον ἐδόκει σοι, τὸ παρέλαβε σεαυτὸν ἐξαπατηθησόμενον ὑπὸ τῶν πολεμίων; Αλ. οὐ τοῦτο, ἀλλ' οἱ Βάρβαροι κατεπλάγησάν με, καὶ οὐδεὶς ἔτι ἀνθίστατο, οἰόμενοι θεῷ μάχεσθαι, ὥστε ῥᾷον ἐκράτουν αὐτῶν. Φί. τίνων ἐκράτησας σύγε ἀξιομάχων ἀνδρῶν, ὃς δεινοῖς ἀεὶ συνηνέχθης, τοξάσι καὶ πελτάσι, καὶ γεῤῥαοῦσι νῦν πεβεβλημένοις; Επεὶ οὐδὲν κρατῆν ἔργον σῶν. Βοιωτῶν καὶ Φωκέων καὶ Αθηναίων, καὶ τὸ Αρκάδων ὁπλιτικὸν, καὶ τοὺς Θεσσαλῶν ἵππον, καὶ τοὺς Ηλείων ἀκοντιστὰς, καὶ τὸ Μαντινέων πελτασικὸν, καὶ Θρᾴκας,

se filiũ. nam & Iouem Hammonem genus paternum referens, mortem non obiisses. ALEX. Neq; verò nesciuiam pater, Philippi Amyntæ me esse filium: sed quia ad res gerendas sic mihi visum erat conducere, commento hoc vsus sum vaticinij. PHIL. Quid ais? Conducibile id tibi visum, vt [b] vatibus impostoribus fallendum te exponeres? ALEX. Non istuc, sed barbaros in mei admirationem tractos, facilius hoc prætextu nostro subdidimus imperio: quum nemo vnus viribus nostris hactenus restiterit, quippe hac sola opinione ducti, quòd aduersus Deũ sibi esset prælianduũ. PHIL. Quos tu igitur tanto conatu dignos vsquã vicisti, qui cum timidis illis [c] arculis, [d] peltarijs ac [e] gerris vimineis pugnare solitis, semper congressus es? Atqui Græcos armis domare, Bœotios, Phocenses, Athenienses, & id genus alios, operis fuerat strenui atque magnifici. [f] Arcadum insuper sustinere armaturam, & equitatũ Thessalum [h] Eleorum iaculatores, [i] Mantineos [k] peltis instructos, aut cũ [l] Thracibus

κας ἢ Ἰλλυριοὺς, ἢ καὶ Παίονας χειρώσασθαι. ταῦτα μεγάλα. Μήδων δὲ καὶ Περσῶν καὶ Χαλδαίων, καὶ χρυσοφόρων ἀνθρώπων, καὶ ἁβρᾶν, ὃν οἶδα ὡς πᾶσι μύειοι, μετὰ Κλεάρχου ἀναπλεόντων ἐκράτησαν, οὐδ' εἰς χεῖρας ἐπομενάντων ἐλθεῖν ἐκείνων, ἀλλὰ πρὶν ἢ τόξευμα ἐξικνεῖσθαι, φεύγοντων; ΑΛ. ἀλλ' οἱ Σκύθαι γε, ὦ πάτερ, καὶ οἱ Ἰνδῶν ἐλέφαντες, οὐκ οὐκ καταφρόνητόν τι ἔργον, καὶ ὅμως ὁ διασήσας αὐτοὺς, οὐδὲ πεδοσίους ὠνούμενος τὰς νίκας, ἐκράτουν αὐτῶν. οὐδ' ἐπιώρκησα πώποτε ἢ σπονδῶν ἢ ἐψευσάμην, ἢ ἄπιστον ἐπραξάτην ἢ νικᾶν ἕνεκα καὶ τοὺς Ἕλληνας δὲ, τοὺς μὲν ἀναμωλὶ παρέλαβον, θηβαίους ἴσως ἀκούσας ὅπως μεμάθηκον. ΦΙΛ. οἶδα ταῦτα πάντα. Κλεῖτος γὰρ ἀπήγγελλέ μοι, ὃν σὺ τῷ δορατίῳ διελάσας, μεταξὺ διαπνεύσαι ἐφώνησας, ὅτι με πρὸς τὰς σὰς πράξεις ἐπαινέσαι ἐτόλμησε.

bus, m Illyrici, n Pæonibus ve manum conserere, operosum profectò atque arduum id fuisset in primis. Cæterùm o Medos, Persas & Chaldæos delicatos, ac plurimo auro conspicuos, non satis compertum habeo quonam modo ante te p duce Clearcho mille viri bello adorti expugnârint, fœdè in fugam actos antequam ad manus ventum fuisset. ALEX. At verò q Scythæ pater, & r Indici elephantes, res sunt non vsqadeò abiectæ & contemptibiles: s & tamen neque concitatis inter ipsos intestinis odijs, neque per proditionē mihi venundari passus sum victoriam. Sed neq peieraui vnquam, aut per iuga à pollicito recessi, fidemq soluì victoriæ gratia. Adde quòd & Græcos alios sine sanguine in deditionem accepi: t Thebanos autem fortassis ipse audisti quomodo aggressus fuerim. PHIL. u Noui hæc omnia ex Clito, quem tu inter epulas, eò quòd nomen meum celebraret, & meas res gestas cum tuis conferre auderet, traiecto per corpus telo tū iugulâras.

σὺ δὲ καὶ τὴν Μακεδονικὴν χλαμύδα καταβαλὼν, κάνδυν, ὥς φασι, μετενέδυς, καὶ τιάραν ὀρθὴν ἐπέθου, καὶ προσκυνεῖν ἐκέλευες Μακεδόνων, τῶν ἐλευθέρων ἀνδρῶν ἀξίους, καὶ τὸ πάντων γελοιότατον, ἐμίμου τὰ τῶν νενικημένων. ἐῶ γὰρ λέγειν ὅσα ἅμα ἔπραξας λέγουσι συγκατακλείων παρθενικὰς ἄνδρας, καὶ γάμους τοιούτους γαμῶν, καὶ Ἡφαιστίωνα ὑπεραγαπῶν. ἓν ἐπῄνεσα μόνον ἀκούσας, ὅτι ἀπέσχου τῆς τοῦ Δαρείου γυναικὸς, καλῆς οὔσης, καὶ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ τῶν θυγατέρων ἐπιμελήθης, βασιλικὰ γὰρ ταῦτα. ΑΛ. τὸ φιλοκίνδυνον δὲ, ὦ πάτερ, οὐκ ἐπαινεῖς, καὶ τὸ ἐν Ὀξυδράκαις πρῶτον καθάλεσθαι εἰς τὸ ἐν τοῖς τεῖχος, καὶ τοσαῦτα λαβεῖν τραύματα; Φί. οὐκ ἐπαινῶ τοῦτο, ὦ Ἀλέξανδρε, οὐχ ὅτι μὴ καλὸν

Tu verò & [x] Macedonicam chlamydem abijciens, [y] candyn Persicum amictum recepisti (vt aiunt) [z] & tiaram rectam. Vt ne interim commemorem, quòd à Macedonibus viris vtique liberis, A adorari debere, te in animũ duxeris, & qui quod maximè omnium erat ridiculum, hominum abs te B victorum mores imitatus es. Tempero mihi ne memorem alia quæ turpiter admiseris, C viris doctis in leonũ claustra meclusis, & D nuptijs talibus peractis: quodq; E Hephæstionem plus quàm esset satis, amaris. Vnum est quod solum laudo abs te gestum, in F Darij vxore videlicet, forma præstante, quia ab illius complexu abstinueris: & genetricis illius, atque filiarum, ne vim paterentur, curam susceperis. Regium certè id opus extitit, quod tum factitasse te accepimus. ALEX. Quomodo autem tibi non probatur, pater, quòd G in Oxydracis, gente Indica lubẽs me in periculum coniecerim, atq; acceptis plurimis vulneribus, muros primus omniũ transilierim? PHIL. Non probo, Alexander: neque id quia pulchrum

καλὸν εἶναι οἶμαι καὶ τιμᾶσκεσθαι ποτὲ τὴν βασιλείαν, καὶ προκινδυνεύειν τὴν στρατιὰν, ἀπ' ὅτι δι' τοιοῦτο κἄκιστα συνέφερε. θεὸς γὰρ εἶναι δοκῶν, εἴ ποτε πρωτείης, καὶ βλέπειν σε φοράδην τὴν πολεμικὴν ἐκκομιζόμενον, αἵματι ῥυόμενον, οἰμώζοντα ἐπὶ τῷ πάθει, ταῦτα γέλως ἦν τοῖς ὁρῶσι, καὶ ὁ Ἄμμων, γόης καὶ ψευδόμαντις καλούμενος, καὶ οἱ παρόντες, κόλακες, ἢ τίς ἐκ ἀμφιγελάσειν, ὁρῶν τὴν τοῦ Διὸς υἱὸν νεοψυχοῦντα, δυόμενον τὴν ἰατρῶν βοηθείαν; νυνὶ μὲν γὰρ ὁπότε ἤδη τεθνηκὼς ἐκ οἴεται ποιεῖν τοὺς τῶν παρόντων ἐπιχειρεῖν, ὁρῶντας τὴν νεκρὸν τοῦ θεοῦ ἐκλάδου κείμενον, μηδέτι ἤδη καὶ ἐξαδηκότα, κατὰ νόμον σωμάτων ἁπάντων; ἄπορον τι καὶ τὸ χρήσιμον, ἀλέξανδρε, τὸ δόξαν τοῦτο κρατεῖν, ῥαδίως, πολύσιν τὴν δόξης ἀφαιρεῖται

pulchrum esse negem vulnerari, quandoq; Imperatorē, & in subeūdis periculis prætentare viam sed quia H ex re tua isthuc erat minimé. Si quidem pro Deo habitus, quos, oro, risus præbebas spectatoribus, quando post acceptū vulnus, ab exercitu magno tumultu direptus, mœrens ac eiulans sanguine fluitabas? Adde quòd Iupiter Hammon tanquam præstigiator quispiam & vanus propheta, reus mendaciij palàm tum arguebatur. Non enim video qualiter risum contineat, qui Iouis filiū viderit animū deijcere, & I in desperatione rerum efflagitare medicorū auxilia Denique quum iam tandem mortem obieris, quē credas obsecro esse, qui confictam illam adoptionē, qua Iouis dictus es filius, non carpat maledictis? Potissimùm vbi Dei istius cadauer porrectum iacere, turgidum sanè & iuxta aliorū corporū morem contactu suo omnia labefactans aspexerit. Cæterùm quòd ais, Alexander, tibi fuisse conducibile, K quò faciliùs rerum potireris: id profectò multum tibi gloriæ ex benè etiam ac strenuè ge-

ρᾶτο τ καταρθυμῶν. πάρ γὰρ ἐλόκ ἐνδοῖς, ὑπὸ θεῶν γίνε σθαι δοκεῖν. ΑΛ. ἃ ταῦτα φρονοῦσιν οἱ ἄνθρωποι περὶ ἐμοῦ, ἀπ' Ηρακλεῖ καὶ Διονύσῳ ἐνάριθμον τιθέασί με, καί σοι τῷ Λόρνον ἐκείνῳ, οὐδ' ἑτέρου ἐκείνων καθόνη Θ, ἐγὼ μόνος ἐχαρωσάμην. Φίλ. ὁρᾶς ὅτι ταῦτα ὡς ὑὸς Αμμωνος λέγεις, ὃς Ηρακλεῖ καὶ Διονύσῳ παραβάλλεις σεαυτ, καὶ οὐκ αἰσχύνῃ, ὦ Αλέξανδρε, οὐδ' τύφον ἀφαιρεθήσῃ, καὶ γνώσῃ σεαυτ, καὶ σωφρὼν ἤδη γενήσῃ;

stis eripuit. Nã quanquã insigniter multa, tamẽ diijs longè inferiora agere visus, vacillare ob hoc iudicatus es, & tota ratione deficere. AL. Haudquaquam de me isthuc sentiunt mortales: sed cum Herculemeo & Baccho conferunt, veluti æmulum, pariq; cum illis gloria certantem. Nam & L. Aornum à neutro etiam illorum armis subactum, ego facilè cœpi. PHIL. Etiam dum videris ista vt Hammonis filius dicere, quando nec Baccho quidem cedis, aut Herculi. M Sed nec erubescere nosti, Alexander, solitámve dediscere arrogantiam, teipsum dein noscere vel iam tandem sapere, etiamsi seriùs, vbi fato occubueris?

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM.

PHilippi Macedonum regis & Alexandri filij comparatio. Duo aũt contraria sunt exempla, alterum moderati animi, alterũ immoderati. Quorum historiæ requirantur è Plutarcho, Q. Curtio Arriano, & Diod. Siculo lib. 6. De ijs Cic. lib. 1. Offic. cap. de prudentia, Philippum quidem Macedonũ regem, rebus gestis & gloria superatum à filio, facilitate & humanitate video superiorem fuisse. Itaque alter semper magnus, alter sæpè turpissimus fuit. Cicero rebus gestis animi constãtiam & moderationem antefert. Increpuit Philippus Alexandrum

drum filiũ, vt Valerius commemorat, quòd macedonum benevolentiam largitione ad se attraheret, quum ipse maiore ex patre Græciæ mercator, q̃ victor fuerit: atque vt Diodorus testatur, auro sibi quã imperio magis acquisierit. Neq; à Demosthene alio nomine peius audit, quã quòd malis artibus imperium sibi acquisiuerit. Quid q̃ & post secundùm fortunæ afflatum, tyrannum factum legimus. Eius vituperatio habetur apud Aphthoniũ rhetorem in Progymnasmatis, vbi dicitur, quod Græca iuuentus in vituperando Philippo se exercuit. Caruit ergo vera & solida gloria, quæ, vt Cic. dicit, incorrupta vox benè iudicantium est, & consentiens laus bonorũ. Ad historiæ Philippi Macedonis cognitionem pertinent etiam ea, quę Iustin. habet lib 8. & 9. Thucyd. belli Pelop. lib. 2. Plutar. in vita Alexand. Paul. Orosius lib. 3. cap. 12. ad 15. Philippo autem primum certamen fuit cum Athenienſibus, quibus per insidias victis, in Illyrios bellum transtulit, & nobilissimam Larisseam cepit, vt ait Iustinus lib. 10 Diodor. lib. 2. de rebus Alexandri ait. Philippus anno secundi regni sui in Illyrici fines cum decẽ millibus peditum & 600. equitibus intrauit.

a ALEXANDER Amyntæ me esse fil.] *Amyntas Alexandri Magni auus & Philippi Macedonis pater, Macedonum rex, rei militaris peritiss. rebusq; gestis clariss. de quo Diodor. & Trog. lib. 7. 8 & 9. b* Vatib.] *Scilicet Hammonis. De Hammone verò & eius vatibus in Dialogis Diogenis & Alexandri. Item Alexandri, Annibalis & Scipionis latè annotauimus.* c Arculis.] *Arculus diminutiuum ab arcus, τοξάριον, à quo fit aliud diminutiuum Arcellus. d* Peltatijs.] *πέλτη scutum exiguum, Lunæ semiplenæ imaginem referens, quo genere Amazones præcipuè in prælijs vti solebant. Virg. 1. Aeneid.*

Ducit Amazonidum lunatis agmina Peltis.

Scuta Amazonica vocat Nonius. Pelta cetræ haud dissimilis est, qua armatus πελταστὴς, καὶ πελτοφόρος dicitur: i. peltarius & peltatus. Liu. lib. 8. bel. Pun. Menippũ quendam ex regijs ducibus cum mille peltatis Chalcidem mittit. Hi etiam πελτασταὶ Græcis dicuntur. Liu. lib. 1. bel. Maced. Nocte cetra-

tos, quos peltastas vocant, loco opportuno inter bina castra in insidijs abdiderat. e Gerris vimineis.] *Suidas neutro genere γέρρα refert, vt Persicam vocem, quæ quidem tũ arma declaret, tũ quoduis defensaculum siue protectionem siue è corio, aut alia quauis materia: dicitur & σκέπασμα. Porrò gerras Græci crates vimineas appellant.* f Arcadũ armaturã.] *Peloponnesi regionis intimæ populorũ.* g Equitatũ Thessal.] *Thessalorum, quos ingenti clade profligauit Philippus ipse in agro Thessalonico.* h Eleorũ iaculatores.] *Elei populi in Peloponneso Elidem incolentes.* i Mantineos.] *Mantineã Arcadiæ vrbem incolentes, apud quã contigit prælium inter Thebanos & Lacedæmonios.* k Peltis.] *Scutis.* l Thracib.] *Europæ populis feris & asperis, Macedonib. finitimi ab Oriente.* m Illyricis.] *Regionis Europæ populis, qui hodie Sclauones dicti sunt, Macedonibus finitimi ab Occidente.* n Pæonib.] *Populis Pæoniæ regionis Macedonæ, qui fortissimi olim habiti sint, magnumq; sibi ex rei militaris scientia nomen pepererunt. Vide Plin. lib. 4. Macedonib. finitimi à Septentrione.* o Medos.] *Asiæ populos, de quib. antè in dialogo Alexandri, Annibalis, Minois & Scipionis. Aduersus Medos & Armenios, qui anteq; quispiam sequatur, fugiunt.* p Duce Clearcho.] *Darius nothus Persarum rex mortẽs duos reliquit filios, Artaxerxem, qui vocatur Mnemon, & Cyrum iuniorem: inter hos fratres cũ excitatum esset bellum, Clearchus vnus fuit de ducib. exercitus belli, qui deinde interfecto iam Cyro ab Artaxerxe captus, necatus est, de quo Plutarch. in Artax.* q Scythæ.] *Septentrionales populi Europæi & Asiatici ad bella magis q̃ ad vllum humanitatis studiũ idonei.* r Indici elephantes.] *India orientalis regio Asiæ terminus elephantis abundat, & in ea maiora q̃ in cæteris regionibus nascuntur animalia.* s Et tamẽ neq; cõcitatis.] *Demosthenes Philippũ Macedonem depingit, versutũ hominem, qui in omnẽ partem animũ versabat, nihilq; intẽtatum relinquebat, quo suis rationib. consulturus esset, sine vllo veritatis, virtutis constantiæ respectu. Mentiebatur, fallebat, fraudabat, peierabat, assentabatur, si expedire videretur.* πολύτροπος καὶ πανοῦργος *dicebatur. Diuturno enim rerum vsu ita eruditus, ex alioriũ incommodis sua vt pararet commoda, vt loquitur*

quitur Comicus, nec à malis artibus abhorrebat. Græciã totam propè consiljs præuentam viribus domuit. Oros lib. 3. cap. 12.

t Thebanos.] Bœotiæ regionis, à Thebe præcipua vrbe, quam Alexander euertit, dictos. u Nouihæc ex Clito] Seneca lib. de Ira 3. cõparatione simili Alexandrũ ab aui pat isq; humanitate degenerasse, Clitì & Lysimachi optimorum amicorũ lachymabili cæde docet. Fuit aũt Clitus inter præcipuos Alexandri familiares, eidemq; charissimus, tum q; filius esset nutricis ipsius, tũ q; ab illo in dubio vitæ discrimine fuisset seruatus. Hũc tamen in conuiuio quodam liberiùs in Persicos mores inuectum, rex iam temulentus spiculo traiecit. Cuius facti eũ postridiè tanta cœpit pœnitentia, discussa iam ebrietate, vt totum triduũ cibo abstinuerit, decreuerit q; omninò inedia sibi necem consciscere, amicumq; de se optimè meritũ ad inferos persequi. Tandem agrè admissa amicorũ consolatione, qui Clitum iure occisum asserebant, sumptuosissimo eũ funere sepeliuit. Latiùs habetur hæc historia apud Arrianũ, Q. Curt & Plutar. in vita Alex. Non igitur ἀκρασία in Alexandro fuit, sed ἀκρασία quæ in ipso non ἤθη, sed πάθη excitauit. Eousq; enim Alexandrũ præcipuè egit impetus animi, vt in amicissimos etiã ferrũ distrinxerit. x Macedonicã chlamydẽ.] Paludamentũ dicitur, autore Nonio, palliũ militare: sagulũ à Poltiano vertitur. y Candyn Persicum amictũ.] De quo Cæl. Lect. ant. lib. 14. cap. 56. z Et tiaram rectã.] Ornamentũ capitis, quod erectũ soli reges apud Persas gestabant, duces verò inflectũ. Herod. lib. 7. Lucian. τιαραφορήσω ideò dixit A Adorari deberete.] Alexandrum Magnũ Iouis Ammonis filium fabulosè creditum & adorarì se passum, iam aniè in Scipione annotasse me recordor. Verũ de Alexandri stulta ambitione, ac execranda scelerati sacerdotis adulatione Q. Curt. lib. 5. & lib. 9. vbi stolida eius ambitio describitur, qua se Dei filiũ non solùm dici, sed vt credi voluit, inflatus à duobus maiis Poëtis, Agide Argiuo, & Cleone Siculo, contranitentibus omnib. Macedonibus, & præcipuè Callisthene Philosopho, optimo viro. B Victorum mores imitatus es.] Vino & morũ externorũ desiderio, & se & suos perdidit, vt scribit Q. Curt. lib. 7. C Viris doctis in leonũ claustra inclusis.] Lysimachus Agathoclis filius è successorib. Alexandri Ma-

dri Magni, Pergamo præfuit, vbi thesauri regis fuerunt. Hic illustri quidem Macedoniæ loco natus, virtute illustrior fuit, amore literarum ac philosophiæ ardebat adeò, vt Callisthenem tunc ab Alexandro afflictum, atque in vinculis habitũ, de virtute differentem sæpiùs audiuerit, poculumque ei ac remedium miseriæ optatu propinauerit. Quod ægrè ferens Alexander, Lysimachum leoni obiecisse dicitur: sed ille viribus fretus, rem posteris prodendam fecit, manũ amiculo contoluta in os leonis inferens, accepta lingua feram exanimauit, quo facto vehementiùs postea Alexandro dilectus, & apud eum maximo honore fuit. Vide Trogum lib. 15. Alexandri autem rebus prosperis Theophrastus angebatur, interitum Callisthenis deplorãs. Itaq; dicebat, Callisthenem incidisse in hominẽ summa potentia, summaq; fortuna, sed ignarum quemadmodum rebus secundis vti conueniret. Cic. Tuscul. quæst. 3. Q. Curt. lib. 9. D Nuptijs talibus peractis.] *Alexander Rhoxanes Oxyartis fratris sui filiæ amore deuinctus, eam vxorem cœpit, non absq; Macedonum indignatione. Plura lege apud Q. Curtium lib. 9 & Arrianum*

E Hephęstionem.] *Inter amicos quos habebat præcipuos, omnium maximè videbatur honorare Craterũ, sed omnium maximè diligere Hephæstionem. Illum ornauit dignitate, hunc ad intimam admisit familiaritatem quem postea apud Babylonem vita functum, tanta funeris magnificentia prosequutus est, vt facilè omnes, quæ toto terrarum orbe editæ sunt, pompas superaret. Vide Q. Curt. & Plutar, in vita Alex.* F Darij vxorem.] *Sysigambem Darij genitricem, vxorem & puellas captiuas quanta integritate seruauerit, ignorat nemo, quas nisi demissis oculis salutauit, idq; rarò, sibi metuens ab illarum insigni formã.* G In Oxydracis, gente Indica.] *Ab his Indiæ populis cùm Alexandrum liberasset Ptolemæus, Soter: i. Seruator cognominatus est. Cùm autem in illo bello crus esset illi vulneratum, ac Chirurgum accersisset, multiq; accurrerent, qui ipsum frequenter Deum appellare consuerãt, exporrecta hilariq́ue fronte inquit: Omnes me prædicant Iouis esse filium, sed vulnus hoc, hominem esse me declarat. Alijs item duabus potissimùm rebus, se quòd mortalis esset, deprehendere dicebat, somno & coitu, quòd hæc præcipuè proderent humani corporis im-*

vis imbecillitatem. Somnus enim mortis imago est, & coitus species est morbi comitialis. Periculum autem Alexandri graviter vulnerati in Oxydracis, alij authores, in Mallis factum perhibent. H Ex re tua.] *Alexander cum latronibus pugnans sagitta vulneratur. Ad Memacenos vrbem, saxo in ceruicem acto, vulneratur. Deinde in Oxydracis graviter vulneratur. Q. Curt lib.4 9. & 10.* I In desperatione rerum.] *Apud Curtium lib.4. Alexander fatigatur deficit, desperat, & dubius est: vulneratus Medicos habet Philippũ & Critobulum.* K. Quò faciliùs.] *Alexandri ingens conatus de acquirendo orbis imperio describitur à Q. Curtio lib.11.* L Aornum.] *De Petræ, quæ Ἄορνος, expugnatione oppidò difficili Q. Curt, lib.9. Arrianus lib.4. Scribit Plutarchus Alexandrum, quum intellexisset hanc Petram teneri ab homine meticuloso, dixisse: Nunc locus iste facillimus est captu.* M Sed nec erubescere nosti.] *Alexander mediocritatis mediocritatisque oblitus, sibi blandiebatur, & quantum alijs præter æquum detrahebat, tantum sibi philautiæ vitio præter meritum tribuebat.*

IOANNIS SAMBVCI ANNOTATIONES.

Culpatur Alexandri arrogantia & commentum, quo Deum se haberi voluit.

Factus Alexander successibus ipse superbus:
Innumeris voluit cultibus esse Deus.
Vituperat cæcos sensus, mentemq; Philippus
In quibus & fuerit strenuus enumerat.

NON igitur.] *Propositio.* Nam.] *Ratio à repugnantibus.* Neque verò nescius.] ἀπόκρισις αὐτεισεχωγική. Quid ais?] ἀπόρησις Non isthuc.] ἐπιβεβαίωσις ἀπὸ τοῦ ἐνδόξου χρησίμου. Hac opinione dicti.] ἀπάτησις τοῦ ἐνθέτου. Atqui Græcos.] *Cõparatio.* Arcadũ insuper.] τὰ χαλεπώτερα αἱρεσιότερα. Cæterũ Medos.] ἀπόδοσις, *facilia non tã præclara.* At verò Scythę.] ἡ ἔνθεσις: *opponit ea quæ difficulter vinci poterant.* Adde qd' &.] αὔξησις κατ' ἀπαρίθμησιν.

Assumit

Assumit quod antè de Græcis ille affirmauerat. Noui hæc.] *Obijcit illi Clitum ὀνειδισμῷ.* Tu verò.] τὰ ἄλλα ψεκτὰ παρεχόντα. Tempero mihi.] παράλειψις. Vnum est.] *Correctio κατ' ἐξαίρεσιν.* Regium certè id.] ἐπιφώνημα ἐγκωμιαστικόν. Quomodo aũt tibi non probatur.] *Compescat ἐπανάληψιν oppositione audacissimi facti.* Non probo.] ἐπίκρισις ἐκ παρανεύκη. Neq; id quia pulchrũ.] αἰτιολογία κατ' ἄρσιν καὶ θέσιν. Adde quod.] *Latior probatio καὶ τὰ ψεκτά.* Non cũ video.] *A' repugnantibus.* Denique.] *Expolitio.* Cæterùm quod ais.] *Occupatio.* Id profectò.] ἀφαίρεσις. Nam quanq;] *Ratio.* Haudquaq;] *Inficiatio.* Sed cum Hercule.] *collatio.* Nam &.] *A' suo præclarè facto.* Sed nec erubescere.] *Arguit cum arrogantiæ, & concludit.*

ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ ΚΑΙ Ηραχλέους.

DIOGENIS ET Herculis.

P. Virunio interprete.

DIOGENES.

Οὐχ Ηρακλῆς οὗτός ἐστιν, ὅμφορον ἀπὸ μὰ τὸν Ηρακλέα. τὸ τόξον, τὸ ῥόπαλον, ἡ λεοντή, τὸ μέγεθος, ὅλος Ηρακλῆς ἐστίν. ἔπειτα τέθνηκε Διὸς ὑὸς ὤν; εἶπε μοι, ὦ Καλλίνικε, νεκρὸς εἶ; ἐγὼ γὰρ σοὶ ἔθυον ὑπὲρ γῆς, ὡς θεῷ. Ηρακ. καὶ ὀρθῶς ἔθυσας. αὐτὸς μὲν γὰρ ὁ Ηρακλῆς ἐν οὐρανῷ τοῖς θεοῖς σύνεστι; κἀγὼ λαμπρὸς ἡ σκιὰ ἐστὶ μετ' αὐτοῦ.

NVnquid a Hercules hic est? Haud quisquam mehercule alius. arcus, claua, pellis leonina, magnitudo ipsa, totus denique Hercules est. Igitur è vita decessit, qui Iouis erat filius? Dic, quæso, ô victoriose, mortuũne es? Ego enim cũ terræ superessem, tibi haud secus quàm deo sacrificaui. HER. Rectè quippe sacrificâsti: Hercules enim ipso in cœlo vnà cũ diijs immortalib. consistit. Heben apud se habens crurib. formosissimã. Ego verò qui te alloquor, sua sũ vmbra.

DIO.

Δι. πῶς λέγεις εἴδωλον τοῦ θεοῦ, καὶ δωατὸν ἐξ ἡμισείας μετέχειν θεὸν εἶναι, τεθνεώτος δὲ ἡμίσεια; Ηρ. ναί. ὁ γὰρ ἐκεῖνος τέθνηκεν, ἀπ' ἐγὼ ἐκῶν αὐτός. Δι. μανθάνω. ἄνταν δρόν σε τοῦ Πλούτωνι παρέδωκεν ἀνθ' ἑαυτοῦ. καὶ σὺ νῦν ἀντ' ἐκείνου νεκρὸς εἶ. Ηρ. τοιοῦτό τι. Δί. πῶς δὴ ἀκριβὴς ὢν ὁ Αἰακὸς, οὐκ ἔγνω σὲ μὴ ὄντα ἐκεῖνον, ἀλλὰ παρεδέξατο ὑποβολιμαῖον Ηρακλέα παρόντα; Ηρ. ὅτι ἐῴκειν ἀκριβῶς Δί. ἀληθῆ λέγεις· ἀκριβῶς γὰρ, ὥστε αὐτὸς ἐκεῖνος εἶναι ὅρα γὰρ μὴ τὸ ἐναντίον ᾖς. σὺ μὲν εἶ ὁ Ηρακλῆς, τὸ δὲ εἴδωλον γεγάμηκε τὴν Ἥβην παρὰ τοῖς θεοῖς. Ηρ. θρασὺς εἶ καὶ λαλεῖς, καὶ ἐμὲ πάσῃ σκώπτων εἶ ἐμὲ, ἔσῃ αὐτίκα οἷον θεὸν εἴδωλόν ἐμοι. Δι. τὸ μὲν τόξον γυμνὸν καὶ πρόχειρον, ἐγὼ δὲ τί ἂν ἔτι φοβοίμην σε, ἅπαξ τεθνεώς;

ἀτὰρ

DIO. *Quidnam dicis amabo? umbra ipsius dei? fieri enim potest, altera eundem ex parte Deum esse, altera vitâ decessisse?* HER. *Vtique. Ille enim nequaquâ mortuus est, sed ego duntaxat imago ipsius sum.* DIOG. *Intelligo rem. Te virum pro viro Plutoni pro se dedit, & tu nunc pro illo mortuus es.* HERC. *Sic res se habet.* DIOG. *Quo pacto igitur callidissimus cùm sit Aeacus, te nequaquam illum esse non nouit, sed admisit tanquam supposititicium Herculem?* HERCVL. *Quoniam ille ipse esse videor.* DIOG. *Vera autumas: nam ita persimilis es, vt si ille ipse sis. Caueas igitur ne contra sit: vt tu quidem Hercules existas, imago verò apud Deos immortales Heben in vxorem duxerit.* HER. *Audax nimiùm es atque loquax: & nisi à scommatibus, quæ in me iacis, abstinueris, senties quamprimùm qualis Dei imago sim.* DIOG. *Arcus enim nudus est atque paratus. Cur autem de cætero te timeam, quum semel mortuus sis?*

ἀτὰρ ἀπέ μοι πρὸς τοῦ Ηρα-
κέους, ὁπότε ἐκεῖνος ἔζη, συ-
νῆς αὐτῷ, καὶ τότε εἴδωλον
ὤν; ἢ εἰς μὲν ἔτι περὶ τὸν
βίον, ἐπεὶδ' ἀπεθάνετε, διῃρε-
θήτης, ὁ μὲν εἰς θεὸς ἀπέπλα-
ζ, σὺ δὲ τὸ εἴδωλον, ὥσπερ
εἰκὸς ἦν, ἀς Αἰδου πάρει; Ηρ.
ἐρῶ μὲν μὴδ' ἀρκεῖναθαι
πρὸς ἄνδρα ἐπίτηδες ἐρωτῶ-
ντα· ὅμως δ' οὖν καὶ τοῦτ'
ἄκουζε. ὁπόσον μὲν Αμφι-
τρύων ἦν τῷ Ηρακλεῖ ἦν, τε-
ζ τέθνηκε, καὶ ἀμὶ ἐκῆνο
πᾶν. ὃ δὲ ἦν τοῦ Διὸς, ἐν οὐ-
ρανῷ σώζεται ζῶν θεοῖς. Δι.
Φαῦς νῦν μανθάνω. Δυο γὰρ,
φῆς, ἔτεκεν ἡ Αλκμήνη κατὰ
τὸ αὐτὸ Ηρακλέας, τὸν μὲν ὑπ'
Αμφιτρύωνι, τὸν δὲ παρὰ τοῦ
Διὸς, ὥστε ἐκεκλήθατε δίδυμοι
ὄντω ὁμομήτριοι. Ηρ. ἔκ, ὦ
μάταιε, ὁ γὰρ αὐτὸς ἄμφω ἦ-
μην. Δί. οὐκ ἔστι μαθεῖν τοῦζ
ῥάδιον, σωθέντος δὴ ὄντας
Ηρακλέας, ἐκτὸς ἀμὰ ὥσπερ
Ιππο-

Sed per tuum Herculem dic quæso, dum ille viuebat, eráine vnà cum ipso, & tunc imago existens, aut vnus quidem eratis in vita, posteaquà autem è vita decessistis, separati: ille quidem ad deos immortales auolauit, tu verò vmbra, vt dignum videtur, ad inferos aduenisti. HER. Etsi fas equidem foret nequaquam respondere viro sophisticè percunctanti: attamen aures quoque ad hoc porrigas. Quicquid enim Amphytrionis in Hercule erat, idipsum morte affectum est, quod nempe ego sum (vt dixi) totum: quod autem ex Ioue erat, cum Dijs immortalibus conuersatur. DIO. Perspicuè nunc intelligo autumas enim eadem vice Alcmenam duos peperisse Hercules: vnum quidem ex Amphytrione, alterum verò ex summo Ioue: ex quo factum est, vt gemini vnius matris vtero latueretis. HER. Nequaquam, ô insane: idem profectò ipsi eramus ambo. DIOG. Neque adhuc ad intelligendum id facile est, duos Hercules in vnum esse compositos, nisi quis diceret vos tanquam Hippo-

Ἱπποκενταύρος τις κτι ἄς ἦν συμπεφυκότοιν, ἄνθρωπος, καὶ θεός. Ηρ. ὁ γὰρ καὶ πάντων ἄτω σοι δοκοῦσι συγκεῖσθαι ἐκ δυοῖν ψυχῆς, καὶ σώματος; ὥστε τί τὸ κωλύον ἔστι, τὴν μὲν ψυχὴν ἐν οὐρανῷ εἶναι, ὥσπερ νῦν ἐκ Διός, τὸ δὲ θνητὸν ἐμὲ, παρὰ τοῖς νεκροῖς; Δι. ἀπ' ὦ βέλτιστε Αμφιτρυωνιάδη, καλῶς ἄρ' ἐλεγες, εἰ σῶμα κεῖσθαι νῦν δὲ ἀσώματον εἶδωλον εἶ, ὥστε κινδυνεύεις τριπλῆν ἤδη ποιῆσαι τὸν Ηρακλέα. Ηρ. πῶς τριπλῆν; Δι. ᾧ δὲ πως, εἰ γὰρ ὁ μὲν τις ἐν οὐρανῷ, ὁδὲ παρ' ἡμῖν οὐ τὸ εἴδωλον, τὸ δὲ σῶμα ἐν Οἴτῃ κόνις κεῖται γεγενημένον, τρία δὴ ταῦτα γέγονε. ἢ σκόπει ὅν τινα δὴ πατέρα τρίτον ἐπινοήσεις τῷ σώματι. Ηρ. θρασύς τις εἶ, καὶ σοφιστής τις δὲ καὶ ἀστυγείτων; Δι. Διογένους τοῦ Σινωπέως εἴδωλον. αὐτὸς δὲ, ὁ μὰ Δία μετ' ἀθανάτοισι θεοῖσιν, ἀπὸ τοῖς βελτίστοις νεκρῶν σωίδμι, Ομήρου, καὶ τοσούτης ψευδολογίας καταγελῶν.

Hippocentaurũ in vnum fuisse copulatos hominẽ videlicet & Deũ HER. *An non & homines eodem pacto ex duobus componi tibi videntur, animo videlicet & corpore? Vnde quid prohibet animum quidẽ ipsum ex summo Ioue natum adesse cœlo, me verò mortalem ad inferos venisse?* DIOG. *Vtique eleganter hæc disseruisses, ô optime Amphitryoniade, si corpus hac tempestate esses: sed incorporea es imago: itaque periculum est, te triplicẽ iam fecisse Herculẽ* HER. *Quónam modo triplicem?* DIO. *Hoc quidem modo: nam si vnus in cœlo existit, tu verò apud nos imago, corpus autem in Oeta iam in puluerẽ versum, hæc tria iam sunt. animaduertas igitur velim, quẽ tertium corpori esse intelligas partẽ* HER. *Audax es, atq; sophista: sed quod nomen tibi est?* DIO. *Diogenis Sinopei imago: ipse autẽ per Iouẽ, minimè cũ dijs immortalibus, sed cum mortuorum optimis cõversor, Homerũ atq; huiuscemodi fabulas deridens,*

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM.

ANidola siue formæ defunctorum aliæ sint ab animalibus, videndum hîc & in Platonis Phędone.

a HERCVLES.] *Vlysses* ὀδ. λ. εἴδωλον *quidem Herculis apud inferos esse narrat, ipsum autem in cœlo cum cæteris dijs immortalibus oblectari, vnde hic facetißimus & argutissimus dialogus fluxit. Sic Virgil. 4. Aen.*

Et nunc magna mei sub terras ibit imago.

IOANNIS SAMBVCI ANNOTATIONES.

Ridetur diuinitas Herculis.

Diogenes ridet celebrem pręstantibus ausis
Amphitryoniadem, quòd Ioue natus erat.
Ridet: nilominus diuinos esse putamus,
Dotibus herois quid valuêre boni.

NVNQVID Hercules.] ἔκφασις συνοπτικὴ. Igitur è vita discessit.] ἀπόφασις. Dic quæso.] ἐρώτησις. Ego enim.] *A repugnanti.* Rectè.] *Collaudatio.* Hercules enim.] ἀπόκρισις *ad rogationem.* Quidnam dicis.] ἀπορία. Vtique.] κατασκευή. Quo pacto igitur.] ἐπιμονὴ *in eadem re.* Caueas igitur.] σκῶμμα. Audax nimiùm.] ἀπόλυσις. Cur autem.] *Contemptio.* Sed per.] *Sophistica percunctatio.* Etsi fas quidem.] *Occupatio.* Nequaquam respondere.] ἀξίωσις. Quicquid enim.] ἀπόκρισις ἀπολογητική. Perspicuè nunc.] πέρασμα. Nequaquam.] *Censecutionis illusio.* Neque adhuc.] *Confirmat eam ab absurdo.* An non &.] *A simili distinctio probatur.* Vnde quid prohibet.] *Conclusio.* Vtiq; eleganter.] σκόμμα. Nam si vnus.] σκώμματος *ridicula ratio.* Audax es.] *Epilogus.* Minimè cum dijs.] *Epicurea de animorum immortalitate sententia.*

MENIP.

ΜΕΝΙΠΠΟΥ ΚΑΙ Ταντάλου.

MENIPPI ET Tantali.

Erasmo Roterodamo interprete.

MENIPPVS.

ΤΙ κλάεις, ὦ Τάνταλε, ἢ τὶ σεαυτὸν ὀδύρῃ, ἐπὶ τῇ λίμνῃ ἑστώς. Ταν. ὅτι, ὦ Μένιππε, ἀπόλωλα ὑπὸ τοῦ δίψους. Με. οὕτως ἀργὸς εἶ, ὡς μὴ ἐπὶ κύψας πιεῖν, ἢ καὶ νὴ Δί' ἀρυσάμενος κοίλῃ τῇ χειρί; Τάν. ὀδὺν ὄρεγε, εἰ ἐπικύψαιμι· φεύγει γὰρ τὸ ὕδωρ, ἐπιδιδὰν πρὸς ἰοῦσα ἀνωθεν τοῦ μὴ ἥψατό μου, ἢν δέποτε καὶ ἀρυσιμαι, καὶ προσγένοιτο τῷ σώματι, ὁ φθάνων βρέξας ἄκρον τὸ χεῖλος, ὑπὸ τῶν διακτύλων διαῤῥεῖ, οὐκ οἶδ' ὅπως αὖθις ἀπολείπει ξηρὰν τὴν χεῖρά μου. Με. τεράστιόν τι πάσχεις, ὦ Τάνταλε. ἀτὰρ εἰπέ μοι, τί γὰρ καὶ δεῖ τοῦ πιεῖν; ἃ γὰρ σῶμα ἔχεις, ἀπ' ἐκείνου μὴν ἐν Λυδίᾳ ποτε τέθαπται, ὅπερ καὶ πεινῆν καὶ διψῆν ἐδύνατο. σὺ δὲ ἡ ψυχή, πῶς ἂν ἔτι ἢ διψώης, ἢ πίνοις;

Quid eiulas, ô [a] Tantale, aut quid tuam deploras fortunam stagno imminens? TANT. Quoniã siti enecor, Menippe. MEN. Vsque adeò piger es atq; iners, vti non vel pronus incumbens bibere nolis, vel caua vola hauriẽs. TAN. Nihil profecero si procumbã: refugit.n. aqua simul atq; me propiùs admoueri senserit, quòd si quando hausero, oriq; coner applicare, priùs effluit, quã summa rigem labia: atq; inter digitos effluẽs aqua, haud scio quomodo rursus manum meam aridam relinquit. MEN. Prodigiosum quiddam de te narras Tantale: verùm dic mihi, isthuc ipsum quorsum opus est bibere, quũ corpore careas? nam illud quòd esurire poterat, aut sitire, [b] in Lydia sepultum est: cæterùm tu quum sis animus, quinam posthac aut sitire queas, aut bibere:

Ταν. τοῦτ' αὐτὸ ἡ κόλασις ὄν, τὸ διψῆν μου τὴν ψυχήν, ὡς σῶμα ὄσαν. Με. ἀλλὰ ζῶντο μὴ ὅτω πιεσόμεθα ἐπὶ φῆς ὦ διψήσοντες θαι. τί δ' οὖν σοι τὸ δεινὸν ἔσται; ἢ δι-δίας, μὴ ἐνδεία τοῦ ποτοῦ ἀπθάνῃς; οὐχ ὁρῶ γὰρ ἄλ-λον μετὰ τοῦτον ᾅδου, ἢ θαυ-μαζον ἐντεῦθεν εἰς ἕτερον τό-πον. Τάν. ὀρθῶς μὴ λέγεις. καὶ τοῦτο δὲ ἓν μέρος τῆς κα-τακίκης, τὸ ἐπιθυμεῖν πιεῖν, μηδὲν δεόμενον. Με. λυρεῖς, ὦ Τάνταλε, καὶ ὡς ἀληθῶς ποτοῦ δεῖσθαι δοκεῖς. ἀκρο-ζου γε ἐπιβόρου, νὴ Δία, ὄσις ζῦναντίον ζῆς ἐπὸ τῶν λυ-τάντων κακῶν δεδηγμένοις πίπουσας, οὐ τὸ ὕδωρ, ἀλλὰ τὴν δίψαν πεφοβημέ-νος. Τάν. ὀδὲ τὸν ἐπιβόρον, ὦ Μένιππε, ἀνάνομα πιεῖν, γνοῖτό μοι μόνον. Με. θάῤῥει, ὦ Τάνταλε, ὡς οὔτε σὺ, οὔτε ἄλλος πίεται τῶν νεκρῶν. ἀδυνα-

TANT. *Atqui hoc ipsum supplicij genus est, vt anima perinde quasi corpus sit, ita sitiat.* MENIP. *Age, hoc ita habere credamus, quandoquidem affirmas te siti puniri: at quid hinc acerbi tibi poterit accidere? Num metuis ne potus inopia moriare? At equidem haud video alteros inferos, si quis hos relinquat, neque locum alium in quem morte demigret quispiam.* TANT. *Recte tu quidem dicis: verùm hoc ipsum supplicij genus est, sitire, quum nihil sit opus.* MENIP. *Desipis, Tantale, & vti verum tibi fatear, non alio potu videris egere, quàm veratro mero, nam diuersum quiddam pateris ijs quos canes rabiosi memorderint, vt qui non aquam quemadmodum illi, sed sitim horreat.* TANT. *Ne veratrum quidem recusárim bibere, Menippe, si liceat modò.* MENIP. *Bono es animo, Tantale, certum habens, nunquam fore vt vel tu vel reliquorum manium quispiam bibat.*

nec

δ δικάζων γάρ. καίτοι ὁ πάνυ-
σοφ, ὥσπερ σὺ, ἐκ καταδίκης
δίψῶσι, τὴν ὕδατος αὐτὸς οὐκ
ἐπιμένοντος.

nec enim fieri potest: quanquam non omnibus quemadmodum tibi, pœna adiudicata est, vt sitiant aqua illos non expectante.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

a TANTALE.] *Poëtæ tradunt Tantalum Iouis ex Plotæ Nympha filium, ac Phrygiæ regem, amicum diis fuisse, qui cùm eos frequenter hospitio susciperet, & quodam tempore deessent epulæ filium suum Pelopem occidit, ac dijs coctum epulandum apposuit, vt eorum diuinitatem experiretur. Sola autem Ceres, reliquis abstinentibus, humerum exedit. Vitæ demum restitutus Pelops, pro humero comesto à dijs eburneum recepit: vt testantur Seneca in Thyeste, & Virgilius tertio Georgicon:*

—humeroq; Pelops insignis eburno.

Tantalum verò propterea apud inferos fingunt damnatum, atque assistere Eridano flumini sitientem, quòd si quando admouerit, se potaturus repentè aquam à labris contactam refugere. Tum capise imminere arborem pomis onustam, sed eam subitò porrigenti manum aliò subducere sese, atque ita miserum præsente copia, inopia discruciari. Bologninus ex 4. Metamorph. Ouid.

Tantalus hic etiam sitiens potare vetatur,
Corpora quod Pelopis dijs epulanda dedit.

Meminit etiam Virgilius 6. Aen. Ouidius scribit hoc illi tormentum inditum esse, quòd deorum secreta mortalibus reuelauerit:

Quærit aquas in aquis, & poma fugacia captat
Tantalus: hoc illi garrula lingua dedit.

Idem lib. 3. Elegiarum:

Proditor in medio Tantalus amnesitit.

b In Lydia.] *Minoris Asiæ regio est, Cræso rege & Pactolo aurifero flumine notissima, Phrygiæ ab exortu Solis vicina.*

c Veratro.] *Elleboro poto tibi opus est, eoque sanè meraco. Qui autem parùm animo constant, & insaniunt, elleboro opus habere dicuntur, & elleboro sese purgare iubentur. Rhadamanthus in secundo. Verarum narrationum libro, ita pronunciat, vt Aiax traditum ab Hippocrate elleborum bibat, priusquam in heroum consortium recipiatur: alludens ad eius insaniam. Ibidem scribitur, non licuisse Chrysippo in beatorum insulam immigrare, nisi quartùm iam sumpto elleboro. Nimirum illuc alluditur, quòd ter in vita bibisse memoratur, vt testatur etiam Petronius in carmine quodam.* d Canes rabiosi.] *Canes rabie perciti, quæcunque momorderint, rabiescunt, aquam horrent, & tandem intereunt.*

IOANNIS SAMBVCI ANOTATIONNES.

Διηγηματικὸς de Tantalo fabulæ Ouid.

Querit aquas in aquis, & poma fugacia captat
Tantalus, hoc illi garrula lingua dedit.

ARGVMENTVM.

Tantalus ob factum fugientia flumina captat:
Quo dijs vix alius gratior antea erat.
Ausus consilium tandem est aperire Deorum,
Cogitur idcirco nunc tolerare sitim.

QVID eiulas.] ἐρώτησις βαίτης. Quoniam siti. *Causæ redditio querula.* Vsque adeó.] ἐιρωνεία ἢ ἐπιτίμησις. Nihil profecero.] *Narratio.*

Tantalus à labris sitiens fugientia captat
Flumina —.

Hor. lib. 1. Satyra 1. Prodigiosum quiddam.] θαύμασον. Dic mihi isthuc.] αὐασκοδὴ ἀπὸ βαδιωάτης. Cęterùm tu cùm

cùm sis.] *Sublata re eius quoque actio desinit.* Atqui hoc ipsum.] *ἀντίσαγωγή.* Age hoc ita habere.] *ὁμολογία ἐν ἀδικίᾳ.* Num metuis.] *Extenuatio.* At equidem haud] *Inuestigatio causæ sitis.* Verùm hoc ipsum.] *ἐπίφασις.* Desipis, Tantale.] *Reprehensio.* Bono es animo.] *Conclusio.*

ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ ΚΑΙ Μαυσώλου.

DIOGENIS ET Mausoli.

Erasmo Roterodamo interprete.

DIOGENES.

Ὦ Κὰρ, ἐπί τίνι μέγα φρονεῖς, καὶ πάντων ἡμῶν προτιμᾶσθαι ἀξιοῖς; Μαύ. καὶ ἐπὶ τῇ βασιλείᾳ μοῦ, ὦ Σινοπεῦ, ὃς ἐβασίλευε Καρείας μὲν ἁπάσης, ἔρξα δὲ καὶ Λυδῶν ἐνίων, καὶ νήσους δέ τινας ὑπηγαγόμην, καὶ ἄχρι Μιλήτου ἐπέβην, τὰ πολλὰ τῆς Ἰωνίας καταστρεφόμενος, καὶ καλὸς ὢν καὶ μέγας, καὶ ἐν πολέμοις καρτερός. τὸ δὲ μέγιστον, ὅτι ἐν Ἁλικαρνασσῷ μνῆμα

O He [a] tu Car, quare tandem insolenes, tibique places, ac dignum te credis qui vnus nobis omnibus anteponare? MAVS. Primùm regni nomine, ô tu [b] Sinopensis: quippe qui Cariæ imperauerim vniuersæ, præterea [c] Lydiæ quoque gentibus aliquot: tum autē insulas nonnullas subegerim: [d] Miletum vsque peruenerim, plerisque [e] Ioniæ partibus vastatis. Ad hæc formosus eram ac procerus, ac bellicis in rebus præualidus. Postremò quod est omnium maximum, in Halicarnasso monu-

μνῆμα παμμέγεθες ἔχω ἐπι-
κείμενον, ὑλίκον ἐκ ἄκρου νε-
κρὸς, ἀκρ' ὅλ ὅτως ἐς λάκρ
ἐξυσκημένον, ἵππον καὶ ἀνδρῶν
ἐς τὸ ἀκριβέςατον ἐκασμένων,
λίθου τ' λαμπρὸν οἷον ὅλ νεὼν
νῦν τις ἂν ῥᾳδίως. ὁ δὲ λοιπῶ δι
δικαίως ἐπὶ τοῦτοις μέγα φρο-
νεῖν; Δι. ἐπὶ τῇ βασιλείᾳ φῆς, καὶ
τῷ κάμε, καὶ τῷ βάρει τ' τάφου;
Μαύ. καὶ Δι' ἐπὶ τούτοις. Δί. ἀκ', ὦ
πάλαι Μαύσωλε, ὅτι ἰσχὺς
ἔτι σοὶ ἱκάνη, ὅτι ἀμορφὴ πά-
ρεστιν. ἃ γὰρ τινα ἐλοίμεθα
δικαίως ἀμορφίας πέρι, ἐκ
ἔχω ἀπεῖν, τίνος ἕνεκα τὸν σὸν
κρανίον πρὸ τιμυθείη ἂν τ' ἐμ-
οῦ· φαλακρὰ γὰρ ἄμφω, καὶ
γυμνά. καὶ τὰς ὀδόντας ὁμοίως
προφάνομεν καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς
ἀφῃρήμεθα, καὶ τὰς ῥῖνας ἀφ-
ρεσιμώμεθα, ὁ δ' τάφος, καὶ οἱ
πολυτελεῖς ἐκεῖνοι λίθοι, Αλι-
κρνασσεῖσι δ' ἴσως εἶεν ἐπι-
δείκνυσθαι, καὶ φιλοτιμεῖσθαι
πρὸς τοὺς ξένους, ὡς δὴ τι μέ-
γα οἰκοδόμημα αὐτοῖς ὄν.

monumentũ erectũ habeo sin-
gulari magnitudine. quantũ
videlicet defunctorum alius
nemo posidet, neq; pari etiã
pulchritudine conditũ, viris
scilicet atq; equis pulcherri-
mo è saxo ad viuam formam
absolutissimo artificio ex-
pressis, adeò vt vel phanum
aliquod simile haud facilè
quis inueniat. Nũ iniuria tibi
videor has ob res mihi pla-
cere atq; efferri? DIO. Num
ob imperium ais, ob formã,
atque ob sepulchri molem?
MAV. Per Iouem ob hæc
inquam. DIO. Atque, ô for-
mose Mausole, neq; vires iam
illæ, neq; forma tibi iã adest,
adeò vt si quẽ arbitrũ de for-
mæ præcellẽtia delegerimus,
haudquaquã dicere potis sit,
quamobrẽ tua caluaria meæ
sit anteferẽda: siquidẽ vtraq;
pariter tum calua, tũ nuda:
vtriq; dentes pariter ostendi
mus: pariter oculis orbati su-
mus: pariter naribus simis ac sursum hiantibus deformati.
Cæterũm sepulchrum ac saxa illa preciosa Halicarnasseis
forsitan iactare licebit, & hospitibus gloriæ causa ostentare,
tanquam qui magnificã quandam apud se structurã habeant:

verũm

φὺ ᾖ, ὦ βέλτιστε, ὐχ ὁρῶ ὅ,τι ἀπολαύσῃς αὐτῇ, πλὴν ἐμὴ τοῦ φῆς, ὅτι μᾶλλον ἡμῶν ἀχθοφορεῖς, ὑπὸ τηλικούτοις λίθοις πιεζόμενος. Μαῦ ἀνόνητα ὄν μοι ἐκεῖνα πάντα, καὶ ἰσότιμος ἔσται Μαύσωλος, καὶ Διογένης; Δι. οὐκ ἰσότιμος, ὦ γενναιότατε, οὐ γὰρ. Μαύσωλος μὲν γὰρ οἰμώξεται, μεμνημένος τῶν ὑπὲρ γῆς, ἐν οἷς ἐνθαλαμονεῖν ᾤετο· Διογένης δὲ καταγελάσεται αὐτοῦ. καὶ τάφον ὁ μὲν ἐν Ἁλικαρνασσῷ ἐρεῖται τοῦ, ὑπὸ Αρτεμισίας γυναικὸς, καὶ ἀδελφῆς κατασκευασμένον· ὁ Διογένης δὲ, τοῦ μὲν σώματος, ἀ κά τινα τάφον ἔχει, οὐκ οἶδεν. οὐδὲ γὰρ ἔμελεν αὐτῷ τοῦτο λόγον δὲ τοῖς ἀεὶ ἔσοις περὶ αὐτοῦ καταλείποι πνεῦμα, ἀνδρὸς βίον βιβλιοκοῦς ὑψηλότερον, ὦ Καρῶν ἀνδραποδωδέστατε, τοῦ σοῦ μνήματος καὶ ἐμβεβαιοτέρῳ χωρίῳ κατεσκευασμένον.

verùm quid hinc commoditatis ad te redeat, vir egregie, nequaquam video, nisi forsan illud commodum vocas, quòd plus oneris atque nos sustines, sub tam ingentibus saxis pressus ac laborans. MAV. *Itáne nihil illa mihi conducunt omnia? planéque pares erunt Mausolus ac Diogenes?* DI. *Imò haud pares, inquam, vir clarissime: nam Mausolus discruciabitur quoties earum rerum in mentem veniet, quibus in vita florere consueuit: at Diogenes interim eum ridebit. Atque ille quidem de suo illo monumento quod est in Halicarnasso, memorabit, ab vxore Artemisia atque sorore parato: contrà Diogenes ne id quidem suo de corpore nouit, nunquid habeat sepulchrum. Neque enim illi res ea curæ est, verùm apud viros excellentissimos sui memoriam famamque reliquit, vt qui vitam peregerit viro dignam, tuo monumento, Carum abiectissime, celsiorem, ac tutiore in loco substructam.*

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

a Tu Car.] *Mausolum Cariæ regem intelligit, qui fuit maritus Artemisiæ, quæ illum tam ingenti amore prosecuta est, vt eius fato perfuncti cineres vino permistos, tradatur ebibisse. Adhæc sepulchrum eidem sumptuosissimum extruxit, quod à nomine eius Mauseolum est appellatum, ob operis magnificentiam inter septem orbis miracula numeratum: vt Plinius scripsit lib. 36. cap. 5. Opere nondum absoluto perijt Artemisia. Caria autem regio est minoris Asiæ inter Lyciam & Ioniam sita, à quo Carcaros, aliquis de Caria. Hinc Aristophanes in Auibus:* ἐὰν ὁ δοῦλος ἦν τῶν Κάρων: *Quòd si seruus est, & Car. Carum mores quoque prouerbijs aliquot locum fecêre, de quibus Erasmus noster.* b Sinopensis.] *Sinope vrbs Ponti, frequenti gymnasio clarissima, & patria Diogenis. Hinc Ouid. lib. 1. de Ponto:*

Non doluit patria Cynicus procul esse Sinopeus.

c Lydię.] *Lydia quoque Asiæ minoris regio est, Cræso rege & Pactolo aurifero flumine notissima.* d Miletum.] *Miletum Cariæ oppidum, præstantissimæ lanæ prouentu nobilitatum: hinc Milesii populi, & Milesiæ vestes.* e Ionię partibus.] *Ionia regio est in extremitate minoris Asiæ: media inter Cariam & Aeolidem, tum cœlo bonitate, tum situs commoditate nulli regionum posthabenda. Huius incolæ dicti sunt Iones, & metropolis Miletus, vt Cariæ Halicarnassus, in qua nobile Mauseolum extat.*

IOANNIS SAMBVCI ANNOTATIONES'

Contentio de sepultura, alterius quidem magnificentissima, alterius verò neglectissima.

Vult alijs se Mausolus pręferre sepultis,
Forma quòd multos vicerit, atq; manu.
Diogenes ridet formam monumentaq; clara,
Illo & felicem se magis esse probat.

OHE tu Car.] *Propositio ἐρωτηλικὴ, καὶ ἐλεγκτικὴ κατ' ἐπιμονὴν.* Primum regni nomine.] *ἀπόκρισις αἰτιώδης κατ' ἀπαρίθμησιν.* Postremò quod est omnium.] *Amplificatio postremi membri per καταγραφὴν.* Adeò vt vel phanum.] *Conclusio.* Num ob imperium ais.] *Negatio. Per Iouem.*] *Asseueratio.* Atqui, ô formose.] *ἀιασκευὴ fuisse & habuisse miserum est.* Siquidem.] *Ratio ab æqualitate.* Cæterùm.] *Responsio ad quartum membrum.* Verùm quid huic.] *Remotio.* Vir egregie.] *ἐξαίρεσις ἐρωτικὴ.* Illud commodum vocas.] *Epilogus comparationis.* Itáne nihil illa mihi conducunt.] *Propositio.* Nam Mausolus discruciabitur, quoties ear. rer.] *Ratio: antefert autem Diogenes se Mausolo.* Neque enim illi res ea curæ est.] *Approbatio.* Apud viros excellentissimos.] *καταχρησις, quæ animi bona reliquis anteponit.*

ΝΙΡΕΟΣ, ΘΕΡΣΙΤΗΣ καὶ Μενίππου.

NIREI, THERSITÆ, & Menippi.

Erasmo Roterodamo interprete.

NIREVS.

ΙΔὸ δὴ Μένιππε οὗτοί δικαίσα, πότερ ὤμορφότερός ἐστιν. ἐπὶ, ὦ Μένιππε, οὐ καλίω σοι δοκῶ. Μέν. τίνος δὲ καὶ ἐγὼ πρότερον, οἶμαι; καὶ γὰρ τοῦτο ἀδικῶν. Νί. Νιρεὺς, καὶ Θερσίτης. Μέ. πότερος ὁ Νιρεὺς, καὶ

ECce denique vel Menippus hic iudex erit, vter nostrûm sit formosior. Dic, Menippe, ánnon tibi videor forma præstantior? MENIP. Imò quínam sitis, priùs arbitror indicandum: nam hoc opinor scito est opus

NIR. Nireus ac Thersites. MENIP. Vter[a] Nireus, vter

καὶ πότερος ὄν ὁ Θερσίτης; ἐλέγετο γὰρ τοῦτο δεῖλον. Θερ. Ἐν μὲν ἤδη τοῦτο ἔχω, ὅτι ὅμοιος ἐμοί σοι. καὶ οὐδὲν τι κοῦφον διαφέρεις, ὑψίκορυς σε Ὅμηρος ἱκανῶς ὁ τυφλὸς ἐπῴνυσεν, ἁπάντων ὀμορφότατον πεσεῖν. ἀλλ' ὁ φοξὸς ἐγὼ, καὶ ψιλὸς, οὐδὲν χείρων ἐφαινόμην σοῦ λιπαρῆ ὥρα δείσι. ὦ Μενίππε, ὅν τινα ὀμορφότερον κρίνῃς. Νεί. ἐμοί γε ἡ Ἀγελαΐας καὶ Χάρων, ὃς καλλίστος ἀνὴρ ἀπὸ Ἰλίου κλεῖνος. Με. ἀλλ' ὀχεῖ καὶ ἀπὸ γλῶσσος, ὃς οἶμαι, καλλίστος ἔλθοις, ἀλλὰ τὰ μὲν ὀστᾶ ὅμοια, τὸ δὲ κρανίον ταύτῃ μόνον ἄρα διαφέρει, ἀφ' ἧς Θερσίτου κρανία, ὅτι εὐθυπρόσωπον τὸ σόν· ἀπαπαλὸν γὰρ αὐτὸ, καὶ ἐκ ἀνδρῶδες ἔχει. Νεί. καὶ μὲν ἔρου Ὅμηρον, ὁποῖος ἐστὶν, ὁπόταν σε στρατεύσῃ τοῖς Ἀχαιοῖς. Με. ὀνεί-

vter Thersites? nondum enim vel hoc satis liquet. THER. Iam vnum hoc vinco, quòd tibi sum similis, neque tantopere me præcellis, quantopere te [b] cæcus ille Homerus extulit, vnum omnium formosissimum appellans: quin ego fastigiato vertice, rariq; & impexis capillis ille, nihil te inferior visus sum arbitro. Iam verò tempus est vti pronuncies, Menippe, vtrum altero formosiorem existimes. NIR. Mirum ni me, Agalia Charopéque prognatum:

— qui vir pulcherrimus vnus,
Omnibus è Graijs Priameia ad Pergama veni.

MEN. Atqui non item subterram opinor pulcherrimus venisti, quippe qui reliquiquidē ossibus alijs appareas assimilis: porrò caluaria hoc vno insigni à Thersitæ caluaria dignosci possit, quòd tua delicata est ac mollicula: quandoquidem isthuc habes effœminatum, ac neutiquam viro decorum. NIR. Attamen Homerum percontare, qua specie tum fuerim, quum inter Græcorum copias militarem. MEN. Tu qui-

ὀνείρατά μοι λέγεις, ἐγὼ δὲ ἃ βλέπω, νὴ νυὼ ἔχει, ἐκεῖνα δὲ οἷ τότε ἦσαν. Νι. ἔκειν ἐγὼ ἐνταῦθα ὑμορφότερός εἰμι, ὦ Μενίππε; Με. ὅτι σὺ, ὅτι ἄλλος ὑμορφος. ἰσοτιμία γὰρ ἐν Ἅιδου, καὶ ὅμοιοι ἅπαντες. Θρ. ἐμοὶ μὲν καὶ τοῦτο ἱκανόν.

Tu quidem c somnia mihi narras: at ego ea spectio quæ video, quæque tibi adsunt in præsentia: cæterum ista non runt qui id temporis viuebant. NIR. *Quid igitur tandem? ánnon ego formosior, Menippe?* MEN. *Neque tu, neque quisquam alius formosus hoc loco: siquidem apud inferos æqualitas est, pareisque sunt omnes.* THER. *Mihi quidem vel hoc sat est.*

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM.

THersites cum Nireo de forma contendit apud inferos, vbi pares sunt omnes, sub Menippo iudice, & moriendum esse omnibus docetur.

a NIREVS ac Thersites.] *Nireus Charopi & Aglaiæ filius, Græcorum omnium formosissimus, quemadmodum Thersites omnium maximè deformis. Ouid. lib. 4 de Ponto:*

Tam mala Thersiten prohibebat forma latêre,
Quàm pulchra Nireus conspiciendus erat.

Homerus Iliad 2. Thersiten totum à capite, quod aiunt, vsque ad pedes ita graphicè depingit, vt corporis vitia & animi morbos, vt dicas pessimum ingenium in domicilio se digno habitasse. Itidem fecit Lucianus noster aduersus Indoctum librorum copiâ tumentem. Hinc cùm hominem vehementer fœdum significare velibus Θερσίτειον βλέμμα: *id est, Thersitæ faciem habere dicamus. Iuuenal. Satyra 8:*

Malo pater tibi sit Thersites, dummodo tu sis
Aeacidæ similis —.

b Cæcus ille Homerus.] *Quum priùs Melesigenes diceretur,*

ceretur, quòd ad Meletem fluuium natus esset, ob id tamen quòd cæcus esset, Homeri nomen sortitus est. Cumæi nanque & Iones captos oculis ὁμήρους appellant, quòd ὁμήροις: id est, itineris ducibus egeant. Hinc cæcutiens Mæonius nuncupatur à Martiano lib. I. de Nuptijs Philolog. c Somnia.] *Lucianus hic & in Harmonide, ὀνείρατα & prouerbio dicit remfutilem, inanem & nihili. Idem in Somnio suo, introduxit quempiam, qui suum somnium, tanquam orationem ineptam ac futilem reijcit. Vide in nostro adagiorum chiliarcho Extra somnum.*

IOANNIS SAMBVCI ANNOTATIONES.

Contentio de pulchritudine, quæ apud inferos nulla est.

Lis est egregia de forma: pulchrior alter
Vult esse, Aglaia de genetrice satus.
Cedere Thersites non vult, turpissimus olim:
Omnia mors æquat: gratia nulla valet.

ECCE deniq;.] *Propositio.* Dic, Menippe.] *Iussio, cum rogatione.* Imò quinam sitis.] ἐρώτησις. Nireus ac.] *Responsio.* Vter Nireus.] *Alia rogatio.* Nondum enim.] *Ratio.* Iam vnum hoc vinco.] *Conclusio.* Neque tantopere.] *Homeri reprehensio.* Quin ego.] αὔξησις. Iam verò tempus.] ὑποφορά. Mirum ni me.] *Asseueratio à parentibus, & Homeri testimonio.* Atqui non item.] *Refutatio, cum Menippi comparatione.* Attamen Homerum.] *Iussio, & confirmatio* ἀτεχνός. Tu quidem somnia.] *Contemnit testimonium comparatione.* Quid igitur.] *Rogatio.* Neque tu.] *Epilogus cum generali sententia.*

ΔΙΟΓΕ-

ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ, ΑΝΤΙΣθένης, Κράτητος καὶ πτωχοῦ.

DIOGENIS, ANTIsthenis & Cratetis,

Iacobo Micyllo interprete.

DIOGENES.

ΑΝτίσθενης, καὶ Κρατης, σχολὴν ἄγομεν. ἄρα τί οὐκ ἄπιμεν αὐτοῦ τοῦ καθόδου περιπατοῦντες, ὀψόμενοι τοὺς κατιόντας, οἱοί τινές εἰσι, καὶ τί ἕκαστος αὐτῶν ποιεῖ; Αν. ἀπίωμεν, ὦ Διόγενες· καὶ γὰρ ἂν τὸ θέαμα ἡδὺ γένοιτο, τοὺς μὲν δακρύοντας αὐτῶν ὁρᾶν, τοὺς δὲ ἱκετεύοντας ἀφιεθῆναι, ἐνίους δὲ μόλις κατιόντας, καὶ ἐπὶ πράγματος ὠθοῦντος τοῦ Ἑρμοῦ, ὅμως ἀντιβάνοντας, καὶ ὑποπίπτοντας ἀντιρρέποντας οὐδενὶ δέον. Κρά. ἐγὼ γὰρ καὶ διηγήσομαι ὑμῖν, ἃ εἶδον, ὁπότε κατέβην κατὰ τὴν ὁδόν· Δι. διήγησαι, ὦ Κράτης. ἔοικας γάρ τινα παγκάλοια ἐρεῖν. Κρά.

OCium nunc agimus, Antisthenes, & Crates: quare cur non, obsecro, imus deambulatum rectà ad ingressum & fauces orci, vt ibi spectemus eos qui descendunt, quinam sint, & quid quisque eorum agat? ANT. Eamus Diogenes. Etenim spectaculum hoc iucundum fuerit, videre alios quidem ipsorum lachrymari, alios autem vt demittantur supplicare: quosdam autem ægrè descendere, & quanquam ceruicem vrgente ac impellente Mercurio, reluctari tamen, & resupinos obniti, nulla necessitate aut commodo suo. CR. Ego verò etiam exponam vobis quæ ipse vidi in via quando huc descendebam. DIOG. Exponas licet, Crates. videris enim quædã omnino risu digna dicturus esse.

Κρά. καὶ ἄλλοι μὲν πολλοὶ συγκατέβαινον ἡμῖν, ἐν αὐτοῖς δ' ἐπίσημοι, Ισμηνόδωρός τε ὁ πλούσιος, ὁ ἡμέτερος, καὶ Αρσάκης, ὁ Μηδίας ὕπαρχος, καὶ Ορόιτης ὁ Αρμένιος. ὁ μὲν Ισμηνόδωρος (ἐπεφόνευτο γὰρ ὑπὸ λῃστῶν παρὰ τὸν Κιθαιρῶνα, ἐς Ελευσῖνα οἶμαι βαδίζων) ἔστενε τε, καὶ τὸ τραῦμα ἐν τοῖν χροῖν εἶχε. καὶ τὰ παιδία τὰ νεογνὰ, ἃ. καταλελοίπει, ἀνεκαλεῖτο, καὶ ἑαυτῷ ἐπεμέμφετο τῆς τόλμης. ὃς Κιθαιρῶνα ὑπεδδαλλων, καὶ τὰ περὶ τὰς Ελευθερὰς χωρία, πανέρημα ὄντα ὑπὸ τῶν πολεμίων, διεφθάρη, δύο μόνους οἰκέτας ἐπάγετο, καὶ ταῦτα φιάλας τέτταρας μεθ' ἑαυτοῦ ἔχων. ὁδὶ Αρσάκης (γηραιὸς γὰρ ἤδη, καὶ νὴ Δί' ὀκταμενος πλὴν ὄψιν ἐς τὸ βρεφικὸν) ἤχθετο, καὶ ἠγανάκτει, εἰ βαδίζοι, καὶ ἠξίου τὸν ἵππον αὐτῷ προσαχθῆναι, καὶ

CRA. Cùm alij multi nobiscum descendebant, tum verò inter ipsos maximè nobiles, Ismendorus ille diues ex nostris, & Arsaces Medorum præfectus, & armenius Orates. Ismenodorus igitur (occisus enim fuerat à latrombus circa Cithæronem, quando Eleusinem, vt arbitror, proficiscebatur) & gemebat, & vulnus in manibus præ se ferebat, liberos suos paruos, quos reliquerat, identidem vocando, sibiquè ipsi ob audaciam succensendo, qui cùm Cithæronem transisset, ac loca illa circa Eleutheras deserta ac bellis vastata peragrasset, non amplius quàm duos seruos secum adduxisset, idque etiam cùm phialas quinque aureas & cymbia quatuor secum haberet. Arsaces autem (senior enim iam erat, & per Iouem, pro Barbarico illo rutu, facie non adeò inhonesta aut contemnenda) grauiter ferebat atque indignabatur quòd pedibus incederet, volebatque sibi equum suum adduci.

Nam

καὶ γὰρ ὁ ἵππος αὐτῷ συνετεθνήκει μιᾷ πληγῇ ἀμφότεροι διαπρησθέντες ὑπὸ Θρακός τινος στελεχίδι, ἐν τῇ ἐπὶ τῷ Ἀράξῃ, πρὸς τὸν Καππαδόκιον συμπλοκῇ, ὁ μὲν γὰρ Ἀρσακης ἐπέπαιον, ὡς διηγεῖτο, πολὺ τῶν ἄλλων προεξοχμένος. ἐπεσὼν δὲ ὁ Θρᾷξ, τῇ πέλτῃ μὲν ὑποδύς, ἀφεστάναι τὸν Ἀρσάκην λοιπόν· οὕτως δὲ ἐπιβὰς τῷ σάγιος, καὶ τὸν ἵππον. ΑΝ. πῶς οἷόν τε, ὦ Κράτης, μιᾷ πληγῇ ἅμα γενέσθαι; ΚΡΑ. ῥᾷστα, ὦ Ἀντίσθενες· ὁ μὲν γὰρ ἐπέπαιον, ἐκεκτήμην τινὰ λοιπὸν προβεβλημένος. ὁ Θρᾷξ δὲ ἀπεδεξάμενος τῇ πέλτῃ ἀπεκρούσθη τῷ προσβολῷ, καὶ παρῆλθεν αὐτὸν ἡ ἀκωνή, ἐς γόνυ ὀκλασθείς, διέκεντα τῇ φείσσῃ τῷ ἐπέλασιν, καὶ σιπρόσκει τὸν ἵππον ὑπὸ τὸ στέρνον, ὑπὸ θυμοῦ καὶ σφοδρότητος ἑαυτὸν διαφέραντα.

Nam & equus vnà cum eo mortuus fuerat, vna plagâ ambobus transfossis à Thracensi quodam scutato in eo prælio quod cum rege Cappadocum ad Araxem fluuium commissum fuerat. à Nam Arsaces quidem infesto curju in hostem ferebatur, longè vt quidem ipse narrabat, ante alios euectus. Thrax autem expectato illo subsistens, ac scutum præ se te tenens, venientem Arsacis hastam excutiendo diuertit: ipse autem submissa parumper sarissa sua, & equum & insidentem illum transfuerberat. ANT. *Sed quo pacto fieri potuit, Crates, vt vno ictu ambos transfuerberaret?* CRA. *Facillimè Antisthenes: nam ille quidem cursu ferebatur, contum quendam viginticubitalem prætentum habens: Thrax autem vbi pelta obiecta plagam excussisset, & iam cuspis ipsum præteruecta esset, in genu procumbens excipit sarissa venientis impetum, ac equum sub pectus vulnerat: quo mox præ furore ac vehementia cursus se ipsum*

γα. διεπαύετο δὲ καὶ ὁ Ἀρσάκης ἐκ τῆς βοῦνα δόρατι, ἄχρις ἐπὶ τὸν πυελὸν ὁρᾷς, οἷόν τι ἐγένετο, οὐ τῆς ἀνδρὸς, ἀλλὰ τῆς ἵππου μᾶλλον τὸ ἔργον, ἠγανάκτει δ' ὅμως. ὁμότιμος γὰρ οὐ τοῖς ἄλλοις, καὶ ἐξῆν ἱππεύς κατίεναι. ὁ δὲ γε Ὀροίτης, ὁ ἰδιώτης, καὶ πάνυ ἄπαλος τὼ πόδε, καὶ οὐδ' ἐς ἄνα χαμαὶ ὀχ ὅπως βαδίζειν ἐδύνατο. πάσχουσι δ' αὐτὸ ἀτεχνῶς Μῆδοι πάντες, ἐπὶ τῶν ἁρμάτων ὥσπερ οἱ ἐπὶ τῆς ἀκανθῶν ἐπιβαίνοντες ἀκροποδητί, μόλις βαδίζουσιν ὥστε ἐπὶ κατάβαλλον ἑαυτὸν ἔκδο, καὶ οὐδὲ μιᾷ μηχανῇ ἀνίστασθαι ἤθελεν, ὁ βέλτιστος Ἑρμῆς ἀράμενος αὐτὸν, ἐκόμισεν ἄχρι τοῦ πορθμοῦ. ἐγὼ δὲ ἐγέλων. Αν. κἀγὼ δὲ ὅτε κατίεν, οὐδ' ἀνέμεινα ἐμαυτὸν τοῖς ἄλλοις, ἀλλ' ἀφεὶς οἰμώζοντας αὐτοὺς, προδραμὼν ἐπὶ τὸ πορθμεῖον, προκατέλαβον χώραν ὡς ἂν ἐπιτηδείως πλεύσωμι.

transadigente. eadem hasta etiam Arsaces per inguina vtrinque ad nates vsque penetrante transfoditur. Intelligis nimirum quo pacto acciderit, cùm non viri, sed equi magis hoc opus fuerit. Veruntamen indignabatur ille, quòd non ampliore honore quàm cæteri habebatur, volebatq; eques huc descendere. Orœtes autem priuatus quispiam erat, atq; admodum debilis pedibus: quippe qui neq; stare humi, nedum incedere vllo modo poterat. Accidit autē hoc prorsum Medis omnibus vt postquam ab equis descenderint, veluti qui super spinas ingrediuntur, summis pedum digitis vix atq; ægrè incedant. Quamobrem cùm per se ipsum humi deiectus iaceret, neque vllo prorsum pacto resurgere vellet, bonus ille Mercurius sublatum in se hominem ad cymbam vsque portauit: ego verò sequens ridebam. AN. Et ego porrò quando huc descendebam, neque admiscui me ipsum cæteris, sed relictis plorantibus illis ad cymbam accurrendo, præoccupaui mihi locum, quò commodiùs nauigarem.

σαμι. πρὰ τ πλοῦ οἱ μὲν ἐ-
δάκρυόν τι, καὶ ἐναντίων, ἐγὼ
δὲ μάλα ἐπεθυμίμιν αὐτοῖς.
Δι. σὺ μὲν, ὦ Κράτης, καὶ Αντι-
σθένης, τοιούτων ἐτύχετε ξυνο-
δοιπόρων. ἐμοὶ δὲ Βλεψίας τε
ὁ δανειστὴς, ὁ ἐκ Πειραιῶς, καὶ
Λάμπις ὁ Ακαρνὰν, ξένων ὢν, καὶ
Δάμις ὁ πλούσιος ἐκ Κο-
ρίνθου, συνεπατεῖτον. ὁ μὲν Δα-
μις, ὑπὸ τ παιδὸς ἐκ φαρμα-
κῶν ἀπεθανὼν· ὁ δὲ Λαμπις
δι ἔρωτα Μυρτίδος τ ἑταίρας,
ἀπεσφάξας ἑαυτὸν· ὁ δὲ Βλεψίας,
λιμῷ ἄθλιος ἐλέγετο ἀπεσκη-
κώς. καὶ ἐδόκει ὠχρὸς ἐς ὑπερ-
βολὴν καὶ λεπτὸς ἐς τὸ ἀκριβέστα-
τον φαινόμενος. ἐγὼ δ, καί περ
ἐδόκει, ἀνέκεινον ὃν τρόπον ἀ-
ποθάνοι. ἔτα τὸν μὲν Δάμιδι
ἀτιμωρῶν τὸν υἱὸν, οὐκ ἄδι-
κα μοί τοι ἔπαθε, ἔφην, ὑπ'
αὐτοῦ, ὡς τάλαντα ἔχων ὁμοῦ
χίλια, καὶ τρυφῶν αὐτὸς, ἐν
νεανικοτάτης ὢν, ὀκτὼ καὶ
δεκαέτη νεανίσκῳ τέτρα-
πας ὀβολὸς παρεῖχες. σὺ δὲ, ὦ
Αππ-

uigarem. Inter nauigandum verò alij quidem lachrymabantur, alij autem nauseabant: ego verò inter ipsos sedens admodum oblectabar.

DIO. Tu quidem, Crates, & tu Antisthenes, huiusmodi sortiti estis iumeris comites. mecum autem Blepsias ille fœnerator ex Piræo, & Lampis Acarnam, qui mercenarios milites ductauerat, & Damis diues ille Corinthius, simul descendebant. Quorum Damis quidem à puero veneno interemptus fuerat, Lampis autê ob amorem Myrtij meretricis se ipsum iugulârat: Blepsias verò fame miser perijsse dicebatur. & apparebat sanè adhuc pallidus supra modum, ac tenuis maximé. Ego verò quãquam antea noram, interrogabam tamen quo pacto quisq; mortuus esset. Ac Damidi quidem accusanti filium: Non iniusta verò, inquam, passus es ab illo, qui talenta cùm haberes coaceruata mille, ac ipse in delicijs viueres annos nonaginta natus, adolescenti illi quatuor obolos scilicet suppeditabas. Tu

Ἀκαρνὰν (ἔστι γὰρ καὶ κἀκεῖνος, καὶ καταιρᾶτο τῇ Μυρτίῳ) τί αἰτιᾷ τὸν ἔρωτα, σαυτὸν οὐ φύ; ὃς τὰς μὲν πολεμίους οὐδὲ ποτὲ ἔφεις, ἀλλὰ φιλοκινδυνεύσας καὶ νικήσας τῶν ἄλλων, ἐπὶ δὲ τυχόντος παιδισκαρίου, καὶ δακρύων ἐπιπλάσας καὶ στεναγμῶν, ἐλάχιστος γεγονώς, ὁ μὲν γὰρ βλέψας, αὐτὸς ἑαυτὸν κατηγόρει, φθάσας πολὺ τὴν ἄνοιαν, ὅτι χρήματα ἐφυλάττει τοῖς μηδὲν προσήκουσι κληρονόμοις ἃς ἀεὶ βιώσεται χρήματα νομίζων. πολὺ ἔμοιγε ὁ τὴν τυχοῦσαν τρυφὴν πολὺ παρέσχοντο κλαίοντες. ἀλλ' ἤδη μὲν ἐπὶ τῷ στόματι ἐσμὲν ἀφικόμενοι, καὶ ἀφορῶμεν τοὺς ἀφικνουμένους. βαναύσοι, πονηροί, καὶ ποικίλοι, καὶ πάντων δακρύοντες, πολὺ τῶν νεογνῶν τούτων, καὶ νηπίων. ἀλλὰ καὶ οἱ πάνυ γεγηρακότες ὁρᾶν δεῖ). τί τοῦτο; ἆρα τὸ φίλτρον αὐτοῖς

verò Acarnan, (gemebat enim & ille, ac deuouebat Myrtium) quid amorem accusas, inquam, & non potius te ipsum? qui hostes quidem haud vnquam perhorrueris, sed te vltrò periculis offerendo, ante alios in prælium descenderis, à puella verò vulgari illa quidem, ac fortè oblata, & à lachrymis atque singultibus fictitijs, generosus ipse tu captus fueris. Nam Blepsias quidem ipse sese accusat ob nimiam stultitiam, quòd pecuniam videlicet custodierit hæredibus nulla necessitudine sibi coniunctis, dum vanus ipse in perpetuum victurum esse se putat. Verùm mihi quidem non vulgarem voluptatem præbuerunt tunc lamentantes isti. Sed iam circa fauces sumus. Aspicere nos illuc oportet, atque à longè contemplari aduenientes. Papæ! multi certè, & varij, omnésque lachrymantes, præter pullos istos & infantes. Quin & ætate nimia confecti illi lugent. Sed quid hoc? num philtro aliquo

αὐτὸς ἔχει τοῦ βίου; τοῦτον οὖν τὸν ὑπέρηνορον ἐρωτᾶν βούλομαι.. τί δακρύεις τηλικοῦτος ἀπιθανών; τί ἀγανακτεῖς, ὦ βέλτιστε, καὶ ταῦτα, γέρων ἀποθανών; ἤπου βασιλεὺς ἦθα. Πτω. οὐδαμῶς. Δι. ἀλλὰ σατράπης; Πτω. οὐδ' τοῦτο. Δι. ἆρα οὖν ἐπλούτεις, εἶτα ἀνιᾷ σε τὸ πολὺ τρυφὴν ἀπολιπόντα τεθνάναι; Πτω. οὐδὲν τοιοῦτον. ἀλλ' ἔτη μὲν ἐγένετο ἀμφὶ τὰ ἐννενήκοντα, βίον δὲ ἄπορον ἀεὶ διαπαντὸς μετὰ ὁρμιᾶς εἶχον, εἰς ὑπερβολὴν πλουτοῦν ὢν ἀτυχής τις, καὶ πενόμενος χωλὸς, καὶ ἀμυδρὸν βλέπων. Δι. εἶτα τοιοῦτος ὤν, ἐπῆν ἤθελον; Πτω. ναί. Ἡδὺ γὰρ ἦν τὸ φῶς. καὶ τὸ τεθνάναι, λεπτὸν καὶ φοβερόν. Δι. πρᾶος εἶ, ὦ γέρων, καὶ μακαρίου πρὸς τὸ χρεὼν, καὶ ταῦτα, ἡλικιώτης ὢν τοῦ πορθμέως. τί οὖν ἄν τις ἔτι λέγοι περὶ τῶν νέων, ὁπόταν οἱ τηλικοῦτοι

liquo vitæ tenentur? Istum igitur decrepitum interrogare lubet: Quid ploras, heus tu, tam prouecta ætate mortuus? Quid indignaris, bone vir, præsertim cùm senex huc aduenieris? Eccubi rex fuisti: MEND. Haudquaquam. DIOG. Verùm satrapa. MEND. Neque hoc. DIOG. Num igitur diues fuisti, ideóque malè te habet, quòd relictis multis delicijs ac voluptatibus mori coactus fueris? MEND. Nihil tale: sed annos quidem circiter nonaginta natus fui, vitam autem difficilem egi, arundine & linea victum quærितans, vltra modum egenus ac pauper, liberis carens, & præterea claudus quoque, & parùm oculis videns. DIOG. Et viuere cupiebas, cùm talis esses? MEND. Certè quidem dulcis enim eras lux: mori autem graue & horrendum. DIOG. Deliras, ô senex, & iuuenilitèr te geris erga necessitatem: & hoc, cùm sis coæqualis portitori huic. Proinde quid iam de adolescentibus dicamus, quando etiam decre-

κῶλοι φιλόζωοι ἐσὶν, ὃς ἐχθῶν πλιόκαν τὸν θάνατον, ὡς τῶν ἐν τῷ γήρᾳ κακῶν φάρμακον; ἀλλ' ἀπίωμεν, μὴ καί τις ἡμᾶς ὑπίδηται, ὡς ἀπόδρασιν βουλόντας, ὁρῶν περὶ τὸ σόμιον ἐπιμένοντας.

piti isti tantopere viuere cupiunt, quos decebat ipsam mortem etiam consectari, tanquam remediũ quoddam eorum malorum quæ secum fert senectus? Sed abeamus iam, ne quis & nos suspicetur tales esse, qui hinc aufugere cupiamus, quando circa fauces hic nos oberrare viderit.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

a NAM Arsaces.] *De Arsace Medorum præfecto, qui à Thrace pedite vnà cum equo suffossus fuit. Tale quoddam certamen peditis cum equite describitur in Commentarijs Cæsaris lib. 4. vt videre possit vnusquisque, quomodo à peditibus suffoderentur equi.*

IOANNIS SAMBVCI ANNOTATIONES.

Διηγηλικὸς καὶ ἐρωτημαλικός.

Tænarias adeunt fauces & limina nigra,
Vt spectent ducat quos ibi Atlantiades.
Quisq; suos narrat comites: quos inter habetur
Pauper, qui vitæ stamina longa petit.

OMNIVM nunc.] *Occasio.* Cur non obsecro.] *Hortatio.* Recta ad.] *A' loco.* Vt ibi spectemus.] *A' causa.* Eamus.] *Assensus.* Etenim.] *Ratio à iucundo καὶ μεγεθεμῶν.* Ego verò exponam.] *ἀποφάνθεσις ἢ ὑπόθεσις.* Exponas licet.] *ἀξίωσις.* Tum alij multi.] *ἔκθεσις καὶ ἀποσλῆψιν.* Ismenodorus ille.] *τὸ πρόσωπον ἀφορισμένον.* A' latronibus:] *Mortis genus.* Circa Citheronem.] *Locus.*

Quando

Quando Eleusinum.] *Tempus.* Et gemebat.] τὸ πεφαχθέν. Arsaces autem.] *Secunda pars de Arsace.* Nam Arsaces.] ἡ μάχη. Thrax.] *Narratio luminosa.* Ille quidem cursu.] ὁ τρόπος. Contum quendam.] *Modi luculenta descriptio.* Intelligis nimirum.] *Conclusio.* Veruntamen.] ἐπάνοδος μετὰ τὴν ἀπολογίαν. Et ego porro.] *Interfatio Antisthenis, per narrationem.* Tu quidem.] *Diogenis narratio.* Ac Damidi quidem.] *Capita orationis suæ ad singulos habita.* Tu verò Acarnan.] ἀποστροφή. Qui hostes quidem.] *Comparatio ab indigno.* Verùm mihi quidem.] τὸ ἐκβαὶ ἡδύ. Sed iam circa.] *Ambulationis finis.* Papæ.] θαύμασις. Quid ploras.] ἐρώτησις. Quid indignaris.] *Multiplex sciscitatio.* Nihil tale.] *Responsio negans.* Sed annos.] *Affirmatio, & narratio.* Mori autem graue.] αὐξήσις. Deliras.] ἐπιτίμησις. Proinde quid iam.] ἄστε παραινετική. Sed abeamus.] *Conclusio.*

ΑΙΑΝΤΟΣ ΚΑΙ ΑΓΑΜΕΜΝΟΝΟΣ.

AIACIS ET AGAMEMNONIS.

Iacobo Micyllo interprete.

AGAMEMNON.

ΕΙ σὺ μανὲς, ὦ Αἴαν, σεαυτὸν ἐφόνευσας, ἐμὲ δὲ καὶ ἅπας ἅπαντας, τί αἰτιᾷ τὸν Ὀδυσσέα; καὶ πρόλαι ὅτι περιέβλεψας αὐτὸν, ὁπότε ἥκειν μαντευόμενος, ὅτι περιπεσὼν ἀξίως ἄνδρα συστρατιώτην, καὶ ἑταῖρον, ἀλλ' ὑπερφρονικῶς μεγάλα βαίνων, παρῆλθες.

SI tu, dum furore correptus fuisti, a Aiax: te ipsum interfecisti: nos autem cunctos etiam membris, vt putabas, detruncatis, deformásti: quid quæso Vlyssem accusas? Ac paulò antè neque aspicere ipsum voluisti, cùm venisset huc vates cõsulturus: neq; alioqui dignatus es virum commilitonem ac socium: sed superbè admodum ac grandi incedens gres-

ρῆθεις. Αἴ. ἐκότως, ὦ Αγάμεμνον. αὐτὸς γάρ μοι τὴν μανίας ἄτιος κατέστη, μόνος ἀντεξεταθεὶς ἐπὶ τοῖς ὅπλοις. Αγ. ἀξίους δὴ ἀναντωνίστους εἶναι, καὶ ἀκονιτὶ κρατῆν ἁπάντων; Αἴ. ναὶ, τάχα τοιαῦτα· οἰκεία γάρ μοι λῶ ἡ παγκρατία, τοῦ ἀνιψιοῦ ὄντος. καὶ ὑμᾶς οἱ ἄλλοι, πολὺ ἀμείνους ὄντες, ἀπέπαυσε τὸν ἀγῶνα, καὶ κατεχωρίσατό μοι τῶν ἄθλων. ὁ δὲ Λαέρτης, ὃν ἐγὼ πολλάκις ἔσωσα, κινδυνεύοντα κατακεκόψθαι ὑπὸ τῶν Φρυγῶν, ἀμείνων ἀξίου εἶναι, καὶ ἐπιτηδειότερος ἔχειν τὰ ὅπλα. Αγ. ἀτιῶ τοιγαροῦν, ὦ γενναῖε, τὴν Θέτιν, ἣ δίκην τοι τὴν κληρονομίαν τῶν ὅπλων παραδιδόναι, συγγενεῖ γε ὄντι φέρουσα, ἐς τὸ κοινὸν κατέστησε αὐτά. Αἴ. οὐκ, ἀλλὰ ἡ Οδυσσεία, ὃς ἀντεποιήθη μόνος. Αγ. συγγνώμη, ὦ Αἴαν,

su prætersisti. AIAX. *Meritò Agamemnon. Ille enim mihi furoris huius author extitit, vt qui solus mecum pro armis iudicio contendere ausus fuerit.* AGA. *An verò dignum censebas te, qui absque aduersario, atque absque puluere, vt dicitur, superares omnes?* AIAX. *Quid ni in tali vtique causa? Nam armatura ea cognitionis quodam iure ad me pertinebat, cùm fratris mei patruelis certè fuerit. Deinde vos cæteri, qui multò quàm ille præstantiores eratis, detrectastis certamen, & cessistis mihi arma: iste autem* [b] *Laërtæ filius quem ego non semel in summo periculo seruaui, cùm iam à Troianis propè concideretur, melior esse me voluit, ac dignior qui armis illis potiretur.* AGA. *Accusa igitur, ô generose,* [c] *Thetim, quæ cùm tibi debuisset armorum successionem ac hæreditatem, vtpotè cognato, tradere, in medium allata illa posuit.* AIAX. *Haudquaquam, sed Vlyssem, vt qui solus sese mihi opposuerit.* AGA. *Ignoscendũ,*

Aiax,

Αἴαν, εἰ ἄνθρωπος ὢν ἠρίχθη δόξης, εἶδεν πράγματα, ἢν οὐ καὶ ἡμῶν ἕκαστος διενοήθη, ἐπομένη, ἐπὰ καὶ ἐκράτησε, καὶ ταῦτα παρὰ Τρωσὶ δικασταῖς. Αἴ. οἶδα ἐγὼ εἴ τις με κατεδίκασεν· ἀλλ' οὐ θέμις λέγειν τι περὶ τῶν θεῶν. τὸν γοῦν Πολυσσέα μὲν οὐχὶ μισεῖν οὐκ ἂν δυνάμην, ὦ Ἀγαμέμνων, οὐδ' ἐὰν αὐτός μοι Ἀθηνᾶ τοῦτο ἐπιτάττοι.

Aiax, est, si homo cùm esset, appetiuit [d] gloriã, rem dulcissimam, cuius gratia etiam nostrûm quilibet obire pericula sustinet: præcipuè quando & vici te postea, & hoc Troianis ipsis iudicibus. AIAX. Noui ego quæ me damnârit, sed fas non est de dijs aliquid dicere. Vlyssem igitur aliud quàm odisse non possum, Agamemnon, non si mihi ipsa Minerua hoc imperet.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

a AIAX.] *Post Achillem præstantissimi Græcorum fuêre apud Troiam, Aiax & Vlysses, id quod passim Homerus in sua Iliade docet. Lege apud Ouidum lib. 3. Metamorph. orationes contrarias Aiacis & Vlyssis pro armis Achillis contendentium. Duo fuêre Aiaces furiosi, alter amore, alter irade quibus Plutarchus in vita Sertorij. Hic adeò grauiter tulisse legitur, Vlyssem sibi prælatum in capessenda successione armorum Achillis, vt præ dolore in insaniam versus sit. itaque gladio districto in gregẽ pecorum insiliyt, existimans sese Græcorum copias cædere. Tũ duos quosdã maximos sues à trabe suspensos, flagris cæcidit, arbitrans hos esse Agamemnonẽ et Vlyssem, quorum alteri vt iudici, alteri vt victori potissimùm erat iratus. Deinde postquam resipuisset, partim pudore, partim metu sibi mortẽ consciuit.* b Laërtę filius.] *Vlysses, qui ab eo Laërtiades dicitur.* c Thetin.] *Achillis matrẽ, ex Peleo Aeaci filio.* d Gloriam.]

riam.] *Insignis enim gloria non nisi magnis periculis contingit. Nequi triumphum egit quisquam, qui non sit ausus Martis euentum experiri. Omnes enim qui maximo ingenio prædituti sunt, stimulis gloriæ concitati, res præclaras aggrediunsur. Gloria nihilest in rebus humanis pulchrius, nihil dulcius, & amabilius, nihil cum virtutis altitudine copulatius.*

IOANNIS SAMBVCI ANNOTATIONES.

Κατηγορητικὸς, καὶ ἀπολογητικός.

Ausus quòd pro armis Aiaci congredi Vlysses,
Iudicio captus ille furore fuit:
Idcirco semper contemnens odit Vlysses,
Nec Thetidos culpam cærulcæ esse putat.

Si tu dum furore.] *κατηγορία αὐτικατηγορική.* Meritó.] *αὐτόγκλημα.* An verò dignum.] *Obiectio.* Quid ni.] *Responsio.* Nam armatura.] *Ratio à iusto, & ἀφήγησις.* Accusa igitur.] *Regestio.* Haudquaquam.] *Inficiatio.* Ignoscendum est.] *παραίνεσις ἠθική.* Sed fas non est.] *Præcisio.* Vlyssem igitur.] *Conclusio.*

ΜΙΝΩΟΣ ΚΑΙ ΣΟΦΡΑΤΟΥ.

MINOIS ET SOstrati.

Iacobo Micyllo interprete.

MINOS.

Ο Μὲν λῃστὴς οὗτος Σώφρατος, ἐς τὸν Πυριφλεγέθοντα ἐμβιβλήσθω. ὁδὶ ἱερόσυλος ὑπὸ τῆς Χιμαίρας διασπασθήτω. ὁ δὲ τύραννος, ὦ Ἑρμῆ, παρὰ τὸν Τιτυὸν ἐκτεταθεὶς, ὑπὸ τῶν γυπῶν καρείσθω καὶ αὐτὸς τὸ ἧπαρ.

PRædo hic quidem Sostratus in Pyriphlegethontem præcipitetur, sacrilegus autem ille à Chimæra discerpatur: tyrannus verò iste, Mercuri, iuxta Tityum in longum extentus, arrodendum & ipse hepar præbeat vulturibus.

Vos

ὑμᾶς δ' οἱ ἀγαθοὶ, ἄπιτε κατὰ τάχος εἰς τὸ Ηλύσιον πεδίον, καὶ τὰς Μακάρων νήσους κατοικεῖτε, ἀνθ' ὧν δίκαια ἐποιεῖτε περὶ τὸν βίον Σώ. ἄκουε, ὦ Μίνως, εἴ σοι δίκαια δόξω λέγειν. Μί. νῦν ἀκούσομαι αὖθις· ὁ γὰρ ἐξελέγξας, ὦ Σώστρατε, πονηρὸς ὤν, καὶ τοσούτους ἀπεκτονώς; Σώ. ἐλήλεγμαι μὲν, ἀπ' ὄρας δικαίως κολαζόμενος. Μί. καὶ πάνυ, εἴγε ἀποτίνειν τὴν ἀξίαν δίκαιον. Σώ. ὅμως ἀπόκριναί μου, ὦ Μίνως· βραχὺ γάρ τι ἐρήσομαί σε. Μί. λέγε, μὴ μακρὰ μόνον, ὅπως καὶ τοὺς ἄλλους δρακείνομεν ἤδη. Σώ. ὁπόσα ἔπραττον ἐν τῷ βίῳ, πότερα ἑκὼν ἔπραττον, ἢ ἐπηνάγκασέ με ὑπὸ τῆς Μοίρας; Μί. ὑπὸ τῆς Μοίρας δηλαδή. Σώ. οὐκοῦν καὶ οἱ χρηστοὶ ἅπαντες, καὶ οἱ πονηροὶ δοκοῦντες ὑμᾶς, ἐπείνῃ ὑπηρετοῦντες, ταῦτα δρῶμεν. Μί. ναὶ, τῇ Κλωθοῖ, ἢ ἑκάστῳ ἐπέταξε γενηθέντι τὰ πρα-

Vos autē boni ac probi, abite quàm celeriter in campū Elysium, insulasq; beatorum habitate, pro ijs quæ rectè ac iustè in vita fecistis. SOS. *Audi, ô Minos, num tibi iusta dicere videar.* MIN. *An ego denuò nunc audiam? An non conuictus es, Sostrate, quòd & malus fueris, & tam multos occideris?* SOS. *Conuictus quidem fui, sed vide num iustè ob id supplicio afficiar.* MIN. *Atque admodum, si modò id iustum est, pro merito quemque suo pœnam dependere.* SOS. *Attamen responde mihi, ô Minos. breue enim quiddam interrogabo te.* MIN. *Dic, sed ne prolixè modò: quò deinceps & cæteros dijudicare possimus.* SOSTR. *Quæcunque in vita egi, virum volens ea feci, an ita à Parca agglomeratum mihi fuit?* MIN. *A' Parca scilicet.* SOS. *Proinde & boni pariter omnes, & nos qui mali videmur, eadem agimus, dum illi obsecundamus.* MIN. *Ita profectò, Clotho videlicet, illi parentes: quæ vnicuique iniungit, cùm primùm natus est: quæ agen-*

πρακτέα. Σώ. εἰ οὖν τις ἀνανκασθεὶς ὑπ' ἄλλου φονεύσειέν τινα, ὁ λιπάμενος ἀντιτιθέναι ἐκείνῳ, βιαζόμενος εἶναι λίμιος ἢ λοιμός, ὁ μὲν δικασθεὶς, ὁ δὲ τυράννου, ἵνα ἀτιάσῃ τὸν φόνον; Μί. δίκαιον ὡς τὸν δικαστὴν, ἢ τὸν τύραννον, ἐπεὶ οὐδὲ τὸ ξίφος αὐτό. ὑπηρετεῖ γὰρ ζῦζ, ὄργανον ὂν πρὸς τὸν θυμὸν, τῷ πρώτως παρασχόντι τὴν ἀτίαν. Σώ. εὖγε, ὦ Μίνως, ὅτι καὶ ἐπιδαψιλεύῃ τῷ παραδείγματι. εἰ δέ τις ἀποσείλαντος τοῦ δεσπότου, ἥκοι αὐτὸς, χρυσὸν ἢ ἄργυρον κομίζων, τίνι πῶς χαρεῖν ἐοικὸς, ἢ τίνα εὐεργέτην ἀναγραπέον; Μί. τὸν πέμψαντα, ὦ Σώστρατε· διάκονος γὰρ ὁ κομίζων ἦν. Σώ. οὐκοῦν ὁρᾷς πῶς ἄδικα ποιεῖς, κολάζων ἡμᾶς ὑπηρέτας γενομένους ὧν ἡ Κλωθὼ προσέταττε, καὶ τούτοις τιμῶν

agenda ipsi sunt. SOST. Si quis igitur vi compulsus ab alio, occiderit aliquem, cùm non possit illi contradicere à quo compellitur, vt verbi gratia, si carnifex aut satellites quispiam alter iudici parendo, alter tyranno, quêmnam caedis istius reum ages? MIN. Quem alium, nisi iudicem aut tyrannum: quoniam neque ipsum gladium accusare possumus: subseruit enim hic tanquam instrumentum quoddam, animis atque furori accommodatus illius qui primò causam hanc præbuit. SOST. Rectè sanè, ô Minos. laudo quòd hæc etiam exemplo quasi quodam auctario locupletas. Si quis autem mittente hero veniat ipse, aurum vel argentum afferens, vtrinam ea gratia haberi debet, aut vtri beneficium hoc acceptum referendum est? MIN. Et qui misit, Sostrate: nam ille qui attulit, minister tantùm fuit. SOSTR. Videsne igitur quàm iniusta facis, dum supplicio afficis nos, qui ministri tantùm fuimus eorum, quæ Clotho nobis imperauit; & rursum, dum

φῶν τὸς διακονηθέντας ἀλλοτρίοις ἀγαθοῖς; ὃ γὰρ δὴ ἐκεῖνο ἀπεῖν ἔχοι τις ἄν, ὡς ἀντιλέγειν δίκαιον τῷ τοῖς μετὰ πάσης ἀνάγκης πεπραγμένοις. Μί. Ὦ Σώστρατε, πολλὰ κἀν τοῖς ἄλλοις ἄρα καὶ ἄλλα οὐ κατὰ λόγον γινόμενα, ἢ ἀκριβῶς ἐξετάζοις· πλὴν ἀλλὰ οὐ τοῦτο ἀφλάσθης τῆς ἐρωτήσεως, διότι οὐ λησεῖς μόνον, ἀλλὰ καὶ σοφιστής τις εἶναι δοκεῖς. ἀπόλυσον αὐτόν, ὦ Ἑρμῆ, καὶ μηκέτι κολαζέσθω. ὅρα δὲ μὴ καὶ τοὺς ἄλλους νεκροὺς ἐρωτᾷν τὰ ὅμοια διδάξῃς.

dum honore prosequeris eos qui in alienis bonis veluti dispensatores quosdam sese gesserunt? Non enim illud dicere quisquam poterit, quòd contradicere, aut imperata detrectare, licitum fuerit in ijs quæ cum omni prorsum vi ac necessitate imperata fuêre. MIN. *Multa, ô Sostrate, & alia videas, licet minimè secundum rationem fieri, & diligenter expendas. verùntamen tu ex hac quæstione hoc boni consequêris, quandoquidem non prædo solùm, verùmetiam Sophista quidam esse videris: Solue ipsum, Mercuri, néve deinceps ampliùs puniatur. Cæterùm illud vide, ne & cæteros manes similia interrogare doceas.*

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

HVius Sostrati idem Lucianus meminit in Alexandro Pseudomante, & inter sceleribus nobilitatos annumerat. Hic Prædo habetur, & suæ nequitiæ conuictus peccatorum causam in fatum transfert.

IOAN.

IOANNIS SAMBVCI ANNOTATIONES.

Disputatorius, Num iure puniantur sontes, locus communis de Stoico fato: Si fatali necessitate omnia peraguntur, immeritò puniuntur sontes.

Iudicium expectant Minois, qui periêre,
Quorum de vita iudicat atq; statu.
Sostratus excusat facinus, fatoq; coactum
Se dicit, quicquid fecerit vsq; mali.

PRAEDO hic.] ἀπόστροφη. Vos autem boni.] ἀποστροφὴ *ad bonos & probos, quos beatos esse vult.* Audi, ô Minos.] Αξίωσις *ad defensionem.* An ego denuó.] *Recusatio.* An'non conuictus es.] κατηγορία, καὶ τὸ ἔγκλημα. Conuictus quidem fui.] παρομολογία, *confessio facti.* Sed vide num iusté.] *Asseueratio ex defensione.* Attamen responde mihi.] ἀπαίτησις τῆς ἀπολογίας. Dic, sed ne prolixé.] *Permissio conditionalis.* Quæcunque in vita egi.] ἀπόφασις ἀλληλεκτικὴ κατὰ δίλημμα. A' Parca scilicet.] ἀπόκρισις μεταφυσικὴ *ex causis.* Rectè sanè, ô Minos.] ἐπίκρισις. Si quis autem mittente hero] *Aliud simile* τῆς συκοφαντικῆς ἐπιχωρήσεως. Et qui misit.] *Responsio Minois ad* ἐπερώτησιν. Nam ille qui attulit.] *Conclusio.* Vidésne igitur.] μετάφασις φυσικὴ εἰς τὸ μυθικόν. Et rursum.] *Altera pars.* Non enim illud.] αἰτιολογία. Multa, ô Sostrate.] ἐπίλογος. Veruntamen tu.] τὰ σκαῖα. Solue ipsum.] ἀπόφασις.

ΠΕΡΙ ΘΥΣΙΩΝ. *DE SACRIFICIIS.*

Erasmo Roterodamo interprete.

Μὲν γὰρ ἐν ταῖς θυσίαις οἱ πολλοὶ πράττουσι, καὶ ταῖς ἑορταῖς καὶ προσόδοις τῶν θεῶν,

Nimuero a si quis recensere velit quæ stultissimi mortales faclitãt in sacris, in festis diebus, in adeũdis salutãdisq; diis,

θεῶν, καὶ ἃ αἰτοῦσι, καὶ ἃ εὔχονται, καὶ ἃ γιγνώσκουσι περὶ αὐτῶν, οὐκ οἶδα εἴ τις ὅτῳ καταφῆς ὄντα, καὶ κατυπημῷ, ὃς τις ὁ γελάσειται, τῷ ἀβελτηρίᾳ ἐπιδείξας τῶν δρωμένων. καὶ πολύ γε, οἶμαι, πρότερον τὸ γελᾶν πρὸς ἑαυτὸν ἐξετάσει, πότερον ἀσεβῆς αὐτὸς καὶ καλεῖν, ἢ τὐναντίον θεοῖς ἐχθρὸς, καὶ κακοδαίμονας, οἵγε ὅτῳ ταπεινὸν, καὶ ἀγενὲς τὸ θεῖον ἀπεφήσαν, ὥστε εἶναι ἀνθρώπων ἐνδεὲς, καὶ κολακευόμενον ἥδεσθαι, καὶ ἀγανακτῶν ἀμελούμενον. τὰ γὰρ Αἰτωλικὰ πάθη, καὶ τὰς τῶν Καλυδωνίων συμφορὰς, καὶ τὸς τοσοῦτος φόνους, καὶ τῷ Μελεάγρῳ διάλυσιν, πάντα ταῦτα ἔργα φασὶν εἶναι τῆς Ἀρτέμιδος, μεμψιμοιρόσας ὅτι μὴ παρελήφθη πρὸς τῷ θυσίᾳ τοῦ τῆς Οἰνέως. ὅ. Ζως ἄρα βαθέως καθίκετο αὐτῶν τῶν ἱερέων δυσαρτία· καὶ

diis tum quas res ab illis petant, quæ vota faciant, cuiusmodi sint quæ de illis sentiunt, statuuntq: equidem haud scio, sit'ne quisquam animo curis ita confecto, vsqadeò mæsto, quin risurus sit, vbi perpenderit negocij tum absurditatem, tum amentiam. [b] At multò antè quàm ridere incipiat, opinor secum illud expendet, vtrum pios istos appellari cõueniat an contrà diis inimicos, atque infelices, ac Genios malos, qui quidem numen ipsum, rem vsqueadeo humilem atque abiectam eixstimant esse, vt humanis egeat obsequijs, vtique adulatione capiatur ac gaudeat: rursum vt stomachetur, atque iracundè ferat si negligatur. [c] Nam Aetolica illa mala, simulq; Calydoniorum calamitates, totq; hominum cædes, ad hæc & Meleagri interitũ, hæc omnia à Diana authore profecta esse prædicant, quæ videlicet grauiter ferret quòd ab Oeneo non esset ad sacrificium adhibita. Vsqueadeò nimirum alitè dolor hic animo illius insederat, quòd sacris epulis esset frustrata.

καί μοι δοκεῖ ὁρᾶν αὐτὸν ἐν τῷ οὐρανῷ τότε μόνον, τῶν ἄλλων θεῶν ἐν Οἰνέως πανδημεῖ μενῶν, δεινὰ ποιοῦσαν, καὶ συντριβόμενον, οἷας ἑορτὰς ἀπολαμβάνεται. τοὺς δὲ αὖ Αἰθίοπας, καὶ μακαρίους τῶν πρισβυτάτους ἄποι τις ἂν, εἴγε ἀπομνημονεύοι τὸν χάριν αὐτοῖς ὁ Ζεὺς, ὃν ἐν ἀρχῇ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως πρὸς αὐτὸν ἐπιδείξαντο, δώδεκα ἑξῆς ἡμέρας ἐπάσαντες, καὶ ταῦτα, ἐπαγόμενον καὶ τοὺς ἄλλους θεούς. ὅτως ἐδόκει, ὡς ἔοικεν, ἀμοιβὴ ποιοῦσιν, ὧν ποιοῦσιν, ἀλλὰ πωλοῦσι τοῖς ἀνθρώποις τἀγαθά. καὶ ἔνεστι πρίασθαι παρ' αὐτῶν, τὸν μὲν ὑγιάνειν, ἃ τύχοι, βοιδίου· τὸν δὲ πλουτεῖν, βοῶν τετταράρων· τὸν δὲ βασιλεύειν, ἑκατόμβης· τὸν δὲ σῶον ἐπανελθεῖν ἐξ Ἰλίου εἰς Πύλον, ταύρων ἐννέα· καὶ τὸ ἐκ τῆς Αὐλίδος εἰς Ἴλιον διαπλεῦσαι, παρθένου βασιλικῆς. ὁ μὲν γὰρ ἑκατόμβη, τὸ μὴ ἁλῶναι τότε τὸν πόλιν

Quin illam iam mihi videre videor, vt erat id temporis, in cœlo solitariam, reliquis dijs ad Oenei conuiuiũ profectis foras, miseris modis gerentem sese, ac miserabiliter eiulantem, quòd ab eiusmodi festo esset abfutura. Contrà Aethiopes illos fortunatos, ac multis modis felices quis dixerit, si modò Iupiter illis gratiam referret pro humanitate quam in initio poëmatis Homerici in ipsum exhibuerant, duodecim perpetuos dies epulis acceptum, idq; quum reliquis etiam dijs comitatus ad conuiuium veniret.[d] Vsque adeò nihil, vt apparet, quicquid faciunt illi, gratis faciunt: verũm sua bona vendunt mortalibus: atq; emere quidem ab illis licet omnia, puta bonam valetudinẽ bucula, diuitias bobus quatuor, tum regnum bobus centum: præterea sospitem ab Troia in Pylum reditum tauris nouem, iam ex Aulide ad Ilium transmittendi facultatem regia puella. Nam alius quidam, ne id temporis

urbs

ἀτὴν ἐπείαζ παρὰ τ Αθηνᾶς, βοῶν δώδεκα, καὶ πέπλον. ἐκάλεον δὲ καὶ πομπὰ ἐν καὶ ἀκεκτρυόνος, καὶ στέφανον. καὶ λίβανον τ μόνον παρ' αὐτοῖς ὤνια ταῦτα ἦν, οἶμαι, καὶ Χρύσης ἐπιστάμενος, ἅτε ἱερεὺς καὶ γέρων καὶ τὰ θεῖα σοφὸς, ἐπειδὴ ἄπρακτος ἀπίει παρὰ τ Αγαμέμνονος, ὡς ἂν καὶ πολλανέσας τὸν Απόλλωνι τὴν χάριν, δικαιολογεῖται καὶ ἀπαλλεῖ τὴν ἀμοιβὴν, καὶ μόνον οὐκ ὀνειδίζει λέγων, ὦ βέλτιστε Απολλον, ἐγὼ μὲν σοι τ νεὼν, τέως ἀστεφάνωτον ὄντα, πολλάκις ἐστεφάνωσα, καὶ σοι τὰ μηρία ταύρων τε καὶ αἰγῶν ἔκαυσα ἐπὶ τ βωμῶν, σὺ δ' ἀμελεῖς μοι τοιαῦτα πεπονθότος, καὶ παρ' οὐδὲν τίθεσαι τὸν ἀνεγείτην. δεινὰ δὴ ὅτω κατεδυσώπησεν αὐτὸν ἐκ τῶν λόγων, ὥστε ἁρπασάμενος τὰ τόξα, καὶ ἅπερ τῶ ναυτάθμῶ καθίσας ἑαυτ κατέβη ξεν τὸν λοιμὸν τοῖς Αχαιοῖς, αὐτοῖς ἡμιόνοις καὶ κυσίν.

vrbs caperetur, à Minerua mercaro est bobo duodecim, ac peplo. Verisimile est autē esse præterea quædā, quæ vel gallo, vel corolla, vel solo thure ab alis redimi queant. Hæc igitur quū non ignoraret, opinor, Chryses ille, vipotè tum sacerdos, tum senex, diuinarumq; rerū egregiè peritus, posteaquā re infecta rediisset ab Agamemnone, tanquā qui pridem Apollini mutuum dedisset beneficium, ita nūc imputat ac reposcit vicem, quin conuiciatur etiam propemodum, nempe quum sic ait: Equidē, Apollo egregie, templum tuū, quū id temporis adhuc esset incoronatū, sæpenumerò coronis ornaui, deinde tam multas tibi in aris adoleui coxas taurorum pariter atq; caprarum: at tu contrà me negligis, quum huiusmodi patiar iniurias, proq; nihilo ducis hominem bene de te meritum. Qua quidē oratione in tantum ille pudefactus est, vt protinus arrepto arcu, ac supra nauium stationem sese collocans, pestem in Græcorum copias iacularetur, ne mulis quidem & canibus intactis.

ἐπεὶ δὲ ἅπαξ τοῦ Ἀπόλλωνος ἐμνήσθην, βούλομαι καὶ τὰ ἄλλα εἰπεῖν, ἃ περὶ αὐτοῦ οἱ σοφοὶ τῶν ἀνθρώπων λέγουσιν. οὐχ ὃ ἐπεριλοῦς ἔρως ἐδυσύχησεν, οὐδὲ τοῦ Ὑακίνθου τὸν φόνον, οὐδὲ τῆς Δάφνης τὴν ὑπερροψίαν, ἀλλ' ὅτι καὶ καταδικασθεὶς ἐπὶ τῶν Κυκλώπων θανάτῳ, ἐξοστρακισθεὶς δὲ τοῦ οὐρανοῦ καταπεμφθῆναι ἐς γῆν, ἀνθρωπίνῃ χρησόμενος τῇ τύχῃ. ὅτι δὲ καὶ ἐθήτευσεν ἐν Θεσσαλίᾳ παρὰ Ἀδμήτῳ, καὶ ἐν Φρυγίᾳ παρὰ Λαομέδοντι, παρὰ τούτῳ μὲν γε οὐ μόνος, ἀλλὰ μετὰ τοῦ Ποσειδῶνος, ἀμφότεροι πλινθεύοντες ὑπ' ἀρείας, καὶ ἐργαζόμενοι ἐς τὸ τεῖχος· καὶ οὐδὲ ἐντελῆ τὸν μισθὸν ἐκομίσαντο παρὰ τοῦ Φρυγός, ἀλλὰ πεντήκοντα μόνας τῶν πλείονος, καὶ τριάκοντα, φασί, δραχμὰς Τροϊκάς. ἃ δὴ οὖν ταῦτα συμβολοῦσιν οἱ ποιηταὶ περὶ τῶν θεῶν, καὶ πολὺ τούτων ἱερώτερα πλείω τι Ἡφαίστου καὶ Προμηθέως, καὶ Κρόνου καὶ Ῥέας,

f Sed quoniam de Apolline incidit mentio, referam de eodem & alia quæ de illo sapientes isti tradunt: non illa quidē, quoties, quàm infeliciter amārit: non Hyacinthi cædem, neq; Daphnes superbiam: verùm, quemadmodū damnatus etiā fuerit, & ob Cyclopes interfectos in exilium exactus. Vnde factū, vt è cœlo in terrā demitteretur, humana iam sorte vsurus, nostrisq; malis factus obnoxius. Prætereà aūt, quemadmodū in Thessalia mercenriā operam suā locārit apud Admetū, tum itē & in Phrygia apud Laomedontē: atque apud hunc quidē haud solus, verùm cū Neptuno, quū ambo propter egestatem lateres componerent, inq; construēdis mœnibus operā præstarēt. Ac ne mercedē quidē solidam à Phryge illo tulerūt, verùm debebat illis adhuc de summa, vt ferūt, plus triginta drachmas Troiani nomismatis. Quid enim? An non hæc in Deorum honorem fabulantur poëtæ? atque his etiam multò diuiniora de Neptuno, de Prometheo, de Saturno, de Rhea,

Ρέας, καὶ σχεδὸν ὅλης τῆς τοῦ Διὸς οἰκίας, καὶ ταῦτα, παρακαλέσαντες τὰς Μούσας σιωπᾶν ἐν ἀρχῇ τῶν ἐπῶν, ὑφ' ὧν δὴ ἔνθεοι γενόμενοι, ὡς τὸ ἀκόν, ᾄδουσιν, ὡς ὁ μὲν Κρόνος, ἐπειδὴ τάχιστα ἐξέτεμε τὸν πατέρα τὸν Οὐρανὸν, ἐβασίλευσέ τε ἐν αὐτοῖς, καὶ τὰ τέκνα κατέπιεν, ὥσπερ ὁ Αργᾶς Θυέστης ἔστερξεν· ὁ Ζεὺς, κλαπεὶς ὑπὸ τῆς Ρέας, ὑποβαλομένης τὸν λίθον, εἰς τὴν Κρήτην ἐκτεθεὶς, ὑπ' Αἰγὸς ἀνετράφη· καθάπερ ὁ Τήλεφος ὑπ' ἐλάφου, καὶ ὁ Πέρσης (Κῦρος ὁ πρότερον) ὑπὸ τῆς κυνός. εἶτα ἐξελάσας τὸν πατέρα, καὶ εἰς τὸ δεσμωτήριον καταβαλὼν, αὐτὸς ἔσχε τὴν ἀρχήν. ἔγημε δὲ πολλὰς μὲν ἄλλας, ὑστάτην δὲ τὴν Ηραν τὴν ἀδελφήν, κατὰ τὸν Περσῶν τε καὶ Ασσυρίων νόμον ἱερωτικὸς δὲ ὤν, καὶ ἀς Αφροδίσια κεχρημένος, ῥᾳδίως ἐνέπνευσε παίδων τὸν οὐρανὸν, τοὺς μὲν ἐξ ὁμοτίμων ποιησάμενος

Rhea, deniq; de vniuersa fermè Iouis familia, idq; inuocatis vt adsint canẽtibus, in exordio poëmatũ, Musis: àquibus tandẽ velut afflati numine, id quod apparet huiusmodi quæ dã cantant, quẽadmodum Saturnus vt primùm Cœlũ patrem suũ execuisset, ipse in eo regnauerit, deinde [h] liberos suos deuorárit, sicuti ferũ fecisse & [i] Argiuũ illum Thyestem. Deinde quemadmodum Iupiter furtim occultatus à Rhea, saxũ pueri loco subïciente, in Cretam sit ablegatus, atque inibi [k] à capella nutrice sit alitus: itidẽ videlicet vt Telephus à cerua. Cyrus Persa (is qui prior regnauit) à cane narratur enutritus. Postea, quemadmodum expulso patre, atq; in vincula coniecto, ipse [l] potitus sit imperio. Duxerat autem vxores complureis quidem alias, sed postremo loco [m] Iunonem germanam, [n] idq; iuxta Persarũ & Assyriorũ institutum. Tum autem quòd esset in amores propensus, atque in Venerem effusus, facilè [o] cœlum liberis expleuerit. Quorum alios ex suæ sortis deabus creârit:

ρος, ἐνίοτε δὲ καὶ νόθους, ἐκ τῆς θνητῆς καὶ ἐπιγείου γένους, ἄρτι μὲν ὁ γεννάδας γινόμενος χρυσίον, ἄρτι δὲ ταῦρος, ἢ κύκνος, ἢ ἀετός, καὶ ὅλως ποικιλώτερος αὐτοῦ Πρωτέως. μόνῳ δὲ τῷ Ἀθηναῖον ἔφυσεν ἐκ τῆς ἑαυτοῦ κεφαλῆς, ὑπ' αὐτὸν ἀτεχνῶς τὸν ἐγκέφαλον συλλαβών. τὸν μὲν γὰρ Διόνυσον ἡμιτελῆ, φασιν, ἐκ τῆς μητρὸς ἔτι καιομένης ἁρπάσας, ἐν τῷ μηρῷ φέρων καθήρυξε, κατὰ ἐξέτεμε, τῆς ὠδῖνος ἐνεστώσης. ὅμοια δὲ τούτοις καὶ περὶ τῆς Ἥρας ᾄδουσιν, ἄνευ τῆς τοῦ ἄνδρα ὁμιλίας, ὑπολύμενον αὐτῷ παῖδα γεννῆσαι, τὸν Ἡφαιστον, ἐμμανῆ ὄντα καὶ χωλεύοντα, καὶ ἐν καπνῷ τὸ πᾶν βιοῦντα καὶ σπινθήρων ἀνάπλεων, οἷα δὴ καμινευτῷ, καὶ δὴ ἄρτιον τῷ πόδε. χωλευθῆναι γὰρ αὐτὸν ἀπὸ τοῦ στόματος, ὁπότε ἐρρίφη ὑπὸ τοῦ Διός, ἐξ οὐρανοῦ, καὶ

rit: alios contrà nothos ex mortali terrestriq; genere sustulerit, quum interim generosus ille nunc in aurum, nunc in taurum, nunc in cygnum aut aquilam verteretur: ac in summa plures sibi formas assumeret, quàm vel Proteus ipse. Porrò Minerua m è suo ipsius capite progenuit, hanc planè sub ipso cerebro complexus. Nam Bacchum imperfectum adhuc (vt aiunt) è matre etiamnum conflagrante surreptum, in suum femur illatum defodit: deinde vrgente partu executit. Nec his dissimilia de Iunone etiam canunt. Nempe hanc q̃ citra virilem congressum subuentaneo conceptu grauidam, puerum edidisse Vulcanum, atque eum quidem non admodum fortunatum, verũ excusorem ac fabrũ ærarium: quiq; perpetuò tum in igni, tum in fumo versetur, ac scintillis oppletum: quippe cuius ars in fornacibus exerceatur. Tum autem ne pedibus quidem integris. claudicare enim è ruina, quum à Ioue præceps datus esset è cœlo.

Quòd

καὶ ἄγε μὴ οἱ Λήμνιοι, καλῶς ποιοῦντες, ἔτι φερόμενον αὐτὸν ἐπιδέξαντο ἐτεθνήκει ἂν ἡμῖν ὁ Ἡφαιστος, ὥσπερ ὁ Ἀστυάναξ ἀπὸ τοῦ πύργου καταπεσών. καίτοι μὲν Ἡφαίστου μήτηρ, τὸν δὲ Προμηθέα τίς οὐκ οἶδεν οἷα ἔπαθε, διότι καθ' ὑπερβολὴν φιλάνθρωπος ὢν; καὶ γὰρ οὐ καὶ τοῦτον εἰς τὴν Σκυθίαν ἀγαγὼν ὁ Ζεὺς, ἀνεσταύρωσεν ἐπὶ τοῦ Καυκάσου, καὶ τὸν ἀετὸν αὐτῷ παρακαθήσας, τὸ ἧπαρ ὁσημέραι κολάφοντα. οὕτως οὐδὲν ἐξετέλεσε τοῦ καταδίκου. ἡ Ῥέα δὲ (χαὶ γὰρ ἴσως καὶ ταῦτα ἀπέῃν) πῶς οὐκ ἀσχημονεῖ, καὶ λαυὰ ποιεῖ, γραῶς οὖσα ἤδη καὶ ἔξωρος ὖσα, καὶ τοσούτων μήτηρ θεῶν, παιδίρασταῦσα δ' ἔτι, καὶ ζηλοτυποῦσα, καὶ τὸν Ἄττιν ἐπὶ τῶν λεόντων φέρουσα, καὶ ταῦτα, μηκέτι χρήσιμον εἶναι δυνάμενον; ὥστε πῶς ἂν ἔτι μέμφοιτό τις ἢ τῇ Ἀφροδίτῃ, ὅτι μοιχῶν-

Quòd ni Lemnij pro sua bonitate eum, dum adhuc ferretur in aëre, suscepissent, perierat nobis Vulcanus, non aliter quàm Astyanax è turri deiectus. Quanquam quæ de Vulcano narrant, toleranda videantur: cæterùm de Prometheo, cui non cognitum est, quàm atrocia sit passus, propterea quòd supra modum humanæ gentis amans fuerit? Siquidem hunc Iupiter in Scythiam deportatum, super Caucasum montem cruci suffixit, adhibita illi aquila, quæ iecur illius assiduè circumroderet. Hic itaque pœnas pendit. [8] Porrò Rhea (nam sunt hæc quoque simul referenda) ánnon indecorè atque indignè facit? Iam anus quum sit, & ætate exacta, ijsq; rebus intempestiua, deinde tam multorum mater deorum, dum pueros adhuc adamat, eosq; zelotypia prosequitur, dumq; Attin ipsum leonibus secum circumuectat, præsertim quum iam vtilis esse non queat? Itaq; quinam posthac vitio vertat aliquis vel Veneri quòd adultere-

μοιχεύσαι, καὶ τῇ Σελήνῃ, πρὸς τὸν Ενδυμίωνα καθιέσῃ πολλάκις, ἐκ μέσης δ' ὁδοῦ φέρε δὲ ἤδη τούτων ἀφέμενοι τῶν λόγων, ἐς αὐτὸν ἀνέλθωμεν τὸν οὐρανὸν, ποιητικῶς ἀναπλάσαντες κατὰ τὴν αὐτὴν Ομήρῳ καὶ Ησιόδῳ ὁδὸν, καὶ θεασώμεθα ὅπως ἕκαστον διῴκηκόσμηται τῶν ἄνω. καὶ ὅτι μὲν χαλκοῦς ὅδε τὰ ἔξω, καὶ πρὸς ἡμῶν τοῦ Ομήρου λεγόντων ἠκούσαμεν. ὑπερβάντι δὲ καὶ ἀνακύψαντι μικρὸν ἐς τὸ ἄνω, καὶ ἀτενῶς ἐπὶ τοῦ νότου γενομένῳ, φῶς τι λαμπρότερον φαίνεται καὶ ἥλιος καθαρώτερος, καὶ ἄστρα λιαυγέστερα, καὶ τὸ πᾶν, ἡμέρα, καὶ χρυσοῦν τὸ πέπλον. ἐσιόντι δὲ πρῶτον μὲν οἰκοῦσιν αὐτὰς Ὧραι, πυλωροῦσι γὰρ. ἔπειτα δὲ ἡ Ιρις, καὶ ὁ Ερμῆς, ὄντες ὑπηρέται, καὶ ἀγγελιαφόροι τοῦ Διός. ἐξῆς δὲ τοῦ Ηφαίστου τὸ χαλκεῖον, ἀνάμεστον ἁπάσης τέχνης. μετὰ δὲ αὐτῶν θεῶν οἰκίαι, καὶ τοῦ Δι-

adulteretur, vel Dianæ quòd ad Endymionem frequenter medio è cursu diuertens descēdat? Sed age missas faciamus has fabulas: atq; ipsum cœlum conscendamus, poëtico illo more subuolantes: ea nimirum via, quam vnam pariter cum Homero Hesiodus commonstrat, contemplaturi quem in modum singula apud illos sint ordinata. Ac primùm quidem quòd forinsecùs sit ferreum, vel ab Homero, qui id ante nostrā ætatem dixit, audiuimus. Quod si superas, ac sublato paulùm capite sursum aspexeris, ac planè in ipsum quasi dorsum perueneris, ibi simul & lumen apparet candidius, & serenior sol, & astra fulgentiora, nihilq; vsquam oculis occurrit nisi clarus dies, ac solum vndique aureum. Cæterùm introgredienti, primo loco mansitant Horæ: quip-

pe portas seruant. Post eas Iris, ac Mercurius: vtpote ministri, ac Iouis internuncij. Deinde Vulcani fabrilis officina, omnigeno referta artificio. Postea deorum ædes, ac Iouis

ὃς τὰ βασίλεια, ταῦτα πάντως πανεκαλῶ τὸ Ἡφαίστου κατασκευάσαντος. οἱ δὲ θεοὶ παρὰ Διὶ καθήμενοι (πρέπει γὰρ, οἶμαι, ἄνω ὄντα μεγαληγορεῖν) ἀφροκοποῦσιν εἰς τὴν γῆν, καὶ πάντη περιβλέπουσιν ἐπικύπτοντες, εἴποθεν ὄψονται πῦρ ἀναπτόμενον, ἢ ἀναφερομένην νίδαν ἐλισσομένην περὶ καπνῶν. κἂν μὴ θύῃ τις, ὀσφραίνονται πάντες, ἐπικιχανόντες τοῦ καπνοῦ, καὶ τὸ αἷμα πίνουσιν, οἷς βωμοῖς προσχέομενον, ὥσπερ αἱμυῖαι. ἢν δ' οἰκόσιοι ὦσι, νέκταρ καὶ ἀμβροσίᾳ τὸ δεῖπνον. πάλαι μὲν οὖν καὶ ἄνθρωποι σωφρονεῖτο, καὶ σωφίπνον αὐτοῖς ὁ ἰξίων καὶ ὁ Σάνταλος. ἐπεὶ δὲ ἔσαν ὑβρισταὶ καὶ πάλαι, ἐκεῖνοι μὲν ἔτι καὶ νῦν κολάζονται: ἄβατος δὲ τοῖς θνητοῖς γέγονε, καὶ ἀπόῤῥητος ὁ οὐρανός. ζῆτος ὁ βίος τῶν θεῶν. ζῆ γὰρ καὶ οἱ ἄνθρωποι

uis ipsius regia: quæ quidem omnia Vulcanus pulcherrimè fabricatus sit. At verò diij iuxta Iouem assidentes (conuenit enim opinor, vt in supernis illis sedibus magno strepitu fastúq; viuatur) in terram despiciunt & quoquouersum intento capite circũspectant, sicunde [u] subuolantem ignẽ videant, aut nidorem in aëre surgentem, circaque fumum rotantem sese. Quòd si quis fortè sacrum faciat, epulantur omnes fumo inhiantes, ac muscarum in morem sanguinem exugentes, circum aras effusum. Alioqui si domi cibum capiant, nectare atque ambrosia victitant. Nam olim homines etiam ab illis in conuiuium sunt adhibiti, vnaque cum eis potârunt, [x] nempe Ixion, [y] Tantalus: verùm illi quoniam vim & raptum pararent, essentíq; futiles & garruli, ob id in

hunc quoq; diem pœnas luunt. Porrò reliquo mortalium generi cœlum iam inaccessum est, atq; occultũ. Et in hunc quidem modum viuitur à diijs. Proinde videlicet etiam morta-

ποι σωφλὰ τοῖς, καὶ ἀπόλαυσα περὶ τὰς θρησκείας ἐπιτηδεύουσι. καὶ πρῶτον μὲν ὕλας ἀπενέμοντο, καὶ ὄρη ἀνέθεσαν, καὶ ὄρνεα καθιέρωσαν, καὶ τὰ φυτὰ ἐπιφήμισαν ἑκάστῳ θεῷ, μετὰ δὲ νεμάμενοι καλὰ ἔθνη σέβουσι, καὶ πολίτας αὐτῶν ἀποφαίνουσιν, ὁ μὲν Δελφὸς τὸν Ἀπόλλω, καὶ ὁ Δήλιος, ὁ δὲ Ἀθηναῖος τὴν Ἀθηναῖαν. μαρτυρεῖται γὰρ τὴν οἰκειότητα τῷ ὀνόματι, καὶ τὴν Ἥραν ὁ Ἀργεῖος, καὶ ὁ Μυγδόνιος τὴν Ῥέαν, καὶ τὴν Ἀφροδίτην ὁ Πάφιος. οἱ δὲ αὖ Κρῆτες, ὃ γενέσθαι παρ' αὐτοῖς, οὐ δὲ ταφεῖσαι μόνον τὸν Δία λέγουσι, ἀλλὰ καὶ τάφον αὐτοῦ δεικνύουσι. καὶ ἡμεῖς ἄρα τοσοῦτον ἐπαθόμεθα χρόνον, οἰόμενοι τὸν Δία βροντᾶν τε καὶ ὕειν, καὶ τἄλλα πάντα ἐπιτελεῖν· ὁ δὲ ἐτελεύτα πάλαι τεθνεὼς, παρὰ Κρησὶ τεθαμμένος. ἔπεστα δὲ ναοὺς ἐγείαντες, ἵν' αὐτοῖς μὴ ἄοικοι,

les ipsi in colendis illis eorum similia quædam, atque istis consentanea moliuntur. Nã primùm lucos illis attribuerunt, tum & montes dicãrunt, præterea aues consecrãrunt, deinde suam cuique arborem assignãrũt. His factis, per regiones illos distributos colunt, eosq; velut in ciuitatem suam receptant, nempe Apollinẽ Delphi Deliijq;, Mineruam Athenienses, quæ quidem Græcis Athena dicta, vel ipso vocabulo se ei Reip. familiarem esse testatur. Argiui Iunonẽ: Mygdonij Rheam: Venerem Paphij. Rursum autem Cretenses Iouem affirmant non modò vixisse apud sese, nutritumq; fuisse: verùm etiam sepulchrum illius ostendunt. At nos scilicet interim tam multis iam seculis fallimur, qui quidem opinemur Iouem tonare, pluere, reliquaq; omnia peragere. Et illud nos latuit eum iam olim fuisse defunctum, & apud Cretenses sepultum. Deinde verò phanis in honorem illorum erectis, ne tectis

videlicet

ἄοικοι, μὴ δ' ἀνίεροι δεῦρ' ὦσιν, εἰκόνας αὐτῶν ἀπεικάζουσι, παρακαλέσαντες ἢ Πραξιτέλη, ἢ Πολύκλειτον, ἢ Φειδίαν· οἱ δέ, οὐκ οἶδ' ὅπως εἰδότες, ἀναπλάττουσι γραῦς μὲν τὸν Δία, παῖδα δ' εἰς ἀεὶ τὸν Ἀπόλλωνα, καὶ τὸν Ἑρμῆν ἐπιλωβήτην, καὶ Ποσειδῶνα λιανοχαίτην, καὶ γλαυκῶπιν τὴν Ἀθηνᾶν. ὅμως δ' ὅν οἱ παριόντες εἰς τὸν νεὼν, ὅτι τὴν ἐξ Ἰνδῶν ἐλέφαντα ἔτι οἴονται ὁρᾶν, ὅτι τὸν ἐκ Θρᾴκης μεταλλευθὲν χρυσίον, ἀπὸ τὸν Κρόνου καὶ Ῥέας εἰς τὴν γῆν ὑπὸ Φειδίου μετοικισμένον, καὶ τὴν Πισαίων ἐρημίαν ἐπισκοπεῖν κεκελευσμένον, καὶ ἀγαπῶντα εἰ δεῦρο πέντε ὅλων ἐτῶν θύσειε τις αὐτῷ πάρεργον Ὀλυμπίων. θεῶροι δὲ βωμοὺς καὶ περιῤῥήσεις καὶ περιῤῥαντήρια, προσάγουσι τὰς θυσίας, βοῦν μὲν ἀροτῆρα ὁ γεωργὸς, ἄρνα δὲ ὁ ποιμὴν, καὶ αἶγα ὁ ἀπο-

videlicet aut penatibus careant, formas illorum exprimunt, adhibito ad id vel Praxitele, vel Polycleto, vel Phidia. At hi quidē artifices haud scio vbinam visam eorum effigiem repræsentant. Ac Iouem quidem barbatum fingunt, Apollinem verò semper puerum. A Mercurium iam pubescentem, primamq; ducentem lanuginem. B Neptunum nigro capillitio, cæsis oculis Mineruam. Attamē qui templa ingrediuntur, non iam arbitrantur sese videre vel ebur ab Indis aduectum, vel è Thracum venis effossum aurum: verùm ipsum Saturni Rheæq; filium à Phidia in terram hospitem adductum, iussum Pisanorum in solitudine custodem ac speculatorem assistere: idque hoc contentum præmio, boniq; consulentem, si intra quinq; perpetuos annos, dum Olympia celebrantur, interim obiter illi sacrificet aliquis. Tum autem constitutis aris, designatis sacrorum septis, puris vasis collocatis, victimas offerunt, bouem aratorem agricola, agnum opilio, capram

capra-

ἀπόλῃ, ὁ δέ τις λιβανωτὸν ἢ πόπανον. ὁ δὲ πένης ἱλάσθη-
το τὸν θεὸν, φιλήσας μόνον τὴν αὐτοῦ δεξιάν. ἀπ' οὗ γε
θύοντοῦ (ἐπ' ἐκείνους γὰρ ἐπάνειμι) στεφανώσαντες τὸ ζῶον,
καὶ πολύ γε πρότερον ἐξετάσαντες εἰ ἐντελὲς ἔη, ἵνα μη-
δὲ τῶν ἀείσων τι λατισφάττωσι, προσάγουσι τῷ βωμῷ,
καὶ φονεύουσιν ἐν ὀφθαλμοῖς τοῦ θεοῦ, γόγρόν τι μυκώμενον, καὶ ὡς τὸ ἐκεῖνος ἐφθεγμῶν καὶ ἡμίφωνον ἤδη τῇ θυσίᾳ ἐπαυλῶν. τίς δὲ ἂν ἐπάσειεν ἥδεσθαι ταῦθ' ὁρῶντας τοὺς θεοὺς: καὶ τὸ μὴ πρόγραμμα φησὶ μὴ παρεισφέρειν, ὅστις μὴ καθαρός ἐστι τὰς χεῖρας. ὁ δὲ ἱερεὺς αὐτὸς ἵστησιν ἡμαγμένος, καὶ ὅσπερ ὁ Κύκλωψ ἐκεῖνος, ἀναλήμνων, καὶ τὰ ἔγκατα ἐξαίρων, καὶ παρδιοπλοῦν, καὶ τὸ αἷμα τῷ βωμῷ περιχέων, καὶ τί γὰρ οὐκ ἀνοσιοῦς ἐπιτελῶν; ἐπὶ πᾶσι δὲ πῦρ

caprarius. Est qui thus, est qui placentulam offerat. At si quis pauper, is ita deo litat, vt dexiram duntaxat suam ipsius exosculetur. Iam verò quum immolant (nam ad illos redeo) primùm sertis coronant pecudem, multo'q; antè explorant num legitima sit, & sacris idonea, ne quid fortè maclent ex his quæ religio repudiat: deinde ad aram applicant, ac sub oculis dei iugulant, flebile quiddam emugientem, beneque (sicuti licet conijcere) ominatam, denique voce iam leuiore ad sacri tibias respondentem. C Quis verò non facilè conieclet gaudere deos, quum ista spectent? Quin & in frontispicio posita scriptura denunciat, ne quis intra pura vasa consistat, qui manibus sit impuris. Atqui sacrificus ipse sanguine fœdatus, neque aliter quàm Cyclops ille pecudem incidit, intestina educit, cor euellit, cruorem aræ circumfundit, & quid tandem non obiens peragens'q; quod ad pietatem, sacrorum'q; ritum pertineat? Post omnia demum incenso igni,

capram

ἀναπαύσας, ἐπέθηκε φέρων αὐτῇ πορᾷ τῷ ἅγνῳ, καὶ αὐτοῖς ἱείοις τὸ πόβαγον. ἡ δὲ λυίσσα ἐνσπίσι καὶ ἱεροπρεπὴς χωρεῖ ἄνω, καὶ ἐς αὐτὸν τὸν οὐρανὸν ἀφανίζεται ἀρέμα. ὁ μὲν γὲ Σκύθης, καὶ πάσας τὰς θυσίας ἀφεὶς, καὶ ἡγησάμενος ταπεινὰς, αὐτὸς ἀνθρώπους τῇ Ἀρτέμιδι παείεσι, καὶ οὕτω ποιῶν ἀρέσκει τῇ θεῷ. ταῦτα μὲν ἴσως μέτρια, καὶ τὰ ὑπ' Ἀσσυρίων γιγνόμενα, καὶ ὑπὸ Φρυγῶν καὶ Λυδῶν. εἰ δὲ ἐς τὸν Αἴγυπτον ἔλθοις, τότε δὴ τότε ὄψει πολλὰ τὰ σεμνὰ, καὶ ὡς ἀληθῶς ἄξια τοῦ οὐρανοῦ, λεοντόσωπον μὲν τὸν Δία, κυνοπρόσωπον δὲ τὸν βέλτιστον Ἑρμῆν, καὶ τὸν Πᾶνα ὅλον τράγον, καὶ ἴδοις τινὰ καὶ κροκόδειλον ἕτερον καὶ πίθηκον. εἰ δὲ ἐθέλοις καὶ ταῦτα διαπύθοιο, ὅφρ' οὗ εἰ δῇς, ἀκόσῃ πολλῶν σοφιστῶν καὶ γραμματέων καὶ θεφηγῶν ἐξευρημένων, διηγουμένων πρότερον δὲ φησὶν ὁ λόγος (θύρας

capram ipsam pariter cum pelle deportatam imponit: ipsam item cum lanis suem. Nidor interim ille sacer atque diuinus sursum ferit, atque in ipsum vsque cœlum subuectus paulatim diffunditur. Iam verò Scythæ reliquis omnibus hostijs omissis, vt quas viles atque humiles existiment, ipsos homines mactent Dianæ, atque eo ritu deam placant. Verùm hæc fortassis modesta videantur, cumq; his ea quæ facitant Assyrij, quæ Phryges, quæ Lydi: D verùm si in Aegyptum proficiscaris, ibi demum, ibi videbis permulta religiosa, planéq; cœlo digna: puta Iouem arietino vultu. Mercurium illum optimum, facie canina, Panem verò totum hircum. Ad hæc alium ibin, alium crocodilum, alium etiam simiam. Quod si his quoque de rebus, Quò planè pernosse queas, didicisse libebit, complureis sophistas audies, tum scribas ac prophetas mento raso, qui tibi narrent (sed priùs,

ρας δ' ἐπίθεσθαι βέβηλοι (ὡς ἄρα ὑπὸ τῶν πολεμίων, καὶ τῶν Γιγάντων τῶν ἐπανάστασιν οἱ θεοὶ φοβηθέντες, ἐκεῖσε εἰς τὴν Αἴγυπτον, ὡς δὴ ἐνταῦθα λησόμενοι τοὺς πολεμίους. ἔνθ' ὁ μὲν αὐτῶν ἐπίδυ πρόβατον. ὁ δὲ λεοῦν, ὑπὸ τοῦ δέους, ὁ δὲ θηρίον ἢ ὄρνεον, διὸ δὴ ἔστι καὶ νῦν φυλάττεσθαι τὰς τότε μορφὰς ὑπὸ τῶν θεῶν, ταῦτα γὰρ ἀμείλεν τοῖς ἀδύτοις ἀπόκειται γραφέντα, πρὶν ἢ πολὺ τῶν μυρίων. αἱ δὲ θυσίαι καὶ παρ' ἐκείνοις αἱ αὐταὶ, πλὴν ὅτι τῷ θεῷ τὸ ἱερεῖον, καὶ κόπτονται πρεσάντες ἤδη πεφονευμένον. οἱ δὲ καὶ θάπτουσι, μόνον ἀποσφάξαντες. ὁ μὲν γὰρ Απις, ὁ μέγιστος θεὸς αὐτοῖς, ἂν ἀποθάνῃ, τίς ὅτω πρὶ πολλῶ ποιᾶται τὴν κόμην, ὅστις οὐκ ἀπεξύρησε, καὶ ψιλὸν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τὸ πένθος ἐπιδείξατο, κἂν ἡ Νίσος ἔχῃ

priùs, vt dici solet, fores occlude prophane) quemadmodum videlicet quondam ea seditione territi, quam mouerant hostes atque Gigantes, in Aegyptum deuenerint, vt illic in posterum tuti ab hostibus latitarent: & ob eam causam alius hircum induerit, alius arietem, nimirum præ formidine, alius feram, alius auem. Atque hinc esse, vt dij nunc etiam eas obtineant formas, quas id temporis assumpserant. Nam hæc diligenter mandata literis, idq; annos plus decies mille, in adytis illorum reposita seruantur. Porrò sacrorum peragendorum idem ferè apud illos ritus, nisi quòd hostiam luctu prosequuntur, iamq; mactatæ circumfusi membra laniant. Sunt qui sepeliant duntaxat, posteaquam occiderint. E Nam Apis ille, qui quidem deus apud illos est maximus, siquando moriatur, quis vsqueadeò magni faciat cæsariem suam, qui non eam detondeat, ac nudo capite luctum præ se ferat, etiam si vel purpuream. Nisi

comam

ἔχῃ πλόκαμον τὸν πορφυρᾶν; ἔστι δὲ ὁ Ἄπις ἐξ ἀγέλης θεὸς, ἐπὶ τῶν πότερον χειροτονούμενος, πολὺ καλλίων καὶ σεμνότερος τῶν ἰδιωτῶν βοῶν, ταῦτα ὅτῳ γιγνόμενα, καὶ ἐκ τῶν πολλῶν πεισόμενα δεῖ. ἀθαύμαστοι δοκεῖ τοῖς μὲν ἐπιτιμῶντες ἄλλοις, Ἡρακλείτου δέ τινες, ἢ Δημοκρίτου, τοῖς μὲν γελασομένοις τὴν ἄνοιαν αὐτῶν, τοῖς δὲ τὴν ἄγνοιαν ὀδυρομένοις.

camam habuerit? Est autem hic Apis deus, ex armento iam antea suffrogijs designatus, vtpote multò formosior ac venerabilior reliquis illis priuatis, & gregarijs bubus. Hæc igitur quũ sic habeant, & tamẽ à vulgo vera seriáq; credantur, mihi quidẽ postulare videntur nõ qui reprehendat, sed vel Heraclitum potius aliquem, vel Democritum: quorum hic amentiam eorum rideat, ille deploret insciitiam.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

a ENIMVERO'.] *Propositio.*
Mõstrat vbi, p quos, g, quomodo, quãdo, libellus,
Sacra sui gentes exhibuêre deis.
Atque adeò in primis de templis, aris, simulachris, sacerdotibus, celebritatibus & varijs & multiplicibus sacrificiorum gentium ceremonijs, pro etiam personæ sacrificantis qualitate.
b At multò antè.] *Amplificatio propositionis à finitione nominis.* c Nam Aetolica.] *Confirmatio per expositionem, quæ & causam tantæ superstitionis continet.* d Vlquecadeò nihil.] *Epiphonema.* e Hæc igitur.] *Amplificatio à consequentibus.* f Sed quoniam.] *Redit ad expositionem, & propositæ rei confirmationem.* g In Phrygia apud Laomedontem.] *Fabulæ tradunt Apollinem & Neptunũ conditores fuisse Troiæ, vnde & eos semper à Troianorũ partibus stetisse fingit Homerus. Cæterùm de ipsa Troia, ac eius situ, itẽ casibus & bellis, lege Straboně lib. 13. & Palinurũ.*

h Liberos

h Liberos ſuos deuorârit.] *Cùm Saturnus liberos mox natos deuoraret, Rhea pro Ioue ei ſaxum deuorandum obiecit. Iupiter illum regno expulisse dicitur. Virg. 8. Aeneid.*

Primus ab æthereo venit Saturnus olympo,
Arma Iouis fugiens, & regnis exul ademptis.

Suos liberos denique ideo deuoraſſe dicitur, quòd ſit dominus temporis, & tempus omnia deuoret. i Argiuum Thyeſtem.] *Thyeſtæ fabula ſatis protrita eſt. Habetur antè, de Mercede conductis. k* A`capella nutrice.] *De Iouis origine, ſucceſſione & rebus geſtis, & quòd à capra fuerit enutritus, vt Romulus à lupa. l* Potitus ſit imperio.] *Regnare in cœlo Iouẽ vulgus exiſtimat (inquit Lactant. lib. 1. de falſa religione c. 11.) id doctis pariter & indoctis perſuaſum eſt, quod & religio ipſa, & precationes & hymno, & delubra, & ſimulachra demonſtrant. m* Iunonem germanam.] *Iunonem quo pacto duxerit Iupiter, olim Theocriti Scholiaſtes in Syracuſanas oſtendit: Iupiter, inquit, inſidians ſororis pudicitiæ, quam fortè vidiſſet illam ſemotam ab reliquis diis (nam de diis quidem virginibus tutum eſt obambulare ſolas) ſeipſum vertit in cuculum, cõſeditq; in monte qui priùs dictus erat Thronax, nunc Coccyx dicitur. Eo verò die Iupiter excitauit ingentem tempeſtatem. Iuno itaque ſola peruenit in montem, conſeditque eo loci vbi nunc eſt Iunonis Teliæ, hoc eſt, perfectæ, templum. cuculus autem ob tempeſtatem horridus ac tremens deuolauit, conſeditque in Iunonis genibus. Eum Iuno miſerta, texit veſte ſua. Hic rex deorum repentè è cuculo factus Iupiter, Iunonem complexus eſt. Quumq; illa metu matris recuſaret coitum, Iupiter promiſit ſe ducturum illam in vxorem. Virgil. lib. 1. Aeneid.*

Aſt ego quæ diuûm incedo regina, Iouisq;
Et ſoror & coniunx —.

Lucianus in Tragopodagra, vocat Iunonem coniugem & ſororem Tonantis. Sed cur ita dicatur, refert Macrobius in Somnium Scipionis lib. 1. cap. 17. n Idq; iuxta Perſarum.] *De Perſis & alijs quibuſdam nationibus ſæpe id legimus. De Atheniensibus nihil tale niſi quod habetur apud Aemilium Probum de Græcis imperatoribus, in præfatione: Negat enim, Cimoni, ſummo Atheniensium viro, turpe fuiſſe, ſororem germanam habere in matri-*

in matrimonio. o Cœlum liberis expleuit.] *De Iouis adulteriis & turpibus amoribus vide Annotationem nostram in Deorum concilio.* p Quam vel Proteus ipse.] *Iouem* ποικιλώτερον αὐτοῦ Πρωτέως *appellat, quod se subinde in alias atq; alias formas transfiguraret.* q Citra virilem.] *Vulcanum ex sola Iunone natũ Hesiodus ait, quem multi sequuti sunt, inter quos Apollonius Rhodius in primo, quæ de eius planiùs ostendunt interpretes. Idem Lucianus noster & Ouid.* r Præceps datus.] *Vulcanus simulatque natus fuit, à Ioue præcipitatus fingitur è cœlo in Lemnum insulam. Causa autem deiectionis huius fuit, summa infantis deformitas. Vnde quidam de Vulcano intelligunt versus istos apud Virgilium:*

—cui non risêre parentes.

Nec Deus hunc mensa, dea nec dignata cubili est.

Ab hac autem præcipitatione dicitur Homero, Iliad. v. κυλλοποδίων: id est, *claudicans. Huius præcipitationis alia habetur occasio apud eundem Homerum in fine primi Iliad. Iupiter aliquando cum Iunone, quod inter coniuges non iararum est, rixatus, cùm verbera huic infligere cœpisset, Vulcanus qui tum fortè aderat, accurrens Iunoni subsidium ferre volebat. At Iupiter iratus, hunc pedibus arreptum è cœlo præcipitauit, qui quum totum diem decidendo consumpsisset, tandem in Lemnum insulam (manè enim deiectus fuerat) sub vesperam lapsus, ibi statim ab indigenis subleuatus est. Quod apud Homerum ipse testatur, dum Iunonem monet, ne marito aduersetur, sin illius in se furorem concitet, Vulcanum nequaquam suppetias laturum, vtpotè qui Iouis iram olim senserit.* s Porrò Rhea.] *Rhea, quæ & Cybele, Berecynthia & Ops dicitur, filia fuit Cœli & Vestæ, & Saturni fratris coniunx. Hanc Poëtæ Iouis & aliorum plurium deorum matrem dixerunt, eique quadrigam à quatuor leonibus tractam assignauerunt, & capitii eius turritam coronam, & sceptrum manibus addiderunt. Et cùm incederet, sacerdotes dicti Galli, tympana tangentes & æra, præcedebant, & corybantes armati illam ambibant. Atys puer Phrygius, à Rhea adamatus, cùm ei castitatem promisisset, quam non seruauit, in furorem versus, seipsum excastrauit. Vide Dialogum Veneris & Cupidinis, in quo etiam de Endymione pasto-*

re ex Caria, quem cùm Diana siue Luna ob formæ præstantiam adamaret, in Latmo monte sopiuit, vt eum dormientem exoscularetur. Ouid. 2. Amorum:

Latmius Endymion non est tibi Luna rubori.

s Horæ portas seruant.] *Horas Homerus Iliad. θ. ait cœli portis præesse, curamque habere vt modò serenum, modò nubilum sit. Ouid lib. Metam. 2. Horas Solis assecias cum alijs temporis partibus facit. ita enim ait:*

A' dextra læuaque dies & mensis & annus,
Seculaque, & positæ spatijs æqualibus Horæ.

De his idem Lucianus in Tragœdo. u Subuolantem ignem.] *Is hostijs eam dedicabant Aruigera, quæ cornua habeat, quoniam is cui oui mari testiculi dempti, & ideò vt natura versa veruex declinatur, sed etiam coxas cum inguinibus cnissa, quam & cnissarion dicebant:* id est, *adipe operientes comburebant.* Κνισσα *enim propriè in sacrificijs nidor, euaporatio & aruina dicitur. Hinc Lucianus hic* ἀναφερόμενον κνίσσαν: id est, *insurgentem nidorem, vel ascendentem dixit, quod & κνισσάεσσον vocatur. Censebatur enim hæc pars preciosa præcipuè, & propter incessum, & quia inde semen genitale deducitur.* x Nempe Ixion.] *Ixion apud inferos rotæ alligatus, assiduè circunfertur.* y Ac Tantalus.] *Pœna, qua Tantalus apud inferos torquetur, notissima est. Is enim, licet in medijs aquis adusque humeros constitutus sit, siti tamen enecatur. Ouidius quoque scribit hoc illi tormentum inditum esse, quòd deorum secreta mortalibus reuelauerit:*

Quærit aquas in aquis, & poma fugacia captat
Tantalus, hoc illi garrula lingua dedit.

De Tantalo diximus in Timone, & in Dipsadibus. z Rursum Cretenses Iouem.] *Iupiter Cretæ rex apud suos consecutus est, diuinitatis opinionem stulto gentilium errore, quorum ineptias circa cultum & religionem tanquam effectum describit Lucianus, postquam vanas opiniones de dijs recensuit, tanquam causam superstitionis.* A Mercurium pubescentem.] *Iuuenis effingebatur Mercurius. Hinc Galenus in Suasoria: Mercurium, inquit, vt orationis parentem & artium omnium authorem, in aliam effigiem quàm Fortunæ, effinxerunt*

tunt tum pictores, tum poetæ. effingunt enim iuuenem formosum, non tamen fucatum, aut comptum, sed natiua quadam virtutis specie, vultu hilari, acribus oculis: in basi quadrata, quæ stabilitatis & firmitatis figura est: tum cætera quæ in eius dei commendationem & assectarum comitumque subiungit. Hic à Luciano ἀπωλωνίς, *labro malisque barbatus nominatur.* B Neptunum nigro capillitio.] *Neptunus varijs modis pingebatur, nunc pacatus & tranquillus, nunc commotus, vt in Homero & Virgilio videmus. nunc nudus etiam, cum tridente & concha: nunc in veste cyanea, vt Phurnutus ait. Lucianus hic nigris capillis effingit.* C Quis verò.] *Amplificatio vanitatis à repugnantibus.* D Verùm si in Aegyptum.] *Aegyptiorum superstitio & prodigiosi dij.* E Nam Apis ille.] *Apud Aegyptios, gentem præ cæteris nationibus superstitioni altissimè immersam, à mortuo Api bouie, nemo non comam radebat, si vel puniceos Nisi cincinnos (vt Luciani verbis vtar) illa superasset: itaque alium quæsituri, qui in extincti locum sufficeretur, velut publico luctu præpediti capita radebant, testante Plinio libro 8. Natur. hist. Idem faciebant & Biblij in sacris Adonidis, authoritate Luciani de dea Syria.* F Est autem hic Apis Deus.] *Apis rex Argiuorum & Sicyoniorum, filius Iouis & Niobes filiæ Phoronei, à quo Græcia Apis & Apia dicta est: vixisse dicitur tempore Abrahæ. Hic quum Aegialeum fratrem regno argiuorum præfecisset, ipse in Aegyptorum traiecit: & ibi ducta Isidem vxore regnauit. Cumque homines ibi multis beneficijs affecisset, & vini vsum illis ostendisset, post mortem pro maximo deo sub specie bouis viui, cultus est ab Aegyptijs. & dictus Apis atque Serapis: de quo Eusebij historiam Ecclesiasticam vide. Beneficium inundationis Nili & fertilitatis terræ illi acceptum referebant.* G Hæc igitur.]

Epilogus.

VITARVM AVCTIO.

Martino Bolero interprete.

ARGVMENTVM.

ARgumentum huius Dialogi planum est vel ex ipsa inscriptione. Deridet enim Philosophos, enumerando omnes propè illorum sectas, & exagitando ea quæ in vnaquaque earum ridiculè maximè docentur. Fingit autem venales illas proponi hominibus à Ioue, mercatorum exemplo: vt quemadmodum illi, cùm mancipia, iumēta, aut etiam alias res vendunt, vsum ac precium cuiusque indicant, ita ipse quoque occasione hac mores, doctrinam, ac totam denique vitæ omnium rationem, maiore licentia exponere atq; irridere posset.

ΔΙΟΣ, ΕΡΜΟΥ, Αγορά τε, Πυθαγόρε, Δημοκρίτε, Ηρακλείτου, Σωκράτους, Διογένες, Χρυσίππου, καὶ Φιλοσόφου,

INTERLOCVTORES, Iupiter, Mercurius, Mercator, Pythagoras, Diogenes, Democritus, Heracliius, Socrates, Chrysippus, Philosophus.

ΒΙΩΝ ΠΡΑΣΙΣ.

IVPITER.

Υ μὲν θατίθεται τὰ πάθρα, καὶ παρασκεύαζε τὸ τόπον ζῆς ἀφικνουμένοις. σὺ δὲ σῆσον ἐξῆς παραγαγὼν τὸς βίος· ἀπὸ κοσμήσας πρότερον, ὡς ὑπρόσωποι φανῆναι, καὶ ὅτι πλείστος

Va quidem cõpone scamna, & locum adorna his, qui adueniunt: tu verò vitas (id est, philosophorum sectas) adducito, easque ordine siste: veruntamen exornatas priùs, vt formosæ appareant, & quamplurimos emptores allici-

ἐπάξουσι. σὺ δὲ, ὦ Ἑρμῆ, κήρυττε, καὶ συγκάλει ἀγαθῇ τύχῃ τοὺς ὠνητὰς ἅπαντας πρὸς τὸ πωλητήριον. ἀναρρήξομεν δὲ βίους, φιλοσόφους παντοδαποὺς, καὶ πολυαρέσκους ποικίλους. εἰ δέ τις οὐκ ἔχει τὸ παραυτίκα τὰ ἀργύριον καταβαλεῖν, ἢν νεανίσκος ἐκτίσῃ, κατασώσας ἐγγυητοῦ. Ερ. πολλοὶ συνίασιν, ὥστε καὶ μὴ διατείνειν, μὴ δ' κατέχειν αὐτοὺς Ζεύς. πωλῶμεν ἤδη. Ερ. τίνα θέλεις πρῶτον πρωταγάγωμεν; Ζεύς. τοῦτον τὸν κομήτην, τὸν ἰωνικὸν, ἐπεὶ καὶ σεμνός τις ἐν φαίνεται. Ερμ. οὗτος ὁ Πυθαγορικὸς καταβεβηθι, καὶ πάρεχε σεαυτὸν ἀνατεινόμενον τοῖς σωπεριεργοῖς. Ζεύς. κήρυττε δή. Ερ. τὸν ἄριστον βίον πωλῶ, τὸν σεμνότατον τίς ὠνεῖται; τίς ὑπὲρ ἄνθρωπον ἐν βέλεται, τίς ἀφθόνα τῶν τοῦ παντὸς ἁρμονίαν, καὶ ἀναβιῶναι πάλιν; Αγό. τὸ μὲν εἶδος ἐκ ἀγεννής. τί δ' μάλιστα οἶδε; Ερ. ἀριθμητικὴν, ἀστρονομίαν, τεραστοσκοπίαν. σὺ δὲ, ὦ Ἑρμῆ, κήρυττε, καὶ συγκάλει ἀγαθῇ τύχῃ τοὺς ὠνητὰς ἅπαντας πρὸς τὸ πωλητήριον. ἀναρρήξομεν δὲ βίους, φιλοσόφους παντοδαποὺς, καὶ πολυαρέσκους ποικίλους. εἰ δέ τις οὐκ ἔχει τὸ παραυτίκα τὰ ἀργύριον καταβαλεῖν, ἢν νεανίσκος ἐκτίσῃ, κατασώσας ἐγγυητοῦ. Ερ. πολλοὶ συνίασιν, ὥστε καὶ μὴ διατείνειν, μὴ δ' κατέχειν αὐτοὺς Ζεύς. πωλῶμεν ἤδη. Ερ. τίνα θέλεις πρῶτον πρωταγάγωμεν; Ζεύς. τοῦτον τὸν κομήτην, τὸν ἰωνικὸν, ἐπεὶ καὶ σεμνός τις ἐν φαίνεται. Ερμ. οὗτος ὁ Πυθαγορικὸς καταβεβηθι, καὶ πάρεχε σεαυτὸν ἀνατεινόμενον τοῖς σωπεριεργοῖς. Ζεύς. κήρυττε δή. Ερ. τὸν ἄριστον βίον πωλῶ, τὸν σεμνότατον τίς ὠνεῖται; τίς ὑπὲρ ἄνθρωπον ἐν βέλεται, τίς ἀφθόνα τῶν τοῦ παντὸς ἁρμονίαν, καὶ ἀναβιῶναι πάλιν; Αγό. τὸ μὲν εἶδος ἐκ ἀγεννής. τί δ' μάλιστα οἶδε; Ερ. ἀριθμητικὴν, ἀστρονομίαν, τερα-

alliciant. Tu autem, Mercuri, quod felix fastumque sit proclama, & aduoca emptores, vt iam adsint ad forũ. Proclamabimus autẽ omnis generis Philosophicas vitas, & variarum sectarum. Quòd si quis in præsentia pecuniam numerare nequit, is saltem constituto aliquo qui pro se sponsor sit, in futurum annũ soluat. MERC. Multi accidunt. itaq; non oportet differre, neque diu detinere eos. IVP. Vendamus igitur. MERC. Quem vis vt primum producamus. IVP. Ionicum illum comatũ: grauitatem enim quandam præ se fert. MERC. Heus tu Pythagorice, descende, teq; conspiciendum præbe his, qui cõgregati sunt. IVP. Proclama MERC. Optimam vitã maximeq; venerandam vendo, quis emet? quis maior homine esse vult? quis cupit vniuersitatis, adeoq; omnium rerum harmoniam cognoscere? quis vult reuiuiscere? MERCAT. Forma certè est non illiberali: verùm qui potissimum scit? MERC. Arithmeticam, Astronomiam, prodigiorum

τέαν γεωμετρίαν, μουσικὴν, γοητείαν, μάντιν ἄκρον βλέπεις. Αγο. ἴξευιν αὐτὸ ἀνακείνειν; Ερ. ἀπάκειν ἀγαθῇ τύχῃ. Αγορ. ποδαπὸς εἶ; Πυθ. Σάμιος. Αγορ. πῶς ἐπαιδεύθης; Πυθ. ἐν Αἰγύπτῳ, παρὰ τοῖς ἱερεῦ σοφοῖς Αγορ. φέρε δὴ ἢν πείσωμαί σε, τί με διδάξεις; Πυθ. διδάξω μὲν οὖν, ἀναμνήσω δὲ. Αγορ. πῶς ἀναμνήσεις; Πυθ. καθαρὰν πρότερον τὴν ψυχὴν ἐργασάμενος, καὶ τὸν ἐπ' αὐτῇ ῥύπον ἐκπλύσας. Αγορ. καὶ δὴ νόμιζον ἤδη εἰκάθαρθαί με, τίς ὁ τρόπος τῆς ἀναμνήσεως; Πυθ. τὸ μὲν πρῶτον, ἡσυχίᾳ μακρᾷ, καὶ ἀφωνίᾳ, καὶ σιγῇ ὅλων ἐτέων πλείσῳ μηδεμίᾳ. Αγορ. ὥρα σοι, ὦ βέλτιστε, τὸν Κροίσου παῖδα παιδεύειν· ἐγὼ γὰρ λαλός, οὐκ ἀνδρεῖος εἶναι βούλομαι. τί δὲ μετὰ τὴν σιωπὴν ὅμως, καὶ τὴν σιγαρτίαν; Πυθ. μουσικὴν καὶ γεωμετρίαν ἐνασκήσεται. Αγορ. καλῶς λέγεις, εἰ πρότερον

scientiam, Geometriam, Musicam, præstigiorum artem: vatem vides summũ. MERCAT. Licéne eum interrogare? MERCV. Quod faustũ sit, interroga. MERCAT. Cuias es tu? PYTH. Samius. MERCA. Vbi nerò institutus es? PYTH. [b] In Aegypto apud sapientes qui illic sunt. MERCA. Age, quòd si te emam, quid me docebis. PYTH. Nihil equidẽ docebo te, verũ commonefaciã MERCA. Quomodo? PYTH. Primùm quidẽ animam tuã purã faciam, repurgans eam à sordibus, quibus nũc immersa est. MERCA. Equidem finge me iam purũ esse, quis modus est commonefaciendi? PYTH. Principium quidem est lõga quies, & taciturnitas, et totis quinque annis nihil loqui. MERCA. Ergo, bone vir, [c] Cræsi te filium erudire conuenit: ego enim loquax, non statuta esse volo. verùm quid post illud silentium & quinquennium fiet? PYTHAG. In Musica & Geometria exercebere. MERCAT. Rem sanè gratam narras, si priùs quàm

τερον λιθαρῳδὸν γνόμενον, λᾶτα ἐν ὀφὸν χρῆ. Πυθ. ἆρ' ἐπὶ τετίοισιν ἀριθμέειν. Αγο. οἶδα κὴ νῦν ἀριθμεῖν. Πυ. πῶς. ἀριθμέεις; Αγο. ἕν, δύο, τρία, τέσσαρα. Πυθ. ὁρᾶς, ἃ σὺ λογίεις τέσσαρα, ταῦτα δέκα εἶναι, κὴ τρίγωνον τελεῖν, κὴ ἐμὶ τέρον ὅρκιον τὰ τέσσαρα, ὅ-πῃ θειότερος λόγος ἥκει, ὀμ-νύμεν μάλιστα. Πυ. μετὰ δὴ, ὦ ξεῖνε, ἄστεα γῆς τι φέρει, κὴ ἀέρ, κὴ ὕδατος κὴ πυρὸς, ἅτις αὐτέοισιν ἀφορὴ, κὴ ὁκοῖα ἐόντα μορφῶ, κὴ ὅκως κινέονται. Αγο. μορφῶ γὰρ ἔχει τὸ πῦρ, ἢ ἀὴρ, ἢ ὕδωρ; Πυ. κὴ μάλα ἐμφανέα. ὀ γὰρ οἷά τε ἀμορφίη ἢ ἀσχημοσύνη κίνεοι. κὴ ἐπὶ τετίοισι δὴ γνώσεαι θεὸν ἀριθμὸν ἐόντα, κὴ ἁρμονίην. Αγ. θαυμάσια λέγεις. Πυ. πῶς δὴ δέδοικεν δεῖσιν ἀρηγόσι, κὴ σεαυτὸν ἕνα λογίεντα, κὴ ἄπορον ὁρκόμενον, κὴ ἄλλον ἐόντα ἄστεα. Αγο. τί φῆς; ἄπορ εἰμὶ, κὴ ὀχ οὕτω, ὅσπερ νῦν πρός σε λαλέω μαι; Πύθ.

quàm sapiens fiam, citharœdum me esse oportet. PYT. Post hæc numerandi artem addisces. MER. Nunc etiã numerare scio. PYT. Quomodo numeras? MERCA. [d] Vnum, duo, tria, quatuor. PYTH. Vides decẽm esse ea quæ tibi videtur quatuor, & [e] perfectum trigonum, [f] nostrumq; iusiurandũ? MER. Per maximũ igitur iuramentum quatuor, nũquã neq; diuiniores, neq; sanctiores sermones audiui. PYTH. Post hæc verò hospes, de terra, aëre, deq; aqua & igne scies, cuiusmodi sit illius impetus, quã habeant formã, & quomodo moueãtur. MERCA. Formámne habẽt ignis, aër, & aqua? PYTH. Certè minimè obscuram. neq; enim sine specie & forma moueri possent. Præterea ipsum etiã Deum numerum esse & harmoniam cognosces. MERCAT. Mira narras. PYTH. Ad hæc te ipsum quoque vnum videri scies, neque pro eo qui es, conspici. MERCA. Quid narras? alius sum, & nõ is, qui nunc tecum colloquor?

Πυθ. νῦν μὲν οὕτω, πάλαι δὲ ἐν ἄλλῳ σώματι, καὶ ἐν ἄλλῳ ὀνόματι ἐφανταζόμην, χρόνῳ δὲ αὖθις εἰς ἄλλο μεταβήσεται. Αγ. ζῶντα φῆς, ἀθάνατον ἔσεσθάι με, ἀλλοπρόσωπον εἰς μορφὰς πολλάς; ἄλλα τάδε μὲν ἱκανῶς, τὰ δ' ἀμφὶ δίαιταν ὁποῖός τις εἶ; Πυθ. ψυχήριον μὲν ὄδε ἔν τι σιτέομαι· τὰ δ' ἄλλα, πολὺ κυάμων. Αγ. τίνος ἕνεκα μυσάττῃ τοὺς κυάμους; Πυθ. ἐκ ἄλλ' ἱερά ἐστι, καὶ θαυμαστὴ αὐτῶν ἡ φύσις. πρῶτον μὲν γὰρ τὸ πᾶν γονή ἐστι, καὶ λεῖον ἀφρώδες κύαμον, ἔτι χλωρὸν ἐόντα, ὄψει τοῖσιν ἀνδρείοισι μορίοισιν ἐμφερῆ τὴν φυσιν· ἐὰν δὲ ἐκτιλήσας τὴν ἐπαφῆς εἰς τὴν σκελετάλω, νυξὶ μὲν μιτρηφορήσειν, ἅμα ποιήσει. τὸ δὲ μέγιστον, Αθηναίοισι νόμος, κυάμοισι τὰς ἀρχὰς αἱρεῖσθαι. Αγ. καλῶς πάντα ἔφης, καὶ ἰσοπρεπῶς. ἀλλ' ἀπόδυθι, καὶ γυμνὸν γὰρ σε ἰδεῖν βέλομαι. ὦ Ηράκλεις, χρυσοῦς ὡῷ

PYTH. *Nunc quidem illes, quondam verò in alio corpore, & alio sub nomine videbaris, & temporis progressu rursum aliud corpus indues.* MERCAT. *Itáne dicis? Immortalem me fore subinde alias atque alias formas induendo? Verùm de his satis. Iam quod ad rationem victus attinet, qualia es?* PYTH. *Nullum quidem animal edo, reliqua verò omnia præter fabas.* MERCA. *Quamobrem odisti fabas?* PYTH. *Nullo quidem odio illas prosequor: verùm, quia sacræ sunt, & mirabilem quandam naturam obtinent, ab illis abstineo. Primùm quidem planè genitales sunt: & si fabam adhuc viridem exuas, videbis eam omninò virilibus membris similem naturam habere: elixam autem si deponas, certis noctibus sanguinem feceris: & quod maius est, Athenienſium lex est, fabis magistratus eligere.* MERCAT. *Præclarè & religiosè omnia dicis. verùm exuete vestibus: nam nudum te videre cupio. O Hercules, aureum illi*

αὐτῷ ὁ μηρός ἐστι. θεὸς, οὐ βροτός τις εἶναι φαίνεται, ὥστε ὠνήσομαι παντῶς αὐτόν. πόσου τοῦτον ἀφικνεῖσθαι; Ερ. δέκα μνῶν. Αγο. ἔχω, τοσούτου λάβων. Ζεύς. γράψον τοῦ ὠνησαμένου τὄνομα, καὶ ὅθεν ἐστίν. Ερ. Ιταλιώτης, ὦ Ζεῦ, δοκεῖ τις εἶναι, τῶν ἀμφὶ Κρότωνα καὶ Τάραντα, καὶ τῆς ταύτῃ Ελλάδος, ἱκανοὶ δὲ ἐξ, ἀπὸ τριακόσιοι σχεδὸν ἐώφληται, ἑκατὸν κοινὸν αὐτόν. Ζεύς. ἀπαγέτωσαν. ἄπτον παραγάγωμεν. Ερ. βούλει τὸν αὐχμῶντα ἐκεῖνον τὸν Ποντικόν; Ζεύς. πάνυ μὲν οὖν. Ερ. οὗτος ὁ τῆς πήρας ἐξηρτημένος, ὁ ἐξωμίας; ἐλθὲ, καὶ περίιθι ἐν κύκλῳ τὸ συνέδριον. βίον ἀνδρικὸν πωλῶ, βίον ἄριστον καὶ γενναῖον, βίον ἐλεύθερον. τίς ὠνήσεται; Αγ. ὁ κῆρυξ πῶς φῄς; πωλεῖς τὸν ἐλεύθερον. Ερ. ἔγωγε. Αγ. ἔπειτα δὲ δίκης, μή σοι δικάσῃ ἀνδραποδισμοῦ, καὶ τὸν καλεῖν ἐπιχειρήσῃ εἰς Ἄρειον πάγον; Ερ. οὐδὲν

illi femur est. Deus aliquis & non mortalis esse videtur. itaque omnino illum emam. Quanti illum æstimas? MERCV. Decē drachmis. MER. Habeo tanti acceptum. IVP. Scribe nomen emptoris, vnde sit. MERCV. Ex ea parte Italiæ esse videtur, quæ circa Crotonem & Tarentum, atq; eius loci Græciam sita est. Atqui non vnus tantùm, sed propè trecenti communiter ipsum emerunt. IVP. Abducant, alium adducamus. MERCVR. Vis squalidum illum ex Ponto? IVP. Omnino quidem. MERCV. Heus tu peram dependentem habens ex humeris, accede, & totum hunc consessum circumeas. Vitam vendo planè virilem, vitam optimam & generosam, vitam liberam: quis emet? MERC. Quomodo inquis præco? an liberum tu vendes hominem? MERCV. Maximé. MERCAT. An non times, ne te accuset tanquam plagiarium, aut in Areopago litem intendant? MERCV.

ἢδὴ αὐτῶν μέλει τῆς πράσεως, οἴεται γὰρ εἶναι παντάπασιν ἐλεύθερος. Αγ. τί δ' ἄν τις αὐτῷ χήσαιτο ρυπῶντι, καὶ οὕτω κακοδαιμόνως διακειμένῳ; πλὴν ἐμὲ σκαπανίαν καὶ ὑδροφόρον αὐτὸν ἀφελοίτο. Ερ. οὐ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἢν θυρωρεῖν αὐτὸν ἐπιστήσῃς, πολὺ πιστότερον χύσῃ τῶν λευκῶν, ἐμέλει κύων αὐτοῦ καὶ τοὔνομα. Αγ. πόσοι δὲ εἰσι, καὶ τίνα τὴν ἄσκησιν ἐπαγγέλλεται; Ερ. αὐτὸν ἐρεῖ, κάλλιστον γὰρ οὕτω ποιεῖν. Αγο. δεῖξον τὸν σκυθρωπὸν αὐτοῦ, καὶ κατηφὲς, μή μοι ὑπακτήσῃ πρὸς ἐλθόντα. ἢ καὶ νὴ Δία δάκνει. οὐχ ὁρᾷς ὡς δεινῶς τὸ ξύλον, καὶ συνέσπακε τὰς ὀφρῦς, καὶ ἀπειλητικόν τι καὶ χολῶδες ἐπιβλέπει; Ερ. μὴ δείδιθι, τιθασσός γάρ ἐστι. Αγ. τὸ πρῶτον, ὦ βέλτιστε, πολλαπὸς εἶ; Δι. παντοδαπός. Α. πῶς. λέγεις; Δι. ἅ κόσμου πολίτην ὁρᾷς. Α. ζηλοῖς ἤ τινα; Δ. τὸν

Non est illi curæ quòd venditur: omnino enim se liberum esse putat. MERCA. Quis autem illius tam sordidi & miserè affecti vsus esse potest? nisi fossorem fortè aut lixam aliquis ex ipso facere velit. MERCV. Non hoc tantùm, imò si ipsum quoque custodem domus constitueris, multò fidelior erit quàm vlli canes. siquidem & ille i canis appellatur. MERCA. Cuias autem est? aut quam artem profitetur? MERCV. Ipsum interroga: istud enim præstiterit. MERCA. Timeo vultum ipsius, seuerum aomodum, & tristem, & ne me accedentem allatret, aut per Iouem mordeat Nónne vides quomodo lignum sustulerit, & contractis superciliis minaciter frementi & irato simulis appareat? MERCV. Ne time. ciur enim est. MERCAT. Primùm quidem, ô bone die

unde es? DIO. Vnde vis? MERCA. Quomodo dicis? DI. Mundi ciue vides. MERCA. Quē verò imitaris? DI. Herculem

τὸν Ηρακλέα. Αγο. τί ἔναι, οὐκὶ καὶ λεοντῆν ἀμπίεχῃ. τὸ μὲν γὰρ ξύλον ἔοικας αὐτῷ. Δι. τουτί μοι λεοντῆ τὸ τριβώνιον· στατόμαι δ', ὥσπερ ἐκεῖνος, ἐπὶ τὰς ἡδονὰς, οὐ κελεύοντος, ἀλλ' ἑκούσιος, ἐκκαθαίρω τὸν βίον παρούμενος. Αγο. εὖγε τῆς παρρήσιας· ἀλλὰ τί μάλιστα ἀδίκεναι σε φῶμεν; ἢ τίνα τέχνην ἔχεις; Δι. ἐλευθεριωτάτης εἰμι τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἰατρὸς τῶν παθῶν. τὸ δ' ὅλως, ἀληθείας καὶ παρρησίας προφήτης ἔναι βούλομαι. Αγο. ἄγε, ὦ προφῆτα, ἢν δι' ὁτίσμαί σε, τίνα μὲν τρόπον διασκήσεις; Δι. πρῶτον μὲν παραλαβὼν σε, καὶ ἀφελόμενος τὴν πυρφίλην, καὶ ἀρείαν συγκαταπλέσας, τριβώνιον περιβαλῶ. μετὰ δὲ ποιεῖν καὶ κάμνειν καταναγκάσω, χαμαὶ καθεύδοντα, καὶ ὕδωρ πίνοντα, καὶ ὧν ἔτυχε πιμπλάμενον, τὰ δὲ χρήματα, ἢν ἔχῃς, ἐμοὶ παθόμενος, ἐς τὴν θάλατταν φέρων ἐμβαλεῖς.

γάμου

Herculem. MER. Cur igitur & leoninam non induis? nam baculo illum quidem refers. DIOG. Hoc quidem palliolum leoninæ pellis vice mihi est: pugno autem non secus atque ille auersus voluptates: idque nemine imperante, sed mea sponte facio. sic enim vitam meam repurgare constitui. MERCAT. Euge quàm præclarum institutum: verùm quid maximè te scire dicamus, aut qualem artem nouisti? DIOG. Homines liberos facio, præterea medeor illorum affectibus. In summa, veritatis & audaciæ in loquendo propheta esse volo. MERC. Age, ô propheta, si te emam, qua re me exercebis? DIOG. Primùm cùm accepero, exutum delicijs, palliolo amictum, in egestatem concludam. postea ad labores compellam: tũ humi dormire, aquâ bibere, atq; ijs rebus quæ casu offerũtur, vesci faciam. Quòd si pecuniam habes, hanc meo consilio in mare abijcies.

Neque

γάμον δ' ἀμελήσεις, καὶ πάλλων, καὶ πατρίδα, καὶ πάντα σοι λῆρος ἔσται. καὶ τὴν πατρῴαν οἰκίαν ἀφεὶς πῶς, ἢ τάφον οἰκήσεις, ἢ πυργίον ἔρημον, ἢ καὶ σίβον. ἢ πήρα δὲ σοι θέρμων ἔσται μεστὴ, καὶ ὀπισθογράφων βιβλίων. καὶ οὕτως ἔχων, εὐδαιμονέστερος ἔσῃ φύσεις τοῦ μεγίστου βασιλέως. ἢ μαστιγοῖ δέ τις, ἢ στρεβλοῖ, τούτων οὐδὲν ἀνιαρὸν ἡγήσῃ. Αγο. πῶς τοῦτο φῄς, τὸ μὴ ἀλγεῖν μαστιγούμενον; οὐ γὰρ χειλώνης ἢ παράδου τὸ δέρμα πτεύειν βλέπεις. Δι. τὸ Εὐριπίδου ἐκεῖνο ῥηθῆναί σε, μικρὸν ἐναλλάξας. Αγο. τὸ ποῖον; Δι. Η φρὴν σοι ἀλγήσασα, ὁ δὲ γλῶσσα ἔσται ἀνάλγητος. ἃ δὲ μάλιστα δεῖ παρεῖναι, ταῦτά ἐστιν. ἰταμὸν χρὴ εἶναι, καὶ θρασὺν, καὶ λοιδορεῖσθαι πᾶσιν ἐξῆς καὶ βασιλεῦσι καὶ ἰδιώταις. οὕτω γὰρ ἀφθήσῃ σε, καὶ ἀνδρεῖον ὑπολήψονται.

Neque tibi vxor, liberi, aut patria curæ esse debebunt: quin ista omnia tanquam deliramenta existimare oportet, & relicta patria domo, specum, aut desertam turriculam, aut dolium inhabitabis. [k] peram prætereà lupulo & libris opisthographis refertam habebis. Hoc modo instructus, vel magno aliquo rege felicior eris. Quòd si vapulabis, aut ab aliquo torquebere, nihil horum molestum esse putabis. MER. Quid narras? num cæsus non dolebo, neq; enim testudinis aut [l] carabi cutem circumfero. DIO. illud [m] Euripidis imitari te oportet, paucis tantùm immutatis verbis. MERC. Quale hoc est? DIOG. Dolente mente, lingua sit dolens mihi.

Βάρ-

Hæc verò ante omnia tibi adesse necesse est, Impudentem te esse oportet, & audacem, & omnibus sine delectu tam regibus quàm priuatis maledicere. ita enim fiet vt omnes in te oculos coniciant, teq; fortem esse existiment.

Bar-

βάρβαρος δὲ ἡ φωνὴ ἔσται, καὶ ἀπηχὲς τὸ φθέγμα, καὶ ἀτεχνῶς ὅμοιον λυσσῶντι. καὶ πρόσωπον δὲ ἐντεταγμένον, καὶ βάδισμα τοιούτῳ πεσόντι πρέπον. καὶ ὅλως, θηριώδη τὰ πάντα, καὶ ἄγρια. ἀδελφὸς δὲ καὶ ἐπιείκεια, καὶ μετριότης ἀπέστω. καὶ τὸ ἐρυθρὸν ἅπαν ἀπόξυσον τοῦ προσώπου παντελῶς. διωκε δὲ τὰ πολυανθρωπότατα τῶν χωρίων, καὶ ἐν αὐτοῖς τούτοις μόνος καὶ ἀκοινώνητος εἶναι θέλε, μὴ φίλον, μὴ ξένον προσίεμενος. κατάλυσις γὰρ τὰ τοιαῦτα τῆς ἀρχῆς. ἐν ὄψει δὲ πάντων, ἃ μὴ δὲ ἰδίᾳ ποιήσαιμ ἄν τις, θαρρῶν ποίει. καὶ τῶν Αφροδισίων αἱροῦ τὰ γελοιότατα. καὶ τέλος, εἴ σοι δοκῇ, πολύποδα ὠμὸν, ἢ σηπίαν φαγὼν, ἀπόθανε. ταύτην σοι τὴν ὠδαμονίαν προξενοῦμεν. Αγ. ἄγαγε, μιαρὰ γὰρ, καὶ οὐκ ἀνθρώπινα λέγεις. Δ. ἀπαράσσε γε, ὦ οὗτος, καὶ πᾶσιν ὑγιῆ μετέλθοι.

Barbara quoq; vox, & absonus sonitus tibi sit, quique canino planè similis existat. Vultus sit intentus, tum ingressus sit qui talem vultum deceat. In summa, belluini & agrestes planè sint tibi mores, pudor autem & mansuetudo & modestia procul absint. Ruborem quoq; omnem de facie abstergas: loca autem quæque celeberrima, & in quibus maxima est hominum frequentia, accedito, & in his ipsis solus sine vllo commercio esse velis, neque amicum neque hospitem accedendo. his enim rebus hoc regnum soluetur. In conspectu verò omnium ea facias, quæ ne priuatim quisquam alius facere: & auderet in re venerea exercenda, ea quæ sunt maximè ridicula eligito. Postremò, si tibi videtur, crudũ aliquem polypum vel sepiam deuorando morere. Hæc illa felicitas quam tibi procuramus.

MER. *Apage, scelesta enim & inhumana sunt ista quæ narras.* DIOG. *Sed heus tu, nemo non ista facilimè assequi potest.*

τιλθεῖν. ὁ γάρ σοι δεῦρο παρεσόμενος, καὶ λόγων, καὶ πόνων, ἀπ' ἐπίτομος αὕτη σοι πρὸς δόξαν ἡ ὁδός. καὶ ἰδιώτης γὰρ ἂν ᾖς, εἴτοι σκυτοδέψης, ἢ ταριχοπώλης, ἢ τέκτων, ἢ τραπεζίτης, ὅθεν σε ἰωλύσει θαυμάσιον εἶναι, ἂν μόνον ἡ ἀναίδεια καὶ τὸ θράσος παρῇ, καὶ κοιδορεῖσθαι καλῶς ἐκ μιᾶς. Αγο. πρὸς ταῦτα μὲν ὑ δέομαί σε ναύτης δ' ἂν ἴσως ἢ κηπωρὸς ἐν καιρῷ γένοιο καὶ ταῦτα, ἢν ἐθέλῃς σε ἀποδόσθαι οὗτοσί, τὸ μέγιστον δύ' ὀβολῶν. Ερ. ἔχει λαβών. καὶ γὰρ ἄσμενοι ἀπαλλαξόμεθα, ἐνοχλοῦντος αὐτοῦ, καὶ βοῶντος, καὶ ἅπαντας ἀπαξαπλῶς ὑβρίζοντος, καὶ ἀγορεύοντος κακῶς. Ζεύς. ἄπαγε κάλει τὸν Κυρηναῖον, τὸν ἐν τῇ πορφυρίδι, ἢ στεφανωμένον. Ερμ. ἄγε δὴ, πρόσελθε ὦ πολυτελὲς τὸ κῆμα, καὶ πλουσίων ἀθύμημα. βίος οὗτος ἡδύς, βίος τρισμακάριος.

test. Neque enim ad gloriam consequendam opus erit eruditione, orationibus, atque his nugis: verùm compendiaria ad illam via est. Etiāsi ex vulgo aliquis fueris idiota, coriarius videlicet, aut salsamentarius, aut faber, aut numularius, tamen nihil vetat quò minus te mirentur, si modò insigniter impudens & audax fuerit, atque omnibus egregiè conuiciari didiceris. MERCAT. Ad has artes tui minimè indigeo. Nauta verò, aut hortulanus fortasse per occasionem fieri posses, præsertim si te ille ad maximum duobus obolis vendere velit. MERCVR. Recipe eum. etenim libenter liberamur ab illo qui clamoribus sic nos obtundit, prorsusq; omnes iniuria & contumelijs afficit. IVP. Alium accerse, Cyrenæum illum purpura amictum, & coronatum. MERCVR. Agite, animum aduortite omnes. Res sumptuosa est, quæque diuitibus indiget. Vita est hæc iucunda, vita ter beata.

Quis

τίς ἐπιθυμεῖ πυφῆς; τίς ὠνεῖται τὸν ἀβρότατον; Αγο. ἔλθε σύ, καὶ λέγε ἅπερ οἶδας τυγχάνεις. ὠνήσομαί γάρ σε, ἂν ὠφέλιμος ᾖς. Ερμ. μὴ ἐνόχλει αὐτὸν, ὦ βέλτιστε, μηδ' ἀνάκεινα, μεθύει γάρ. ὅσ' οὐκ ἂν ἀπκείναιτό σοι, τοῦ γλῶττα, ὡς ὁρᾶς, διολιθαίνων. Αγο. καὶ τίς ἂν εὖ φρονῶν, πρίαιτο διεφθαρμένον οὕτω, καὶ ἀπόλαστον ἀνδράποδον; ὅσων δὲ καὶ ἀπόζει μύρων; ὡς δὲ καὶ σφαλερὸν βαδίζει, καὶ παράφορον; ἀπὰ λίαν σύ, ὦ Ερμῆ λέγε, ὁπόσα πρόσεστιν αὐτῷ καὶ ἃ μετιὼν τυγχάνει. Ερμ. τὸ μὲν ὅλον, συμβιῶναι, δεξιὸς γὰρ συμπιεῖν ἱκανὸς, καὶ ἀωμάσαι μετὰ αὐλητρίδος ἐπιτήδειος ἐρῶντι καὶ ἀσώτῳ δεσπότῃ. τἆλλα δὲ πεμμάτων ἐπιστήμων, καὶ ὀψοποιὸς ἐμπειρότατος, καὶ ὅλως σοφιστὴς ἡδυπαθείας· ἐπαιδεύθη μὲν οὖν Αθήνησιν, ἐδόλουσι δὲ καὶ περὶ Σικελίαν τοῖς

Quis cupit delicias? quis emet molissimum? MERCATO. Accede tu, & dic quid noris: emam enim te, si utilis fueris. MERCVRIVS. Ne obturba, ô bone, neq; interroga ipsum. ebrius enim est: itaq; non poterit tibi respondere, lingua, vt vides, titubãs. MERCA. Quis mentis compos emat tam corruptum & immodestum mancipium, quódque tot vnguenta olet? quàm verò gresso lubrico, & ratione carente incedit? Sed vtique, Mercuri, dic quibus artibus prædituus sit, vt quæ tractare soleat. MERCV. In summa, conuiuator est, & compotor egregius. quin ad exercendas impudicas & lasciuas saltationes vnà cum tibicina admodum idoneus esset amatori cuidam & perdito hero. Quod ad alia attinet, parandorum bellariorum gnarus est: & in adornandis edulijs exercitatissimus. Breuiter, voluptatis artifex est: institutus enim est Athenis, atque Siciliæ

tyran-

τοῖς τυράννοις, καὶ σφόδρα ἐν-
δοκίμει παρ' αὐτοῖς. τὸ δὲ κε-
φάλαιον τῆς προαιρέσεως, ἁπ-
πάντων καταφρονεῖν, ἅπασι
χρῆσθαι, πανταχόθεν ἐρανίζε-
σθαι τὰ ἡδονά. Αγο. ὥρα σοι
ἄλλον πρεσβύτερον τῶν πλου-
σίων τούτων καὶ πολυχρημά-
των, ἐγὼ δὲ οὐκ ἐπιτήδειος ἱ-
λαρὸν βιοῦν βίον. Βρ. ἄ-
γαγε δὴ ἔοικεν, ὦ Ζεῦ, οὗτος
ἡμῖν μόνος. Ζεύς. μετάστη-
σον. ἄλλον παράγαγε, μᾶλ-
λον δὲ τὸν δύο τούτω, τὸν γελ-
ῶντα τὸν Αβδηρόθεν, καὶ
τὸν κλαίοντα τὸν ἐξ Εφέσου·
ἅμα γὰρ αὐτὼ πιπράσθαι βού-
λεσθον. Ερ. κατάβητον εἰς τὸ
μέσον. τὼ ἀρίστω βίω πωλῶ,
τὼ σοφωτάτω πάντων ἀγο-
κηρύττομαι. Αγ. ὦ Ζεῦ, τῆς
ἐναντιότητος. ὁ μὲν οὐ δια-
λείπει γελῶν, ὁ δὲ τις ἔοι-
κε πενθεῖν, δακρύει γὰρ τὸ
παράπαν. τί ταῦτ' ὦ οὗ-
τος, τί γελᾷς; Δη. ἐρωτᾷς;
ὅτι μοι γελοῖα πάντα δοκεῖ
τὰ πρήγματα ὑμῶν, καὶ αὐ-
τοὶ

tyrannis seruiuit, apud quos in magno precio fuit. Summa verò propositi sui, seu doctrinæ est, omnia contemnere, & omnibus rebus vti, vndique voluptatem conquirere. MERCAT. Tempus est vt alium emptorem, nempe diuitem, & multas habentem pecunias, quæras: ego enim minimè idoneus sum, qui tam hilarem vitã emam. MERCV. Ille, ô Iupiter, quãtum apparet, in emptus nobis manebit. IVP. Traducito, atque alium adduc, vel potius duos istos, quorum alter, Abderites scilicet, ridet: alter verò Ephesius, plorat: simul enim vendi volũt. MERCV. Descendite in medium. Optimas vitas vendo, omnium sapientissimos proclamo. MERCA. O Iupiter, quãta dissimilitudo: alter enim non desinit ridere, alter autem aliquem lugere videtur: omnino enim plorat. Heus tu, quid hoc sibi vult, cur rides? DEMOC. Interrogas? quia mihi omnia quæ vos facitis, ridicula videntur, adeoque vos ipsi

τοῖ ὑμέῶ. Αγο. πῶς λέγεις; καταγελᾶς ἡμῶν ἁπάντων, καὶ παρ' οὐδὲν τίθεσαι τὰ ἡμέτερα πράγματα; Δη. ὦ. δι' ἔχει· σπουδαῖον γὰρ ἐν αὐτοῖσιν οὐδὲν· μανία δὲ τὰ πάντα, καὶ ἀτόμων φορὰ, καὶ ἀπειρία. Αγο. οὐμενοιῶ. ἀλλὰ σὺ μανὸς ὡς ἀληθῶς, καὶ ἄπειρος. ὦ τῆς ὕβρεως, ὁ πάσης γελῶν; σὺ δὲ τί κλάεις, ὦ βέλτιστε; πολὺ γὰρ, οἶμαι, κάλλιον σοὶ πεσοιαλεῖν. Ηρ. ἀγέομαι φῦ, ὦ ξένε, τὰ ἀνθρώπινα πράγματα οἰζυρὰ καὶ δακρυώδεα, καὶ ὀδὲν αὐτέων ὅ,τι μὴ ἐπικήρειον, ὡς δὲ οἰκετέρω τὲ σφέας καὶ ὀδύρομαι. καὶ τὰ μὲν παρεόντα ὁ δοκέω μεγάλα, τὰ δ' ὑστέρω ἰσόμορφα πάμπαν ἀνικρὰ, λεγὼ δὲ τὰς ἐκπυρώσιας, καὶ τὸν ὅλον συμφορεῦν, ταῦτ' ὀδύρομαι, καὶ ὅτι ἔμπεδον ὀδὲν, ἀλλά κως ἂς κυκλῶνα πάντα σεσαλεύονται, καὶ ἐστὶ ταὐτὸ τέρψας, ἀτερψίη, γνῶσις,

ipsi etiam. MERCAT. Quid narras? nos omnes tu derides? atq; omnia nostra opera nihili facis? DEM. Sic sanè est. Nam in illis nihil est præclarum, aut studio dignum. mania enim sunt omnia, & atomorum cumulus, & infinitum quippiam. MERCAT. Nequaquam: imò tu vanus es reuerà, & experientia cares. O contumeliam, nondum desinis ridere? Tu verò, ô bone, quid ploras? multò enim melius erit, vt existimo, tecum quàm cum Democrito loqui. HERA. O hospes, ego omnes humanas res calamitosas & deflendas esse existimo, atque in illis nihil non esse fato obnoxium: ideoq; miseret me ipsarum, & deploro eas. Neque magnifacio præsentia, futura verò puto planè ærumnosa fore: conflagrationes dico, & totius mundi calamitatem. Ista sunt quæ ego deploro, quodq; nihil solidum est, sed quodammodo omnia in cyceonem conuoluuntur, tum quòd eadem res delectat & offendit,

γνῶσις, ἀγνωσίη, μέγα, μικρὸν, ἄνω, κάτω, περιχορεύοντα, καὶ ἀμαβόμενα ἐν τῇ τοῦ αἰῶνος παιδιῇ. Αγο. τί γὰρ ὁ αἰὼν ὄν; Ηρ. πᾶς παίζων, πεσσεύων, διαφερόμενος. Αγο. τί δὲ οἱ ἄνθρωποι; Ηρ. θνητοί. Αγο. τί δὲ οἱ θεοί; Ηρ. ἄνθρωποι ἀθάνατοι. Αγο. αἰνιγματαλέγεις, ἢ οὗτος, ἢ γρίφους συντίθης. ἀτεχνῶς γὰρ, ὥσπερ ὁ Λοξίας, οὐδὲν ἀποσαφεῖς. Ηρ. οὐδὲν γάρ μοι μέλει ὑμέων. Αγο. τοι γαροῦν οὐδὲ ὠνήσεταί σε τὶς, εὐφρονῶν. Ηρ. ἐγὼ δὲ κέλευμα πᾶσιν ἀθυμὸν οἰμώζειν, ζῶσιν ὠνουμένοισι, καὶ ζῶσαν οὐκ ὠνουμένοισι. Αγο. τοιγὰρ τὸ κακὸν οὐ πόρρω μελαγχολίας ἐστὶν, εἰ δ' ἕτερον ἔγωγε αὐτῶν ὀνήσομαι. Ερ. ἄπρακτοι καὶ οὗτοι μενοῦσιν. Ζεύς ἄπαλον ἀρκέρυθε. Ερ. βέλτερον τὸν Αθηναῖον ἐκεῖνον, τὸν σωμύλον; Ζεύς. πάνυ μὲν οὖν. Ερ.

est ſéq; cognitio ignorantiæ, magnum, paruum: atque o ſurſum deorſumq; feruntur omnia, & per vices mutantur in ludo huius ſeculi. MERCV. Quid eſt ſeclũ? HER. Puer ludens, ludens talis, cõtendens. MERCA. Quid verò homines ſunt? HERACL. Dij mortales. MERCAT. Quid verò dij? HERA. Homines immortales. MERCAT. Heus, tu ænigmata loqueris, an griphos componis? planè enim tanquam Apollo, nihil explicas. HERACL. Nihil vos curo. MERCA. Igitur neq; quiſquam mentis compos te emturus eſt. HERAC. Ego verò à pueris iubeo plorare omnes, tam eos qui me emũt, quàm qui non emunt. MERCA. Hoc certè malum parũ differt ab inſania: neutrum horum emam. MERCVR. Et illi quoq; apud nos manebunt, cùm non ſint vendibiles. IVPIT. Alium accerſe. MERCVR. Viſne Athenienſem illum facundum? IVPITER. Maximè.

MERC.

Ερ. δεῦρ' ἐλθὲ σύ. βίον ἀγαθὸν καὶ σωτῆρα ἀγορεύτομεν. τίς ὠνεῖται τὸν ἱερώτατον; Αγο. ἐπί μοι, τί μάλιστα ἐδῶς τυγχάνεις; Σω. παιδεραστὴς εἰμι, καὶ σοφὸς τὰ ἐρωτικά. Αγο. πῶς οὖν ἐγὼ πείωμαί σε; παιδαγωγοῦ γὰρ δεόμαι τοῦ παιδὶ καλῷ ὄντι μοι. Σω. τίς δ' ἂν ἐπιτηδειότερος ἐμοῦ γένοιτο συνεῖναι καλῷ; καὶ γὰρ οὐ τῶν σωμάτων ἐραστὴς εἰμι, τῶν ψυχῶν δὲ ἡγοῦμαι καλῶν. ἀμέλει κἂν ἐπὶ ταυτὸν ἱμάτιόν μοι κατακείωνται, ἀκούσῃ αὐτῶν λεγόντων μηδὲν ὑπ' ἐμοῦ λεανὸν παθεῖν. Αγ. ἄπιστα λέγεις, τὸ παιδεραστῶν ὄντα, μὴ πεῖρα τῆς ψυχῆς τι πολυπραγμονεῖν, καὶ ταῦτα, εἰ ἐξουσίας ἐν τοῦ αὐτοῦ ἱματίῳ κατακείμενον. Σο. καὶ μὴν ὀμνύω γέ σοι τὴν κώαν, καὶ τὴν πλάτανον, οὕτω ταῦτ' ἔχειν. Αγο. Ηράκλεις, τῆς ἀλογίας τῶν θεῶν. Σω. τί οὖν λέγεις; οὐ δο-

MERCV. *Heus tu, huc veni. Vitam bonam & prudentem proclamamus. quis emet sanctissimum hominem?* MERCAT. *Dic mihi, quam potissimum nosti artem?* SOCR. *Pederastes sum, & in rebus quæ ad amorem spectant prudens.* MERCA. *Quanti igitur emam te? nam pædagogo indigeo. est enim mihi puer egregius.* SOC. *Quis magis idoneo me esse queat, qui cum formoso puero versetur? Neque enim corporum amator sum. animam enim formosam esse existimo: & quanquam sub eodem palliolo mecum recumbat, audies illos, vel ipsis testibus, nihil graue à me perpeti.* MERCAT. *Incredibilia sunt quæ dicis, pederastes cùm sis: tamen nulla de re te esse solicitum, quàm de anima, præsertim cùm copia fiat vt sub eadem veste iaceatis* SOC. *Atqui per canem & per platanum iuro, rem sic habere.* MERCAT. *Hercle, quanta absurditas deorũ.* SOC. *Quid ais?*

οὐ δοκεῖ σοι ὁ κύων εἶναι θεός; οὐχ ὁρᾷς τὸν Ανουβιν ἐν Αἰγύπτῳ. ὅσον καὶ τὸν ἐν οὐρανῷ σείριον, καὶ τὸν παρὰ τοῖς κάτω Κέρβερον; Αγο. εὖ λέγεις, ἐγὼ δὲ διημάρτανον. ἀλλὰ τίνα βιοῖς τὸν τρόπον; Σω. οἰκῶ μὲν ἰμαυτῷ τινα πόλιν ἀναπλάσας· χρῶμαι δὲ πολιτείᾳ ἐξόχῳ, καὶ νόμους νομίζω τοὺς ἐμούς. Αγο. ἐν ἐβουλόμην ἀκοῦσαι τῶν δογμάτων. Σω. ἄκουε δὴ τὸ μέγιστον, ὃ περὶ τῶν γυναικῶν μοι δοκεῖ. δοκεῖ μηδεμίαν αὐτῶν μηδενὸς εἶναι μόνου, παντὶ δὲ μετεῖναι τῷ βουλομένῳ τοῦ γάμου; Αγο. τί τοῦτο φῄς, ἀνηρῆσθαι τοὺς περὶ μοιχείας νόμους; Σω. νὴ Δία, καὶ ἁπλῶς γε πᾶσαν τὴν περὶ τὰ τοιαῦτα μικρολογίαν. Αγο. τί δὲ περὶ τῶν ἐν ὥρᾳ παίδων σοι δοκεῖ; Σω. καὶ οὗτοι ἔσονται τοῖς ἀείοις ἔθνον φιλῆσαι, λαμπρόν τι καὶ γενναῖον ἐργασαμένοις

An non videtur tibi canis esse deus? Nonne vides quãtus sit in Aegypto? Anubis, atque ille in cœlo Sirius, necnon apud inferos Cerberus? MERCA. *Rectè dicis: ego verò peccaui. Verùm quale habes genus vitæ?* SOCRAT. *Mihi ipsi ciuitatem quandam extruo: peregrina autem vtor politia, measque præscribo leges.* MERCAT. *Vnum aliquod ex tuis dogmatibus audire cupio.* SOC. *Audi ergo maximum quidem illud, in quo mea de vxoribus sententia comprehensa est. Videtur mihi nullam debere cuiusquam esse propriam, verùm vnam quamque passim debere accedere ad eum qui eam appetat.* MERCAT. *Quid ais? Num abrogandas esse leges de adulterio?* SOC. *Per Iouem non illas solùm, verùm omnes reliquas nugas ea de re constitutas.* MERCA. *Quid verò tibi de pueris iam maturis videtur?* SOC. *Et illi quidem optimatibus qui aliquid præclari gesserunt, præmium erunt, vt eos amant scilicet*

φαμῄνοις. Αγο. βαβὰ τῆς φιλοδωείας. τῆς δὲ σοφίας τί σοι τὸ λεφάλαιον; Σω. ἀ ἰδέαι, καὶ τὰ τῶν ὄντων παραδείγματα. ὁπόσα γὰρ δὴ ὁρᾷς, τὴν γῆν, τὰ ἐπὶ γῆς, τὸν οὐρανὸν, τὴν θάλατταν, ἅ πάντων τούτων ἀκόνδυ ἀφανεῖς ἱεᾶσιν, ἔξω τῶν ὅλων. Αγο. ποῦ δὲ ἱεᾶσιν; Σω. ἀδαμᾶ· ἐ γὰρ που εἶεν, οὐκ ἂν εἶεν. Αγο. οὐχ ὁρῶ ταῦθ' ἅ φεις λέγεις τὰ παραδείγματα. Σω. ἀκότως, τυφλὸς γὰρ εἶ τῆς ψυχῆς τὸν ὀφθαλμὸν, ἐγὼ δὲ πάντων ὁρῶ ἀκόνας, καὶ σὲ ἀφανῆ, λαμὶ ἄλλον, καὶ ὅλως λιπτὰ πάντα. Αγ. τοιγαροῦν ὀνηστέον ἦ, σοφὸς καὶ ὀξυδερκής τις ὤν. φέρ' ἴδω τί καὶ πράξεις μετ' ἐμοῦ σὺ; Ερ. δὸς δύο τάλαντα. Αγο. ὀνησάμην ὅσου φῆς. τἀργύριον μέντοι σε αὖθις καταβαλῶ. Ερ. τί οὖν σοι τὔνομα; Αγο. Δίων Συρακόσιος. Ερ. ἄγε λαβὼν ἀγαθῇ

mēt scilicet. MERC. Papæ quanta libertas, quæ sapientia. Verùm quæ est tuæ doctrinæ summa? SOC. Ideæ, & eorum quæ existunt paradigmata. Quæcunque enim vides, terram ipsam, quæq; super terram sunt, cœlum, mare, horum omnium imagines obscuræ existunt extra totius vniuersitatem. MERCA. Vbi autem existũt? SOC. Nusquam. Nam si alicubi essent, non essent. MERCAT. Non video ista quæ tu dicis paradigmata. SOC. Meritò: cæcus est enim tibi animæ oculus. ego verò omnium video imagines, & te latentem, & me alium. in summa, duplicia video omnia. MERCA. Ergo emendus es, sapiens cùm sis, & acutè cernas. Age, scire volo quid tua à me exigas pro ipso. MERCV. Da duo talenta. MERCA. Emi ita, vt dixisti, pecuniam verò in posterum numerabo. MERCVR. Quod igitur tibi nomen est? MERCAT. Dion Syracusius. MERCVR. Age, quòd felix

ἀγαθῇ τύχῃ. τὸν Ἐπικούρειον σὺ ἤδη λαλῶ. τίς ὠνεῖται τοῦτον; ἔστι μὴ τοῦ γελωντος ἐκείνου μαθητής, καὶ τοῦ μεθύοντος, οὓς μικρῷ πρόσθεν ἀπεκηρύττομεν· ἐν δὲ τούτοις οἶδεν αὐτῶν, παρ' ὅσον ἀσεβεστέρου τυγχάνει, τὰ δ' ἄλλα ἀκύρους, καὶ λιχνείᾳ φίλους. Αγο. τίς ἡ τιμή; Ερμ. δύο μναῖ. Αγο. λάμβανε. τὸν δεῦρο δὲ ὅπως ἴδω, τίσι χαίρει τῶν ἡδυσμάτων; Ερ. τὰ γλυκέα σιτεῖται, καὶ μελιτώδη, καὶ μάλιστα τὰς ἰσχάδας. Αγο. χαλεπὸν μὴ οὐδέν. ὠνήσομαι γὰρ αὐτῶν πανάθας τῶν κακῶν. Ζεύς. ἄπιον κάλει τὸν ἐν χῷ κουείας ἐκεῖνον, τὸν σκυθρωπὸν, τὸν ἀφ' τῆς σοφίας. Ερμ. οὐ λέγεις. ἐοίκασι δ' ὅν πολύ τι πλῆθος αὐτὸν πεφυκέναι, τῶν περὶ τὴν ἀγορὰν ἀπλυτηκότων. αὐτὴν τὴν ἀρετὴν πωλῶ, τὸν βίον, τὸν τελεώτατον, τίς πάντα μόνος ἐδέναι θέλει; Αγο τῶν τοῦτο φύς; Ερ. ὅτι μόνος οὗτος σοφὸς,

faustumq; sit, recipe eum. Etiam voco, Epicure. Quis emet hunc? Est enim illius risoris discipulus, nec non illius qui ebrius est, quos haud multò antè proclamauimus: vnius autem cuiusdam rei cognitione illos vincit. multò magis enim impius est, quàm illi. Quod verò ad cætera attinet suauis & gulæ amās est. MERCAT. Quo precio venditur? MERCV. Duabus minis. MERCAT. Accipe: verùm vt hoc quoque sciam, quibus delectatur edulijs? MERCV. Dulcia edit, & mellita, maximè verò ficus. MERCAT. Bene se res habet. emam enim illi totas massas carycarum. IVP. Alium accerse, illum corpore hirsuto, vultu seuero, ex Stoa. MERC. Rectè dicis. videtur enim magna ipsum multitudo, quæ ad forum accurrit, expectare. Ipsam virtutē vendo, vitam perfectissimam. Quis cupit omnia scire solus? MERCA. Quid tu dicis? MERCV. Quia solus ille sapiens

φὸς, μόνος καλὸς, μόνος δίκαιος, ἀνδρεῖος, βασιλεὺς, ῥήτωρ, πλούσιος, νομοθέτης, καὶ τἆλλα, ὁπόσα τοιαῦτα. Αγο. οὐκοῦν ὦ γαθὲ, καὶ μάγειρος μόνος; Ερμ. καὶ νὴ Δία γε σκυτοδέψης, καὶ τέκτων, καὶ τὰ τοιαῦτα. Αγ. ἔοικεν. ἐλθὲ ὦ γαθὲ, καὶ λέγε πρὸς τὸν ὠνητὴν ἐμὲ, ποῖός τις εἶ· καὶ πρῶτον, ἃ οὐκ ἄχθῃ πιπρασκόμενος, καὶ δοῦλος ὤν; Χρύ. οὐδαμῶς, οὐ γὰρ ἐφ' ἡμῖν ταῦτά ἐστιν. ὅσα δὲ οὐκ ἐφ' ἡμῖν, ἀδιάφορα εἶναι συμβέβηκεν. Αγ. ὁ μανθάνω, ἢ λέγεις. Χρύ. τί φῄς; οὐ μανθάνεις, ὅτι τῶν τοιούτων τὰ μὲν ὑπεζευγμένα, τὰ δ' ἔμπαλιν ἀπεζευγμένα; Αγο. οὐδὲν νοῦ μανθάνω. Χρύ. εἰκότως, ἀ γὰρ εἶ σωφρόνης τοῖς ἡμετέροις ὀνόμασιν, οὐδὲ καταληπτικὴν φαντασίαν ἔχεις. ὁ δὲ σπουδαῖος, ὁ τῆς λογικῆς θεωρίας ἐκμαθὼν, ὁ μόνον ταῦτ' οἶδεν, ἅπερ καὶ σύμβαινα, καὶ παρασύμβαινα ὁποίων, καὶ ὁπόσων

pient est, solus bonus, solus iustus, fortis, rex, rhetor, diues, legislator, & quæcunq; alia sunt his similia. MERCAT. Num, ô bone, & coquus solus est, & per Icuem coriarius, & faber, & his similia? MERCVR. Sic videtur. MERCA. Accede, ô bone, & dic mihi tuo emptori, qualis nam sis: ante omnia autem, num tibi doleat quòd venderis & seruis. CHRYS. Nequaquã, neq; enim in nobis hæc sunt: quæcunq; verò in nobis non sunt, ista indifferentia esse solent MERCA. Non intelligo quid dicas. CHRY. Quid ais? non intelligis quòd horum quædam sunt prælata, quædam verò rursus non prælata? MERCAT. Ne nunc quidem intelligo. CHRYS. Meritò quidem. neque enim assuetus es nostris nominibus: neque imaginationem habes quæ facilè apprehendat: verùm studiosus Dialecticæ contemplationis, non hæc tantùm nouit, verùm etiam qualiter & quantum accidens, &

ὁπόσων ἀκύλων διαφέρει. Αγο. πρὸς τῆς φιλοσοφίας, μὴ φθονήσῃς κἂν τοῦτο ἐπῇν, ὅ,τι σύμβαμα, καὶ τί παρασύμβαμα καὶ γὰρ οὐκ οἶδ' ὅπως ἐπλάγλω ὑπὸ τοῦ ῥυθμοῦ τῶν ὀνομάτων. Χρ. ἀπ' ἀδείας φθόνου· ἂν γάρ τις χωλὸς ὤν, αὐτῷ ἐκείνῳ τῷ χωλῷ ποδὶ προσπαίσας λίθῳ, τραῦμα ἐξ ἀφανοῦς λάβῃ, ὁ τοιοῦτος ἔχει μὲν δίκαιον σύμβαμα τῇ χωλείᾳ, τὸ τραῦμα δὲ παρασύμβαμα προσέλαβεν. Αγο. ὦ γ' ἀρχαιοίας. τί δ' ἄλλο μάλιστα φῆς εἶναι; Χρύ. τῶν λόγων πλεκτάνας, ἃς συμποδίζω τοὺς προσομιλοῦντας καὶ ἀπφράττω, καὶ σιωπᾶν ποιῶ, φιμὸν ἀτεχνῶς αὐτοῖς περιτιθείς. ὄνομα δὲ τῇ δυνάμει ταύτῃ, ὁ ἀοίδιμος συλλογισμός. Αγο. Ηράκλες, ἄμαχόν τινα καὶ βίαιον λέγεις. Χρύσ. σκόπει γοῦν. ἔστι σοι παιδίον; Αγο. τί μήν; Χρύ. τοῦτο λίθῳ πως κροκόδειλος ἁρπάσῃ, πλησίον ποτα-

præter accidens inter se differant. MERCAT. *Per Philosophiam quæso, ne inuideas explicare, quid nam accidens sit, & præter accidens: nescio enim quomodo perculsus sim præ numero vocum istarum.* CHRYS. *Citra inuidiam dixero. Si quis claudus existat, illisoque pede quo claudicat, ad lapidem, ex inopinato vulnus acceperit, is certè accidens habet claudicationem, vulnus autem præter accidens accepit.* MERCAT. *O argutiam: præterea verò, quid nam scire te potissimùm profiteris?* CHRYS. *Retia sermonum, quibus capio & obstringo, denique tacere cogo eos qui contra me disputant, planè frenũ quoddam illis imponens. isti verò tantæ orationis vi nomen est, Syllogismus celeberrimus.* MERCAT. *Hercle fortem quendam & inexpugnabilem syllogismum refers.* CHR. *Vide ergo, éstne tibi puer?* MERC. *Quid ni?* CHRY. *Quid si hunc ad flumen fortè ambu-*

μοῦ

μοῦ παιζόμενον ἀνῶν, ἵνα τοι σοι ἀναδώσαν ὑπισχνεῖται αὐτὸ, ἢν εἴπῃς τἀληθές, ὅ, τι διδοῦσα παρὶ τῆς ἀναδόσεως τοῦ βρέφους, τί φύσας αὐτὸν ἐγνωκέναι; Αγορ. διὰ σὲ ἀποκρίνομαι ἐρωτᾶς. ἀναγκῶ δὲ, ὁπότερον εἰπὼν ἀπολάβοιμι. ἀπὸ σοῦ νῦν Διὸς ἀπορεῖν ἀμφοῖν, ἀνάσωσόν μοι τὸ παιδίον, μὴ καὶ φθάσῃ αὐτὸ καταπιών. Χρυσ. θάρρει, καὶ ἅπαγάρ σε διδάξομαι θαυμασιώτερα. Αγορ. τὰ ποῖα; Χρυσ. τὸν θεράποντα, καὶ τὸν κυνοῦντα, καὶ ἐπὶ πᾶσι τοῦ Ηλέκτραν, καὶ τὸν ἐγκεκαλυμμένον. Αγορ. τίνα λέγετον τὸν ἐγκεκαλυμμένον, ἢ τίνα τοῦ Ηλέκτραν λέγεις; Χρυσ. Ηλέκτραν μὲν ἐκείνου τοῦ πάνυ, τοῦ Αγαμέμνονος, ἢ τὰ αὐτὰ οἶδε τε ἅμα, καὶ οὐκ οἶδε. παρεστῶτος γὰρ αὐτῇ τοῦ Ορέστου ἔτι ἀγνῶτος, οἶδε

ambulante × crocodilus rapiat, posteà verò se redditurum polliceatur hac lege, vt illi verum dicas, quidnam de puero reddendo apud se decreuerit: quid tu dicis ipsum in animo constituisse? MERCAT. Quæstionem rogas, ad quam difficile admodum est respondere. dubito enim vtrum dicere debeam, quò puerum recipiam. Sed per Iouem, quæso te, responde tu, & puerum mihi serua incolumem, ne præuortat, ipsumq; deuoret. CHRYS. Bono es animo. etenim & alia quædam docebo te, quæ plus admirationis habēt. MERCAT. Quænam sunt ista? CHRYS. Istum inquam, colligentem sermones, tum quoque illum dominantem, præterea illam quæ supra omnes est, Y Electram, tandem opertum illum sermonē.

MERC. Quis ille z opertus sermo, aut quæ illa tandem Electra est, de quibus dicis? CHRYS. Electrā illam dico Agamemnonis valdè celebrē, quæ quidem eādem rem simul norat, & non norat. Astante enim illi Oreste adhuc incognito,

οἶδε μὲν Ορέστην, ὅτι ἀδελφὸς αὐτῆς. ὅτι δὲ οὗτος Ορέστης, ἀγνοεῖ. τὸν δ' αὖ ἐγκεκαλυμμένον, καὶ πάνυ θαυμαστὸν ἀκούσῃ λόγον. ἀπόκριναι γάρ μοι, τὸν πατέρα οἶσθα τὸν σεαυτοῦ; Αγορ. ναί. Χρυσ. τί οὖν, εἰ σοι παρασύσας τινὰ ἐγκεκαλυμμένον, ἔρωμαι, τοῦτον οἶσθα; τί φήσεις; Αγορ. δηλαδὴ ἀγνοῶν. Χρυσ. ἀλλὰ μὴν αὐτὸς οὗτος εἶν ὁ πατὴρ ὁ σός· ὥστε εἰ τοῦτον ἀγνοεῖς, δῆλος εἶ τὸν πατέρα τὸν σὸν ἀγνοῶν. Αγορ. ἀμφοτέρως. ἀλλ' ἀπακαλύψας αὐτὸν, ἔσομαι τοῦ ἀληθεστάτου. ὅμως δὲ σοῦ τί σοι τῆς σοφίας τὸ τέλος; καὶ τί πράξεις, πρὸς τὸ ἀκρότατον τῆς ἀρετῆς ἀφικόμενος; Χρυσ. περὶ τὰ πρῶτα κατὰ φύσιν κατεγνωσμένα, λέγω δὲ πλοῦτον, ὑγείαν, καὶ τὰ τοιαῦτα. πρότερον δ' ἀνάγκη πολλὰ πονεῖν βιβλίοις παραθύσουσα τοῦ ὄψιμ, καὶ

A nouit quidem, Orestem suum esse fratrem: quòd verò ille Oestes est, ignorat. Rursum verò opertum illum, adeóque omninò mirabilem, audies sermonem. Responde mihi: nostin' tuum patrem? MERCAT. Maximé. CHRYS. Quid igitur, si propè te statuerem aliquem coopertum, atque interrogarem, Nostin' hunc? quid diceres? MERCAT. Scilicet me non nosse dicerẽ. CHRYS. Sed ille ipse pater erat tuus. Itaque si istum non nosti, palàm est te patrem tuum non nouisse. MERCAT. Nequaquam. verùm ego detracto velo, num verum sit, explorabo. Sed quisnam tuæ sapientiæ finis est? aut quid tandem facturus es, si ad virtutis summum perueneris? CHRYSIP. In his, quæ in natura prima sunt, versabor. Dico autem diuitias, sanitatẽ, & his similia. Primùm autẽ oportet multos labores impendere. libris enim exiguis literis descriptis incumbere oportet,

καὶ σχόλια συναγείροντα, καὶ σλοιοισμῶν ἐμπιπλαμένον, καὶ ἀτόπων ῥημάτων, καὶ τὸ λεφάλαιον, ὃ θέμις γενέσθαι σοφὸν, εἰ μὴ τοῖς ἐφεξῆς τὸν ἐλλεβόρου πίης. Αγο. γενναῖα σὺ ταῦτα καὶ δεινῶς ἀνδρικά· τὸ δὲ γνύφωνα εἶναι, καὶ τοκογλύφον (καὶ γὰρ ταῦτ' ὁρῶ σοι πεφυόντα) τί φῶμεν, ἀνδρὸς ἤδη πεπωκότος τὸν ἐλλέβορον, καὶ τελείου πρὸς ἀρετήν; Χρύσ. ναὶ, μόνῳ σοῦ τὸ δανείζειν πρέποι ἂν τοῦ σοφοῦ. ἐπεὶ γὰρ ἴδιον αὐτοῦ συλλογίζεσθαι, τὸ δανείζειν δὲ καὶ λογίζεσθαι τοὺς τόκους, πλησίον εἶναι δοκεῖ τοῦ συλλογίζεσθαι. μόνος ἄρ' ἔτι τοῦ σπουδαίου καθάπερ ἐκεῖνο, καὶ τοῦτο. καὶ ὁ μόνος γε ἁπλῶς, ὥσπερ οἱ ἄλλοι, τοὺς τόκους, ἀλλὰ καὶ τούτων ἑτέρους τόκους λαμβάνει. ἢ γὰρ ἀγνοεῖς, ὅτι τῶν τόκων οἱ μὲν ἐσι πρῶτοί τινες, οἱ δὲ δεύτεροι καθάπερ αὐτῶν ἐκείνων ἀπόγονοι; ὁρᾷς δὲ δῆτα καὶ τὸν συλλογισμὸν, ὁποῖον

& interpretationes congerere, & solœcismis, & absurdis vocibus impleri. In summa, nequaquam decet sapientem fieri priùs, quàm ter ex ordine helleborum bibas. MERCA. Egregia sunt ista tua, & forti viro digna. Verùm auarum fœneratorem esse (ista enim tibi inesse video) num illa dicemus esse viri, qui helleborum biberit, & iam ad virtutē idoneus sit? CHRYS. Certè: solùm enim sapientem fœnus exercere decet. Quandoquidem enim illius proprium est, syllogismis concludere: vsuras autem colligere, & fœnus computare, atque syllogismis colligere, parùm differre videntur: quemadmodum hoc soli studioso competit, ita quoque illud: nec decet illum fœnus simpliciter, quemadmodum alij solent, accipere, verùm etiam alterius quoq; fœnoris fœnus. Nisi fortè ignoras, fœnus aliud esse primũ, aliud secundũ, velut quandam illius progeniem. Vides autem & syllogismum quendam

ὅποῖοι φησιν, ἃ τὸν πρῶτον τόκον λήψεται, καὶ τὸν δεύτερον· ἀλλὰ μὴν καὶ τὸν πρῶτον λήψεται, ἄρα καὶ τὸν δεύτερον. Αγορ. ἀκούω καὶ μισθῶν περὶ τὰ αὐτὰ φωνῶν, ὃς σὺ λαμβάνεις ἐπὶ τῇ σοφίᾳ, παρὰ τῶν νέων; καὶ δῆλον, ὅτι μόνος ὁ σπουδαῖος μισθὸν ἐπὶ τῇ ἀρετῇ λήψεται Χρ. μανθάνεις, ὃ γὰρ ἐμαυτοῦ ἕνεκα λαμβάνω, τοῦ δὲ διδόντος αὐτοῦ χάριν ἐπεὶ γάρ δοῦν ὁ μεγίστης ἰκετύτης, ὁ δὲ πειστικὸς ἐμαυτὸν μὴ ἀσπῶ εἶναι πειστικὸν, τὸν δὲ μαθητὴν ἰκετύτην. Αγορ. καὶ μὴν τοῦ ναντίου φῆς, τὸν νέον μὴ εἶναι πειστικὸν, σὲ δὲ τὸν μόνον πειθόσιον ἰκετύτην. Χρυσ. σκόπει, ὦ οὗτος· ἀπ' ὄρα μή σε ἀρτοξόσω ἀναποδείκτῳ συλλογισμῷ. Αγορ. καὶ τί δεινὸν ἀπ' τοῦ βέλους; Χρυσ. ἀφεία καὶ σιωπὴ, καὶ σφραγῖσαι τὴν διάνοιαν· ὃ δὲ μέγιστον, ἂν ἐθέλω, τάχιστά σε ἀ-

quendam vulgò iactari: Si primum fœnus acceperit, accipiat etiam secundum. Verùm accepit primum, igitur & secundum accipiet. MERCAT. Num ergo & de mercede, quam tu à iuuenibus, quos instituis, capere soles, similia dicenda sunt: quippe cùm manifestum sit, solos studiosos mercedem à virtute accepturos esse? CHRYS. Discis: certè non mea causa accipio, verùm illius gratia qui dat. Nam cùm alius sit effusor, alius verò comprehensor, me quidem ipsum comprehensor vt sim præparo, discipulum verò vt fiat effusor. MERCAT. Atque contrarium dicis, iuvenem esse comprehensorem: te verò, qui solus diues es, effusorem, CHRYS. Heus tu, scommate me perstringis? sed vide tu, ne te petam syllogismo ineuitabili. MERCAT. Quid verò mali ex hoc telo accidet? CHRYS. Dubitatio & silentium, præterea mentis & intellectus subuersio: & quod omnium est maximum, si voluero, in lapidem

ὁν ἀφελέξω λίθον. Αγορ. πῶς λίθον; ὁ γὰρ Περσεὺς, ὦ βέλτιστε, ἔνα μοι δοκεῖς. Χρ. ὧδε πως. ὁ λίθος σῶμα εἶ; Αγορ. ναί. Χρύσ. τί δέ, τὸ ζῶον ὁ σῶμα; Αγορ. ναί. Χρύ. οὐ δὲ ζῶον; Αγορ. ἔοικα γοῦν. Χρύσ. λίθος ἄρα εἶ, σῶμα ὤν. Αγορ. μηδαμῶς, ἀλλ' ἀνάλυσόν με τοῦ Διός, καὶ ἐξ ὑπαρχῆς ποίησον ἄνθρωπον. Χρύσ. οὐ χαλεπὸν, ἀλλ' ἔμπαλιν ἴσθι ἄνθρωπος. εἰπὲ γάρ μοι, πᾶν σῶμα ζῶον; Αγορ. ὄ. Χρύσ. τί δέ, λίθος, ζῶον; Αγορ. ὄ. Χρύ. οὐ δὲ σῶμα εἶ; Αγορ. ναί. Χρύσ. σῶμα δὲ ὤν, ζῶον εἶ. Αγορ. ναί. Χρύσ. εἰ ἄρα λίθος εἶ, ζῶον γε ὤν. Αγορ. οὐ γε ἐποίησας, ὡς ἤδη μοι τὰ σκέλη, καθάπερ τῆς Νιόβης, ἀπεψύχετο, καὶ πάντα λῶ. ἀλλὰ ὠνήσομαί γε σέ. πόσου ὑπὲρ αὐτοῦ καταβαλῶ; Ερμῆς δώδεκα. Αγο. λάμβανε. Ερμ. μόνος

dem te conuertam. MERCAT. Quomodo lapidem feceris? neque enim Perseus, ô bone, mihi esse videris. CHRYS. Hoc modo. Lapis est corpus. MERC. Certé. CHRYS. Quid verò? Nónne & animal corpus est? MERCAT. Imò maximè. CHRYS. Tu verò animal es. MERCAT. Sic videtur. CHRYS. Lapis igitur es, cùm corpus sis. MERCAT. Nequaquam. sed per Iouem solue me, & de nodo hominem me fac. CHRYS. Non est difficile factu. igitur rursus sis homo. Dic verò mihi, nónne omne corpus animal est? MERC. Non. CHRYS. An verò lapis animal est? MERC. Non. CHRYS. Tu verò corpúsne es? MERCAT. Maximè. CHRYS. Corpus autem cùm sis, animálne es. MERCAT. Euge, effecisti, vt iã mea crura non aliter atq; Niobes refrigerata & saxea facta sint. verùm coëmã te. Quantum pro ipso numerabo? MERCV. Duodecim minas. MERCAT. Accipe. MERCV. Solus

μόνος δ' αὐτὸν ἐώνησαι; Α=, γορ. μὰ Δί' ἀλλ' οὗτοι πάντες, ὃς ὁρᾷς. Ερμ. πολλοί γε καὶ ζοὺς ὤμους καρτεροί, καὶ ζῦ θείου λόγου ἄξιοι. Ζεύς. μὴ διάτριβε, ἄλλον κάλει. Ερμ. τὸν πειπαλητικόν σε φημί, τὸν καλόν, τὸν πλούσιον. ἄγε δὴ, ὠνήσασθε τὸν σωφρονέστατον, τὸν πάντα ὅλως ἐπιτάμενον. Αγορ. ποῖος δέ τις εἶ; Ερμ. μέτριος, ἐπιεικὴς, ἁρμόδιος τῶν βίων. τὸ δὲ μέγιστον, δίπλους. Αγ. πῶς λέγεις; Ερμ. ἄλλος μὲν ὁ ἔκθεν φανόμενος, ἄλλος δὲ ὁ ἔνδοθεν εἶναι δοκεῖ. ὥστε εἰ ὠνεῖ αὐτὸν, μεμνησο τὸν μὲν ἐσωτερικὸν, τὸν δὲ ἐξωτερικὸν καλεῖν. Αγορ. τί δὲ γιγνώσκεις μάλιστα; Ερμ. τρία εἶναι τὰ ἀγαθὰ, ἐν ψυχῇ, ἐν σώματι, ἐν ζοῖς ἐκτός. Αγο. ἀνθρώπινα φρονεῖ. πόσου δὲ ζῶν; Ερ. εἴκοσι μνῶν. Αγορ. πολὺ πλείους. Ερμ. ὀκ. ὦ μακάριε. καὶ γὰρ

Solúsne ipsum emisti? MERCAT. *Non per Iouem, verùm illi omnes, quos vides.* MERCV. *Certè multi sunt, & fortes habentes humeros, & digni sermone colligante.* IVP. *Quid moraris? alium aduoca.* MERCV. *Peripateticum accerso, te inquam honestum & diuitem. Age, te quidem aptissimum, qui vendaris, quippe qui omnia solus nôris.* MERCA. *Qualis nam ille est?* MERCV. *Modestus, æquus, vita benè composita: &, quod maximum est, duplex existit.* MERCAT. *Quomodo dicis?* MERCV. *Alius quidem foris apparet, quàm intus esse videtur. Itaque si ipsum emes, memento vt hũc internum, illum verò externum appelles* MERCAT. *Quid verò potissimùm nouit?* MERCV. *Nouit Bipliciaesse bona: animæ scilicet, corporis, & rerum externarum.* MERCA. *Humana sapit. quanti verò venditur?* MERCV. *Viginti minis.* MERCAT. *Pluris certè.* MERCV. *Nequaquam equidem: & ipse*

γὰρ αὐτὸς ἔχειν τι ἀργύριον δοκεῖ, ὥστε καὶ ἂν φθάνοις ὠνούμενος. ἔτι δὲ ἔσται αὐτίκα μάλα παρ' αὐτοῦ, πόσον μὴ ὁ κώνωψ βιοῖ τὸν χρόνον, ἐφ' ὅσον δὲ βάθος ἡ θάλασσα ἐπὶ μὴ ἡλίου καταλάμπει, καὶ ὁποῖός τις ὄστρεον, ἢ ψυχὴ τῶν ὀστέων. Αγορ. Ηρακλεῖς, τῆς ἀκριβολογίας. Ερμ. τί δὲ, εἰ ἀκούσοις ἅπερ ποιεῖ τούτων ὀξυδερκέστερα, γονῆς τε πέρι, καὶ γενέσεως, καὶ τῆς ἐν ταῖς μήτραις τῶν ἐμβρύων πλαστικῆς; καὶ ὡς ἄνθρωπος μὲν γελαστικὸν, ὄνος δὲ οὐ γελαστικὸν, οὐδὲ τεκταινόμενον, οὐδὲ πλωιζόμενον; Αγορ. κάνοιμυα φῆς, καὶ ὀνησιφόρα, καὶ τὰ μαθήματα, ἅστε ὠνεῖσθαι αὐτὸν εἴκοσιν. Ερμ. ἔγω τίς λοιπὸς ὑμῖν καταλέλειπται; ὁ σκεπτικὸς οὗτος. οὐ ὁ πυῤῥίας προσιθι, καὶ ἀκηρύττου κατὰ τάχος. ἤδη μὲν ἀπορρέουσιν οἱ πολλοὶ, καὶ ἐν ὀλίγοις ἡ πρᾶσις ἔσται. ὅμως δὲ τίς καὶ τοῦτον ὠνεῖται;

Αγορ.

ipse pecuniam habere videtur. Itaque non est quòd in illo emendo posis esse celerior quàm deceat: præterea non ita multò pòst dises ab eo quamdiu viuat culex, & quàm profundè Sol radios immittat in mare: denique qualem animam habeāt ostrea. MERCAT. O Hercules, quanta argutia? MERCV. Quid si audias alia multa his acutiora, de semine videlicet & generatione, dêque embryonis formatione in vtero, & quomodo homo risibilis sit: asinus verò animal quod neque ridere, neque ædificare, neque nauigare posit? MERCAT. Planè admiranda sunt ea, quæ narras, & valdè vtilia dogmata. Itaque emam ipsum viginti minis. MERCV. Quis adhuc reliquus est? C Scepticus ille. Heus tu Pyrrhia, accede, illicò proclamandus es: iam enim multi abeunt, & diffluunt, atque in paucis erit venditio. Veruntamen quis emet illum?

MERCAT.

Αγορ. ἴγωγε· ἀλλ' οὖν πρῶτον ἀπέ μοι, σὺ τί ἐπίστασαι; Φιλ. οὐδέν. Αγορ. πῶς ζῦν' ἔφυσθα; Φιλ. ὅτι οὐδὲν ὅλως εἶναί μοι δοκεῖ. Αγορ. οὐδὲ ἡμεῖς ἄρα ἐσμέν τινες; Φιλ. οὐδὲ τοῦτο οἶδα. Αγορ. οὐδ' ὅτι σύ τις ὢν τυγχάνεις; Φιλ. πολὺ μᾶλλον ἔτι τοῦτ' ἀγνοῶ. Αγορ. ὦ τῆς ἀφείας· τί δεῖ σοι τὰ σάθμια ταυτὶ βούλεσθαι; Φιλ. ξυγοστῶν ἐν αὐτοῖς τοὺς λόγους, ἢν πρὸς τὸ ἴσον ἀπανθιῶν, καὶ ἐπειδὰν ἀκριβῶς ὁμοίους τινὰς καὶ ἰσοβαρεῖς ἴδω, τότε δὴ ἀγνοῶ τ' ἀληθέστερον. Αγορ. τῶν ἄλλων δὲ τί ἂν πράττοις ἐμμελῶς; Φιλ. τὰ πάντα, πλὴν θραττέτω μεταδιώκειν. Αγορ. τί δὲ τοῦτο σοι ἀδυνάτων; Φιλ. ὅτι, ὦ γαθέ, οὐ κατανοῶ. Αγορ. ἐκότως βραδὺς γὰρ, καὶ νωθής τις εἶναι δοκεῖς· ἀλλὰ τί σοι τὸ τέλος τῆς ἐπιστάσεως; Φιλ. ἡ ἀμαθία, καὶ τὸ μήτε ἀκούειν, μήτε ἀ-

MERCAT. *Ego, Sed primùm dic mihi, D quid nôsti?* PHILOS. *Nihil.* MERCAT. *Quid ita?* PHILOS. *Quia omninò nihil videtur existere.* MERCAT. *Igitur neque nos aliq̃ sumus.* PHILOS. *Nec hoc quidem scio.* MERCAT. *Neque tu aliquis existis.* PHILOS. *Hoc ego multò magis ignoro.* MERCAT. *O ignorantiam: verùm quid sibi volunt hæ stateræ?* PHILOS. *Sermones in illis trutino, & ad æqualitatem redigo: postquam autem illos planè similes, & E æquale pondus habere cognouero, tunc ignoro quis horum verior sit.* MERCAT. *In alijs autem rebus quid potissimùm facere soles?* PHILOS. *F Omnia facio, præterquam quòd fugitiuos non persequor.* MERCAT. *Quid? An ne hoc tibi impossibile est?* PHILOS. *Quia, ô bone, non comprehendo.* MERCAT. *Iure, tardus enim & piger esse videris. Verùm quis tuæ sapientiæ finis est?* PHILOS. *Ignorantia, & nihil neq audire.*

σὺ ἀκούειν, μήτε ὁρᾶν. Αγο. ὄν-
κῶν καὶ κωφὸς ἅμα καὶ τυφλὸς
εἶναι κίνδυνος; Φι. καὶ ἄπειτός
γε πόσιτι, καὶ ἀναίσθητος, καὶ
ὅλως τὸν σκώληκος ὀλίγον διαφέ-
ρων. Αγ. ὦνητέος ἂν διὰ ταῦ-
τα. πόσου τοῦτον ἄξιον κρίνεις φάναι; Ερ. μνᾶς Αττικῆς. Αγο.
λάμβανε. τί φῄς, ὦ οὗτος, ἐπὶ
ἀμίνω σε; Φι. ἄδηλον. Αγο. μὴ
δαμῶς. ἐώνημαι γὰρ, καὶ τἀργυ-
ρίον κατέβαλον. Φι. ἐπέχω περὶ
τούτου, καὶ διασκέπτομαι. Αγ.
καὶ μοὶ ἀκολούθει, καθάπερ κἀμὸν οἰκέτου. Φι. τίς
οἶδεν, εἰ ἀληθῆ ταῦτα φῄς; Α-
γο. ὁ κῆρυξ, καὶ ἡ μνᾶ, καὶ
οἱ παρόντες. Φι. πάρεσι γὰρ
ἡμῖν τινες; Αγο. ἀλλ' ἔγωγέ σε ἤδη ἐμβαλὼν ἐς τὴν μύλωνα,
πείσω εἶναι δισπότης κατὰ τὴν
χείρω λόγον. Φι. ἐπέχω περὶ
τούτου. Αγο μὰ Δί' ἀλλ' ἤδη γε
ἀπεφηνάμην. Ε. σὺ μὴ παῦσαι
ἀντιτείνων, καὶ ἀκολούθει τῷ
πριαμένῳ

audire, neq; videre. MERCAT. *Num ergo & surdus simul & cæcus es?* PHIL. *Imò sensu etiam & iudicio careo. breuiter nihil à verme differo* MERCAT. *Propterea emendus es. Quãtillum æstimas?* MERCV. *Attica mina.* MERCA. *Accipe. Heus tu quid ais? ego te emi.* PHILOS. *Non est certum.* MERCAT. *Nequaquam. emi enim, & pecuniam numeraui.* PHILOSO. *De eo nunc cogito, atque istud considero.* MERCAT. *Atqui sequere me quemadmodum seruuum decet.* PHILOS. *Quis nouit nũ vera sint quæ dicis?* MERCA. *Præco, & Attica mina, & illi qui adfuerunt.* PHIL. *An aliqui etiam vobiscum sunt?* MERCAT. *At ego te iam coniciens in pistrinum, persuadebo tibi secundum peiorem causam, me tuum esse herum.* PHILOS. *Ea de re nunc mecum deliberо.* MERCAT. *Sed per Iouem iam pronunciaui, & sententiam tuli.* MERCVR. *Tu quidem desine te huic opponere, atque sequere eum,*

πριαμένῳ. ὑμᾶς δ' ἐς αὔριον παρακαλοῦμεν. ἀπαιρήσεσθαι γὰρ τοὺς ἰδιώτας, καὶ βαναύσους, καὶ ἀγοραίους βίους μέλλομεν.

quandoquidem te emit. Vos autem cras aduocabimus, proclamaturi idiotas & fabriles atque viles vitas.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM EIVSDEM.

NOn est dubium quin sapientissimi quique semper homines malè de philosophia senserint. id enim testantur non solùm comœdiæ, in quibus exagitantur philosophi, sed noster etiam Lucianus. Nec immeritò id factum esse iudico à prudentissimis viris. Quid enim ineptius, quid magis vnquam ridiculum fuit, quàm istæ stultissimæ philosophorum opiniones, quas commenti sunt de Deo, de infinito, de rerum principijs, de bonorum fine, dum alius Deum vult esse nullum, alius infinitos, hic per canem, ille per numeros iurat, alius atomos rerum principia, alius ideas statuit, & si qua similia sunt deliramenta? Cùm itaque Lucianus miro quodam artificio illorum stultitiam irriserit aliàs sæpè, elegantissimè quoque hoc Dialogo, dum omnis generis philosophicas vitas vendi fingit: vt clariùs cerni posset, quàm absurda & à communi sensu aliena phanatici homines docuerint. Neque verò existimandum est, totum philosophiæ studium abijciendum esse. Nam qui de moribus, de rebus naturalibus ita scripserunt, vt nõ omnino à communi sensu discesserint, optimè de rebus humanis meriti sunt. Sed Lucianus noster commodissimè arrepta ex falsa Pythagoræ opinione, ansa, in eo Dialogo qui ὄνειρος ἢ ἀλεκτρυών inscribitur, & in hac Vitarum auctione, miris modis eum derisit, cùm in illo,

Pytha-

Pythagoræ animam gallo in esse iocosè fingat: hic verò primùm ei in philosophorum auctione locum tribuerit, credo quòd Græcorum philosophorum vetustissimus extiterit. Miranda de fabis quoque scribit, & illud præcipuè, quòd si viridem fabam folliculo exuas, apparere virilibus genitalibus similem, coctam autem si nocturno tempore ad lunam certo spacio dimiseris, sanguini persimilem fieri.

a Tv quidem compone scamna.] *Exordium ab ipsa auctione & more vendentium. b* In Aegypto.] *Plerique philosophorum discendi & videndi varia, causa eò profecti sunt: Pythagoras, Plato, Euripides, quòd ibi & studia florerent, & multi sapientes viri reperirentur, de quo Laërtius & Philostratus de Apollonio Tyaneo. c* Crœsi te filium.] *De quo ex Herodoto, Gellio, atque Cælio Rhodigino prolixè multa habes alibi. d* Vnum, duo, tria, quatuor.] *Hic sanè numeri simul compositi decem efficiunt. e* Perfectum trigonum.] ἐ τρίγωνον ἐντελές. *Si eos ita colloces:*

ἐντελὲς τρίγωνον vocat, cui quin sit perfectus triangulus, nihil deest: neque enim rectangulo aut obtusiangulo triangulo absolutior est. f Nostrumque iusurandum.] *Per quaternarium numerum iurare consueuerunt Pythagorei, decem scilicet, vt admonui, valentem, quo quidem omnia contineri putabant. De hoc iureiurando & triangulo perfecto, Idem Lucianus pro eo quod inter salutandum verbo lapsus fuerat. Sed minùs vsitatè interpres iuramentum dicit. Est autem iusiurandum, vt Cic. in 3. de Officijs ait, affirmatio religiosa. De obseruata autem & custodita apud Romanos iusiurandi sanctimonia. Gell. lib. 7. cap. 18. scribit. g* Nullum animal edo.] *Athenæus Lyconis testimonio Pythagoram animatis victitasse probat, & Philoxeni musici, Gell. lib. 4. c. 11. vbi & fabas (fabulum vertit κύαμον) esitasse indicat. h* Fabæ mirabilem naturam obtinent.] *Idem ferè his verbis Acron. A faba, inquit, Pythagoras abstinuit quòd viridis in*

pixide ærea seruata vertitur in sanguinem. Plutarchus verè in eo qui est de educandis Liberis, abstinendum interpretatur à suffragijs, quæ per bicolores fabas vt plurimùm ferunturr: id quod Athenienses in primis fecisse in principibus & magistratibus sortiendis, testis est hic Lucianus: vnde κυαμοψηφὸς apud Græcos prouerbij vice dicitur, in eum qui inde vititat, hoc est, in dandis præstandisq; suffragijs, quasi Latinè dicas, fabæ rosor. Hinc fortassis & illud emanauit, quod in ænigmatibus L. Gregor Giraldus retulit: Ne allium neve fabam edas. i Canis appellatur.] Cùm assisteret Alexander Diogeni, ac diceret: Ego sum Alexander Magnus rex: Ego sum, ait Diogenes, canis. Rogatus quidnam faciens canis vocaretur? Quod, inquit, eis blandior qui dant: in eos verò qui non dant, oblatro, malos autem mordeo. k Peram.] Baculus & pera erat ἡ κυνικὴ πανοπλία. l Carabi.] Locustæ marinæ. m Euripidis] in Hippolyto. n Quorum alter Abderites, ridet: alter verò Ephesius plorat] De Democrito Abderite hoc memoriæ proditum est, quod quocunq; fortunæ casu & mutabilium rerum auditu in risum soluebatur, sicut Heraclitus in fletum, vnde Gelasinus dictus est. Omnia enim illi ineptiæ videbantur quæ agimus, alteri, miseriæ. Horat. lib. 2. Epist.

Si foret in terris, rideret Democritus——.

Hunc quoq; commemorat Cic. de risu verba facturus lib. 2. de Oratore ad Q. Fratrem: Atq; illud primum, quid sit ipse risus, quo pacto concitetur, vbi sit, quomodo existat, atq; ita repentè erumpat, vt eũ cupientes tenere nequeamus, & quomodo simul latera, os, vultũ, oculos occupet, videt. Democritus. De vtroq; Budæus lib. 4. epist. Philetoo scribens: Qui rerum, inquit, præposterus status, & si hodie multos Democritos excitat inter homines dicaces, ridiculiq; gaudentes, vereor tamen ne Heraclitos longè plures mox facias. Et Aloysius Lusinus de compescendis animi affectibus lib. 2 cap. 10. Frustra Democritus esse contendis, cùm iam ob habitum diu contractum Heraclitus effectus sis. o Sursum ac deorum.] Metaphora, qua nullum ordinem, nullumque rerum discrimen significamus. Ea vtitur Plato in Theæteto, & in Parmenide: Aristides rhetor cùm alijs aliquot locis, tum in Cimone. itidem Lucianus. p Quanquam

quam ſub eodem palliolo.] *Hic Alcibiadem digito oſtendit Socrates, qua de re Plato in Sympoſio, non procul à fine q* Anubis.] *Mercurius in forma canis ab Aegyptijs venerratus. Alij filium Oſyridis, quòd canem inſigne geſtaret, ſub canis imagine cultum dicunt.* r Ex Stoa.] *Quum ſectarum omnium philoſophos ſugillet Lucianus, tum Stoicos maximè tangit, qui præferebant magnam in vultu ſeueritatem, cùm tamen interea clàm fœdis libidinibus dediti eſſent. Hi quod alere comam delicatum putarent, & parum virile, capillum raſerant, & κὼ κρῶ κυρέλα erant Hinc illud Iuuenalis in eos:*

Atq; ſupercilio breuior coma——. *Idem Lucian. in Hermotimo.* s Quia ſolus ille ſapiens.] *Chryſippus Solenſis Stoicus philoſophus, Cleantis diſcipulus (vt ait Cic. in Lucullo) floruit Olympiade 143. & tantum ſe ſcire dicebat, vt neminem in Philoſophia ſibi parem eſſe diceret: vnde paſſim illud carmen de eo:*

Hic ſolus ſapit aſt alij velut vmbra feruntur.

Et niſi Chryſippus fuiſſet, porticus non eſſet. Dicitur finitor acerui à Perſio Satyra 6. & ab eo 4. libros de ſortiis conſcriptos refert Laërtius. t Quædam ſunt prælata, quædam rurſus non.] *προηγμένα & ἀποπροηγμένα Cicero producta & præcipua vertit. Vide 3. de Finibus bonorum, vbi hæc Chryſippi ænigmata explanat. Iidem facit Laërtius in Zenone.*

u Quidnam accidens ſit.] *Sciendum eſt, inquit Priſcianus, quòd has quidem conſtructiones quæ per nominatiuum abſoluuntur, Stoici ἀξιώματα & συμβάματα: id eſt, dignitates vel congruitates vocabant. Vt: Ego Priſcianus ſcribo, Apollonius ambulat. Illa verò quibus transitiones ab alia ad aliam fiunt perſonam, in quibus neceſſe eſt cum nominatiuo etiam obliquum aliquem casum proferri, παρασυμβάματα dicebant, hoc eſt, minus quàm congruitates: vt, Cicero patriam ſeruat.* x Crocodilus rapiat.] *Ex hac fabula Crocodilus ſophiſma nomen habet. Hanc fabulam fuſius tractaui in libro 1. mearum Narrationum. Cuius Lucianus iterum meminit infrà in Hermotimo.* y Electram.] *Electram ſophiſma etiam proponunt Stoici.* z Opertus ſermo.] *Qui ſit γκεκαλυμμένος λόγος, ipſe Lucianus docet atque aperit, à*

quo dissentit Laertius in Zenone: quem si hæc tibi curæ sunt, consule. A Nouit Orestem.] Sophocles in Oreste. B Triplicia bona.] Bona animi nostra sunt, quæ nec viuentibus nobis, nec etiam vita defunctis auferri possunt, imò per illa viuimus in perpetuum. In his absque dubio primas tenet eruditio, quæ hoc nobis præstat, vt ea re cæteris hominibus superiores habeamur. Bona quæ corporis appellantur, cuilibet iniuriæ sunt obnoxia. Quæ verò rerum externarum, hoc est fortunæ dicuntur, in ipsius sunt potestate. Lucianus, cùm exteros philosophos penè omnes derisisset, Aristotelem autem audiret tria bonorum genera animi, corporis & fortunæ, recensentem: Nunc demum, inquit, vocem hominis audio. Aristotelica enim philosophia naturæ consentanea est. Vide quæ adscripsimus dialogo Diogenis & Alexandri. C Scepticus ille.] Sceptici philosophi sunt, qui nihil vnquam constituunt, sed semper consultare se dicunt, ob id Budæo de asse Ephectici dicti. Academici, quod nihil certò, neque pronunciare, neque constituere de re aliqua volebant more aliorum philosophorum, sed sententiam suam animo continebant, semperque se meliùs adhuc consultaturos dicebant. Ideo idem Budæus Com. σκεπτικοὺς cunctatores & hæsitatores dici posse autumat, ἀπὸ τοῦ ἐπέχειν, quod assensionem retinere significat. Dicebantur etiam ζητητικοὶ καὶ ἀπορητικοί. Vide Lucian. in Icaromenippo & in his Accusato. Item Hermotimum, qui nihil præter incertas opiniones reliquit. D Quid nosti.] Lucianus quidem facetissimè, suo more in verbo ἐπίστασαι καὶ ἐπιστήμη ludit. cuius tamen loci sensum Bolerus non assequutus est, quippe, qui ἐπίστασιν, qua Lucianus significare vult restitutionẽ, siue insistentiam (si à verbo insistere hoc nomen formare fas est) interpretatus est sapientiam. Quia videlicet ἐπίστασιν (quo ab ἐφίστημαι deductum est) ab ἐπίστημαι, vnde & ἐπιστήμη, ortum est credidit. E Æquale pondus habere. Scepticus interrogatus quid sibi vellent lances, quas circunferebat, ἰσοδαρεῖς λόγους appellat, quos Sextus philosophus in Pyrrhonijs ἰσοσθενεῖς. F Omnia facio.] Introducit Scepticũ philosophum mercatori respondentẽ se omnia præstare posse præterquam δραπέτῃ μεθιέναι, & causam reddentem ὅτι οὐ κρεμαμύθαιν. Elegantissimè enim ludit in significatione

ratione huius verbi καταλαμβάνω, i. non comprehendo, non percipio, pro quo etiã reperitur ἀκατάληπτος cùm apud alios, tum apud Sextum philosophum in Pyrrhoniarum hypotyposeon libris. De Academicis Scepticis Cic. in Lucullo: Quoniam enim id haberent Academici decretum, nihil posse percipi. Et paulò pòst: Certè hoc ipsum, ex quo omne veri falsiq; iudicium esset, percipere eos debuisse. In eodem libro: Nec definiri aiebant necesse esse quid esset, cognitio, aut perceptio, aut (si verbũ è verbo volumus) comprehensio, quam καταληψιν illi vocant: eosq; qui persuadere vellent, esse aliquid quod comprehendi, & percipi posset, inscienter facere dicebant. G [Istud considero.] pro Ἀγωνιστέον, quo hic vtitur Scepticus, apud Xenophontem dicitur σκέπτεσθαι, qui aliquid considerat de quo interrogatus est, responsionem ad id meditans.

PISCATOR, SEV REVIVISCENTES.

Bilibaildo Birkheimero interprete.

ARGVMENTVM.

HIc Dialogus quasi quædam apologia superioris est, quantum ad Luciani personam attinet. Exponit enim ille causam hiç, cur toties in philosophos inuehatur: nempe quòd plerique simulato nomine pro veris falsos se gerant, quæstumque magis quàm virtutem sectentur. Series argumenti ita se habet. Finguntur philosophi illi vetustiores, Pythagoras, Socrates, Plato, Aristoteles, Chrysippus, Diogenes, atque alij ad vlciscendum Lucianum, cùm propter alia conuicia, tum quòd proximo Dialogo venales eos proposuerat, idque etiam vilissimo precio, ab inferis redire, ac reuiuiscere, commeatu in vnum diem impetrato. Qui cùm illum saxis persecuti, in fugam conuersum cepissent, occidere primùm statuerunt. Ille verò prouocando ad ipsam philosophiam, eoque obtento, vt causam sibi dicere liceret postquam à Diogene, vtpote Cynico & cæteris liberiore, communi omnium nomine accusatus es-

set tanquam qui contumeliosissimè omnes Philosophiæ cultores, viros de tota virtute & rebus mortalium optimè meritos, proscidisset, ita sese defendit, vt diceret se minimè negare obiecta, sed consilio & ratione adductum, & hæc, & plura etiam his fecisse: non quidem in veros philosophos, sed in eos qui nomine tantùm illo sese iactarent, cùm interim non modò philosophiam veram ignorarent, sed planè diuersa etiam à præceptis & regulis illius factitarent. Proinde se non modò supplicio nullo dignum esse, sed contrà etiam præmijs tanquam veræ philosophiæ amatorem atque assertorem donari debere. Hoc iudicio peracto, cùm ille non solùm ab accusatione liberatus verùm etiam in societatem eorum à quibus antè accusabatur, ascitus fuisset, à Philosophia deinceps & falsi illi philosophiæ simulatores citantur, vt suæ professionis causam redderent. Qui cùm iudicium hoc omnes fermè declinâssent, mittitur Lucianus vnà cum Elencho, vt illos inquirant, ac bonos quidem honoribus afficiant, malos autem adempto habitu stigmate inurant. Sed priùs quàm id fieret, Lucianus, seu Parrhisiades (ita enim se apud Philosophiam appellat) puta quò iam re ipsa comprobaret, quod verbis antea dixerat, accepto hamo, eoque auro, carycis & placentis abscondito, quasi piscator aliquis allectos & attractos simulatores istos capit, captos autem de communi reliquorum consensu de saxo præcipites mittit. Habet autem Dialogus hic duos titulos, quorum alter ab ijs quæ à principio geruntur, nomen accepit: alter ab exitu seu castrophe sumptus est: similimusque, quod ad argumentum & cuius tractationem attinet, alicui veteris comœdiæ fabulæ est.

ΑΛΙΕΥΣ,

ΑΛΙΕΥΣ, Η ΑΝΑβιώντες.

PISCATOR, SEU Reuiuiscentes.

SOCRATES.

Βάλε βάλε τ κατάραλον τοῖς ἀφθόνοις λίθοις, ἐπιβάλε τ βώλων, ἐπεσκίβαλε καὶ τ ὀστράκων. πᾶς τοῖς ξύλοις τὸν ἀλιτήριον. ὅρα μὴ σ' ἀφυγῃ, καὶ σύ, ὦ Πλάτων βάλε, καὶ σύ, ὦ Χρύσιππε, καὶ σύ πάντες ἅμα ξυναστίσωμεν ἐπ' αὐτὸν, ὡς πάρη πάρεστιν ἀρήγῃ, βάκτρα δι' βάκτρων. κοινὸς γὰρ πολέμιος, καὶ ὃς ἂν ὅστις ὄρνιν ἡμῶν ἐκ ὕβεισε. σὺ δέ, ὦ Διόγενες, ἔποτε ἄλλοτε, κἀν τῷ ξύλῳ, μὴ ἢ ἀνᾶς. διὰ τὸ τῶν ἀξίων, βλασφημεῖς ὧν. τί τοῦτο; κεκμήκατε, ὦ Ἀείσιππε; καὶ μὲν δὴ ἐκλῶν. Εἶτ' σοφοὶ, μνήσθητι καὶ θέασθε ὀργᾶς. Ἀεισότιμον, ἐπισπεύδαστον ἔτι θᾶσσον, κἀλῶς ἔχει, ἑαλωκὲ τὸ θηρίον. ἐκφαμμύσι, ὦ μιαρέ. εἴσῃ γὰρ αὐτίκα, οὕς τινας ὄντας

Νῦν ἐνῦν λαπιδες crebros execrãdum in hunc: proïce glebas, adïce testas, percute fustibus calumniatorẽ: videsis ne effugiat. & tu Plato iacta, & tu Chrysippe, tu quoque: agite omnes pariter in illum obarmemur,

a Pera vt reddat opem peræ, baculúsque bacillo. Siquidem communis est hostis: nec quispiam è nobis existit quem non iniuria affecerit. Tu verò, ô Diogenes, si vnquam aliàs, præcipuè nũc baculo vtere. nõ desinas dignas conuiciator pœnas luat. Quid hoc rei est? nunquam, Aristippe, defessi estis? atq minimè oportebat.

b Este cati, atque acris nemo nunc immemor iræ. Aristoteles, accelera, quin propiùs accede. Bene habet, capta est fera. deprehensúsne es scelerate? Porrò confestim intelliges, quósnam

ὑμᾶς ἐκακηγόρας. τῷ τρόπῳ δέ τις αὐτὸν καὶ μετέλθοι; ποικίλον γάρ τινα ἐπινοῶμεν θάνατον κατ' αὐτοῦ, πᾶσιν ἡμῖν ἐξαρκέσαι δυνάμενον, κατ' ἕκαστον ἐπάδικος γὰρ δίκαιός ἐστιν ἡμῖν ἀπολωλώς. Πλά. ἐμοὶ μὲν ἀντακολουθεῖν δοκεῖ αὐτόν, νὴ Δία, μαστιγωθέντα γε πρότερον, τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐκκεκόφθω, τὴν γλῶτταν αὐτοῦ ἐπιπολὺ πρότερον ἀποτετμήσθω. Σοὶ δὲ τί Ἐμπεδοκλῆς δοκεῖ; Εμ. εἰς τοὺς κρατῆρας ἐμπεσεῖν αὐτόν, ὡς μεθοι μὴ λοιδορεῖσθαι τοῖς κρείττοσι. Πλά. καὶ μὴν ἄξιον γε. καθάπερ τινὰ Πενθέα, ἢ Ὀρφέα, λακισθὲν ἐν πέτραισιν εὑρίσθαι μόνον, ἵνα ἄν καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ ἕκαστος ἔχων ἀπαλλάττοιτο. Λυ. μυδαλέως, ἀπὸ τοῦ ἐκείνου φείσθαί μου. Σῶ ἄραρε ἐκ ἂν ἀριθμήσῃς ἔτι. ὁρᾷς δὲ καὶ τὸ Ὁμήρου, ἃ λέγει, ὡς οὐκ ἔστι λέων καὶ ἀνδράσιν ὅρκια πιστά; Λυ.

viros maledictis tuis lacessieris. Verùm qualénam fatum ipsum manebit? siquidem varium quoddam mortis excogitabimus genus, crudelitate cuius omnes exatiari valeamus. etenim æquum est septies eum singulis nobis morte pœnas expendere. PLATO. Mihi quidem per Iouem, erutis oculis, abscisaq; lingua, cruci suffigendus videtur, priùs tamen flagris cæsus. Tibi verò Empedocles quid? EMP. In Aetnæ cratêras præcipitandus, vt meliores conuicijs incessendos haud esse addiscat. PLAT. Quinimo optimum esset, si Penthei vel Orphei instar inter petras dilaniatus inueniretur, ita vt particulam vnusquisque digrediens secum auferre posset. LVCIANVS. Minimè, verùm mihi parcatis obsecro. SOCRAT. Arctius adstringe. Amplius non dimittêris. num quid Homerus dicat, vides:

Non est tuta fides hominum generi atque leonum?

LVCIA-

Λυ. καὶ μὴν καθ' Ὁμηρον ὑμᾶς καὶ αὐτὸς ἱκετεύω. ἀπολέσειεν γὰρ ἴσως τὰ ἔπη, καὶ οὐ παρόψεσθε ῥαψῳδούντά με. Ζωγρεῖτ' οὐ κακὸν ἄνδρα καὶ ἄξια λέχθε ἄποινα, Χαλκόν τε χρυσόν τε, τὰ δὴ φιλέουσι σοφοί πρ. Πλα. ἀλλ' οὐδὲ ἡμᾶς ἀπρόσφορ πρὸς σὲ Ὁμηρικὴς ἀντιλογίας. ἄκου δὴ, Μὴ δή μοι φύξιν γε κακηγόρε βρόντιο θυμῷ, Χρυσόν πῶρ νέξας, ἐπεὶ ἵκετο χεῖρας ἐς ἁμᾶς. Λυ. οἴμοι τῶν κακῶν, ὁ μὴν Ὁμηρος ὑμῖν ἄπρακτος, ἡ μεγίστη ἐλπὶς· ἐπὶ τὸν Εὐριπίδου δή μοι καταφευκτέον· τάχα γὰρ ἂν ἱκανὸς σώσειέ με. Μὴ κτεῖνα τὸν ἱκέτην· ὀρθῶς θέμις κατανεῦν. Πλά. τί δὲ ὀχὶ κἀκεῖνα φυεῖν σου δεῖν, οὐ δεινὰ πάσχειν, δεινὰ ζοῦς ἀργαζομένους; Λυ. νοῦν ἔν ἔκαστι ῥημάτων κατένευτέ μοι; Πλά. νὴ Δία, φησὶ γὰρ ἱκανὸς αὐτὸς,

Αχαλὶ

LVCIANVS. *Atqui & ego quoque per Homerum vos oro. forsitan enim illius reueremini carmina, méque versus connectentem haud spernetis.*

[d] *Me viuum capite, haud hominê prauum. hæc quoque dona*

Suscipite, æs, aurum, quæ curant & sapientes.

PLATO. *Verùm neq; nobis aduersum te Homerica deerit responsio. audi igitur:*

Nec mihi mente fugam tu persuadere valebis,

Postquam te teneo, licet aurea verba loquaris.

LVCIA. *Hei malorum. siquidem spes maxima Homerus nos frustratur ad Euripidem igitur mihi confugiendum erit. siquidem ille me forsitan saluabit:*

Ne supplicem interficite, haud fas occidere est.

PLATO. *Atqui nunquid & hæc sunt Euripidis:*

Scelesta qui patrârunt, mala decet pati?

LVCIA. *Igitur iuxta verba hæc me interficietis?* PLAT. *Rectè per Iouem, inquit enim ille idem:*

Effre-

ἀχαλίνων σωμάτων, ἀνόμως τ' ἐφροσιώσας, τὸ τέλος δυσυχία.

Effrenioris & ex legis dementiæ extremum infœlicitas occupat.

Λυ. οὐκοῦν ἐπειδὴ δεδόκεται πάντως ἀφανίζειν με, καὶ ἀδικία μηχανᾶ τὸ δεῦρο φυγεῖν με, φέρετε ἔτι τοῦτο, εἴπατέ μοι, οἵ τινες ὄντες, εἴ τι πεπονθότων ἀνύκεσον πρὸς ὑμῶν, ἀνύκεσα ὀργίζεσθαι, καὶ ἐπὶ θανάτῳ σπεύδετε μοι; Πλ. ἆ τινα μὴ ἄρα σαυτὰ ἐμὰ τὰ δεινὰ, σεαυτὸν ἐρώτα, ὦ κάκιστε, καὶ τοὺς κακοὺς ἐκείνους σε λόγους, ἐφ' οἷς φιλοσοφίαν τε αὐτῶν κακῶς ἠγόρευες καὶ ἐς ἡμᾶς ὕβριζες, ὥσπερ ἐξ ἀγορᾶς ἀφκηρυκίων ὁρᾶς ἄνδρας. καὶ τὸ μέγιστον ἐλωβήσω. ἐφ' οἷς ἀγανακτοῦντες, ἀπιεναι θαμὼ ἐπί σε, παρατησάμενοι πρὸς ὀλίγον τὴν Ἀθηναίων, Χρύσιππος ὁ Σολεύς, καὶ Ἐπίκουρος, καὶ Πλάτων ἐγὼ καὶ Ἀριστοτέλης ἐκεῖνος, καὶ ὁ σιωπῶν οὗτος Πυθαγόρας, καὶ Διογένης, καὶ ἅπαντες ὁπόσους ἐδιέσυρον ἐν τοῖς λόγοις. Λυ. ἀνέπνευσα, οὐ γὰρ ἀφκτφεῖτέ με, εἰ μάθετε

LVCIA. Proinde quoniam omnino me interficere decreuistis, nullumq; mihi restat effugium, agite saltem hoc mihi iudicate, quinam estis, quæve tam intoleranda à nobis perpessi sitis, vt tam intoleranter irascamini, ac me mortis causa ceperitis. PLAT. Quibus nos affeceris contumelijs, à teipso, sceleratissime, perquire, bellisq; illis tuis sermonibus, in quibus Philosophiam ipsam conuicijs lacessiuisti, ergaq; nos iniurius fuisti, cùm tanquam ex conciliabulis viros sapientes præconio diuulgares, & quod maximum est, liberos: quapropter indignatione moti, propter te emersimus, ac tantisper inferos dereliquimus, Chrysippus iste ac Epicurus, ego quoque Plato, & Aristoteles ille, silénsque hic Pythagoras, necnon Diogenes, omnes denique quos sermonibus tuis infamásti. LVCIA. Respirauí. siquidem non me interficietis, si intellexe-

θετι ὁποῖος ἐγὼ περὶ ὑμᾶς ἐγενόμην. ὥστε ἀπρόβλεπτοι τοὺς λίθους. μᾶλλον δὲ φυλάττετε. καὶ σταθεὶς γὰρ αὐτοῖς κατὰ τὰ ἀξίωμα. Πλ. πονηρέ. σὺ δὲ καὶ τίμβρον ἀπολωλέναι. καὶ ἤδη γε λάϊνον ἔσω χιτῶνα κακῶν ἔνεκα, ὅσα ἔργασε. Λυ. καὶ μὴν, ὦ ἄριστοι, ὃν ἐκεῖνος μόνον ἐξ ἁπάντων ἐπαινεῖν, οἰκεῖόν τε ὑμῖν ὄντα, καὶ σύνευνον καὶ ὁμογνώμονα, καὶ εἰμὴ φορτικὸν ἀπεῖν, κηδεμόνα τῶν ἐπιτηδευμάτων. εἰ ἔστε ἀπεκτεινότες, ἢν ἐμὲ ἀποκτείνητε, ὁσαῦτα ὑπὲρ ὑμῶν πεπονηκότα ὁρᾶτε γοῦν μὴ τὸ τῶν νῦν φιλοσόφων αὐτὸ ποιῆτε, ἀχάριστοι καὶ ὀργίλοι, καὶ ἀνόμονοι φαινόμενοι πρὸς ἄνδρα εὐεργέτην. Πλ. ὦ δ' ἀναισχυντίας, καὶ χάριν σοι τῆς κακηγορίας πρὸς φέρομεν; οὕτως ἀνδραποδώδεις ἀληθῶς οἴει δεῖν λέγεσθαι; ἢ καὶ ἀνεγκλησίαν καταλογῆ πρὸς ἡμᾶς ἐπὶ τῇ τοσαύτῃ ὕβρει, καὶ παροινίᾳ τῶν λόγων; Λου. πῶς γὰρ ἐγὼ ὑμᾶς, ἢ πό-

tellexeritis qualisnam ego erga vos extiterim: quapropter lapides abijcite, quin potius reseruate: nam contra meritos vsui erunt. PLA. Nugaris. te etenim hodie perire necesse est: iãq; adeò, ob perpetrata scelera, lapideũ induas amictum. LVCIA. Atqui viri optimi quem solum ex omnibus laudare oportebat, familiarem vestrum, beneuolum & conuenientem, quin (si prolo- qui molestum non est) studiorem vestrorum procuratorum, vt intelligatis, interficietis, si me occideritis, qui tot propter vos labores exantlaui. Videte igitur ne instar Philosophorum qui nunc sunt, agatis, vt ingrati, iracundi, ac perfidi erga virum beneficum videamini. PLATO. Proh impudentiam: nunquid tibi ob conuicia gratias debemus? Verè hic cum mancipijs sibi rem esse existimat, quando-

quidem ob tantas iniurias, verbosúmque debacchationem, beneficia nobis enumerare conatur. LVCIA. Vbinam ego,

vel

ἢ πότε ὕβεικα; ὅς ἀεὶ φιλοσο-
φίαν τε θαυμάζων διατέλε-
κα, καὶ ὑμᾶς αὐτὸς ὑπερε-
παινῶν, καὶ τοῖς λόγοις, ὅς κα-
ταπλεάσατε, ὁμιλῶν. αὐτὰ
γὰρ ἃ φημι, ταῦτα πόθεν ἄλ-
λοθεν, ἢ παρ' ὑμῶν παραλα-
βὼν, καὶ κατὰ τὴν μέλιτταν
ἀπανθισάμενος, ἐπιδείκνυ-
μαι τοῖς ἀνθρώποις; οἱ δὲ
ἐπαινοῦσι, καὶ γνωείζουσιν
ἐκάστου τὸ ἄνθος, ὅθεν, καὶ
παρ' ὅτου, καὶ ὅπως ἀνειλε-
ξάμην· καὶ λόγῳ μὲν ἐμὲ ζη-
τοῦσι τῆς ἀνθολογίας. τὸ
δὲ ἀληθὲς, ὑμᾶς καὶ τὸν λει-
μῶνα τὸν ὑμέτερον οἱ τοι-
αῦτα ἐξεωθήκατε ποικίλα,
καὶ πολυειδῆ τὰς βαφὰς, εἴ
τις ἀναμίξαιθαί τι αὐτὰ ἐπί-
σαιτο, καὶ ἀναπλέξαιθαι, καὶ
ἁρμόττεσθαι, ὡς μὴ ἀπαιδίαν
βάτερον βατέρου, ἔτ' ὅς τις
νῦν ταῦτα εὖ πεπονθὼς παρ'
ὑμῶν, κακῶς ἂν εἰπεῖν ἐπιχει-
ρήσειεν; ἀνεργέτας ἄνδρας,
ἀφ' ὧν εἶναί τίς ἔδοξεν; ἐκτὸς
ἐμὲ κατὰ τὸν Θαμυρεν, ἢ τὸν

vel quando vos iniuria affe-
ci, qui semper philoso-
phiam sum admiratus, ac
vos ipsos summis extuli
laudibus cum sermonibus
quoq; à vobis derelictis assi-
duè conuersatus? Quin &
hæc ipsa quæ proloquor, vn-
de quàm à vobis accepi, ac
instar apiculæ decerpens,
hominibus ostendo? at il-
li laudant, ac vninscuiusque
florem, vnde, à quo, &
quemadmodum collegerim,
cognoscunt, méque oratio-
ne quidem ob florigeram
hanc messem commendant;
sed veriùs vosipsos, ac pra-
ta vestra amœnissima, qui
tam varia & versicoloria
produxistis extollunt: quæ
si quis rectè secernere, con-
nectere, ac concinnare no-
uerit, ita vt minimè alte-
rum ab altero discrepet;
nunquid cùm tam egregiè
quis à vobis affectus fuerit,
obloqui conabitur viris be-
nefactoribus, quorum gra-
tia existimationis alicuius
esse reputatur? ni eiusdem sit naturæ, cuius & Thamyris, vel

τὸν Εὔρυτον ἔτι τοῖς φυσιν, ὡς τοῖς Μουσαις ἀντάξειαν, παρ' ὧν ἔλαβε τὸν ὠδὸν ἢ τῷ Απόλλωνι ἐπιδείξειν, ἐναντία τοξεύων, καὶ ταῦτα, δεινοῦ ὄντι τοῦ τοξικοῦ. Πλ. τοῦτο μὲν, ὦ γενναῖε, κατὰ τὸς ῥήτορας εἴρηταί σοι ἐναντιώτατον γὰρ ὅτι τῶν πράγματι, καὶ χαλεπωτέραν σε ἐπιδείκνυσι τοῖς τόλμαν, ἄγε τῆ ἀδικία καὶ ἀχαριστία πρόσεστιν. ὃς παρ' ἡμῶν τὰ τοξεύματα, ὡς φὴς, λαβὼν κατ' ἡμῶν, ἐτόξευσον ἕνα τοῦτον ὑποθέμενος τὸν σκοπὸν, ἅπαντας ἡμᾶς ἀγορεύειν κακῶς. Διαῦτα παρὰ σοῦ ἀπειλήφαμεν. ἀνθ' ὧν σοι τὸν στεφανῶνα ἐπαινον ἀναπτάντων, οὐκ ἐκωλυομεν θρέψασθαι, καὶ τὸ πεπόλπιον ἐμπλησαμένον ἀπελθεῖν, ὥστε διάγε τοῦ μαλιστα δίκαιος ἂν εἴης ἀρβανεῖν. Λου. ὁρᾶτε; πῶς ὀργῆ ἀκούετε, καὶ οὐδεν τῶν δικαίων πεποίηκε. καί σοι οὐκ ἂν ᾠήθην ποτε, ὡς ὀργὴ Πλάτων, ἢ Χρυσίππου, ἢ Αριστοτέλε

ᶜ Eurytus, ita vt vel Musas, à quibus canendi normam acceperit, canendo, vel Apollinem iaculationis præceptorem iaculando prouocare audeat. PLAT. Verùm generose, hæc omnia Rhetorum more, ac maximè rebus contraria protulisti: siquidem proteruiorem tuam ostendunt audaciam, manifestamq; præ se ferunt iniustitiam ac ingratitudinem, si cùm à nobis (vt ipse fateris) iacula acceperis, ea contra nos iaculatus es hunc vnum scopum obseruans, vt nos omnes conuicijs lacessas. Talem siquidem à te consequimur gratiam, quoniam prata illa florida tibi reseruauimus, nec vt ne decerperes, sinúque repleto discederes, inhibuimus. ideò maximè ob hanc noxam mori dignus es. LVCIA. Videte, iræ aures præbetis: & quæ iusta sunt, minimè consideratis. ego verò me vunquam in Platonis, vel Chrysippi, seu Aristotelis,

σοτέλους, ἢ τῶν ἄλλων ὑμῶν κα-
θίκοιτο ἄν· ἀλλά μοι δοκεῖτε
μόνοι καὶ πόρρω εἶναι τοιού-
του. πολλοῦ ἀλλὰ μὴ ἀπειτόν γε,
ὦ θαυμάσιοι, μὴ δὴ πᾶν δίκης
ἀφικτέν ηται με. ὑμέτερον
γὰρ καὶ τοῦτο οἶω, μὴ βίᾳ, μηδὲ
κατὰ τὸ ἰσχυρότερον πολιτεύ-
εσθαι. δίκῃ δὲ τὰ διάφορα διαλυ-
θῆναι, διδόντας λόγους καὶ δε-
χομένους ἐν ᾧ μέρει. ὥστε δίκα-
σταὶ ἐπόμενοι, κατηγορεῖτε
μὲν ὑμᾶς, ἢ ἅμα πάντων, ἢ
ὅν τινα ἂν χειροτονήσητε ὑπὲρ
ἁπάντων, ἐγὼ δὲ ἀφλογίζο-
μαι πᾶς τὰ ἐγκλήματα λέ-
γα ἐὰν μή τι ἀδικῶν φανῶμαι,
καὶ τοῦτο πρὶν ἐμὲ γνῶ τὸ δίκαι-
ότατον, ὑφέξω δίκας καὶ τὴν ἀξί-
αν, ὑμᾶς δὲ βέλτιον ἡγοῦμαι τοῦ-
μόσετε. ἢν δὲ τὰς ἀνθρώπους ὑπο-
σχῶν, καθαρὸς ὑμῖν καὶ ἀνε-
πίληπτος εὑρίσκομαι, ἀφίστα-
σι μὴ οἱ δικασταί. ὑμᾶς δὲ εἰς
τοὺς ἐξαπατήσαντας ὑμᾶς, καὶ
προξενήσαντας κατ' ἐμοῦ. τὴν
ὀργὴν τρέψετε. Πλά. τοῦτο ἐκεῖ-
νο, ἐς πεδίον τὸν ἵππον, ὡς
πρακτεσαμένους τοὺς δικα-

telis aut reliquorum vestri ordinis iram incidere posse existimâssem: sed longè ab illis mihi distare videmini. Verùm, ô admirandi, ne indemnatum causáq; non cognita me interficiatis, quamuis & id vos deceat, ne vehementia ac manifesta violentia grassari videamini, iure scilicet controuersias dissoluere, rationes dantes: pariter & decipientes, iudicem eligere: meque vel vnà omnes accusare, aut qui omnium vice id agat, eligere. Ego verò obiectis respondere sum paratus: & si aliqua in re iniurius esse conuictus fuero, ac ita de me statuerit iudicium, merita expendam supplicia, noúq; violentum nil perpetrabitis. Si verò crimina diluere videbor, ac insons & ab omni culpa alienus esse inueniar, me iudices dimittent: vos verò in eos qui vos deceperunt, ac contra nos instigârunt, iram conuertetis.

PLAT. f Hoc illud est, 8 equũ in campũ, vt iudices eludere queat,

σὰς, ἀπόλοιο. φασὶ γὰρ ῥήτορά σε, καὶ δικανικόν τινα ἄνδρα, καὶ πανοῦργον ἐν τοῖς λόγοις. τίνα δὴ καὶ δικαστὴν οἴει λέγειν γνώσεσθαι, ὅν τινα μὴ σὺ λωροδοκήσῃς, οἷα πολλὰ ποιεῖτε ἄδικα, πείσας ὑπὲρ σοῦ ψηφίσασθαι; Λυ. βαρρεῖτε τοῦτο γε νίκα, οὐδ' ἐν τοιούτῳ δικαστικῷ ὑποπτεύω, ἢ ἀμφίβολον ἀξιώσαιμ' ἂν γενέσθαι, καὶ ὅστις ἀφικόμενός μοι τοῦ ψεύδους. ὁρᾶτε γὰρ τοῦ φιλοσοφίαν αὐτοῦ μετ' ὑμῶν ποιοῦμαι δικάστριαν ἔχων. Πλ. καὶ τίς ἂν καταγνοίη, ἄγε ἡμεῖς δικασώμεθα; Λυ. οἱ αὐτοὶ κατηγορεῖτε, καὶ δικάζετε, οὐδὲν οὐδὲ τοῦ δίκαιον. τοῦτον ὑπερφέρω τοῖς δικαίοις, καὶ ἐν πεισσίας ἀπολογήσασθαι ἐπιπαμβάνω. Πλ. τί ποιοῦμεν, ὦ Πυθαγόρα, καὶ Σώκρατες; ἔοικε γὰρ ἀνὴρ οὗτος ἄλογα πεπονθέναι, δικασθῆναι ἀξιῶν Σω. τί δ' ἄν, ἢ βαδίζωμεν ἐπὶ τὸ δικαστήριον.

queas, educere conaris. siquidem te Rhetorem & causidicum vehementem, in orationibusq; admodum collidum esse dicunt. Proinde quemnam iudicem fieri cupis? quem muneribus, vt pro te sententiam ferat (qualia iniusta multa perpetrare consueuistis) corrumpere haud valeas. LVC. Confidite. huius enim rei gratia nullum arbitrum suspectum, vel ancipitem, seu qui pro me iniustè calculum ferat, mihi euenire desidero. & vt certius id cognoscere positis, ego Philosophiam ipsam vnà vobiscum iudicem eligo. PLAT. At quisnam accusabit, si nos iudicauerimus? LVCIA. Vosmetipsi accusate, & iudicate: neque enim illud timeo, quoniam tam iusta antecello causa, támque luculenter & abundè me responsurum confido. PLA. Quid faciemus, ô Pythagora & Socrates? nam vir iste quoniam iudicio experiri dignũ ducit, haud absurdè prouocare videtur. SOC. Quid verò aliud, quàm vt ad iudiciũ pergamus,

σον. καὶ τὴν φιλοσοφίαν παραλαβόντες, ἀκόσωμεν; ὅ. τι καὶ ἀπολογίσεται; τὸ μὲν δίκης γὲ ὀυ ἐμέλησον, ἀλλὰ διαγνῶς ἰδιωτικὸν, ὀργίλων τινῶν ἀνθρώπων καὶ τὸ δίκαιον ἐν τῇ χαρὶ τιθεμένων. παρέξομεν τὸν ἀφορμὰς τοῖς κατηγορεῖν ἐθέλουσι καταλαβόντες ἄνδρα, μὴ ἀπολογησάμενον ὑπὲρ ἑαυτ. καὶ ταῦτα, δικαιοσύνῃ χαίρειν αὐτοὶ λέγοντες. ἢ τί ἂν ἔποιμεν Ανυτῳ καὶ Μελίτῳ περὶ τοῦ κατηγορήσαντων, ἢ τότε δικαστῶν, ἃ οὗτος θεάσεται, μηδὲ τὸν παράπαν ὕδατος μεταλαβόν; Πλά. ἄειτα παραινεῖς, ὦ Σώκρατες, ὥστε ἀπιόντες ἐπὶ τὴν φιλοσοφίαν. ἡ δὲ δικασάτω, καὶ ἡμεῖς ἀγαπήσομεν οἷς ἂν ἐκείνη διαγνῷ. Λο. νῦν, ὦ σοφώτατοι, ἀμείνω ταῦτα, καὶ νομιμότερα· τὸν μὲν τοιούτους φυλάττετε, ὡς ἔφην. δίκαιοι γὲ αὐτῶν μικρὸν ὕστερον ἐν τῷ δικαστηρίῳ. τὸν δὲ τὴν φιλοσοφίαν εὕρωμεν τις ἄρ' οὐ γὲ οἶδα

mus, assumptâque philosophia, quidnam responsurus sit audiamus. nam absque cognitione quid conari, non ad nos, sed potius ad viros quosdam iracundos, & qui iustitiam in manibus sitam continent, spectare videtur. præbebimus enim occasionem obloqui volentibus, si virum lapidabimus, nec pro se respondere permittemus, & hæc nosmetipsi iustitiæ valedicentes. Proinde quid Anyto & Melito accusatoribus meis, vel qui me tum damnârunt iudicibus, respondebo, si hic inauditus occubuerit, & [h] aquæ omnino compos non fuerit? PLAT. Rectè, ô Socrates, admones, ad Philosophiam igitur pergamus: & illa quidem dijudicet: nos verò, quicquid statuerit, amplectemur. LVCIA. Euge viri sapientiss. meliora hæc & iustiora: lapides verò, vt dicebam, seruate, siquidem paulò post in iudicio indigebitis. Verùm vbinam philosophiam quis inueniet? vbi enim habitet,

οἶδα ἔνθα οἰκεῖ· καί τοι πάνυ πολλὼ ἐπλανήθην χρόνον, ἀναζητῶν τὴν οἰκίαν, ὡς ξυγγενοίμην αὐτῇ ἔτα ἐντυγχάνων ἄντισι τριβώνια πρὶβυβλημένοις, καὶ πώγωνας βαθεῖς καθαμμένοις, παρ' αὐτῆς ἐκείνης ἅκραν φάσκουσιν, οἱόμην ἐδόκουν αὐτὸς, ἀνερώτων, οἱ δὲ πολὺ μᾶλλον ἐμοῦ ἀγνοοῦντες, ἢ οὔτ' ὅλως ἀπεκείνοντό μοι, ὡς μὴ ἐλεγχοίνην εὖν ἐδότες, ἢ ἄλλην θύραν ἀντ' ἄλλης ἀπεδείκνυον· ὀδέπω γοῦν καὶ τύμβον ἐξαρεῖν ἐπεδεώμεκα τὴν οἰκίαν. πολλάκις δὲ αὐτὸς ἐκάσας, ἢ ξυναγκάζοντός τινος, ἧκον ἂν ἐς τινὰς θύρας, βεβαίως ἐλπίζος τότε γὰρ εὑρηκέναι. τεκμαιρόμενος καὶ πλήθει τῶν ἐσιόντων τε καὶ ἐξιόντων ἁπάντων σκυθρωπῶν, καὶ τὰ σχήματα ὕπαλῶν, καὶ φρόντιστι καὶ τὴν πρόσοψιν. μετὰ τούτων ἂν ξυμπαθυθεὶς, καὶ αὐτὸς ἐσῆλθον ἂν ἔτα ἑώρων γυναῖόν τι οὐχ ἁπλοϊκὸν, ἀ καὶ ὅτι

habitet, non noui, quamuis lõgo circumerrauerim tempore, domum, vt eam conuenire possem, quærens: inde in quosdam vilibus amictos vestibus, barbasq; promissas gestantes incidi. qui cùm ad eandem se pergere assererent, eos scire existimans, interrogaui. at illi, quoniam me longè plus ignari essent, ne de ignorantia redargui possent, vel omnino nil respondebat, vel ianuam aliam pro alia ostendebant: ego verò in hunc vsque diem domum reperire haud quiui. Sæpiùs verò ipse suspicans, vel ductore quopiam, ad quasdam ianuas perueni, certissimè tum inuenisse sperans, à multitudine ingredientium & egredientium coniecturam sumens, qui omnes seueritatem quandam præse ferebant: forma erant decora, vultu verò meditabundi. hosce insecutus, & ipse quoque sum ingressus. ibi viraginem conspexi quandam, non incuriosè, sordi-

ὅτι μάλιστα ἐς τὸ ἀσφαλὲς καὶ ἀκόσμητον ἑαυτὸν ἐπιῤῥύθμιζον, ἀπὸ κατεφάνη μοι αὐτίκα, οὐ τὸ ἄφετον λοιπὸν καὶ ἄμικτον ἀκατάπαυστον ἐῶσα, οὐδὲ ἡ μαλὶς τὸν ἀναβολὸν ἀνεπιτηδεύτως παρεσκευάζετο. πρὸς δὲ τὸν κεκοσμημένη αὐτὸς καὶ πρὸς ὑπερβολὴν τῶν ἀθρωπάτων λοιπόν τι προσκεκοσμημένη. ὑπεφαίνετο δὲ τι καὶ ψιμύθιον, καὶ φύκος, καὶ τὰ ῥήματα πάνυ ἑταιρικά. καὶ ἐστασμένη ἐπὸ τῶν ἐρασῶν ἐς τὸ κάλλος, ἔχαιρε καὶ ἀποίη τις, προθύμως ἐδέχετο. καὶ τοὺς πλουσιωτέρους ἂν παρακαθιζομένη πλουσίους, τοὺς πένητας τῶν ἐρασῶν οὐδὲ προσέβλεπε, πολλάκις καὶ γυμνωθείσης αὐτῆς κατὰ τὸ ἀκόσιον, ἐῶν περιδέραια χρυσᾶ, καὶ ἐνχείλιον πάχυτρα. ταῦτα ἰδὼν, ἐπὶ πόδας αὖ ὀνόμενος ἀνέστρεφον, οἰτέρας δὲ λυπαδὴ τοὺς ἀκολουθοῦντας ἐκείνους, ἐλκομένους πρὸς αὐτῆς, οὐ τῆς ῥινὸς, ἀπὸ τοῦ πώγωνος, καὶ κατὰ τὸν Ἰξίονα, ἐδόλῳ ἀντὶ τῆς Ἥρας ξυνόντας.

Πλ.

dè vel inconcinnè excultam: verum quamprimum deprehendi eã dependulos cincinnos minimè ornando negligere, vestitusq; cultum studiosè affectare: & quamuis tam exquisitis mundicijs ornata esset, cultum tamen decoris: gratia dissimulare nitebatur. apparebat & fucus quidam, lenocinium. que: & verba perquam meretricia. ab amatoribus verò laudata, admodum gaudebat, & si quis aliquid dedisset, auidè suscipiebat: opulentiores quoque iuxta se locabat, amatores autem inopes nec aspicere dignabatur. Sæpiùs quoque cùm se casu denudasset, torques aureas anguillis crasiores conspicibam. Hæc cùm vidissem, confestim ad pedes sum conuersus, oppidoquam miseratione commotus ob infelices illos non naribus, sed barbis ad illam pertractos, ac Ixionis instar pro Iunone idolo congredientes.

PLATO.

Πλ. τοῦ μὴ ὀρθῶς ἔλεξας. οὐ γὰρ πρόδηλος, οὐδὲ πᾶσι γνώριμος ἡ θύρα. πολὺ ἀπ' ἀδήρ ἀνύσας βαδίζειν ἐπὶ τὴν οἰκίαν. ἐνταῦθα γὰρ ἐν κεραμεικῷ ἐπομενῶμεν αὐτὴν ἤδη τοι ἀφίξεται, ἐπανιοῦσα ἐξ Ἀκαδημίας, ὡς πειρατήσει καὶ ἐν τῇ Ποικίλῃ· τοῦτο γὰρ ὁσημέραι εἰθὸς ποιεῖν αὐτῇ. μᾶλλον δὲ ἤδη πρόσεισιν. ὁρᾶς τὴν κόσμιον τὴν ἀπὸ τοῦ σχήματος, τὴν ἐπὶ σωνοίᾳ βρίμα βαδίζουσαν; Λυ. πολλὰς ὁμοίας ὁρῶ τό γε σχῆμα καὶ τὸ βάδισμα, καὶ τὴν ἀναβολήν, καὶ τοιμία πάντων ἴσως ἀληθὴς φιλοσοφία ἡ ἐν αὐτοῖς. Πλ. οὐ λέγεις. ἀλλὰ δηλώσει ἄτις δὴ φθεγξαμένη μόνον. Φι. Παπαῖ, τί Πλάτων καὶ Χρυσίππος ἄνω, καὶ Ἀριστοτέλης, καὶ οἱ λοιποὶ ἅπαντες, αὐτὰ δὴ τὰ κεφάλαιά μου τῶν μαθημάτων; τί αὖθις εἰς τὸν βίον; ἆρα τίς ὑμᾶς ἐλυπεῖ τῶν κάτω; ὀργιζομένοις γοῦν ἐοίκατε. καὶ

PLATO. *Hæc quidem rectè dixisti. non enim manifestum, nec cunctis notum est ostium. atque haud necesse erit ad illius accedere domum. hic enim in Ceramico ipsam opperiemur. illa iam verò aderit, ex Academia reuertens, vt etiam in Pœcilo obambulet: id enim quotidie facere consueuit. quin potius iam est præsto. Vidésne ex effigie decorem, mansuetudinem ex aspectu: ipsam verò cogitabundam placidè incedere?* LVCIA. *Multas effigie, incessu & vestitu similes video: atqui inter has omnes solùm vna vera est Philosophia.* PLAT. *Rectè loqueris. verùm quænám sit, cùm solùm loqui cœperit, ostendet.* PHILOSOPHIA. *Papæ: cur Plato, Chrysippus quoque, & Aristoteles, nec non reliqui omnes, ipsa mea disciplinarum capita, apud superos? Cur rursus in vitam? Ecquis vos ex inferis læsit? Iracundis similes estis. Quis-*

καὶ τίνα τῶν ξυναβόντων ἄρ' τις ἴσ πον λωποδύτης τις, ἢ ἀνδροφόνος, ἢ ἱερόσυλός ἐστι; Πλά. νὴ Δία, ὦ φιλοσοφία, πάντων γε ἱερόσυλων ἀσεβέστατος, ὃς τῶν ἱερωτάτων κακῶς ἀγορεύειν ἐπεχείρησε, καὶ ἡμᾶς ἅπαντας, ὁπόσοι τι παρὰ σοῦ μαθόντες, τοῖς μεθ' ἡμᾶς καταλελοίπαμεν. Φι. εἶτα ἀγανακτεῖς τι λοιδορησαμένου τινὸς, καὶ ταῦτα ἀδότου ἐμοὶ, οἷα πῶς τῆς κωμῳδίας ἀκούσασα ἐν Διονυσίοις, ὅμως φίλω τι αὐτῷ κῆμα, οὐτε ἐδικασάμην, οὔτε κατασάμην πρόσελθοῦσα. ἐφίημι δὲ παίζειν τὰ εἰκότα, καὶ τὰ ξυνήθη τῇ ἑορτῇ, οἶδα γὰρ, ὡς κἂν ἄρ τι ἐπὶ σκώμματος χεῖρον γένοιτο, ἀλλὰ ξυναντίον, ὅπερ ἂν ᾖ καλὸν, ὥσπερ τὸ χρυσίον, ἀρσπώμενον τοῖς κόμμασι, λαμπρότερον ἀποτίθεται καὶ φανερώτερον γίνεται. ὑμεῖς δὲ οὐκ οἶδ' ὅπως ὀργίλοι καὶ ἀγανακτικοὶ γεγόνατε. τί δ' ἂν αὐτὸν ἄγχε-

nam hic existit, quem comprehensum ducitis? nunquid fur est, seu homicida, vel sacrilegus? PLATO. Ita per Iouem, ô Philosophia, & omnium sacrilegorum inquinatissimus, qui te sanctissimam maledictis incessere conatus est, paritérque nos omnes, quot quot abs te quippiam didicimus, ac posteris tradendum dereliquimus. PHILOS. Itaque maledicente quopiam indignamini, cùm sciatis qúænam ego à Comœdia in Dionysiis audire soleo? attamen ipsam amicam esse duco, neque in ius voco, seu accedens incuso, verùm conuenientia & festo congruentia ludere permitto. Nouì enim quòd nil ob scommata redditur deterius, sed econtrà quodcunque bonum existit, tanquam aurum cùm eruum inciditur, clarius relucet, fitq; splendidius. At vos nescio quemadmodum iracundia ac indignatione accensi estis. proinde cum

eum

ἄγχετε; Πλ. μίαν ἡμέραν τοῦ τοῦ παραιτησάμενοι, ἥκομεν ἐπ' αὐτόν, ὡς ὑποσχεῖν τοῦ ἀείσαν ὧν δέδρακεν. φήμαι γὰρ ἡμῖν διήκειν τῶν, οἷα εἴληφεν ἐπιόν ἐς τὰ πλήθη καθ' ἡμῶν. Φι. ἔτα τὸν δίκης, οὐ ἀπολογήσάμενον ἀπεκτεῖνατε; δῆλον γὰρ ὅτιν ἐπεῖν τι θέλων. Πλ. ἔκ, ἀλλ' ἐπὶ σὲ τὸ πᾶν ἀνεβαλόμεθα καὶ δι' ὅ, τι ἂν δοκῇ, τοῦτο ποιήσει τέλος τῆς δίκης. Φι. τί φῆς σύ; Λυ. τοῦτο αὐτό, ὦ δέσποινα φιλοσοφία, ἐπεὶ κἀμόνη ἀληθὲς ἐξευρεῖν δύνασαι. μόλις γὰν ἐρόμην, πολλὰ ἱκετεύσας, τὸ σοὶ φυλαχθεῖσα τοῦ δίκου. Πλ νῦν, ὦ κατάρατε, δέσποινα αὐτοῦ καλεῖς, πρόσθεν δὲ τὸ ἀτιμότατον φιλοσοφίαν ἀπέφαινες, ἐν τοσούτῳ ἀρκυθρωπον θεάτρῳ κατὰ μέρη δύ' ὀβολῶν ἕκαστον ἐδίδου αὐτῆς τὸν λόγων; Φι. ὁρᾶτε, μὴ οὐ φιλοσοφίαν οὗτός γε, ἀλλὰ γόητας ἄνδρας ἐπὶ τῷ ἡμετέρῳ ὀνόματι πολλὰ καὶ μιαρὰ πρα-

eum strangulatis? PLAT. Vnũ hunc postulantes diem, contra illum emersimus, vt ob commissa malefacta dignas persoluat pœnas. Fama etenim cognouimus, qualia contra nos in vulgus sparserit. PHIL. Igitur eum indemnatum ac mauditum interficietis? Atquĩ dicere quid velle videtur. PLAT. Minimè: verùm negocium omne tibi committemus, vt cognita causa, quicquid visum fuerit, statuas. PHIL. Quid tu ais? LVCIA. Hoc idem, ô hera Philosophia, quandoquidem sola veritatem inuenire potes: vix enim multis obtinui precibus, vt tibi causa delegaretur. PLAT. Nunc, ô execrande, ipsam appellas, paulò antè verò rem esse turpissimam philosophiam asserebas, cùm in tãto theatro etiam pro duobus obolis vnũquemq; singulatim venalem proponeres meministine sermonum? PHIL. Atqui videte ne non philosophiam iste, verùm præstigiatores viros sub vestri nominis obtentu multa ac fœ-

ζυτας. ἀγόρασι κακῶς. Λυ. ἔασον αὐτίκα, ἢν ἐθέλῃς ἀρ-
νοῦμαι ἀκέραν. μόνον ἀπίω μὴ ἐπ' Αρειον πάγον, πλη-
σίον δὲ ἀς τὴν Ακρόπολιν αὐ-
τῆν, ὡς ἂν ἐκ περιωπῆς ἅμα
καταφανεῖ πάντα τὰ ἐν τῇ
πόλει. Φι. ὑμεῖς δὲ, ὦ φίλοι,
ἐν τῇ Ποικίλῃ τέως περιπα-
τοῦντες· ἥξω γὰρ ὑμῖν, ἐκδικά-
σας τὴν δίκην. Λυ. τίνων
δὲ ἄσιν, ὦ Φιλοσοφία; πάνυ
γὰρ κόσμιαι καὶ αὐταὶ δοκοῦ-
σιν. Φι. Αρετὴ μὲν ἡ ἀνδρώ-
δης αὕτη, Σωφροσύνη δ' ἐκεί-
νη, καὶ Δικαιοσύνη παρ' αὐ-
τῆν. ἡ πενταμμένη δ' Παιδεία.
ἡ ἀμυδρὰ δὲ αὕτη, καὶ ἀσα-
φὲς τὸ χρῶμα, ἡ Αλήθεια ἐσ-
τιν. Λυ. οὐχ ὁρῶ ἐγώ τινα καὶ
λέγεις. Φι. τὴν ἀκαμπύσιον
ἐκείνην οὐχ ὁρᾶς: τὴν γυμνὴν,
τὴν ἐπιφόνου σοῦν ἀεὶ καὶ διολι-
θάνουσαν; Λυ. ὁρῶ νυνὶ μόλις. ἀλλὰ τί ὀχεῖ καὶ ταῦτας ἄ-
γεις, ὡς πλήρου γνόφου καὶ ἐντελῆς τὸ σωφρονιστὴν Αλή-
θειαν

da committentes, maledictis infectatus sit. LVCIA. Quamprimùm cognoscet, si saltem respondentem audire velis. tantummodo ad Arium abeamus pagum, seu potius in arcem ipsam, vt tanquam ex specula, cuncta pariter quæ in vrbe sunt, manifestè pateant. PHILOSOPHIA. At vos, ô amicæ, in Pœcilo tantisper deambuletis porticu, adero etenim quum primùm dijudicatum fuerit. LVC. Quænam, ô Philosophia, hæ sunt? nam & ipse admodum ornatæ esse videntur. PHILOSO. Virilis hæc Virtus ipsa, illa verò Modestia, penes quam Iustitia: at ontesignana Disciplina: dubio verò colore, & vix apparens illa, Veritas est. LVC. Non video. quamnam dicis? PHIL. Nonne inornatam illam cernis, nu-

d

tam inquam, subterfugientem semper, ac subterlabentem? LVC. Vix nunc tandem cerno: verùm cur non & has ducis, vt penitùs repleatur consessus? siquidem Veritatem

θεαν δέ γε καὶ ξυνήγορον ἀναβιβάσθαι πρὸς τὸν δίκλιν βούλομαι. Φι. νὴ Διὰ, ἀκολουθήσατε καὶ ὑμεῖς. οὐ βαρὺ γὰρ, μίαν δικάσαι δίκλιν· καὶ ταῦτα, περὶ τῶν ἡμετέρων ἐσομένου. Αλ. ἄπιτε ὑμεῖς· ἐγὼ γὰρ οὐδὲν δέομαι ἀκούειν, ἃ πάλαι οἶδα ὁποῖά ἐστιν. Λυ. ἀλλ' ἡμῖν, ὦ Αλήθεια, ἐν δέοντι ξυνδικάζοις ἂν, ὡς καὶ καταμαθοῦσαι ἕκαστα. Φι. ἔκειν ἐπάγομαι καὶ τὸν θεραπαινίδιον τοῦτο, συνοικειοτάτω μοι ὄντι· Λυ. καὶ μάλα ὁπόσον ἂν ἐθέλῃς. Φι. ἕπεσθον, ὦ Εὐνοιεία καὶ Παρρησία, μετ' ἐμοῦ, ὡς τὸν δείλαιον τοῦτον ἀνθρωπίσκον, ἐρασθὲν ἡμέτερον ὄντα, καὶ ἀνυδρωνούντα ἐπὶ μικρομιᾷ πεφασκεν δικαίᾳ, σῶσαι δυνηθῶμεν. σὺ δ' Ἔλεγχε αὐτοῦ περίμενον. Λυ. μὴ δαμῶς, ὦ δέσποινα. ἐκείνω δὲ καὶ οὗτος, καὶ εἴ τις ἄλλος· οὐ γὰρ τοῖς τυχοῦσι θεοῖς πρεσπολεμοῦσαι δικάσαι μοι, ἀλλ' ἀναλόσιν ἀνθρώ-

ritatem & Patrocinium ad iudicium pariter ascendere volo. PHIL. Rectè peroluem. sequimini igitur & vos: non enim difficile erit vnicum iudicare iudicium precipuè cùm de nostris agetur. VERITAS. Abite vos. nil enim mea refert ea audire, quæ quidem qualia sint noui. LVCIA. Verùm, ô Veritas, vt iudicio adsis, ac singula diligenter exquiras, maximè nostra interest. PHILO. Nunquid famulitium hoc mihi admodum beneuolum deducam? LVCIA. Valde quidem, & quemcumque volueris. PIHL. Sequimini, ô Ingenuitas, Loquendique libertas, vt miserum hunc homuncionem, amatorem nostrum, ac nullo prætextu iusto periclitantem, saluare possimus. at tu, Elenche, illic remane. LVCIA. Minimè. ô hera: quin ille quoque veniat, & si quis alius. haud enim cum fortuitis necesse est me depugnare deis, verùm cũ arrogãtibus difficilimæ & redarguionis homi-

θρώποις, καὶ λυσελέγκτοις, ἀ-
εί τινας ἀφορμὰς εὑρίσκο-
μένοις, ὥστε ἀναγκαῖος ὁ Ε-
λεγκτος. Φι. ἀναγκαιότατος
μὲν οὖν ἄμεινον δέ, εἰ καὶ τὴν
ἀπόδειξιν παραλάβοις. Αλ.
ἕπεσθε πάντες, ἐπεί περ ἀναγ-
καῖοι δοκεῖτε πρὸς τὴν δίκην.
Αριστ. ὁρᾶς, πῶς τεταράττε-
ται καθ' ὑμῶν, ὦ Φιλοσοφία,
τὴν Αλήθειαν. Φι. ἕτερα δεδίατε,
ὦ Πλάτων, καὶ Χρύσιππε,
καὶ Αριστότελες, μή τι ψεύσω-
ται ὑπὲρ αὐτοῦ Αλήθεια ὖσα;
Πλά. ἐ τοῦτο, ἀλλὰ δεινῶς πα-
νοῦργός ἐστι, καὶ κολακικὸς, ὥ-
στε παραπείσει αὐτῶν. Αλή.
θαρρεῖτε, οὐδὲν ἐ μὴ γένηται
ἄδικον, Δικαιοσύνης ταύτης
συμπαρούσης. ἀπίωμεν οὖν·
ἀλλ' ἐπί μοι σὺ, τί σοι τὔνομα;
Λου. ἐμοὶ Παρρησιάδης,
Αληθίων τοῦ Ελεγξικλέους.
Φι. πατρὶς δέ; Λου. Συρος,
ὦ Φιλοσοφία, τῶν ἐπ' Εὐφρα-
τιδίων· ἀλλὰ τί τοῦτο; καὶ
γὰρ τούτων τινὰς οἶδα τῶν
ἀντιδίκων μου, οὐχ ἧττον ἐμοῦ

βαρ

nibus, & qui semper effugia quædam inueniant, ita vt necessarius sit Elenchus. PHILO. Igitur admodum necessarius. melius verò si & Demonstrationem tecum assumas. VER. Sequimini omnes, quandoquidem ad iudicium necessarij videmini. ARISTO. Cernisne, ô Philosophia quemadmodum propter nos Veritati subblãditur? PHILOS. Numquid, ô Plato, Chrysippe, & Aristotelei, veremini ne sui causa, cùm Veritas sit, mentiatur? PLA. Non hoc: sed admodum callidus est, & blandiculus, ita vt illi persuadere posset. PHIL. Confidite. nil iniqui, cùm Iustitia hæc adsit, fieri poterit. Abeamus igitur. Verùm dic mihi tu, quod tibi nomen est? LVC. Mihi? Parrhisiades Alethionis Elenxiclei. PHILOS. Patria verò quænam? LVC. Syria, ô Philosophia, iuxta Euphratem. Sed quid hoc est? noui. n. quosdam ex his meis aduersarijs, non minùs quàm ego

βαρβάρους· τὸ γὰρ τρόπος δὲ καὶ ἡ παιδεία, ἃ κατὰ Σολέας, ἢ Κυπρίους, ἢ Βαβυλωνίους, ἢ Σταγείτας. καί τοι πρόσχες σὺ ὅδε ἂν γένοιτο ἔλαττον, οὐδ' ἐπὶ τῷ φωνῇ βάρβαρος εἴη τις, εἴπερ ἡ γνώμη ὀρθὴ καὶ δικαία φαίνοιτο οὖσα. Φι. οὐ λέγεις. ἁπλῶς γὰρ τοῦτο ἐρόμην, ἡ τέχνη δέ σοι τίς; ἄξιον γὰρ ἐπίστασθαι τοῦτό γε. Λου. μισαλαζών ἐμι, καὶ μισογόης, καὶ μισοψευδής, καὶ μισότυφος, καὶ μισῶ πᾶν τὸ τοιουτόδε εἶδος τῶν μιαρῶν ἀνθρώπων. πάνυ δὲ πολοί εἰσιν, ὡς οἶδα. Φι. Ηράκλεις, πολυμισῆ τινα μέτεα τῶν τέχνων. Λου. οὐ λέγεις. ὁρᾷς γὰρ ὁπόσοις ἀπεχθάνομαι, καὶ ὡς κινδυνεύω δὲ αὐτῶν οὐ μόνον ἀλλὰ καὶ τῶν ἐναντίαν αὐτῇ πάνυ ἀκριβῶς οἶδα. λέγω δὲ τῶν ἀφ' τοῦ φιλῶ τῶν ἀρχὴν ἔχουσαν. φιλαλήθης γὰρ, καὶ φιλόκαλος, καὶ φιλαπλοικὸς, καὶ ὅς ὡς φιλεῖσθαι συν-

sum, barbaros genere, moribus verò & disciplina non Solenses vel Cypriot, seu Babylonios, aut Stagiritas. Siquidem quantum ad te pertinet, nil refert siquis voce sit barbarus, dummodo iustè ac rectè sentire videatur. PHILOS. *Benè dicis: verùm & hoc quæro, quámnam artem nosti? quoniam & id scire decet.* LVCIA. *Arrogantiæ sum osor, & versutiæ osor, & mendacij osor, & insolentiæ osor: omnésque eiusmodi coinquinatorum hominum odi species: sunt enim, vt nosti, perquàm multæ.* PHILOS. *Hercules, odij plenam exerces artem.* LVCIA. *Rectè dicis, cernis etenim quibúsnam odio sim, & quemadmodum propter eam periclitor. Verùm & contrariam admodum probè noui artem, eam inquam, quæ ad amare exordium sumit. sum enim veritatis amator, & honesti amator, & synceritatis amator, ac omnium quæ ad amare spectare*

συγγνῶ. πλὴν ἀπ' ὀλίγοι πάν-
υ τούτου ἄξιοι τῆς τέχνης. οἱ
δὲ ὑπὸ τῇ ἐναντίᾳ ταττόμε-
νοι, καὶ ὡς μίσει οἰκειότε-
ροι, ψυτακισμοῦσι. λιμδυ-
νῶν τοιγαροῦν τὴν μὲν ὑπ'
ἀργίας ἀπεμαθὼν ἤδη, τὴν
δὲ πάνυ ἐκεῖνα γνῶναι. Φι. καὶ
μὴν οὐκ ἐχρῆν. τὸ γὰρ αὐτὸ
καὶ τάττουσι, καὶ τάττει. ὅ-
τι μὴ διαφέρει τὼ τέχνα. μία
γὰρ ἐστὸν ἀν' ἄνω δοκοῦσα.
Λου. ἄμφω σὺ οἶδα ταῦτα,
ὦ Φιλοσοφία. τὸ μὲν τοι ἐ-
μὸν ζιστόν ἄρα, οἷον τὸς μὲν
πονηρὸς μισῶν, ἐπαινῶν δὲ
τοὺς χρηστοὺς, καὶ φιλῶν. Φι.
ἄγε δὴ, πορευόμεθα γὰρ ἔνθα
ἐχρῆν. ἐνταῦθά που ἐν τῷ
πρόνάῳ τῆς πολιάδος δικάζο-
μεν. ἱέρεια διάθου ἡμῖν
τὰ βάθρα, ἡμεῖς δὲ ἐν τοσού-
τῳ προσκυνήσωμεν τὴν θεόν.
Λου. ὦ πολιὰς, ἐλθέ μοι κα-
τὰ τῶν ἀλαζόνων σύμμαχος,
ἀναμνησθεῖσα ὁπόσα ἐπιορ-
κούντων ὀσημέραι ἀκούεις αὐ-
τῶν. καὶ ἃ πράττουσι δὲ μό-
νη ὁρᾶς, ἅτε δὴ ἐπίσκοπος
ὖσα,

spectare videntur. Verùm pauci admodum hac arte sunt digni: qui verò ex aduerso sunt constituti, ac odio magis familiares, infiniti. Periclitor igitur illam quidem ob segnitiem iam dediscere, hanc verò etiam nimium callere. PHILOS Atqui haud oportebat: eiusdem enim ferunt esse & illa & ista, ita vt indiuisibilis sit ars. vnica etenim est, quanuis binæ esse videantur. LVCIA. Melius tu hæc, ô Philosophia, nosti: meum verò ita se habet, vt prauos odio habere, bonos autem laudare & amare consueuerim. PHILOS. Age, quò oportebat, iam deuenimus. hîc in Mineruæ iudicabimus vestibulo. Heus sacerdos, dispone sedilia: nos interim deam adorabimus. LVCIA. Obsecro, Pallas, contra arrogantes mihi auxilium ferto, ac recordare quanta ipsorum periuria quotidie audis: sola enim tanquam speculatrix

quæ

ῆσα, νῦν καιρὸς ἀμυύασθαι αὐτός. ἐμὲ δὲ λῶ που κρατεῖν ἡμῶν ἴδης, καὶ πλείους ὧν εἶπον ἀμύναιο, σὺ πειθεῖ τῷ σεαυτῆς, σῶφ. Φι. ἄρ. ἡμεῖς μὲν ὑμῖν καὶ δὴ καθήμεθα, ἕτοιμοι ἀκούειν τῶν λόγων· ὑμεῖς δὲ πειρόμενοί τινα ἐξ ἁπάντων, ὅστις ἄν σε κατηγορῆσαι ἄν δοκῇ, ξυνείρετε τῷ κατηγορίᾳ, καὶ διελέγχετε. ὀ γὰρ οἷόν τε πάντας ἅμα λέγειν. σὺ δέ, ὦ Παρρησιάδη, ἀπολογήσῃ μετὰ ζῆλο. Ανα. τίς οὖν ὁ ἐπιτηδειότατος ἐξ ἡμῶν ἂν γένοιτο πρὸς τὸν δίκαιον; ὦ Πλάτων, ὅτι μεγαλόνοια θαυμαστή, καὶ καλλιφωνία δεινῶς Αττικὴ, καὶ τὸ κεχαρισμένον, καὶ πειθὼς μετὸν, ὅτι σωίσις, καὶ τὸ ἀκριβὲς, καὶ τὸ ἐπαγωγὸν ἐν καιρῷ τῶν ἀρδιέξιων· πάντα ταῦτα σοι ἀθρόα πάρεστιν, ὥστε τῷ πρὸς κατηγορίαν δίκην, καὶ ὑπὲρ ἁπάντων εἰπεῖν τὰ εἰκότα. νῦν ἀναμνήσθητι πάντων ἐκείνων, καὶ συμφόρα

quæ perpetrant vides, nunc tempus illos vlciscendi adest: si verò me victum cernes, nigrósque superare, tuum adijce calculum méque saluato. PHILOS. Agite iam consedimus, vestras parati audire querelas: vos verò ex omnibus quempiam eligatis, qui egregiè accusare ac redarguere nouerit, quandoquidem impossibile est vos omnes pariter loqui. Tu autem Parrhisiades dehinc respondebis REVIVISCENTES. Quis igitur è nobis, vt potissimùm hanc agat causam, idoneus erit? Tua, ô Plato, excellens prudentia est admiranda, eloquentia verò redundans, & Attico lepôre referta, flexanima & venusta: cognitio autem ac diligentia, necnon tempestiua demonstrationum inductio, hæc omnia copiosè tibi adsunt: quapropter accusationem suscipe, & pro cunctis, quæ digna sunt, eloquere: ac omnium illorum nunc reminiscaris, & in hor

συμφόρεις τὸ αὐτὸ, εἴ τι σοι πρὸς Γοργίαν, ἢ Πῶλον, ἢ Πρόδικον, ἢ Ἱππίαν εἴρηται. δεινότης οὗτος ὅσον ἐν τῇ παιδιᾷ οὖν καὶ τὰς ἀρωνείας, καὶ τὰ κομψὰ ἐκφέρε, καὶ σωιχῇ ἐρώτα. κἂν σοι δοκῇ κἀκεῖνό που παράβυβον, ὡς μέγας Ζεὺς πτηνὸν ἅρμα ἐλαύνων, ἀγανακτήσειεν ἄν, εἰ μὴ οὕτω ὑπόσχῃ τῷ δίκῃ. Πλω. μηδαμῶς, ἀπό τινα τῶν σφοδροτέρων πυκνοτέρα, Διογένη τοῦτον, ἢ Αντισθένη ἢ Κρατητά, ἢ καὶ σὲ, ὦ Χρύσιππε. οὐ γὰρ δὴ κάλλους, ἐν τῷ παρόντι, καὶ δεινότητος συγγραφικῆς ὁ καιρὸς, ἀπό τινος ἐλεγκτικῆς καὶ δικανικῆς παρασκευῆς. ῥήτωρ δὲ ὁ Παρρησιαδής ἐστιν. Δι. ἀπ' ἐγὼ αὐτῶ κατηγορήσω, καὶ γὰρ οὐδὲ πάνυ μακρῶν οἶμαι τῶν λόγων δεήσεσθαι. καὶ ἅπως δὲ, ὑπὲρ ἅπαντας ὕβρισμαι δι' ὀβολῶν πρᾶσιν ἀπεκηρυγμένος. Πλά.

in hoc vnum confer siquid aduersus Gorgiam, aut Polum, seu Prodicum, vel Hippiam à te dictum est. Vehementior hic existit: expedi igitur ironias & sales, copiosasq; illas & iucundas comitates: quin, si videbitur, nonnunquam exuperes, o vt magnus Iupiter alatum impellat currum, ac indignatione moueatur, ni ille debitas expendat pœnas. PLAT. Minimè, sed vehementiorem quendam eligamus. Diogenem hunc, vel Antisthenem, aut Cratetem, seu te, Chrysippe. non enim elegantiæ perpolitæ in præsenti, nec conscribendi acrimoniæ est tempus, sed redargutionis cuiusdam, ac iudicialis exercitationis. Rhethor enim est Parrhisiades. DIOG. Proinde ego ipse accusabo. non enim sermonibus nimiùm longis opus est, arbitror. Accedit, quòd præ cunctis reliquis iniuria sim affectus, paulò antè precio duorum obolorum præconis voce venalis expositus.

PLAT.

Πλα. ὁ Διογένης, ὦ Φιλοσοφία, ἐρῶ τὸν λόγον τὸν ὑπὲρ ἁπάντων. μέμνησο δὲ, ὦ γενναῖε, μὴ τὰ σεαυτοῦ μόνον προσβάλῃς ἐν τῇ κατηγορίᾳ, τὰ κοινὰ δὲ ὁρᾷς. εἰ γάρ τι καὶ πρὸς ἀλλήλους διαφερόμεθα ἐν τοῖς λόγοις, οὐ διὰ τοῦτο μὴ μὴ ἐξέταζε, μηδ' ὤσις δεῖ ὁ ἀληθέστατος, νῦν λέγω ὅλως δὲ, ὑπὲρ φιλοσοφίας αὐτῆς ἀγανάκτει πεπονθεῖσης, καὶ κακῶς ἀκουούσης ἐν τοῖς Παρρησιάδου λόγοις. καὶ τὰς προαιρέσεις ἀφεὶς ἐν αἷς διαλαλοῦμεν, ὃ κοινὸν ἅπαντες ἔχομεν, τοῦτο ὑπερμάχει. ὅρα δὲ μόνον προεστησάμεθα, καὶ ἐν σοὶ τὰ πάντα ἡμῶν νῦν κινδυνεύεται, ἢ σεμνότατα δόξαι, ἢ ζηλωτὰ πεπονθέναι, οἷα οὕτω ἀπέφηνε.

Δι. Θαρρεῖτε οὐδὲν ἐπιθέσομαι. ὑπὲρ ἁπάντων ἐρῶ, κἂν ἡ φιλοσοφία δὲ πρὸς τοὺς λόγους ἐπικλαθεῖσα (φύσει γὰρ ἥμερος καὶ πρᾶος ἐστιν) ἀφεῖναι διαβουλεύεται αὐτὸν, ἀπ'

PLAT. Diogenes, ô Philosophia, pro cunctis loquendi prouinciam subibit. Verum, ô generose, memineris te accusatione ista non solùm rem tuam, sed communem agere. si enim inuicem in quibusdam discrepamus, tu id nunc minimè scruteris: nec quis rectius sentiat, inquirere curabis: sed ob hoc solum, quoniam philosophia ipsa iniuria sit affecta, ac malè in Parrhisiadis audierit sermonibus, indigneris. Opiniones verò in quibus diffidere videmur, omitte: pro eâ re quæ omnibus communis est, digladiare videsis. Te solum præposuimus, ac nunc in te cuncta nostra periclitantur, vt vel maximè syncera videantur. vel talia, qualia ille designauit, esse credantur.

DIOG. Confidite. nihil prætermittemus: pro omnibus verba faciam. Proinde etsi Philosophia sermonibus commota, (natura enim mansueta ac mitis est) ipsum absoluere statuerit, non

ἀπ' οὐ τὰ ἡμᾶ ἐνδεήσει. δεῖξω γὰρ αὐτῷ ὅτι μὴ μάτην ξυλοφορεῖμεν. Φι. τοῦτο μὲν μὴ λαμῶς, ἀπὸ τοῦ λόγου μᾶλλον· ἄκεστον γὰρ, ἢ περ τοῦ ξύλου. μὴ μέντοι δ' οὖν, ἤδη γὰρ ἐκκέχυται τὸ ὕδωρ, καὶ πῶς σὺ τὸ δικαστήριον ἀφεῖσθαι. Λυ· οἱ λοιποὶ καθιζέσθωσαν, ὦ Φιλοσοφία, καὶ ψηφοφορείτωσαν μεθ' ὑμῶν· Διογένης δὲ κατηγορείτω μόνος. Φι. ἢ δεδοίκας οὖν, μή σε καταψηφίζονται; Λου. οὐδαμῶς, πλείοσι γοῦν κρατήσαι βούλομαι. Φι. γνοῖεν σου ταῦτα. καθίσατε δ' οὖν· σὺ δ' ὦ Διόγενες λέγε. Δι. οἷοι μὲν ἡμεῖς ἄνδρες ἐγενόμεθα περὶ τὸν βίον, ὦ Φιλοσοφία, πάνυ ἀκριβῶς οἶσθα, καὶ οὐδὲν δεῖ λόγων. ἵνα γὰρ τὸ κατ' ἐμὲ σιωπήσω, ἀπὸ Πυθαγόραν τοῦτον καὶ Πλάτωνα, καὶ Ἀριστοτέλη, καὶ Χρύσιππον, καὶ τοὺς ἄλλους τίς οὐκ οἶδεν, ὅστις τὸν βίον καλὰ ἐσκεμμένος; ἃ δὲ τοιούτους ὄντας ἡμᾶς

non tamen mea deerunt. illi enim, quòd baculos haud frustra geramus, ostendam. PHIL. Minimè hoc: verùm potius sermone, P satius enim lingua quàm ligno rem agere. ne igitur cunctetis: iam enim effusa est aqua, conciliumq; in te oculos coniecit. LVC. At reliqui quoque, ô Philosophia, consideant, ac vobiscum dijudicent: Diogenes verò solus accuset. PHIL. Verùm nunquid vereris ne contra te calculum ferant? LVC. Minimè: plures enim superare volo. PHIL. Generosa hæc tua: desidete igitur tu verò Diogenes loquere. DIOG. Qualesnam circa vitam, ô Philosophia, viri extiterimus, tute optimè nosti, verbisq; minimè indiget: nam vt de me sileam, quisnam ignorat quanta bona Pythagoras iste, & Plato, & Aristoteles, & Chrysippus, reliqui denique in vitæ humanæ vsum contulerint? Verùm quibusnam contumelijs, quamuis tales extiteri-

ἡμᾶς ὁ φιλοσοφατάρατος ὁ τόσοι Παρρησιάδης ὑβρικὼς, ἤδη ἐρῶ, ῥήτωρ γάρ τις, ὥς φασιν, ὢν, ἀφεὶς τὰ δικαστήρια, καὶ τὰς ἐν ἐκείνοις ἀδοξοκιμίας, ὁπόσον ἢ δυνότητος, ἢ ἀκμῆς ἐπιπόνησε ἐν τοῖς λόγοις, τὸν πᾶν ἐφ' ὑμᾶς συσκευασάμενος, ὁ παύεται μὴ ἀγορεύων κακῶς, γόητας καὶ ἀπατεῶνας ἀφικαλῶν, τὰ πλήθη δὲ ἀναπείθων καταγελᾶν ἡμῶν, καὶ καταφρονεῖν ὡς τὸ μηδὲν ὄντων, μᾶλλον δὲ καὶ μισεῖσθαι πρὸς τῶν πολλῶν ἤδη πεποίηκεν αὐτὸς τε ἡμᾶς, καὶ σὲ τὸν φιλοσοφίαν, φλυαρίας καὶ λήρους ἀφικαλῶν τὰ σὰ, καὶ τὰ σπουδαιότατα. ὧν ἡμᾶς ἐπαίδευσας, ἐπιχλευασμῷ διεξιὼν, ὥστε ἑαυτὸν μὲν κροτεῖσθαι καὶ ἐπαινεῖσθαι πρὸς τῶν θεατῶν, ἡμᾶς δὲ ὑβρίζεσθαι φύσει γὰρ ζηδὸν ὅταν ὁ πολὺς λεὼς, χαίρουσι τοῖς ἀφικνουμένοις, καὶ λοιδορουμένοις, καὶ μάλιστ' ὅταν τὰ σεμνότατα τὰ ἐξ-

extitcrimus, scelestissimus hic Parrhisiades nos lacessierit, iam dicere pergam. Cùm enim Rhetor, vt aiunt, fuisset, derelicto foro, ac illius existimatione, quicquid vehementiæ ac orationis vigoris consecutus est, vniuersum illo contra nos se instruens, non desinit maledictis insectari, præstigiatores ac deceptores subinde vocans: multitudmnisq; vt nos deridear & contemnar, tanquam nullius simus momenti, persuadet: quinimo multorum iam odium non in nos solùm, sed contra te quoque, ô Philosophia, suscitauit potissima etiam tua mendacia ac nugas appellans, & quæ nos edocuisti, subsannatione incessens, ita vt à spectatoribus laudetur, ac non vulgariter illi applaudatur, nos verò intolerandis afficiamur iniurijs. ¶ Vulgus siquidem eiusce vt plurimũ est naturæ, vt cũ res cauillatione ac male-

dicentia agatur, gaudeat: præcipuè cùm ea quæ absolutissi-

τα δὲ λοιδωτα διεσύρητο. ὥσπερ ἀμέλει καὶ πάλαι ἔχαιρον ἀριστοφάνει καὶ ὑπόλιδι, σκηπτάλω τουτονὶ ἐπὶ χλευασμῷ τινὰς τῶν ἐν τῷ σκηνῷ, καὶ κωμῳδοῦσιν ἀποκότους τινὰς περὶ αὐτῷ κωμῳδίας. καί τοι κἀκεῖνοι μὲν καθ' ἑνὸς ἀνδρὸς ἐτόλμων τὰ τοιαῦτα, καὶ ἐν Διονυσίοις ἐφεμέρου αὐτὸ δρᾶν. καὶ τὸ σκῶμμα, μέρος τι ἐδόκει τῆς ἑορτῆς. καὶ ὁ θεὸς ἴσως χαίρει, φιλόγελός τις ὤν. ὁ δὲ τοὺς ἀείσους ξυγκαλῶν ἐκ πολλῶν φροντίσας ἢ παρασκευασάμενος, καὶ βλασφημίας τινὰς ἐν παχὺ βιβλίον ἐγράψας, μεγάλῃ τῇ φωνῇ διαγορεύει κακῶς Πλάτωνα, Πυθαγόραν, Ἀριστοτέλη τε, χρυσίππον ἐκεῖνον, ἐμοί, καὶ ὅλως ἅπαντας, ὅτι ἑορτῆς ἐφιέσης, οὔτε ἰδίᾳ τι πεῖν ὑμῶν παθών· ἔχει δὲ ἄντινα συγγνώμην αὐτῷ τὸ πρᾶγμα, εἰ ἀμυνόμενος, ἀλλὰ μὴ ἄρχων αὐτὸς ἔδρασε, καὶ τὸ πολυτιμότατον, ὅτι

ma esse videntur, mordicùs arripiuntur: quemadmodum olim gaudebat, cùm Aristophanes & Eupolis irrisionis gratia Socratem hunc in scenam introducerent, Comœdiasq; absurdas quasdam de illo commentarentur. Et illi quidem contra virum unum talia sunt ausi: ac in Dionysiis, cùm id facere concessum esset, scommataq; partem quædam festiuitatis viderentur, forsitanq; deus, cùm lepidus quispiam esset, delectaretur. at iste deliberatè, ac multo studio instructus, in optimos quosque inuectus est: librum enim ingentem blasphemijs quibusdam refertum conscripsit, magnaq; voce Platoni, Pythagoræ, Aristoteli huic, Chrysippo illi, mihi, omnibus deniq; maledicit, cùm id nec festiuitas permittat, nec priuatim aliqua in re à nobis læsus fuerit. Parcendum enim illi foret, si talia iniuriam repellendo non inferendo ageret. Et quod omnium gra-

ὅτι ταῦτα ποιῶν, καὶ τὸ τὸν ὄνομα, ὦ φιλοσοφία, καταδύεται· καὶ πείθων τὸν διάλογον, ἡμέτερον οἰκέτην ὄντα, τοῦτο ξυναγωνιστὴ καὶ συνεργὸν χρῆται κατ' ἡμῶν, ἔτι καὶ Μένιππον ἀνα πείσας, ἕτερον ἡμῶν ἄνδρα, ξυγκωμωδεῖν αὐτῷ τὰ πολλά. ὃς μόνος ὁ παρεῖναι, δεῖ κατηγορεῖ μετ' ἡμῶν, πρόδοτος τὸ κοινόν, ἀνθ' ὧν ἁπάντων ἄξιος ἐστιν, αὐτὸν τιμωρεῖν τῷ δικῷ. καὶ τί γὰρ ἂν ἐπεῖν ἔχοι, τὰ ἐγκυρότατα δικαιότατα τοσούτων μαρτύρων; χρήσιμον γὰρ καὶ πρὸς ἐκείνους τὸ τοιοῦτον, ἐὰν θιάσωνται αὐτὸν κολασθέντα, ὡς μὴ δὲ ἄλλος τις ἔτι καταφρονεῖν Φιλοσοφίας. ἐπὶ τόγε τῷ ἡσυχίαν ἄγειν, καὶ ὑβριζόμενον ἀνέχεσθαι, ὁ μετριόηθος ἀλλ' ἀναυδρίας καὶ ἀνηθείας ἀκότως ἂν νομίζοιτο. τὰ μὲν γὰρ τοιαῦτα τίνι φορητά; ὃς καθάπερ ἀνδράποδα, παραγαγὼν

strema cuinam ferenda sunt?

grauissimum existit, sub tui nominis prætextu talia, ô Philosophia, facere audet: nec non eodem conatu, dialogo familiari nostro auxiliatore & mimo, contra nos vtitur. Quinetiam Menippo, viro nobis amico persuasit, vt quamplurimum in comiciis illis cauillis sibi assistat: qui solus non adest, neque nobiscum, prodita societate, accusat. pro quibus omnibus pœnas luere est dignus. Quid enim contra hæc dicere posset, cum exactissima quoque coram tot testibus carpere ausus fuerit? In quorum vtilitatem hoc quoque redundabit, si ipsum pœna affectum spectauerint: nemo enim deinde philosophiã tam facile contemnere audebit. Proinde in hac re quietem agere, & iniuriantem tolerare, non modestiæ, sed extremæ ignauiæ & amentiæ indicio censendum esset. Cæterũ posiquidem nos tanquam mancipia

γαγὼν ἡμᾶς ἐπὶ τὸ πωλητήριον, καὶ κήρυκα ἐπιστήσας, ἀπεμπόλησεν, ὡς φασι, τοῦ μὲν ἐπὶ πολλῶν, ἑνὸς δὲ μνᾶς ἀττικῆς, ἐμὲ δ' ὁ πονηρότατος οὗτος δυ' ὀβολῶν. οἱ παρόντες δ' ἐγέλων, ἀνδ' ὧν γε αὐτοί τι ἀνιηλούβαμεν ἀγανακτήσαντες· καὶ σε ἀξιοῦμεν τιμωρήσασθαι ἡμῖν, τὰ ἄσχετα ὑβρισμένοις. Φιλοῦντι, ὦ Διόγενες, ὑπὲρ ἁπάντων καλῶς, ὁπόσα ἐξελοῦ, ἅπαντα ἄρχας. παῦσαι δὲ ἐπαινοῦντες ἔγχε ὧν ἀπολογεύμεθα. σὺ δὲ, ὦ Παρρησιάδη, λέγε ἤδη ἐν τῷ μέρει. σοὶ γὰρ τὸ ὕδωρ ῥεῖ νῦν, μὴ μέλλε δή. Παρ. ἐ πάντα μὲν, ὦ Φιλοσοφία, κατηγόρησε Διογένης, ἀλλὰ τὰ πλείω, ὅσα ἐν χαλεπώτερα, ἐκ οἶδ' ὅ, τι παθὼν, παρέλιπεν. ἐγὼ δὲ τοσοῦτο μόνον ἔφαν γενέσθαι, ὡς ἐκ εἴπον αὐτὰ, ἢ ἀπολογίαν τινὰ μεμελετηκὼς ἀφίκοιτο, ὡς ἢ ἔ τινα ἢ αὐτὸς οὗτος ἀπεσιώπησεν, ἢ ἐγὼ μὴ πρότε-

cipia in venalitium deducens, præconis, vt aiunt, voce diuendidit, nonnullos precio ingenti, quosdam mina Attica, me verò scleratissimus ille obolis duobus, ita vt circunstantibus risum moueret. Eam ob causam indignatione percitti, in illum manus iniecimus, teq; rogamus, vt nos turpissimis affectos iniurijs vlciscaris. REVIVISC. Euge, ô Diogenes, pro cunctis, vt decebat, egregiè perorâsti. PHILOS. Desinite inuicem laudare. t Infunde responsuro: tu verò Parrhisiades dicere pergas: nunc enim tibi aqua defluit. ne igitur cunctetis. PARR. Non omnia mea, ô Philosophia, in accusatione sua Diogenes recensuit: verùm magna ex parte, quæ difficiliora erant, nescio qua ratione ductus, prætermisit. tantùm verò aberit vt me illa minus dixisse negem, vel præmeditatem excusationem quandam prætendam: vt si qua ille idem reticuit, vel ego anteà haud

πρότερον ἔφθων ἀρηκῶς, νῦν πεωθήσειν μοὶ δοκῶ. ὅτω γὰρ ἂν μάθοις ὅς τινας ἀπεκίρυζον, καὶ κακῶς ἀγόρευον, ἀλαζόνας καὶ γόητας ἀκκαλῶν. κἀμοί μόνον τοῦτο παραφυλάττετε, ἢ ἀληθῆ περὶ πάντων ἐρῶ. ἢ δίκη βλάσφημον, ἢ πρᾶγ φαύλοις ἔχαν ὁ λόγος, ὃ τὸν διελέγχοντα ἐμοί, ἀλλὰ ἐκείνος ἂν οἶμαι δικαότερον ἀτιᾶσθαι, τὰ τοιαῦτα ποιοῦντας. ἐγὼ γὰρ, ἐπειδὴ τάχιστα ξυνῆδειν ὁπόσα τοῖς ἐγχειρούσι τὰ δυσχερῆ ἀναγκαῖον πεοῦναι, ἀπάτων καὶ ψευδῶν, καὶ θρασύτητα καὶ βοῆς, καὶ ὠθισμὸς καὶ μυείας ἄλλα. ταῦτα μὲν, ὥσπερ ἀνὴρ λῷ, ἀπέφυγον. ἐπὶ δὲ τὰ σὰ, ὦ Φιλοσοφία, καλὰ ὠρμήσας ἠξίουν, ὁπόσον ἔτι μοι λοιπὸν τοῦ βίου, καθάπερ ἐν ζάλης καὶ κλύδων, εἰς ἀνδιδόν τινα λιμένα ἐσπλεύσας, ὑπὸ σοὶ σκιπόμενος καταβιῶναι. ἐπειδὴ μόνον παρέκυψα εἰς τὰ ὑμέτερα, σὲ μὲν,

haud protulerim, nunc vel præcipuè expedire videar. ita enim intelliges quonam arrogantes & præstigiatores appellans diuulgarim, aut maledictis meis lacessierim. Proinde hoc solùm mihi considerate, nunquid in cunctis veritatem dixero. Quòd si blasphemi vel asperi quid in se, oratio habere videbitur, non me redarguendum, sed rectiùs (vt arbitror) illos qui talia committunt, accusandos esse puto. Ego siquidem confestim ac percepissem, quantis incommodis Rhetores degrauari necessum esset, deceptiombus scilicet, mendacijs, temeritate, clamore, pressiombus infinitis denique alijs: hæc quidem, vt decebat, cuncta declinavi, ad tuæq; ô Philosophia, bona aspirãs, quantũ mihi vitæ adhuc reliqui esset, tanquam ex fluctuatione ac tempestate in tranquillum quendam subiens portũ, sub tua protestione viuere expectabã, ac posteaquam ad vestra tantummodo transgressus essem,

τὶ μὴ, ὥσπερ ἀναγκαῖον ἦν, καὶ τὸς δὲ ἅπαντας ἐθαύμαζον ἀεὶ τὸν βίον νομοθέτας ὄντας, καὶ τοῖς ἐπ' αὐτῷ ἐπαγομένοις χεῖρα ὀρέγοντας, τὰ μάλιστα τὴ ξυμφορώτατα παραινοῦντας, ἅ τις μὴ παραβαίνοι αὐτὰ, μὴ δὲ ἀπολιθάνοι, ἀλλὰ ἄλγος ἀπόλιπον ἐς τὸς μανόνας, ὃς πεπτωκέναι, πῶς τέλους ῥυθμίζοι καὶ ἀπευθύνοι τὸν ἑαυτοῦ βίον, ὅπερ νὴ Δία καὶ τῶν μαθ' ἡμᾶς αὐτὸς ὀλίγοι ποιοῦσιν. ὁρῶν δὲ πολλοὺς, οὐκ ἔρωτι Φιλοσοφίας ἐχομένους, ἀλλὰ δόξης μόνον τῆς ἀπὸ τοῦ πράγματος, τὰ μὲν πρόχειρα ταῦτα, καὶ δημόσια, καὶ ὁπόσα παντὶ μιμεῖσθαι ῥᾴδιον, εὖ μάλα εἰκότας ἀγαθοῖς ἀνδράσι, τὸ γρῆγορ λέγω, καὶ τὸ βάδισμα, καὶ τὴν ἀναβολήν. ἐπὶ δὲ τὸ βίου, καὶ τῶν πραγμάτων ἀντιφθεγγομένους τῷ σχήματι, τὰ ναυτία ἡμῖν ἐπιδηδοῦντας, καὶ διαφθείροντας τὸ ἀξίωμα τῆς ἱππασίας, ἠγανάκτουν, καὶ τὸ

te quidem, prout conueniens erat, ac reliquos omnes qui vitae optimae institutores fuissent, admirabar, tanquam qui manus ad eos festinantibus porrigerent, ad optimaque & utilissima adhortarentur, si quis solùm ea transgressus non esset, seu neglexisset, verùm firmiter regulas quas tulissetis inspexisset, ad illaque vitam suam direxisset ac instruxisset: quod quidem per Iouem inter nos pauci facere consueuerunt. Cùm verò quàm plurimos cernerem philosophiae amore minimè teneri, verùm ob huius rei gloriolam solam, prompta haec ac vulgaria, & quacunque omnino faciliter imitantur, admodum rectè bonorum instar virorum asimilare, barbam inquam, ac incessum, necnon induuium, ceterùm vitam ac eorum actus formae contradicere, vobisque penitùs contraria exercere, ac professionis dignitatem corrumpere: indignabar, ridebam.

τὸ πρᾶγμα ὅμοιον ἐδόκει μοι, καθάπερ ἂν εἴ τις ὑποκριτὴς τραγῳδίας, μαλθακὸς αὐτὸς ὤν, καὶ γυναικίας, Ἀχιλλέα ἢ Θησέα, ἢ καὶ τὸν Ἡρακλέα ὑποκείνοιτο αὐτὸν, μήτε βαδίζων, μήτε φθεγγόμενος ἡρωϊκὸν, ἀλλὰ θρυπτόμενος ἀπὸ γυναικείου προσωπείου, ὃν οὐδ' ἂν ἡ Ἑλένη ποτὲ ἢ Πολυξένη ἀνάσχοιτο, πέρα τοῦ μιμεῖσθαι αὐτᾶς πρεπωδικότα, οὐχ ὅπως ὁ Ἡρακλῆς ὁ καλλίνικος. ἀλλά μοι δοκεῖ, τάχιστ' ἂν ἐπιτρίψαι τῷ ῥοπάλῳ πάσαν τὸν ζοιδόρον, αὐτόν τε καὶ τὸ πρόσωπον, ὅτως ἀτίμως κατατιθηλυσμένος πρὸς αὐτό. ζοιαῦτα καὶ αὐτὸς ὑμᾶς πάσχοντας ὑπ' ἐκείνων ὁρῶν, οὐκ οἴωγκα τὴν ἀσχημοσύνην τῆς ὑποκρίσεως. εἰ μέθυκοι ὄντες ἐτόλμησαν ἡρώων προσωπεῖα περιθέσθαι, ἢ τὸν ἐν Κύμῃ ὄνον μιμήσασθαι, ὃς λεοντῆν περιβαλόμενος, ἠξίει λέων αὐτὸς εἶναι πρὸς ἀγνοοῦντας τοὺς Κυμαίους, ἀγκόμενος μάλα τραχὺ καὶ κατα.

videbatur q̃ mihi res admodum similis esse Tragico mimo, qui mollis esset ac muliebris, Achillem verò seu Theseum vel [u] Herculem ageret ipsum: cùm tamen neque heroicè incederet, neque loqueretur, verùm ita sub tali lasciuiret persona, vt nec Helena vel Polyxena, cùm id earam modestiæ minus conueniret, tolerare possent. taceo Herculem Callinicum, qui, vt mihi videtur, quamprimum conuersus claua talem verberasset, ipsum inquam, ac personam illam quæ tam effœminatè cum repræsentando contaminasset. Talia igitur cùm vosipsos quoque ab illis perpeti viderem, non tuli hypocriseos impudentiam, si cùm simiæ essent, heroum personas assumere, vel [x] Cumanum illum asinum imitari auderent, qui leonina indutus pelle, leo quoque ipse videri volebat, cùm aduersus [y] Cumenses ignaros admodũ horrendè &

καταπυκτικὸν, ἄχρι οὗ τις αὐτὸν ξύσῃ, καὶ λέοντα εἶδῶν καὶ ὄνον, κοπάκις ἤλεγξε, καὶ ἐπιλίσας πάσαν τοῖς ξύλοις. ὃ δὲ μάλιστά μοι δεινὸν, ὦ Φιλοσοφία, κατεφάθετο, τοῦτο εἰῶ. οἱ γὰρ ἄνθρωποι, εἴ τινα τοῦτον ἑώρων πονηρὸν, ἢ ἄσχημον ἢ ἀσελγές τι ἐπιτηδεύοντα, ἐκ ἔστιν ὅς τις ἢ φιλοσοφίαν αὐτῷ ἐπιτίθετο, καὶ τὸν Χρύσιππον οὐδὲ ἢ Πλάτωνα ἢ Πυθαγόραν, ἢ ὅτῳ αὐτὸν ἐπώνυμον ὁ ἁμαρτάνων ἐκεῖνος ἐποιεῖτο, καὶ τοῦ λόγου ἐποιεῖτο, καὶ ἀφ' οὗ ἐκαλεῖτο πονηρὰ περὶ ὑμῶν ἐκάλουν, τῶν τοῦ κοινοῦ πεθνηκότων· οὐ γὰρ παρὰ ζῶντας ὑμᾶς ἡ ἐξέτασις αὐτῶν ἐγίνετο, ἀλλ' ὑμεῖς μόνοι κοινῶν. ἐκεῖνον δὲ ἑώρων σαφῶς ἅπαντες δεινὰ καὶ ἄτιμα ἐπιτηδεύοντα, ὥστε ἐρήμην ἁλίσκεσθαι μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τοῖς ὁμοίοις ἁμαρτάνειν συγκατεσπᾶσθαι. ταῦτα οὐκ εἰώθεσαν ὁρῶν ἔγωγε, ἀλλ' ἤλεγχον αὐτοὺς καὶ δίκαια

asperè rugiret, donec hospes quidam ipsum non leonem, sed asinum esse deprehendisset, verbis redarguisset, fustibusq; insecutus verberasset. Proinde quod maximè intolerandum mihi videbatur, id erat: nemo non hominum, si quempiam ex illis flagitiosum, seu turpe, aut impudicum aliquid committere vidisset, confestim Philosophiam ipsam, siue Chrysippum, aut Platonem, seu Pythagoram, vel cuiuscunque cognomen vel doctrinam delinquens ille assumpserat, accusabat: & quoniam ille coinquinatè viuebat, homines malè quoque de vobis multis antea seculis defunctis, coniectabantur (non enim de viuentibus vobis inquisitio fiebat, sed iam expedibus sublatis) omnes verò cùm manifestè cernerent quàm molesta & impudica ille committeret, vos quoque indicta causa condemnabant, ac pari calumnia dilacerabant. Ego verò cũ hæc cernerem, ferre non potui: verùm eos redar-

κρεῖνον ἀφ' ὑμῶν· ὑμεῖς δέ, τιμᾶν ἐπὶ τούτοις δίκον, ἐς δικαστήριον ἄγετε. οὐκοῦν εἴ τινα καὶ τῶν μεμυημένων ἐδίων, ἐξαγορεύοντα τῶν θεῶν τὰ ἀπόρρητα, καὶ ἐξορχούμενον ἀναγκάσω, καὶ διελέγξω, ἐμὲ τὸν ἀσεβοῦντα ἡγήσεσθαι ἐῶν; ἀλλ' ὁ δίκαιον, ἐπεὶ καὶ οἱ ἀθλοθέται μαστιγοῦν ἐώθασιν, εἴ τις ὑποκριτὴς Ἀθηνᾶν, ἢ Ποσειδῶνα, ἢ τὸν Δία ὑποδυόμενος, μὴ ἱκανῶς ὑποκείνοιτο, μὴ δὲ κατ' ἀξίαν τῶν θεῶν· καὶ ὅδε τοι ὀργίζονται αὐτοῖς ἐκεῖνοι, ὅτι τὸν πλεκτὸν κόσμον αὐτὸν τὰ πρόσωπεῖα, καὶ τὸ σχῆμα ἐυδιδυκότα, ἐπέτριψαν πάσαν τοῖς μαστιγοφόροις, ἀλλὰ καὶ ἤδοιντο ἂν, οἶμαι, μαστιγουμένων· οἰκέτου μὲν γὲ, ἢ ἄγγελον μὴ δεξιῶς ὑποκείνεσθαι, μικρὸν τὸ πλῆσμα· τὸν Δία δὲ, ἢ τὸν Ἡρακλέα μὴ κατ' ἀξίαν ἐπιδείξασθαι τοῖς θεατοῖς, ἀπρεπὲς ὡς, καὶ ἀσχρόν.

redarguebam à vobis; secernebam: vos verò honore propter hæc me dignum, in iudicium rapitis. Nunquid igitur si mihi tum quempiam viderem occulta deorum prodentem, ac in publicum efferentem mysteria, ideoque indignarer & reprehenderem, me impium esse existimaretis? Atqui minùs iusiè, quandoquidem certamium quoque præfecti, mimos qui vel Palladis, vel Neptuni, seu Iovis assumpiêre personam, non tamen commodè nec ex deorum egere dignitate, flagellare consueuerunt: at iy minimè irascuntur illis, si flagelliferos quempiam persona ornatum, seu forma decoratum verberare iusserunt, verùm (vt arbitror) vapulantes potiùs laudare consueuerunt. Seruum enim, vel nuncium minus aptè repræsentare, paruus error: at Iovem ipsum, seu Herculem, haud pro dignitate spectatoribus ostendere, turpe ac piaculo simile esse

 videtur.

φαυλότερον. καὶ γὰρ αὖ καὶ τόδε πάντων ἀτοπώτατόν ἐστιν, ὅτι τοὺς μὲν λόγους ὑμῶν πάνυ ἀκριβῶς οἱ πολλοὶ αὐτῶν· καθάπερ δὲ ἐπὶ τούτῳ μόνον ἀναγιγνώσκοντες αὐτοὺς καὶ μελετῶντες, ὡς τἀναντία ἐπιτηδεύοιεν, οὕτω βιοῦσι. πάντα μὲν γὰρ, ὅσα φασίν, οἷον χρημάτων καταφρονεῖν, καὶ δόξης, καὶ μόνον τὸ καλὸν οἴεσθαι ἀγαθὸν, καὶ ἀόργητον εἶναι, καὶ τῶν λαμπρῶν τούτων ὑπεροράν, καὶ ἐξ ἰσοτιμίας αὐτοῖς δεῖν χρῆσθαι, καλὰ, ὦ θεοὶ, καὶ σοφὰ καὶ θαυμάσια λέγουσιν ἀληθῶς. οἱ δὲ καὶ αὐτὰ ταῦτα ἐπὶ μισθῷ διδάσκουσι, καὶ τοὺς πλουσίους τιθάσσουσι, καὶ πῶς τὸ ἀργύριον κεχήνασιν, ὀργιλώτεροι μὲν τῶν κωμῳδίων ὄντων, δειλότεροι δὲ τῶν λαγῴων κολακωτικότεροι δὲ τῶν σιβύκων, ἀσελγέστεροι δὲ τῶν ὄνων, ἁρπακτικώτεροι δὲ τῶν γαλῶν, φιλονεικότεροι δὲ τῶν ἀλεκτρυόνων. τοιαῦτα γέλωτα ὀφλισκάνουσιν, ἀθυμοῦντες ἐπὶ ταῦτα, καὶ περὶ τῶν πλουσίων θύρας ἀπόλλυσι παρα-

videtur. Quinimò & hoc omnium est absurdissimum, quàd cùm multi dogmata ex eis vestra exactè calleant, ita tamen viuunt, ac si ideo tantùm illa legerint, ac meditando operam impenderint, vt contraria exercere possint. Cuncta enim quæ dicunt, veluti pecuniæ ac gloriæ contemptum, solumq; honestum bonum esse arbitrari, ita vacuum esse, & splendida quoque despici debere, bonis æqualiter perfruendum esse. honesta per deum admiranda: sapientiæ & veritatis sunt plena at ij qui hæc ipsa sub mercede docent, & diuites admirantur, & argento inhiant, A caniculis iracundiores, leporibus timidiores, simijs blandiores, asinis petulantiores, felibus rapaciores, gallis cõtentiosiores. ita igitur affecti, quid aliud quàm risum mouent, inuicem circa diuitum ianuas se conculcantes, cœnasq; diuersas

παραιβέμενοι, καὶ δεῖπνα πολυάνθρωπα δειπνοῦντες, καὶ ἐν αὐτοῖς τούτοις ἐπαινοῦντες φορτικῶς, καὶ πῖρα τὸ καλῶς ἔχοντες ἐμφορούμενοι, καὶ μεμψίμοιροι φαινόμενοι, καὶ ἐπὶ τῆς κύλικος ἀτιρπῆ καὶ ἀπρόσλα φιλοσοφοῦντες, καὶ τὸν ἄκρατον, φέροντες. οἱ ἰδιῶται δέ, ὁπόσοι ξυμπίνουσι; γελῶσι δηλαδὴ, καὶ καταπίνουσι φιλοσοφίας εἰ τοι αὗτα καθάρματα ἐκπτύεται. τὸ δὲ πάντων ἄσχιστον, ὅτι μὴ δεινὸς δεῖσθαι λέγων ἕκαστος αὐτῶν, ἀλλὰ μόνον πλούσιον εἶν τὸν σοφὸν κικραγῶς, μικρὸν ὕστερον ἀτεῖ τροσιλθὼν, καὶ ἀγανακτεῖ μὴ λαβὼν, ὅμοιον ὡς ἄ τις ἐν βασιλικῷ σχήματι ὀρθὸν τιάραν ἔχων, καὶ διάδημα καὶ ζῶνα, ὅσα βασιλέας γυμνέσματα τρόσωτοίη, τῶν ὑποδεεστέρων δεόμενος. ὅταν μὴ ἐν αὐτὸς τι δεῖν λαμβάνειν, πολὺς ὁ περὶ τὸ κοινωνικὸν εἶν δεῖν λόγος, καὶ ὡς ἀδιάφορον ὁ πλοῦτος, καί τι γὰρ τὸ χρυσίον, ἢ ἀργύριον, ἐδὲν ἧ ἐν τοῖς ὀστρακοῖς ψηφίδων

appetentes, & in illis ipsis molestè laudantes, ac vitra honestatem se ingurgitantes, cuncta reprehendentes, & inter calices illepida & absona philosophantes, merum denique minimè ferentes? Idiotæ verò, quos conuiuio interesse contingit, ridet scilicet, ac Philosophiæ, quoniam piacula talia producat, insultant. Est & illud omnium absurdissimum, quòd cum vnusquisque nullius re indigere affirmat, sed solum sapiente diuitem esse vociferatur, paulò tamen pòst accedens postulat: & si non accipit, indignatur, pariter ac si quis regiè ornatas arduam gestet tiaram, nec non diadema, & reliqua signa regia, friuolarum tamen rerum indigus mendicet. Proinde cùm ipsi quid accipere debent, multus quòd omnia communia esse conueniat, sermo, & quòd indifferentes diuitiæ, & aurum vel argentum nil à litoralibus differat lapillis.

At

σφόδρα γίνεται, ὅταν δέ τις ἐπικουρίας δεόμενος ἑταῖρος ἐκ παλαιᾶς καὶ φίλου ἀφικόμενος, ὀλίγα αὐτῷ προσειπὼν, σιωπὴ καὶ ἀπορία, καὶ ἀμαθία, καὶ παλινῳδία τῶν λόγων, πρὸς τὸ ἐναντίον. οἱ δὲ πολλοὶ περὶ φιλίας ἐκεῖνοι λόγοι, καὶ ἡ ἀρετὴ καὶ τὸ καλὸν, ἐκ οἷδ' ὅπῃ ποτὲ οἴχεται πάντα ταῦτα ἐπτερωμένα, πεπρόσωπα ὡς ἀληθῶς ἐστι, μάτην ὅσημέραι πρὸς ἀλλήλων ἐν ταῖς ἐφημεριναῖς σκιαμαχοῦσι μάχαις. τὰ τοῦτο φίλους καὶ αὐτῶν, εἰ ὅσον ἂν μὴ ἀργυρίου ἢ χρυσίου ἢ πρόσωπον ἐν τῷ μέσῳ, ἢν δέ τις ὀβολὸν ἐπιδείξηται μόνον, λύεται μὲν ἡ ἐρωμένη, ἄσπονδα δὲ καὶ ἀκήρυκτα πάντα, καὶ τὰ βιβλία ἐξέλιπαν, καὶ ἡ ἀρετὴ πέφευγεν. οἷόν τι καὶ οἱ κύνες πάσχουσιν. ἐπαδάν τις ὀστᾶν εἰς μέσους αὐτοὺς ἐμβάλῃ ἀναπηδήσαντες δάκνουσιν ἀλλήλους, καὶ τὸν προσπάσαντα τὸ ὀστοῦν ἐλακτίζουσι. λέγεται δὲ καὶ βασιλεύς τις Αἰγύπτου, πιθήκους ποτὲ πυρρίχισιν διδάξαι, καὶ τὰ θηρία-

At cùm vetus quispiam amicus & familiaris auxilij indigens accedit, & paucula quædã ex multis postulat, taciturnitas & indigentia, & ruditas, & dictorũ in contrarium palinodia, varijq; de amicitia sermones illi, nec non virtus ac honestum quònam abeant, ignoro. Sunt enim verba hæc verè pennata, & penitùs euanescentia, quæ illi frustra in quotidiana conuersatione, vmbratili inter sese iactitant pugna. Eo usq; enim vnusquisq; eorũ amicus existit, quousq; ne de argento neq; de auro, seu de cõmodo agitur. quòd si quis obolũ tantummodo ostenderit, confestim pax soluitur, ac omnia turbantur, implacataq; redduntur: libri excidũt, & virtus aufugit: quẽadmodum & canibus euenit, inter quos si quispiã os proiecerit, conuestim exiliunt, ac inuicẽ mordent. & illi qui prior os rapuit, allatrant. Fertur Aegyptius rex quidam simias vt tripudiarent instituisse, animaliaq;

(μιμηλώτατα δὲ ὅσα τ ἀνθρωπίνων) ἐκμαθεῖν τάχιστα καὶ ὀρχεῖσθαι, ἀλαρχίδας ἀμπεχόμενα, καὶ πεσωπεῖα περικείμενα, καὶ μέχρι πολλοῦ εὐδοκιμεῖν τῶν θέαν, ἄχρι δὴ τις θεατὴς ἀσεῖος κάρυα κατὰ κόλπον ἔχων, ἀφῆκεν εἰς τὸ μέσον. οἱ δὲ πίθηκοι ἐδόκουν, καὶ ἐκλαθόμενοι ὀρχήσεως, τοῦ ὅπερ ἦσαν, πίθηκοι ἐγένοντο ἀντὶ πυῤῥιχιστῶν, καὶ ξυνέτριβον τὰ πεσωπεῖα καὶ τῶν ἐσθῆτα κατερρήγνυον, καὶ ἐμάχοντο περὶ τῆς ὀπώρας πᾶς ἄκλεος· τὸ δὲ σύνταγμα τ πυῤῥίχης διελέλυτο καὶ κατεγελᾶτο ὑπὸ τοῦ θεάτου. ταῦτα καὶ οὗτοι ποιοῦσι, καὶ ἴσως τοὺς διδόντας κακῶς ἀγόρευον, καὶ ὅποτε παύσομαι διελέγχων καὶ κωμῳδῶν περὶ ὑμῶν δὲ, ἢ τ ὑμῖν παρακλησίων (εἰσί γὰρ, εἰσί τινες ὡς ἀληθῶς φιλοσοφίαν ἐγκλείοντες, καὶ τοῖς ὑμετέροις νόμοις ἐμμένοντες) μὴ οὕτω μανείην ἐγὼ, ὡς βλασφήμον ἐπεῖν τι ἢ σκαῦρον· ἢ τί γὰρ ἂν ἐπεῖν ἔχοιμι; τί γὰρ ἡμῖν τοιοῦτο βιβίοται;

maliaq; (nam admodum ad res humanas imitandas sunt apta) celerrimè didicisse vt personata ac purpurata saltarent: eratq; admodum visu res digna, donec spectator quisquam vrbanus nuces è sinu depromptas in medium abiceret: id simiæ videntes tripudij oblitæ, id quod erant, simiæ pro saltatoribus euaserunt, personas conterebant, vestitum discerpebant, inuicemq; pro fructibus depugnabant, ita vt pyrriches ordo dissolueretur, à theatroq; rideretur. Talia & hi perpetrant, quos ego conuicijs insectatus sum, nec vnquam redarguere & comicis morsibus impetere desinam. Verùm non ita insanio, vt in vos, seu vobis similes (sunt enim, sunt profectò nonnulli qui verè philosophiam amplectantur) blasphemiæ quid, vel sinistrum euomam, quamuis si quid haberem quod discerem, nunquid hoc non ad vitam reducere deberet?

At ve-

τὸς δ' ἀλαζόνας ἐκείνος, καὶ θεοῖς ἐχθρὸς, ἄξιον οἶμαι μισεῖν. ἢ σὺ γε, ὦ Πυθαγόρα καὶ Πλάτων, καὶ Χρύσιππε καὶ Ἀριστότελες; τί φατὲ πρέπειν ὑμῖν τοὺς τοιούτους! ἢ οἰκεῖόν τι καὶ ξυγγενὲς ἐπιδείκνυσθαι τῷ βίῳ; νὴ Δία Ἡρακλῆς, φασὶ, καὶ Πίθηκος. ἢ διότι πώγωνας ἔχουσι, καὶ φιλοσοφεῖν ἀσκοῦσι, καὶ σκυθρωποί εἰσι, διὰ τοῦτο χρὴ ὑμῖν ἐκείνους αὐτούς; ἀλλ' ἴδωμεν ἄρ, εἰ πιθανοὶ γεγένησαν, καὶ ἐπὶ τῆς ἀποκρίσεως αὐτῆς. ναὶ δὴ θᾶττον ἂν γύψ ἀηδόνα μιμήσαιτο, ἢ οὗτοι φιλοσόφους. εἴρηκα τὰ ὑπὲρ ἐμαυτοῦ, ὅσα εἶχον· σὺ δὲ, ὦ Ἀλήθεια, μαρτύρει πρὸς αὐτὸς ἃ ἀληθῆ ὄντα. Φι. μετάστηθι, ὦ Παῤῥησιάδη, παῤῥωτέρω ἔτι. τί ποιοῦμεν ἡμεῖς; πῶς ὑπὲρ ἐμοῦ ἐρεῖς ἄνδρ' ἔδοξεν; Ἀρε. ἐγὼ μὲν, ὦ Φιλοσοφία, μετάξυ λέγοντος αὐτοῦ, κατὰ τῆς γῆς δεῦρα ἐνχόμην, οὕτως ἀληθῆ πάντα εἶπεν. ἐγνώκειν

At verò vt gloriosi illi adeo inimici odio habeantur, admodum dignum existimo. Proinde tu Pythagora & Plato, & Chrysippe, & Aristoteles, nunquid tales vobis congruere, vel in humanæ vitæ vsum familiare seu conueniens quid ostendisse dicitis? Ita per Iouem, inquiunt Hercules & simia. An quid barbas nutriunt, & seueritatem præ se ferre, philosophiam quoque exercere videntur; ideo vobis similes erunt? Quinimò pertulissem; si ad simulationem ipsam quoque apti fuissent: nunc verè citiùs vultur luscinam imitabitur, quàm illi Philosophos. Proinde quæ pro me ipso dicenda erant, exposuit: at tu Veritas, nunquid vera sint testificare. PHIL. *Nunc longiùs, ô Parrhisiade, absiste. quid vobis agendum erit? quomodo vobis vir dixisse videtur.* VIRT. *Ego quidē ô Philosophia, interim cùm iste perorarat, terram subire optabam. adeò vera omnia protulit. Siquidem*

γνώριμον γὰρ, ἀκούσας ἕκαστον τῶν ποιούντων αὐτὰ, καὶ φέρομον μεταξὺ τοῖς λεγομένοις τοῦτο μὲν εἰς τὸ δὲ, τοῦτο δὲ ὁ δεῖνα ποιεῖ. καὶ ὅλως ἐδείξε τοὺς ἄνδρας ἐναργῶς· καθάπερ ἐπί τινος γραφῆς, τὰ πάντα πεποιοικότας, οὐ τὰ σώματα μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς ψυχὰς αὐτὰς εἰς τὸ ἀκριβέστατον ἀπεικάσας. XI. Καγὼ πάνυ ἠρυθρίασα, ὦ Ἀρετή. ὑμεῖς δὲ τί φατε; Ανα. τί δὲ ἄλλο ἢ ἀφεῖσθαι αὐτὸν τοῦ ἐγκλήματος, καὶ φίλον ἡμῖν, καὶ συνεργέτην ἀναγεγράφθαι; τὰ γὰρ τῶν Ιλιέων ἀτυχῶς πεπόνθαμεν, τραγῳδόν τινα τοῦτον ἐφ' ἡμᾶς κεκινήκαμεν, ἀσύμφορον τὰς Φρυγῶν ξυμφοράς. ᾀδέτω γὰρ, καὶ τοῖς θεοῖς ἐχθρὸς ἐκτραγῳδείτω. Δι ὴ αὐτὸς, ὦ Φιλοσοφία, πάνυ ἐπαινῶ τὸν ἄνδρα, καὶ ἀνατίθεμαι τὰ κατηγορούμενα, καὶ φίλον ποιοῦμαι αὐτὸν, γενναῖον ὄντα. Φι. εὖγε, ὦ Παῤῥησιάδη, ἀφίημί σοι τῆς

quidem audiens vnumquenque qui talia faceret, agnoscebam. interimque dicta alia quæ in hunc; alia verò in eum qui grauia perpetraret, referebam. etenim perquàm manifestè viros tanquam pictura quadam cuncta conferens, expressit: ac non solùm corpora, sed & animas ipsas admodum exactè designauit. PHIL. Et ego quoque, ô Virtus, admodum erubui: vos verò quid dicitis? REVIVISC. Quid aliud, quàm à crimine eum absolui, inter amicosque & benefactores nostros ascribi debere? Planè etenim à nobis idem quod Ilicnsibus euênit, qui hunc tanquam Tragœdum quempiam aduersus nos excitauimus, qui Phrygum decantaret calamitates. Canat igitur, & dei inimicos tragicè exagitet. DIOG. Et ego quoque, ô Philosophia, admodum virũ laudo, ac cuncta quæ illi obieci execror: & quia generosus est, amicum eum facio. PHIL. Euge, ô Parrhisiades, quoniam in omni-

σι τῆς αἰτίας, καὶ ἀπάσας τῆς, καὶ τὸ λοιπὸν ἴσθι ἡμῖν τιμῶν. Παρ. πεσκευώσα τλή γε πρώτλω, μᾶλλον δὲ τραγικώτερον αὐτὸ ποιήσαν μοι δοκῶ· σεμνότερον γὰρ, ὦ μέγα σεμνὴ νίκη, τὸν ἐμὸν βίοτον κατέχοις, καὶ μὴ λήγοις στεφανοῦσα. Αρε. δικῶ δοῦτέρου κρατῆρ ἤδη καταρχόμεθα, πεσκαλῶμεν κἀκείνους, ὡς δίκλω ἐπόσχωσιν, ἀνθ' ὧν εἰς ἡμᾶς ὑβείζουσι. κατηγορήσα δὲ Παῤῥησιάδης ἐπάτω. Παρ. ὀρθῶς, ὦ Αρετὴ, ἔλεγας, ὥστε σὺ πᾶσι Συλλογισμὲ, κατακύψας ἐς τὸ ἄστυ, πεσκύρυξε ζοὺς φιλοσόφους. Συλ. ἄκου, σίγα· ζοὺς φιλοσόφους ἥκειν ἐς Ακρόπολιν, ἀφλογισμοζύσς ἐπὶ τῆς Αρετῆς καὶ Φιλοσοφίας, καὶ Δίκης. Παρ. ὀρᾶς; ὀλίγοι σωφρόνοι ἔρχονται, γνωείσαντες τὸ κήρυγμα· ἄπως γὰρ δικαίως τλῶ δίκλω. οἱ πολλοὶ δὲ αὐτῶν ἐδὲ σχολὴν ἄγουσιν, ἀμφὶ τὸς πλουσίους ἔχοντες.

in omnibus superior euasisti, ab accusatione te absoluimus. dehinc verò noster eris. PARRH. *Hanc primam adoraui: verùm aliud magis Tragicum opus mihi superesse puto: siquidem, ô valde D veneranda Victoria, quotidie vitam meam venerabilem reddis, nec coronare desinis.* VIRTVS. *Nunquid igitur & illos citemus, ac E à secundo iam ordiamur crater? vt pœnas ob ea propter quæ in nos iniurij fuêre, expendant: Parrhisiades autem vnumquemque accusabit.* PARRH. *Rectè, ô Virtus, elocuta es. quapropter heus tu minister Syllogisme, ocyùs in vrbem deflectere, Philosophosqúe vt præstò sint, citare pergat.* SYLL. *Audi, tace, philosophos vt in arcem ascendant, ac de virtute, philosophia, ac iustitia rationè reddant, cito.* PAR. *Vidêmne? pauci citationi obedientes conueniunt: partim verò iudicium timêt. ac plurimi ociosi non sunt. circa diuites enim versantur.*

si ve-

ἢ βόλει πάντας ἥκειν, κατὰ τάδε, ὦ Συλλογισμὲ, κήρυττε. Φιλ. μηδαμῶς, ἀλλὰ σὺ, ὦ Παῤῥησιάδη, προσκάλει καθότι σοι δοκεῖ. Παῤ. ἐδεῖν τόδε χαλεπόν. ἄκουε, σίγα· ὅσοι φιλόσοφοι εἶναι λέγουσι, καὶ ὅσοι προσήκειν αὐτοῖς οἴονται τοῦ ὀνόματος, ἥκειν εἰς Ακρόπολιν ἐπὶ τὴν διανομήν. δύο μναῖ ἑκάστῳ δοθήσονται, καὶ σησαμῶς πλακοῦς· ὃς δ' ἂν πώγωνα βαθὺν ἐπιδείξηται, καὶ παλάθην ἰσχάδων, οὗτός τε προσιπτάσθαι κομίζεται δ' ἕπαστον σωφροσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ, ἢ ἐγκράτειαν μηδαμῶς· οὐ ἀναγκαῖα γὰρ ταῦτα γε, ἢν μὴ παρῇ πάντι ἢ συλλογισμὸς ἐξ ἅπαντος. ἃ γὰρ θέμις ἄνευ τούτων εἶν φρόν. κεῖται δ' ἐν μέσοισι δύο χρυσοῖο τάλαντα. τῷ δόμῳ, ὃς μετὰ πᾶσιν ἐυξέμῳ ἔξοχος ἔη βασιλῆος, ὡς πλήρης μὴ ἀνοδος ὀβριζομένων

si verò cunctos aduenire cupis, de ijs præconium, ô Syllogismε, pronuncia.

PHILOSOPH. *Minimè: verùm tu, Parrhisiade, ex arbitrio tuo illos conuoca.*

PARRH. *Atqui minimè hoc difficile erit. Audi, tace: quicunque se philosophos esse dicunt, & quicunque nomen hoc ad se spectare arbitrantur, ad distributionem in arcem veniant. singulis enim minæ dabuntur duæ, sesamnáque placenta. Quicunque verò barbam profundam ostenderit, ille & carycarum massam accipiet. Nemo verò seu modestiam, vel iustitiam, aut continentiam afferat: siquidem hæc si non adsint, necessaria sunt minimé. Quinque præterea syllogismos vnusquisque apportet: non enim fas absque his sapientem esse. F Duo denique auri talenta in medio exponentur, quibus illum donabimus:*

Qui verbis omnes possit contendere contra.

Papæ: quàm refertus est impellentium multitudine ascensus,

μεγάλων, ἐπὶ τὰς δύο μνᾶς ὡς ἥκοντας μόνον. παρὰ τὸ Πελασγικὸν ἄλλοι, καὶ κατὰ τὸ Ἀσκληπιεῖον ἕτεροι, καὶ περὶ τὸν Ἄρειον πάγον ἔτι πλείους. ἔνιοι δὲ καὶ κατὰ τὸν τοῦ Τειλωτάφου. οἶδε καὶ πρὸς τὸ Ἀνακεῖον πεθέμενοι κλίμακας, ἀνέρπουσι βομβιδόν, νὴ Δία, καὶ βοτρυδόν, ἰσμοῦ δίκλιν, ἵνα καὶ κατ' Ὅμηρον ἔπω, Ἀλλὰ κάκεῖθεν εὖ μάλα πολλοὶ κἀντεῦθεν Μυείοι, ὅσσά τε φύλλα καὶ ἄνθεα γίνεται ἠματι. μετὰ δὲ ἡ Ἀκροπολις ἐν βραχεῖ, κλαγγηδὸν πεκαθιζόντων, καὶ πανταχοῦ πόρα, πάγων, κολακεία, ἀναισχυντία, βακχεία, λιχνεία, συλλογισμὸς φιλαργυρία. οἱ ὀλίγοι δὲ, ὁπόσοι πρὸς τὸ πρῶτον κήρυγμα ἐκεῖνο ἀνήκεσαν, ἀφανεῖς καὶ ἄσημοι, ἀναμιχθέντες τοῦ πλήθει τῶν ἄλλων καὶ κεκλήθασιν ἐν τῇ ὁμοιότητι τῶν ἄλλων σχημάτων. τοῦτο δὴ τὸ δεινότατόν ἐστιν, ὦ Φιλοσοφία, καὶ ὅτις ἂν μέμψαιτό σου μάλιστα, τὸ μὲν δὲ ἐπιβάλ-

sus, quemadmodum ob duas tantùm accelerant minas, G apud Pelasgicũ quidam, & iuxta Aesculapij templum alij, circa Arion pagum quoque multi, nonnulli & penes Tali sepulchrum. quin reliqui admotis scalis per H Gemnorum ædem turmatim, vt pœnas dent, irrumpunt: & per Iouem apium instar racematim, vt Homeri verbis vtar. sed & hinc quamplures, illinc quoque mnumeri,

I Quot folia & flores nascuntur tempore verno.

Atqui breuiter, considentiũ clangore repleta est arx, ac vndique pera, barba, assentatio, impudentia, baculi, gulositas, syllogismus, auaritia. ac pauci illi quicunq; ad primum illud conuenerant præconium, latentes & ignoti reliquorum multitudini intermixti, sub aliarum formarum similitudine delitescunt. Est & hoc, ô Philosophia, modestissimum, & in quo te maximè quis reprehendere queat, quòd minimè notas

ἐπιβάλλειν γνώρισμα καὶ σημεῖον αὐτοῖς· πιθανώτεροι γὰρ οἱ γόητες οὗτοι πολλάκις τῶν ἀληθῶς φιλοσοφούντων. Φιλ. ἔσται δοῦτο μετ' ὀλίγον, ἀλλὰ διεχώμεθα ἤδη. Πλατωνικός. αὐτοὺς ἡμᾶς πρώτους χρὴ δοῦναι Πλατωνικοὺς λαβεῖν. Πυθαγ. ἔκ, ἀλλὰ τοὺς Πυθαγορικοὺς ἡμᾶς· πρότερος γὰρ Πυθαγόρας ἐστί. Στωϊκός. λιπαρεῖτε, ἀμείνους ἡμεῖς, οἱ ἀφ' ἡμῶν Στοᾶς. Περιπατητικός. ἐὰν μὲν οὖν, ἀλλ' ἔνεστι τοῖς χρήμασι πρῶτοι ἄμ' ἡμῖν εἶναι, οἱ ἐκ τοῦ Περιπάτου. Ἐπικουρεῖος. ἡμῖν τοῖς Ἐπικουρείοις τὸν πλακοῦντας δότε, καὶ τὰς ταλάντας. περὶ δὲ τῶν μυῶν περιμενῶμεν, ἐὰν ὑστάτους λέξι λαμβάνειν. Ακα. τοῦ τὰ δύο τάλαντα; δείξομεν γὰρ οἱ Ακαδημαϊκοὶ, ὅσον τὸ ἄκρον ἐσμὲν ἐριστικώτεροι. Στω. ἔχ, ἡμῶν γε τῶν Στοϊκῶν παρόντων. Φιλ. παύσασθε φιλονεικοῦντες ἡμᾶς δὲ οἱ Κυνικοί, μήτε ὠθεῖτε ἀλλήλους, μήτε τοῖς ξύλοις πατάξητε ἐπ' ἄλλα

notas & signa illis inusisti. siquidem præstigiatores isti sæpiùs ad persuadendum verè philosophantibus sunt aptiores. PHILOS. Paulò post hoc fiet, verùm iam animum aduertamus. PLATO. Primos nos Platonicos ipsos accipere decet. PYTHAGORICVS. Minimè, sed nos Pythagoricos: prior enim erat Pythagoras. STOICVS. Desipitis: præstantiores nos, qui à porticu. PERIPATETICVS. Minimè quidem, verùm nos de Peripato K in rebus sumus priores. EPICVREVS. Nobis Epicureis placentas, date & carycarum massas: de minis verò expectabimus, donec vltimi accipere debeãt. ACADEMICVS. Vbi duo sunt talenta? siquidem nos Academici ostendemus quantum simus alijs contentiosiores. STOIC. Nõ, nobis Stoicis præsentibus. PHIL. A contentionibus desistatis: vos verò Cynici ne inuicẽ impellatis, néve baculis verberetis. nam

ἅμα γὰρ ἴσε κεκλημένοι. καὶ νῦν ἔγωγε, ἡ φιλοσοφία, καὶ ἡ Ἀρετὴ αὕτη, καὶ ἡ Ἀλήθεια, διακάσομεν, τίνες οἱ ὀρθῶς φιλοσοφοῦντες ἐσιν, ἔπειτα, ὅσοι μὲν ἂν ἐνρεθῶσι κατὰ τὰ ὑμῖν δοκοῦντα βιοῦντες, εὐδαιμονήσουσιν, ἄριστοι κεκλημένοι· τοὺς γόητας δὲ, καὶ οὐδὲν ὑμῖν προσήκοντας, κακοὺς κακῶς ἐπιτρέψομεν, ὡς μὴ ἀντιποιοῖντο τῶν ὑπὲρ αὐτοὺς, ἀλαζόνες ὄντες. τί τοῦτο; φεύγετε; μὴ Δία, κατὰ τῶν γε κεκλεμμένων οἱ πολλοὶ ἀπόμενοι; κεκλὴ δ' οὖν ἡ Ἀκρόπολις, πλὴν ὀλίγων τούτων ὁπόσοι μεμενήκασιν, οὐ φοβηθέντες τὴν κέρκιν. οἱ ὑπηρέται ἀνέλοντο τὴν πήραν λῶ ὁ Κυνίσκος ἀπέρριψεν ἐν τῇ τροπῇ, φέρ' ἴδω τί καὶ ἔχει, ἤπου θέρμους, ἢ βιβλίον ἢ ἄρτους τῶν αὐτοπυρίτων; Παρ. οὐκ, ἀλλὰ χρυσίον τοῦτο καὶ μύρον, καὶ μαχαιρίδιον θυτικὸν, καὶ κάτοπτρον, καὶ κύβοι. Φι. εὖγε, ὦ γενναῖε τοιαῦτα σοι λῶ τὰ ἐφόδια τῆς ἀσκήσεως, καὶ μετὰ

propter alia vocati estis. Ego enim Philosophia nunc vnà cum Virtute & Veritate diijudicabimus, quinam sint, qui verè philosophentur: inde qui nostris institutis viuere inuenientur, felices erunt, & optimi esse iudicabuntur. At subdolos illos, nihilq; ad nos spectantes, malos malè perdemus, ne dum sibiipsis contraria committunt, arrogantia tamen efferantur. Verùm quid hoc est? fugitiue? Ita per Iouem. multi per confragosa desiliunt, adeò vt penitùs euacuata sit arx, præter paucos illos, qui iudicium haud formidantes remanêre. Vos verò ministri peram, quam Cyniculus fugiendo abiecit, tollatis. Sed quid in illa latet? num quid lupini, seu libri, vel panes tostis? PARR. Minimè, sed aurum hoc & vnguentum ac culter sacrificulus, specusum quoq; & tali. PHIL. Euge, ô generose, hæc tibi exercitij erant viatica? cum illisq;

μετὰ τούτων ἀξίους λοιδορεῖσθαι ἅπασι, καὶ τοὺς ἄλλους παιδαγωγεῖν. Παρρ. τοιοῦτοι μὲν ἡμῖν οὗτοι. χρὴ δὲ ὑμᾶς σκοπεῖν. ὅν τινα τρόπον ἀγνοούμενα ταῦτα παύσεται, καὶ διαγνώσονται οἱ ἐντυγχάνοντες. οἵ τινες οἱ ἀγαθοὶ αὐτῶν, καὶ οἵ τινες αὖ πάλιν οἱ τοῦ ἑτέρου βίου. σὺ δέ, ὦ Ἀλήθεια, ἐξέυρεσκε· ὑπὲρ σοῦ γὰρ τοῦτο γίνοιτ' ἄν, ὡς μὴ ἐπικρατῇ σου τὸ ψεῦδος, μὴ δὲ ὑπὸ τῆς ἀγνοίας λανθάνωσιν οἱ φαῦλοι τῶν ἀνδρῶν, ἐς τοὺς χρηστοὺς μιμιμενοι. Ἀλλ' ἐπ' αὐτῷ, ἐδόκει, Παρρησιαδῇ ποιησόμεθα τὸ τοιοῦτον, ἐπεὶ χρηστὸς ὤφλα καὶ ἔυνους ἡμῖν, καὶ σὲ, ὦ Φιλοσοφία, μάλιστα θαυμάζων, παραλαβόντα μεθ' αὐτοῦ τὸν Βλεγχον, ἅπασι τοῖς φάσκουσι φιλοσοφεῖν ἐντυγχάνειν. ἐπὸ ὃν ἂν εὕρῃ γνήσιον ὡς ἀληθῶς Φιλοσοφίας, τεφανωσάτω βαλὸ τεφάνῳ, καὶ ἐς τὸ πρυτανεῖον καλεσάτω. ἢν δέ τινι (οἷοι πολλοί εἰσι) καταρᾶτο ἀνδρὶ ἐπικειτῇ Φιλοσο-

illisq; omnibus conuiciari, ac alios docere audebas? PARRH. Nobis itaque illi tales. Cæterùm vos considerare decet, quo pacto error hic tollatur, ac homines agnosci queant, quinam ex illis boni, & qui rursus alterius vitæ existant. Tu verò, ô Veritas, inquire: tua enim interest, ne tibi mendacium præualeat, néve propter errorem viri mali bonis intermixti deliteant. VERITAS. Hac in re ex Parrhisiadis arbitrio, quoniam probus, ac nobis beneuolus esse videtur, téque Philosophia præcipuè admiratur, ita agemus. secum Elenchum assumat. & omnes qui se philosophari profitentur, conueniat, ac quemcunque inuenerit legitimum, & veræ Philosophiæ alumnum, illum corona coronet oleagina. & in Prytaneum conuocet. Si verò alicui (quemadmodũ multi sunt) viro execrando ac Philoso-

φίας ἐντύχῃ τὸ τριβώνιον περιεσπάσας, ἀφκεφάτω τὸν πώγωνα ἐν χῷ πάνυ τραγικοῦ εἰκῇ μαχαίρᾳ, καὶ ἐπὶ τὸ μέτωπον σίγματα ἐπιβαλέτω, ἢ ἐγκαυσάτω μελὰ τὸ μισόφρυον. ὁ δὲ τύπος τοῦ μαυτῆρος ἔσω, ἀλωπηξ, ἢ πίθηκος, Φιλέγε, ὦ Ἀλήθεια. ὁ δὲ Ἔλεγχος, ὦ Παῤῥησιάδη, τοῖός δὲ ἔσω, οἷος ὁ τῶν ἀετῶν πρὸς τὸν ἥλιον ἀναλέγεται. ὃ μὰ Δία, ὥστε κἀκείνους ἀντιβλέπειν τῷ φωτὶ, καὶ πρὸς ἐκείνο δοκιμάζεσθαι. ἀμὰ πρὸς θεὸς χρυσίον καὶ δόξαν, καὶ ἡδονὴν, ὃς μὴ ἂν αὐτῶν ἀφλῆς ὑπεροφῶτα, καὶ μηδαμῶς ἐκκόμψον πρὸς τὴν ὄψιν, οὕτος ἔσω ὁ τῷ θαλῷ στεφόμενος. ὃν δὲ ἂν ἀτενὲς ἀφβλέπουτα, καὶ τὴν χεῖρα ὀρέγουτα ἐπὶ τὸ χρυσίον, ἀπάγαν ἐπὶ τὸ καυτήριον τοῦτον, ἀφκέφαντα πρότερον τὸν πώγωνα Παῤῥ. ὡς ἔδοξεν, ἔσαι ταῦτα, ὦ Φιλοσοφία. καὶ ὄψει αὐτίκα μαλα τοὺς πολλοὺς αὐτῶν ἀλωπεκίας, ἢ πιθηκοφόρους, ὀλίγους δὲ ἐστεφανω-

phiæ hypocritæ, obuiam factus fuerit, attritam dilaceret vestem, barbamque. M Tragica abradat nouacula, frontique stigmata imprimat, vel intermedia. N inurat supercilia: sit verò deus stionis figura, vulpes, vel simia. PHILOS. Euge, Veritas, siquidem Elenchus, ô Parrhisiade, talis erit, quales & aquilarum pulli, contra Solem esse feruntur, non per Iouem, tamen vt ij quique luminis splendore probentur, ac æstimentur: verùm coram illis aurum, gloriam ac voluptatem exponas: & quemcunque videris ea negligere, ac minimè eorum aspectu moueri, iste erit, qui oleagina coronetur. quem verò fixè intuentem, manumque ad aurum protendentem videbis, hunc vt inuratur abducat, abrasa tamen priùs barba. PARRH. Hæc, ô Philosophia, vt censes erunt, ac confestim perquàm multos eorum simia, vel vulpecula notatos, videbis, paucos verò corona-

μιγνοῦς. ἐ βούλεσθαι μέντοι πάντα ἀνάξω τινὰς ὑμῖν, νὴ Δί' αὐτῶν. Φιλ. πῶς λέγεις; ἀνάξεις τοὺς φυγόντας; Παρρ. καὶ μάλα, εἰ ἐρεῖ μοι ἐθέλει πῶς ὀλίγον χρῆσαι τοῦ ὁρμίου ἐκείνου, καὶ τὸ ἄγκιστρον, ὅπερ ὁ Αλιεὺς ἀνέθηκεν, ὁ ἐκ Πειραιῶς Ιέρ. ἰδοὺ δὴ λάβε καὶ τὸν κάλαμόν γε ἅμα, ὡς πάντ' ἔχοις. Παρρ. ἀκοιῶ, ὦ Ιέρεα, καὶ ἰσχάδας μοι τινὰς δὸς ἀνύσασα, καὶ ὀλίγον γε χρυσίε Ιέρ. λάμβανε. Φιλ. τί πράττειν ἀνὴρ δεινοῦται; Ιέρ. δεικτάσας τὸ ἄγκιστρον ἰσχάδι καὶ χρυσίῳ, καθιεὶς ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ τειχίου, καθιεὶς ἐς τοῦ πόλιν. Φιλ. τί ταῦτα, ὦ Παρρησιάδη, ποιεῖς; ἢ τοὺς λίθους ἁλιεύσειν διέγνωκας ἐκ τοῦ Πελασγικοῦ; Παρρ. σιώπησον, ὦ Φιλοσοφία, καὶ τοῦ ἄγραν πειράσει. σὺ δὲ Πόσειδον ἀγρεῦ, καὶ Αμφιτρίτη φίλη πολλοὺς ὑμῖν ἀνάπεμπε τῶν ἰχθύων. ἀλλ' ὁρῶ τινα λάβρακα ὠμηστήν, μᾶλλον δὲ χρύσοφρων.

tos. quinimò, si placuerit, nonnullos per Iouem vobis huc reduxero. PHILOS. Quid dis? nunquid fugientes reduces? PARRH. Et maximè, si sacerdos parumper O funiculum hunc & hamum, quos ex Piræo piscator sacrauit, mihi commodare voluerit. SACER. En accipe, pariter & calamum, vt cuncta habeas. PARRH. Nunquid, ô sacerdos, & carycas aliquas mihi suppeditabis, ac auri pauxillum? SACERD. Accipe. PHILOS. Quidnam vir hic facere intendit? PARR. Hamum placenta & auro inescare, in summitatéque muri considens, in vrbem demittere. PHILOS. Quid agis, ô Parrhisiade? nunquid ex Pelagisco lapides piscari decreuisti? PARRH. Tace, ô Philosophia, ac prædã expecta. Tu verò Neptune venator, ac optima Amphitrite, varios nobis mittito pisces. Verùm O lupum quendam maximum cerno, quin potiùs auratam.

σοφρων. Ελ. ὀπ. ἀλλὰ γαλεός ἐστι, προσέρχεται. δεῦρ' ὦ ἀγκίστρω λεχηνώς. ὀσφρᾶται τοῦ χρυσίου, πλησίον ἤδη ἐστίν. ἔψαυσεν. ἔληφται. ἀναστρεψόμεθα. Παρ. καὶ σύ, ὦ Ελεγχε, νεῦε ξυνεπιλαβοῦ τῆς ὁρμιᾶς. ἄνω ἕλκει. φέρ' ἴδω τίς εἶ, ὦ βέλτιστε, ἰχθύων αὔων οὗτός γε. Ηράκλεις τῶν ὀδόντων. τί ἔστο, ὦ γρυναιόταξι, ἄλκψαι, λιχνεύων περὶ τὰς πέτρας, ἔνθα λύσαν ἥλπισας ἀποδιδυκώς; ἀλλὰ νῦν ἔσῃ φανερὸς ἅπασιν, ἐκ τῶν βραγχίων ἀπηρτημένος. ἐξέλκωμέν τὸ δέλεαρ, καὶ τὸ ἄγκιστρον τετίνικται σοι τὸ ἄγκιστρον, καὶ ἰσχὰς ἤδη προσέχηται καὶ χρυσίον ἐν τῇ κοιλίᾳ; Διογ. μὰ Δία ἐξεμεσάτω, ὡς δὴ καὶ ἐπ' ἄλλους δελεάσομεν. Παρ. εὖ ἔχει, τί φῄς, ὦ Διόγενες; οἶσθα ζῶντον, ὃς τίς ἐστιν ἢ προσήκει σοι τί ἀνήρ; Διογ. ἀδαμῶς. Παρ. τί οὖν, πόσου ἄξιον αὐτὸν χρὴ φάναι; ἐγὼ μὲν γὰρ δύ' ὀβολοῖν πρόσθεν αὐτὸν ἐτιμισά-

ratam. LIBERT. Minimè, sed R felis est. hians enim ad hamum natare videtur. aurum subolet. propè iam adest. tetigit. captus est. attrahamus. PARRH. Et tu, ô Elenche, pariter nunc funiculum apprehende. attractus est. Age, ô optime, inspiciamus quis'nam piscis existat. hiat iste. Hercules, qualês nam dentes: quid hoc rei est? Nunquid, ô generose, circa petras ligurien. do discurrens, captus es? Vbi prædari sperabas, ibi tu præda facta es: at nunc omnibus à branchijs appensus manifestus eris. Extrahamus illecebras huic, & hamum. vacuus en hamus. placenta iam cum auro in ventre descendit. DIOG. At per Iouem euomuit: quapropter & alios inescemus. PAR. Benè habet. quid ais, ô Diogenes? tu hunc quis'nam siet nostin' num ad te attinet? DIOG. Minimé. PAR. Proinde quo precio dignum hunc asserere oportet? ego etenim paulò antè duobus obolis eum appreciaueram.

μισάμλω. Διο. πολὺ λέγεις, ἄβρωτός γε γάρ ἐσι, καὶ ἀδε-χθὺς καὶ σκληρὸς καὶ ἄτιμος. ἄφες αὐτὸν κατὰ κεφαλῆς ἀπὸ τῆς πέτρας. σὺ δὲ ἄλλον ἀνάσπασον, παθὲς τὸ ἄγκι-στρον. ἐκεῖνο μέν τοι ὅρα, ὦ Παρρησιάδη, μὴ καμπτόμε-νός σοι ὁ κάλαμος ἀποκλα-σθῇ. Παρ. θάρρει, ὦ Διόγε-νες, κοῦφοί εἰσι, καὶ τῶν ἀφυ-ῶν ἐλαφρότεροι. Διο. νὴ Δία ἀφυέστατοί γε· ἀνάσπασ ὅμως. Παρ. ἰδού. τίς ἄλλος οὗτος ὁ πλατὺς, ὥσπερ ἡμί τομος ἰχθὺς προσέρχεται; ψῆφά τις κεχηνὼς ἐς τὸ ἄγκι-στρον κατέπιεν. ἕλκεται. ἀνα-σπάσθω. τίς ἐσίν; ὁ Πλατω-νικὸς εἶναι λέγων. Πλ. καὶ σὺ, ὦ κατάρατε, ἥκεις ἐπὶ τὸ χρυσίον. Παρ. τί φῆς, ὦ Πλά-των; τί ποιῶμεν αὐτόν; Πλά. ἀπὸ τῆς αὐτῆς πέτρας καὶ οὗτος. Διο. ἐπ' ἄλλον καθέσθω. Παρ. καὶ μὴν ὁρῶ τινα πάγκαλον πεσόντα, ὡς ἂν ἐν βυθῷ δόξειε ποικίλον τὴν χρόαν, ταινίας τινὰς ἐπὶ τῇ

ciaueram. DIOG. *Nimiùm dicis: mollis enim est, & turpis, & morosus, & iners. verso capite hunc tu à petra præcipitato, & alium demisso hamo attrahe. At qui videsis, ô Parrhisiade, ne tibi calamus inflexus abrumpatur.* PARRH. *Confide, ô Diogenes, tenues sunt, & s Aphyis leuiores.* DIOG. *Et per Iouem leuissimi quoque. subinde tamê extrahe.* PARR. *En, quisnam alius hic latus tanquam semisectus piscis accedit? T Psetta quædam in hamum impegit. deglutiuit. capta est.* DIOG. *Attrahatur. quis nam est?* PARRH. *Platonicum se asserit.* PLAT. *Et tu execrande, ad aurum accedis?* PARR. *Quid ais, ô Plato? quid cum illo agamus?* PLAT. *Ab hac eadem petra & ille.* DIOG. *Ad alium capiendum consideas.* PARR. *Proinde perquàm bellulum quendam accedere video) veluti in profundo apparet colore vario, ac vittas*

τῶ νότου ἐπιχρύσους ἔχοντα. ὁρᾶς, ὦ Ἐλιγχε; ὁ τὸν Ἀριστοτέλη πεποιημένος, οὗτός ἐστιν. ἦλθεν, ἅτα πάλιν ἀπενίξατο, περισκόπῳ ἀκριβῶς, αὖθις ἐπανῆλθεν. ἔχαιρεν. ἔλληπται· ἀνιμήσθω. Αρι. μὴ ἀνέρῃ με περὶ αὐτοῦ, ὦ Παῤῥησιάδη· ἄγνοῶ γὰρ ὅς τίς ἐστιν. Παῤ. οὐκοῦν καὶ ὅστις Αριστοτέλης κατὰ τῶν πετρῶν; Διο. ἀλλ' ἰδοὺ πολλούς που τοὺς ἰχθῦς ὁρῶ, κατὰ ταυτὸν ὁμόχροας, ἀκανθώδας, καὶ τὴν ἐπιφάνειαν ἐκτεταχυσμένους, ἰχίων λυσελεπιδοτέρους. ἔπου σαγήνης ἐπ' αὐτοὺς δεήσει; ἀλλ' οὐ πάρεστιν. ἱκανὸν, εἰ κἂν ἕνα τινὰ ἐκ τῆς ἀγέλης ἀνασπάσαιμεν. ἕξει δὲ ἐπὶ τὸ ἄγκιστρον δελεαθῆ, ὃς αὐτῶν θρασύτατος ἦ. Ελ. μάθοι, εἰ δοκεῖ, σιδηρώσας γε πρότερον ἐπιπολὺ τῆς ὁρμιᾶς, ὡς μὴ ἀφαιρήσῃ ζῆς ὀδοῦσι, καταπιὼν τὸ χρυσίον. Παῤ. καθῆκα· σὺ δέ, ὦ Πόσειδον, ἐπιτέλει τὴν ἀγράν. βαθὺ, μάχονται περὶ τῆς δελεάτος.

quasdam aureas in humeris habentem. cernisne, ô Elenche? Aristotelem hic refert. accessit. Atqui rursus abijt. diligenter arbitratur. iterum redit. degustauit captus est. extrahatur. num hic tibi Aristoteles cognitus est? ARISTOT. Ne me, ô Parrhisiade, de ipso interroga. nam quis sit ignoro. PARRH. Nunquid igitur & hunc, ô Aristotele, per petras? ARISTOT. Et Maximè. DIOG. Sed ecce multos hîc conspicio pisces paricolores, spinosos, in superficie asperiores, vechinis magis aculeatos. verriculo aliquo opus esset, verùm non adest. satis erit, si vnum ex grege tantùm extrahamus, atqui ad hamum accessit, qui ipsorum est ferocissimus. ELENCHVS. Conside, si videtur, ac priùs funiculum longè ferro circunda, ne dentibus abrodant, & aurum deglutiant. PARRH. Desedi. at, tu Neptune, capturam secunda. Papæ: pro illecebris depug

ἁλιέατ. καὶ οἱ μὲν ξωύαμα ποιοῦσι περιτρώγουσι τὼ ἰσχάδα, οἱ δὲ προσφυέτες ἔχουσι τὸ χρυσίου. εὖ ἔχει, περιπάρηις μάλα καρτερός. φέρ' ἴδω τίν' ἐπώνυμον σεαυτὸν εἶναι λέγεις. καί τοι γελοῖός τε ἐμι, ἀναγκάζων ἰχθῦς λαλεῖν· ἄφωνοι γὰρ αὐτοί. ἀλλὰ σύ, ὦ Ελεγχε, ἐπεὶ ὅν τινα ἔχει διδάσκαλον αὐτῶ. Ελ. Χρύσιππον τουτονί. Παρ. μανθάνω, διότι χρυσίον. οἶμαι, πρέπει τὸ ὄνόματι. οὐ δ' οὖν Χρύσιππε πρὸς τῆς Αθηνᾶς εἰπὲ, οἶσθα τοὺς ἄνδρας, ἢ τοιαῦτα παρέχεις αὐτοὺς ποιεῖν; Χρ. νὴ Δία ὑβρεικὰ ἐρωτᾶς, ὦ Παρρησιάδη, πρόσκειν τὶ ἡμῖν ὑπαλαμβάνων τοιούτους ὄντας. Παρ. εὖγε, ὦ Χρύσιππε, γεννᾶς. ἔ, ἄτω γὰρ νὴ αὐτὸς ἐπὶ κεφαλὴν μετὰ τ' ἄλλων, ἐπὲ νὴ ἀκανθάδης εἶ νὴ Δίος, μὴ δαπαρῇ τις τὸν λαιμὸν, ἐοθίων. Φι. ἅλις, ὦ Παρρησιάδης, τ' ἄγρας, μὴ καί τις σοι, οἷον ποιοῖ εἰσιν, οἴχηται ἀποσπάσας

depugnant. partim congregati carycas circumrodunt, alij verò deuorantes, ab auro detinentur. Bene habet, adhæsit quidam admodum robustus. Age dic, cuius tu cognomen refers? Atqui ridiculus sum, piscem loqui cogens: muti siquidem sunt. cæterùm, tu Elenche, dic, quémnam hic magistrũ habet? ELENCH. Chrysippum hunc. PARRH. Intelligo, quoniam aurum, vt arbitror, nomini conuenire videtur. At, tu Chrysippe, per Mineruam refer, nosne viros? vel talia ipsos facere doceis? CHRYS. Contumelioiè per Ioue, ô Parrhisiade, interrogas, qui nobis quicquam cũ ijs qui tales existant, conuenire suspicaris. PARRH. Euge generosus es, ô Chrysippe: igitur & iste cum alijs in caput præcipitetur, quoniam spinosus est, ac timendum ne si à quopiam comestus fuerit, guttur offendat. PHILOS. Satis, ô Parrhisiade, piscatus, ne quis (veluti multi solent) abrupto

σπάσας τὸ χρυσίον, καὶ τὸ ἄγκιστρον, εἶτά σε ἀρτίσαι τῇ ἱερείᾳ δεήσει. ὥστε ἡμᾶς μὲν ἀπίωμεν περιπατήσουσαι· καιρὸς δὲ καὶ ὑμᾶς ἀπιέναι, ὅθεν ἥκετε, μὴ καὶ ὑπερήμεροι γενέσθαι τῆς πεθεσμίας. σὺ δὲ καὶ ὁ Ἔλεγχος, ὦ Παρρησιάδη, κύκλῳ ἐπὶ πάντας αὐτὸς ἴοντε τὼ στεφανοῦτε, ἢ ἐγκαλακαίετε, ὡς ἔφην. Παρ. ἔσται ταῦτα, ὦ Φιλοσοφία. χαίρετε, ὦ βέλτιστοι ἀνδρῶν. ἡμεῖς δὲ καπίωμεν, ὦ Ἔλεγχε, καὶ τελῶμεν τὰ παρηγγελμένα. ποῖ δὲ καὶ πρῶτον ἀπιέναι δεήσει; πρὸς τὴν Ἀκαδημείαν ἢ εἰς τὴν Στοάν; ἀφ' τοῦ Λυκείου ποιησόμεθα τὴν ἀρχήν, οὐδὲν διοίσει τοῦτο. πλὴν οἶδα ἐγὼ, ὡς ὅποι πότ' ἂν ἀπέλθωμεν, ὀλίγων μὲν τοῦ στεφάνων, πολλῶν δὲ τῶν καυστικῶν δεησόμεθα.

pto auro & hamo aufugiat, indeq; sacerdoti abs te repetere sit necesse. Proinde nos ad deambulationem pergamus. Tempus quoq; instat vt & vos eò vnde venistis, reuertatis, ne vltra præscriptũ tempus moram ducere videamini. Tu verò, Parrhisiade, & Elenche, per gyrum ad cunctos accedatis, & quemadmodum iussi, illos aut coronate, aut inurite. PARRH. Fient hæc, ô Philosophia. Valete virorum optimi: nos verò, ô Elenche, profiscamur, ac iussa exequamur. Verùm quò primùm pergere necessum erit? nunquid in Academiam, vel Stoam? Ab Lyceo exordium faciamus: nil hoc refert. Attamen hoc nobis, quocunque gentium perueniemus, paucis equidem coronis, multis verò indigebimus cauteriis.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

HAbet hic dialogus, captiui titulum apud Erasmum in adagio: In planiciem equum. In eo introducuntur Philosophi in Lucianum, quòd is & ipsos & Philosophiam scriptis suis insectatus esse videretur.

a PERA

a PERA vt reddat opem.] *Alludit ad hunc Homericum versum. Iliad. 16.*

ὡς φρήτη φρήτησιν ἀρήγῃ, φῦλα Ϛ φύλοις.

Ferebant autem peram & baculum aliquando philosophi, sed in primis Cynici. In Græco pro ἀρήγῃ sunt qui legunt ἀρωγῇ.

b Este cati.] *Homerus Iliad. ζ. θ.*

— μνήσασθε δὲ τύδεος ἠδ' ἀλκῆς.

c Aetnæ Crateras.] *In quos præcipitem se dedisse memorat vt Empedocles. d* Me viuum.] *Homerus Iliad. ζ:*

ζῶν γε τε Ἀτρέος υἱέ, σὺ δ' ἄξια δίξαι ἄποινα, &c.

Lucianus è suo μὴ δὴ φιλέτωσι σοφοίπῃς addidit. e Eurytus.] *Eurytus artem iaculandi sagittis, ab Apolline accepit, à quo deinde Hercules didicit. f* Hocillud est.] *Scilicet, quod dici solet. g* Equum in campum.] *Hic παροιμιαλεῖν, aut quid simile eleganter subauditur. In campum, id est, planiciem videlicet hominem rhetoricum significans, & in agendis causis exercitatum. Hac vsi sunt Plato in Theæteto, & Synesius in epistola quadam h* Aquæ omnino compos non fuerit.] *Oratores ad aquæ mensuram perorabant. Et idem Lucian. in Solœcista. i* In Ceramico.] *Ceramicus locus Athenis, vbi qui in bello ceciderant, sepeliebantur, autore Suida. A' varietate verò picturarum Pœcilus porticus dictus est: nam ibi bella, quæ Athenienses aduersus hostes gesserant, depicta erant. meminit Pausanias & Lucianus in Scytha: item in Meretricio Melissæ & Bacchis. k* Ad Arium abeamus pagum.] *Arium pagum pro Areopagum vnico verbo, locus est Athenis, vbi Oreste causam dixit, & vbi quæ ad Rempub. spectabant, seuerissimè administrabantur. Sic dictus, teste Pausania in Atticis, quòd eò primò vocatus sit Mars (quem Græci Arem vocant) in ius, eò quòd Alirhothoum interfecerat.* Ἀρεῖος propterea quòd cædes ibi iudicaretur, vt ait Suidas: πάγος ὅτι ἐν τῷ πάγῳ ἐστί.

l Parrhisiades.] παῤῥησιάσης dicitur, qui liberè loquitur. vnde Demochares ob nimiam & procacem linguam Parrhesiastes dictus est. Is Demosthenis ex sorore nepos, missus ab Athenienſibus cum alijs ad Philippum regem legatus, expositis mandatis, petenti regi, quid gratum Athenienſibus facere posset: respondit procaciter: Suspende te. indignantibus ob eam rem cæteris,

teris, rex dimisit incolumem, vos (inquiens) rogate ab Athenien-sibus, quos censeant superiores, qui talia dicunt, aut qui audiunt patienter. Seneca lib. 3. de Ira. m Tuum ad jce calculum.] Hæc ad fabulam de iudicio Orestis spectant, in quo ei Minerua auxilium tulit, ac suo illum suffragio liberauit. n Tua, ô Plato, excellens prudentia.] De Platone quis & quantus fuerit, & quid scripserit, vide Diogenem Laertium in Platonis vita o Vt magnus Iupiter.] Lucianus Platonem subiunat, cuius in Phædro verba hæc sunt: ὁ μὲν δὴ μέγας ἡγεμὼν ἐν οὐρανῷ Ζεὺς πτηνὸν ἅρμα ἐλαύνων. p Satius enim lingua, quàm ligno rem agere.] Omnia priùs consilio quàm armis experiri decet. q Vulgus siquidem.] Vulgi & multitudinis natura. In Græco synthesis numeri: vulgus enim non tam prudentia, ad iudicandum ducitur, quàm animi quodam impetu & furore rapi solet. Nec mirum cùm delectu careat, si etiam absq; discrimine sententiam ferat. Quo pacto enim rectè iudicari posset? vbi stoliditas prudentiam, temeritas rationem, consilium animi superat impotentia: vnde & diuus Plato rectè censebat, quicquid vulgo placeret, vel solum ideo suspicione dignum esse, etiam si virtutis specimen quoddam præ se ferre videretur.

r Aristophanes & Eupolis.] De ijs priscæ comediæ scriptoribus, sic Horatius 1. Serm. Sat. 4:

Eupolis atq; Cratinus Aristophanesq; poëtæ,
Atque alij, quorum comœdia prisca virorum est,
Si quis erat dignus describi, quòd malus aut fur,
Quòd mœchus foret, aut sicarius, aut alioqui,
Famosus, multa cum libertate notabant.,

&c fuerunt summa ingenij dexteritate, & libertate, qua etiam principes lacessiuerunt dignum philosophis ingenium, nisi in Philosophiæ parentem Socratem stylum impiè exercuissem, Aristoph. meminit Cic. 2. de leg. cùm ait: Nouos verò deos, & in ijs colendis nocturnas peruigilationes sic Aristophanes facetissimus poëta veteris comœdiæ vexat, vt apud eum Sabazius, & quidam alij dij de peregrinis iudicati, è ciuitate eijciantur. Eupolis floruit 88. Olympiade, principe Apollodoro, vt Eusebius obseruauit. Huius meminit Cic. in Bruto, ac Quinti. de prisca comœdia agens. Baptas eiusdem fabula à nostro Luciano celebratur, s Menippe.]

pe.] *Consule in eius vita Laërtium.* t Infunde responsuro.] *Verte horologium.* u Herculem ageret.] *Herculem saltantem & Cerberum ab inferis extrahentem meminit Hesychius.* x Cumanum illum asinum.] *Refertur hic apologus & in fugitiuis, sed strictius: Planeque ita mecum agunt, quemadmodum Aesopus Cumanum illum asinum fecisse refert, qui cùm leoninam induisset pellem, & asperè derudisset, se quoque leonem esse videri cupiebat, & erant fortassis nonnulli qui ei crederent.* y Cumenses.] *Cumanos autem hic appellat, non qui sunt in Italia, sed qui sunt in Aeolide supra Lesbum. Nam & Lesbij & Cumani notati sunt stoliditatis, vt indicat Stephanus.* z Coinquinatè viuebat.] *Et propter eos qui improbè viuerent, malè de nobis (philosophia & veris philosophis) existimabant. Sic propter malè viuentes doctrina sana malè audit.* A Caniculis iracundiores.] *De improbis philosophis ac monachis per comparationem aliquot prouerbia congerit ab animantibus sumpta.* B Verba pennata.] *Imitatur Homerum qui dicit:* ἔπεα πτερόεντα προσηύδα. C Nobis idem quod Ilienſibus.] *Ilienſis tragœdos conducens, dicitur vbi quis vltrò prouocat quempiam, vnde sua audiat probra, veluti si Troiani accersant histrionem, qui ipsis calamitates, quas semel pertulêre, denuò quasi renouet. Idem in Pseudologista. Postquam enim iuxta prouerbium, Ilienſis cùm sis, tragœdos conduxisti.* D Venerandà victoria.] ὦ μέγα σεμνὴ νίκη. *Hoc in fine quarundam tragœdiarum videre licet.* E A secundo crateré?] *Aut à compotitoribus translatum, aut ad clepsydram reijciendum.* F Duo denique auri talenta.] *Homerus Iliad. σ:*

Κεῖτο δ' ἄρ' ἐν μέσσῃσι δύο χρυσοῖο τάλαντα
τῷ δώδω, ὃς μετὰ τοῖσι δικλῶν ἰθυώτατα ἔσσῃ.

G Apud Pelasgicum circa Arion.] *Locà Athenis iuxta arcem.* H Geminor. ædem.] *Pollucis & Castoris templum intelligit.* I Quot folia.] *Vide Homer. Iliad. β.* K In rebus.] χρήματα *quæ inter bona annumerant Peripatetici.* L Culter sacrificulus.] μαχαιρίδιον πυθικὸν, *Delphicũ gladiũ.* M Tragica nouacula radebat.] ἐν χρῷ, ἐν χρῶτι: *ad*

ad viuũ, ad cutẽ. N Inurat ſupercilia.] *Alludit ad veterum morem, qui fugitiuorum frontibus ſtigmata inurebant.* O Funiculum & hamum.] *Inſtrumenta piſcatoria.* ὀρμεὰ *funiculus piſcatorius ex ſetis equinis contextus: Theocritus in Piſcatoribus vſus eſt.* P Ex Pelaſgico.] *Pelaſgicum locus fuit Athenis iuxta arcem, vt iam diximus.* Q Lupum.] *Lupus marinus. Meminit Ariſtot. & Plin.* R Felis.] *Galeus. Gaza muſtellam interpretatur. Eſt piſcis rapax.* S Aphyis leuiores.] *Aphyæ piſciculi quos parit limus, vermiculorum inſtar ſcaturientes, meminit Aelianus. Plinius verò aquas à Latinis appellari dicit, quòd ex aqua & pluuia procreentur.* T Pſetta.] *Piſcis latus. Meminit Ariſtot. & Suidas.* V Echinis.] *Echinus, Latinè Erinaceus, ſpinis aculeatis.*

PRO EO QVOD INTER SALVtandum verbo lapſus fuerat.

ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΕΝ ΤΗ ΠΡΟΣΑΓΟρεύσει ϖλαίσματος.

Iac obo Micyllo interprete.

ARGVMENTVM.

REſpondet hac apologia pro errato quod inter ſalutandum ipſi exciderat, cùm mane & in prima ſalutatione quando χαῖρε, *hoc eſt,* aue ſeu ſalue dicendum fuerat, ipſe ὑγίαινε, *hoc eſt,* vale dixiſſet. Orationis ſtatus eſt iuridicialis aſſumptitius. Fatetur enim & ipſe peccaſſe ſe, quia ordinem inuerterit, & quod poſtremum dici conueniebat, à principio vſurpârit: ſed tamen culpam hanc mitigat atque eleuat, primùm vſu ac poteſtate ipſorum verborum, oſtendens τὸ χαίρειν non in principijs tantùm à veteribus, ſed etiã fine atque diſceſſu vſurpatũ fuiſſe, ὑγιαίνειν autem vtroq; loco frequenter à multis, à quibuſdam etiam in principio ſemper poſitũ fuiſſe: deinde & efficaciorem atque auſpicatiorem vim ac ſignificationem habere: idq; probat multis & poëtarum & aliorum teſtimonijs, adductis item hiſtoriarum exemplis, vbi vel eodem errore ὑγιαίνειν

pro

pro χαίρειν positum fuisset, vel aliàs vsurpatum, commodum alquod vtentibus attulisset. Post hæc ordinis inuersioni opponit euentum erroris, quòd tale verbum pro alio dixerit, cuius vis seu potestas, *hoc est*, valere seu sanum esse, cuius tempori non matutino tantùm conueniat, & quòd hæc salutatio cæteris potior atque efficatior sit. Deinque & principes hoc idem primum atque præcipuum suis mandant, vt salutis seu valetudinis curam gerant: & priuati quoque in resalutando saluos esse iubeant. Hinc & causam erroris siue euentus huius in deum aliquē transfert. Animi autem consternationem, quæ causam errori dederit, à consueto & obiecto seu casu defendit. Deinde & voluntatem principis pro se interpretatur, ficta conformatione, Ad finem ficta alia ac noua obiectione, orationem in votum seu precationem desinit. Exordium à loco communi sumitur. Verbum χαίρειν vbique saluere exposuimus, propter commodum versionis: quanquam non ignorem à Martiale atque alijs frequentiùs per Autere reddi, quando salutantis est. Nam alioqui & gaudere significat, interdum & valere, vt infrà, cùm discedentium mutuò est: vt & τὸ ὑγιαίνειν, quod nos vbique valere vertimus, & saluum siue sanum esse interim significat, ad quas significationes infrà in Gæcis testimonijs quæ citantur, crebræ allusiones fiunt, præsertim cùm à principio ponitur.

Αλιπὸν μὲν, ἄνθρωπον ὄντα δαίμονός τινος ἐπήρειαν διαφυγεῖν πολὺ δυσκαταφόρητον, ἀπολογίαν εὑρεῖν παραλόγου τῆς δαιμονίου πάθοματος.

Difficile [a] *sanè est, homo cùm sis, alicui Deī impulsionē ac vim euitare. Multò autem difficilius, defensionē inuenire errati eius, quo quis præter rationem, & ceu numine quodam impellente lapsus est.*

ἅπῃ ἀμφότερα νῦν ἐμοὶ συμ-
βεβηκεν, ὃς ἀφικόμενος παρὰ
σοι, ὡς πεισόμενοι τὸ ἑωθινὸν
δεῖν τοῦ σωνεθηγλάττου φω-
νῆ, ἀφεῖναι καὶ χαίρειν κελεύ-
ειν, ἐγὼ δ' ὁ χρυσοῦς ἐπιλαθόμε-
νος, ὑγιαίνειν οὐκ εἶξειν, οὐδὲ
μνημονεύειν μὴ καὶ τοῦτο ἐκ τῆς κα-
ρᾶς δεῖ, ὡς ἐκ παλαιοῦ τοῦ ἕω. ἐγὼ
μὴν ἐπὶ τούτῳ εὐθὺς ἐδείσθην τε
καὶ πυρεττόμενος καὶ παντοῖος ὢν
ἐπ' ἀποείας οἱ. παρόντες δὲ, οἱ
μὲν παραπαίειν ὡς τὸ εἰκὸς, οἱ δὲ
ληρεῖν ὑφ' ἡλικίας, οἱ δὲ χθεσι-
νοῦς κραιπάλης ἀνάμνεσιν ἔτι
ᾤοντό με ἔχειν, εἰ μὴ ὅτι μάλιστα
σὺ ἐπιδήλως εἰδεγκας τὸ γεγο-
νός. δεῖ δ' ὅσον ἄκρως μεθιάμα-
τι ἐπισημηνάμενος τὴν γλώτ-
της τοῦ διαμαρτίαν ἔδοξεν
ἔμοι καλῶς ἔχειν παραμυ-
θίαν τινὰ ἐμαυτῷ συγγράψαι,
ὡς μὴ πάνυ ἀνιώμενος ἐπὶ τῷ
πάθματι, μηδὲ ἀφόρητον ἡγοί-
μενος εἰ πρεσβύτης ἀνὴρ τὸ
αὔτον ἀπεσφάλην τῇ καλῶς ἔ-
χοντος, ἐπὶ δεσόντων μαρτύρων.

quod vtrunq; mihi nunc accidit, qui cùm ad te venissem, quò te ex more primo mane salutarem, deberemq; consueta ista voce vti, ac te salutere iubere: ego aureus ille, nescio quo pacto oblitus, valere te iussi, verbo & ipso nõ malo aut ominoso, sed intempestiuo tamen, vt quod vesperi non auroræ conueniat. Ipse igitur confestim sudaui atq; erubui, varieq; meipsum gessi, cùm quid agerem, non haberem. At cæteri qui tum aderant, alij quidem lapsum me esse lingua, ita vt consentaneum erat, alij præ ætate delirare, alij verò ex hesterna crapula repletum atq; ebrium adhuc esse existimabant: tametsi tu ipse animo maximè æquo accipiebas: id quod tum acciderat, ne risu quidem modico notando linguæ erratum. [b] Visus igitur mihi sum operæ quoddam preciũ facturus esset, si consolationem aliquam mihi ipsi conponerem, ne nimis ægrè ob lapsum hunc animo afficerer: nẽque intolerabile putarẽ, si senex aliquis præsentib. tot testibus nonnihil ab eo quod decorum fuerat, aberrando deflexissem.

Nam

ἀρχολογίας μὲν γὰρ ἔδει ἔλθ, οἶμαι, ὑπὲρ γλώττης, ἃς οὕτως εὔφημον ἐν χλῦ ὀλιγωρήσας, ἀρχόμενος μὲν οὖν τὴν γραφῆς, πάνυ ἀπόρῳ ἐν τάξεσθαι ὥμιλλον τῷ πρόβλήματι. πειρῶντι δὲ πρῶτα τὰ πιθανὰ, οὐ μὴν πρότερον ἐρῶ αὐτὰ, ἢ μὴ περὶ χαίρειν αὐτὸ, καὶ τοῦ εὖ πράττειν, καὶ τὸ ὑγιαίνειν πρέπω τὰ ἐπότα· τὸ μὲν δὴ χαίρειν ἀρχαία μὲν ἡ προσαγόρευσις οὐ μὴν ἐνθένδε μόνον, οὐδὲ ἀπὸ τῶν πρώτων ἔνεστιν, ἀπὸ καὶ πρῶτον μὲν ἰδόντες ἀπήλθε, ἔλεγον αὐτὸ, ὡς τὸ, Χαῖρε, ὦ δεινάκα τῆς δὲ γῆς Τιρυνθίας. καὶ μετὰ τὸ δεῖπνον ἐς λόγους ἤδη παροινίους τρεπόμενοι, ὡς τὸ, Χαῖρε Ἀχιλλεῦ, δεινὸς μὲν ὄντος οὐκ ἐπιδόξας. Ὀδυσσεὺς ὁπότε τῶν ἐπιστελλόμενον πρεσβεύειν αὐτῷ ἐρρήτορεν.

Nam quantum quidem ad ipsam linguã attinet, defensione aliqua opus puto non erat, præsertim quãdo in tam bonam & auspicatam precationem errando prolapsa fuerit. Incipienti itaq; mihi ab initio statim videbar in difficilem quæstionem incursurus esse: at verò vbi iã progressus aliquantulũ fuissem, offerebant se multa quæ commodè dici posse videbantur. Quæ tamen non antea dicã quàm de ipso verbo Saluere, de verbo Bene agere, & de verbo Valere, quæ consentaneum atq; æquum erit, exposuero. Verbum igitur χαίρειν (quod saluere nos dicimus) antiqua vox est, & in salutationibus iam olim vsurpata, veruntamen nõ manè tantùm, neq; in primo solùm congressu, sed etiã cùm

καὶ

qui anteà se mutuò nunquam viderant, alius in alium incideret, salutatione hac vti solebant, quale illud est: Salue, ô soli rex istius Tirynthij. Deinde & à cœna, cùm iam ad mutuas confabulationes vetum esset, vt apud Homerũ: Salue Pelide, nil cœnæ æqualis eges nunc. quo tum Vlysses vsus est, quando in legatione missus, oratorio modo mandata illi exponebat.

καὶ ἤδη ἀπιόντες παρ' ἀλλήλων, ὡς τὸ, Χαῖρετ', ἐγὼ δ' ὑμῖν θεὸς ἄμβροτος, οὐκέτι θνητός. ἐπεὶ δὲ καιρὸς ὁδᾶς ἀπηγγέλλετο τῇ πόλει καὶ ὡς νικῶ μόνος ὁ ἐνθένδε, ἐπεγείρει καὶ ἐπὶ τὸν ἀπαισίων καὶ ἀπωκλοτάτων ὁμῶς ἐχρῶντο αὐτῇ, ὡς ὁ τοῦ Εὐριπίδου Πολυνείκης, ἤδη τελευτῶν τὸν βίον. Καὶ χαίρετ', ἤδη γὰρ με περιβάλλει σκότος. καὶ οὐ μόνον φιλοφροσύνης αὐτοῖς ἕνεκα τοῦτο σύμβολον, ἀλλὰ καὶ ἀπεχθείας, καὶ τοῦ μηκέτι χρήσεσθαι ἀλλήλοις, τὸ γοῦν μακρὰν χαίρειν φράσαι, τὸ μηκέτι φροντίειν ἀλλήλοιν. πρῶτος δ' αὐτὸ Φιλιππίδης, ὁ ἡμεροδρομήσας, λέγεται ἀφ' Μαραθῶνος ἀγγείλαντα τὴν νίκην, ἅπαν πρὸς τοὺς ἄρχοντας καθημένους. καὶ περιφροντικότας ὑπὲρ τοῦ τέλους τῆς μάχης, Χαίρετε, νικῶμεν· καὶ

Prætereà & cùm à se mutuò iam discedere vellent, eadem vtebantur, quale est illud: Saluete, atq; deum me agnoscite, morte carentem. Certum autem tempus nullum præfinitum fuit salutationi huic, neque vt nunc, matutino solùm tempore vsurpabatur, quandoquidem & in infaustis & abominabilibus rebus eadem aliquando vsi quidam reperiuntur. vt apud Euripidem Polynices iam moriturus: Saluete (inquit) nam totus tenebris iam tegor. Neque etiam amicorum inter se nota tantùm siue indicium erat, sed & adiot quibus infensi erant, adhibebatur, cùm significare vellent nihil rei sibi mutuò cum illis posthac fore. nam hoc, cùm μακρὰν χαίρειν, hoc est, longum saluere dicunt, intelligunt, nempe nullam ampliùs curam alterius alteri futuram esse. Primus autem hoc verbo vsus fertur Philippides, is qui vno eodemq; die narratur ex Marathone cursu itinere peracto Athenas victoriā annunciasse, & ad magistratus quo loco considerant, atq; anxij de euentu pugnæ cogitabāt, dixisse: Saluete, vincimus. eoq;

καὶ τοῦτον εἰπὼν συναποθανεῖν τῇ ἀγγελίᾳ, καὶ τῷ χαίρειν συνεκπνεῦσαι. ἐν ἐπιστολῇ δὲ ἀρχῇ, Κλέων ὁ Αθηναίων δημαγωγὸς, ἀρὰ Σφακτηρίας πρῶτον χαίρειν προὔθηκεν, εὐαγγελιζόμενος τοῦ νικᾶν τοῦ ἐκεῖθεν, καὶ τοῦ τῶν Σπαρτιατῶν ἅλωσιν. καὶ ὅλως γε, μετ' ἐκεῖνον ὁ Νικίας ἀρὰ Σικελίας ἐπιστέλλων, ἐν τῷ ἀρχαίῳ τῆς ἐπιστολῆς διέμενεν, ἀπ' αὐτῆς ἀρξάμενος τῶν πραγμάτων. ἀλλ' ὁ θαυμαστὸς Πλάτων, ἀνὴρ ἀξιόπιστος, νομοθέτης τε ζηλωτὴς, τὸ μὴ χαίρειν λεγόμενον, καὶ πάνυ ἀποδοκιμάζειν, ὡς μοχθηρὸν ὄν, καὶ οὐδὲν σπουδαῖον ἐμφαῖνον· τὸ δὲ εὖ πράττειν ἀντ' αὐτοῦ εἰσάγει, ὡς κοινὸν σώματός τε καὶ ψυχῆς εὖ διακειμένων σύμβολον. καὶ ἐπιστέλλων γε τῷ Διονυσίῳ, ἀτιᾶται αὐτὸν, ὅτι ποιῶν εἰς τὸν Απόλλω, χαίρειν τὸν θεὸν προσεῖπεν, ὡς ἀνάξιον τοῦ Πυθίου,

eoq; dicto statim concidisse mortuus, peracto iam nuncio, vnà cum ipso illo verbo expirans. In epistolæ autem initio Cleon ille Athenensium tribunus, cùm ex Sphacteria scriberet, primus omnium hoc verbum præposuit gratulari videlicet illis volens ob victoriã eo loco partam, & quòd Spartanos captos in potestatẽ redegisset. Ac prorsus certè post illum Nicias dux cùm ex Sicilia scriberet, antiquã epistolarũ formam retinuit, statim ab ipsis rebus exordiendo. Quin & admirabilis ille Plato, vir fide dignus, ac legislator huiuscemodi rerũ, verbum hoc saluere, planè valere iubet, atq; omnino improbat veluti malum ac prauũ, & quod nihil serium aut dignũ præse ferat: contrà autem [d] τὸ εὖ πράττειν, hoc est, bene agendi verbum, pro eo introducit, tãquam commune tam corporis quàm animi bene rectéq; affecti symbolũ siue indicium: ac missis ac Dionysium literis, reprehendit ipsum, quòd cùm ad Apollinem versus quosdam cõposuisset, deum ipsum saluere iussisset, quippe quod hoc ipso Pythio indignum foret,

καὶ οὐχ ὅπως θεοῖς, ἀλλ' οὐδ' ἀν-
θρώποις δικαίοις πρέπον. ὁ μὲν
γε θεσπέσιος Πυθαγόρας, εἰ καὶ
μηδὲν αὐτὸς ἡμῖν ἴδιον κα-
ταλιπεῖν τῶν αὐτῷ ἠξίωσεν, ὅσον
Οἰνείῳ, καὶ Λουκανῷ, καὶ Ἀρ-
χύτᾳ, καὶ τοῖς ἄλλοις ὁμιλητὰς
αὐτοῦ τινὶ μαθεῖν, οὔτε τὸ εὖ
πράττειν πρόγραφεν, ἀλλ' ἀφ'
τοῦ ὑγιαίνειν ἄρχεσθαι ἐκέλευεν.
ἅπαντες γὰρ οἱ ἀπ' αὐτοῦ ἀλ-
λήλοις ἐπιστέλλοντες, ὁπότε
σπουδάσειέν τι γράφειν, ὑγιαί-
νειν εὐθὺς ἐν ἀρχῇ παρεκελεύ-
οντο, ὡς καὶ αὐτὸ ψυχῇ τε καὶ
σώματι ἁρμοδιώτατον, καὶ
σωλόν ἅπαντα περιειληφὸς
τὰνθρώπου ἀγαθά. καὶ τόγε τρι-
πλοῦν αὐτοῖς τρίγωνον, τὸ
σταθμῶν, τὸ τετράγραμ-
μον, ᾧ συμβόλῳ τοῦτο
ὁμοδόξους ἐχρῶντο, ὑγεία
τὸν αὐτὸν ὠνομάζετο. καὶ
ὅλως ἡγοῦντο τὸ μὲν ὑγιαίνειν
εἶναι, οὔτε δὲ τὸ εὖ πράττειν,

& non modò dijs, verumetiã
ne hominibus quidem paulò
dexterioribus decorũ. Diui-
nus quidem Pythagoras ille,
tametsi ipse nihil proprium
suorũ scriptorũ nobis relin-
quere post se voluerit, quan-
tũ tamen ex Oecello, Luca-
no, & Archyta, & cæterisi-
psius discipulis cõiecturã fa-
cere licet, nec verbũ bene a-
gere, ab initio literis suis ꝓ-
misit, sed ab [e] ὑγιαίνειν quod
est valere seu sanũ esse exor-
diri iubebat. Cuncti itaq; illi
qui professionẽ atq; doctri-
nã ipsius secuti fuêre, quoties
mistis inter se mutuò literis
graue aut seriũ aliquid scribe
rẽt, valere siue sanos esse se-
se, statim ab exordio iubebãt,
tãquã & hoc ipsũ verbum tã
animæ quàm corpori accom
modatũ maximè foret, sum-
matimq; cõprehenderet uni-
uersæ hominis bona. Præterea & triplex ipsorũ triangulus il-
le, qui alternatim inter se iũctus, quinque linearẽ figurã consti-
tuit: quo symbolo ac veluti nota quadã ijdẽ ad eos qui eius-
dẽ professionis erant, eandemq; doctrinã sectabantur, vti so-
lebant, valetudo, siue salus ab ipsis appellatur. Et in summa
ipsum quidem valere putabant esse: verùm neq; bene agere,

neque

οὔτε τὸ χαίρειν πάντως καὶ τὸ ὑγιαίνειν. εἰσὶ δ', οἳ καὶ πλεῖστον πρακτέον, τὸν μέγιστον ὅρκον αὐτῶν, καὶ τὸν ἐντελῆ, αὐτοῖς ἀριθμὸν ἀρτιλεῖν οἱδὲ καὶ ὑγείας ἀρχεῖν ἐπέλεσαν, ὧν καὶ Φιλόλαός ἐστι. καὶ τί σοι τοὺς παλαιοὺς λέγω, ὅπου καὶ Ἐπίκουρος, ἀνὴρ πάνυ χαίρων τῷ χαίρειν, καὶ πλεῖστον ἡδονεῖν τε ἁπάντων ἀρούμενος, ἐν τοῖς σπουδαιοτέραις ἐπιστολαῖς (εἰσὶ δ' αὗται ὀλίγαι) καὶ ἐν τοῖς πρὸς τοὺς φιλτάτους μάλιστα, ὑγιαίνειν αὐτοὺς ἐν τῇ ἀρχῇ παρεκέλευ; πολὺ δ' ἂν καὶ ἐν τραγῳδίᾳ, καὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ κωμῳδίᾳ εὕροις; τὸ ὑγιαίνειν πρῶτον αὐτοὺς λεγόμενον. τὸ μὴ γὰρ· Οὐδέν τι καὶ μέγα χαῖρε, σοφῶς πεφυλαγμένον τὸ χαίρειν τὸ ὑγιαίνειν ἔχει. ὁδ' Ἀλεξις, Ὦ δεσποθ' ὑγίαινε, ὡς χρόνιος ἐλήλυθας. ὁδ' Ἀχαιός, Ἥκω πεπρᾶχός σε δεινά, σὺ δ' ὑγίαινέ μοι. καὶ ὁ

neque ſaluere, omnino idem quod valere. Sunt aũt & qui f quaternionem maximum ipſorum iuſiurandum, aut perfectiſsimum ipſis numerũ perficere dicant: alij verò etiam ſalutis ſeu valetudinis principium vocârunt, inter quos & Philolaus eſt. Et quid attinet vetuſtiores commemorare, quãdo & Epicurus, qui alioqui τῷ χαίρειν, hoc eſt, gaudendi verbo, admodũ gaudebat, voluptatẽq; cæteris rebus omnibus anteponebat, in epiſtolis quas de rebus paulò grauioribus ſcribebat (ſunt autem earum perquàm paucæ, & non niſi ad præcipuos amicorum datæ) ſtatim à principio valere iubebat? Frequens autem & in Tragœdia & Comœdia, veteri illa quidem, reperias idem hoc verbũ à principio fermè poſitum. nam illud: Vale & multum mihi ſalue: doctè prudenterq; valendi verbum, auere, ſiue ſaluere, illi præpoſitum habet.

Alexis autem: O here, vale (inquit) vt tardè admodum aduenis?

Et Achæus:

Venio peracta re graui, at tu mihi vale.

καὶ οἱ Φιλήμων· Αἰτῶ δ' ὑγιαίαν πρῶτον, ἔπ' εὐπραξίαν, τρίτον δὲ χάριν, ἔπ' ὀφάλειν μηδενί. ὁ μὲν γὰρ τὸ σκολιὸν γράψας, οὗ καὶ Πλάτων μέμνηται, τί νῦν οὗτός φησιν; ὑγιαίνειν μὲν ἄριστον, τὸ δεύτερον, καλὸν γενέσθαι, τρίτον δὲ πλουτεῖν. τὸ χαίρειν δὲ τὸ παράπαν οὐκ ἐμνήσθη, ἵνα σοι τὸ γνωριμώτατον ἐκεῖνο, καὶ πᾶσι δὴ σόμα τος λέγω, ὑγεία προσβίστα μακάρων, μετὰ σεῦ νέοι μι τὸ λοιπόμενον βιοτᾶς. ὥστε εἰ προσδέοιτο ἐστὶν ὑγεία καὶ τὸ ἔργον αὐτῆς τὸ ὑγιαίνειν, πρωτεῖον τῶν ἄλλων ἀγαθῶν. μνεία δὲ καὶ ἄλλα ἔκτι ποιητῶν καὶ συγγραφέων, καὶ φιλοσόφων κατεδείξαί σοι ἔχων τετιμῶντων τὸ ὑγιαίνειν· τοῦτο μὲν παρατήσομαι, ὡς μὴ εἰς ἀπεροκαλίαν τινὰ μαρακιῶδη ἐκπέσῃ μοῖ τὸ σύγγραμμα, καὶ κινδυνεύω. μὲν ἄλλω ἄλλῳ ἐκπρέπειν τὸν

8 Philemon quoque:

Primùm (inquit) valere cupio, deinde agere bene:

Saluere tertiò, vltimò debere nil. Nam qui h conuiuiale illud carmẽ composuit, cuius & Plato meminit, annón & ille ait: Equidem hoc iudico primùm, Valere, deinde pulchrum videri, Pòst esse ditem? Verbi autem saluere, siue auere, omnino ne meminit quidem. Et vt notissimum quoq; illud, & quod omnibus in ore est, tibi dicam, Superùm antiquissima diua salus, Tecum mihi liceat Viuere quod superest.

Quare si antiquissima salus seu valetudo est meritò etiam ipsius opus, hoc est, valere, saluumq; ac sanum esse, reliquis omnibus anteponendum est. Infinita autem & alia exempla tum ex poëtis, tum ex historicis & philosophis commemorare tibi possim, vbi idem hoc verbum valere, antepositum reliquis atque prælatum reperitur. Quæ tamen omnia in præsentia omittam, ne mihi scriptum hoc in loquacitatem quandam ineptam ac puerilem adeò prolabatur, videarqúe ipse i clauo alio alium

ἄλλον. ὀλίγα δὲ ὑπὲρ ἀρχαίας ἱστορίας, ὁπόσα μνήμῃ οἰκεῖα τῷ παρόντι, πεσυγγράψαι, καλῶς ἔχειν ὑπέλαβον. ὅτι Ἀλέξανδρος τὴν ἐν Ἰσσῷ μάχην ἀγωνιεῖσθαι ἔμελλεν, ὡς Εὐμένης ὁ Σαρδιανὸς ἐν τῇ πρὸς Ἀντίπατρον ἐπιστολῇ λέγει, ἑωθεν ἐσιλθὼν εἰς τὴν σκηνὴν αὐτοῦ ὁ Ἡφαιστίων, ἔτ' ἐπιλαθόμενος, ἔτ' ἐκταραχθεὶς, ὥσπερ ἐγὼ, ἔτι καὶ θεῖ τινὸς ζοῦτο καταναγκάσαν]ος, ταυτὸν ἐμοὶ ἔφη, Ὑγίαινε βασιλεῦ, καιρὸς ἤδη παρατάττεσθαι. ταραχθέντων δὲ τῶν παρόν]ων πρὸς τὸ παράδοξον τῆς προσαγορεύσεως, καὶ τοῦ Ἡφαιστίωνος ὀλίγου δεῖν ὑπ' ἀθυμίας ἐκθανόντος, Ἀλέξανδρος· δέχομαι, ἔφη, τὴν εὐηδόνα. τὸ γὰρ σῶας ἐπανήκειν ἀπὸ τῆς μάχης ἤδη μοι ὑποσχνεῖται. Ἀντίοχος δὲ ὁ Σωτὴρ, ὅτι ζοῖς Γαλάταις συνάπτειν ἔμελλεν, ἔδοξ ξν

liam trudere velle. Pauca verò veteris historiæ, quantum adhuc memoria teneo, quantumq; ad hanc præsentem causam pertinere proprie videtur, non incommodùm huc ascribi posse existimaui. Nam cùm Alexander Magnus pugnam illam ad Issum initurus esset, quemadmodum Eumenes Sardianus in epistola ad Antipatrum refert, manè in tabernaculum eius ingressus Hephæstio, siue tum ita oblitus sui fuerat, siue consternatus, quemadmodum & ego, siue etiam numine aliquo impellente, idem tum quod ego, dixit, ὑγίαινε βασιλεῦ, hoc est, Vale rex: tẽpus iam est in aciem educi exercitum. Conturbatis autem cæteris, qui tum aderant, ob inopinatam ac nouam salutandi formam, ac ipso Hephæstione propemodũ præ metu emoriente, Alexander respondens: Recipio, inquit, omen. nam nos saluos atque integros è pugna reuersuros esse, hoc verbum mihi nunc pollicetur. Antiochus autem cognomento Soter, quando cum Gallis conserturus prælium esset, per

ξῳ ὄναρ ἐπιστάντα οἱ τὸν Α-
λέξανδρον, λιπαρὰν σωθη-
μα πρὸ τῆς μάχης παραδοῦ-
ναι τῇ στρατιᾷ τὸ ὑγιαίνειν, καὶ
διὰ τούτου σωθήμαστι τοῦ θαυ-
μαστοῦ ἐκείνου νίκου ἐνίκη-
σε. καὶ Πτολεμαῖος δὲ ὁ Λα-
γοῦ, Σελεύκῳ ἐπιστέλλων, σαφῶς
ἀνέστρεψε τοῦ τάξιν, ἐν ἀρχῇ
μὲν τῆς ἐπιστολῆς ὑγιαίνειν αὐ-
τὸν προσεπών· ἐπὶ τέλει δὲ
ἀντὶ τοῦ ἐρρῶσθαι ὑπογράψας
τὸ χαίρειν, ὡς Διονυσόδω-
ρος, ὁ τὰς ἐπιστολὰς αὐτοῦ
συναγαγὼν φησιν. ἄξιον δὲ
καὶ Πύρρου τοῦ Ἠπειρότου μνη-
σθῆναι, ἀνδρὸς μετ' Αλέξαν-
δρον, τὰ δεύτερα ἐν στρατη-
γίαις ἐνεγκαμένου, καὶ μνείας
τροπὰς τῆς τύχης ἐνέγκοντος.
οὕτως τοίνυν ἀεὶ θεοῖς εὐχόμε-
νος, καὶ θύων, καὶ ἀνατι-
θεὶς ὀδεκάπους ἢ νίκην, ἢ βα-
σιλείας ἀξίωμα μεῖζον, ἢ εὐ-
κλειαν, ἢ πλούτου ὑπερβο-
λὴν ἤτησε παρ' αὐτῶν, ἀλλ'
ἓν τοῦτο ἤυχετο, ὑγιαίνειν, ὡς
ἔσ-

quietem vidit adstare sibi Alexandrum, & iubere vt tesseram hanc ante pugnam militibus daret, ὑγιαίνειν videlicet, ac sub hac tessera seu nota militari præclaram illam victoriam mox consecutus est Præterea & Ptolemæus Lagi missus ad Seleucum literis planè ordine inuertit, principio quidem epistolæ valere illum iubent, pro eo autem vbi alij valeſcribunt, in fine τὸ χαίρειν, hoc est: auere subscribens: quemadmodum Dionysodorus tradit, is qui epistolas illius collegit. Non iniquum autem fuerit & Pyrrhi Epirotæ illius mentionem facere, qui post Magnum Alexandrum secundas in re militari tenuit, variasq; fortunæ mutationes ac vices pertulit. Hic igitur cùm Deos precando, sacrificando, donariaq; consecrando quotidie veneraretur: nunquam tamē vel victoriam ab illis, vel regni alicuius ampliorē maiestatē, vel gloriam, vel diuitiarum abundantiam postulauit, sed vnū hoc ὑγιαίνειν, hoc est, valere.

ἔς' ἂν τοῦτ' ἔχῃ ῥᾳδίως αὐτῷ τῶν ἄλλων κατεγνωσμένων. καὶ ἄρα, οἶμαι, ἐφρόνει, λογιζόμενος ὅτι οὐδὲν ὄφελος τῶν ἁπάντων ἀγαθῶν, εἰ ἄρα τὸ ὑγιαίνειν μόνον ἀπῇ, ἀλλὰ νῦν ἑκάστου καιρὸς εἶναι ὑφ' ἡμῶν ἀρδεύεσθαι, τάχα ἂν εἴποι τις, σὺ δὲ τοῦτον ἐναλάξας, εἰ καὶ μηδὲν ἄλλο ἔφηθα, ὅμως τῷ δικαίῳ λόγῳ οὐκ ἂν ἔξω εἴης τοῦ ἡμαρτηκέναι, ὥσπερ ἂν εἴ τις περὶ τὴν κνήμην τὸ κράνος, ἢ περὶ τὴν κεφαλὴν τὰς κνημίδας ἐνεδήσατο. ἀλλ', ὦ βέλτιστε, φαίλω ἂν κἀγὼ πεῖσαι αὐτόν, εἰκότως ἂν ταῦτ' ἔλεγον, εἴ τις ὅλως καιρὸς εἶη ὑγείας μὴ δεόμενος. νῦν δὲ καὶ ἕωθεν, καὶ μεσούσης ἡμέρας, καὶ νύκτωρ, ἀεὶ τὸ ὑγιαίνειν ἀναγκαῖον, καὶ μάλιστα τοῖς ἄρχουσι, καὶ πολλὰ

valere ac ſanum eſſe, precari ſolebat: vt qui putaret, quandiu hoc vno frueretur, & cætera facillimè euentura ſibi eſſe. Ac rectiſsimè, opinor, ſentiebat, illud nimirum ſecum reputans, quòd cæterorum bonorum omnium nullus fructus foret, quamdiu vnum τὸ ὑγιαίνειν, hoc eſt, ſanitas iſta corporis atque animi ſola abeſſet. Sed iam ſatis de eo, quo quicque horum verborum tempore propriè dici ſolitum fuerit, à nobis expoſitum eſt. Fortaſsis autem dixerit quiſpiam Tu verò immutato ordine illo, etiam ſi nihil aliud dixiſſes, tamen iure optimo accuſandus, ac reprehendendus fores, perinde ac ſi quis galeam tibiæ, aut rurſum ocreas capiti alligatas imponat. Verùm, ô optime, (reſponderem & ego illi) meritò ſanè hæc diceres, ſi quid in vniuerſum tempus foret, quod ſanitate ſiue ſalute opus non haberet. Nunc autem & mane, & meridie, & noctu quoque ſalute ac ſanitate ſemper opus eſt, & maximè principibus vobis qui multis occupati negotijs eſtis, coq; ad plura corpore integro ac ſan-

πολλὰ πράττουσιν ὑμῖν, ὅ=
σῳ καὶ πρὸς πολλὰ δεῖσθαι τοῦ
σώματος. ἔτι δὲ, ὁ μὴν χαῖρε
εἰπὼν, μόνον ἀφίημι τὴν ἀρ-
χὴν κρούσας, καὶ ἔστιν οὐχὶ τὸ
πρᾶγμα· ὁ δὲ ὑγιαίνειν παρα=
κελευόμενος, καὶ χρήσιμόν
τι δρᾷ, καὶ ἐπομιμνήσκει τῶν
πρὸς τὸ ὑγιαίνειν συντελούν-
των, καὶ ὁ σωθῆναι μόνον,
ἀλλὰ καὶ παραγγέλλει. τί δ'
οὐχὶ καὶ ἐν τοῖς τῶν βιβλίῳ,
ἃ ἀεὶ καὶ παρὰ βασιλέως λαμ-
βάνεται, τοῦτο πρῶτον ἡμῖν
δεῖ παράγγελμα, τῆς ὑγείας,
τῆς ἡμετέρας αὐτῶν ἐπιμε-
λεῖσθαι; καὶ μάλα εἰκότως· εἰ=
κὸν γὰρ ἂν εἴη ὄφελος, ἡ=
μῶν πρὸς τἆλλα μὴ ὄντω σῳ-
ζομένων· ἀλλὰ καὶ ὑμεῖς αὐ-
τοὶ, ἔτι μᾶλλον τῆς Ρωμαίων
φωνῆς ἐπαίω, τοὺς προσαγο=
ρεύοντας ἀντιδιξιούμενοι, τῷ
τῆς ὑγείας ὀνόματι πολλα-
κις ἀμείβεσθαι. καὶ ταῦτα
πάντα εἶπον, οὐχ ὡς ἐκ προ=
νοίας ἀφιεὶς μὴν τὸ χαίρειν
ἐπιτη-

sano necesse habetis. [n] Præterea autem ille qui χαῖρε, hoc est, aue, seu gaude dicit, auspicato tantùm principio vtitur, ipsáq; res non aliud quàm precatio, siue optatio quædam est. at qui valere iubet, ille & vtile quiddam facit, & omnium eorum admonet simul, quæ ad sanitatem, siue salutem aliquid conferunt: neque solùm comprecatur, verùm etiam denũciat, atq; imperat. [o] Quid autem? ánnon & in libello mandatorum seu negotiorũ, quod semper & à rege quoque accipitis, hoc primum esse solet, quod vobis præcipitur, quod sanitatis atque salutis vestræ curam habeatis? Ac meritò sané. Neque enim vlla vestri vtilitas ad res cæteras obeundas foret: nisi integri ac salui essetis. Sed & ipsi vos (si modò Romanum sermonem ego quoque nonnihil intelligo) cùm salutãtes vicissim verbis accipitis, salutis nomine plerunq; respondere illis soletis. Atque hæc omnia dixi, non quod de industria omisso verbo χαίρειν

pro

ἐπιτηδεύσας δι' ἀντ' αὐτοῦ εἰπεῖν τὸ ὑγιαίνειν, ἀλλ' ὡς τοῦτο μὴ ἄκων παθὼν ἢ γελοῖος ἂν δοκῶ ξενίζων, καὶ ζοῦς καιροὺς τῶν προσαγορευόντων ἐναλλάττων. χάριν δὲ ὁμολογῶ ζοῖς θεοῖς, ὅτι μοι τὸ σφάλμα ἐς ἄλλο μακρῷ κάλλιστον μετεκτράπη, καὶ εἰς τὸ ἄμεινον παρῴκισθον. καὶ τάχα τῆς Ὑγείας ἢ Ἀσκληπιοῦ αὐζοῦ ἐπίνοιά ζοῦτ' ἐπράχθη, δι' ἐμοῦ ζοὶ τὸ ὑγιαίνειν ὑποσχνουμένου, ἐπεὶ ἔγωγε πῶς ἂν αὐτὸ ἔπαθον ἄνευ θεοῦ, μηδ' ἐπὶ πότερον ἐν τῷ μακρῷ βίῳ παραχθεὶς ὅμοιον; ἀ δὲ δεῖ καὶ ἀνθρωπίνῳ τινὰ ὑπὲρ τοῦ γεγονότος ἀπολογίαν εἰπεῖν ὀδίν ξένον, εἰ πάνυ ἐσπουδακὼς ἐπὶ ζοῖς ἀείσοις ἐπὶ σοῦ γνωείζεσθαι, ἐκ τῆς ἄγαν ἐπιθυμίας εἰς τοὐναντίον διαταραχθεὶς ἐνέπεσον. τάχα δ' ἄν τινα ἐκπλύξαι

pro eo ὑγιαίνειν dicere studio quodam affectârim, sed quia hoc ipsum multo mihi accidit. Aut quomodo enim non ridiculus forem, si & aliena lingua loquerer, & tempora salutationum immutarem? Gratiam autem & dijs ago, quòd mihi erratum hoc in aliud longè auspicatius verbum conuersum fuit, atque ipse in melius, errando prolapsus sum. Et quid si hoc Salutis, aut etiam Aesculapij ipsius prouidentia quadam factum est, qui tibi per me salutem ac sanitatem promittere ita voluerit? Nã quo pacto ipse equidem, ¶ nisi à Deo aliquo impulsus, quicquam eiusmodi committerem, quã anteà per omnem ætatem nullo simili pacto turbatus atque animo perculsus fuerim? ¶ Quod si verò & humanam quandam defensionem pro eo quod accidit, afferre conuenit: nihil nouum aut peregrinum hoc est, si cùm admodum in eo elaborauerim, vt ex optimo atq; potissimo tibi notus fierem, deinde ex nimia cupiditate ac festinantia in diuersum animi consternatione quadam incidò? Iam & à recta cogita-

ξαι τ καθ' ὀρθὸν λογισμὸν καὶ στρατιωτῶν πλῆθος, ὧν οἱ μὲν προωθοῦντες, οἱ δ' ἐν τῇ τάξει τῆς προσαγορεύσεως μὴ μενοῦντες. οὐδ' εὖ οἶδ' ὅτι καὶ οἱ ἄκροι εἰς ἄνοιαν ἢ ἀπερισκεψίαν, ἢ παραθρο-σιώλῳ παραφέρουσι τὸ πρᾶγμα, ἀδόλους αὐτὸ σύμβολον καὶ ἀφελείας ἐποιήσω, καὶ ψυχῆς μηδὲν ἀγοραῖον καὶ ἐντεχνον ἐχούσης, ὡς τόλμη πάνυ θαρραλέον ἐν τοῖς τοιούτοις, ὁ πόρρω θρασύτης καὶ ἀναισχυντίας ἐστί. καὶ ἔμοιγε ἄν μηδὲν μὲν τοιοῦτον σφαλεῖσθαι, εἰ δὲ συμβαίη πρὸς ὑφημίαν αὐτὸ πρέπεσθαι. ἐπί γοῦν τοῦ πρώτου Σεβαστοῦ καὶ Διόν δέ τι λέγεται γενέσθαι. ὁ μὲν ἔτυχε δίκλω τινὰ δικάσας ὀρθῶς, καὶ ἀπολύσας ἐγκλήματος τοῦ μεγίστου ἀδίκως συκοφαντούμενον ἄνθρωπον,

cogitatione atque animi conceptu facilè etiam deturbauerit aliquem militum multitudo atque frequentia, quorum alij quidem aduersos protrudunt & impellunt, alij autem ordinem salutantium impediunt, & disturbant. [r] Tu verò, sat scio, [s] quantumuis alij dementiam, aut inscitiam, aut etiam deliratione quandam, factum hoc interpretantur, pro verecundiæ & simplicitatis quodam symbolo atque indicio ipse accepisti, animique nihil forense aut vafrum, nihil artis aut calliditatis habentis signum esse existimasti: quando certè nimia in his rebus audacitas, non multùm à temeritate atque impudentia distat. [t] At ipse quidem optarim, vt ne vnquam contingat mihi in hunc modum errare: quod si verò aliquando contingat, vt id infaustam & auspicatam comprecationem aliquam semper euadat. Temporibus igitur primi Augusti etiã tale quiddam accidisse dicitur. [u] Nam cùm ipse sorte quadam iudicio cuidam præsedisset, atque causa rectè ac legitimè iudicata, hominem

κον, ὁ δ χάειν ὁμολογῶν, μεγάλῃ τῇ φωνῇ χάειν οἶδα σοι, ἔφη· ὦ αὐτοκράτωρ, ὅτι κακῶς καὶ ἀδίκως ἐδίκασας. καὶ τῶν περὶ Σεβαστὸν ἀγανακτησάντων, καὶ διαστασθαι τὸν ἄνθρωπον ἐθελόντων, παύσασθαι κολακεύοντος, ἐκεῖνος ἔφη· οὐδὲ τοῦ γελοῖον αὐτοῦ, ἀπὸ τοῦ γνόμου ἐξετάζειν ἄξιον. ἐκεῖνος μὴ ὅτω, οὐ δ' ἔτι τοῦ γνόμου σκέψαιο, πάνυ οὖν εὑρήσεις ἔτι τοῦ γελοῖον, οὐφημος καὶ αὐτὸ, ἔοικα δ' ἐνταῦθα ἤδη γνόμῳ ἀκότως ἀπό τι φοβηθήσεσθαι. μή τισι δόξω ἐξεπίτηδες ἁμαρτηκέναι, ὡς τοῦ ἀπολογίαν τούτου συγγράψαμι. καὶ ἄγε, ὦ φίλτατε Ἀσκληπιὲ, δεῖξον φανεῖσαν τὸν λόγον, ὡς μὴ ἀπολογίαν, ἀπ' ἐπιδείξεως ἀφορμὴν ἐν δοκεῖν.

minem quendam iniustè calamitosq; delatum, à maximo quodam crimine absoluisset, ille gratiam agere volens, alta voce proclamauit: Gratiam tibi, inquiens, Imperator, habeo, quòd malè atque iniustè iudicásti. Ibi cùm cæteri, qui circa Augustum erant grauiter indignarentur, hominemq; discerpere ac lacerare vellent: Desiste, inquit ille, ab indignatione. Neque enim linguam ipsius, sed animum examinare atque inspicere æquũ est. Ita tum ille: At tu siue animum inspicere & contemplari voles, beneuolum reperies: siue linguam, neque ipsa inauspicatum aut ominosum aliquid dixit. × Cæterũm videor hoc loci iam constitutus non immeritò & aliud quiddam vereri debere, videlicet ne qui me putent ex composito errasse hoc pacto, quò hanc apologiæ scribendæ causam haberem, atq; vtinam quidem, ô optimè Aesculapi, eiusmodi hæc appareat oratio, vt non apologiæ speciem, sed ostentationis alicuius captatam occasionem præ se ferat.

GILBER-

GILBERTI COGNATI

ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM EIVSDEM.

LVcianus in hac apologia vsum verborum τὸ χαίρειν καὶ ὑγιαίνειν ostendit, & cui tempori, à quibusque accommodata fuerint: atque exempla eorum recenset, qui vel simili errore aliquando lapsi fuêre, vel meditatò, eodem quo ipse, verbo vsi, magnũ ex eo commodum consecuti sunt, Hephæstionis & Alexandri, Antiochi, Ptolemæi, Lagi, Pyrrhi. Hoc ego vnum addam ex Dione in Adriano: Cornelius, inquit, Fronto peruesperi quandoque ab cœna domum repetens, officium cuidam præstituturus, ἐν τῇ δεῦπνον, est iudicium ingressus: iudices ita salutauit, vt non matutino vteretur verbo χαῖρε id est, aue, sed vespertino ὑγίαινε, quod salue interpretantur. Cæterùm ὑγιαίνειν ambiguum verbum ferè in malum sonat, quum significamus abesse sanitatem mentis. Eo verbo quidam Cæsari exprobrauit insaniam, Philippus Menecrati. Augustus Cæsar Fuluio dicenti χαῖρε, ille respondens, non retulit χαῖρε, sed ὑγίαινε, id est, sanus sis. velut insaniam exprobrans, non precans salutem. Agesilaus Menecrati, cui cognomen erat Iupiter, quum is ad ipsum scribens, non abstinuisset ab ambitioso titulo, sic exorsus epistolam: Menecrates Iupiter Agesilao χαίρειν salutem rescripsit hunc in modum: Rex Agesilaus Menecrati ὑγιαίνειν hoc est, sanitatem, vnius verbi mutitione exprobrãs illi insaniam, qua Iouis cognomine gloriaretur, quũ nihil aliud esset, quã homo, fortasse cæteris deterior. Græci quibus benè precantur χαίρειν dicunt. Semper verò χαίρειν dicunt Græci, quibus benè precantur. Erasmus noster in opere de Conscribendis epistolis: Græci, inquit, ferme in hũc modum salutant, Πλάτων τῷ Διονι εὖ πράττειν. Quæ verba non hoc sonant Græcis, quod quidam existimant, quasi iubeamus illos, quos ita salutamus, benè viuere, sed quod felicitatem precemur. Nam quibus res sunt secundæ, ij

Græcis

Græcis εὐπράτειν dicuntur. Quidam pro εὐπράτειν, dicunt χαίρειν, quod apud nos sonat gaudere. Vtrunque vno versu expressit Flaccus lib. 1. Epist.

Celso gaudere, & bene rem gerere Albinouano.

Pythagoras quoque in Epistolis non alia vsus est consalutatione, quàm vt iuberet ὑγιαίνειν. Inter Mazas porrò dijs sacra erat & ὑγίεια: quo nomine propriè significatur sanitas. Compertum id quoque nobis, eum qui tuendæ sanitatis artem profiteatur omnifariam, ὑγιεινὸν à Græcis nuncupari. χαίρειν primus scripsit in Epistolis Cleon, cùm iam Atheniensis imperij habenas gubernare cœpisset, quem Aristophanes in Pluto comico sale perstringit, dicens: Verbum esse vetus iam & obsoletum. Pro quo subiungit aliud, nempe ἀσπάζομαι

χαίρειν μὲν ὑμᾶς ἐστὶ ὦ ἄνδρες δημόται
ἀρχαῖον ἤδη πρᾶγμα γραῦς ἐν σαπρόν
ἀσπάζομαι: hoc est,

Gaudere vos iubeo, populares ô viri:
More alloquendi iam obsoleto atque vereri,
Saluto vos.

a DIFFICILE sanè est.] *Exordium à loco communi.* *b* Visus igitur.] *Propositio.* *c* μακρὰν χαίρειν.] *Erasmus meus hunc locum ita vertit in Chiliad. Hoc dictum longum valere, declarat nobis non ampliùs curæ futurum. Metaphora est, inquit, sumpta ab ijs qui discedunt diutiùs abfuturi, seu nunquam redituri. Est sæpiculè apud nostrum Lucianum, vt in Ioue Tragœdo, item in Gallo, dialogo de Humanorum statuum vanitate pulcherrimo,* μακρὰ χαίρειν φράσας: id est, *longum valere iussisset. Cicero ad Atticum lib. 8: At ille* πολλὰ χαίρειν τῷ καλῷ *dicens, contulit se Brundusium. Item Hippolipus apud Euripidem:* πλὴν σοῦ γὰρ κύπριν πολλ' ἐγὼ χαίρειν λέγω. *Veneri iuæ multum valere renuncio. Cicero lib. 15. Epist. famil. pro* μακρὰν χαίρειν, *dixit nuncium remittere: Virtuti, inquit, nuncium remisisti, delinitus illecebris voluptatis. Virgilius:*

Et longum formose, vale, vale, inquit Iole.

d τὸ εὐπράτειν.] *Socrates apud Platonem in Euthydemo*

docet, τὸ εὐπραξία: id est, commoditatem prosperitatemque agendi, non ex ijs, quæ materiæ & organi rationem subierint potiùs, quàm ex vsus cognitione, quam securitatem esse vult, pendere. In hac enim illud est stabile, de quo Cebes loquitur, firmum & immutabile, e ὑγιαίνειν.] Inter innumeras & eximias cùm corporis tum animi dotes, quas diuina homini largita est benignitas, non est sanitate vel vtilior alia, vel iucundior: id quod (quisque ille tandem fuerit) breui testatus est senariolo: ἄκ ἐς' ὑγείας κρεῖττον ἀσλοῦ βίῳ. Siquidem ea est, cuius, vel vulgo teste, nunquam obrepit homini satietas. Fastidiuntur opes, libido, luxus omnis, atque, vt semel dicam, omnia, non raro & ipsa vita: hæc sola, siue animum spectes, siue corpus, non fastiditur vnquam. Pyrrhus Epyrotarum bellicosissimus rex, solam salutem precatus est, ratus facilè ad futura reliqua, vbi illa adesset: optimeque putans, nihil deesse homini, si illa adsit. Id contemplati olim veteres illi Græcorum philosophi, hanc vnam precabantur ijs, cum quibus de rebus essent arduis collaturi, arbitrati (id quod res erat) ὡς καὶ αὐτὸ ψυχῆς τε καὶ σώματος ἀρμονία ἐστίν, ἢ σωτόλως ἅπαντα φιλάνθρωπός τ' αὐθρώπῳ ἀγαθή. Tantumque fuit illis cordi sanitas, vt contracta illius Græca voce, quæ ὑγιεία est, in hanc figuram expresserint, quam

Lucianus hic triplicem quinque linearem triangulum vocat. Græcè verò hæc figura, seu schema πεντάγωνον dicitur, qua voce & nostri vtuntur. Hæc est militaris illa tessera, cui Antigonus Soter, vt testatur idem Lucianus hic insignem illam & admirabilem de Galatis victoriam acceptam retulit. Hoc est nobile illud insigne, quo nobilitari cupiebat Asclepiadem nauem Hippocrates, cuius in epist. quadam ad Damagetum amicum meminit. Hoc denique illud est numen, quod non puduit in sacro sancto illo iureiurando eundem iurare Hippocratem. Huic tam eximiæ doti diuinitùs addita est conseruatrix ac custos Medicina, quæ hoc præstare potest, vt salua nobis sit sanitas, aut sicubi vel nostra vel naturæ iniuria labefactata fuerit, sibi ipsi postliminio restituatur. f Quaternionem.] De perfecto triangulo, deque Pythagoreorum iureiarando, quædam annota-

annotauimus in Vitarum auctione. g Philemon quoque.] *Sententia est de ordine votorum, seu summi boni, à multis authoribus celebrata.* h Conuiuiale carmen] *Locus Platonis est in Gorgia, & hic ordo votorum olim popularibus etiam cantilenis celebrabatur. Idem Plato de Legibus 1. effert ad hunc modum. Primum locum obtinet bona valetudo. Secundum forma, tertium robur, quartum opes, haud cæcæ, sed acutum cernentes. Idem de leg. 2: Aiunt enim optimum ac potissimum esse bonam valetudinem, proximam formam, tertium diuitias. Huc etiam illud Iuuenalis saty. 10, spectat:*

Orandum est vt sit mens sana in corpore sano.

Meminit eius rei Theodoritus Cyrensis lib. 11. Therapeutices.

i Clauo alio alium clauum.] id est, *malum alio malo. Idem Lucianus in Philops.* κῆλῳ φασὶν ἐκκρούεσθαι τὸν ἧλον: id est, *Et clauo, quod aiunt, extundis clauum. Sed hunc apologiæ locum Erasmus noster sic vertit: Vereor ne si ad intentatum crimen, etiam adulationis accusationem adiunxero, clauum quod aiunt, clauo pellere videar, maiore minorem. Hoc prouerbio vsus est Aristot. lib. 5. Polit. cap. penult. & Cic. Tusc. q. libro 4.*

k χαίρειν.] *χαίρειν ad secundam valetudinem in epistolis atque salutationibus locum inuenit communi loquendi vsu. tametsi Plato mauult* ἀπαθάνατον. *Est enim lætitia affectio animi in corpore sano. Hinc Horat. lib. 1. Epistol. 8:*

Cello gaudere, & bene rem gerere Albinouano.

l Pyrrhi Epirotæ.] *De Pyrrho Epirotarum rege, vide lib. 18. Iustini.* m Tu verò.] *Obiectio mutati ordinis, cui respondet primò à vi & potestate verbi, quòd ea omni tempori conueniat.* n Præterea] *A' collatione salutationum.* o Quid autem.] *A' proprio exemplo & vsu eorum, à quibus reprehenditur.* p Nisi à deo.] *Translatio erroris in Deum aliquem.* q Quòd si verò.] *Alia defensio qua & pro errore & animi perturbatione respondet.* r Tu verò] *A' consueto.* s Quantumuis alij.] *A' remotione causæ.* t At ipse quidem.] *Confirmatio qua voluntatem principis pro se interpretatur, à consequentibus.* u Nam cùm ipse.] *Ab exemplis.* x Cæterum.] *Alia obiectio* κατ' ὑπόθεσιν, *cui respondendo orationem concludit* κατ' ἀχλύν.

ΗΡΟΔΟΤΟΣ Η ἀέτιων. HERODOTVS vel Aetio.

Vincentio Obsopœo interprete.

ARGVMENTVM.

Ostendit hac præfatione Lucianus, sed exemplo Herodoti, & post hunc Aetionis pictoris, adductum vt in conuentu totius Macedoniæ exhibere se, ac specimen aliquod sui præbere voluerit. Esse enim compendiosiorem hanc viam ad laudem & gloriam comparandam, quàm singulas ciuitates circumeundo, magno negocio, multoque tandem tempore inclarescere. Exordium à voto incipit, pòst narratione vtriusque Herodoti & Aetionis exemplum exponit: quæ quia maiorem scripti huius partem absoluit, vtriusque nominis titulum quoq; dedit. Hinc adoptatio sequitur qua suũ institutum cum superioribus exemplis comparat, amplificata per collationem, præsenti conuentu cum Olympico, à loci & hominum qualalitate. Postremò petit vt illorum exemplo se quoque pro aliquo mediocri oratore habeant, non cum optimis ac vetustissimis illis, sed cum præsentibus conferendo.

Ἡροδότου εἴθε μὴ κοὐ τἆλλα μιμεῖσθαι δυνατὸν ἦν, ὅ πάντα φημί, ὅσα πεοὶ τῶν αὐτῶν μεῖζον γὰρ οὐχὶ τοῦτό γε, ἀλλὰ καὶ ἐν οἷς τὰ ἁπάντων, οἷον ἢ κάλλει τῶν λόγων, ἢ ἁρμονίαν

Vtinam a verò & alias Herodoti virtutes mihi imitari concessum fuisset, non omnes dico quibus ille præditus præcelluit (maior enim voto hæc res fuerit) verùm vnam ex omnibus, videlicet aut orationum elegantissimarum mundiciem, aut illarum numerosam concinnitatem,

νίαν αὐτῶν, καὶ τὸν οἰκεῖον τῆς Ἰονίας καὶ τὴν σοφυὶς, καὶ τῆς γνώμης τὸ πρὶν ἀδὸν, καὶ ὅσα μνεία καλὰ ἐκεῖνος ἅμα συμβὰν ἔχει, πέρα τῆς ἐς μίμησιν ἐλπίδος, ἃ δὲ ἐποίησεν ἐπὶ τοῖς συγγράμμασι, καὶ ὡς πολλαχῶς τοῖς Ἕλλησιν ἐν βραχεῖ κατέστη, ἐγὼ καὶ σὺ καὶ ἄλλος ἂν μιμησάμεθα. πολύς γὰρ οἴκοθεν, ἐκ τῆς Καρίας, εὐθὺ τῆς Ἑλλάδος, ἐστοπεῖτο πρὸς ἑαυτὸν, ὅπως ἂν τάχιστα καὶ ἀπραγμονέστατα ἐπίσημος καὶ περιβόητος γένοιτο, καὶ αὐτὸς, καὶ τὰ συγγράμματα· τὸ μὲν ὂν προενοεῖτο, νῦν μὲν Ἀθηναίοις, νῦν δὲ Κορινθίοις ἀναγιγνώσκειν, καὶ Ἀργείοις, καὶ Λακεδαιμονίοις ἐν τῷ μέρει, ἐργῶδες καὶ μακρὸν ὑγεῖτο εἶναι, καὶ πρὶν ὀλίγον μικρὰν ἐν τῷ τοιούτῳ ἔσεσθαι. ἀκὸν

tem, aut propriam & naturalem linguæ Ionicæ dictionem, aut sententiarum grauitatem & præstantiam, aut quæcunque alia (quæ & infinita sunt & elegantia) ille vno quasi fasciculo comprehensa possidet, omnem imitationis spem excedentia. Cæterùm quæ cùm libris à se elucubratis fecerit, tum quemadmodum pàssim in breui temporis spacio apud Græcos in notitiam venerit, mihi & tibi & alteri cuicunque tandem imitari haudquaquam fuerit difficile. b Cùm enim relicta patria soluisset ex Caria, recto cursu in Græciam delatus est, vbi de seipso eam cogitationem suscepit, quo pacto quamcelerrimè & minimo cum negocio inclarescereet, ac fa-

migerabilis fieret cùm ipse, tum eius quoque elucubratæ vigiliæ. Atenim obambulantem, nunc quidem Athenienſibus, nunc autem Corinthijs recitare historiarum monumenta à se condita, mox Argiuis aut Lacedæmonijs, partim laboriosum esse existimabat & longum: partim cunctationem & moram non mediocrem in illo fore prospiciebat.

ὀκνοῦν ἀξίου δρᾶσαι τὸ πρᾶγμα, ἀλλὰ κατὰ δρᾶσιν ὅτω κατ' ὀλίγον ἀγείρων καὶ συλλέγων τοῦ γνῶσιν, ἐπιβάλοιτο δὲ, ἃ δυνατὸν ἦν, ἀθρόους πανταχοῦ τοὺς Ἕλληνας ἅπαντας. ἐνίοτε δὲ Ὀλύμπια τὰ μεγάλα· καὶ ὁ Ἡρόδοτος τοῦτ' ἐκεῖνο, ἥκειν οἱ νομίσας τὸν καιρὸν, οὐ μάλιστα ἐκκλίνων πολύτροφον τυράννους τοῦ συνάγειν, ἀπαντεχόθεν ἤδη τῶν ἀείποτε συνεκλογιζόμενον, παριὼν ἐς τὸν Ὀπισθόδομον, ὅ θεατὴς, ἀπ' ἀγωνιστοῦ Ὀλυμπίων παρέχων ἑαυτὸν, ᾄδων τὰς ἱστορίας, καὶ κηλῶν τοὺς παρόντας, ἄχρι καὶ Μούσας κηλῆσαι τὰς βίβλους αὐτοῦ, ἐννέα καὶ αὐτὰς οὔσας. ἤδη δὲ ἅπαντες αὐτὸν ἠδίστου πολὺ μᾶλλον, ἢ τοὺς Ὀλυμπιονίκας αὐτοὺς. καὶ οὐκ ἔστιν ὅστις ἀνήκοος ἦν Ἡροδότου ὀνόματος. οἱ μὲν αὐτοὶ

Voluit ergo negocium omne in compendium contrahere, neque ita particulatim innotescere, notitiam modicè & pedetentim congregans & colligens. Callidè verò obseruabat, si vspiam locorum Græcos vnà congregatos omnes deprehenderet. Commodùm itaque instabant magna Olympia. Herodotus autem hanc solam sibi venisse occasionem arbitratus, cuius maximè erat cupidus, frequentissimis ludis obseruatis: iámque ex omnibus locis collectis Græcorum optimatibus, progressus in Opisthodomum, non spectatorem, sed certatorem se ipse exhibebat, cantillans historias memoriæ à se proditas, ac præsentium aures orationis suauitate demulcens, donec & Musarum omnibus eius libri nobilitari & vocari capti sint, & illis nouem existentibus. Proinde iam omnes illum nouerant, multò profectò magis quæ Olympicorum certaminum victores: nec quisquam erat, cui Herodoti nomen inauditum fuerat, quem nonnulli ipse

νοὶ ἀκούοντες ἐν Ολυμπίᾳ, οἱ δὲ ἐκ τῶν τῆς πανηγύρεως ἀκόντων πεπυθανόμενοι. καὶ ἅ που γε φανείη μόνον, ἐλέκνυτο ἂν ὑπὸ δακτύλῳ, οὗτος ἐκεῖνος Ηρόδοτός ἐστιν, ὁ τὰς μάχας τὰς Περσικὰς Ιαστὶ συγγεγραφὼς, ὁ τὰς νίκας ἡμῶν ἡμνήκας. Τοιαῦτ' ἐκεῖνος ἀπέλαυσε τῶν ἱστοριῶν, ἐν μιᾷ σωόδῳ πανδημόν τινα κοινὸν ψῆφον ἡ Ελλὰς λαβὼν, καὶ ἀνακηρυχθεὶς οὐχ ὑφ' ἑνὸς μὰ Δία κήρυκος, ἀλλ' ἐν ἁπάσῃ πόλει, ὅθεν ἔκαστος τῶν πανηγυριστῶν. ὅπερ ὕστερον κατανοήσαντες, ἐπίτομόν τινα ταύτην ὁδὸν ἐγνώσιν, Ιππίας τε ὁ ἐπιχώριος αὐτῶν σοφιστὴς, καὶ Πρόδικος ὁ Κεῖος, καὶ Αναξιμένης ὁ Χῖος, καὶ Πῶλος ὁ Ακραγαντῖνος, καὶ ἄλλοι συχνοὶ, λόγους εἴλεγον ἀεὶ καὶ αὐτοῖς πρὸς τοὺς πανήγυρεις, ἀφ' ὧν γνώριμοι ἐν βραχεῖ ἐγίγνοντο. καὶ τί σοι τοὺς παλαιοὺς ἐκεί-

psi audiuerant in Olympia: alij verò ex ijs qui ex ludis regressi fuerant, audita & ipsi perceperant. Tum verò vbicunque in publico saltem apparuisset, certatim commonstrabatur digitis: Hic ille est Herodotus qui pugnas Persicas lingua Ionica condidit atq; conscripsit, qui victorias nostras venustissimè concelebrauit. Talem ipse laudem historiarum nomine consecutus est, in vno conuentu ab omni populo totius Græciæ commune nactus suffragium, non ab vno per Iouem præcone ebucinatus, sed in omnibus quaquauersum ciuitatibus, vnde quisque erat eorum qui ad ludos publicos confluxerant. Hoc cùm animadauertissent postea ad parandam cognitionem viam esse compendiosissimam, & Hippias illius gentis Sophista, & Prodicus Cius, & Anaximenes Chius, tum Polus Acragantinus, alijsq; compluves, orationes semper habuerunt, & in ludis publicis, vnde breui sui notitiam parauerunt. Quorsum verò tibi priscos

ἐκείνους λέγω σοφιστὰς, καὶ συγγραφέας καὶ λογογράφους; ὅπου καὶ τὰ τιλαυτᾶα ταῦτα, καὶ Αετίωνα φασὶ τὸν ζωγράφον, συγγραψαντα τὸν Ρωξάνης καὶ Αλεξάνδρου γάμον, ἐς Ολυμπίαν, καὶ αὐτὴ ἀγαγόντα, τῶν εἰκόνα ἐπιδείξαθαι, ὥστε Προξενίδαν, Ελλανοδίκλιν τότε ὄντα, ὑθηνῶτα τὸ τέχνης, γαμβρὸν ποιήσαθαι τὸν Αετίωνα. καὶ τί τὸ θαῦμα ἐνιλῶ τῇ γραφῇ αὐτῇ, ἤριτό τις, ὡς τὸν Ελλανοδίκλιν δι' αὐτὸ, ἐκ ἐπιχωρείω ὧν Αετίωνι συνάψαθι τὴν θυγατρὸς τὸν γάμον; ἔστιν ἡ εἰκὼν ἐν Ιταλίᾳ, καὶ γὼ εἶδον, ὥστε καὶ σοὶ ἂν ἀπῆν ἔχοιμι. θάλαμός ὅτι τιναλλὴς καὶ κλίνη νυμφική. καὶ ἡ Ρωξάνη κάθηται, παγκαλόν τι χῆμα παρθένου, ἐς γῆν ὁρῶσα, ἀδεμυνῆ ἐσῶτα τὴν Αλέξανδρον. ἔρωτες δὲ τινες μειδιῶντες, ὁ μὲν κατόπιν ἐφεστὼς, ἀπάγει τῆς κεφαλῆς νυμφικῆς ἐσθῆτι κεκοσμημένος. Τούτῳ παρακεῖται παρθένος Ῥωξάνη σῶμα καὶ κάλλος ἐπιδεικνυμένη, ἐπὶ γῆν ἀποβλέπουσα, ἐρυθραίνουσα τὸν Ἀλέξανδρον. ἔρωτες δὲ τινες μειδιῶντες, ὁ μὲν κατόπιν ἐφεστὼς, ἀπάγει τῆς κεφα-

illos percenseo sophistas, & historicos, & oratores, cùm & hæc inter vetera commodè locum habere possint? Etenim perhibent Aetionem quoque pictorem, Rhoxanes & Alexandri depictas in tabula nuptias, in Olympiam pertulisse, ac imaginem spectandam ostentasse, adeò vt Proxenides, quem tunc certaminum iudicem Græci constituerant, artis præstantia delectatus, Aetionem generum sibi asciuerit. Sed quæret aliquis, quódnam tantum affuerit picturæ miraculum, per quod adductus Proxenides Aetioni peregrino filiam suam nuptam tradiderit? Est enim quidem imago in Italia, quam egomet vidi, adeò vt tibi quoque de ea compertam veritatem dicere possim. Thalamus est supra modum elegans, & lectus nuptialis vestimentis instratus. Hunc iuxta locata est Rhoxane virgo, corpore & facie venustissima, terram modestè intuens, Alexandri assistētis præsentiam honorificè reuerens. Cæterùm Cupidines quidam ridentes, alter quidem à tergo

ιφαιστος τὴν καλυπτραν, καὶ ἀπέκνυσι τὸν νυμφίον τὴν Ρωξάνην· ὁ δέ τις μάλα ἀσελγῶς ἀφαιρεῖ τὸ σανδάλιον ἐκ τοῦ ποδὸς, ὡς κατακλίνοιτο ἤδη. ἄλλος τῆς χλανίδος τοῦ Αλεξάνδρου ἐπεκλμμένος ἔρως, καὶ οὗτος ἕλκει αὐτὸν πρὸς τὴν Ρωξάνην, πολὺν βιαίως ἐπισπώμενος. ὁ βασιλεὺς δὲ αὐτὸς μὴν στέφανόν τινα ὀρέγει τῇ παιδί. πάροχος δὲ, καὶ νυμφαγωγὸς Ηφαιστίων συμπαρεῖται, δᾷδα καιομένην ἔχων, μειρακίῳ πολὺν ὡραίῳ ἐπερειδόμενος, Υμέναιος, οἶμαί δεῖν· ὁ γὰρ ἐπιγεγραμμένος τὄνομα. ἑτέρωθι δὲ τῆς ἀκόνης, ἄλλοι ἔρωτες παίζουσιν ἐν τοῖς ὅπλοις τοῦ Αλεξάνδρου· δύο μὲν τὴν λόγχην αὐτοῦ φέρουσιν, μιμούμενοι τοὺς ἀχθοφόρους, ὁπότε δόκον φέρουσι βαρεῖαν· ἄλλοι δὲ δύο ἕνα τινὰ, ἐπὶ τῆς ἀσπίδος καταπεμπόμενον, βασιλέα δηθεν καὶ αὐτὸν σύρουσι τῶν ὀχάνων τῆς ἀσπίδος ἐπιδεμένοι. εἷς δὲ ἐν τῇ θώρακα ἐσιλθὼν,

tergo stans digitis redimiculum aufert à capite, ac Rhoxamen sponso commonstrat: alter nimium seruiliter à plantis aufert sandalium vt iam decumberet. alius Alexandri chlamyde inuolutus, illum ad Rhoxamen pertrahit, valde violenter annixus. Sed enim ipse rex coronam quandam puellæ porrigit. Adest prætereà & Parochus sponsæ ductor Hephæstion, ardentem facem tenens in manibus, formoso admodum adolescenti innixus. hunc ego Hymenæum esse opinor: neque enim nomen adscriptum fuerat. Ex alia autem parte tabulæ alij Cupidines in armis Alexandri colludebant. duo quidem hastam illius ferentes, eos imitabantur, qui ferendis oneribus grauari videntur. Alij duo vnum aliquem iacentem, super clypeum penè ipsum vt regem Porrò vnus in thorace supi-

trahunt, scuti loris inuoluti.

θῶν, ὕπλιον λεμφρον, λοι κῶνλι ἔοικεν, ὡς φοβήσοφν αὐτὸς, ὁπότε κατ' αὐτὸν φόνοιν ζ συροντου. οὐ παιδιᾷ δὲ ἄπλως ταῦτά ὄντα, οὐδὲ περιέργασαι ἐν αὐτοῖς ὁ Αετίων, ἀπὸ λυλοῖ ζῦ Αλεξάνδρου, καὶ τὸν ἐς τὰ πολεμικὰ ἔρωτα, καὶ ὅτι ἅμα καὶ Ρωξάνης ἤρα, καὶ τῶν ὅπλων δὲ ἐπιλέλη σο· πλὴν ἀλ' ἄγε εἰκὼν αὐτη καὶ ἄπως γαμικλιόν τι ἐπὶ τῆς ἀληθείας λιεφάνη ἔχοῦ, πεμνεσυμένη ζῦ Αετίωνι, τὴν τῶν Προξενίδου θυγατέρα, καὶ ἀπῆλθε γῆμας, καὶ αὐτὸς, παρεργον τῶν Αλεξάνδρου γάμων, ὑπὸ νυμφαγωγῷ ζῦ βασιλεῖ, μιαδὸν ἀκασμένου γαμου, πεσλαβὼν ἀληθῆ γάμον. Ηρόλοτ μὲν οὖν (ἐπαινεμι γὰρ ἐκεῖνον) ἱκανὴν τῶν Ολυμπίων τὴν πανήγυριν ἡγεῖτο, καὶ συγγραφὴν θαυμαστὸν λεξαι ζοῖς Ελλησι, τὰς Ελληνικὰς λιξίονλα

nè iacentem ingressus insidias tendenti similis esse videtur, vt illos ex improuiso perterrefaciat, vbi trahendo ad se peruenissent. Neq; verò hæc ludicra sunt aut puerilia, & in quibus exprimendis temerè elaborasset Aetion, sed quibus Alexandri ad res bellicas amorem adumbrare voluit, & quòd eadem opera & Rhoxanes amore flagrârit, & armorum curam per obliuionem non abiecerit. Quanquam verò & aliàs ipsa imagine nuptiale quidam reuera ostensum est, nempe Proxenidæ natam antè Aetioni fuisse desponsam, illáq; in matrimonium ducta abijt, lusis successiua opera Alexandri nuptijs, sub rege sponso ductore pro nuptijs colore & penicillo expressis, veras nuptias præmium reportant. f Proinde Herodotus (regredior enim ad illum) satis superq; sufficere Olympiorum ludos existimauit ad faciendam fidem, Græcis eum scriptorem esse admiratione non indignum, qui Græcorum gesta illis

ξιόντα, ὡς ἐκεῖνος διεξῆλθον. ἐγὼ δὲ (καὶ πρὸς φιλίου μή μοι μορυβαντιᾶν ὑπολάβητε, μὴ δὲ τὰ μὰ ἐκάζειν τοῖς ἐκείνου, ἵλεως ὁ ἀνὴρ) ἀλλὰ τοῦτό γε ὅμοιον παθεῖν φημι αὐτῷ. ὅτι γὰρ τὸ πρῶτον ἐπιδημήσας τῇ Μακεδονίᾳ, πρὸς ἐμαυτὸν ἐσκοπούμην ὅ, τι, μόι χρηστέον τῷ πράγματι. καὶ ὁ μὴ ἔρως οὕτος ἦν, ἅπασι γνωσθῆναι, καὶ ὅτι πλείστοις Μακεδόνων δεῖξαι τὰμὰ, τὸ δ' αὐτὸν τε εἰόντα πλουσιωτάτα τοῦ ἔθνους ξυγγίνεσθαι πόλει ἑκάστῃ, οὐκ ἀμαρὲς ἐφάνετο. ἐὰ δὲ τηρήσαιμι τῶν δὲ ὑμῶν τῶν σώφρονα, ἔπα παρεληθὼν ἐς δέον οὕτως ἀρθήσεσθαί μοι τὰ τῆς ἀυχῆς. αὐτοῖτε ἦν ἤδη σωστὸν ἐλήλυθατε, ὅτι πρὸς ὄφελος ἑκάστης πόλεως, αὐτὸ δὲ τὸ εὐφυλλαον Μακεδόνων ἁπάντων,

sta illis recitaret, quemadmodum ipse factitare solitus est. Ego verò ac per Iouem Philium vos precor, ne insanire me suspicemini, neque mea mecum illius conferre velle. Propitius sit mihi vir ille. Verùm hoc mihi cum illo non dissimile accidisse arbitror. Etenim quo tempore primùm in Macedoniam suscepta peregrè profectione veni, apud me ipse cogitabam, strenuè mihi aduigilandum esse, eaque iam tenebar cupiditate omnibus innotescendi, ac qumplurimis Macedonum vigilias meas ostendendi. Porrò autem singulas adeuntem ciuitates, interea ingrauescere ætate consenescere, haudquaquam facile factu apparebat. Sed enim si conuentu vestro observato, deinde progressus in medium orationem propalàm habuissem, sperabam omnibus ex scientia succedentibus voti me compotem futurum. & Vos itaque conuenistis, ex singulis equidem ciuitatibus quique præstantissimi, neque non ipsa summa vniuersorum Macedonum delectissima,

πάντων, καὶ ἐπολίχνη πόλις ἡ ἀείσης οὐδ', οὐ κατὰ Πίσαν, μὰ Δί', ἐν τῷ ἐκεῖθι εὐοχωρίαν, καὶ σκιὰς καὶ καπύας καὶ πνίγος, οἴτε αὖ πανήγυρεις, οὐ συρφετὸς ἄχλης ὄχλος, ἀπλῆν μᾶλλον φιλοθεάμονες, ἐν παρέργῳ οἱ πολλοὶ τὴν Ἡρόδοτον τιθέμενοι, ἀλλὰ ῥητόρων τε καὶ συγγραφέων καὶ σοφιστῶν οἱ λοιμώτατοι, ὅσον ὀλίγον ἤδη, μὴ τὸν παραπολὺ ἐνδεέστερον φαίνηται τῶν Ολυμπίων. ἀλλ' ἐὰν μὲν ὑμεῖς Πολυδάμαντι ἢ Γλαύκῳ ἢ Μίλωνι παραβιῶνται με, κομιδῇ ὑμῖν δόξω θρασὺς ἄνθρωπος ἔναι. ἢν δὲ πολὺ ἐκείνων ἀπαγαγόντες τὸν μύθον, ἐφ' αὐτὸ μόνον ἀφίδεσθε, τάχ' ἂν δόξαιμι σφόδρα μαστιγώσιμος ὑμῖν δόξαιμι, ὡς ἔν γε τηλικούτῳ σταδίῳ ἱκανὸν ἔμοιγ' ὂν καὶ τοῦτο.

lectissima. Excepit verò vestrum conuentum ciuitas omnium optima, qua cum nulla ex parte Pisa conferenda est, neque ea quæ illic est loci angustia, neque tabernacula aut tuguria & suffocatio. [h] Iam neq; conuentum celebrantes, vulgaris fex & turba est, magis cupida spectandi athletas, nempe vulgus Herodoti negligens, sed profectò cùm rhetorum tum scriptorum atque sophistarum omnium celeberrimi, adeò vt parùm mihi deesse videatur, quò minus & mea actio perinde vt Olympiorum piorum celebris habenda sit. [i] Cæterùm si me cum Polydamante, aut Glauco, aut Milone compositum contemplamini, valde audax homo vobis esse videbor. Sin verò ab illis memoria longè latéq; auocata, in hunc solùm intenti fueritis, fortasse non admodum vobis flagellandus esse videbor, ita vt in tanto stadio & hoc mihi sufficiat.

GILBERTI COGNATI

ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM EIVSDEM.

Hîc nihil aliud agit Lucianus quàm quòd feliciſſimè: ſed obſcuriùs indicat, qubúsnam modis ſolida nominis exiſtimatio atq; adeò minimè perſonata gloria comparanda ſit: deniq; quorum iudicio cum primis fidere conueniat. Eiuſdem argumenti ferè eſt Harmonides.

a VTINAM.] *Exordium à voto.* *b* Cùm enim.] *Narratio.* *c* Nouem.] *Herodoti libri inſcripti Muſarum nominibus. Sunt autem nouem Muſæ, & totidem libri, videlicet Clio, Euterpe, Thalia, Melpomene, Therpſichore, Erato, Polymnia, Vrania & Calliope. id quod Suidas eiuſdem poëtæ vitam ſuccinctè ſuoque more perſtringens, teſtatur: & idem Lucianus, Quomodo hiſtoria ſcribenda ſit.* *d* Prodicus Cius.] *Prodici Cei Sophiſtæ Socrates in Protagora ſe diſcipulum fatetur, eiusque doctrinam & ſapientiam diuinam ad Simonidem referit. Quintilianus etiam hunc Protagoræ σύγχρονον facit. Plato in Lachete hunc mirificum in explicandis nominibus artificem fuiſſe teſtatur: & in Axiocho, neminem eum gratis docuiſſe. quod & Laërtius in Protagora fatetur. Et in Hippia maiore ex priuata doctrina, magnam pecuniæ vim lucratum fuiſſe legitur. Xenophon lib. 2. ὑπομνημονευμάτων. i. commemorationum de amico comparando cum Ariſtippo diſputans, ex Prodico σύγγραμμα τοῦ ἡρακλέους citat. ὥρας huic operi, ſt Suidæ credimus, titulus fuit.* e Eſt equidem.] *Tabula & pictura Aetionis.* *f* Proinde.] *Adaptatio ſui inſtituti ad exempla ſuperiora.* *g* Vos itaque.] *Collatio præſentis conuentus, & Olympiaci veteris.* *h* Iam neq;.] *A conditione hominum.* *i* Cæterúm.] *Petitio.*

ΦΑΛΑ-

ΦΑΛΑΡΙΣ Α. PHALARIS PRIMVS.

Vincentio Obſopœo interprete.

ARGVMENTVM.

PHalaris Agrigentinorum tyrannus fuit, cui faber quidam Perillus, ſiue Perilaus taurum æreum obtulit, ita factum, vt in eum homines damnati coniecti ſuccenſo igne torrererentur atq; inter cruciandum dum vociferarentur, mugitus boum ederent. Hunc taurum fingitur hic Delphos mittere, vt ibi in templo inter cætera donaria Deo conſecraretur. Et quia apud omnes pro crudeliſſimo atq; immaniſſimo idem habeatur, & ob id metuebat ne donum hoc Delphi, vt ab impio & nefario profectum, reijcerent, oratione hac contra famam hanc de ſe ſparſam, per legatos ſeſe defendit. Oratio generis iudicialis eſt, ſtatus qualitatis. Nam & tyrannidem occupaſſe, & nocentes quoſdam punijſſe ſe fatetur, ſed id iure ac neceſſitate quadam factum oſtendit. Exordium à voto incipit. Narratione conſilia & cauſas ſuſceptæ tyrannidis, & quomodo eandem geſſerit, poſtremò etiam qua neceſſitate ad ſupplicia ſumenda, & cuſtodiam corporis comparandam compulſus fuerit, exponit, quæ & ipſa confirmandi vicem habent. Poſt hæc autem confirmatio ſequitur, qua ſe à carmine crudelitatis defendit, argumentis à ſimili, à legibus, & cauſa, à ſignis & comparatione ſumptum, eleuando interim etiam tyranni nomen, & invidiam ab exemplis, & exaggerando neceſſitatem puniendi, ob multitudinem periculorum indies in hoc genere ſuccreſcentium. Per acta cauſa ad commendationem muneris tranſit, quam à cauſis & honeſtate dedicationis trahit. Peroratio ex perſona legatorum fit, quæ aſſeueratione dictorum, & ipſorum obteſtatione perficitur.

Ἐπιμ-

Πεμψῳ ἡμᾶς, ὦ Δελφοὶ, ὁ ἡμέτερος δωράσης Φάλαρις ἄξοντας τῷ θεῷ τὸν ταῦρον τοῦτον, καὶ ὑμῖν διαλεξομένους τὰ εἰκότα ὑπὲρ τε αὐτοῦ ἐκείνου, καὶ ὑπὲρ τοῦ ἀναθήματος. ὧν μὲν οὖν ἕνεκα ἥκομεν, ταῦτά ἐστιν. ἃ δέ γε πρὸς ὑμᾶς ἐπέστειλεν· Ἐγὼ φησιν, ὦ Δελφοὶ, καὶ παρὰ πᾶσι μὲν τοῖς Ἕλλησι, τοιοῦτος ὑπολαμβάνομαι, ὁποῖός εἰμι, ἀλλὰ μὴ ὁποῖον ἃ παρὰ τῶν μισούντων καὶ φθονούντων φήμη τοῖς τῶν ἀγνοούντων ἀκοῖς παραδέδωκεν, ἀντὶ τῶν πάντων ἀλλαξάμενος ἄν, μάλιστα δὲ παρ' ὑμῖν, ὅσῳ ἴδοί τε ἐστε, καὶ πάντες τὸ Πυθίου, καὶ μονονουχὶ συνοίκοι, καὶ ὁμωρόφιοι τοῦ θεοῦ. ὑγιέστατα γὰρ, ἃ ὑμῖν ἀπολογήσασθαι, καὶ πείσαιμι, μάλιστα ὡμὸς ὑπειλῆφθαι, καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασι, δι' ὑμῶν, ἀπολογημένος ἴσε

Misit nos huc legatos, ô Delphi, princeps noster Phalaris, taurum hunc Apollini adducturos, ac vobis pauca quædam auditu non idonea, cùm super duce nostro, tum super oblato munere verba facturos. Itaq; quorum gratia huc profecti venimus, hæc sunt. Cæterùm hæc vobis exponenda nobis in mandatis dedit. Ego, inquit, ô Delphi: talé de me apud omnes Græcos esse existimationem, qualis sum, at non qualem me odio prosequentium, aut inuidiorum mendax fama apud ignotos traduxit: præ omnibus rebus permutatione facta amplecti velim. Maximè verò omnium apud vos talem de me opinionem esse optárim, qui & cæteros vitæ sanctimonia antecellitis, & Pythij assessores estis, ac tanum non Dei familiares atque domestici. Etenim persuasissimum habeo, si me vobis purgauero, atque ostendero frustra crudelitatis suspicionem de me incidisse, etiam alijs omnibus me per vos purgatum fore.

σθαι. καλῶ δὲ ὧν ἐρῶ τὸν θεὸν αὐτὸν μάρτυρα. οὐ γὰρ ἔνι δόλῳ παραπαίσθαι, οὐδὲ ψευδεῖ λόγῳ παραγαγεῖν. ἀνθρώποις μὲν γὰρ ἴσως ἐξαπατῆσαι ῥᾴδιον, θεὸν δὲ, οὐ μάλιστα τοῦτον, δεξαιμὶ ἂν, ἀδυνάτων· ἐγὼ γὰρ ὁ τὰ ἀφανῶν ἐν Ακράγαντι ὢν, ἀπὸ καί τις ἄπορος εὐγενοῦς, καὶ τραφεὶς ἐλευθέρως, καὶ παιδείας πεπεισμένος, ἀεὶ διετέλουν, τῇ μὲν πόλει δημοτικὸν ἐμαυτὸν παρέχων, τοῖς δὲ συμπολιτευομένοις ἐπιεικῆ καὶ μέτριον· βίαιον δὲ οὐδὲ σκαιὸν, οὐδὲ ὑβριστικὸν, οὐδὲ αὐθέκαστον οὐδεὶς οὐκ ἐπικαλεῖ μου, ὡς πολίτῃ κοινῷ βίῳ. ἐπειδὴ δὲ ὁρῶν τοὺς τἀναντία μοι πολιτευομένους, ἐπιδουλεύοντας, καὶ ἐξ ἅπαντος τρόπου ἀνελεῖν μεθιστάντας (διήρει δὲ ἡμῶν τότε ἡ πόλις) μίαν

re. Porrò autem ipsum deum eorum quæ dicturus sum, testem inuoco, quem nullo modo passum decipere, aut falso & ficto sermone circunducere. Fortasse enim hominibus imponere haud operosum est: at Deo verba dare, maximè verò huic, id verò nullo modo fieri potest. Cæterùm ego inter Acragantinos non ex obscuris sum maioribus: verùm si quisquam alius, ex illustri loco natus, ac liberaliter educatus, tum ingenuis disciplinis & artibus imbutus, vrbi memet popularem exhibere non destiti: ijs verò qui mecum in eadem versabantur Repub. æquum & modestum me præstiti. Violentiæ autem, aut illatæ iniuriæ, aut contumeliæ, aut præcipitati iudicij, nemo me vnquam sub prioribus vitæ annis insimulauit. Verùm cum argumentis non dubijs perspicerem eos qui diuersam à me in administranda Repub. rationem sequebantur, vitæ meæ moliri insidias, ac omnibus modis mei è medio tollendi occasionem captare ac quærere, nostra verò ciuitas seditionibus factiosis dissecta ferueret: vnicum illud effugium in tantis re-

rum

μίαν ταύτην ἀκρφυγλὶν καὶ ἀσφάλειαν εὑρίσκων, τὴν αὐτὴν ἅμα καὶ τῇ πόλει σωτηρίαν, εἰ ἐπιβιβῶ τῇ ἀρχῇ· ἐκείνους μὲν ἀναστέλλειν, καὶ παύσαιμι ἐπιβουλεύοντας, τὴν πόλιν δὲ σωφρονεῖν καταναγκάσαιμι. καὶ ἦν ὑπὸ οὐκ ὀλίγοι ταῦτ' ἐπαινοῦντες, ἄνδρες μέτριοι, καὶ φιλοπόλιδες, οἳ καὶ τὴν γνώμην ἐδίκαιον τὴν ἐμὴν, καὶ τῆς ἐπιχειρήσεως τὴν ἀνάγκην τοῖς σωφρονιστὰς χρησάμενον· ῥᾳδίως ἐκράτει δ' ἐπιχειρήσεως. τούτοις οἷς μὴ οὐκ ἔτι ἐτάραττον, ἀλλ' ὑπήκουον· ἐγὼ δὲ ἦρχον, ἡ πόλις δ' ἀπαρρησίαστος ἦν. σφαγὰς δὲ ἢ ἐλάσεις ἢ, ἢ δημεύσεις, οὐδὲ λιαζὰ τῶν ἐπιβιβουλευθέντων ἐργαζόμην, καὶ τοι ἀναγκαῖον τὰ τοιαῦτα τολμᾶν, ἐν ἀρχῇ δὲ δυναστείας μάλιστα. Φιλανθρω-

rum difficultatibus, securitatémque reperi, pariter & ciuitati tuendæ salutem, si occupato per vim principatu, illorum ferociam refrenarem eoíq; à struendarum insidiarũ studio sedatos traherem, eademq; opera ciuitatem popularium factionibus flagrantem, ad modestũ & tranquillum statum adigerem. Et erant sanè non parùm multi hoc meum institutum collaudantes viri & modesti, & amantes Reipub. quibus & mea sententia & instituti iam conatus necesitas non fuit obscura. Horum itaque vsus & opera & consilio, haud difficulter voti compos reddebar. Ex illo itaq; illi quidem non amplius rebus nouandis, aut turbis concitandis studentes, inter se discordantes dissidebant, sed iussis obtemperabant: ego verò imperium obtinebam: ipsa autem ciuitas sua libertate carebat. Cæterùm cædes aut insectationes, aut proscriptiones, ne in eos quidem à quibus sæpenumerò insidiosè petitus eram, vsurpaui, aut exercui. Atqui operæprecium audere eiusmodi, in tuendo principatus imperio potissimùm. Etenim humani

θρωπίᾳ γὰρ καὶ πραότητι, καὶ τὸ ἡμέρῳ, καὶ ἰσοτιμίᾳ, θαύμασίας ἐγὼ ἐλπίζων ἐς τὸ πάθεσθαι πρόσεξεσθαι τοῦτο. οὐδὲν γοῦν τοῖς μὴ ἐχθροῖς ἐσπεισμένοις, καὶ διαλλαγμένοις, καὶ συμβουλοῖς καὶ συνεστίοις ἐχρώμην τοῖς πλέοσι αὐτῶν. τὴν δὲ πόλιν αὐτὴν ὁρῶν ὀλιγωρείᾳ τῶν πρεσβυτέρων διεφθαρμένην, τῶν νεωτέρων δὲ ἀρπαζόντων τὰ κοινὰ, ὑδάτων τε ἐπιῤῥοίας ἀνακτησάμενος, καὶ οἰκοδομημάτων ἀνασασεῖν ἐκόσμησε, καὶ τειχῶν περιβολῇ ἐκρατίπα, καὶ τὰς πρόσοδους, ὅσαι κοινὰ, τῇ τῶν ἐφεστώτων ἐπιμελείᾳ, ῥᾳδίως ἐπηύξησε, καὶ τῆς νεοπλάσας ἐπεμελούμην, καὶ τῶν γερόντων πρεσβύων· καὶ τὸν δῆμον ἐν θεᾶς, καὶ δεξιωμάσεις, καὶ πανηγύρεσι. καὶ δημοθοινίαις διήγον. ὕβρεις δὲ

tate, comitate, & mansuetudine, prætereà ex honoris & dignitatis æqualitate mirificam in spem veniebam, fore vt ad obediendum omnes pertraherentur. Statim igitur omni simultate deposita, cùm inimicis in pristinam & gratiam & concordiam redij, ac illorum plurimis & in dandis ineundisq; consilijs, & in conuersatione domestica vtebar familiarissimè. Porrò cùm ipsam vrbem animaduerterem magistratuum negligentia atque incuria incurruptam, multa furantium, aut potiùs communes ciuitatis opes rapientium, & aquæ ductus reparaui, & ædificiorum sumptuosis extructionibus exornaui, ac muro circumducto firmaui: prouentúsque, quotquot magistratuum cura communes erant, accessione non modica cumulaui: iuuentutis rectè educandæ impendiò magnam curam habui: senes peculiari reuerentia prosequebar. Populum verò spectaculis ac largitionibus, prætereà solennitatibus atque epulis publicis mihi deuinctum detinui. Virginum verò

contu-

ἢ παρθένων, ἢ ἐφήβων διαφθορὰς, ἢ γυναικῶν ἀναγωγὰς, ἢ δορυφόρων ἐπιπίμψεις, ἢ, δισωτικὴς ἀπειλὰς, ἄφροπαά μοι καὶ ἀκοῦσαι λῶ. ἤδη δὲ καὶ περὶ τοῦ ἀφεῖναι τὴν ἀρχὴν, καὶ καταθέσθαι τὴν διωασείαν ἐσκοπουμὴν, ὅπως μόνον ἀσφαλῶς πάυσαιτο ἄρτις ἐνοῶν. ἐπεὶ τόγε ἄρχειν αὐτὸ, καὶ πάντα πράττειν, ἐπαχθὲς ἤδη καὶ σὺν φθόνῳ καματηρὸν ἐδόκει μοι εἶναι, τὸ δ' ὅπως μηκέτι τοιαύτης τινὸς θραπείας δεήσεται ἡ πόλις, τοῦτ' ἐφίλουν ἔτι. καὶγὼ μὴν ὁ ἀρχῶν περὶ ταῦτα εἶχον, οἱ δὲ ἤδη τι συνίσταντο ἐπ' ἐμὲ. καὶ περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐπιβουλῆς καὶ ἀποστάσεως ἐσκοπουῶτο. καὶ συνωμοσίας συνεκρότουν, καὶ ὅπλα ἤθροιζον, καὶ χρήματα ἐποιοῦντο,

contumeliosas corruptiones, aut ephebórum stuprá abominanda & nefaria, aut iniuriosas satellitum immissiones, aut comminationes tyrannicas ita aduersabar, vt ne audire quidem fas putarem. Iam verò de demittendo quoque imperio, principatúque deponendo mecum inito consilio deliberabam, si quo modo tranquillè atque securè à curarum fluctibus liberatus quiescerem. Etenim principem agere, ac res omnes vt rectè fierent administrare, prouinciam grauem ac odiosam esse existimabam, & rem non sine inuidia laboriosam. Sedenim ne posthac tali administratione egeret ciuitas, in ea cogitatione suscepta adhuc versabar, ac iam olim ea animo cogitabundo quærebam. Porrò autem ciues mei concitata seditione iam aduersus me insurrexerant, déque struendarum insidiarum ratione, faciendáque defectione deliberabant. Quin etiam clandestinis conspirationibus iam coniurauerant, armáque collegerant, pecunias priuatis impensis comportauerant, ciuitates finitimas ad feren-

ζουζ, καὶ τοὺς ἀσυγκάτους ἐπικαλοῦντο, καὶ ἐς τὴν Ἑλλάδα, παρὰ Λακεδαιμονίους καὶ Ἀθηναίους ἐπρεσβεύοντο. ἃ μὲν γὰρ περὶ ἐμοῦ αὐτοῦ, ἀληθέστερον, ἐδεδόκει ἤδη αὐτοῖς, καὶ ὅπως μετὰ τοσαύτης σφαγῆς θανεῖν ἀπείλουν, καὶ ἃς κολάσεις ἐπηρώουν, δημοσίᾳ σκυθρωποῖ, ἐξέπορον τὸ μὲν δὴ μηδὲν παθεῖν τοιοῦτον οἱ θεοὶ αἴτιοι, φανέντες τὴν ἐπιβουλὴν, καὶ μάλιστα ὁ Πύθιος, ὀνάρατά τι τοῦ δείξας, καὶ τοὺς μελλοντας ἕκαστα ἐπιπέμπων. ἐγὼ δὲ ἐνταῦθα ἤδη ὑμᾶς, ὦ Δελφοὶ, ἐπὶ αὐτὸ δὲ τοῦτο νῦν τῷ λογισμῷ χρωμένους, ἀξιῶ περὶ τῶν τότε πραττόντων μοι συμβουλεῦσαι, ὅτι ἀφυλακτοτέρου ὀλίγου δεῖν ληφθεὶς, ἐξέφυγον τινὰ σωτηρίαν περὶ τῶν παρόντων. πρὸς ὀλίγον οὖν, τῇ

dum missis copijs auxilium accersiuerant, iamq; in Græciam ad Lacedæmonios atque Athenienses legatos petitum subsidium miserant. Quorum autem criminum reum me facturi essent, iam illis deliberatum erat, tum quemadmodum ad mortem memetipsum mihi conscisendam adducturi forrent, atrociter comminabantur. Præterea quæ supplicia excogitabant his qui publicè puniendi forent, occultè non tulerunt. Atenim quòd nihil tale, præter illorum spem atque sententiam perpessus sim, dijs immortalibus accepium refero, quorum opera mihi detectæ sunt insidiæ: omnium verò, maximè Pythio, cuius beneficio & insomnia mihi ostensa sunt, illiq; missi, quorum indicio singula cognoui, atq; sagaciter deprehendi. Ego verò hoc loco vos, ô Delphi, in hoc ipso metu, quem nunc ipsa oratione quàm acerbus fuerit, facilè sentitis, volo super his quæ tunc acta sunt, consilium mihi detis, quo tempore nulla munitus custodia fermè captus, rebus difficilimis vrgentibus salutem quærebam. Proinde

paulisper

ἡ γνώμη ἐς Ἀκράγαντα παρ᾽ ἐμὲ ἀφδημούφντοῦ, καὶ ἐιδόντοῦ τὰς παρασκευὰς αὐτῶν, καὶ τὰς ἀπειλὰς ἀκουφντοῦ, ἄπατε, τι δεῖ ποιῆσαι πρὸς ἀνθρωπίαν χρήφωθαι πρὸς αὐτὸς ἔτι, καὶ φέδεσθαι, καὶ ἀνέχεσθαι, ὅφον αὐτίκα μιμνήσκοντα πάσεσθαι τὰ ὕστατα. μᾶλλον δὲ γυμνὸν ἤδη ὑπέχειν τοῖς σφαγεῦσι, καὶ τὰ φίλτατα ἐν ὀφθαλμοῖς ὁρᾶν ἀπολλύμενα; ἢ τὰ μὴ δικαῖα πάσχειν ἀληθέστερον τινὸς εἶναι, γνοῦσα δὲ καὶ ἀνδρώδη δεινοπαθοῦντα, καὶ χολοῦν ἔμφρονα καὶ ἀδικημένον ἀνδρὸς ἀναλαβόντα, μετελθεῖν ἐκείνους, ἐμαυτῷ δὲ ἐκ τῶν ἐνόντων, τοῖς ἐς τὸ ἐπιὸν ἀσφάλειαν παρασχεῖν; ταῦτ᾽ οἶδ᾽ ὅτι σωφρονοῦφντι ἄν. τί οὖν ἐγὼ μετὰ δοῦτ᾽ ἐποίηφα; μετεσταλμένα δοὺς ἀτίους, καὶ λόγου μεταδοὺς

paulisper animo saltem suscepta Acragantem versus peregrinatione ad me, visisque illorum apparatibus, ac minis auditis, dicite quidnam faciendum sit. Humanitaténe erga illos amplius vtendum est, concessaque impunitate, perditorum ciuium malignitati & nefariis conatibus parcendum, & dissimulanter ferendum scelus illorum est, tametsi mihi actutùm extrema perpetienda forent? Magis autem conueniebat, vt nudus à cruentis ciuibus miseram cædem sustinerem, eosque qui mihi fuerunt charissimi, coràm crudeliter peremptos perire cernerem? An verò talia hominis fuissent nimiùm insensati, sed consentaneum erat generosiori, viróque digniore cogitatione animo concepta, hominisque prudentis & iniuria affecti, iracundia suscepta illos prosequi: mihi verò ipse è præsentibus periculis emerso in posterum securitatem præpararem? Hæc sat scio mihi facienda suasissetis. Quid ergo ego post hæc feci, qui accersitis reis atque noxijs, & concessa illis fandi atque respondendi copia, & adductis argumentis,

ταδοῦς αὐτοῖς, καὶ τοὺς ἐλέγχους παραγαγὼν, καὶ ὡς ἐξελέγξας ἕκαστα, ἐπεὶ μηδ' αὐτοὶ ἔτι ἐξαρνοῖ ἦσαν, ἀμωμόμενοι ἀγανακτῶν τὸ πλῆθος, οὐχ ὅτι ἐπιβουλεύομαι, ἀλλ' ὅτι μὴ ἐάθλιον ὑπ' αὐτῶν ἐν ἐκείνῃ τῇ πεφαρίσει μένειν, οἷς ἐξ ἀρχῆς ἐνεκηρύκευον, καὶ τὸ ἀπ' ἐκείνου, φυλάττων μὴ ἐμαυτὸν δεσπότῃ, ἐκείνων δὲ τοὺς ἀεὶ ἐπιβουλεύοντάς μοι κολάζων, εἴθ' οἱ ἄνθρωποι ἐμὲ τῆς ὠμότητος αἰτιῶνται, οὐκ ἔτι λογιζόμενοι, παρὰ ποτέρου ὑμῶν λῶ ἢ πρώτη τοῦτων ἀρχή. συνιόντες δὲ τὰν μέσῳ, καὶ ἐφ' οἷς ἐκολάζοντο, τὰς τιμωρίας αὐτὰς ἀτιῶντο, καὶ τὰς δοκούσας ἐν αὐτοῖς ὠμότητας. ὅ μοιον ὡς εἴ τις παρ' ὑμῖν ἐπιβούλου τινὰ ἰδὼν ἀπὸ τῆς πέτρας ῥιπτούμενον, ἃ μὴ ἐτόλ-

gumentis, singulisq; diligenter & accuratè exploratis atque conuictis postea, quam nihil amplius inficiari poterant meritum de illis sumpsi supplicium, vehementer excandescens, non quòd mihi perniciem machinati fuerant, sed quòd in illo proposito me permanere non siuissent, quod abinitio prosequendum mihi constitueram? Et iam ab illo tempore me ipse comitatus satellitum stipatum custodire non desino, atque ex illis quotquot ex occulto insidiosè me petiuerint, supplicio afficere pergo. Deinde homines crudelitatis me accusant, non valde reputantes ab vtro nostrûm primum huius mali initium subintroductum sit: ea quæ in medio euênere, & quam ob rem de ciuibus nefarijs sumptum sit supplicium, negligenter complectentes: pœnas tamen sceleritatis ciuibus irrogatas, in crimen vocant, eaq; quæ sibi in illis excruciandis committi visæ sunt crudelitates. Non dissimile factum, si quis apud vos sacrilegum quendam præcipitio mulctatum vidisset, cæterùm quæ nefariè

ἐτόλμησε, μὴ λογίζαιο, ὡς νυκτωρ ἐς τὸ ἱερὸν παρῆλθε, καὶ κατέσπασε τὰ ἀναθήματα, καὶ τοῦ ξόανου ἥψατο, κατηγορεῖν δὲ ὑμῶν πολλὴν τὴν ἀγριότητα, ὅτι Ἕλλήνες τε, καὶ ἱεροὶ εἶναι λέγοντες, ἐπεμάνατε ἄνθρωπον Ἕλληνα, πλησίον τοῦ ἱεροῦ (καὶ γὰρ οὐ πάνυ πόρρω τῆς πόλεως ἔναι λέγεται ἡ πέτρα) κολάσεν τοιαύτῃ περιβαλεῖν. ἀλλ' οἶμαι, αὐτοί τε γελάσεσθαι, εἴ τις ταῦτα λέγοι τις κατ' ὑμῶν, καὶ οἱ ἄλλοι πάντες ἐπαινέσονται ὑμῶν τὴν κατὰ τῶν ἀσεβεστάτων ὠμότητα. τὸ δ' ὅλον, οἱ δῆμοι ἐκ ἐξετάζοντες, ὁποῖός τις ὁ τοῖς πράγμασιν ἐφεστὼς ὢν, εἴτε δίκαιος, εἴτ' ἄδικος αὐτὸ ἁπλῶς τὸ τῆς τυραννίδος ὄνομα μισοῦσι, καὶ τὸν τύραννον κἂν Αἰακὸς ἢ Μίνως ἢ Ῥαδάμανθυς ἦ, ὁμοίως ἐξ ἅπαντος ἀνιεῖν σπεύδουσι, τὸν μὲν πονη-

nefariè designasset, non reputaret, quemadmodum noctu in templum ingressus, sublatis furtim preciosissimis quibusq; donarijs fanum religiosissimum impiè depeculatus esset, ac etiam statuis manus sceleratas admouisset, magnæ tandem crudelitatis vos accusaret, quòd cùm & Græci & sancti esse perhibeamini, supplicio affecissetis hominem Græcum prope templum. Etenim non ita procul ab vrbe fertur esse petra huic destinata supplicio. At vos, vt opinor, eiusmodi hominis stoliditatem risu prosequuturi essetis, si quis hæc aduersus vos dicere auderet: alij autem omnes vestram aduersus impios maleficos crudelitatem collaudabunt. In summa populi non perpendentes qualisnam ille sit qui rebus imperio præest, siue iustus, siue iniustus, simpliciter ipsum nomen tyrannidis prosequuntur odio, ipsiq; tyranno extremè infensi sunt, & tametsi Aeacus aut Minos aut Rhadamantus principatum gesserit, omnes tamen ex æquo è medio tollere approperant, malos illorum

πονηρούς αὐτῶν, πρὸ ὀφθαλμῶν τιθέμενοι, τοὺς δὲ χρηστοὺς τῇ κοινωνίᾳ τῆς προσηγορίας, τῷ ὁμοίῳ μίσει συμπεριλαμβάνοντες. ἔγωγ' οὖν ἀκούω, καὶ παρ' ὑμῖν τοῖς Ἕλλησι πολλοὺς γενέσθαι τυράννους σοφούς, ἐπὶ φαύλῳ ὀνόματι δοκοῦντι, χρηστὸν καὶ ἥμερον ἅπαντας ἐπιδεδειγμένους, ὧν ἐνίων καὶ λόγους εἶναι βραχεῖς, ἐν τῷ ἱερῷ ὑμῶν ἀναπεμπομένους, ἀγάλματα καὶ ἀναθήματα τῷ Πυθίῳ. ὁρᾶτε δὴ καὶ τοὺς νομοθέτας, τῷ κολασικῷ ἔδει τὸ πλέον νεμοντας, ὡς τῶν γε ἄλλων οὐδὲν ὄφελος, εἰ μὴ φόβος προσείη, καὶ ἐλπὶς τῆς λύσεως. ἡμῖν δὲ τοῦτο πολλῷ ἀναγκαιότερον τοῖς τυράννοις, ὅσῳ πρὸς ἀνάγκλῃ ἐξηγόμεθα, καὶ μισοῦσί τε ἅμα καὶ ἐπιβουλεύουσιν ἀνθρώποις συνόντες, ὅπου

ante oculos sibi proponentes, bonos verò communi accusatióni innocenter obnoxios eodem odio complectentes. Cæterùm audio apud vos quoque in Gratia multos fuisse tyrannos sapientes, qui sub hoc vitioso (vt videtur) nomine commodos & mansuetos omnibus sese viendos præbuerint: è quorum numero nonnullorum orationes quoque breues & succinctæ in delubro vestro vnà cum statuis ac muneribus Pythio repositæ continentur. Respicite autem ad legum scriptores etiam irrogandarum pœnarum rationi & consuetudini plurimùm tribuentes, quasi cæterarum rerum nulla expectanda sit vtilitas, nisi metus malefactoribus esset propositus, ac certa spes constituta luendi pro flagitijs supplicij. Cæterùm nobis tyrannis in hoc longè maior imposita est necessitas, qui cæteris necessariò præsumus, quique communem cum nobis odiosè inuidentibus, tum necem machinantibus consuetudinem agimus, vbi ne personati quidem vllam securitatis

ᾳ μηδὲ τῶν μορμολυκείων ὄφελός τι ἡμῖν γίγνεται, ἀλλὰ ὥσπερ τῆς Ὑδρας μύθος τὸ πρᾶγμ' ἔοικεν· ὅσῳ γὰρ ἂν ἐκκόπτωμεν, τὸ σῶμα πλείους ἡμῖν ἀναφύονται τοῦ Ἰολάου ἀφορμαί. φέρει δ' ἀνάγκη, καὶ τὸ ἀναφυόμενον ἐκκόπτειν ἀεὶ, καὶ ἐπικαίειν νὴ Δία, κατὰ τὸν Ἰόλεων, εἰ μέλλοιμεν ἐπικρατήσειν· τὸν γὰρ ἅπαξ εἰς τὰ ὁμοῖα ἐμπεσεῖν λωαγκασμένον, ὅμοιον καὶ τῇ ἐπιθέσει καὶ αὐτὸν εἶναι, ἢ φεῦδόμενον τῶν πλησίων, ἀφανισθέα. ὅλως δὲ, τίνα οἴεσθαι οὕτως ἄγριον, ἢ ἀνήμερον ἄνθρωπον εἶναι, ὡς ἥδεσθαι μαστιγοῦντα καὶ οἰμωγῶν ἀκούοντα, καὶ σφαττομένους ὁρῶντα, εἰ μὴ ἔχοι τινὰ μεγάλην τοῦ Ἰολάου αἰτίαν; πόσακις γοῦν ἐδάκρυσα μαστιγουμένων ἄλλων; πόσακις δὲ θρηνεῖν, καὶ ὀδύρεσθαι τὴν ἐμαυτοῦ

curitatis vtilitatem sentimus, sed omnis nostra res perinde vt fabula, quæ de Hydra fertur, se habet. Quantò enim plures præciderimus, tantò plures nobis puniendi occasiones suppullulant. Est autem operæpretium, vt ista feramus, ac capita subinde recrescentia semper recidamus, & per Iouem iuxta Iolai institutum, igne quoque absumamus, si salui rerum potiri cupimus. Etenim eum qui necessitate coactus semel in hæc inciderit, & ipsum materiæ non dissimilem esse necesse est, aut sceleratis ciuibus parcentem, perire funditùs. In summa, quem putatis vsque adeò mentis esse agrestis, efferatæq; immanitatis hominem, cui voluptati sit alios flagellis cædere, aut cruciatorum audire gemitus, aut cædes & carnificinas spectare, nisi vehementem infligendarum pœnarum causam haberet? Quoties igitur dum alij flagris cæderentur, lachrymatus sum? Quoties autem meam ipsius fortunam lugere ac deplorare cogor,

ἐμαυτῷ τυχὼν ἀναγκάζομαι, μᾶλλον κόλασιν αὐτὸς, καὶ βαρυτέραν ὑπομένων; ἀνδρὶ γὰρ φύσει μὲν ἀγαθῷ, δεῖται δὲ ἀναγκαίως πικρῷ, πολὺ τοῦ κολάζεσθαι τὸ κολάζειν χαλεπώτερον. εἰ δὲ δεῖ μετὰ παῤῥησίας εἰπεῖν, ἐγὼ μὲν, εἴ μοι παρείη, πότερα βούλομαι, κολάζειν τινὰς ἀδίκως, ἢ αὐτὸς ἀφθαρῆναι, οὐ οἶδα, ὡς οὐδὲν μεμελέτηκα, ἐπιμελῶς ἂν τεθνᾶναι μᾶλλον, ἢ μηδὲν ἀδικοῦντας κολάζειν. εἰ δέ τις φάναι βούλεται, ὦ Φαλαρὶ, αὐτὸς τεθνᾶναι ἀδίκως, ἢ δικαίως κολάζειν τοὺς ἐπιβουλεύοντας, τοῦτο βουλοίμην ἄν. αὖθις γὰρ ὑμᾶς, ὦ Δελφοὶ, συμβουλεύσω καλῶ, πότερον ἄμεινον εἶναι, ἀδίκως ἀποθανεῖν, ἢ ἀδίκως σώζειν τὸν ἐπιβεβουλευκότα. οὐδεὶς ἔτως, οἶμαι, ἀνόητός ἐστιν, ὃς οὐκ ἂν πότερον μᾶλλον, ἢ σώζειν τοὺς ἐχθροὺς, ἀπολέσαι καὶ

grauius ego supplicium & diuturnius sufferens? Etenim viro natura bono, necessitate autem sæuo & amarulento, multa durius est de alijs sumere, quàm de se sumi supplicium. Si verò liberè quod sentio proferendum est, ego profectò, si mihi daretur optio, vtrum velim nonnullos innocenter punire, an me ipsum potiùs mortem oppetere: planè persuasum habete, quòd nihil cunctatus mori potiùs eligerem, quàm homines nihil mali præter æquum commeritos, supplicio afficere. Dixerit verò aliquis: Præoptas potiùs, ô Phalari, ipse iniustè interire, quàm iustis ex causis pœna affligere insidiatores? Velim profectò hoc. Rursus enim vos Delphos in consilium voco, vtrum præstabilius esse putatis, iniusta morte oppetere, an iniustè seruare eum qui exitium machinatus sit? Nemo, vt opinor, adeò vecors est, & egens animi, qui non viuere potiùs præeligat, quàm seruatis hostibus interire.

Et

χειρά τοι πόσους ἐγὼ καὶ τῶν ἐπιχειρησάντων μοι, καὶ φαυλοτέρους ἐλπιζομένων, ὅμως ἔσωσα: οἷον Ἀκανθον τινὶ, καὶ Τιμοκράτει, καὶ Λεωγόραν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, πολλαῖς συνηθείαις τῆς πρὸς αὐτοὺς μνημονεύοντες. ὅταν δὲ βουληθῶσι τὸν ἀδελφὸν, τοὺς ἀσφοιτῶντας εἰς Ἀκράγαντα ξένους ἐρωτῶσι, ὁποῖός ἐγὼ πρὸς αὐτούς εἰμι, καὶ ἐ φιλανθρώπως προσφέρομαι τοῖς καταφεύγουσιν· ὅ γε καὶ σκοπὸς ἐπὶ τῶν πλείστων ἔχω, καὶ πανθένας τίνας, καὶ ὅθεν κατεπεπόμασιν, ὡς κατ' ἀξίαν τιμῶν, ἀπέμπομι αὐτούς. ἔνιοι δὲ καὶ ἐξεπίτηδες φοιτῶσι παρ' ἐμὲ, οἱ σοφώτατοι τῶν Ἑλλήνων, καὶ οὐ φεύγουσι τὴν παρουσίαν τὴν ἐμήν. ὥσπερ ἀμέλει καὶ πρώην ὁ σοφὸς Πυθαγόρας ἔκεν εἰς ἡμᾶς ἀλλὰ μὴ πρὸς ἐμοῦ ἀκηκοὼς, ἐπεὶ δὲ ἐπεράθη, ἀπῆλθεν

Et quótnam ego ex ijs qui manus mihi admouere conati sunt, seruaui, (quorum de numero est Achantus ille cum Timocrate & Leogora) Veteris quæ mihi cum illis fuit consuetudinis & amicitiæ recordatus? Cæterùm si ita vester fert animus, atque adeò vobis cordi est meos mores nosse propiùs, eos qui in Acraganta frequenter commeant hospites interrogate, cuiusmodò ego me erga illos gerere soleam, aut ostendere, & num humanum & liberalem me præbeam accedentibus, quì exploratores etiam in portis constitutos habeo, neque non auditores, quinam & vnde nauigârint, vt certior factus, pro dignitate honorem habens dimittam illos. Nonnulli quoque studiosè & sua sponte me visunt, Græcorum quidem sapientissimi, neque nostram conuersationem respuunt, aut subterfugiunt: quemadmodum nuper sapiens ille Pythagoras ad me venit, cùm longè alia de fama mea inaudisset. Postea verò quàm omnia secus se

θον ἐπαινῶν με τῆς δικαιοσύνης καὶ ἐλεῶν τῆς ἀναγκαίας ὠμότητος. ἔτα οἴεσθαι, τὸν πῶς τὸς ὀθνείους φιλάνθρωπον οὕτως, ἀδίκως ζῆς οἰκείοις προσφέρεσθαι, ἢ μή τι διαφερόντως ἠδίκηζε; ταῦτα μὲν ὅν ὑπὲρ ἐμαυτῆ ἀφιλότιμα ὑμῖν, ἀληθῆ καὶ δίκαια, καὶ ἐπαίνου μᾶλλον, ὡς ἐμαυτὸν πάθω, ἢ μίζους ἄξια. ὑπὲρ δὲ τὸ ἀναθέματος, καρὸς ὑμᾶς ἀκοῦσαι, ὅθεν, καὶ ὅπως τὸν ταῦρον τῆζον ἐκτησάμην, οὐκ ἐπαινοῦς αὐτὸς τῷ ἀνδριαντοποιῷ· μὴ γὰρ οὕτω μανείη, ὡς ζιοῦ τῶν ἐπιθυμῆσαι κτημάτων. ἀπὸ Περίλαος τῶ τις ἡμετέρος, χαλκεὺς μὲν ἀγαθὸς, πονηρὸς δὲ ἄνθρωπος· οὕτος πάμπολυ τῆς ἐμῆς γνώμης διημαρτηκὼς, ᾤετο χαριεῖσθαί μοι, εἰ καινόν τινα κόλασιν ἐπινοήσειν, ὡς ἐξ ἅπαντος

cus se habere comperit, discessit collaudans me insciti: ob crudelitatem verò necessariò mihi exercendam mei miserescens. Postremò putatisne eum qui erga peregrinos tam humano affectus est animo, aduersus domesticos tantam exercere iniustitiam, nisi præter modum iniuria afficeretur? Hæc ferè sunt quibus me vobis abundè purgatum esse opinor, vera profectò & iusta, ac multò magis laude, vt ego mihi persuadeo, quàm odio digna. Sed enim de misso donario iam tempus est, vt audiatis vndénam & qua ratione taurum hunc possederim, statuarij opera non locata. Neque enim tam dementis sum animi, vt tales possessiones mihi desiderandas esse putem. Sed erat quidam Perilaus nostratis gentis homo, egregius quidem & ingeniosus artifex, cæterùm naturâ malus & improbus. Ille tota via cùm à sententia mea aberrasset, putauit se mihi rem admodum gratam facturũ, si nouum quoddam supplicij genus excogitasset, quasi præ omnibus rebus præcipuam in su-

mendis

πάντ' καὶ καλάζειν ἐπιθυμοῦντι καὶ δὴ κατασκευάζεις τὸν βοῦν ἥκει μοι κομίζων, κατασκευὴν ἰδεῖν, καὶ πρὸς τὸ ἀκριβέστατον ἐκπεπονημένον. κινήσεως γὰρ οὐδὲν, καὶ μυκηθμοῦ εἶδος μόνον πρὸς τὸ καὶ ἔμψυχον εἶναι δοκεῖν. ἐδόκει δὲ, ἀνέκραγον οὐθὲν· ἄξιον τὸ κτῆμα τοῦ Πυθίου, πεμπτέον ὁ ταῦρος τῷ θεῷ· ὁ δὲ Περίλαος παρεστὼς, τί δ' ἂν μάθοις, ἔφη, τὴν σοφίαν, τὴν ἐν αὐτῷ, καὶ τὴν κεφαλὴν παρέχεται καὶ ἀνοίξας ἅμα τὸν ταῦρον, κατὰ τὰ νῶτα. κοῦ τινα, ἔφη, καλάζειν ἐθέλεις, ἐμβιβάζεις ἐς τὸ μηχάνημα τοῦτο, καὶ κατακλείεις, πρεσβεύειν μὴ τοὺς αὐλοὺς τόσδε πρὸς τοὺς μυκτῆρας βοὸς, πῦρ δὲ ἐπικαίειν κινδυνεύειν. καὶ ὁ μὲν οἰμώξεται, καὶ βοήσεται, ἀλλὰ κλοῖς τοῖς ὀδυνηροῖς ἐχόμενος· ἡ βοὴ δὲ, δεινῶν αὐτῶν μίμημα σοι ἀρτιλίσεται οἷα λιγυρώτατα, καὶ ἐπαυλήσει θρηνῶδες, καὶ μυκήσεται γοερὸν.

mendis supplicijs voluptatem cupientissimè caperem. Iam verò boue fabricato ad me venit ferens illum, aspectu sanè pulcherrimum, atque accuratissimè ad veri bouis imaginem expressum. Tantum illi motus & mugitus deerant, quò minus viuus esse putaretur. Viso autem illo, statim exclamabam: Dignum munus Pythio, mittendus est hic taurus Apollini. Porrò Perilaus assistens: Quid si, inquit, sapientiam quæ in illo est, perdisceres, ac vsum cui præbendo formatus est? Et cum dicto taurum per dorsum aperuit. Si quem, inquit, cruciatibus torquere volueris, coniecto illo in machinam, ac dorso iterum concluso, hasce tibias naribus bouis admotas accommoda: ignem autem succendere iubeas: ac ille quidem inclusus plorabit vociferaturque inusitatis & ineffugibilibus detentus doloribus, cæterùm vociferatio per tibias cantum tici absoluet mmium stridulum, & lugubre quiddam modulabitur: quin

γοράσαζ, ὡς ἢ μὴ κολάζε-
σθαι σὲ δὶ τέρψεσθαι, μεταξὺ
κατατέμνων. ἐγὼ δὶ ὡς τοῦτ'
ἥκου ἐμυσάχθλιν τῶν κακο-
μηχανίαν τοῦ ἀνδρὸς, καὶ τῶν
ἐποίνοιαν ἐμίσουν τοῦ κατα-
σκεύασμα, καὶ οἰκείαν αὐ-
τῷ τιμωρίαν ἐπέθηκα. καὶ ἄγε
δὴ, ἔφην, ὦ Περίλαε, εἰ μὴ
ἰσχὺ ἄπως ὑπόσχεσις ταῦτά
σοι, δίδωμι ὑμῖν, αὐτὸς εἰσιν-
θὼν, τῶν ἀληθείαν τέχνης,
καὶ μίμησαι τὸς βοῶντας, ἵν'
εἰδῶμεν, εἰ καὶ ἃ φῇς, μέλλει σοὶ
τῶν αὐλῶν φθέγγεσθαι. πείθεται
μὴ τοῦτοις ὁ Περίλαος. ἐγὼ δὶ,
ἐπὶ ἔνδον ἰὼν, κατακαίω εἰς
αὐτὸν, πῦρ ὑφάπτων ἐκέλευον·
ἀπολάμβανε, εἶπον, τὸν ἄξι-
ον μισθὸν τῆς θαυμαστῆς σε
τέχνης, ἵν' ὁ διδάσκαλος
τῆς μουσικῆς πρῶτος αὐτὸν
αὐλῇς. καὶ ὁ μὴ δίκαια ἔπα-
σχεν, ἀπολαύων τῆς αὐτοῦ ἀμη-
χανίας· ἐγὼ δὶ βοῶντα, καὶ ἔτι
ἔμπνουν ὄντα τὸν ἄνδρα, ἐξ-
αριθμῶν κελεύω, ὡς μὲ
μιάνοι

quinetiam insuper mugitus
ciebit tristissimos, ita vt ille
inter modulandum tormen-
tis crucietur: tu verò singu-
lari voluptate afficiaris.
Porrò ego his auditis crude-
lem machinā extremè auer-
satus sum, & immanem illam
instrumenti indolem pro-
fus respui, conueniens &
debitum illi supplicium im-
posui. Et age, inquam, ô Pe-
rilaē, ne vana videatur esse
tua promissio, ipse nobis in
taurum ingressus, veram ar-
tis tuæ industriam compro-
bato, ac vociferantes imita-
re, vt certò cognoscam num
ea quæ iactas carmina per
tibias cantata exaudiantur.
Perilaus nihil cunctatus his
dictis promptè obtemperat.
Ego autem postquam in-
gressus est, concluso tauro, i-
gnem iussi succendere. Reci-
pe, dixi, debitum arti tuæ
tam admirandæ præmium,
vt magister musices ipse pri-
mus omnium canas. Ac ille enimuerò iustissima passus est,
sua ipsius excellenti fruens industria. Porrò autem ego vi-
uentem, & adhuc semiuiuum spirantem iussi eximere, ne si
immo-

μιάνειν τὸ ἔργον ἐναποθανόν. ἐκεῖνον μὴ ἄταφον κατὰ κρημνῶν ῥίπτειν ἐκέλευσε· καθάρας δὲ τὸν βοῦν, ἀπέστειλέν ὑμῖν, ἀνατιθεὶς δόμβον τῷ θεῷ, καὶ ἐπιγράψας γε ἐπ' αὐτῷ ἐκέλευσε τοῦ πάσχειν διδόναι, τοῦ ἀνατιθέντος ἐμοῦ τέκνα, τὸν τεχνίτην τὸν Περίλαον, τὸν ἐπίνοιαν τοῦ ἐκείνου, τὸν δικαιοσύνην τοῦ ἐμοῦ, τὸν πρέπειν τιμωρίαν, τὰ τοῦ σοφοῦ χαλκίου μίλη, τὸν πρώτην πεῖραν τῆς μουσικῆς. ὑμεῖς δέ, ὦ Δελφοί, δίκαια ποιήσετε. θύσαντες μὲν ὑπὲρ ἐμοῦ μετὰ τῶν πρέσβεων, ἀναθέντες δὲ τὸν ταῦρον ἐν κατάλῳ τοῦ ἱεροῦ, ὡς πάντες εἰδῶσιν, οἷός ἐγώ πρὸς τοὺς πονηρὸς εἰμι, καὶ ὅπως ἀμυνοῦμαι τὰς ψυχὰς εἰς κακίαν ἐπιθυμίας αὐτῶν. ἱκανὸν γὰρ καὶ τὸ μόνον, λυλῶσαί μου τὸν τρόπον, Περίλαον κολασθεὶς, καὶ ὁ ταῦρος ἀνατιθεὶς, καὶ μηκέτι φύλα

immoreretur, nece sua opus contaminatum impiaret: illum inhumatum per scopulos præcipitari imperaui. Taurum verò piaculis mundatum, deo dedicandum legaui, omnemq; de illo historiam iussi ascribere, dedicantis mei nomen, Perilaum artificem illius, immanem sententiam, meam in puniendis maleficis æquitatem, conueniens supplicium, primos artificii concentus & modulationes, prætereà primam musices experientiam. Vos autem, Delphi, iustè facietis si pro me vnà cum legatis sacra feceritis, taurumq; deo in eleganti delubro dedicaueritis, vt omnibus perspicuum fiat, quo ego aduersus criminosos sim animo, tum qua acerbitate vlcisci soleam superuacuas illorum ad perpetrandam malitiam cupiditates. Itaque hoc ipso solo facto satis superq; quibus moribus præditus sim, manifestatum est. Perilao supplicijs affecto, ac tauro dedicato, neque ampliùs

ad

φυλαχθεὶς πρὸς ἄλλων κολαζομένων αὐλήματα, μηδὲ μελῳδίας ἄλλο τι, πλὴν μόνα τὰ τῆς τέχνης μυκήματα. καὶ ὅτι ἐν μόνῳ αὐτῷ καὶ πεῖραν ἔλαβον τῆς τέχνης, καὶ κατέπαυσα τὸν ἄμουσον ἐκείνου καὶ ἀπάνθρωπον ᾠδήν. καὶ τὰ μὲν παρόντα ταῦτα παρ' ἐμοῦ τῷ θεῷ, ἀναθήσω δὲ καὶ ἄλλα πολλάκις, ἐὰν δόξῃ μοι πράττειν μηκέτι δεῖσθαι κολάσεων. ταῦτα μὲν, ὦ Δελφοί, τὰ παρὰ τοῦ Φαλάριδος, ἀληθῆ πάντα, καὶ οἷα ἐπράχθη ἕκαστα. καὶ δίκαιοι ἂν εἴημεν πιστεύεσθαι ὑφ' ὑμῶν, μαρτυροῦντος, ὡς ἂν καὶ εἰδότος, καὶ μηδεμίαν τὴν ψεύδεσθαι νῦν αἰτίαν ἔχοντος. εἰ δὲ δεῖ καὶ δεηθῆναι ὑπὲρ ἀνδρὸς μάτην πονηροῦ δοκοῦντος, καὶ ἄκοντος κολάζειν ἐπιταχυνομένου, ἱκετεύομεν ὑμᾶς ἡμεῖς οἱ Ἀκραγαντῖνοι, Ἕλληνες

ad aliorum torquendorum musicam reseruato, quem nihil aliud modulatum esse pro certo affirmo, praeterquam solos mugitus artificis: quódque in solo ipso artis periculum fecerim, ac statim barbaram illam & inhumanam musicam compescuerim. Atque hæc quidem in præsens Deo offerre libuit. Dedicabo verò illi & alia sæpenumerò, vbi tantùm illius munificentia consecutus fuero, vt ampliùs pœnarum acerbitate erga noxios non egeam. Hæc equidem, ô Delphi, quemadmodum à Phalaride facta sunt, singula quàm verissimè percensuimus. Iusti verò vtique habendi simus, si fidem vobis facientes, veritatis testimonium illi præstiterimus: quippe qui harum rerum non imprudentes, nullam nunc mentiendi occasionem aut causam habeamus. Quòd si quoque necesse est pro viro nos esse supplices, quem falsò multi suspicantur esse improbum, quippe qui inuitus & coactus in malos animaduertit: supplicamus vobis nos Acragantini, qui & Graeci su-

νέρ τι ὄντος, καὶ τὸ ἀρχαῖον Δωριεῖς, προσήκεσθαι ἄνδρα, φίλον εἶν ἐθέλοντα, καὶ πολλὰ καὶ δημοσίᾳ καὶ ἰδίᾳ ἕκαστον ὑμῶν εὖ ποιῆσαι ὁρμηματῶν λάβετε ὃν αὐτοὶ τὸν ταῦρον, καὶ ἀνάθετε, καὶ εὔξασθε ὑπὲρ τε τῆς Ἀκραγαντῖνων, καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ Φαλάριδος. καὶ μήτε ἡμᾶς ἀπράκτους ἀπέπεμψητε, μήτ' ἐκεῖνον ὑβρίσητε, μήτε τὸν θεὸν ἀφανίσητε λαμπρός τε ἅμα καὶ δικαιότατος ἀναθήματος.

ci sumus, & ex antiquo Dores, complectamini humanitate vestra virum amicitiam vobiscum iungere cupientē, ac eum qui multūm & publicè & priuatim vnicuique vestrūm benefacere & prodesse studeat. Assumite igitur vos ipsi taurū, deoq; dedicatum offerte, ac pro Acragante ipsiusq; Phalaridis salute precantes, vota facite. Et nolite nos infecta legatione dimittere, ne & illū contumelia afficiatis, eademq; opera Deum elegantissimo iuxtà ac iustissimo munere priuetis.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM EIVSDEM.

PHalaris Astyalensis tyrannus Siculus fuit, cui Perillus taurum æneum conflauit, quo nouum haberet miseros torquendi genus. In quem tamen ipse autor inclusus, subiecto igni primus (vt decuit) artificij sui verum experimentum præbuit, mugitumq; pro humana voce moriens dedit. Phalaris postea taurum Delphos misisse legitur, vt Phœbo dicatus, in eius templo reponeretur, monumentum simul futurum & artis exquisitissimæ, & inuenti crudelissimi, & pœnæ meritò in autorem retortæ. Verùm Delphi munus vt à tyranno missum repudiârunt. Hisce verò duabus Luciani orationibus Phalaridis legati taurum Delphis principibus commendare satagunt. Historiam scribunt Orosius lib. 1. cap. 20. Sa-

bell lib. 4. Ennead. 2. Huius taurus nobilitatus est ab omni autorum genere. Facit quoq; huius mentionem Augustin. ad Maced. de Vera felicitate. Cic. Tusc. quęst. 2. Seneca de Ira & Clementia lib. 2. cap. 4. Pindarus Ode 1. Pyth. Persius Satyra. 3. Ouid. lib. 1. de Arte amandi:

Et Phalaris tauro volenti membra Perilli
Torruit —. idem lib. 3. Tristium:
Quiq; bouem Siculo fertur donasse tyranno.

item lib. 5. ibidem:

Vtq; dedit iustas tauri fabricator aheni.

Postremò meminit quoq; eius Pontanus, videlicet:

— *clausus boue mugit aheno*
Infelix faber —.

a ETENIM viro natura bono.] *Viro bono natura nihil æquè aduersum, quàm pœnas sumere de merentibus.*

ΦΑΛΑΡΙΣ Β. PHALARIS II.

Vincentio Obsopœo interprete.

ARGVMENTVM.

DEclamatio breuis, sed arguta est, qua ex Delphicis sacerdotibus quidam suadere fingitur, quò donum Phalaridis de quo in superiore oratione agitur, in templum recipiatur, ac Deo consecretur. Genus causæ deliberatiuum est, status negocialis. Exordium habet densum, vt in quo vna ferè periodo & suspiciones eas quibus fauore aliquo adductus aut aliàs corruptus ad suadendum accessisse videri poterat, à se remouet, & sola beneuolentia studioq; communis vtilitatis ad dicendũ se progressum esse docet: deinde & dociles & attentos eadem breuitate facit. Post exordium Propositio sequitur. Hanc confirmat primùm ex locis honestatis, ostendens impium, ac propè sacrilegum fore, si domum hoc à templo excludatur: neque enim quenquam posthac quicquam oblaturum esse, & deum suis sacris ac debito cultu priuatum iri. Deinde contra voluntatem ipsius Dei esse, vt qui certis indicijs ac signis declarârit gratam

istam legationem sibi esse. Hinc quod de crudelitate tyranni objiciebatur, diluit, confutatis testimonijs à conditione personæ, & incertitudine: & contrà ab officio admonet, vt sacra magis procurent, & deo operentur potiùs, quàm iudicijs vacent. Posthæc ad locum vtilitatis transit, docetque contra communem vtilitatem fore, si dona excludantur. Nam ex his omnem prouentum esse Delphorum, & omnem item famam & gloriā: Denique nullo veterum exemplo hoc fieri. Et si maximè in deliberationem hanc rem vocare velint, officio eos vti debere iustè ac liberè iudicantium, non ex affectu aliquo rem æstimare. Peroratio repetitione argumentorum, cum admonitione eorum incommodorum quæ ex hac re consecutura sint, & quòd nihil temerè innouandum sit, perficitur.

Ὅτι Ἀκραγαντίνων, ὦ ἄνδρες Δελφοί, πρόξενος ὤν, ὅτι Δελφόξενος αὐτῷ Φαλάριδος, ἔτ' ἄπλοιν ἔχων πρὸς αὐτὸν ἢ συνοίας ἰδίαν αἰτίαν, ἢ μετιούσης φιλίας ἐλπίδα, τῶν δὲ πρέσβεων ἀκούσας τῶν ἐκείνου παρ' αὐτῷ, ἐπιεικῆ μὲν μέτρια διεξιόντων, καὶ τὸ δυσεύβειας ἅμα, καὶ τὸ κοινῇ συμφέρον, καὶ μάλιστα τὸ Δελφοῖς πρέπον παρορῶντες, ἀνέστην παραινέσων ὑμῖν, μήτε

Quum antehac nulla mihi, ô viri Delphi, neq; cum Acragantinis ciuibus hospitalitas mercessisset, neque cum ipso Phalaride priuatim vlla domestica familiaritatis contracta esset societas, neque aliam haberem erga illum, aut peculiarem causam sociandæ beneuolentiæ, aut olim iungendæ cum illo amicitiæ spem, tantum verò missos ab eo legatos audierim æqua & modesta perorantes, callideq; prospicerem, & quid piè à vobis fieri posset, & quid publicæ vtilitati conducibile foret, cum primis verò quid Delphis non indecorum factu futurum esset: surrexi in medium oratione mea

ὑβείσαν ἄνδρα δικαιοῦν ὀστοῦν, μήτ' ἀνάθημα ἤδη τῷ θεῷ καθωμολογημένον ἀπαστρεῖν, καὶ ταῦτα, τριῶν τῶν μεγίστων εἰς ἀεὶ ὑπόμνημα γενησόμενον, τέχνης κακίστης, καὶ ἐπινοίας κακίστης, καὶ δικαίας κολάσεως· ἐγὼ μὲν ὅν καὶ τὸ ἐνδοιάσαι ὑμᾶς ὅλως περὶ τούτου, καὶ δικαιοεργὸς ἡμῖν τεθεῖναι τὴν διάσκεψιν, οὐ χρὴ λέγεσθαι τὸ ἀνάθημα, ἢ ὀπίσω αὖθις ἀπιέναι, ἀνόσιον ἤδη ἐν νομίζω· μᾶλλον δὲ, οὐδὲ ὑπερβολὴν ἀσεβείας ἀπολιπεῖν· οὐδὲν γὰρ ἀλλ' ἢ ἱεροσυλίας τὸ πρᾶγμά ἐστι, μακρῷ τῶν ἄλλων χαλεπωτέρα, καὶ ὅσον τὰ τὰ ἤδη ἀνατεθέντα συλᾶν, τὸ μηδὲ τὴν ἀρχὴν τοῖς ἀνατιθέναι βουλομένοις ἐπιτρέπειν, ἀσεβέστερον. δεινὸν δὲ ὑμῶν Δηλιὸς καὶ αὐτὸς ὤν, καὶ τὸ ἴσον μετέχον

vos cohortatus ne & virum principem, & piè agentem, contumelia temerè afficeretis: neque munus ipsum quod Deo iam destinatum est, à vobis alienaretis: præsertim trium maximarum rerum perpetuò monimentum futurum, artis præstantissimæ, cogitationis crudelissimæ, & iusti supplicij. Itaque ego, quòd & in incerto habetis quid hac de re statuendum sit, quódque magistratus deliberandum vobis proposuerint num munus suscipiendum, an iterum retrò ablegandum sit, parum religiosum esse arbitror. Multò autem potiùs impietati nullum modum relinquetis: neque enim aliud hæc res erit, quàm nefarium sacrilegium, quòd turpitudine sua omnia longè latéque excedit flagitia. Nec minus impium erit factu, Deo donaria dedicare volentibus, ne facultatem quidem offerendorum munerum concedere, quàm ea quæ Deus iam oblata possidet, depeculari. Precor autem vos, cùm & ego vnus sim è Delphorum numero, ac ex æquo publicæ gloriæ par-

ἔχοιμι δ' τι δημοσίᾳ ἀνηλεάς, ἢ φυλάττοιτο καὶ τῆς ἐναντίας δόξης, ἢ ἐκ τῶν παρόντων πεισχόντοιτο, μήτ' ἀφηλεέαν τὸ ἱερὸν τοῖς ἀσεβέσι, μήτε τῇ πόλει πᾶς ἅπαντας ἀνθρώπους δεβάλλειν, ὡς τὰ πεμπόμενα τῷ θεῷ συκοφαντέσαν, καὶ ψέγοιμι καὶ δικαιεῖν δοκιμάζεσαν τὸς ἀναθιθέντας· εἰδεὶς γὰρ ἔτι ἀναθεῖναι τολμήσαιεν ἄν, εἰδὼς ὁ πεισόμενος τὸν θεὸν ὅ, τι ἂν μὴ πρότερον Δελφοῖς δοκῇ. ὁ μὲν ὅν Πύθιος τῇ δικαίαν ἔδη περὶ τῆ ἀναθήματος ψῆφον ἐνέγκειν. εἰ γὰρ ἐμίσει τὸν Φάλαριν, ἢ τὸ δῶρον αὐτὸ ἐμυσάττετο, ῥᾴδιον ἦν ἐν τῷ Ἰονίῳ μέσῳ καταδῦσαι αὐτὸ, μετὰ τῆς ἀγέσης ὁλκάδος. ὁ δὲ πολὺ τἐναντίον ἐν ὀλίγῳ τι διαπεραωθῆναι, ὥς φασι, παρέσχεν αὐτοῖς, καὶ σῶς ἐς

riæ particeps, si conseruata fuerit: tum diuersæ opinioni obnoxius, si quid in præsens aduersus existimationem nostram perperam admissum fuerit, ne templum obseretis pijs & religiosis hominibus, neque ciuitatem nostram omnium mortalium contumeliæ atque calumnijs traducendam obijciatis, quasi ea quæ Deo offerenda mittuntur, sycophantijs illudentem, calculisq; & iudicio donaria dedicantes rectificantem. Siquidem nemo quicquã postehac muneris offerre audebit, certior factus, Deum nulla beneuolentia susceptum, quod priùs Delphis non visum sit probabile. Proinde Pythius iam antè non iniquam de misso donario tulit sententiam. Sẽ enim aut Phalarim odio haberet, aut eius munus contemptim auersaretur, facilè ac promptum illi fuerat illud vnà cum naui oneraria, qua allatum est, in mediis Ionij maris fluctibus submergere. Iam verò ille à vestra sententia longè latéq; dissentit, cùm & sereno cœlo illis Ionium traijcere præstitit (quemadmodum ipsi testificantur) ac

σῶς ἐς τὴν Κίρραν κατᾶραι, ὦ καὶ δῆλον ὅτι πεποίηται τὴν τοῦ μονάρχου ὀσίαν. καὶ δὴ καὶ ὑμᾶς τὰ αὐτὰ ἐκείνῳ ψηφισαμένους, πεῦθέναι καὶ τὸν ταῦρον τεῖνοι τῷ ἄνῳ κόσμῳ τοῦ ἱροῦ. ἐπὶ πάντων ἄρ' ἂν εἴη τοῦτ' ἀποπάτατον, τιμήματά τινα μεγαλοπρεπῆ ὅτῳ δῶρον θεῷ, τὴν καταδικάσαν ἐκ τοῦ ἱροῦ ψῆφον λαβεῖν, καὶ μισθὸν κομίσασθαι τῆς ὁσιότητος, τὸ κινεῖσθαι μηδὲ τοῦ ἀνατιθέναι ἄξιον. ὁ μὲν οὖν τὰναντία μοι ἐγνωκὼς, καθάπερ ἐκ τοῦ Ἀκραγαντῖνος ἄρτι καταπεπλευκὼς σφαγάς τινας, καὶ βίας, καὶ ἁρπαγὰς, καὶ ἐπαγωγὰς ἐπαγόμενος τοῦ τυράννου, μόνον ἐκ ἀποπτῆς γεγονέναι λέγων, ὃν ἴσμεν οὐδὲ ἄχρι τοῦ πλοίου ἀπολυμηνότα. καὶ δὴ τὰ μὲν τοιαῦτα μηδὲ τοῖς πεπονθέναι φάσκουσι πάνυ πιστεύειν δίκαιον.

saluos in Cirram vsque pertulit: quo facto satis manifestum est [a] monarcha pietatem sibi non improbari. Oportet autem & vos diuinæ sententiæ adiectis calculis, & hunc taurum reliquis templi ornamentis adiungere: quandoquidem haud dubiè res foret omnium absurdissima, si quis adeò magnifico & excellenti munere huc misso, vestris calculis ab ingressu templi arceretur, ac præmium impietatis auferret, videlicet indignus iudicatus qui donum offerret Apolloni. Cæterùm ille cuius diuersa est à me sententia, quemadmodum ex Acragante huc delatus naui gio, cædes quaspiam & iniurias, & rapinas, & depræda tiones à tyranno factas sustinuit, nimiùm tragica vociferatione extulit, dicens propemodum omnia sibi coràm visa esse oculis: quem non ignoramus, ne ad portum quidem vsque peregrè profectum esse. Non autem dissentaneum est, talia ne ijs quidem omnino credere, qui ista se perpessos esse commemorant.

ἀληγεμόνοις· ἄδηλον γὰρ ἃ ἀληθῆ λέγεσιν, οὐχ ὅπως αὐτοὺς, ἃ μὴ ἐπιστάμεθα, κατηγορῶν. εἰ δ' οὖν τι τῇ πέτρᾳ τοιοῦτον ἐν Σικελίᾳ, τοῦτ' ὁ Δελφοῖς ἀναγκαῖον πολυπραγμονεῖν, εἰ μὴ ἀντεῖρήκων ἤδη, δικαιοῦν εἶναι ἀξιοῦμεν. καὶ θεὸν θύειν, καὶ ἅπαθεραπεύειν τὸν θεὸν, καὶ σωματιθεῖναι, εἰ πέμψειέ τις, σκοποῦντες καθήμεθα, εἴ τινες τῶν ὑπὲρ τὸν ἰόνιον δικαίως, ἢ ἀδίκως τυραννοῦνται. καὶ τὰ μὲν τῶν ἄλλων ἐχέτω ὅπῃ καὶ βούλεται. ἡμῖν δὲ ἀναγκαῖον οἰμαι τὰ ἡμέτερα αὐτῶν εἰδέναι, ὅπως τι πάλαι δίκαιος, τῇ ὅπως νῦν ἔχει, καὶ τί ποιοῦσι λῷον ἔσται. ὅτι μὲν δὴ ἐν ἐρημοῖς τι οἰκοῦμεν αὐτοὶ, καὶ πέτρας γεωργοῦμεν, οὐχ Ὅμηρον κεκτεημένην δηλώσοντα ἡμῖν, ἀλλ' ὁρᾶν πάρεστι ταῦτα καὶ ὅσον ἐπὶ

memorāt. Etenim nobis obscurū est num vera prædicet, ne quo modo eos de quibus nihil certi nobis compertum est, iniustè sceleris accusemus. Quòd si tale quippiam in Sicilia quoq; peractū est, quid hac de re Delphos solicitè curiosos esse attinet, nī si pro sacerdotum officio, iudicum partes nobis præposterè vēdicemus? Et iam nobis sacrificandum erat, atque cæteris omnibus deus colendus: ac si quis misisset donaria, ea dedicare nostri fuerat officij. Num hic expendentes sedemus, si qui ex illis qui trans Ionium continentem incolunt, legitimè an secus administrent imperia? Atque aliorum quidem res prout ipsi voluerint, se habeant: porrò nobis pernecessarium esse opinor, ne nostra ipsorū nobis ignota sint, tum qui olim rerum nostrarum status fuerit, & quomodo nunc in præsens eædem se habeant, & quid magis ex vsu nostro sit facere. Nam quòd in præcipitijs & arduis cautibus habitemus, ac steriles petras colere soleamus, Homerus monitor nobis non est expectandus, qui nobis hæc palàm faciat, sed ista coràm

ἐπὶ τῇ γῇ, βαθεῖ λιμῷ ἀεὶ συνῃμμένοι. τὸ δ' ἱερὸν, καὶ ὁ Πύθιος, καὶ τὸ χρηστήριον, καὶ οἱ θύοντες, καὶ οἱ ὑποβοώντες, ταῦτα Δελφῶν τὰ πρεσβεῖα, ταῦτ' ἡ πρόσοδος, ἐντεῦθεν ἡ εὐπορία, ἐντεῦθεν αἱ τροφαί· καὶ γὰρ τὰληθῆ πρός γε ἡμᾶς αὐτοὺς λέγειν. καὶ τὸ πεδίον ἐκεῖνο τῶν ποιητῶν, ἄσπαρτα ἡμῖν καὶ ἀνήροτα φύεται τὰ πάντα, ὑπὸ γεωργῷ τῷ θεῷ. ὃς ἐμόνον τὰ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἀγαθὰ γιγνόμενα παρέχει, ἀλλ' εἴ τι ἐν Φρυξὶν ἢ Λυδοῖς, ἢ Πέρσαις, ἢ Ἀσσυρίοις, ἢ Φοίνιξιν, ἢ Ἰταλιώταις, ἢ Ὑπερβορείοις αὐτοῖς, πάντα ἐς Δελφοὺς ἀφικνεῖται. καὶ τὰ λύτρα μετὰ θεὸν, ἡμεῖς τι. μάμεθα ὑφ' ἁπάντων καὶ εὐπορεῖν καὶ εὐδαιμονεῖν. ταῦτα τὸ ἀρχαῖον, ταῦτα

coràm ipsi oculis intuemur: tum quantum semper in terra vertemur, cui porrus sit profundus, haud obscurè animaduertimus. Cæterùm templum ipsum, & Pythius, & oraculum, tum sacrificantes, & pietatis operibus seruientes, ij sunt Delphorum campi, ij prouentus: inde abundantia, inde commeatus nobis abundè & affatim offunditur. Parenim est, vt apud vos, quod verum mihi videtur, tacitum non habeam, aut dissimulanter præteream: b & quod à poëtis dicitur, citra sementem, citráque arationem nobis omnia proueniunt, Dei agricolæ opera: qui non solùm ea quæ apud alios bona nascuntur, nobis ampliter & cumulatè exhibet: sed si quid preciosi aut rari apud Phryges est, aut Lydos, aut Persas, aut Assyrios, aut Phœnices, aut Italos, aut apud ipsos deniq; Hyperboreos, omnia certatim ad Delphos perferuntur. Ac nos secundo loco post Deum ab omnibus mirificè colimur, paratáq; rerum copia affluentes felicem vitam agimus. Sed hæc iamolim vobis ignota non

τα τὸ μέχρι νῦν, καὶ μὴ παυσάμεθά γε ὅτω βιοῦντες. μέμνησαι δὲ ἐδλὰς πότοις, ψῆφον ὑπὲρ ἀναθήματος παρ' ἡμῖν ἀναδοθεῖσαν, ὅδε λωποθήκτα τινὰ θύειν ἢ ἀναθιθέναι. καὶ δὴ τοῦτ', οἶμαι, καὶ αὐτὸ ἐς ὑπερβολὴν ἤυξησαι τὸ ἱερὸν, καὶ ὑπερπιδεῖν ἐν τοῖς ἀναθήμασι. δεῖ τοίνυν μήδ' ἐν τῷ παρόντι λαμνοδομεῖν μηδὲν, μηδὲ παρὰ τὰ πάτρια νόμον λαθεῖν ἄναν, φιλοκεινεῖν τὰ ἀναθήματα, καὶ γυναικογεῖν τὰ πεμπόμενα, ὅθεν, καὶ ἀφ' ὅτου, καὶ ὁποῖα· δεξαμένους δὲ, ἀπραγμόνως ἀναθιθέναι, ὑπηρετοῦντας ἀμφοῖν, καὶ τῷ θεῷ, καὶ τοῖς ἀνθρώποις. δοκεῖ μοι, ὦ ἄνδρες Δελφοὶ, ἄ. ειπα βουλεύεσθαι περὶ τῶν παρόντων, ἀλογίζεσθαι πρῶτον,

ta non sunt. Quod autem ad præsentem deliberationem attinet, danda est nobis opera, vt in hoc vitæ semel institutæ tuendo proposito constanter perseueremus. Nullus, vt mea fert opinio, memoria tenet, vllo tempore de quoquam donario apud nos latam esse sententiam, neque quenquam à sacrificando aut donario dedicando fuisse exclusum aut prohibitum: eamq; ob causam opinor delubrum Apollinis tantopere auctum esse, in tantum, vt iam supra modum abundet muneribus. Oportet itaque neque in præsens quicquam temerè innouare, neque aliquid præter morem patrium constituere. Sed nec amoris respectu iudicanda sunt nobis donaria, nec generis ratione ea quæ mittuntur æstimanda, vndénam, aut à quo, aut cuiusmodi sint quæ huc legantur. Suscepta autem munera nulla curiositate delubro sacranda sunt, ac ambabus manibus per nos inseruiendum est cùm Deo, tum pietatis gratia huc venientibus. Videmini verò mihi, ô viri Delphi, super rebus quas in præsentia deliberationi expenden-

τον, ὑπὲρ ὅσων καὶ ἡλίκων ἐ=
σὶν ἡ σκέψις· πρῶτον μὲν
ὑπὲρ τοῦ θεοῦ, καὶ τοῦ ἱεροῦ, καὶ
θυσιῶν, καὶ ἀναθημάτων,
καὶ ἐθῶν ἀρχαίων, καὶ θυμῶν
παλαιῶν, καὶ λόγου τοῦ μαντεί=
ου· ἔπειτα ὑπὲρ τῆς πόλεως
ὅλης, καὶ τῶν συμφερόντων
ὧν τι κοινῇ ἡμῶν, καὶ ἰδίᾳ
ἑκάστῳ Δελφῶν, ἐπὶ πᾶσι δὲ,
τῆς παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις
ἀνελείας ἢ κακοδοξίας. τοῦ=
τον γὰρ οὐκ οἶδα εἴ τι μεῖ=
ζον, ἢ σωφρονεῖτε, ἢ ἀναγ=
καιότερον ἡγήσεσθε ἄν. περὶ
μὲν οὖν ὧν βουλόμεθα,
τοιαῦτά ἐστιν, ὦ Φάλαρις τύ=
ραννος εἶ, οὐδὲ ταῦρος οὖ=
τος, οὐδὲ χαλκὸς μόνον, ἀλλὰ
πάντων βασιλεῖς, καὶ πάν=
των δωράσαι, ὅσοι νῦν χρῶν=
ται τῷ ἱερῷ καὶ χρυσὸς, καὶ ἄρ=
γυρος, καὶ ὅσα ἄλλα τίμια,
πολλὰ πολλάκις ἀνατιθεσό=
μενα τῷ θεῷ. πρῶτον μὲν γὰρ
τὸ καλὰ τὸν θεὸν ἐκπλαθῶσαι
ἄξιον.

das subiecistis, consultissimè facturi, si primùm omnium eam cogitationem susceperitis, de qualibus nam ac quantis rebus consilium ineatis. Principiò enim super deo ipso ac templo, tum sacrificijs atque donarijs, super ritibus ac moribus antiquis, simul atque legibus vetustis, ac gloria vaticinij: exinde super vniuersa ciuitate, ac rebus priuatim & publicè omnibus Delphis conducentibus. Præter hæc omnia consultantes non contemnendum in diserimen venietis apud omnes homines, aut fruendæ gloriæ, aut tolerandæ infamiæ. His profectò nihil maius (siquidem rationis compotes estis) aut perinde necessarium esse existimabitis. De quibus igitur in præsens consultamus, hæc sunt, non equidem solùm Phalaris, neque taurùs ille, neque æs tantùm, sed omnes reges ac principes, quotquot nunc templi vtuntur opera. Præterea aurum, argentum, & quæcunque alia preciosa multa, ac sæpenumero deo dedicanda vtuntur,

ἄξιον. τίν ⊖ οὖν ἕνεκα, μήδ' ὡς ἀεὶ, μήδ' ὡς πάλαι, τὰ περὶ τ ἀναθημάτων ποιήσομεν; ἢ τί μεμφόμενοι τοῖς παλαιοῖς ἔθεσι, καινοτομήσομεν; καὶ ὁ μηδεπώποτε, ἀφ' οὗ τὴν πόλιν οἰκοῦμεν, καὶ ὁ Πύθιος χρᾷ, καὶ ὁ τρίπους φθέγγεται, καὶ ἱέρεια ἐμπνεῖται, γνήσιον ἡμῖν, νῦν καταστήσόμεθα, κρίνεσθαι καὶ ἐξετάζεσθαι τοὺς ἀναθεντας; καὶ μὴν ἐξ ἐκείνου μὲν τὸ παλαιὸν ἔθος, τὸ ἀνέλλην καὶ πᾶσιν ἐξεῖναι, ὁρᾶτε ὅσων ἀγαθῶν ἐμπέπλησται τὸ ἱερὸν, ἁπάντων ἀναθεντων, καὶ ὑπὲρ τὴν ὑπάρχουσαν δυνάμιν ἔνιον δωρουμένων τὸν θεόν. ἀλλ' ἡμᾶς αὐτὸς δοκιμάσας καὶ ἐξετάσας ἐπιστήσει τοῖς ἀναθήμασιν, ὄκνῳ μὲν ἀφρήσομεν τῶν δοκιμασθησομένων ἔτι, ὀφείλοντ ⊖ ἐπομένοντ ⊖, ἐπὸ δικον αὐτὸν

niunt. Primùm enim iuxta dei consilium expendere cõuenit. Cuius ergo rei gratia non vt semper nobis moris fuit, neque vt iam olim consueuimus, de dedicandis muneribus faciemus? Aut quid in antiquis constitutionibus censoria nota reprehendentes, rebus nouis studemus? Et quod nunquam ex quo hanc vrbem incolimus, ac Pythius interrogatus reddidit oracula, & tripos loquitur, & ipsa sacerdos diuino afflatur numine, fecimus, nunc faciendum constituemus, iudicantes videlicet ac expendentes eos qui huc misitant munera. Quin potiùs illud apud animum vestrum cogitatis ex prisco illo more & instituto, quo munerum offerendorum facultas intercluſa fuit

nemini, quantis bonis templum auctum & cumulatum sit, omnibus offerentibus, ac quibusuis pro substantiæ suæ modulo donarijs deum cumulantibus. Quòdsi nobis ipsi iudicum & censorum prouinciam sumemus missorum huc munerum, vereor ne citò eorum qui nobis probandi aut expendendi sunt, penuria laboremus, nemine scilicet sufferente

semet.

αὐτὸν καθιστάνα, καὶ ἀνακίνουσα καὶ καταδαπανῶσα, παρ' αὐτὸ κείνοιτο, καὶ ὑπὲρ τῶν ὅλων κινδυνεύοιεν. ἢ τίνι βιωτὸν, εἰ κειθήσοιτο τὸ ἀνατιθέναι ἀνάξιος.

semetipsum reum obiectare iudicio, & in hoc ipsum impensas & sumptus facientem, vt iudicetur, deq; omnibus in periculum veniat. Aut cui humaniter patiendum existimatis, si donariorum dedicandorum libertate indignus esse iudicabitur?

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

a MONARCHAE pietatem.] *μονάρχης seu μονάρχος, pro, tyranno, & μοναρχεῖν, pro, tyrannidem gerere apud Græcos sæpe dicuntur, vt hic. Nimirum id vocabuli tum eum significat, qui solus rerum potitur, idq; iniusté. b* Et quod à poëtis dicitur citra sementem.] *Quæ autem citra nostram operam casu nobis euenium, ἄσπαρτα & αὐήρατα contingere dicunt Græci. Idē in Parasito, & in Rhetorum didascalo vsus est. Natum à fabula insularum fortunatarum, de quibus Lucianus & Horat. in Odis. Hom. Odyss. lib. 9.*

ΠΕΡΙ ΑΣΤΡΟλογίας. DE ASTROlogia.

D. Erasmo Roterodamo interprete.

ARGVMENTVM.

ASTrologiæ defensio quædam est, à dignitate videlicet quam ab antiquitate & præstantia eorum qui illam ab initio coluêre, trahit: & à certitudine, quam ex similibus & signis ratiocinatione quadam colligit. Recenset aût principiò varias gentes & populos à quibus illa inuenta, tractata ac locupletata fuerit. Deinde & homi-

nes,

nes, & quid quisq; in illa singulatim vel obseruârit, vel tractârit: quo loco & fabulas plerasque Græcorum poëtarum de Orpheo, Tiresia, Atreo, Thyeste, Bellerophonte, Phryxo, Dædalo, Endymione, Phaëthonte, ac cæteris quibusdam explicat. Postremò & vtilitatem artis tradit, quò futuris rebus per hanc obseruatis, & mala facilius tolerare, vtpote, præuidentes illa, possimus: & bonorum spe nos ipsos confirmare. Exordio dociles facit, statim proposito de quo & qualiter dicturus sit: & obiurgat eos qui artem ob imperitiam vtentium ac profitentium reprehendunt.

Ἀμφί τε οὐρανῷ, ἀμφίτε ἀστέρων ἠ γραφὴ ἐστὶ οὐ περὶ αὐτῶν περὶ οὐρανῷ, ἀλλὰ μαντικὴς τῆς ἀληθείας, ἣ δὴ ἐκ τούτων εἰς ἀνθρώπων βίον ἔρχεται, ὃ δὴ μοι λόγος οὐκ ὑποθυμοσοφίας ἔχει, ἐδὲ δι' ἀσκαλίας ἐπαγγέλλεται, ὅπως τοῦτο τῷ μαντοσύνῃ διγνικτέον, ἀλλὰ μέμφομαι, ὁκόσοι σοφοὶ ὄντες, τὰ μὲν ἄλλα ἐπασκέουσι, καὶ πᾶσι ζῶις ἑωυτέων ἀπηγέονται, μόνῳ δ' ἀστρολογίῃ οὔτε τιμέουσιν, οὔτε ἐπασκέουσι. καὶ ἣ μὲν σοφίη παλαιὴ, οὐδὲ νέον εἰς ἡμέας ἀφίκετο, ἀλλ'

E a cœlo, deq; astris est nobis institutus sermo: non de ipsis quidem astris, neque ipso de cœlo, verùm de diuinatione ac veritate, quæ ab illis in hominum vitam proficiscitur. Neque rursum mihi libellus hic se traditurum aut doctorum profitetur, quo pacto diuinationem hanc assequi liceat: sed illud quæror, doctos omneis cùm in cæteris omnibus exerceant se, suisq; omnibus tradant, solam Astrologiam nec habere in precio, nec exercere. Atqui hoc doctrinæ genus vetustum est, neque nuper ad nos peruenit, sed

ἀλλ' ἔστιν ἔργον ἀρχαίων βασιλέων, θεοφιλέων, οἱ δὲ νῦν ἀμαθίᾳ καὶ ῥαθυμίᾳ. καὶ πόσοι τὰ μισοπονίᾳ, μάνοισί τε ἀντίξοα φρονέουσι, καὶ εὖτ' ἂν ἀνθρώπων ἐπικυρέωσι, ψεύδεα μαντεύομενοι, ἄρχων τε καὶ τυγχάνουσι, καὶ αὐτῶν ἀστρολογίαν μισέουσιν, ὅδε μὲν ὅτι ὑγίεα, οὔτε ἀληθέα νομίζουσιν, ἀλλὰ λόγῳ ψευδέα καὶ ἀνημέρωτον, ὃ δὲ καὶ ὡς, ἐμοὶ δοκέει φρονέοντες. ὅτι γὰρ τέκτων αἰσθάνεται, τεκτοσύνης αὐτῆς ἀφανέα, ὅδε αὐλητέω ἀμουσίᾳ, μουσικῆς ἀγνοίᾳ ἀλλ' οἱ μὴ ἀμαθέες τῶν τεχνέων, ἑκάστῃ δ' ἐνέωνται σοφή. πρῶτον μὲν ἔν Αἰθίοπες τόν δὲ τὸν λόγον ἀνθρώποισι παρέδοσαν ἀτέκνοις αὐτοῖσι τὰ ἐν, ἡ σοφίη τῶν ἔθνεων, καὶ γὰρ τἄλλα πάντων σοφώτατοι Αἰθίοπες, τὰ δὲ, καὶ τῆς οἰκήσεως ἡ ἀμοιβή. ἀεὶ γὰρ σφέας οὐδέν καὶ γαλήνη πτεκάτα, ὅδε τῶν τῶν ἔτεων τροπέων ἀνέχοντα, ἀλλ' ἐν μιῇ ὥρῃ οἰκέουσιν. ἐλόντες ἂν πρῶτα τὸν σε-

sed inuentum est priscorũ regũ, quos dij amabãt. At huius ætatis mortales nõ solùm inscitia socordiaq́, verumetiã odio laboris diuersa ab illis sentiunt. Cumq́ fortè incideritint in eos qui falsa prædicũt, tum & astra culpãt, & ipsam Astrologiã habent exosam, neq́ salutarẽ eam, neq́ veridicã arbitrantes, sed aũt magis falsam atq́ inanem haud rectè, siquidẽ mihi quidem videtur, sentientes. [b] Neq́ enim ob imperitiam fabri, ars ipsa culpatur: neq́ ob cãtoris inscitiã ipsa musica parũ est erudita, quin illi potiùs artium sunt ignari: cæterum ars vna quæq́ suapte natura scita est. [c] Primũ igitur Aethiopes hãc rationẽ mortalibus tradiderunt. In causa fuit partim gẽtis eius sapientia (nam cæteris quoq́ in rebus Aethiopes reliquos homines antecellunt sapientia) partim regionis quam incolũt, opportunitas, propterea quòd apud eos perpetua sit cœli serenitas, tranquillitasq́, neq́ patiuntur annorũ mutationes, sed eadẽ tẽperie viuunt. Itaq́ cùm primũ videri lu-

nam

λλωαίλω οὐκ ἐς πάμπαν ὁ-
μοίλω φαινομένῳλω, ἀπὰ πο-
λυδιάφορα τι γιγνομένῳλω, καὶ ἐν
ἄπλοῖς ἄπκ μορφῇ τρεπομέ-
νῳλω, ἐθαύμαζον αὐτοῖσι τὸ χρῆ=
μα θαύματος καὶ ἀρεύνης ἄξιον.
ἔνθεν δὲ ζητοῦνλες, εὗρον τὸ
τέων τῶν ἀστέλων, ὅτι οὐκ ἴδιον
τῇ σελωαίᾳ τὸ φέγγος, ἀπὰ ἀλλὰ
παρ' ἥλιός ἔρχεσθαι. εὗρον δὲ καὶ τ
ἄπκων ἀστέρων τῶν φορῶν,
ἕνεκα δὲ πλάνυλας ἡμᾶς καλέ-
μεν, μέλνοι γὰρ τ ἄπκῶν ἀστέρων
κινέλοῦσα, φύσιν τε αὐτῶν καὶ δυ-
νάσεῶν, καὶ ἔργα, τὰ ἕκας θ
ἐπιτελοῦσιν. ἐν δὲ τῇ ὀνόματα
αὐτοῖσιν ἐπέθεσαν, οὐκ ὀνό-
μαστα, ὅκως ἐθάκιον, ἀπὰ συμ-
βάκια. ταῦτα μὲν οὖν Αἰθίοπες
ἐν τῷ ὀρανῷ ἐπέδειξαν. μετὰ
δὲ, χρόνῳ, οὗσιν Αἰγυπτίοι-
σιν, ἀτελέα τὸν λόγον πα-
ρέθεσαν. Αἰγύπτιοι δὲ παρ-
ὰ σοφέων ἐκδεξάμενοι ἡμιτε-
λέα τῶν μανθικῶν ἐπὶ μέζον
ἤγαγαν. μέτρα τε τῆς ἑκά-
στε κινήσιος ἐσημήναντο,
καὶ ἐτέων ἀριθμὸν, καὶ μη-
νέων καὶ ὡρέων διετάξαντο.

nam non ſemper eodem vul=
tu apparentē, ſed varia ſub=
inde ſpecie & in aliam atque
aliā verti formā, viſa eſt illis
ea res admiratione atq; diſ=
quiſitione digna. Deinde cū
inquiſiſſent, repererunt hanc
eſſe earum rerum cauſam,
[d] quòd lunæ non eſſet lumen
proprium, ſed à ſole mutua=
tum. Inuenerunt aūt & reli=
quarum ſtellarum motus, ha=
rum quas nos errones appel=
lamus (nam ſtellarū hæ ſolæ
mouentur) naturamq; ea=
rum ac poteſtatem, & ef=
fectus quos vnaquæq; præ=
ſtet nominibus quoque indi=
tis, non illis quidem vtcunq;
viſum eſt, confictis, ſed quà
notæ rerum eſſent. Hæc igi=
tur in cœlo perſpexerunt
Aethiopes: mox Aegyptijs
finitimis artem imperfectam
tradiderunt. [e] Porrò Aegy=
ptij diuinandi rationē quam
ab illis dimidiatam acce=
perant, in maius prouexe=
runt: quippe qui menſuram
etiam ad quam vnaquæq; ſtella moueretur, indicārint. Ad
hæc annorum, menſium, horarumq; numerum inſtituerunt:

Ac men=

καὶ μηνῶν μὴν σῆσι μέτρον, ἃ σελήνη, καὶ ἃ τούτης ἀνα-
στρεφόμενος, ἔτι δὲ, ἥλιος, καὶ ἃ τὸ ἡλίου περιφο-
ρός. οἱ δὲ καὶ ἅμα ἐμήσαντο
πολλῷ μείζω τούτων· ἐκ γὰρ δὴ
τοῦ παντὸς οὐρανοῦ, καὶ ἀστέρων
τῶν ἄνω ἀπλανέων τε καὶ
ὀκταθέων, καὶ δὴ ἅμα κινου-
μένων, δυόδεκα μοίρας ἐτά-
μοντο ἐν τοῖσι κινουμένοισι, καὶ
οἰκεῖα ζῶα ἔχοντα, ἕκαστον αὖ
τῶν ἐς ἄλλου μορφὴν μεμι-
μήσαντο, τὰ μὲν ἐνάλια, τὰ δὲ
ἀνθρώπων, τὰ δ' θηρῶν τὰ δὲ
πετεινῶν, τὰ δὲ κτηνέων. ἀφ'
τέων δὴ καὶ ἱερὰ τὰ Αἰγύπτια
πολυφόρεα ποιέεται· οὐ γὰρ πάν-
τῶν Αἰγύπτιοι ἐκ τῶν δυόδεκα
μοιρέων πασέων ἐμαντεύοντο,
ἄλλοι δ' ἄλλοισι μοίρησιν
ἐχρέοντο· καὶ κριὸν μὲν σέβεσιν,
ὁκόσοι ἐς κριὸν ἀπέβλεπον·
ἰχθύας δ' οὐ σιτέονται, ὁκόσοι
ἰχθύας ἐπεσημήναντο· οὐδὲ
τράγον κτείνουσιν, ὅσοι αἰγόκε-
ρων ἤδεσαν. καὶ οἱ ἄλλοι τἆλ-
λα, ὡς ἕκαστοι, ἐλάσκουσα. νὰ
μὲν καὶ ταῦρον ἐς τιμὲν
τοῦ κρέα ταύρου σέβεσθαι.

Ac menses quidem illi luna metiuntur, atq; eius recursu finiunt: f annum verò Sole, & huius circuitu metiuntur, Quin his etiam maiora ostenderunt. Nam ex vniuerso cœlo, reliquiisq; stellis, & errantibus, & fixis, neque simul cum cæteris sese mouentibus, duodecim partes effecerunt in his quæ mouentur, & vnamquamque suis animantibus repræsentârunt, partim marinis, partim homine, partim feris, partim volatilibus, partim pecudibus. Vnde & sacra Aegyptiorum varièfiunt. Neque enim omnes Aegyptij ex omnibus duodecim partibus diuinabant, sed alij alijs vtebantur partibus. Itaque arietem colunt, qui ad arietem spectabant, piscibus non vescuntur, qui pisces annotârant. Nec hircum mactant, qui Capricornum viderant: atque alij item alia venerabâtur, quæ quisque inuenerat. Quin taurum etiam ob honorem cœlestis Tauri colunt.

f Nam

καὶ ὁ Απις αὐτοῖς χρῆμα ἱερώτατον τῶν χώρων ἐπινέμεται, καί οἱ ἐκεῖ μαντήιόν τι ἀνατιθέασι, σημήιον τοῦ ἐκείνου τοῦ ταύρου μαντικῆς. ὁ μετὰ πολλῶν δή, καὶ Λίβυσσι ἐπέβη τοῦ λόγου· καὶ γὰρ τὸ Λιβύων μαντήιον τοῦ Αμμωνος, καὶ τοῦτο ἐς τὸν κέρα, καὶ ἐς τῶν τόνδε τοῦ θεοῦ ἔρχεται, παρὰ τὸν Αμμωνα, καὶ οὔτι μειοπρόσωπον ποιέουσα. ἔγνωσαν δὲ ταῦτα ἕκαστα καὶ Βαβυλωνίοι, οὗτοι μὲν, λέγουσι, καὶ πρὸ τῶν ἄλλων, ἐμοὶ δὲ δοκέειν, πολλὸν ὕστερον ἐς τόδε, ὁ λόγος ἀφίκετο. Εἰλίσσουσι δὲ, ὅτι παρ' Αἰθιόπων, ὅτι παρ' Αἰγυπτίων ἀστρολογίης πέρι ἀδὴν ἤκουσαν, ἀπὸ σοφίσιν Ορφεύς, ὁ Οἰάγρου καὶ Καλλιόπης πρῶτος τάδε ἀπηγήσατο· ὁ μάλα ἐμφανέως, δὲ ἐς φάος τὸν λόγον πεπλώκησαν, ἀλλ' ἐς γοητείαν καὶ ἱερολογίαν, οἷη δεινοίη ἐκείνου. πυξάμενος γὰρ λύρην, ὄργιά τε ἐποιέετο, καὶ τὰ ἱερὰ ἤειδεν. ἐν δὲ λύρῃ,

ε Nam Apis apud illos res in primis sacra, regionem fortitus est: & qui iam incolunt partem, oraculum quoque dicárunt, signum videlicet diuinationis, quàm à cœlesti Tauro petunt. Ac non multò pòst Libyes quoque hanc artem sunt aggressi. Siquidem & h oraculum quod est apud illos Ammonis, ad cœlum & huius sententiam refertur, iuxta Ammonem, quem illi arietis specie fingunt. Calluerunt autem hæc omnia & Babylonij: atque hi quidem affirmant se primos omnium fuisse. Verùm, vt ego existimo, multò posteriùs ad hos scientia peruenit. At verò Græci nec ab Aethiopibus, nec Aegyptijs de Astrologia quicquã audiérunt: verùm illis Orpheus Aeagro Calliopéque prognatus primus ista monstrauit. nõ ille quidem admodum dilucidè, neq; rem clarè docuit, sed præstigijs ac mysticis inuolucris obtexit. Sic enim illi visum est. Nã concinnata lyra Orgia instituit, sacraq; cantiones decantabat. Porrò

λύρη, ἑπτάμιτος ἐοῦσα τῶν ἑπτὰ κινουμένων ἀστέρων ἁρμονίαν συνεβάλετο. ταῦτα Ορφεὺς διζήμενος, καὶ ταῦτα ἀνακινέων, πάντα ἔθελγε, καὶ πάντων ἐκράτει. οὐ γὰρ ἐκείνων τῶν λύρων ἔβλεπον, οὐδὲ οἱ ἄνθρωποι ἔμελε μουσουργίης, ἀλλ' αὐτὴ Ορφέως ἡ μεγάλη λύρη. Εμελίζε τε τάδε τιμέοντος, μοῖρλον ἐν αὐτῷ οὐρανῷ ἀπέκειναν· καὶ ἀστέρες πολοί, καλέουσα λύρη Ορφέως. ἤν δέ ποτε Ορφέα ἴδῃς, ἢ λίθοισιν ἢ χροιῇ μεμιμημένον, μέσῳ ἕζεται ἑκὼν ἀείδοντι, μετὰ χερσὶν ἔχων τὴν λύρην· ἀμφὶ δὲ μιν ζῶα μυρία ἕστηκεν, ἐν οἷς καὶ ἄνθρωπος καὶ ταῦρος καὶ λέων. καὶ τῶν ἕκαστον εἴσ' ἂν ἐκεῖνα ἴδῃς, μέμνησό μοι τούτων, οἵην ἐκεῖνα ἀοιδήν, οἵην δὲ καὶ ἡ λύρη, οἷος ὁ καὶ ταῦρος, ἢ ὁ οἷος λέων, Ορφέως ἐπαίουσιν. ἤν δὲ, τὰ λέγω, ἀτιαγνοίης, οὐ δὲ καὶ ἐν τῷ οὐρανῷ θέρεο ἕκαστον ζυτέων. λέγουσι δὲ Τειρεσίεω.

lyra cùm septem haberet chordas, concentum mobilium stellarum repræsentabat. Hæc conquirens atque hæc agitans Orpheus omnia delenibat, omniaque vincebat. Neque enim illam hominis lyram spectabant, neque illi alterius musices studium erat, verùm hæc magna illa Orphei lyra. Hisce rebus cùm Græci honorem habere vellent, locum illi in ipso cœlo designârunt, & cõplusculæ stellæ vocantur Orphei lyra. Quòd si quando Orpheum videris vel saxo expressum, vel coloribus effictum, sedet in medio, canenti similis, manibus tenens lyram. circum hunc animantiũ innumera multitudo, inter quæ & homo, & taurus, & leo. Cũmque horum singula videris, fac horũ mihi memineris, cuiusmodi sit illius cantus, cuiusmodi lyra, cuiusmodi taurus, & cuiusmodi leo Orpheum audiant. Quòd si eorum quæ dico causas intelligas, tum & in cœlo horum vnumquodque contemplator. Fertur aũt & Tiresia

ρεσίου. ἄνδρα Βοιώτιον, τοῦ δὲ ἡλίου μαντοσύνης πλεῖστον δόξαν ἀφίκεσθαι, τοῦτον τὴν Τειρεσίου ἐν Ἕλλησιν ἐπῆν, ὅτι τῶν πλανωμένων ἀστέρων, οἱ μὲν θήλεσιν, οἱ δὲ ἄρρεσιν ὄντες, ὅμοια ἐπιτελοῦσι. τῷ δὲ ἀμφίβιον Τειρεσίου μυθολογοῦσιν, ἄλλοτε μὲν θῆλυ, ἄλλοτε δὲ ἄρρεν. Ἀτρέως δὲ καὶ Θυέστου, περὶ τῇ πατρῴᾳ βασιλείᾳ φιλονεικούντων, ἤδη τοῖσιν Ἕλλησιν ἀνάφανδον ἀστρολογίας τε καὶ σοφίας τῶν οὐρανίας μάλιστ' ἔμελε, καὶ τὸ ξυνὸν τῶν Ἀργείων, ἄρχειν ἐγνωσμένων ἐόντων, ὅστις τοῦ ἑτέρου σοφίᾳ περιγένοιτο. ἔνθα δὴ Θυέστης μὲν κριὸν σφίσι, τὸν ἐν τῷ οὐρανῷ σημηνάμενος ὑπὲ λαιξῶν, ἀφ' τέου δὴ ἄρνα χρύσεον Θυέστη γενέσθαι μυθολογέουσιν. Ἀτρεὺς δὲ τοῦ ἡλίου πέρι, καὶ τῶν ἀνατολέων αὐτοῦ, λόγον ἐποιήσατο, ὅτι οὐκ ἐς ὁμοίω φορῇ ἥλιός τε, καὶ ὁ κόσμος κινέονται, ἀλλ' ἐς ἀντίξοον ἀλλήλοις διαφερόμενοι. καὶ οὐ νῦν δύσιν, δοκέουσα τοῦ κόσμου δύσιν εἶναι, τοῦ ἡλίου ἀνατολή ἐστι.

resia genere Boœtius, diuinandi gloria multùm celebris fuisse. Huc Tiresiam ex Græcis aiunt dixisse, stellarum erraticarum alias esse fœmininas, alias mares, non tamen eadem efficere. Vnde eundem ancipiti sexu fuisse fabulantur aliquando fœminam, aliquando marem. Porrò Atreo & Thyeste de regno paterno decertantibus, iam tum maximam Astrologiæ cœlestisq; doctrinæ curam fuisse Græcis, palàm est. Ac publicò consensu statuerunt Argiui, vt vter scientiâ præcelleret, is imperio potiretur. Ibi Thyestes arietem illis in cœlo demonstrauit, atque hinc aureum arietem Thyestæ fuisse proditum est fabulis. At Atreus de Sole, deq; vario illius exortu locutus est, ostendens non eodem modo ferri Solem & mundum, sed contrario inter se cursu rapi: & qui nunc videtur occasus, cùm sit occasus mundi, Solis exortum esse.

τὰ δὲ ἀπόντα βασιλῆα μὲν Ἀργεῖοι ἐποίησαν, καὶ μέγα κλέος ἐπὶ σφίσι αὐτῶν ἐγένετο. ἐγὼ δὲ καὶ περὶ Βελλεροφόντου τοιάδε φρονέω· πλὴν ὃ οἱ γενέσθαι ἵππον ὑμαλὰ πάθομαι, λοιπὸν δὲ μὲν ταύτῃ τῷ σοφίῃ μεθέποντα, ὑψηλά τε φρονέοντα, καὶ ἄστροισι ὁμιλέοντα, ἐς οὐρανὸν οὐχὶ ὡς ἵππῳ ἀναβῆναι, ἀλλὰ τῇ διανοίᾳ. ἴσα δὲ μοι καὶ ἐς Φρίξον τὸν Ἀθαμαντιάδην ἐρέω, τὸν δὴ λεγῶν χρυσέῳ δι' ἀέρος ἐλᾶσαι μυθεύοντα. καὶ μὴν τοι καὶ Δαίδαλον τὸν Ἀθηναῖον, ἐάνη μὴ ἐν ἐστοίῃ, λοιπὸν γε μὲν οὐκ ἔξω ἀστρολογίης, ἀλλὰ οἱ αὐτὸς μαλιστα ἐχρήσατο, καὶ παιδὶ ὡς ἑωυτοῦ κατηγήσατο. Ἰκαρος δὲ, νεότητι καὶ ἀταθαλίῃ χρεώμενος, καὶ οὐκ ἐπιεικὲς διζήμενος, ἀλλ' ἐς πόλον ἀιρεθεὶς τῷ νῷ, ἐξέπεσε τῆς ἀληθηίης, καὶ παντὸς ἀπεσφάλη λογισμοῦ λόγου, καὶ ἐς πέλαγος κατεκλύσθη ἀβύσσων πρηγμάτων. τὸν Ἐπειοῦ ἄλλος μυθο-

Hæc locutum Argiui regem creârunt, magnámque doctrinæ laudem est assecutus. Equidem & de Bellerophonte similia sentio. Nam alatum equum illi fuisse, non admodum credo: verùm arbitror illum hanc disciplinam sectantem, sublimiáq; cogitantem, & inter astra versantem, in cœlum non equo ascendisse, sed animo. Eadem de Phrixo Athamantis filio dixerim, quem aureo ariete per aërem vectum fabulantur. Quin & ipsum sanè Dædalum Athenienſem, etiam si res est noua auditu, tamen haud existimo eum ab Astrologia fuisse alienum: sed cùm ipse ea maximè est vsus, tum filium suum eandem perdocuit. Ast Icarus cum iuuenstutis calore & inscitia, nõ ea disquireret quæ conueniebant, sed ad ipsum quoq; polũ animo tolleretur, delapsus est à vero, totáq; aberrauit arte, & in mare præceps decidit rerum immensæ profunditatis: de quo Græci secus fabulan-

μυθολογέουσι καὶ κόλπον ἐπ' αὐτῷ ἐν τῇδε τῇ θαλάσσῃ Ικάρεον ἀκῇ καλέουσι. τάχα δὲ καὶ Πασιφάη, παρὰ Δαιδάλου ἀκούσασα ταύρου τι πάθοι, τ' ἐν τοῖς ἄστροισι φαινομένου, καὶ αὐτὸ ἀστρολογίης, ἀς ἔρωτα τ' λόγου ἀπίκοτο, ὅθεν νομίζουσιν, ὅτι Δαίδαλός μιν τῷ ταύρῳ ἐνύμφευσεν. εἰσὶ δὲ, οἱ καὶ κατὰ μέρεα τῶν ἐπιστήμων διελόντου, ἕκαστοι αὐτῶν ἄκρα ἐπινοήσαντο, οἱ μὲν τὰς τῶν σελήνεων, οἱ δὲ τὰς Διός, οἱ δὲ τὰς ἡλίου σωαγέραντου, δρόμους τε αὐτέων πάθεα εἰνάσι & καὶ δυνάμι &. καὶ Ενδυμίων μὲν τὰς τῶν σελήνεων διετάξατο, Φαέθων δὲ τοῦ ἡλίου δρόμον ἐπεκμήρατο, ὁμοῦ γε ἀφικέως, ἀλλ' ἀτελέα τὸν λόγον ἀπολιπών, ἀπέθανεν οἱ δὲ τα γε ἀγνοέοντου, ἡλίου παῖδα, Φαέθοντα δοκέουσι, καὶ μῦθον ἐπ' αὐτέω ἐδαμᾷ πιστὸν διηγέονται· ἐλθόντα γάρ μιν παρὰ τὸν ἥλιον τὸν πατέρα, αἰτέειν τὸ τ' φωτὸς ἅρμα λωιοχοῦαν, τὸν δὲ δοῦναι τε οἱ, καὶ ἐποθέεσθαι τοῦς ἵππασίης τὸν νόμον,

fabulātur, qui ex huius nomine sinum eius maris Icarium frustra vocant. Fieri potest, vt Pasiphaē quoque cùm ex Dædalo de Tauro audiisset, inter stellas apparente, deq; ipsa Astrologia in artis amorē incideret. ob id existimant factum, vt Dædalus illā tauro copulārit. Sunt autem qui scientiam in portiones partiti, in singulis partibus singuli elaborārint, alij in ijs quæ ad Lunam, alij quæ ad Iouem, alij quæ ad Solem pertinent, congerentes, neq; non cursum ac motum & vim illorum. Atque [k] *Endymion Lunæ rationem tradidit, Phaëthon Solis cursum deprehendit, non ille quidem verè, sed moriens imperfectam artem reliquit. Hæc qui ignorant,* [l] *Phaëthontem Solis filium credunt, fabulamq; de illo haudquaquā veram narrant, adijsse Solem patrem, ac postulasse ab eo vt sibi liceret lucis currū moderari. illum id cōcessisse, monuisseq; qua ratione foret aurigandum.*

ὁ δὲ Φαέθων ἐπεὶ δὴ ἀνέβη τὸ ἅρμα, ἡλικίᾳ καὶ ἀπειρίᾳ, ἄλλοτε μὲν πρόσω ἰὼν ἐξίστατο, ἄλλοτε πολὺν τῆς γῆς ἀπεσωρούμενος· τοὺς δὲ ἀνθρώπους καύσων τε καὶ θαλπωνὸς ἐκ ἀνασχετὸν διέφθειρεν. ἐπὶ τοῖσδε δὴ τὸν Δία ἀγανακτοῦντα, βαλὼν πρηστῆρι Φαέθοντα μεγάλῳ, πεσόντα δὲ μὲν ἀδιλφὰ πεφεισᾶσαι, πένθος μέγα ἐποίησεν, ἐστε μετέβαλον τὰ εἴδεα, καὶ νῦν εἰσιν αὐγεροί, καὶ τὸ ἤλεκτρον ἐπ' αὐτῷ δακρυον σταλάουσιν. οὐχ ἑτῶ ταῦτα ἐγὼ, οὐδὲ ὅσιον αὐτοῖσι πείθεσθαι, οὐδὲ ἥλιος παῖδα ἐποιήσατο, οὐδὲ ὁ πᾶς αὐτῷ ἀπέθανε. λέγουσι δὲ καὶ ἄλλα Ἕλληνες πολλὰ μυθώδεα, τοῖσι ἐγὼ οὐ μάλα τι πείθομαι. ἐῶς γὰρ δὴ ὅσιον πιστεῦσαι, παῖδα Αἰνείου τῆς Αφροδίτης γενέσθαι, καὶ Διὸς Μίνω, καὶ Αρεος Ασκάλαφον, καὶ Αὐτόλυκον Ερμέω; ἀλλ' οὗτοι, ἕκαστος αὐτέων, θεοφιλέων ἐγένου-

Phaëthontem verò consenta so curru, partim ob ætatem, partim ob imperitiam ita egisse, vt aliquando esset vicinus terræ, aliquando longo semotus spatio à terra, interim mortales frigus atque æstus intolerabilis conficiebat. Ob hæc indignatum Iouem ingenti fulminis telo percussisse Phaëthontem. eum deiectum sorores circumstantes magno luctu prosequebantur, donec immutaret formam, quæ nunc sunt Populi, et lachrimarum vice, quibus fratrem deplorabant, electrum destillant. Haudquaquam hæc ita gesta sunt, neque pium est his habere fidem, neque Soli fuit filius, neque illi filius interiit. Sed narrant Græci & alia permulta fabulosa, quibus ego non admodum credo. Nam quî consentaneum est credere m Aeneam Veneris fuisse filium, aut Minoa Iouis, aut Ascalaphum Martis, aut Autolychum Mercurij? Verùm hi homines pij, atque grati

ἐγένοντο, καὶ σφίσι γνωμένοισι· τοῦ μὲν ἡ Ἀφροδίτη, τῷ δὲ ὁ Ζεὺς, τοῦ δ᾽ ὁ Ἄρης ἐπέβλεψεν. ὅσοι γὰρ δὴ ἀνθρώποισι ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ οἰκοδεσποτέουσιν, οὗτοι ὅκως τοκέων, ἐόντα τοῖσι πάντα εἴκελα ἐκτελέουσι, καὶ χρόα, καὶ μορφὴν, καὶ ἔργα, καὶ διανοίην· καὶ βασιλεὺς μὲν ὁ Μίνως, Διὸς εὐγενομένου· καλὸς δὲ Αἰνείας, Ἀφροδίτης βασιλεύσας· ἐγένετο· καὶ ἐπιφανὴς δὲ Αὐτόλυκος ἦν· οἱ καὶ ἐπιφανὴ, ἐξ Ἑρμέω ἀπέκτετο. ὁμοίως δὲ τὸν Κρόνον ὁ Ζεὺς ἔδησεν, οὐδὲ ἐς Τάρταρον ἔρριψεν, οὐδὲ τὰ ἄλλα ἐμήσατο ὅσα ἄνθρωποι νομίζουσιν· ἀλλὰ φέρεται γὰρ ὁ Κρόνος τῶν ἔξω φορῶν, πολλὸν ἀφ᾽ ἡμέων, καὶ οὐ νωθρότερος κίνησις, καὶ ἀρχὴ κίνησις τοῖσι ἀνθρώποισι ὁρᾶσθαι, διὸ δὴ μιν ἐτάναι λέγουσιν, ὅκως πεπεδημένον· τὸ δὲ βάθος τὸ πολὺ τοῦ ὕπερος, Τάρταρος καλέεται. μάλιστα ἐκ τε Ὁμήρου τοῦ ποιητέω, καὶ τοῦ Ἡσιόδου ἐπέων μάθοι ἄν τις τὰ πάλαι τοῖς ἀστρολογέουσι ὁμοφωνέοντα.

grati fuerunt, eosq; nascentes, hunc Venus, illum Iupiter, alium respiciebat Mars. Etenim qui patresfamiliâs sunt mortalibus in hoc progignendi genere, ij veluti parentes sibi similia producunt omnia, & colorem, & formam, & facie, & animum. At rex quidem Minos Iouis auspicijs, Aeneas formosus, Veneris fauore natus est, fur Autolycus: at ea furacitas illi ex Mercurio contigit. Iam verò nec Saturnum Iupiter coniecit in vincula, nec in tartara præcipitem dedit, neque cætera machinatus est, quæ putãt homines: verùm Saturnus extremus mouetur, proculq; à nobis semotus est. Segnis illi motus, neque facilis animaduersu mortalibus: atq; hanc ob causam illum stare dicũt, ceu vinculis alligatum Cæterùm ingens aeris multitudo, Tartarus appellatur. Sed potissimùm ex Homeri poëtæ, Hesiodiq; carminibus liceat intelligere, priscorum fabulas cũ Astrologia consentire.

ἐνὶ τ' ἄρ δι τλὼ σαρὶὼ ζοῦ Διὸς ἀπηγγείλαι. καὶ τὸ ἡλίου τὰς βολὰς, τὰ δὲ ἐγὼ ἥμαζα εἶν συμβάλλομαι, καὶ τὰς πόλιας, τὰς ἐν τῇ ἀσπίδι Ηφαιςος ἐποιήσαζο, καὶ τὸ χορὸν, καὶ τλὼ ἀμπελών. τὰ μὲν γὰρ ὁπόσα ἐς τλὼ Αφροδίτλω αὐτῷ καὶ τὸ Αρεος τλὼ μοι χέιλω λέλεκτα, καὶ ζὰ ἐμφανέα, ὁκ ἄλλοθεν, ἢ ἐκ τῆς ζ τῆς ζοφίης πεποιημένα ἢ γὰρ δὲ ὧν Αφροδίτης καὶ τὸ Αρεος ὁμοφρομοίη, τλὼ Ομήρε ἀοιδὲ τὼ ἀπεργάζαι ἐν ἄλλοισι δὲ ἔπεσι τὰ ἔργα ἑκάςε αὐτέων διωρίσαζο, τὸ Αφροδίτε μὲν ἐπὼν, Ἀλλὰ σύ γ' ἱμερόεντα μετέρχεο ἐργαγάμοιο. τὰ δὲ τοῦ πολέμε, Ταῦτα γ' Αρκι βοῷ, καὶ Αθλόν πάντα μελήσει. Απερ οἱ παλαιοὶ ἰδόντες, μάλιςα μαντίκοσι ἐχρέονζο, καὶ ὀ πάρεργον αὐτὸ ἐποιέονζο ἀλλ' ὅτι πόλιας ὤκιζον οὐδὲ τάχια πεειβάλλονζο, οὔτε φόνος ἐργάζονζο, ὅτι γυναῖκας ἐγάμεον, πρὶν ἄρ δὲ παρὰ μάντεων ἀκόσαι ἕκαςα. καὶ

Siquidem vbi Iouis catenam narrat, ac Solis iacula (quæquidem ego radiorum ictus esse coniicio) tum vrbes quas in clypeo finxerat Vulcanus, præterea choream & vineam, ad hæc quæcunque de Veneris ac Martis adulterio dixit, déque detectione, haud aliundè quàm ex hac scientia sunt conficta: quandoquidem Veneris & Martis concursus, Homericæ cantilenæ præbet argumentum: in alijs autem versibus vtriusque diuersum effectum descripsit: Veneris cùm ait illi:

Tute Venus iucunda magis connubia cura.

Porrò de belli negotijs:

Cuncta citò hæc curæ fuerint Marti atque Mineruæ.

Hæc cũ intelligerent veteres illi, maximè diuinationibus vtebantur, nec eam ociosam esse putabant, adeò vt nec vrbes conderẽt, neq; mœnia circumducerent, neque quenquam occiderent, neque ducerent vxores priusquam de singulis à vate responsum accepissent.

Denique

καὶ γὰρ δὴ τὰ μαντεῖα αὐτεῖσι οὐκ ἔξω ἀστρολογίης ἐών. ἀπὸ παρὰ μὲν Δελφοῖς, παρθένος ἔχει τὸν προφητεύειν, σύμβολον, τῆς παρθένου, τῆς οὐρανίης· καὶ δράκων ὑπὸ τῶν τρίποδι φθέγγεται ὅτι καὶ ἐν τοῖσι ἄστρεσι δράκων φαίνεται· καὶ ἐν Διδύμοις ἦ μαντεῖον τοῦ Απόλλωνος, ἐμοὶ δοκέει καὶ τοῦτο ἐκ τῶν ἐνρίων Διδύμων ὀνομάζεται. οὕτω δὲ αὐτοῖσι χρῆμα ἱερώτατον ἡ μαντοσύνη ἐδόκεον, ὥστε δὴ Οδυσσεὺς, ἐπεὶ δὴ ἔκαμε πλανώμενος, ἐθελήσας ἀρετὴς ἀκοῦσαι περὶ τῶν ἑωυτοῦ πρηγμάτων. ἐς τὸν Αἴδεω ἀπίκετο, οὐκ ὄφρα ἤδη νέκυας, καὶ ἀτερπέα χῶρον, ἀπ' ἐς λόγους ἐλθὼν Τειρεσίης ἐπιθυμέων. καὶ ἐπεὶ δὴ ἐς τὸν χῶρον ἦλθον, ἔνθα ἡ Κίρκη ἐσήμηνε, καὶ ἔσκαψε τὸν βόθρον, καὶ τὰ μῆλα ἔσφαξε, πολλῶν νεκύων παρεόντων, ἐν τοῖσι καὶ τῆς μητρὸς τῆς ἑωυτοῦ, τοῦ αἵματος πιεῖν ἐθελόντων, ὁ πρότερον ἀφῆκεν οὐδενὶ, οὐδὲ αὐτῇ τῇ μητρὶ, πρὶν

o Denique nec ipsa deorum oracula ab arte astrologica erant aliena: verùm apud Delphos virgo prædicendi munus administrat, quæ cœlestem illam virginem repræsentat: ac Draco sub tripode vocem edit, quoniam & inter stellas Draco conspicitur: in Didymis verò templum est Apollinis, & hoc, sicuti mihi videtur, ex his Didymis, id est, geminis qui in cœlo sunt, apellatum. Vsque adeò verò diuinatio visa est illis res sacra, vt Vlysses etiam cùm errando fessus vellet certiò de rebus suis cognoscere, ad inferos penetrârit, non quò videret vmbras & locum inamœnum, sed quòd cuperet cum Tiresia colloqui. Qui simulatque in locum peruenerat, quem Circe monstrârat, foueam fodit, oues mactauit: cumq; complures essent vmbræ, atque inter has matris quoq; sanguinem bibere cupientes: non priùs permisit vlli, ne matri quidẽ,

πρὶν Τειρεσίου γεύσασθαι, καὶ ἐξαναγκάσαι ἀπῆν οἱ τὸ μαντεῖον. καὶ ἄνεσχετο, διψῶσαν ὀρέων τὴν μητρὸς τῶν σκιὰν Λακεδαιμονίοις δὲ Λυκοῦργος τῶν πολιτείων πᾶσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ διετάξατο, καὶ νόμον σφίσιν ἐποιήσατο, μὴ δαμᾶ μηδὲ ἐς πόλεμον πεχωρεῖν, πρὶν τῶν σεληναίων πλήρεις γενέσθαι· ὁ γὰρ ἴσων ἐνόμιζον εἶναι τῶν διεκείνου αὐξανομένης, τῆς σελήνης καὶ ἀφανιζομένης, πάντα δὲ ὑπ' αὐτῆς διοικεῖσθαι. ἀπὸ μόνοι Ἀρκάδες ταῦτα οὐκ ἐδέξαντο, οὐδὲ ἐνόμισαν ἀστρολογίαν, ἀνοίᾳ δὲ καὶ ἀσοφίᾳ, λέγουσι καὶ τῆς σελήνης ἔμπροσθεν γενέσθαι. οἱ μὲν ὦν παρ' ἡμῖν οὕτω κάρτα ἔσαν φιλομάντεις, οἱ δὲ νῦν, οἱ μὲν αὐτῶν ἀδυνάτα εἶναι λέγουσιν, ἀνθρώποισι τέλος εὑρεῖν μαντικῆς· ὁ γὰρ εἶναί μιν οὔτε πιστὸν οὔτε ἀληθές. οὐδὲ τὸν Ἄρεα, οὐ τὸν Δία, ἐν τῷ οὐρανῷ ἡμῖν ἕνεκα κινεῖσθαι, ἀπὰ

quàm Tiresia gustasset, eo: actusque esset sibi vaticinium edere: potuitque interim matris vmbram videre sitientem. Ad hæc Lycurgus Lacedæmonijs omnem Reipublicæ administrationem è cœlo temperabat, ac legem illis dedit, ne quando in bellum prodirent ante plenilunium. Non enim existimabat eandem esse ciuitatis administrationem, crescente luna & euanescente, propterea quòd omnia ab illa regerentur. Porrò Arcades soli hæc non receperunt, nec in precio habuerunt astrologiam, sed ijdem ob imperitiam & stultitiam aiunt se luna antiquiores esse. Promde cùm nostri maiores vsqueadò fuerint astrologiæ studiosi, huius ætatis homines partim aiunt fieri non posse vt homines finem inueniant diuinandi scientiæ, propterea quòd neq; certa sit, neq; ve-

ra, neque Martem, aut Iouem nostra causa moueri in cœlo: verùm

ἀπὰ τῶν μὴ ἀνθρωπηίων πρηγμάτων οὐδεμίλν ὥρλν ἐκεῖνοι ποιέονται, οὐδ' ἐστιν αὐτέοισι πρὸς τάδε κοινωνίη, κατὰ σφέας δὲ χρέη τῆς πρηφορῆς ἀνασρέφονται. ἄλλοι δὲ ἀστρολογίλν ἀψευδέα μὴ, ἀνωφελέα δ' ἔναι λέγουσιν· οὐ γὰρ ἐπὶ μαντοσύνῃ ἀλλὰ σσοιεῖσθαι, ὁκόσα τῇσι μοίρῃσι δοκέοντα ἐπέρχεται. ἐγὼ δὲ πρὸς τάδε ἄμφω ἐκεῖνα ἔχω εἰπεῖν, ὅτι οἱ μὴ ἀσέρες, ἐν τῷ οὐρανῷ τῷ σφετέρλν ἀλέονται, πάρεργον δὲ σφέσι τῆς κινήσιος τῶν καθ' ἡμέρας ἕκασον ἐπιγίνεται. ἢ ἐθέλεις ἵππον μὴ θέοντος, καὶ ὀρνίθων, καὶ ἀνθρῶν κλονεομένων, λίθας ἀνασαλεύεσθαι, καὶ κάρφεα δονέεσθαι ὑπὸ τῶν ἀνέμων τοῦ δρόμου, ὑπὸ δὲ τῇ δίνῃ τῶν ἀσέρων μηδὲν ἄλλο γίγνεσθαι; καὶ ἐκ μὴ ὀλίγου πυρὸς ἀπορροίη ἐς ἡμέας ἔρχεται, καὶ τὸ πῦρ οὐ δι' ἡμέας καέεται, οὐδὲ οἱ μέλει τοῦ ἡμετέρου θάλπεος, ἀσέρων δὲ οὐδεμίλν ἀπορροίλν διχόμεθα; καὶ μέν τοι τῇ ἀστρολογίῃ, τὰ μὲν φαῦλα ἐσθλὰ ποιεῦσα, ἀδυνάτα ἔστιν, οὐδὲ

verùm illis humanarum rerum nullam esse curam, neq; quicquã esse eis cum his negocijs cõmercij, verùm secũdum hos necessitate circũaguntur: partim dicunt Astrologiam non esse quidem mendacem, at inutilem. Non enim mutari vaticinio quæcunq; fatis decreta instant. At ego sanè vtrisq; respondere possum, stellas in cœlo suo quidem motu volui, cæterùm obiter eius motus effectum ad nos peruenire. An vis equo currẽte, & gallinis aut hominibus tumultuantibus lapides subsilire, stipulasq; moueri ventis cursu cõcitatis, siderum verò vertigine nihil præterea efficiri tũ ab igni exiguo calor ad nos permanat, neq; nostra tamen causa quicquam erit ignis neque illi curæ est æstus noster, ab astris autem nihil ad nos defluit? At sanè fieri non potest, vt per Astrologiam ex malis bona faciamus, neq;

οὐδὲ ἀπλάξαι τι τῶν ἀπορρεόντων πραγμάτων, ἀπὸ τοὺς χρωμένους τάδε ὠφελίαι, τὰ μὲν ἐσθλὰ ἐσόδους ἀφειόμενα πολλὸν ἀπόπροθεν ὀφανίει, τὰ δὲ ἀγνοίουσι φαῦλα ὀυμαρέως δέχονται. ὃ γὰρ σφισι ἐπέρχεται, ἀπ' ἐν μελέτῃ καὶ προσδοκίῃ ῥηϊδία καὶ πρηΐα ἀγᾶται. τάδε ἀστρολογίης πέρι ἐγὼν ὑπολαμβάνω.

neq; mutare quicquã earum rerũ quæ ab illis ad nos demanant: sed hanc vtilitatem ars adfert vtentibus. Bona multò antè delectant eos qui ventura præscierint: mala verò facilè cùm non imprudentibus venerint, accipiuntur. Neque enim in illos irruunt, sed quia meditata expectataq; sunt, leuia mitiaq; videntur. Hæc mea est de Astrologia sententia.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

a DE COELO.] *Propositio* b Neque enim.] *A simili.* c Primùm igitur.] *Commemorat à quibus principiò hæc ars inuenta, culta & locupletata fuerit.* d Quod lunæ non esse lumen propriũ.] *Luna adscititio lumine:* hoc est, *Solis radijs fulget, vnde ab Apuleio alienæ lucis indiga vocatur, eiusque globus, lucens à Virgilio 6. Aen. dicitur, quod (si Seruio credimus) lucens illud sit, quod aliunde illuminatur. Illa ideo in Icaromenippo de philosophis conqueritur.* e Porrò Aegyptij.] *Hic Lucianus apertissimè docet Astrologiam atq; ex ea diuinationem in causa fuisse, vt diuersa animalia maximo in honore apud Aegyptios habita fuerint.* f Annum verò Sole.] *Solis annus quem peragit, ab vno signo ad idẽ rediens, vnde annus vertens vocatur, & habetur magnus, cùm lunæ annus breuis putetur. Arcades annum tribus mensibus, Acarnanes verò vj. mensibus dimensi sunt. Græci verò cccliij diebus.* g Nam apis.] *Osiris rex Aegypti tandem in deos relatus cum vxore sua Iside, colitur sub imagine bouis, quam Apim*

seu

seu Serapin appellant, propterea quòd ab vxore post cædem eius à fratre factam, quæsitus & inuentus, laceratus ibidem postea repertus, bos creditus sit fuisse Osiris. h Ammonis oraculum.] *Ammon Iouis epitheton,* hoc est, *arenarius. nam ἄμμος arenam significat. Iupiter enim arietis specie, in extremo Libyæ arenoso colebatur: vt Apollo Clarius est dictus, quòd coleretur in Clarò insula. Ammonis oraculum erat olim, vt Mela scribit, fidei inclytæ, vbi responsa oratione non dabantur, vt Delphis, quemadmodum scribit Strabo, sed nutu & signis, qui & oracula minore indignatione fuisse ex eo dicit, quod Romani, qui rerum potiebantur, aliæ diuinationis genera colerent, ex auibus, extis, libris Sibyllinis. Lege ea quæ in Diogenis & Alexandri dialogis annotauimus.* i Dædalus.] *Dædali architecti insignis Atheniensis, notissima est fabula, qui vnà cum Icaro è Creta alis, quas cera sibi et filio agglutinârat, in altum se eleuans, tyrannidem & iram Minois fugiebat. Virgilius 6. Aeneid. Ouidius libro 8. Metamorph.* k Endymion.] *Primus Lunæ motum obseruasse atque alys ostendisse dicitur. Plinius lib. 2. cap. 9.* l Phaëthontē Solis filium.] *Hanc fabulam persequitur Ouid. lib. 2. Met. initio. Plato in Timæo, quid hæc fabula significet, docet Arist. περὶ θαυμασίων ἀκουσμ. scribit Electridas insulas in latebris & recessu Adriæ, ab Eridano fluuio quondam fuisse exaggeratas. Huius autem loci incolas, dicere Phaëthontem fulmine percussum, in hanc paludem decidisse. Idem lib. 4. de mundo in extremo de eadem fabula. Lucr. lib. 5. hanc etiam refert.* m Aeneam Veneris.] *Putat Aeneam dictum esse Veneris filium, quoniam eum nascentem respexit Venus:* hoc est, *quoniam habuit Venerem in horoscopo. At non modò poëtæ, sed etiam historici scribunt, eum fuisse Veneris & Anchisæ filium. De eo Eustath. in lib. 2. Iliad Homericæ. Vnde autem dictus sit, docet Homer. in hymno Veneris 1. vbi loquitur Venus ad Anchisen. Si enim, inquiunt Mathematici, Iupiter, ac Venus Soli, feliciterq; collocati præsideant in genituris, eos qui nascuntur, efficiunt pios, religiosos, beneficos, puros, innocentes, publici boni, iustiq; cultores, & prudentes, qualem Virgil. Aeneam describit, tanquam sit ita natus.* n Veneris ac Martis.] *Concubitus Veneris ac Martis ab Homero Odyss. θ luculenter describitur:*

tur: in Colloquijs quoque Luciani, & postea in Metamorphoseos Ouidij lib. 4. o Denique.] *Commemorat quomodò apud veteres oracula ad Astrologiæ rationem relata sint.*

p Ad hæc Lycurgus.] *Plenilunium magna superstitione antiquis colebatur, & in eo mulieres partu faciliùs leuari scribit Plutarchus. Prælium Lacedæmonij ante plenilunium ex Lycurgi præscripto non inibant. In eam superstitionem iocatur Aristoph.* τῇ πανσελήνῳ: id est, *plenilunio, sero aut nunquam futurum significans. Vide Erasm. nostrum in Adagio: Accessit luna.* q Arcades.] *Arcades in summam morum immanitatem efferati sunt, quòd cæteris omnibus amplectentibus Astrologiam, cæterasq; liberales disciplinas, quarum cultu mansuescunt hominum ingenia, soli contempserint, seq; fecerint antiquiores ipsa luna: vnde & προσελήνοι dicti. Seruius in 2. Georg. ita: Arcades se proselenos esse asserere: id est, ante lunam natos esse, Cicero in Fundaniana commemorat.* r At ego.] *A similibus & signis.*

ΕΙΚΟΝΕΣ. IMAGINES.

Vincentio Obsopœo interprete.

ARGVMENTVM.

EEfigiat hoc dialogo Lucianus typum siue exemplar formosissimæ atque honestissimæ mulieris quæ non tantùm pulchritudine corporis perfecta & numeris omnibus absoluta sit, verùm etiam eas animi dotes eamque morum venustatem ac gratiam habeat, quæ fœminarum proprijssimæ sint, & pro personæ qualitate quamque maximè commendent. Ac priorem quidem descriptionem, corporis ac formæ videlicet, ex sua persona effingit, collatione facta omnium earum, & statuarum, & imaginum, quæ vnquam à clarissimis artificibus factæ præcipuè celebrantur, sumendo ex vnaquaque quod in ea potissimum fuit,

ac

ac plurima laude nobilitatum. Alteram autem quæ sermonis ac vocis suauitatem, eloquentiam, studia, cognitiónem que liberalium scientiarum, præterea sapientiam quoque ac prudentiam, modestiam, pudicitiam, & (quam in hac cum primis commendat) animi æquabilitatem ac moderationem describit: sub Polystrati cuiusdam persona, cum quo Dialogum hunc instituit, proponit, etiam ipsam collationibus exemplorum cùm poëticorum, tum historicorum eodem modo illustratam. Vtrum autem Imperatoris alicuius eorum sub quibus ipse vixit, an externi regis cuiuspiam vxorem aut etiam concubinam, hoc tam exquisito ac singulari encomio celebret, dubitari potest. Nam Traiani quidem atque Adriani vxoribus, sub quorum imperio pleraque scripsit, & nomen & patria repugnare videntur, cùm altera Plotina, altera sabina dicta fuerit: hanc autem ipse, vt illam apud Xenophontem Abradatæ vxorem, Pantheam vocari dicat, & rex Smyrna Ionica ciuitate natam fuisse. Et tamen appellatione regis Magni, qua veteres Græci solum Persarum regem nominabant, idem infrà etiam imperatorem Romanum designat: cùm in Toxari ait Diniam à præfecto Asiæ ad regem Magnum (quanquam ibi regem Persarum, qui tum nullus fuit, Erasmus quoque verterit) in Italiam missum, & ab eo damanatum in Gyarum insulam relegatum fuisse.

ΛΥΚΙΝΟΥ ΚΑΙ ΠΟλυστράτου.

Αλ' ἢ τοιοῦτόν τι ἄρα ἔπασχον οἱ τῶν γοργῶν ἐξιδόντες, οἷον ἐγὼ ἔναγχος ἔπαθον, ὦ Πολύστρατε, παγκάλλω τινὰ γυναῖκα ἰδών· αὐτὸ γὰρ τὸ μύθῳ ἐκεῖνο, μικρὸν δεῖν λίθος ἐξ ἀνθρώπου σοι γεγονέναι, παπηγὼς ὑπὸ τοῦ θαύματος. Πο. Ηράκλεις, ὑπερφυές τι τὸ θέαμα φῆς, καὶ δεινῶς βέβαιον, εἴγε καὶ Λυκῖνον ἐξέπληξε γυνή τις ὅσα· σὺ γὰρ τοῦ μὴ τοῦ μεταπεσόντος καὶ πάνυ ῥᾳδίως αὐτὸ πάσχεις, ὥστε θάττον ἄν τις ὅλον τὸν Σίπυλον μετακινήσειεν, ἢ σὲ τοῦ καλοῦ ἀπάγοι, μὴ οὐχὶ παριστάναι αὐτῇς κεχηνότα καὶ ἐπιδακρύοντά γε πολλάκις, ὥσπερ ἐκείνῳ αὐτῷ τῷ τοῦ Ταντάλου. ἀτὰρ εἰπέ μοι, τίς ἡ λιθοποιὸς αὕτη Μέδουσα ἡμῖν ὅτι, καὶ πόθεν, ὡς καὶ ἡμᾶς ἴδοιμεν; οὐ

LVCIANVS, Polystratus.

AT profectò tali quopiam illi absumpti sunt exitio, quibus Gorgonis facies conspecta est, quali ego paulò antè penè interijssem, ô Polystrate visa summa forma muliere: & quod in ea fertur fabula, parum aberat quò minus ego saxum ex homine factus simspectaculi admiratiõe rigore attracto. POL. O Hercules, inusitatũ quoddam & nouum dicis spectaculũ, nimisq; violentum, si Luciano quoque stuporem induxerit mulierculam. Hoc equidẽ formosis conspectis iuuenibus facilè tibi solet accidere, ita vt quispiam citiùs totum Sipylum loco dimoueret suo, quã te à formosis queat abstrahere: qui non solùm hianti ore illis asistere consueuisti, sed lachrymas quoq; non raro profundere tibi moris est, quemadmodum illam perhibent Tantali filiam. Verumtamen responde mihi quæ illa tandem est Medusa saxifica, & vnde generis ortum ducit, vt & nos illam videamus?

Neque

οὐ γὰρ οἶμαι, φθονήσεις ἡμῖν τὴν θέας, οὐδὲ ξηλοτυπήσεις ἐὰν μέλλοιμεν πλείσιον σὺν καὶ αὐτοὶ παραπεπηγόσι σοι ἰδούσῃ. Λυ. καὶ μὴν οὐδένα χρή σε, ὡς κἂν ἐκ περιωπῆς μόνον ἀποίδῃς εἰς αὐτὴν, ἀφανῆ σε, καὶ τῶν ἀνδριάντων ἀκινητότερον ἀπεφανεῖ. καί τοι τοῦτο μὴ ἴσως ἀρλεκινικώτερόν σε, καὶ τὸ πρᾶγμα κῆπον καίειον, εἰ αὐτὸς ἴδοις· εἰ δὲ κἀκείνη πρὸς βλέψῃ σε, τίς ἔσται μηχανὴ ἀποσείσασθαι αὐτὴν; ἀπάξει γάρ σε ἀναδησαμένη, ἔνθα ἂν ἐθέλῃ, ὅπερ καὶ λίθος ἡ Ἡρακλεία σιδῆρον. Πο. παύου ὦ Λυκῖνε, τεράτιόν τι κάλλος ἀναπλάττων. ἀλλ' ἔπε μοι, τίς ἡ γυνή ἐστιν; Λυ. οἷα γάρ με ὑπερβαλέσθαι τῷ λόγῳ, ὃς δὲ ἀλίσκεται, μή σοι ἰδούσῃ ἀθυμίας τις ἐπανέσαι δόξῃ, παραδοξότερον ἀμείνων φανεῖ. πολὺ ἀπὸ ἄτης μὴ οὐκ ἂν ἐπῆν ἔχοιμι,

Neque enim, vt mea est opinio, nobis inuidebis spectaculũ, neq; zelotypiæ morbo laborabis, etsi nos illa conspecta rigore concreuerimus. LVC. *Atqui hoc planè tibi cõpertũ esse oportet, quòd si ex sola specula illam intuitus fueris, mutũ ilicò ac ipsis statuis immobiliorem te faciet. Et fortasse quod dixi, leue est præ hoc quod dicturus sum. Vulnere quoq; non admodum tempestiuo te cõsauciabit, si coràm ipse illam intueberis. At si illa conuersis oculis temet inspexerit, quæ facultas tibi relinquetur te ab illa auellendi? Abducet te alligatum quocunq; collibuerit, quemadmodum lapidem Heracleum ferrum ad se attrahere perhibent.* POL. *Desine verò, ô Luciane, prodigiosam quandam & monstrificam effingere pulchritudinem. Sed hoc mihi expedi, quænam illa fuerit mulier.* LVC. *An tu me oratione eius formam immodicè attollere existimas, qui vereor ne eam tibi iam visam, ingenij culpa atque infirmitate nimis ieiunè laudárim? Tantò tibi eius facies oratione mea amplior videbitur, atque excellentior. Cæterùm quænâm sit,*

θεραπεία δὲ πολλὴ, καὶ ἄλλη περὶ αὐτὸν παρασκευὴ λαμπρὰ, καὶ συνέχων τι πλῆθος, καὶ ἅβραι πάνυ πολλαί. καὶ ὅλως μεῖζόν γε ἢ κατὰ ἰδιωτικὸν τύχην ἐδόκει τὸ πρᾶγμα εἶναι. Πο. ὀδυρόμαι ἐπὶ θεῷ σύγε, εἴ τις παιδίζει; Λυ. οὐδαμῶς, εἰ τοῦτο μόνον, τῆς Ἰωνίας ἐστί. τῶν θεατῶν γάρ τις ἀπιδὼν εἰς τὸν πλησίον, ἐπὰν παρῆλθε, τοιαῦτα μέν τοι ἔφη τὰ Σμυρναικὰ κάλλη. καὶ θαυμαστὸν οὐδέν, εἰ καλίστη τῶν Ἰωνικῶν πόλεων, τῶν καλλίστων γυναῖκα λέγεσθαι. ἐδόκει δέ μοι Σμυρναῖος καὶ αὐτὸς ὁ λέγων εἶναι, οὕτως ἐστιμνύζε ἐπ' αὐτῇ. Πο. ἀκούω ἐπὶ λίθῳ τοῦτό γε ὡς ἀληθῶς ἐποίησας, οὔτε παρακολουθήσας, οὔτε τὸν Σμυρναῖον ἐρέσθαι ὅς τις λῇ, κἂν τὸ εἶδος, ὡς οἷός τε, ὑποδείξῃ τῷ λόγῳ· τάχα γὰρ ἂν οὕτω

mihi non promptum est dicere. Magnus circa illã cernebatur cultus, & apparatus splendidus. Eunuchorum numeroso satellitio stipata: multis prætereà alijs, & illis teneris puellis comitata incedebat. In summa, omnia erat ampliora, quàm quæ priuatæ fortunæ mediocritas sustentare possit. POL. Ergo ne nomen quidem audisti tu, quænam vocaretur? LVC. Ne nomen quidem teneo, nisi hoc solum, illam esse oriundam ex Ionia. Siquidem spectatorum quispiam, conuersus in proximum oculis, quando præteribat: Tales, inquit, Smrynæa sunt pulchritudines. Nihil autem mirandum est, si ex Ionicis vrbibus pulcherrima, mulierem produxerit pulcherrimam. Visus verò est & ille mihi Smyrnæus esse, qui ista dixerat, adeò insolenter de illa iactabat. POL. Proinde hoc reuera vt lapis fecisti, qui neque illam consecutus es, neque Smyrnæum illum quæ fuerit, interrogáris. Atqui saltem speciem, quoad eius fieri potest, oratione mihi adumbrato, si queam fortasse ista ratione

illam

ταύτην γνωρίσαιμι. Λυ. ὁρᾶς, ἡλίκον τοῦτο κτήσας, οὐ κατὰ λόγων δυνάμιν, καὶ μάλισά γε τῶν ἐμῶν, ἐμφανίσαι οὕτω θαυμασίαν εἰκόνα, πρὸς τοῦ μόλις ἂν ἢ Ἀπελλῆς ἢ Ζεῦξις ἢ Παρράσιος ἱκανοὶ ἔδοξαν, ἢ εἴ τις Φειδίας ἢ Ἀλκαμένης, ἐγὼ δὲ λυμαινοῦμαι τὸ ἀρχέτυπον, ἀσθενείᾳ τῆς τέχνης. Πο. ὄμοσον, ὦ Λυκῖνε, ποιά τις τοῦ τοῦ ὄψιν; οὐ γὰρ ἐπισφαλὲς τὸ τόλμημα ἀφίλῳ ἀνδρὶ ἐπιδείξαις τοῦ εἰκόνα, ὅπως ἂν τῆς γραμμῆς ἔχοι. Λυ. καὶ μὴν ἀσφαλέστερον αὐτὸς ποιήσω μοι δοκῶ, τῶν παλαιῶν τινας ἐκείνων τεχνιτῶν παρακαλέσας ἐπὶ τὸ ἔργον. ὡς ἀναπλάσιάν μοι τοῦ γωνῶκα. Πο. πῶς τοῦτο φῄς; ἢ πῶς ἂν ἀφίκοιντό σοι τοσούτον ἐτῶν ἀπεθανόντων; Λυ. ῥᾳδίως, ἢν μόνον σὺ μὴ ὀκνήσῃς ἀπεκείνοθά τί μοι.

illam cognoscere. LVC. Vide quantam rem à me exigas. Neque enim tanta præstò est facultas orationibus, præcipuè verò meis; adeò admirandam imaginem in lucem producendi, ad quam delineandam vix Apelles, aut Zeuxis, aut Parrhasius sufficerent, aut si quis fuit vspiam Phidias, aut Alcamenes. Ego verò artis imbecillitate non mediocriter læsum deformabo archetypum. POLYSTR. Age tamen, effare obsecro, quali fuerit vultu prædita. Neque enim periculosa erit audacia, si familiari tuo ostenderis imaginem, quibus lineamentis adumbrata fuerit. LVCIA. Atenim longè tutiùs ipse mihi facturus videor, si quos priscorum illorum artificum ad præsens opus absoluendum adsciuero, vt

Πο.

mulieris formam mihi depingant. POLYST. Quorsum ista dicis? aut quónam pacto illi tibi adsciti venient, qui tot retrò seculis fato functi sunt? LVCIANVS. Perfacilè, dummodo te mihi non pigeat ad quæsita respondere.

Πο. ἐρώτα μόνον. Λυ. ἐπιθυμήσας ποτε, ὦ Πολύστρατε, τῆς Κνιδίων; Πο. καὶ μάλα. Λυ. οὐκοῦν καὶ τὴν Ἀφροδίτην εἶδον πάντως αὐτῶν; Πο. νὴ Δία τῶν Πραξιτέλους ποιημάτων τὸ κάλλιστον. Λυ. ἀλλὰ καὶ τὸν μῦθον, ὃν λέγουσιν, ἤκουσας, οἱ ἐπιχώριοι περὶ αὐτῆς, ὡς ἐραθείη τις τοῦ ἀγάλματος, καὶ λαθὼν ἐπιλαφθεὶς ἐν ἱερῷ, συγγένοιτο, ὡς δεινὰ τὸν ἀγάλματι; τοῦτο μὲν σοι ἄλλως ἐπιτρέψω. σὺ δὲ (τοῦτο γὰρ, ὡς φῆς, εἶδον) εἴθι μοι, καὶ τόδε ἀπόκεινται, ἃ καὶ τὴν ἐν κήποις Ἀθήνησι, τὴν Ἀλκαμένους ἑώρακας; Πο. ἦ πάνυ γε ἄν, Λυκῖνε, ὁ ῥαθυμότατος ἴσως, ἃ τὸ κάλλιστον τῶν Ἀλκαμένους θαυμάτων παρῆλθον. Λυ. ἐκεῖνο μέν γε, ὦ Πολύστρατε, οὐκ ἐξερήσομαί σε, ἃ πολλάκις ἐς

POLYSTR. Roga quæcunque fert animus. LVCIA. Nunquam'ne, Polystrate, ad Cnidios peregrè profectus es? POL. Imò maximè. LVC. Proinde ante omnia Venerem quoque illorum vidisti? POL. Sanè per Iouem, Praxitelis monimentum pulcherrimum. LVC. Sed nunquid etiam fabulam memorantibus de illa incolæ inaudisti, quomodo vnus aliquis eius imaginis infando amore correptus fuerit, tum quemadmodum latenter in templo derelictus, noctu cum imagine, quantum fieri potuit, rem habuerit? Sed hæc alio tempore inquirito, quippe hæc (vt ais) tibi planè visa est. Age verò, & hoc mihi responde, nunquid etiam illam Athenis quæ in hortis est, videlicet Alcamenis, conspexisti? POL. Sanè omnium meritissimus, ô Luciane, meritò censendus essem, si pulcherrimum Alcamenis figmentum negligenter contempsissem. LVC. Illud quidem, Polystrate, te non interrogabo, num sæpe in

ἐς τὴν ἀκρόπολιν ἀνελθὼν, καὶ τὴν Καλαμίδου Σωσάνδραν τιθέασαι. Πο. εἶδον κἀκείνην πολλάκις. Λυ. ἀλλὰ καὶ ταῦτα μὴν ἱκανῶς. τῶν δὲ Φειδίου ἔργων τί μάλιστα ἐπήνεσας; Πο. τί δ' ἄλλο, ἢ τὴν Λημνίαν, ἣ καὶ ἐπιγράψαι τοὔνομα ὁ Φειδίας ἠξίωσεν καὶ νὴ Δία, τὴν Ἀμαζόνα, τὴν ἐπιρειδομένην τῷ δορατίῳ. Λυ. τὰ μάλιστα, ὦ ἑταῖρε, ὥς τι οὐκέτ' ἄλλων τεχνιτῶν δεήσει. φέρε δὴ ἐξ ἁπασῶν ἤδη τούτων, ὡς οἷόν τε, συναρμόσας, μίαν σοι εἰκόνα ἐπιδείξω τὸ ἐξαίρετον παρ' ἑκάστης ἔχουσαν. Πο. καὶ τίνα ἂν τρόπον τοῦτο γένοιτο; Λυ. οὐ χαλεπόν, ὦ Πολύστρατε, εἰ τὸ ἀφ' τοῦδε παραδόντες τὰς εἰκόνας τῷ λόγῳ, ἐπιτρίψαιμεν αὐτῶν μεταχειρισμῶν, καὶ συντιθέντα καὶ ἁρμόττοιμεν, ὡς ἂν εὐρυθμότατα δεικνύοιτο, φυλάττοντες ἅμα τὸ συμμιγὲς ἐκεῖνο, καὶ ποικίλον. Πο. εὖ λέγεις, καὶ

in arcem conſcenderis, ac Calamidis Soſandram ſpectaris. POL. *Et hanc vidi ſæpenumerò.* LVC. *Iam & iſta abundè ſufficiunt. At ex operibus Phidiæ quônam maximè collaudâſti?* POL. *Quônam aliud, quàm illam* [b] *Lemniam, quam hoc quoque titulo nobilitare non dubitauit Phidias? Inſuper illam quoque Amazonem, quæ haſtæ innititur.* LVC. *Pulcherrima ſunt iſta, ô amice: itaque alijs non ampliùs egebis artificibus. Age verò iam ex omnib. his, quoad eius fieri poterit, vnicam imaginem compoſitam tibi oſtenſurus ſum, ab vnaquaque præcipuum ſpecimẽ habentem.* POL. *Et quo pacto hoc fieri poteſt?* LVC. *Haud difficili, ô Polyſtrate, ſi nunc in præſens traditis orationi imaginibus, illi permiſerimus exornandi copiãtum cõponendi & coaptandi facultatem, quantum fieri poterit luculentiſsimè, eâdem opera temperaturam obſeruanti, & iucundam varietatem.* POLYST. *Rectè dicis:*

καὶ δὴ παραλαβὼν δικνύτω· ἐθέλω γὰρ εἰδέναι, ὅ, τι ἡ χήσεται αὐτῶν, ἢ ὅπως ἐκ τοσούτων μίαν τινὰ σωθεὶς, οὐκ ἀπᾴδουσαν ἀπεργάσεται. Λυ. καὶ μὴν ἤδη σοι ὁρᾶν παρέχω γιγνομένην τὴν εἰκόνα ὥδε σωαρμόττων, τῆς ἐκ Κνίδου ἥκούσης μόνον τὴν κεφαλὴν λαβών. οὐδὲν γὰρ τοῦ ἄλλου σώματος, γυμνοῦ ὄντος, δεήσεται τὰ μὲν ἀμφὶ τὴν κόμην καὶ μέτωπον, ὀφρύων τε ἔυγραμμον ἰάσεις ἔχειν, ὥς περ ὁ Πραξιτέλης ἐποίησε· καὶ τῶν ὀφθαλμῶν δὲ τὸ ὑγρὸν, ἅμα τῷ φαιδρῷ καὶ κεχαρισμένῳ. καὶ τοῦτο δεφυλάξει κατὰ τὸ Πραξιτέλειον δεῖον. τὰ μὴν λοιπὰ δὲ, καὶ ὅσα τῆς ὄψεως ἀντωπὰ, παρ' Ἀλκαμένους, καὶ τῆς ἐν κύποις λήψεται καὶ πθέσει, χαρῶν ἄκρα, καὶ καρπῶν τὸ εὔρυθμον, καὶ δακτύλων τὸ ὀξάγωγον, ἐς λεπτὸν ἀφῆγον, παρὰ

proinde assumptis ille demonstret. Perlibenter verò videre gestio, quinã illis vsura sit, aut quomodo ex ijs omnibus vnam compositam, nec vlla in parte discrepantem absolutura sit.

LVCIAN. Atqui iam tibi videndi facultas præstabit nascentem imaginem ita cõponens: Veneris è Cnido adductæ, si tantùm caput sumpserit, reliquis nudi corporis partibus opus non habebit. Porrò quod ad comam & vultum attinet, ac decentem superciliorum ambitum, illi habendum concedes, quemadmodum à Praxitele absoluta est. Quin etiam oculorum nobilem agilitatem amabili hilaritate & gratia temperatam retinebit, sicut visum est Praxiteli. Cæterùm vbera & quæcunque vulus ut partes priores, ab Alcamenis Venere quæ in hortis sita est, mutuò accipiet. Ad hæc manus teretes, earundemq; concinnam iunctura m, digitorumq; tenellorum dictum non difficilem, in extremis in orbiculatam exilitatem desinentium,

ab

παρὰ τῆς ἐν κήποις καὶ ταῦτα· τὴν δὲ τοῦ παντὸς πρόσωπον περιγραφὴν, καὶ παρειῶν τὸ ἁπαλὸν, καὶ ῥῖνα σύμμετρον ἡ Λημνία παρέξει, καὶ Φειδίας ἔτι, καὶ σόματος ἁρμογὴν ὁ αὐτὸς, καὶ τὸν αὐχένα παρὰ τῆς Ἀμαζόνος λαβών. ἡ Σωσάνδρα δὲ καὶ ὁ Κάλαμις ἀιδοῖ κοσμήσουσιν αὐτήν. καὶ τὸ μειδίαμα λεπτὸν καὶ λεληθὸς, ὥσπερ τὸ ἐκείνης ἔσται, καὶ τὸ ἀνάλυτον δὲ, καὶ κόσμιον τῆς ἀναβολῆς, παρὰ τῆς Σωσάνδρας, πλὴν ὅτι ἀκάλυπτος αὐτὴ ἔσται τὴν κεφαλὴν, τῆς ἡλικίας δὲ τὸ μέτρον, ἡλίκον ἂν γένοιτο καλὰ τὴν ἐν Κνίδῳ ἐκείνην μάλιστα. καὶ γὰρ καὶ τοῦτο κατὰ τὸν Πραξιτέλη μεμετρήσθαί σοι, ὦ Πολύστρατε, δοκεῖ καλὴ γενήσεσθαι ἡ εἰκὼν, καὶ μάλιστα ἐπειδὰν ἐς τὸ ἀκριβέστατον ἀπεργασθῇ; Πο. ἔτι γὰρ, ὦ

ab ea quæ in hortis est, & illa vienda recipiet. At verò totius faciei descriptionem & lineamenta, genarumque teneram mollitiem, & nasum intra rectum modum cohibitum, præstabit Lemnia & Phidias. Idem quoque dabit oris conformem compositionem: ceruicem verò lacteam sumet ab Amazone. Porrò autem Sosandra & Calamis eandem ornabunt verecundia. Risu prætereà tenui fallenti intuentis oculos, animi oriſq; hilaritatem ostendet, qualis & illius esse solet. Vestitus frugalem mundiciem à Sosandra concessam habebit, præterquam quòd illa nudo & aperto erit capite. Aetatis autem mensura quantacunque illi fuerit, iuxta Cnidorum Venerem metienda est. Etenim & hanc Praxitelem diligenter emensum esse video. Ecquid tibi videtur, Polystrate? eritne imago satis ornata & elegans, & maximè posteaquam exactissimè absoluta fuerit? POLYSTRATVS. *Adhuc,*

ὦ γενναιότατε, καταπέποιπάς τι κάλλος ἔξω τοῦ ἀγάλματος, οὕτω πάντα εἰς τὸ αὐτὸ συμπεφορηκώς; Λυ. τοῦτο μικρότατον, ὦ φιλότης, εἰ μή σοι δόξει ὀλίγα πρὸς ὀμορφίαν συντελεῖν χρόα, καὶ τὸ ἑκάστῳ πρέπον, ὡς μέλανα μὴ εἶναι ἀκριβῶς, ὁπόσα μέλανα, λευκὰ δὲ ὅσα τοιαῦτα χρὴ, καὶ τὸ ῥύθμα ἐπαυθεῖν, καὶ τὰ τοιαῦτα κινδυνεύει τοῦ μεγίστου ἔτι ἡμῖν πρωτεῖον πόθεν οὖν καὶ ταῦτα ποιησάμεθ' ἄν; ἢ παρακαλέσαιμεν, δεηθῶμεν τοὺς γραφέας καὶ μάλιστα, ὁπόσοι αὐτῶν ἄριστοι ἐγένοντο, κεράσασθαι τὰ χρώματα, καὶ ὄψεται ρον ποιεῖσθαι τὴν ἐπιβολὴν αὐτῶν. καὶ δὴ παρακεκλήσθω Πολύγνωτος, καὶ Εὐφράνωρ ἐκεῖνος, καὶ Ἀπελλῆς. καὶ Ἀετίων. οὗτοι δὲ διελόμενοι τὸ ἔργον, ὁ μὲν Εὐφράνωρ χρωσάτω

ô generosissime, nonnulla formositatis pars in excolenda imagine tibi intermissa est, adeò omnes excernandi rationes in vnum conuulsisti. LVC. Illud enimuerò, amice, quod dixisti, maximũ est, nisi tuo iudicio minimum momenti ad summam formæ præstantiam colores addere posse videantur, & cuius in quaque corporis parte maximè ratio habenda est, decorum: vt exactè, vt perfectè nigra sint, quæcunque nigra; & alba, quæcunque alba esse conuenit: vícq apto decentiqúe rubore florescant omnia. Aciam de his periclitamur, cùm adhuc quod maximum est, desideramus. Vnde ergo eius rei copiam nobis parabimo aut accersemus, videlicet pictores, cum primis verò illos, quos hoc artificio præ cæteris longè præcelluisse cognouimus, vt colores nobis aptè commixtos temperent, eosdemq; pro decoro luculentè & artificiosè accommodent? Sanè verò accersatur Polygnotus, & Euphranor ille, atque etiam Apelles, Aetione vnà comitante. Illi diuiso inter se opere, Euphranor

comam

σάτω τὴν κόμην, οἵαν τῆς Ἥρας ἔγραψεν. ὁ Πολύγνωτος δὲ ὀφρύων τὸ ἐπιπρεπὲς, καὶ παρειῶν τὸ ἐνερυθὲς, οἵαν τὴν Κασάνδραν ἐν τῇ λέσχῃ ἐποίησε, τοῖς Δελφοῖς. καὶ ἐσθῆτα δὲ οὕτω ποιησάτω, ἐς τὸ λεπτότατον ἐξεργασμένην, ὡς σωιεσάλθαι μὴ, ὅσα καὶ, δλωιμῶσθαι δὲ τὰ πολλά. τὸ δὲ ἄλλο σῶμα ὁ Ἀπελλῆς δεξάτω, καθὰ τὴν Πακάτην, μάλιστα μὲν ἄγαν λευκὸν, ἀπὰ ἔναιμον ἁπλῶς. τὰ χείλη δὲ οἷα Ῥοξάνης, ὁ Αἐτίων ποιησάτω. μᾶλλον δὲ τὸν ἄριστον τῶν γραφέων Ὁμηρον, παρόντα Εὐφράνορα καὶ Ἀπελλῆ, διδόντα. οἷον γάρ τι τοῖς Μενελάου μικροῖς τὸ χρῶμα ἐκεῖνος ἐπέβαλεν, ἐλέφαντι ἐκάσας ἐρέμα πορφυρογλῴῳ, τοῖόν δὲ ἔσω τὸ πᾶν. ὁ δ' αὐτὸς οὕτω καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς γραφάτω, βοῶπίν τινα ποιήσας αὐτήν. σωιπι-

comam pinget, qualem Iunonis depinxit. At Polygnotus superciliorum decoram distantiam, & malarum decentem rubedinem, cuiusmodi Cassandram apud Delphos fecit in conuenticulis, exprimat. Amictum verò ille quoque præparet, quàm poterit tenuissimè elaboratum, vt quæcunque par est, corpori decenter applicet, multa verò ventis diffundenda relinquat. Porrò reliquũ corpus ipse Apelles absoluat secundùm Pacatæ simulachrum, ita tamen ne nimium addat albedinis, sed planè temperanter rubescat. Labia autem non sint alia, atque Rhoxanæ Aetion addidit. Quin potiùs præstantissimum inter omnes pictores Homerum, Euphranore & Apelle posthabito, in partem operis suscipimus? Si. quidem cuiusmodi ille colorem Menelai adiecit femoribus, ebori purpureo ostro infecto assimilatis, tali vniuersum corpus colore niteat. Cæterũ ille ipse pingat, & oculos c bominis, hoc est, pulchris & nitentib. oculis prædità exprimens.

συνεπιλήψεται τοῦ ἔργου αὐτῷ καὶ ὁ Θηβαῖος ποιητής, ὡς τὸ βλέφαρον ἐξεργάσεται καὶ φιλομειδῆ δὲ Ὅμηρος ποιήσει, καὶ λευκώλενον, καὶ ῥοδοδάκτυλον, καὶ ὅλως τῇ χρυσῇ Ἀφροδίτῃ ἀκριβεστέρου δικαιότερον, ἢ τῇ τοῦ Βρισέως. ταῦτα μὴν οὖν πλάττων καὶ γραφέων καὶ ποιητῶν πάντων ἐργάσονται. ὁ δὲ πᾶσιν ἐπανθεῖ τούτοις, ἢ χάρις, μᾶλλον δὲ ὃ πᾶσα ἅμα ὁπόσα χάριτες, καὶ ὁπόσοι ἔρωτες πτερυγορρυήσουσι, τίς ἂν μιμήσαιτο δυνάιτο; Πολυτελεστάτιόν τι χρῆμα, ὦ Λυκῖνε, φῆς, καὶ δεύτερον ὡς ἀληθῶς, οἷόν τι τῶν ἐξ οὐρανοῦ γένοιτο. τί δὲ πράττουσαν εἶδες αὐτήν; Λυκ. βιβλίον ἐν τῶν χεροῖν εἶχεν, εἰς δύο συνεκεκαμμένον. καὶ ἐῴκει τὸ μέντοι ἀναγινώσκειν αὐτό, τὸ δὲ ἤδη ἀνεγνωκέναι. μετὰ δὲ

In partem laboris veniat illi opem ferens, & poëta ille Thebanus, vt venustate sua exornet palpebras. Homerus quoq; illam risus amantem & studiosam faciat, & candidis humeris atque lacertis decoram, & roseos habentem digitos. In summa, totam aureæ Veneris formositati longè iustius illam comparet, quàm Brisei filiã. Hæc, inquam, fictores atque pictores & poëtæ elaborabunt. Quòd autem per omnia amabili quadam elegantia niteat, hoc Gratia erit officium, aut potiùs omnium quotquot vspiam sunt Gratiæ atque Cupidines chorum ducentes. Quis talem imitatione assequi possit imaginem? POLYST. Diuinum quoddam opus producis, ô Luciane, & profectò ab ipso Ioue demissum cœlitùs, & cuiusmodi apud superos absolutum esse credibile est. Quid autem rei ipsam facientem vidisti? LVC. Codicillos habebat in manibus, duabus partibus complicatos: videbaturq; alteram iam perlegisse, alteram verò etiamdũ legendo perlustrare. Porrò autem in-

ξὺ δὲ προιοῦσα, διελέγετο τῶν παρομαρτούντων τινὶ, οὐκ οἶδ' ὅ,τι· ὁ γὰρ ἐς ἐπήκοον ἐφθέγγετο. πλὴν μαθιάσασθαί γε, ὦ Πολύστρατε, ὀδόντας ἐξέφαινε, πῶς ἄμ' εἴ ποιμί σοι, ὅπως μὴ λευκοὺς, ὅπως δὲ συμμέτρους, καὶ πῶς ἀλλήλους συνηρμοσμένους. εἴπου μάλιστον ὅρμον εἶδον, ἐν τῶν σιππυοτάτων τε ἰσομεγέθων μαργαριτῶν, ὅτως ἐπὶ σίχος ἐπιφύκεσαν, ἐκοσμοῦτο δὲ μάλιστα τῶν χειλέων ἐρυθήματι. ὑπεφαίνοντο γοῦν αὐτῶν δὴ τῶ Ὁμήρου ἐλέφαντι, τῶν πεσεῖν ὅμοιοι. οὐχ οἱ μὴν πλατύτεροι αὐτῶν, οἱ δὲ προέχοντόν τε διεστηκότων, οἷοι τοῖς πλείσοις, ἀλλοῖ τις πάντων ἰσοτιμία καὶ ὁμόχροια, τε μέγεθος τε, τε πεσεῖν ὁμοίως. τε ὅλως, μία τι θαῦμα καὶ θέαμα, πᾶσαν τὴν ἀνθρωπίνην ὀμορφίαν ὑπερπαικός. Πολ. ἔχ' ἀπέμας· σωίγμι γὰρ ἤδη

tem inter progrediẽdum nescio quæ verba cum quadam expedisequis faciebat: neq; enim tam clarè vt exaudiri posset, loquebatur: veruntamen tenuiter ridendo, ô Polystrate, dentes ostendebat, dij boni quàm albos, quàm mediocres, quàm aptè inter se constitutos. Sicubi segmẽtum aut monile vidisti pulcherrimum nitidissimis & æquali magnitudine pollentibus margaritis confectum, tam concinna decentiq; serie erant enati. Plurimum verò decoris & ornatus illis accedebat ex labijs perpulchrè rubentibus. Elucebant itaque ipsi Homerico ebori recenter secto similes. Neque verò alij alios deformi latitudine excedebant, aut alij cæteris altiùs eminebant, aut præcedendo extabant, cuiusmodi in multis est cernere, sed erat vna omnibus æqualitas, idemq; color & magnitudo eadem, eãdem serie connexis. In summa, magnæ admirationis spectaculum de se præbebat, omnem humanæ formositatis venustatem exuperans. POL. *Quiesce paruper. Iam enim*

ἤδη σαφῶς παλαι, οἷόν τινα καὶ λέγεις τὴν γυναῖκα, ὁ τοῖς τὰ αὐτοῖς γνωρίσας, καὶ τῇ πατρίδι. καὶ εὐνόχους δὲ τίνας ἕπεσθαι αὐτῇ ἔφης, νὴ Δία καὶ στρατιώτας τινάς. τὴν βασιλικῆ σωφρόνησαν, ὦ μακάριε, τὴν ἀοίδιμον ταύτην λέγεις. Λυκ. τί δὲ εἶπεν αὐτῆς τὸ νόμα; Πολ. πάνυ καὶ τοῦτο γλαφυρὸν, ὦ Λυκῖνε, καὶ ἐπέρασεν· ὀμώνυμον γὰρ εἶπε τῇ τοῦ Ἀβραδάτου ἐκείνῃ τῇ καλῇ, οἶδα πολλάκις ἀκούσας Ξενοφῶντος, ἐπαινοῦντός τινα σώφρονα καὶ καλὴν γυναῖκα; Λυκ. νὴ Δία, καὶ ὥς περ γε ὁρῶν αὐτὴν, ὅτω δοκιμάζω, ὁπόταν κατ' ἐκείνο τὸ ἀναγινώσκων γένωμαι, καὶ μονονοὺ καὶ ἀκούω λεγούσης αὐτῆς, ἃ πεποίηται λέγουσα, καὶ ὡς ὅπλιζε τὸν ἄνδρα, καὶ οἵα εἶν, παραπέμπουσα αὐτὸν ἐπὶ τὴν μάχην. Πολ. ἀλλ', ὦ ἄριστε, σὺ μὲν, ὡς πέρτινα ἀσφα-

enim planè intelligo, quam tu mulierem dicas. his omnibus quæ dixisti, atq; adeò ex ipsa patria coniecturam facienti mihi cognita est, tum quòd eunuchos quoq; illam comitatos esse confirmâsti, & per Iouem etiam militet. Regis vxorem, ô beate, illam videlicet multis nominibus memorabilem tu memoras. LVC. Et quod illi nomen est? POL. Planè & illud nimis dulce & delicatum, ô Luciane, & omnibus modis amabile. Etenim cognominis est formosæ illi Abradatæ coniugi. Hauddubiè enim nouisti sæpenumerò audito Xenophonte modestam quampiam & formosam admodum mulierem collaudante. LVC. Sanè per Iouem quasi illâ oculis coràm intuerer, ita animo affectus sum, quotiescunq; eum Xenophontis locum perlego: ac tantùm non illam loquentem audio, dum quæ facta sint, commemorat, & quemadmodum maritum armis induat, tum qualis erat eundem in pugnam emandans. POL. Atqui tu, ô optimè, illam tanquam

fulgur

ἀστραπὴν παραστραμοῦσαν, ἅπαξ ἴδῃς αὐτὴν, καὶ ἴοικας τὰ πρόχειρα ταῦτα· λέγω δὲ τὸ σῶμα, καὶ τὴν μορφὴν ἐπαινεῖν, τῶν δὲ τῆς ψυχῆς ἀγαθῶν ἀθέατος εἶ. οὐδὲ οἶδα, ὅσον τὸ κάλλος ἐκεῖνό ἐστιν αὐτῆς, μακρῷ τινι ἄμεινον, καὶ θειοτέρου τοῦ σώματος. ἐγὼ δὲ, συνήθης γὰρ εἰμι, καὶ λόγων ἐκοινώνησα πολλάκις, ὁμοιοτρόπως ὤν. καὶ γὰρ, ὡς οἶδα καὶ αὐτὸς, τὸ ἥμερον καὶ φιλάνθρωπον, καὶ τὸ μεγαλόφρον, καὶ σωφροσύνην καὶ παιδείαν πολλοῦ κάλλους ἐπαινῶ. ἄξια γὰρ προκεκρίσθαι ταῦτα τοῦ σώματος. ἐπεὶ ἄλογον ἂν εἴη, καὶ γελοῖον, ὥσπερ ἄ τις τὴν ἐσθῆτα πολλοῦ σώματος θαυμάζοι. τὸ δ' ἐντελὲς κάλλος, οἶμαι, τοῦτό ἐστιν, ὁπόταν ἐς τὸ αὐτὸ σωφρόνως ψυχῆς ἀρετὴ,

fulgur prætercurrens saltem semel conspexisti: videris q̃ facilia & prompta, illa nimirum corpus & formam, illustrare laudibus: caterũ dotes animi, quibus prædita est, inuentium oculis non sunt obuiæ, neque compertum habes quantò præcellat ista pulchritudine qua mens illius exornata est, quæq̃ corporis forma longè præstantior, deabusq̃ conformior esse solet. At ego, qui & familiaritate illi iunctus sum, & sæpè in colloquium veni, nimirum conterraneus illi existens, planè earum rerum certus sum. Quippe, quod nec tibi obscurum esse opinor, mihi moris est, morum suauitatem, humanitatem, animi magnitudinem, modestiam, & pudicitiam formositati anteponere. Digna enim sunt quæ modis omnibus corporis dotibus anteferantur: quoniam planè absurdum foret, atque factu ridiculum, si quis vestitus cultum atq̃ mundiciem præ corpore admiraretur. Porrò autem ea mihi demum omnibus numeris absoluta pulchritudo esse videtur, quoties in idem concurrunt anima exculta virtutibus,

τὴ, καὶ ὄμορφία σώματος. ἀμέλει πολλὰς ἄν σοι δείξαιμι, μορφῆς μὲν οὐ κοσμούσας, τὰ δ' ἄλλα ἀσχημούσας τὸ σῶμα, ὡς καὶ μόνον φθεγξαμένων, ἀφθαρτίαν αὐτὸ, καὶ ἁρμαρτάνεσθαι, ἐλεγχόμενόν τι καὶ ἀσχημονοῦν, καὶ παρ' ἀξίαν σωτὸν πονηρᾷ τινι διεσποίνῃ τῇ ψυχῇ. καί γε αἱ τοιαῦται ὅμοιαί μοι δοκοῦσι τοῖς Αἰγυπτίοις ἱεροῖς· καὶ γὰρ αὐτὸς μὲν ὁ νεὼς, κάλλιστός τε καὶ μέγιστος, λίθοις τοῖς πολυτελέσιν κεκοσμημένος, καὶ χρυσῷ, καὶ γραφαῖς διλωβισμένος, ἔνδον δὲ, εἰ ζητῇς τὸν θεὸν, ἢ πίθηκός ἐστιν, ἢ ἴβις, ἢ ἀράχνη, ἢ ἄλουρος. τοιαῦτας πολλὰς εἴδεν ἔνεστιν, ὁ τοίνυν ἀπόχρη τὸ κάλλος, ἢν μὴ κεκοσμῆσθαι τοῖς δικαίοις κοσμήμασι. λέγω δὲ οὐκ ἐσθῆτι ἀργυρᾷ καὶ ὅρμοις,

virtutibus, & corpus amabili forma exornatum. Omnino enim non paucas tibi commonstrare possum corporis equidem & formæ elegantia visendas, & scitulas & nitidas, cæterùm formæ præstantiam morum fœditate deturpantes, adeò vt id quod solum in tam speciosa corpore laudandum fuerat, ferè emoriatur atque flaccescat, reprehensioni & turpitudini obnoxium, ac planè præter dignitatem, heræ tam prauæ, vitiosæ nimirum animæ conuersans. Et sanè tales templis Aegyptijs iudicio meo videntur esse persimiles. Illic enim ipsum quidem delubrum forinsecùs pulcherrimum est, simul atque maximum, sumptuosis lapidibus extructum atque compositum: cæterùm si intus deum requisieris, aut simiam inuenies, aut cironiam, aut hircum, aut felem. Eiusmodi generis mulieres non parùm multas passim est cernere. Proinde corporis nitor & venustas non sufficit, nisi veris & iustis ornamentis decorata & exculta sit. Non autem dico vt vestimentis purpureis & aureis;

aut

ὅρμοις, ἀπ' οἷς προέπον, ἐκείνοις ἀρετῇ καὶ σωφροσύνῃ, καὶ ἐπιεικείᾳ καὶ φιλανθρωπίᾳ, καὶ τοῖς ἄλλοις, ὁπόσοις ταῦτα ὁρᾶν ἔνεστιν. Λυκ. ἀκούω, ὦ Πολύστρατε, μύθον ἀντὶ μύθου ἄμειψαι αὐτῶν τῶν μέτρων, φασίν, ἢ καὶ κάλλιον, ἀλλάσσει γὰρ· καί τινα εἰκόνα γραφάμενος τῆς ψυχῆς, ἐπίδειξον, ὡς μὴ ἐξ ἡμισείας θαυμάζοιμι αὐτάς. Πολ. ὀλίγον, ὦ ἑταῖρε, τὸ ἀγώνισμα πρὸς ἅπαντες οὐ γὰρ ὅμοιον, τὸ πᾶσι προφανῆ ἐπαινέσαι, καὶ τὰ ἄδηλα ἐμφανίσαι τῷ λόγῳ. καί μοι δοκῶ σωτηρίαν καὶ αὐτὸς δεήσεσθαι πρὸς τὴν εἰκόνα, ὀλίγα, ὀδὲ γράφειν μόνον, ἀπὸ καὶ φιλοσόφων, ὡς πρὸς ἕνα ἐκείνων καινόνας ἀπευθύνειν τὸ ἄγαλμα καὶ δέξαι κατὰ τὴν ἀρχαίαν πλαστικὴν κατεσκευασμένον. καὶ δὴ ποιήσω. οὐδέτερον μὴν τὸ πρῶτον, καὶ λίγεια,

aut gemmeis monilibus exornata sit sed ijs quæ prædixi, nempe morum elegantia, virtute, temperantia, æquitate, humanitate, ac alijs, quocunq; tandem fine comprehendunt ur. LVCIAN. Proinde, ô Polystrate, sermonem pensabis ipsa mensura (quod aiunt) aut etiam cumulatiùs (potes enim) ac quandam animi imaginem adumbratam nobis ostendes, ne tantùm ex dimidio illam admiremur. POL. Duram & difficilem mihi iniungis prouinciam, ô amice: neq; enim perinde facile atque promptum est, ea quæ obscura sunt, oratione retegere, quàm id quod manifestum est omnibus, laude extollere. Videor verò & ipse ad hãc imaginem exprimendam multorum egens esse operæ, non fictorum saltem & pictorum, sed philosophorum etiam, vt ad illorum canonem & regulam hoc simulachrum rectè absoluatur, & in lucem ad antiquam plasticen formatum producatur. Sed ad rem accingamur. Sit ergo primùm fandi facultate prædita, ac

λίχεια, καὶ τὸ γλυκίων μέλι]ος ἀφ' τῆς γλώττης, περὶ αὐτῆς μᾶλλον, ἢ περὶ τοῦ Πυλίου γέρον]ος ἐκείνου, ὃ Ὅμηρος ἂν εἴρηκε. πᾶς δὲ ὁ τόνος τοῦ φθέγματος, οἷος ἀπαλώτα]ος, ὅτι βαρὺς, ὡς εἰς τὸ ἀνδρεῖον ἁρμόττει. οὔτε πάνυ λεπτὸς, ὡς θηλύτατός τι εἶναι, καὶ λομιδῇ ἔκλυ]ος, ἀλλ' οἷος γένοιτ' ἂν παιδὶ μέτριον ἀδόντι, ἁδὺς καὶ προσλῶν, καὶ πράως παραδυόμενος ἐς τὴν ἀκοὴν, ὡς καὶ παυσαμένης, ἔναυλον εἶναι τὴν βοὴν, κάί τι λείψανον ἐνδιατείβειν, καὶ πειδομβεῖν τὰ ὦτα· καθάπερ ἠχώ τινα, παρατείνουσαν τὴν ἀκρόασιν, καὶ ἴχνη τῶν λόγων μελιχρὰ ἄττα, καὶ πεβῶς μετὰ ἐπὶ τῆς ψυχῆς ἀπολιμπάνουσαν. ὁπόταν δὲ καὶ τὸ καλὸν ἐκεῖνο ᾄδῃ, καὶ μάλιστα πῶς

ta, ac dulci voce instructa, vt orationem melle dulciorem de illius fluxisse veriùs, quàm de senis illius Pylij concionatoris lingua Homerus dixisse videatur. Omnis autem verborum & loquelæ tonus, cuiusmodi delicatissimus esse solet, neque nimiùm graui & aspero tinnitu insonet, quasi ad virilem vocem informatus sit: neque rursus nimium tenui, quasi impensè effaminatus, aut fermè fractus sit: sed qualis esse solet pueri nondum pubescentis, dulcis & blandus, comiter & mansuetè in auditum semet inserens, vt etiam illa loqui desinente, verba audita iucundo murmure tinniãt, ac quædam dulcissimæ vocis reliquiæ aliquantisper perdurent, aureisq; blando susurro circumsonent. Tum quandã [f] Echo altera vocis imitatione auditum prorogantem imitetur, mellitissima quædam verborum vestigia, neque non persuasionis plenissima in animo audientium relinquens. Cæterùm quando voce illa tinnula canere adorta fuerit, præcipuè verò ad ci-

πρὸς τὴν κιθάραν, τότε δὴ τότε ὥρα μὴ σιωπᾶν ταῦτα ἀκκρούσει καὶ τέρπῃ, καὶ ζῆς κύκνοις· ἅμα γὰρ ὡς πρὸς ἐκείνην ἅπαντα. κἂν τὴν Πανδίονος ἔπῃς, ἰδιώτης κἀκείνη, καὶ ἄτεχνος, εἰ καὶ πολυηχία τὴν φωνὴν ἀφίησιν. Ὀρφεὺς δὲ καὶ Ἀμφίων, οἵπερ ἐπαγωγότατοι ἐγένοντο τῶν ἀκροατῶν, ὡς καὶ τὰ ἄψυχα ἐπικαλεῖσθαι πρὸς τὸ μέλος, αὐτοὶ ἄν, οἶμαι, εἴτε ἤκουσαν, καταλιπόντες ἂν τὰς κιθάρας παρεστήκεσαν, σιωπῇ ἀκροώμενοι· τὸ γὰρ τῆς τε ἁρμονίας τὸ ἀκριβέστατον διαφυλάττειν, ὡς μὴ παραβαίνειν τι τοῦ ῥυθμοῦ, ἀλλ' ὑπακάρπῳ τῇ ἄρσει καὶ θέσει διαμετρεῖσθαι τὸ ᾆσμα, καὶ συνῳδὸν εἶναι τὴν κιθάραν, καὶ ὁμολογοῦν τῇ γλώττῃ τὸ πλῆκτρον, καὶ τὸ ὑπαφὲς τῶν δακτύλων, καὶ τὸ ὑπαμπὲς τῶν μελῶν, πόθεν ἂν ταῦτα ὑπῆρχε τῷ Θρᾳκὶ ἐκείνῳ, καὶ τῷ ἀνὰ τὸν Κιθα-

ad citharam, tum verò tempus est ex æquo tacendi, & halcyonibus & cicadis & canoris oloribus aliena enim à Musis hæc sunt omnia, si ad hanc collata fuerint. Et si 8 Pandionis natam dixerit, rudis & inepta est, quanquam vocem multisonam edere soleat. h Orpheus autem & Amphion (à quibus maximè motos auditorum animos esse constat, quique syluas & saxa sequentia cantus dulcedine ad se pertraxerunt) illi, vt ego opinor, si hanc audissent, posthabitis citharis adstitissent auscultantes cum silentio. Quippe omnes harmoniæ rationes accuratissimè obseruare, vt ne quid rhythmus deliret, sed tempestiua decentique eleuatione atque depressione modulari ac emensurare concentum: prætereà voce per omnia respondere citharæ, vtque plectrum à lingua non discrepet, aptique digitorum tactus, & agilis membrorum flexibilitas, vnde nam hæc suppetissent huic Thraci, ac illi in

Κιθαιρῶνα μεταξὺ βοσκομένοις τι, καὶ κιθαρίζειν μελετῶντι; ὥς τι λέγοιμι, ὦ Λυκῖνε, καὶ ἀλλόκοις αὐτῆς ἀκόσαι οὐκέτι τὸ τῶν Γοργόνων μόνον ἔσοιτο πεπονθὼς, λίθος ἐξ ἀνθρώπου γενόμενος. ἀλλὰ καὶ τὸ τῶν Σειρήνων ἔσοιτο ὁποῖόν τι λέγω. παρεστήξει γὰρ, οἶδα, ὅτι κεκηλημένος, πατρίδος καὶ οἰκείων ἐπιλαθόμενος. καὶ εἰ κηρῷ ἐπιφράξοιτο τὰ ὦτα, καὶ δι' αὐτοῦ κηροῦ διαδύσεται σοι τὸ μέλος. τοιοῦτόν τι ἄκουσμα ἢ Τερψιχόρας τινὸς, ἢ Μελπομένης, ἢ Καλλιόπης αὐτῆς παίδευμα μυεῖα τὰ θέλγητρα, καὶ παντοῖα ἐν ἑαυτῷ ἔχον ἑνί τι λόγῳ σαυτῷ φράσω, ἐὰν τοιαύτης μοι τῆς ᾠδῆς ἀκέραν νομίζοις, οἵαν ἀπὸ ἑνὸς τοῦ δι' τοιούτων χειλῶν, δι' ἐκείνων τῶν ὀδόντων ἐξιοῦσαν. ἑώρακας δὲ καὶ αὐτὸς, οἶμαι, ὥς τι καὶ ἀκηκοέναι νομίζεις. τὸ τῆς γὰρ ἀκοῆς τοῦ φωνῆς, καὶ

Cithærone boues pascenti? Itaq; Luciane, si quando illam cantantem audieris, non ampliùs illatam à Gorgonibus monstrificam vllam immutationem patieris, lapis factus ex homine, sed Sirenum modulantium virtutem qualismam sit cognosces. Ita enim, sat scio, adductus demulceberis, vt patriæ ac familiarum tibi obrepiura sit obliuio. Atq; etiam auribus cera obstructis, per ceram quoq; oppositam penetrabit iucundissima vocis modulatio. tantam cantando voluptatem audientibus exhibet. Terpsichores aut Melpomenes aut Calliopes vocem dixeris, infinita & omnifaria aurium animorumq; demulcimenta in se complectentem. Vt vno verbo dicam, optárim cum primis talem mihi & tam concinnam modulandi rationem auditam, cuiusmodi par est per talia labia & dentes illos emissam erumpere. Visa verò est tibi hæc eadem quam dico: itaque & auditam esse existima. Sed enim exacta & perfecta linguæ eloquentia,

καὶ καθαρῶς Ἰωνικὸν, καὶ ὅτι ὁμιλῆσαι σωμύλην καὶ πολὺ τῶν Ἀττικῶν χαείτων ἔχοι, οὐδὲ θαυμάσαι ἄξιον· πάτριον γὰρ αὐτῇ καὶ γνήσιον, οὐδ' ἄπως ἐκείνῳ μετέχοιεν τῆς Ἀθηναίων καὶ τῶν ἀττικίων. οὐδὲ γὰρ οὐδ' ἐκεῖνο θαυμάσαιμ' ἄν, εἰ καὶ ποιήσει χαίρει, καὶ τὰ ποικίλα ταύτῃ ὁμιλεῖ, ἢ Ὁμήρου πολίτις οὖσα. μία μὲν δήθι, ὦ Λυκῖνε, καὶ τριφωνίας αὐτῇ καὶ ᾠδῆς εἰκὼν, ὡς ἄν τις ἐπὶ τὸ ἔλαττον εἰκάσειε, σκόπει δὲ δὴ καὶ τὰς ἄλλας. οὐ γὰρ μίαν, ὥς περ σὺ δὴ, ἐκ πολλῶν σωθεὶς, ἐπιδεῖξαι δίεγνωκα· ἥδιον γὰρ τοῦτο, καὶ γραφικῶς σωτηριοθεὶς, κἀκείνῃ τοσαῦτα καὶ πολυειδές τι ἐκ πολλῶν ἄρ τελεῖν αὐτὸ αὐτῷ ἀνθαμιλλώμενον, ἀπ' ἀ πᾶσαι τῆς ψυχῆς ἀρεταὶ,

quentia, ac vocis Ionicæ puritas, tum illa in familiari colloquio extemporalis dicendi facultas atq; suauitas, quæ gratijs Atticis vbiq; cõspersa est & condita, ne admiranda quidem est. Habet enim hoc à maioribus quasi hæreditario iure patrium, neq; alia ratione conueniebat illam in hæc peregrinatione Atheniensium esse participem. Atqui ne illud quidem admiratione mihi prosequendum videtur, poëticis lectionibus illam voluptuosè oblectari & gaudere, eandemq; multo iam tempore studiosè in illis versari, quando vnà cum Homero eiusdem vrbis ciuis sit & incola. Vnam equidem, Luciane, illius iucundæ & amœnæ vocis ac modulationis imaginem expressam esse vides, si quis tenuiter admodum exprimere studuerit, Iam verò & alias non oscitanter considera. Neque enim vnam saltem, sicut tu, ex multis compositam consilium est absoluere, (nam hoc esset perexile, & iniunum, tum more graphico absolutum, ex tot formis tamque multiplicibus speciebus hinc inde collectam vnam corporis pulchritudinem componere, sibijpsi discrepantem) sed omnibus animi virtutibus vna imago

τοὶ, καθ' ἑκάστω, εἰκὼν μία γεγράφεται, πρὸς τὸ ἀρχέτυπον μεμιμημένη. Λυ. ἑορτὴν, ὦ Πολυστρατε, καὶ πανδαισίαν ἐπαγγέλλεις. ἔοικας δ' οὖν πλείον ὡς ἀληθῶς ἀπολύσειν μοι τὸ μέτρον. ἐπιμέτρει δ' οὖν, ὡς οὐκ ἔστιν ὅ, τι ἂν ἄλλο ποιοῦς, μᾶλλον χρίσαί μοι. Πο. οὐκ οὖν ἐπιδὴ πάντων καλῶν παιδείαν ἡγεῖσθαι ἀνάγκη, καὶ μαλιστα τούτων, ὁπόσα μελέτητά, φέρει, καὶ τούτων ἤδη συνηθέστερα, ποικίλον μέν τι καὶ πολυμορφον, ὡς μηδὲ κατὰ τοῦτο ἀπολειπόμεθα τῆς σῆς πλασικῆς. καὶ δὴ γεγράφθω πάντα συμβάλλω τὰ ἐκ τοῦ Ελικῶνος ἀγαθὰ ἔχουσα, οὐχ ὅσ περ ἡ Κλειὼ, καὶ ἡ Πολύμνια, καὶ ἡ Καλλιόπη, καὶ αἱ ἄλλαι, ἕν τι ἑκάστη ἐπιστάμενη, ἀλλὰ πασῶν, καὶ πρός τι τὰ Ερμοῦ καὶ Απόλλωνος. ὁπόσα

na imago depingatur, imitata formam archetypi. LVC. Diem festum & epulas publicas omnifariam instructas mihi annuncias, ô Polystrate. Videris itaq; multo cumulatiùs mensuram mihi remetiri. Proinde perge admetiendo. Nulla enim nunc res est quæ perinde mihi possit gratificari. POL. Ego, quoniam omnium honestarum liberalium q; disciplinarum cognitio necessaria esse putatur, maximè verò earum quæ vsu ac meditatione constant: age & illam iam constituemus multifariam quandam, ac multiplici venustate conspicuam, ne qua in parte fingendi artificio te inferiores appareamus. Et sanè ita pingitur, vt omnia bona comprehensim possideat, quibuscunque Helicon affatim atq; abundanter affluit: nequaquam verò vt Clio, aut Polymnia, aut etiam vt Calliope, viq; omnes aliæ, quarum vnaquæque vnius tantùm rei perita excellente: præcellit, verùm nostra omnium ex æquo gnara & prudens sit: præterea nec minus Mercurij atque Apollinis doctiu

ὑπόϲ γὰρ ἢ ποιητὰ μέτροις διακοσμούϲαντεϲ, ἐξωνεύοχα-σιν, ἢ συγγραφεῖς ἱϲτορήκα-σιν, ἢ φιλόϲοφοι παρηνέκα-σαν, πᾶσι τούτοις ἡ εἰκὼν κεκο-σμήϲθω, ὃν ἄρχει τοῦ ἐπιτιχεῖν μόνον, ἀπ' ἐς βάθος, διδα-σκαλοῖς τισι φαρμάκοις, ἐς κόρον καταβαφέϲ. καὶ συν-νόμιν, ἐ μηδὲν ἀρχέτυπον ἐπιδεῖξαι ταύτης διωάμεω τῆς γραφῆς. οὐ γὰρ ἴσθ' ὅτι ζωῦ ζῶν ἐν τοῖς πάλαι παιδίας τέχνε μνημονεύνται, πολὺ ἀλ-λὰ ἔτι δοκεῖ, ἀνακεάσθω καὶ αὔτη· οὐ μιμεῖται γὰρ, ὡς ἐμοὶ φαίνεται. Λυ. καλῶς μὲν, ὦ Πολύϲτρατε, καὶ πάσαις τοῖς γραμμαῖς ἀπηκριβωμένη. Πο. μετὰ δὲ ταύτην, ἡ ϲοφίας, καὶ σωφροσύνης εἰκὼν γραφεῖα δεύ σεται ἡμῖν ἐνταῦθα ποιῶν τῶν παραδεγμάτων, ἀρχαίων τῶν πλείωνν, ἑνὸς μὲν καὶ αὐτοῦ Ιω-νικοῦ.

dotibus prædita sit. Quæcunque enim poëtæ lepidissimis celebrata versiculis in lucem dederunt, quæcunque à scriptoribus classicis literis ac memoriæ prodita sunt, quæcunque philosophi extulerunt laudibus: hisce simul omnibus imago præclarissimè exornata sit. Neque verò tantum penicillo obiter colorata, sed pigmentis penitùs imbuta, & ad satietatem vsque tincta sit. Et ignoscendum est, si nullum huius picturæ archetypum queam ostendere: neque enim vspiam in veteribus de eiusmodi absoluta disciplinarum cognitione facta extat mentio. Veruntamen, si videtur, & hæc sacra superis dedicetur. neque enim, vt mea fert ratio, vspiam culpari potest.

LVC. Elegantissimè profectò, ô Polystrate, ac omnibus cùm numeris, tum lineis absoluta. POL. Iam deinceps post hanc ipsius quoq; sapientiæ & intelligentiæ imago depingenda est. Opus autem nobis erit ad hanc absoluendam exemplis quamplurimis, præcipuè verò multis veteribus, ac vno quidem, & illo Ioni-

νικῆ. γραφεῖς δὲ καὶ δημιουργοὶ αὐτῆς, Αἰσχίνης, Σωκράτους ἑταῖρος, καὶ αὐτὸς Σωκράτης, μιμηλότατοι τέχνῃ τῶν ἀπάντων, ὅσῳ καὶ μετ' ἔρωτος ἔργα φορν πλὴν δὲ καὶ τὴν Μιλήτου ἐκείνην Ἀσπασίαν, ἣν καὶ ὁ Ὀλυμπιος θαυμασιώτατος καὶ αὐτὸς σωλῶν, οὐ φαῦλον σωλεῖσεως παραδείγμα τιθέμενον, ὁπόσον ἐμπειρίας πραγμάτων καὶ ὀξύτητος εἰς τὰ πολιτικὰ, καὶ ἀγχινοίας καὶ δριμύτητος ἐκείνη τιθεῖσα, τοῦτο πάν ἐκεῖνο πλὴν μετέραν εἰκόνα μεταγαγόμεν ἀκριβῆ τῇ σάθμῃ, πλὴν ὅσον ἐκείνη μὲν ἐν μικρῷ πινακίῳ ἐγέγραπτο, αὐτὴ δὲ Κολοσσιαία τὸ μεγέθος ὄτι. Λυ. πῶς τοῦτο φῆς; Πο. ὅτι, ὦ Λυκῖνε, οὐκ ἐθμεγέθας εἶναι φημὶ τὰς εἰκόνας, ὁμοίας ὄφς. ὁ γὰρ ἴσον, ὁδὶ ἐγὼ, Ἀθηναίων ἡ τότε πολιτεία καὶ ἡ παρεῦσα Ρωμαίων δυνάμις. ὥστε εἰ καὶ τῇ ὁμοιότητι ἡ αὐτὴ,

co. Cæterùm pictores & artifices illius erunt Aeschines familiaris Socratis, atque ipse etiam Socrates imitandi dexteritate omnes longo interuallo post se relinquentes, qui aliqua cum gratia & venere vnquam pinxerunt aliquid.[1] Aspasiam porrò illam Milesiam, qua cum & Olympius ipse maximè admirandus conuersatus est, exemplum intelligentiæ non malum proponentes, quanta rerum peritia, quanto in officijs ciuilibus acumine, quanta denique industria atque solertia propolita fuerit, hoc omne ad nostram hanc imaginem translatum accurata amusi applicabimus: præterquam quòd illa modica in tabula depicta fuerat, hæc verò Colossea pugnat magnitudine. Lvc. Quorsum ista dicis? Pol. Quoniam ego, Luciane, nequaquam æqualiter magnas imagines esse opinor similes existentes. Nequaquam enim similis est vetus Atheniensium respublica, ac præsens Romanorum potentia. Itaque etsi similitudine illa respondeat,

αὐτὴ, ἀλλὰ τῷ μεγέθει γε ἀμείνων αὐτῆς, ὡς ἂν ἐπὶ πλατυτάτου πίνακος καταγραμμένη. Δεύτερον δὲ καὶ τρίτον παράδειγμα, Θεανώ τε ἐκείνην, καὶ ἡ Λεσβία μελοποιὸς, καὶ Διοτίμα ἐπὶ ταύτας. ἡ μὲν τὸ γεγαλόνοον, ἡ Θεανὼ, συμβαλομένη εἰς τὴν γραφὴν, ἡ Σαπφὼ τὸ γλαφυρὸν τῆς παιδείας· τῇ Διοτίμᾳ δὲ οὐχ ἃ Σωκράτης ἐπήνεσεν αὐτῇ, ἐοικυῖα ἔσται μόνον, ἀλλὰ καὶ τῇ ἄλλῃ σεμνότητί τε καὶ συμβολίᾳ. Τοιαύτη σοι καὶ αὐτὴ, Λυκῖνε, ἀναπείθω ἡ ἐκείνῃ. Λυκῖνε Δί', ὦ Πολυστρατε, θαυμάσιος οὖς. σὺ δὲ ἄλλας γράφε, τὰς τῆς χρηστότητος, ὦ ἑταῖρε, καὶ φιλανθρωπίας ἡ τὸ ἥμερον ἐμφανιεῖ τρόπου, καὶ τοὺς τὸς δεομένους παιδεύεις. Πο. ἀκάθω σοι καὶ αὐτὴ Θεανοῖτε ἐκείνῃ, τῇ Αντηνόρος καὶ Αρήτῃ, καὶ τῇ θυγατρὶ αὐτῆς, τῇ Ναυσικάᾳ, καὶ εἴ τις

deat, hæc tamen potior est magnitudine, veluti in latissimam depicta tabulam. Deinde secundum & tertium exemplum, si lubet, producamus, nimirum illam Theano, ac versificatricem Lesbiam, vnà cum Diotima. Theano quidem animi magnitudinem ad picturam conferet: Sappho autem institutæ vitæ iucunditatem adferet. Porrò Diotimæ non tantùm vt illam laudauit Socrates, similis erit, verùm illi omnibus ingenij ornatissimi dotibus comparata respondebit. Itaque & hanc, Luciane, imaginem dedicatam suspende. LVCIAN Per Iouem, Polystrate, nimiùm admirandam. Sed enim tu, ô amice, alias quoque benignitatis ac humanitatis imagines perge depingere, quæ morum mansuetudinem, tum placidam erga egentes comitatem consueuit ostendere. POL. Proinde & illa Theani comparetur illi, nempe Antenoris coniugi, neque non Aretæ & filiæ eius Nausicaæ: præterea

τις ἄλλη ἐν μεγίσθε πραγμά=
τῶν ἐσωφρόνησε πρὸς τὴν τύ
χην. ἐξῆς δὲ μετὰ ταύτην, ἡ
τῆς σωφροσύνης αὐτὴ γεγρά=
φθω, καὶ τῆς πρὸς τὸν σωσόν=
τα εὐνοίας, ὡς κατὰ τὴν τοῦ
Ικαρίου παῖδα ἐὰν τὴν σώ=
φρονα καὶ τὴν περίφρονα,
ἀπὸ τοῦ Ομήρου γεγραμμένην.
Τοιαύτην γὰρ τὴν τῆς Πενε=
λόπης εἰκόνα ἐκεῖνος ἔργα=
ψεν, ἡ καὶ νῦν Δία, κατὰ τὴν
ὁμώνυμον αὐτῆς, τὴν τοῦ Α=
βραδάτα, ἧς μικρὸν ἔμπρο=
σθεν ἐμνημονεύσαμεν. Λυ.
παγκάλλιστα καὶ ταύτην, ὦ Πο=
λυστράτε ἀπεργάσω· καὶ σχε=
δὸν ἤδη τέλος οἱ ἔχουσιν αἱ
εἰκόνες. ἅπασιν γὰρ ἐπιλέλυ=
σας τὴν ψυχὴν, καὶ τὰ μέγιστα ἐ=
παινῶν. Πο. οὐχ ἅπασαν· ἔτι
γὰρ τὰ μέγιστα τῶν ἐπαινῶν
παρείληπται. λέγω δὲ τὸ ἐν τῇ
λικύτῳ ὄγκῳ γνωμένην αὐ=
τὴν, μήτε τύφον ἐπὶ τῇ εὐ=
πραξίᾳ περιβάλλεσθαι, μήτε
ὑπὲρ τὸ ἀνθρώπινον μέτρον
ἐπαρ-

si qua alia in fortunæ indulgentis affluentia animi modestiam obtinuit. Deinceps verò post hanc modestiæ imago depingatur, ac ostensæ erga conuersantem beneuolentiæ, vt iuxta illam Icari filiam maximè modesta & pudica sit, quemadmodum ab Homero adumbrata est. Talem enim Penelopes effinxit imaginem, atque etiam per louem propter nominis affinitatem, etiam Abradatæ coniugis, cuius paulò antè mentionem fecimus. LVCIAN. *Omnibus profectò modis & hanc præclarè absoluisti immaginem, ô Polystrate, iámque fermè exprimendarum imaginum finem attigisti. nullas enim animi ac laudum partes prætermisisti.* POL. *Nondum omnes: summum enim & maximæ laudis caput omissum est. Dico verò, cùm in tantam rerum magnitudinem euecta sit, vt neque fastu ob blandientis fortunæ prosperitatem intumescat, neque vltra humanæ sortis mensuram efferatur,*

ἐπαρθῶσι, πιστεύοντες τῇ τύχῃ φυλάττειν δι' ἐπὶ τοῖς ἑαυτῶν, μηδὲν ἀπερόκαλον ἢ φορτικὸν φρονοῦντες, καὶ τοῖς πεσοῦσι δημοτικῶς τε, καὶ ἐκ τοῦ ὁμοίου πεσφέρεσθαι, καὶ δεξιώσεις καὶ φιλοφροσύνας φιλοφρονεῖσθαι, τοσούτῳ κοινοὺς τοῖς πεσοῦσιν, ὅσῳ καὶ παρὰ μέγιστον ὅμως γνόμενοι, οὐδὲν τραχὺ ἐμφαίνουσιν. ὡς ὁπόσοι τῷ μέγα δεῖσθαι μὴ πρὸς ὑπεροψίαν, ἀλλὰ καὶ πρὸς εὐποιΐαν ἐχρήσαντο, οὖν τοι καὶ ἄξιοι μάλιστα τῶν παρὰ τῆς τύχης δοθεντῶν ἀγαθῶν ὤφθησαν, καὶ μόνοι ἂν οὗτοι δικαίως τὸ ἐπίφθονον δεδιεφύγασιν. εὐδαίς γὰρ ἂν φθονήσειέν ὧν ὑπερέχοντι, ἢν μυριαδίζοντα ἐπὶ τοῖς εὐτυχήμασιν αὐτοῦ ὁρᾷ, καὶ μὴ κατὰ τὴν Ὁμήρου Ἄτην ἐκείνην, ἐπ' ἀνδρῶν κράατα βεβηκότα, καὶ τὸ ὑποδεέστερον παλαιῶντα. ὅπερ οἱ ταπεινοὶ τὰς γνώμας

offeratur, temerè fortunæ confidens, sed seruata æquabilitate animi, seipsam cohibeat, nihil procacius aut insolentius, quod alijs foret molestiæ, animo concipiens, sed vt erga accedentes populariter affecta sit, ac dextris copulatis eosdem benignè atque amanter suscipiat, Tantò enim his quibus cum sermonem conferunt, sunt acceptiores, quantò altiori fortuna euectæ, nihil superbi fastidij, aut contemptus tragici præ se ferunt: velut omnes illi qui sua potentia non in hoc vtuntur, vt procaciter contemnant alios, sed potiùs vt benignè aliorum subleuent inopiam, illi soli acceptis à fortuna bonis maximè digni habendi sunt: ac soli inuidentiæ malum possunt effugere. Nemo enim facilè ei fortunato inuidebit, quem prosperis rebus affluentibus moderato vtentem animo conspexerit, neq; iuxta[k] Aten Homericam illam super hominum capita incedentem, ac inferiorem calcantem. Quod plerunque euenire solet ijs qui

μας πάσχουσιν ἀπειροκαλίᾳ τῆς τύχης, ἐπειδὰν αὐτὸς ἡ τύχη μηδὲν τοιοῦτον ἐλπίζοντας ἄφνω ἀναβιβάσῃ ἐς πλημύρα τι, καὶ μετάρσιον ὄχημα, οὐ μένουσιν ἐπὶ τῶν ὑπαρχόντων, οὐδ' ἀφορῶσι κάτω, ἀλλ' ἀεὶ πρὸς τὸ ἄναντες βιάζονται. Διγαροῖ ὥσπερ ὁ Ἰκαρος, τακείσης αὐτοῖς ταχέως τοῦ κηροῦ, καὶ τῶν πτερῶν πτερορρυείσων γέλωτα ὀφλισκάνουσιν, ἐπὶ πτερφαλοῦ, ἀς πτόλλῃ καὶ κλύδωνα ἐμπίπτοντες. ὅθεν κατὰ τὸν Δαίδαλον ἐκείνοι τοῖς πτεροῖς, καὶ μὰ πάνυ ἐπέρρυσαν, ἀδότου ὅτι ἐκ κηροῦ λῶν αὐτοῖς πεποιημένα, ἐταμείσαντο δὲ πρὸς τὸ ἀνθρώπινον τὴν φορὰν, καὶ ὑπάπτοντες ὑψηλότερον μόνον τῶν κυμάτων ἐνεχθέντων, ὥστε μὴ δι νοτίζεσθαι αὐτοῖς ἀεὶ τὰ πτερὰ, καὶ μὰ παρέχειν αὐτὰ μόνῳ τῷ ἡλίῳ, οὐδὲ ἀσφαλῶς

humili atque abiecto sunt animo, [l] fortunæ arridentis procacitate intemperanter efferati. Posteà enim quàm [m] à fortuna nil tale sperantes, ex improuiso sublimes in currum quendam volatilem euecti sunt: intra fortunæ mediocritatem consistere nequeunt: neque deorsum elatos torquent oculos, sem semper nituntur in arduum. Quare non rarò veluti Icarus liquefacta illis quamcelerrimè cera, ac alis defluentibus, per præceps in marinos fluctus deuoluuntur, spectatoribus risum exhibentes. Quotquot autem instar Dædali alarum vtuntur remigio, neque admodum in sublime elati volant, certè quòd alæ ex cera illis conglutinatæ sunt, rerum autem abundantiâ ad humanæ vitæ societatem subleuandam ex-

promunt: neque non contenti sunt saltem ab vndis paulò altiores inferri adeò vt crebrò etiam alas volando humefaciant, nec Solis æstui & feruoribus easdem liquefaciendas exhibent, illi tutò iuxtà ac moderatè volatu vtuntur, quem cursum quis-

πῶς τε ἅμα καὶ σωφρόνως διε-
πλεγε· ὅπερ καὶ ταύτῃ
ἄν τις μάλιστα ἐπαινέσειε, δι-
καίου καὶ ἄξιον, παρὰ πάν-
των ἀπολαμβάνειν τὸν καρ-
πὸν εὐχομένῳ τοῦτο τε αὐτῇ
παραμεῖναι τὰ πρὸς, καὶ ἐ-
πὶ πλεῖον ἐπιῤῥεῖν τἀγαθά.
Λυ. καὶ ὅτως, ὦ Πολυστρατε,
γιγνέσθω· ἀξία γὰρ οὐ τὸ σῶ-
μα μόνον, ὥσπερ ἡ Ελένη, κα-
λὸς, καὶ ἱκανῶς δὲ, καὶ ἐρα-
σμιωτέρα ὑπ' αὐτῶν τῶν ψυ-
χῶν σπέπουσε. ἔπρεπε δὲ καὶ
βασιλεῖ τῷ μεγάλῳ, χρη-
στῷ καὶ ἡμέρῳ ὄντι, καὶ δεῦρο
μετὰ τῶν ἄλλων ἀγαθῶν, ὁ-
πόσε δεῖν αὐτῷ, εὐδαιμονῆ-
σαι, ὡς ἐπ' αὐτοῦ καὶ φυῶσα γυ-
ναῖκα τοιαύτῃ, καὶ σωφρόνε-
ν αὐτῷ, ποθεῖν αὐτὸν οὐ γὰρ μι-
κρὸν ἔτι εὐδαιμόνημα γενὴ,
περὶ ἧς ἄν τις εὐλόγως τὸ Ο-
μηρικὸν ἐκεῖνο εἴποι, χρυσέῃ
μὲν αὐτῷ Αφροδίτῃ ἐείσαν τὸ

sum quispiam & in hac maximis efferre laudibus iure optimo possit. Quocirca dignissimum etiam ab omnibus fructum percipit, optantibus vt hæ alæ quamdiutissimè illi permaneant, bonis subinde affatim affluentibus. LVCIAN. *Sic quidem fiat, ô Polystrate: neque enim corporis venustate solùm conspicua est, vt Helenam admiranda forma fuisse constat, sed animo quoque lepido & amabili talibus expolita dotibus spectantes ad se allicit. Digna verò magno illo rege, mansueto existente & affabili habenda est, vt hac quoque præcipua felicitatis parte cum alijs bonis innumeris quibuscunque amplissimè instructus est, fruatur: vt sub illius imperio ea quoque forma & virtute mulier nata sit, & quæ cum illo conuersans arctissimo desiderio eum complectatur. Quippe haudquaquam mediocris felicitatis mulier existimanda est, de qua aliquis Homericum illud commodissimè dicere possit, quod cum aurea Venere de formosi-*

τὸ κάλλος. ἔργα δὲ αὐτῶν Αθηναίη ἐσφαείραν. γυναικῶν γὰρ σωόλως οὐκ ἄν τις παραβλητέη αὐτῇ, οὐ δίμας, οὐδὲ φυήν, φησιν Ομηρος, ὅτ' ἄρ φυγάς, οὔτέ τι ἔργα. Πολυῆθῆ φῆς, ὦ Λυκῖνε. ὥστε ἐ δοκεῖ, ἀναμίξαντες ἤδη τὰς εἰκόνας, ὧν τι σὺ ἔπλασας, πλὴν τοῦ σώματος, καὶ ἃς ἐγὼ τῆς ψυχῆς ἐγραψάμην, μίαν ἐξ ἁπασῶν συνθέντες, βιβλίον καταθέμενοι, παρέχωμεν ἅπασι θαυμάζειν, τοῖς τε νῦν οὖσι, καὶ τοῖς ἐν ὑστέρῳ ἐσομένοις. μονιμωτέρα γοῦν τῶν Αππελοῦ καὶ Παρρασίου καὶ Πολυγνώτου γένοιτ' ἄν, καὶ αὐτὴ ἐκείνη παρὰ πολὺ τῶν τούτων κεχαρισμένη, ὅσον μὴ ξύλου καὶ κηροῦ καὶ χρωμάτων πεποίηται, ἀλλὰ τῶν παρὰ Μουσῶν ἐπινοίαις ἔκασται, ἅπερ ἀκριβεστάτη εἰκὼν

formositatis palmario contendere posit, ingeniosis autem operibus Mineruam æquiparare. Neque facilè quispiam ex omni mulierum numero aliquam illi comparabit neque corporis neq; ingenij gloria, vt idem ait Homerus, neq; item mente & artificiosis operibus. POL. Vera sunt quæ dicis, ô Luciane. Quare si consultum factum tibi videtur commixtis iam in vnum imaginibus, & ea quam tu corporis effinxisti, & ijs quibus ego mentis ingenijq; dotes adumbraui, vnam ex omnibus compositam collecto libello omnibus contemplandam admirandámque exhibeamus, & ijs qui hoc ætatis degunt apud superos, tum etiam illis qui paulò post futuri sunt. Itaq; longè, vt mea fert opinio, hæc erit stabilior & diuturnior, quàm vlla fuit aut Apellis imago, aut Parrhasii, aut Polygnoti. Eaq; ipsa multò plus gratiæ spectantibus exhibuit, quatenus non ex ligno, aut cera, aut coloribus formata, sed solertia atque industria à Musis ad hoc adscitis expressa est: quæ hauddubiè imago

πάντων γνώσεται· ἄρ, σώματος καὶ ψυχῆς ἀρετὴν ἅμα ἐμφανίσας.

imago omnium accuratissimè absoluta futura est, & corporis elegantiam & virtutes animi iuxtà contemplandas ostendent.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM.

Hic ostendit ad cuius archetypi regulam formosa & pudica mulier exploranda sit. Cùm enim absolutissimam imaginem sibi perfici vellet, non ab vno, aut Apelle, aut Polygnoto, aut Euphranore, aut Actione, sed ab his simul omnibus diuiso inter se opere, sibi depingi optauit: ita vt Euphranor comam, Polygnotus decora supercilia, conuenientemque malorum ruborem amictumque: Action labia, Apelles autem reliquum corpus absoluat: cùm tamen Apelles (vt de tribus alijs nihil dicam) non minus egregius pictor fuerit, quàm Cicero orator. Quin potius, quasi quatuor ij quos nominauimus, pictores id opus omnibus modis consummatum reddere non possent, Homerum etiam in eius negotij partem suscepit, plurima quæ ille diuersis excellentissima tributit, in vna exprimi gestiens: nempe quòd, licet quis aliquo in negocio maximè excellat, fieri tamen non possit, quin alij peculiaribus quibusdam virtutibus, magis quàm ille, emineant.

a VENEREM quoque illorum.] *Venerem Gnidiam marmoream, Euploiam à Gnidijs nuncupatam, quam Praxiteles fecit, magni æstimat Lucianus in Amoribus: eam omnium illius statuarum pulcherrimam appellans, vt cui amore captus Macareus Perinthius cùm delituisset noctu, cohæsit. Nec me fugit id Sami contigisse, ab Athenæo id esse proditum, qui volumine 13. Gnidiæ Veneris simulachro effingendo Phrynes amicæ corporis venustatem quasi exemplar imitatum esse Praxitelem contexuit. Valerius Maximus: Vulcani coniugem Praxiteles*

xiteles in marmore quasi spirantem, in templo Gnidiorum collocauit, propter pulchritudinem operis, à libidinoso cuiusdam complexu parùm tutam. b Lemniam.] *Lemniam omnibus Phidiæ operibus anteponit, cui & nomen suum ad eam scripsisse Phidiam refert, ab his qui eam dicârunt, nomen sortitam, credit in Atticis Pausanias: nonnulli à loco, qui est in arce Atheniensium λίμνεϊ nuncupato, vnde & Dionysius Μινεῦ Θ.*

c Venere quæ in hortis.] *De Venere Hortensi, vel potiùs in hortis posita, (Græcè enim ἐν κήποις Ἀφροδίτη.) pluribus in dialogo Meretricio, Mater & Musarium docebimus.* d Phidias.] *Phidias statuarius dijs quàm hominibus effigiendis melior artifex traditur. In ebore verò longè citra æmulum, vel si nihil nisi Minerualm Athenis, aut Olympium in Elide Iouem fecisset, cuius pulchritudo adiecisse aliquid etiam receptæ religioni videtur adeò maiestas operis deum æquauit. Author est Quintilianus lib. 12. Cicero in libro de Oratore ad Brutũ negat Phidiæ simulachris quicquam in illo genere videri perfectius. Hic speciem sui similem in Mineruæ clypeo inclusit, cùm inscribere non liceret, vt ait Cicero lib. Tusc. quæst. 1. Eam si quis dissoluisset, collocationis vniuersam speciem sustulisset, vt ait idem libro de Oratore ad Brutum. Vide ea quæ de eo annotauimus in Parasito. De Phidia quoque memoranda tradit Plinius lib. 34. cap. 8.* e Bouinis.] *Bouis oculo quidem oculorum pulchritudo & nitor significatur. Neque tamen illud omitti debet obtutum amatorium, qui modestia seruata fiat, ad tauri oculos referri solitum à periitissimis Isque plurimum fieri solet in obliquum, & id torum est. Vnde illud βλέπειν ταυρηδὸν: id est, tueri taurinè, siue toruè, quod in Platonis, tum in Xenophontis conuiuijs & Phædone, & alibi eadem ferè sententia positum animaduertas. Tametsi nonnulli rem ad indignationis significatum retraxêre, toruumq; tueri interpretantur, quo significato apud Aristoph. super Aeschylo dictum: ἔβλεψε ταῦρον ταυρηδὸν ἐγκύψας κάτω: id est, Aspexit igitur taurice ad humum lumina deiectus. Hac enim facie iratus Aeschylus inducitur ab Aristoph. Neq; sum nescius torui tatem à taurorum ferocia dictam, vt etymologiarum authores tradunt, qui torui tatem tauri acerbitatem interpretantur. Vide Chiliarcho nostro, Tau-*

rinè

vinè tueri, & limis oculis. f Echo.] *Est ἠχὼ vocis imago, quæ in rupibus cauis aut vallibus repercussa resonat. Vltimas enim voces acceptas iterat, sicut Ouid. de ea ait:*

Reddere de multis vt verba nouissima posset. *Idem:*
Ingeminat voces auditaq; verba reportat.

Physici vocant repercussionem soni ex obiectu laterum loci cauernosi aut concaui. g Pandionis natam.] *Philomelam intelligit, respiciitq; ad fabulam de Progne & Philomela, Pandionis filiabus, tandem versis in aues, hæc in luściniam, illa in hirundinem: de quibus passim multa extant apud poëtas, præcipuè Ouid. in Metamorph.* h Orpheus & Amphion.] *De Orpheo alibi scripsimus Amphion Mercurij & Antiopes filius testudinis suauitate saxa commouisse perhibetur ad cõstruendos Thebanæ vrbis muros. Cuius meminit Horat in arte Poëtica. Extatq; illius simulachrum apud Plin. nat. hist. li 36. ca. 5.*

i Aspasiam Milesiam.] *Huius & aliarum illustrium mulierum Lucianus meminit in Eunucho & Amoribus.* k Aten Homericam.] *ἄτη dea fingitur ab Homero, Il. τ: quam interpretantur noxam, grauissimis mortales implicans calamitatibus, mentesque seducens & perturbans. cui repellendæ & placandæ, Litæ filiæ Iouis sunt oppositæ, quæ tantò sunt tardiores, quantò noxa est grauior. Vide Erasmum in Prouerb. Ira omnium tardissimè senescit, & Budæi annotationes, & lib. 5. de Asse.* l Fortunæ arridentis procacitate intemperanter effesati.] *Cicero in Lælio: Non enim sola ipsa fortuna cæca est, sed eos etiam plerunque efficit cæcos, quos complexa est. Itaque illi efferuntur fastidio & contumacia: neque quicquam insipiente fortunato intolerabilius fieri potest. Atqui hinc quidem videre licet, eos qui antea commodis fuerunt moribus, imperio, potestate, prosperis rebus immutari.*

m A' fortuna nil tale sperantes.] *De fortunæ inconstantia Michaël Hospitalius in Epistola ad Franciscum Lotharingium sic scribit:*

Si gaudet rerum vicibus fortuna, diuq;
Stare loco nescit, si nos huc versat & illuc,
Arbitrioq; suo spoliat, vel honoribus auget,
Idq; alijs belli ducibus si contigit antè

Innume-

Innumeris: tibi si contingere posse putabis.
Noli præteritis nimiùm confidere factis,
Néve feras cœlo caput altius, aut timidum cor:
Neu metue euentus dubios, tristemq; futuri
Temporis inuidiam, leuis aut opprobria vulgi:
Sed quemcunq; dabit finem Deus, accipe grato
Præsentiq; animo causas mortalibus esse
Ignotas voluit, tua sit modò culpa, caueto.

Idem de Caleti & Guinæ expugnatione:

Si mutat fortuna vices, & ludit atrocem
More suo ludum, nunc his, nunc æquior illis.

Veteres cùm Fortunæ plurimùm tribuerent, eamq; negotiorum penè omnium quæcunq; mortales gererent, arbitrum opinarentur, simulachrum eius dextera clauum, sinistra cornucopiæ tenere finxerunt, quòd bona & commoda ab eadem omnia proficisci crediderunt: vnde diuitias & opulentiam, fortunas appellauêre (vt diximus in Luciani Somnio seu Vita) vni illi regendi elargiendiq; facultatem concessam arbitrati. Vt verò inconstantiam eius notarent, vtpotè, quæ vt Horat. ait lib. 1. Carm. Od. 35. possit

Præsens vel imò tollere de gradu
Mortale corpus, vel superbos
Vertere funeribus triumphos.

ΥΠΕΡ ΤΩΝ ἀκόνων. *PRO IMAGINIBUS.*

Vincentio Obsopœo interprete.

ARGVMENTVM.

APologia hæc est eorum quæ superiore dialogo, nimio extollendi studio, vltrà quàm decet ac pium est, de Panthea dicta videri poterant. Priore igitur loco Polystratus accusationem ac reprehensionem Pantheæ recenset, quæ hisce duobus capitibus potissimùm continetur. Primò, quòd immodicè ac nimiùm illam laudârit Lucianus. Deinde quòd etiam cum dijs illa comparârit: quorum prius contra modũ atq; officium verè laudaa-

laudantium ſit, & adulatoris ſpeciem præ ſe ferat: alterum verò etiam impium. & periculoſum. & ab illius natura & ingenio alienum: adeoque contraia ſibijpſi facere Lucianum, qui cùm tantum illius modeſtiã prædicet, interim vltra deos eandem efferat. Hanc accuſationem poſtea etiam ex ſua perſona confirmat Polyſtratus, hortaturq; vt ſcriptum ſiue encomium hoc mutet. Ad quæ Lucianus ita reſpondet, primùm, vt dicat ſe neq; adhuc dum ſatis laudaſſe illam, nedum nimiùm: & quicquid huius fecerit, ex libertate atque officio laudatorum feciſſe: neque hoc adulatorum eſſe. nam alia ratione alioq; fine adulatores laudare, atque verè laudantes. eaque omnia exemplis ac rationibus oſtendit. Alterum autem, quòd illam cum diis contulerit, ita defendit, non eſſe in eo aliquam impietatem, aut inſolentiam. Neque enim illam cum dijs ipſis, ſed cum eorum imaginibus ac ſtatuis comparaſſe. Deinde etiam ſi hoc feciſſet, aliorum tamen exempla extare, quibus factum hoc ſuum tueatur, qui non modò homines cum dijs cõtulerint ſed & deorum nomina ſibi vſurpârint. Ideoque nõ eſſe periculum hinc al quod metuendum, cùm idem antea tam multi etiam philoſophi fecerint.

ΠΟΛΥΣΤΡΑΤΟΥ, καὶ Λυκίνου.

Ἐγώ σοι, ὦ Λυκῖνε, φησὶν ἡ γυνὴ, τὰ μὲν ἄλλα πολλοῦ ἐνάδομαι τοῦ εὐνοίας πρὸς ἐμὲ, καὶ τιμῶν ἐκ τοῦ συγγράμματος· οὐ γὰρ ἄν οὕτως ὑπερεπῄνει τις, εἰ μὴ καὶ μετ' εὐνοίας συνεγράφετο. τὸ

POLYSTRATVS, & Lucianus.

EGo, Luciane, inquit mulier, aliàs quidem magnam tuam erga me beneuolentiam euidenter perſpexi: tum etiam honorem ex libello edito per te mihi habitum, nõ obſcurè animaduerti. Neque enim ita effuſè quiſpiam me laudaret, niſi beneuolentia adductus talia ſcriberet. At vt neſcius

δὲ μόνον ὡς ἂν ἀληθῆς, τοιόν δὲ
δεῖν. οὐδ' ἄπως μὴ χαίρω τοῖς
κολακικοῖς τὸν τρόπον, ἀπά
μοι δοκοῦσιν οἱ τοιοῦτοι, γόητον
εἶναι, καὶ ἄκιστα ἐπιτήδειοι τῇ
φύσει. ἐν δὲ τοῖς ἐπαίνοις
μάλιστα, ὅταν τις ἐπαινῇ με,
φορτικὰς καὶ ὑπερμέτρους
ποιούμενος τὰς ὑπερβολὰς,
ἐρυθριῶ τε, καὶ ὀλίγου δεῖν ἐ-
πιφαίνομαι τὰ ὦτα, καὶ τὸ
πρᾶγμα, χλεύης μᾶλλον, ἢ ἐ=
παίνου ἐοικέναι μοι δοκεῖ· μό=
γις γὰρ τοῦδε οἱ ἔπαινοι ἀνε=
κτοί εἰσιν, ἐς ὅσον ἂν ὀλιγο-
λογίᾳ καὶ γνωμῇ ἕκαστον τῶν
λεγομένων τοῦτον ἐανῶσι· τὸ
δὲ ὑπὲρ τοῦτο, ἀπόπτιον ἤκει,
καὶ κολακεία σφόδρα. καί τοι
πολλοὺς οἶδα, ἔφη, χαίρον=
τας, εἴ τις αὐτοὺς ἐπαινῶν,
καὶ ἃ μὴ ἔχουσι, προσάπτοι τῷ
λόγῳ, οἷον, εὐγήρους ὄντας
ὑδρω

non sis quo ego sim animata animo, sic de me plane persuasum habe. Neque aliàs quidem hominibus ad assentandum eruditis gaudere soleo, sed qui sunt eiusmodi, subdoli præstigiatores mihi esse videntur, ac minimè natura liberi. Cæterùm in laudibus quotiet quispiam præter modum me extulerit, molestis ac immoderatis amplificationibus attollens atque exaggerans omnia pudore quodam afficior, nec parùm abest quò minùs ferè semper aures obstruere soleam. Eáque res subsannatione magis & risu quàm laude mihi digna videtur. Eatenus enim laudes tolerabiles atque ferendæ sunt, quatenus ille qui laudatur, sibi conscius est ab his quæ dicuntur, se non discrepare, sed parem esse encomio. Quodcunque super hoc addidum fuerit, alienum est, & apertæ assentationis suspicione non carebit. Atqui ego permultos noui, inquit, quibus voluptati est, si quis eos laudibus cohonestans, etiam ea oratione adiecerit, à quibus longè latéque alieni sunt: veluti si quis confectæ ætatis vetulos ob iuuenilium annorum

ἀδιαμονίζοι τῆς ἀκμῆς, ἢ ἀμόρφοις οὖσι Νιρέας κάλλος ἢ τὸ Φαώνος πειθάνη, οἴονται γὰρ ὑπὸ τῶν ἐπαινῶν ἀπαγκίζεσθαι σφίσι καὶ τὰς μορφὰς, καὶ αὐτοὶ ἀνηβήσειν αὖθις, ὥσπερ ὁ Πελίας ᾤετο, τὸ δὲ οὐχ οὕτως ἔχει πολλοῦ γὰρ ἂν ὀψέποτε λῶ τίμιος, εἴ τι καὶ ἔργον αὐτοῦ ἀπολαῦσαι δεινὸν λῶ, ἐκ τῆς τοιαύτης ὑπερβολῆς. νῦν δὲ ὅμοιόν μοι δοκοῦσιν, ἔφη, πάσχειν, ὥσπερ ἄν εἴ τινι ἀμόρφῳ πρόσωπον ὄμορφον ἐπιθείη τις φέρων· ὁ δὲ μέγα ἐπὶ τὸ κάλλει φρονοίη, καὶ ταῦτα, πρεσβευόντι, καὶ ὑπὸ τοῦ τυχόντος σωπρεβλῶσθαι δεινὰ μεγάλῳ, ὅτι καὶ γελοιότερος ἂν γένοιτο, αὐτοπρόσωπος φανείς, οἷος ἦν, ὑφ' οὗ κέκαρυπτο. ἢ καὶ νὴ Δί' τις ὑποδήσαιμι κοθόρνους, μὴ πρὸς αὐτὸν ἀνιείσι πρὶν μεγέθους

annorum vigorem felices pronunciauerit: aut illis qui informi sunt corpore, Nirei aut Phaonis adiungat pulchritudinem. Siquidem arbitrãtur immodicis laudum testimoniis suas formas immutatum iri, & senem denuò repubescere. qua in opinione Peliam quoque fuisse non sum ignara, Hoc verò longè secus se habet: nam laus res esset quantiuis pretij, si illa quoque re perinde frui possemus ex eiusmodi dementiente superiectione. Iam verò tale quiddam mihi pati videntur, inquit, ita falsò laudati, ac si quis cuipiam turpi facie atque deformi, laruam admodum venustam efferens apponat porrò ille ob pulchritudinem sibi vehementer placeret, præsertim cùm hæc ab illo auferri possit, & ab occurrente comminuiz vnde maiori quoque risu subsannandus foret, natiuæ faciei deformitate detecta, quam adscititia forma occultauerat, Aut per Iouem, si quis pusilla statura existens, indutis cothurnis super magnitudine contendat cum ijs qui toto ca

γέθους ζῆς ἀφ' ἑωπέσλου ὅλῳ πήχει ὑπερέχουσιν, ἐμέμνησ ἥν τις τοῦτο τινός. ἔφη γυναῖκά τινα τῶν ἐπιφανῶν, τὰ μὲν ἄλλα καλὴν καὶ κόσμιον, μικρὰν δέ, καὶ πολὺ τοῦ συμμέτρου ἀφεῖσθαι ἐπαινεῖσθαι πρός τινος ποιητοῦ ἐν ἄσματι, τοῦ τε ἄλλα, καὶ ὅτι καλή τε καὶ μεγάλη λῷ ἀγεῖρῳ δὲ κοῦφος ἔκαλεν ἐκεῖνος τὸ σύμμετρόν τε καὶ ὄρθιον, τοῦ μὲν δὲ γάνυσθαι ὡς ἐπαίνῳ, καθάπερ αὐξανομένου πρὸς τὸ μέγεθος, καὶ τοῦ χεῖρα ἐπισείειν, τὸν ποιητοῦ τε πολλάκις τὸ αὐτὸ ἄλλον, ὁρῶντα ὡς ἥδοιτο ἐπευφημοῦντα, ἄχρι οὗ τὸν παρόντων τινὰ, πρόκυψαντα πρὸς τὸ ὦς, εἰπεῖν αὐτῷ, πέπαυσο, ὦ οὗτος, μὴ καὶ ἀναστῶσα ποιήσῃς τοῦ γυναῖκα. παραστήσειν δ', καὶ μακρῷ τοῦ γελοιότερον Σπραζονίκου ποιήσειν τοῦ Σελεύ-

bito ex æquo illi collati eum excederent. Mentionem faciebat, & huiusmodi cuiuspiam. Aiebat mulierē quandam ex matronis primarijs, aliàs quidem pulchram & lepidam, corpore autem pusillam, & cui multùm de iustæ staturæ mensura deesset à quodam poëta carminibus celebratam, cùm ob alias quidem virtutes quamplurimas, tum quòd forma esset scitula, & corpore magno & prægrandi: cuius staturam & longitudinis rectitudinem assentator ille Populo conferre non dubitabat. Cæterùm illam laudum illecebris vehementer lætatam esse, quasi mendaci carminis assentatiuncula aliquid exiguo corpusculi modulo accessisset: manumque gestiendo concussisset. Porrò autem poëtam hoc illi crebriùs occinuisse, cùm videret mulierem laudibus vehementer delectari: donec quispiam ex præsentibus admoto ad aurem eius capite, dixisset illi: Desine, ô amice, ne mulierem etiam exurgere facias. Non disimile quiddam huic, multò tamen magis ridiculum affirmabat fecisse Seleuci

Σελεύκου γυναῖκα. τοῖς γὰρ ποιητὰς ἀγῶνα τεθῆναι αὐτῷ περὶ παλάντου, ὅστις ἂν ἄμεινον ἐπαινέσαι αὐτῆς τὴν κόμην. καὶ οἱ φαλακρὰ ἐτύγχανον οὖσα, καὶ ὀλίγας τὰς ἑαυτῆς τρίχας ἔχουσα, καὶ ὅμως οὕτω δεδιαμμένη τὴν κεφαλὴν, ἅπαντων ἐδόντων ὅτι ἐκ νόσου μακρᾶς τοῦτο ἐπεπόνθει, κἄκυ τῶν καταράτων ποιητῶν, ὑακινθίνας τὰς τρίχας αὐτῆς λεγόντων, καὶ οὔλους τινὰς πλοκάμους ἀναπλεκόντων, καὶ σελίνοις τοὺς μηδὲ ὅλως ὄντας ἐκαζόντων. ἁπάντων οὖν τῶν ζητῶν κατεγέλα, τῶν παρεχόντων αὐτοὺς τοῖς κόλαξι. καὶ πεισιτίθεται δὲ, ὅτι μὴ ἐν ἐπαίνοις μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν γραφαῖς, τὰ ὅμοια ποιοῖ κολακεύεσθάι τε καὶ ἐξαπατᾶσθαι θέλουσι. χαίρουσι γοῦν, ἔφη, τῶν γραφέων ἐκείνοις μάλιστα, οἳ ἂν πᾶς τὸ ἀμορφότερον αὐτὸς ἀκά-

Seleuci vxorem Stratonicen, quæ poëtis oblato talento certamen proposuit, quicunque maiori arte atque ingenio eius comam laudibus illustrasset. Atqui caput habebat turpi deformatum caluitio, cui non pauci quidem capilli inerant. Sedenim cùm deformiter calua esset, omnibus exploratum habentibus, ex diuturno morbo ægrotanti capillos defluxisse: nihilo secus tamen audiebat à poëtis execrandis illis assentatoribus, hyacinthinos illius crines dicentibus, & molles quospiam capillorum globos nectentibus, ac apijs nusquam existentem cæsariem comparantibus. Itaque hæc omnia deridebat, vnde adulandi materia assentatoribus suppetit. Addebat præterea illud non in laudibus tantùm vsuuenire solere, sed in picturis quoque easdem assentandi & decipiendi occasiones homines studiosè quærere. Gaudent enim, inquit, mortales pictoribus, cumprimis

εἰκάσωσιν, εἶναι δέ τινας, οἱ καὶ προσαπτουσι τοῖς τεχνίταις, ἢ ἀφιλεῖν τι τῶν ἐνδς, μιλάντερα γράψαθαι τὰ ὄμματα, ἢ ὅ, τι ἂν ἄλλο ἐπιθυμήσωσιν αὐτοῖς προσῆναι, ἢ τὰ λανθάνειν αὐτοὺς, ἀλλοτρίας εἰκόνας σεφνοῦντας, καὶ ὅλην αὐτοῖς ἐοικυίας. ταῦτα δὲ καὶ τὰ τοιαῦτα ἔλεγε. τὰ δὴ ἄλλα ἐπαινεῖν τὸ συγγράμματος, ἐν δὲ τοῦτο οὐ φέρειν, ὅτι θεᾶς εἰκόνα, Ἡρᾷ καὶ Ἀφροδίτῃ ἔοικας. ὑπὲρ ἐμὲ, γὰρ φησι, μᾶλλον δὲ ὑπὲρ ἅπαντας ἀνθρωπίνῳ φύσιν τὰ τοιαῦτα. ἐγὼ δὲ σε οὐδὲ ἐκεῖνα ἀξίωσα, τοῖς ἡρωΐναις παραθεωρεῖν με, Πηνελόπῃ καὶ Ἀρέτῃ καὶ Θεανοῖ, οὐχ' ὅπως θεῶν τοῖς ἀείσαις. καὶ γὰρ αὖ καὶ τόδε πάνυ ἔφη, τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς δεισιδαιμόνως, καὶ ψοφοδεῶς ἔχω. δέδοικα τοίνυν, καὶ κατὰ τοῦ

Κασ-

verò illis, à quibus paulò formosiores depicti sunt. Esse autem nonnullos qui eiusmodi artificibus iniungerent etiam, vt aut aliquid deformitatis aut magnitudinis naso detraherent, aut oculorũ nigritiem atriorem depingerent, aut aliud quiddam quod suæ formæ adiectum concupiuerint. Deinde fraudulenter imponunt alienas imagines coronantibus, quæ nullo modo illis respondent similitudine. Hæc atque eiusmodi dicere solebat, alia quidem in libello tuo collaudans, hoc autem vnum minimè sufferens quòd illam deabus Iunoni atque Veneri comparaueris. Longè enim ista me, ait, aut potius omnẽ humanam naturam excedũt. Cæterũm ego ne illud quidem vnquam in votis habui, vt priscis heroidibus, nimirum Penelopæ & Aretæ, & Theani meam formam conferret: tantum absit vt deabus omnium maximis & præstantissimis comparari postulárim. Etenim vehementer, inquit, res diuinas horreo, atque superstitioso animo reuereor. Itaque periculum est, ne vt

Casiepe-

Κασσιέπειαν ἔνιοι δόξω, τὸν διοῦδον ἔπαινον προσιμιῶν. καὶ δι Νηρέσιν ἐκάνη ἀντεξετάζειν, Ηραν δὲ καὶ Αφροδίτην ὑπεβάλλετο. ὥστε, ὦ Λυκῖν, μεταγράψαι σε τὰ διαῦτα ἐπέλευσεν, ἢ αὐτὰ μὲν μαρτύρασθαι τὰς θεὰς, ὡς ἀπόσης αὐτῆς γέγραφας. σὲ δὲ ἐδέησαι, ὅτι ἀνέσεια αὐτὸν τὸ βιβλίον, οὕτω πρεσβυτεροῦν, ὥσπερ νῦν σοι διάκειται, οὐ μάλα ἐυσεβῶς, οὐδὲ ὁσίως τὰ πρὸς τὸς θεός. ἐδόκει τι ἀσέβημα ἑαυτῆς, καὶ πλημμέλημα τοῦτο δόξειν, εἰ ὑπομένοι τῆν Κνίδιον, καὶ τῆν ἐν Κύπροις ὁμοία λέγεσθαι. καὶ σε ὑπεμίμνησκε τῶν τελεσταῖων ἐν τῷ βιβλίῳ περὶ αὐτῆς ἀρκμένων, ὅτι μετρίαν καὶ ἄτυφον ἔφης αὐτὸν, ἐκ ἀναδεδομένον ὑπὲρ τὸ ἀνθρώπινον μέτρον ἀλλὰ πρόσχεον τῶν πλησίον ποιεμένον. ὁ δὲ ταῦτα ἐπῶν, ὑπὲρ

Cassiepéa eam laudem cupidè ac desideranter affectasse videar. Atqui Nereidibus hæc tantum formæ præstantia opponebatur, Iunouem & Venerem religiosè coluit. Quocirca, Luciane, ista te facta recantatione iussit transscribere, aut ipsas deas testatura est, hæc ipsa se inuita per te scripta esse. Te autem scire voluit, quòd libello non mediocriter discrucietur ita propalàm obambulante, vt nunc is à te informatus est, non nimium piè neque sanctè admodum deorum cultum perdocens. Existimabat verò ab omnibus se visum iri non vulgari peccato obnoxiam, si sustineret Veneri Gnidiæ aut Hortensi se dici similem. Quare te eorum quæ libelli tui in extremis à te de illa prolata sunt, iussit vt submonefacerem, quibus eius animi moderationem omnis fastus nesciam testatus es, quippe quæ super humanam mensuram semet non efferret, sed terræ vicina seruata mediocritate volaret. His ille di-

ὑπὲρ αὐτὸν τὸν οὐρανὸν ἀναβιβάσας τὴν γυναῖκα, ὡς καὶ θεᾶς αὐτὴν ἀπακάσας. ἠξίου δὲ σε μὴ ἀξιωτωτέραν αὐτὴν ἡγεῖσθαι τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὃς τοῦ ἀρχιτέκτονος ὑπισχνουμένου τὸν Ἄθω ὅλον μετασχηματίσειν, καὶ μορφώσειν πρὸς αὐτὸν, ὡς τὸ ὄρος ἅπαν εἰκόνα γενέσθαι τοῦ βασιλέως, ἔχοντα δύο πόλεις ἐν ταῖν χεροῖν, οὐ προσήκατο τὴν θρασυτέραν τῆς ἐπισχέσεως, ἀλλ' ὑπὲρ αὐτὸν ἠνεσάμην τὸ τόλμημα, ἔπαυσε τὸν ἄνθρωπον, οὐ πιθανῶς Κολοσσοὺς ἀναπλάττοντα, καὶ τὸν Ἄθω κατὰ χώραν ἐᾶν ἐκέλευσε, μὴ καταστενοχωρήσειν ὄρος οὕτω μέγα πρὸς μικροῦ σώματος ὁμοιότητα ἐπήνει δὲ τὸν Ἀλεξάνδρου τῆς μεγαλοψυχίας, καὶ ἀνδριάντα μείζω τοῦ τοῦ Ἄθω ἔλεγεν αὐτῷ ἀνιστάνειν, ἐν ταῖς τῶν ἀεὶ μεμνησομένων διανοίαις· οὐ γὰρ μικρᾶς εἶναι γνώ-

ctis, nunc sui oblitus super ipsum cœlum mulierem extollit, deabus illam assimilans. Postulat verò à te ne sementet Alexandro incogitatiorem esse putes, qui architecto quopiam pollicente se Atho totũ transformaturũ, & ad eius simulachrum accommodaturum, vt totius montis vastissima moles regis effigiem obtineret, duas in manibus vrbes habentem: tam prodigiosis pollicitationibus non accessit animo, sed opus architecti viribus maius esse opinatus, hominis temerariam audaciam compescuit, non admodum credibiliter Colossorum magnitudinem effingendo assequentem. Iussit itaque vt suo loco Atho intactum relinqueret, neque montem ita magnum ad tam parui corpusculi similitudinem imminueret. Laudabat autem Alexandrum animi magnitudinis, dicens illum sibi hoc facto maiorem statuam quàm Atho erexisse in hominum animis, apud quos eius rei memoria nunquam esset immoritura. neque enim parui

aut

γνώμης ὑπειδέν οὕτω παραδόξου τιμῶς. καὶ ἑαυτὸν οὐ τὸ μὴ πλάσμα σου ἐπαινεῖν, καὶ τὴν ἐπίνοιαν τῶν ἐκόνων, μὴ γυναικείαν δὲ τὴν ὁμοιότητα· μὴ γὰρ εἶναι τῶν τηλικούτων ἀξίαν, μηδὲ ἐγγὺς, ὅτι μηδὲ ἄλλην τινὰ γυναῖκά γε δέον. ὥστε ἀφίησί σοι ταύτην τὴν τιμὴν, καὶ προσκυνεῖν σου τὰ ἀρχέτυπα παραδείγματα. σὺ δὲ τὰ ἀνθρώπινα ταῦτα ἐπαίνει αὐτὴν, μηδὲ ὑπὲρ τὸν πόδα ἔξω τὸ ὑπόδημα, μὴ καὶ ἐπισωμίσῃ μέ, φησὶν, ἐμβιβαζόν αὐτῶν. λαβὲν δέ σοι ἀπεῖν ἐντεῦθεν, ἀκούω, ἔφη, πομπῶν κεκρυμμένων, ἀν ἀνυθεὶς, ὑμᾶς οἱ ἄνδρες ἴστε, μήδ' Ολυμπιάσιν ἐξεῖναι, οἷς νικῶσι μέγεθος τ' σωμάτων ἀνιστάναι τὸς ἀνδριάντας, ἀλλ' ἐπιμελεῖσθαι τὸς Ελλανοδίκας, ὅπως μηδὲ εἷς ὑπερβάλλεται τὴν ἀλήθειαν, καὶ τὴν ἐξετασιν τῶν ἀνδριάντων ἀκριβεστέραν γίγνεσθαι

aut abiecti erat animi, honorem adeò amplum atque inusitatum cõtemnere. Quin se quoque tuum figmentum laudare aiebat, neq; nõ imaginum industriam admirari: cæterùm similitudinem non agnoscere. Quippe nequaquam dignam esse tantis ac talibus, & minimè harum esse affinem, sed ne aliam quidem mulierem vllam ad eos posse aspirare. Itaq; libenter tuos admirandos honores ei habitos tibi remittit, teq; orat vt natiuo ac proprio archetypo suam faciem adumbres, vtque humano more illam laudibus illustres, neque pedis modum excedat calceus; ne os quoq; mihi, inquit, fortè illi occurrendi obturet. Illud quoque vt tibi exponerem, mihi in mandatis dedit. Audio, inquit, multis confirmantibus (num autem verum sit, vobis viris exploratè compertum) neq; victoribus Olympicis maiores corpore statuas erigi concessum esse: sed curæ esse Hellanodicis, vt ne vnus quidem veritatem excedat temerè, atq; exactissimè statua expen-

θαι δ' τ ἀθλητῶν ἐγκείσεως. ὥστε ὅρα, ἔφη, μὴ αἰτίαν λάβομεν ψεύδεσθαι ἐν τῷ μέτρῳ, ἃ τὰ ἡμῶν ἀναπτύξωσιν οἱ Ἑλλανοδίκαι τῇ εἰκόνα. ταῦτα δὴ ἔλεγεν ἐκείνη. σὺ δὲ σκόπει, ὦ Λυκῖνε, ὅπως μετακοσμήσῃς τὸ βιβλίον, καὶ ἀφαιρήσῃς τὰ ζιαῦτα, μηδὲ σφαλῇς πρὸς τὸ θεῖον, ὡς ἐκείνη πάνυ τι αὐτὰ ἐλυσχίραινε, καὶ ὑπέφευγε μεταξὺ ἀναγινωσκομένων, καὶ παρεκάλει τὰς θεὰς ἵλεως εἶναι αὐτῇ καὶ συγγνώμην, εἰ γελοιακεῖόν τι ἔπαθε· καὶ ζοι ἡ χρὴ τἀληθὲς εἰπεῖν καὶ αὐτῇ ἐμοὶ ζιεστόν τι εἰπεῖν ἔδοξε τὸ μὴ δεῖν πρῶζον ἀκόρεν, ὀδὲν ἐπιμεμνημένῃ, ἐνορῶν ζοῖς γεγραμμένοις. ἐπεὶ δὲ ἐκείνη ἐπανεμνήσθη, καὶ αὐζὸς ἄρχομαι τὰ ὅμοια γιγνώσκειν περὶ αὐτῶν, καὶ παραπλήσιόν τι ἔπαθον, οἷς ἐπὶ τῶν ὁρωμένων πάσχομεν. ἐν

datur ad athletæ certamen, & corporis quantitatem. Quocirca tibi videdum est, inquit, necunde mentiendi causam sumamus in mensura, ac deinde Hellanodicæ vestram subuertant imaginem. Hæc profectò ab ipsa dicta sunt. Cæterùm tu, Luciane, eam cogitationem suscipe, vt diligenter consideres quo pacto libellum mutatum alter exornes, eáq; auferas, ne impietate addùctus in deos flagitiosè peccet, veluti ipsa omnium grauissimè ista tulit, ac planè inter legendum inhorrescebat animo, ac deas vt sibi essent propitiæ suppliciter precabatur. Et sanè ignoscendum est si muliebre quiddam passa est. Atqui si veritas non diffitenda est, ego mihi ipse tale quiddam dixisse visus sum. Quippe initiò audiens delictum non animaduerti, oculos in scripta defixos habens. Postea verò quàm illa mihi fecit indicium, incipio & ipse sentire de illis non dissimilia. Ac propemodum consimile quiddam passus sum, quod in ijs quæ intuemur, sæpenumerò nobis euenit.

Contem

ἢν μὴν πάνυ ἐγγύθεν σκοπῶμέν τι, καὶ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, ἀεὶ ἀκριβῶς διαγιγνώσκομεν· ἢν δὲ ἀφεστῶτα, ἐκ τοῦ συμμέτρου διαστήματος ἴδωμεν, ἅπαντα σφῶν καταφαίνεται τὰ εὖ, καὶ τὰ μὴ οὕτως ἔχοντα. τὸ δὲ ἄνθρωπον ὄντα Ἀφροδίτῃ καὶ Ἡρᾳ εἰκάσαι, τί ἄλλο ἢ ἀντικρὺς ὅτιν εὐτελίζειν τὰς θεάς; εἰ γὰρ ζῶν ζῴοις, οὐχ οὕτω τὸ μικρὸν μεῖζον γίγνεται τῇ παραθέσει, ὡς τὸ μεῖζον ἀφαμικρύνεται, πρὸς τὸ ταπεινότερον καταστρόφον. οἷον, εἴ τινα ἅμα βασίζοιεν, ὁ μὲν μέγας, ὁ δὲ πάνυ τῇ ἡλικίᾳ χαμαίζηλος, εἶτα δεήσειεν ἀπισῶσαι αὐτοὺς, ὡς μὴ ὑπερέχειν θατέρου τὸν ἕτερον, οὐ τοῦ βραχυτέρου ὑπεραυξανομένου, τοῦ γένοιτ' ἄν, καὶ ὅτι μάλιστα ἀκροποδητὶ ἐπιγείρῃ ἑαυτόν. ἐὰν δὲ μέτρον ὁ μάλικον φανεῖσθαι,

Contemplantes enim quippiam in propinquo sub ipsis occulis constitutum, nequaquam accuratè peruidere possumus: at si iusto interuallo disiuncti illud intuemur, omnia liquidiùs comparent obtutui, & quæ bene, & quæ secus se habuerint. Iam hanc hominem existentem Iunoni conferre ac Veneri, quid aliud est quàm præfractè eleuare tantarum dearum existimationem? Siquidem in eiusmodi comparationibus non tam quod modicum est, collatione crescit & maius fit, quàm quod maius est, imminuitur, dum ad id quod vilius fuerat, pertrahitur. Exempli gratia, si duo pariter incederent, alter quidem corpore prægrandi, alter verò per ætatem admodum exiguo, penè humi repens, tandem si æquandi essent, ne alter alterum longitudine excederet: illud nunquam breuiore quantumuis semet extendente fiet, etiam si summis pedibus ipse semet arrexerit. At si eadem ipsis longitudinis obtinendaes

νεῖσθαι, ὁ μείζων ἐκεῖνος ἐπι-
πτύσει, καὶ ταπεινότερον ἀφ-
ανεῖ ἑαυτόν. ὡσαύτως δὲ καὶ
ἐν τοῖς τοιούτοις ἐκόσιν, οὐχ
οὕτως ἄνθρωπος μείζων γί-
νεται, εἴ τις αὐτὸν θεῷ ἀπε-
κάλει, ὡς τὸ θεῖον ἀνάγκη ἐκ
καταβαίνειν, πρὸς τὸ ἐν ἔλεον
ἐπικλινόμενον. καὶ ἐὰν μὴ, ἐκ
ἀρετῆς τῶν ἐπιγείων, ἐπὶ τὰ
οὐράνια ἐκτείνοιτό τις τὸν λόγ-
ον, ἔκπονα ἂν ὁ τοιοῦτος αἰ-
τίαν ἔχοι ἐκ ἀσεβείας αὐτὸ
δρᾶν. σὺ δὲ τοσαῦτα ἔχων
καλὰ γυναικῶν, Ἀφροδίτῃ
καὶ Ἥρᾳ ἐκάσαι αὐτὼ ἐτόλ-
μησας. ἔδει δέον. ὥστε τὸ ἄ-
γαν τοῦτο καὶ ἐπίφθονον ἀ-
φαίρει, ὦ Λυκῖνε· οὐ γὰρ
πρὸς τὸ σὸν τρόπον τὸ τοιοῦτον,
ὃς οὐδὲ ἄλλος ῥᾴδιος πρὸς
τὰς ἐπαίνους, καὶ πρόχειρος ὢν
ἐτύγχανον· ἀλλὰ νῦν οὐκ οἶδ'
ὅπως ἀθρόαν ἐποίησαι τὴν
μεταβολὴν, ἐπιδαψιλευόμε-
νος, καίτοι τίνος φειδο-
μένος

da est æqualitas, maior ille demittat caput necesse est, ac se humiliorem ostendat oportet. Non secus in eiusmodi accidit imaginibus. neque enim perinde tantis incrementis hominis virtus augetur Deo comparati, quàm Dei magnitudo imminuitur ad id quod vilius est inæqualiter deriuata. Atq; si quis terrestrium imperitus ad cœlestia oratione temerè raperetur, minorem ille suspicandi causam præstaret hominibus, hoc à se impietatis impulsu factum esse. Sedenim tibi nulla fuit necessitas tot mulierum speciosissimarum pulchritudinibus extantibus, hanc tam audacter cum Venere atque Iunone comparandi. Itaq; vide, Luciane, quo pacto hoc tam graui inuidia te & illam exoneris. Neq; enim valde hoc moribus tuis familiare est, qui ne aliàs quidem ad laudandũ facilis ac propensus esse consueuisti: at nunc, nescio quo fato impulsus tam subitò mores mutaris tuos, omnem laudum mediocritatem excedendo. Et qui hactenus laudum eras parcissimus,

μεγὰν ἄστος ἐν τοῖς ἐπαίνοις ἀναπίφηνας. ἀπὰ μικρὸν ἐκεῖνο ἀσχημονῆς, ἐν μεταρυθμίσει τὸν λόγον ἤδη διεξιόλομένον. ἐπεὶ καὶ Φειδίαν φασὶν οὕτω ποιῆσαι, ὁπότε ἐξεργάσαιτο τοῖς Ηλείοις τὸν Δία. σάντα γὰρ αὐτὸν κατόπιν τῶν θυρῶν, ὅπότε τὸ πρῶτον ἀναπιτάσας ἐπιδείκνυε τὸ ἔργον, ἐπαυσέν τε ἀτιμμένῶν τι, ἢ ἐπανόντων. ἐτιάζε δὲ ὁ μὲν τὸν ῥῖνα, ὡς παχεῖαν, ὁ δὲ, ὡς ἐπιμηκέστερον τὸ πρόσωπον, ὁ δὲ ἄπο τι, εἶτ' ἐπειδὴ ἀπηλλάγησαν οἱ θεαταὶ, αὖθις τὴν Φειδίαν ἐκλεισάμενον ἑαυτὸν, ἐπανορθῶν καὶ ῥυθμίζων τὸ ἄγαλμα, πρὸς τὸ τοῖς πλείοσι δοκοῦν. οὐ γὰρ ἡγεῖτο μικρὰν ἔνεα συμβολὴν δήμου τοιούτου. ἀλλ' ἀεὶ ἀναγκαῖον ὑπάρχειν, τὸν πολὺν πιθανώτερον ὁρᾶν τὴν νοῦν, ἢ τὴν Φειδίας λῶ.

cissimus, nunc in eisdem effundendis, omnium apparet intemperantissimus. Sed ne hoc quidem dedecori tibi fore putato, si orationem iam editam adhibita lima retractes: quandoquidem hoc Phidiam quoque fecisse perhibent, quo tempore apud Eléos Iouem iam absoluerat. Stetisse enim illum post ianuam, vbi primum opus in lucem productum hominibus visendum ostendisset, sub auscultasiéque quid quisque spectantium laudaret aut reprehenderet. Cæterùm hic quidem nasum reprehendebat, quasi plus æquo crassiorem: alius verò faciem tanquam oblongam: tertius aliud quiddam pictori vertebat vitio. Deinde digressis spectatoribus, rursus Phidiam semet concludentem correxisse, atq; ad multorum opinionem & iudicium imaginem emendasse. Neq; enim mediocre aut contemnendum esse existimabat populi tam numerosi consilium, sed hoc sibi persuaserat necessariò fore, vt multi semper plus plàm vnus peruiderent: tametsi ipse semet Phidiam

esse

λῶ. ταῦτά σοι ἀπ' ἐκείνης κομίζω, καὶ αὐτὸς παρεσεσῶ, ἐν τοῦτός τι ὄφελος ὤν. Λυ. Πολυστρατε, οἶσθ' ὧν ῥήτωρ ἐπιτηδεύεις μὲ, ὃ ποιῶν γοῦν οὕτω μακρὰν, καὶ κατηγορίαν τοσαύτην ἐξωλίσχας κατὰ τοῦ συγγράμματος, ὥστε μηδὲ ἐλπίδα μοι ἀπολογίας ἔτι καταλείπειν. πολὺ ἀπ' ἐκεῖνόγε οὐ δικανικὸν ἐποιήσατε, καὶ μάλιστα σύ, ἐρήμην καταδικάσας τοῦ βιβλίου, μὴ παρόντος αὐτοῦ τοῦ συνηγόρου. ῥᾷστον δὲ, οἶμαι, τοῦτό ἐστι, κατὰ τὴν παροιμίαν, μόνον θέοντα κρατεῖν. ὥστε οὐδὲν θαυμαστὸν, ἃ καὶ ἡμεῖς ἐλπομεν, οὔτε ὕλατος ἡμῖν ἐκχυθέντος ὅτι ἀπολογίας ἀπεστερήθησαν. μάλιστα δὲ τοῦτο πάντων ἀδικώτατον, οἱ αὐτοὶ, κατήγοροι καὶ δικασταὶ ἅμα. πότερα δ' ἂν ἐθέλοις, ἀγαπᾶς τοῖς ἐγνωσμένοις κοῦ-

esse non ignorabat. Hæc tibi ab illa venio adferens, quæ & ipse non possum non probare, ac tibi suadere vt facias, qui & singulari familiaritate & beneuolentia tibi coniunctus sim. LVCIAN. Hactenus quidem ignoraui, Polystrate, te tantum esse rhetorem. Itaque orationem ita prolixam, accusationem ita verbosam aduersus libellum meum effudisti, vt nullam parandæ apologiæ spem mihi fecerit reliquam. Verùm enimverò in hoc forensis iudicij rationem & morem egressi estis, cum primis verò tu, quòd lucubrationem meam indicta causa condemnauris, non assistente illi patrono. Facillimum autem, vt opinor, illud est, iuxta paræmiam, solum currentem vincere. Itaque nihil mirandum est, si nos comprehensi simus, neq; aqua nobis effusa, neque respondendi facultate concessa. Quin potiùs illud omnium est absurdissimum, si vos & accusatoris & iudicis officio iuxtà functi estis. Verum ergo vis, vt rebus iam senatusconsulto decretis contenti

ἡσυχίαν ἄγω, ἢ καταλόγον ἱμερῶον ποιήσω, παλινῳδίαν τινὰ συγγράφω; ἢ δώσετέ μοι ἐφέσιμόν τινα γενέσθαι τοῦ δίκου; Πο. νὴ Δί', ὥσπερ ἔχεις τι δίκαιον ἀπᾶν. οὐ γὰρ ἀντιδίκοις, ὡς σὺ φῂς, ἀλλ' ἐν φίλοις ποιήσῃ τοῦ ἀπολογίαν. ἐγὼ δ' οὐ συνεξετάσθαί σοι ἕτοιμος ἐπὶ τῆς δίκης. Λυ. ἀλλ' ἐκεῖνο ἀνιαρόν, ὦ Πολυστρατε, ὅτι μὴ ἐκείνης παρούσης ποιήσομαι τὸν λόγον. μακαρῶ γὰρ ἂν οὕτως ἄμεινον· νῦν δὲ ἀνάγκη, ἀπ' ἐνδεοῦς ἀπολογεῖσθαι. ἀλλ' εἴ μοι δεῖτε ἀγωνιαφόρος γένοιο πρὸς αὐτοῦ, οἷος παρ' ἐκείνης πρὸς μεγενῆσθαι, τολμήσω ἀναρρίψαι τὸν κύβον. Πο. θάρρει, ὦ Λυκῖνε, τοῦτο γὰρ ἔνεκα, ὡς οὐ φαῦλόν μοι ὑποκειτοῦ ἕξω τὸν ἀπολογίας, πειρώμενος σὺ βραχέων ἀπᾶν, ὡς ἂν μάλιστα μνημονεύσαιμι.

contentus quiescam, an poëtiùs iuxta Himeræum poëtam, palinodiam quandam conscribam? Aut dabitis mihi, prouocandi copiam ad aliud iudicium? POL. Sanè per Iouem, dummodo habeas quod probabiliter & iustè ad obiecta respondere possis. Neq; aduersarijs præsidentibus, vt tu ais, sed amicis cognoscentibus causam perorabis tuam. Ego verò vnà tecum iudicium perpendere quoque paratus sum. LVCIAN. Athoc me non mediocriter conturbat, Polystrate, quòd illa non præsente causa mihi dicenda sit. etenim hoc longè fuerat præstabilius. Nunc verò mihi iusso velim nolim necessarium est defensionem aggredi. At si pollicitus fueris, te talem mihi fore apud illam internuncium, qualem illius apud me egisti, ª audebo iactare aliam. POL. Enimuerò illius rei gratia bonum habe animum, Luciane, quòd me non malum habiturus sis in defendendo responsorem aut interpretē, si quampaucissimis dicere conatus fueris, quò faciliùs memoriā complectar singu-

μι. Λυ. καὶ μὴν πάνυ μὲν ἔδει μακρῶν τῶν λόγων, πρὸς οὕτω σφοδρὰν τὴν κατηγορίαν· ὅμως δὲ σὺ ἕνεκα ἐπιτιμᾶν τὴν ἀπολογίαν. καὶ παρ' ἐμοῦ δίκην τοῦδε αὐτῇ ἀπάγγειλε. Πολυ. μηδαμῶς, ὦ Λυκῖνε, ἀλλ' ὥσπερ αὐτῆς ἐκείνης παρούσης λέγε τὸν λόγον, εἶτ' ἐγὼ μιμήσομαί σε πρὸς αὐτήν. Λυ. οὐκοῦν, ἐπειδήπερ οὕτω σοι δοκεῖ, ὦ Πολυστρατε, ἃ μὲν πάρεσι, καὶ προείρηκε δυνατὰ ἐκείνα, ὁπόσ' σὺ παρ' αὐτῆς ἀπήγγελας, ἡμᾶς δὲ χρὴ τῶν δευτέρων λόγων ἐνάρχεσθαι. καί τοι (ἐγὼ γὰρ ὁ κινδυνεύω πρὸς σὲ εἰπεῖν, ὃ πέπονθα) ἐκ οἶδ' ὅπως φοβερώτερόν μοι τὸ πρᾶγμα ποιοῦνται. καὶ ὡς ὁρᾷς, ἐρρωτηκέναι, καὶ δεδοικα, καὶ μονονουχὶ καὶ ὁρᾷν αὐτὴν οἶμαι, ὡ τὸ πρᾶγμα ποιεῖ μοι τὴν ταραχὴν ποιοῦντα. ἄρξομαι δ' ὅμως, οὐ γὰρ οἷόν τε ἀναβαλέσθαι, ἤδη παρούσης. Πο. καὶ νὴ Δία

singula. LVC. Atqui admodum mihi opus fuerato. ratione longissima ad tam vehementem & acerbam accusationem refellendam. Tuam tamen gratiam quantum potero defensionem decurtabo. Itaque illi hec à me annuncianda curabis. POL. Nullo modo, Luciane, sed tanquam illa praesente orationem habebis. Deinde ego te apud illam imitabor. LVC. Proinde quando ita tibi videtur, Polystrate, illa praestò est, eáq; prædixit videlicet, quæcunque tu ab illa mihi annunciásti. Nobis autem secunda oratio exordienda est. Et sanè non verebor hoc tibi palàm facere quod mihi accidit. Nescio quam mihi trepidationē incusseris, vt planè mediculoso sim animo, quemadmodum vides, iam totus sudo & horreo, ac tantum non illam videre videor, ipsáq; res magnam mihi iniecit perturbationem. Attamen incipiam: neq; enim illa iam præsente mihi patet locus effugij. POL. Verùm per Iouem

Διὰ πολλὴν τὴν εὐμένειαν ἐπιφαίνεται τὸ πρόσωπον φανερὰ γὰρ, ὡς ὁρᾶς, καὶ πολλὴ, ὥστε θαρρῶν λέγειν τὸν λόγον. Λυ. ἐγώ σε, ὦ γυναικῶν ἀρίστη, μεγάλα, ὡς φῄς, καὶ πάνυ τὸ μέτρον ἐπαινέσας, οὐχ ὁρῶ ὅτι τῆς ἀξίας ἐπῄνεσα, ἥλικον αὐτὴ σὺ τοῦτο ἐγκώμιον ὑπὲρ σε αὐτῆς ἐξευρίσκεις, τὴν πρὸς τὸ θεῖον τιμὴν ἐν μεγάλῳ τιθεμένη. σχεδὸν γὰρ ἁπάντων τοῦτο μεῖζον, ὧν εἴρηκα περὶ σοῦ, καὶ συγγνώμη, εἰ μὴ καὶ ταύτῃ σοι προσέγραψα τὴν εἰκόνα, ὑπ' ἀγνοίας με διαλαθοῦσαν. οὐ γὰρ ἂν ἄλλῃ πρὸς αὐτὴν ἐγραψάμην. ὥστε ταύτῃ γε οὐχ' ὅπως ὑπερβάλλεσθαι τοὺς ἐπαίνους, ἀλλὰ πολὺ καταδεεστέρου μοι δοκῶ τῆς ἀξίας εἰρηκέναι. σκόπει γοῦν, ἥλικον τοῦτο παρέλιπον, ὡς παμμέγεθες εἰς ἐπίδειξιν τρόπου χρηστοῦ καὶ νόμου ὀρθοῦ. ὡς ὅσοι τὸ θεῖον

Iouem magnam vultu præ se fert beneuolẽtiam. Viden' vt læta sit atque alacris, & mansueta animo? quare sumpta audacia animo præsentis orationẽ aggredere. Lv. Ego te, fœminarum præstantissima, mirificè, vt ais, & præter modum laudata, non video quo tanto præconio tuas virtutes extulerim, quanto te ipsa nobilitaris encomio, cùm Deorum cultum ita in magnis ponere soleas. Hoc enim fermè omnibus quæ à me dicta sunt, maius est, atque excellentius. Et precor vt benignè mihi dei veniam, quòd neque hac adscripta imagine te honestarim, quæ obstante ignorantia nunquam mihi in mentem venit. Neque enim aliam ante hanc depinxissem citiùs: non vt hæc adiuncta aliquo modo mihi multò minus dixisse

do reliquas excelleret, sed videor, quàm rei dignitas exigebat. Igitur considera, quantum à me solidæ laudis testimonium prætermissum sit, quanta significatio ad faciendum indicium vitæ optimæ & mentis probatissimæ neglecta. Nam[b] quibuscunque

θεῖον μὴ ἐν παρέργῳ σέβουσιν, οὗτοι καὶ τὰ πρὸς ἀνθρώπους ἄριστοι ἂν εἶεν. ὥστε εἰ πάντως μεταποιήσαι δεῖ τὸν λόγον καὶ τὸ ἄγαλμα ἐπανορθώσασθαι, ἀφελεῖν μὲν οὐκ ἄν τι τολμήσαιμι αὐτοῦ, προσθήσω δὲ καὶ τοῦτο, ὥς τινα κεφαλὴν τοῦ παντὸς ἔργου, καὶ κορυφήν. ἐπ' ἐκεῖνον μέγα τοι καὶ πάνυ πολλά σοι ἀδεῖν τῶν χάριν ὁμολογῶ· ἐμοῦ γὰρ ἐπαινέσαντος τὸ μέτριον τοῦ σοῦ τρόπου, καὶ ὅτι μηδὲν ὑπερπιστὸς μηδὲ τύφου μεστὸν ἐνεποίησέ σοι ὁ παρὼν ὄγκος τῶν πραγμάτων, οὐ τὰ τοιαῦτα ἀτιασαμένη τοῦ λόγου, ἐπιστώσω τοῦ ἐπαίνου τῶν ἀληθέστερον. τὸ γὰρ μὴ προσαρπάζειν τὰ τοιαῦτα τῶν ἐγκωμίων, ἀλλ' ἀδέεσθαι ἐπ' αὐτοῖς, καὶ μείζω, ἢ κατὰ σε, εἶναι λέγειν, μετρίας καὶ δημοτικῆς τινος διανοίας δεῖγμα δοκεῖ. πολὺ ἀλλ' ὅσῳ περ ἂν πρὸς τὸ ἐπαινεῖσθαι αὐτὸ ὅτω

moris est deorum immortalium numina non negligenter colere, illi quoque in humanis actionibus optimi censendi sunt. Itaque si omnis oratio retexta de integrò mihi exornanda foret, & imago emendanda, nihil esset quod perperam adimere auderem; illud verò essem additurus, tanquam totius corporis caput atque fastigium. Magnas ergo mihi gratias debere hoc nomine non diffitebor. Siquidem ego cùm animi tui moderationem laudâssem, & quòd nihil procacitatis, aut insolentiæ, au fastus tanta tibi conciliasset rerum magnitudo: his tu in oratione mea reprehensis, veram laudandi rationem compleuisti. Quippe tales laudationes non auidè arripere, sed hisce auditis rubore affici, easque maiores esse testari, quàm vt tuæ mediocritati conuenant, moderati & popularis animi est indicium. At tu quanto impensius hoc erga laudes affecta es animo, tanto te diu-

gniorem

ἔτῳ δόξαν μὴ τυγχάνει, τοσούτῳ ἀξιωτέραν ὑπερεπαινεῖσθαι ἀφφάνεις σεαυτοῦ. καὶ σχεδὸν ἐς τὸν τοῦ Διογένους λόγον περιελήλυθε τοι τὸ πρᾶγμα· ὅς ἐρομένου τινὸς, ὅπως ἄν τις ἔνδοξος γένοιτο, εἰ δόξης, ἔφη, καταφρονήσει. φαίη γὰρ ἂν καὶ αὐτὸς, εἴ τις ἔροιτό με, τίνες εἰσὶ μάλιστα ἐπαίνου ἄξιοι, ὁποῖοι ἐπαινεῖσθαι μὴ θέλουσιν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἴσως ἐξαγάνια, καὶ παρέρχω τὸ πρᾶγμα. ὑπὲρ ἧς οὖν χρὴ ἀπολογήσασθαι, τοῦτό ἐστιν, ὅτι τῇ ἐν Κνίδῳ, καὶ Κύπροις, καὶ Ἥρᾳ, καὶ Ἀθηνᾷ, τὴν μορφὴν ἀναπλάττων, ἔπασα. ταῦτά τοι ἔκμετρα ἔδοξε, καὶ ὑπὲρ τὸν πόδα. περὶ αὐτὸν δὴ τοῦτον ἐρῶ. καί τοι παλαιὸς οὗτος ὁ λόγος, ἀνοσιώτους εἶναι ποιητὰς καὶ γραφέας, τοὺς δὲ ἐπαινοῦντας καὶ μᾶλλον οἶμαι, εἰ καὶ χάμαι, καὶ βάδλω, ὥσπερ ἡμεῖς, ἀλλὰ μὴ ἐπὶ μέτρου φέροιντο. ἐνδέχεται

gniorem esse ostendis, quæ immodicis laudibus certatim celebreris. Ac penè tibi res iuxta Diogenis cecidit sententiam, qui interrogante quopiam, quo pacto quis gloriam potiſtimùm consequi posset: Si gloriam, inquit, contempserit. Dicerem nimirum & ipse interrogante me quopiam, quinam laude digni essent, maximè quotquot laudari grauatè ferunt. At hæc aliena sunt, & præsenti instituto parùm respondentia. Cæterùm de quo mihi respondendi cura incumbit, illud est, quòd Veneri Cnidiæ, atque ei quæ in hortis est; ad hæc Iunonis & Mineruæ formam tuam effingens comparauerim. Hæc, inquam, tibi omnem modum excedere, & vltra pedem visa sunt. Adhæc iam mea delabetur oratio. Et sanè vetus verbum est, [c] poëtas atque pictores esse liberos. Ego verò laudantes maiori libertate dignos esse censeo; [d] tametsi humani aut gressim incedant, quemadmodum nos; nec vlla versiculorum inferantur magniloquentia. Etenim

laus res quædam libera, cuius licentia nullis mensuræ aut magnitudinis, aut breuitatis legibus adstricta est: sed in hoc solo præ omnibus elaborat, vt admirandum, vt omnium amore dignum declaret eum quem laudáit. Ad ego hac via non incedam, ne imprudens ductu imperitiæ hoc tibi facere videar. Illud autem puto tibi non obscurum esse, eiusmodi nobis esse laudatoriarum orationum occasiones, quemadmodum oporteat laudantem vti ad demonstrandum comparationibus, imaginibus, atque similitudinibus. Et fermè summa in hoe sita est, vt aliquid adumbrandi & effingendi: quod ita optimè iudicari potest, non si quis quiddam cum similibus composuerit, neque si cum eo quod vilius est, illud comparauerit: sed si id quod effertur laudibus, quàm poterit effusissimè ad excellentioris archetypum extulerit. Exempli gratia, si quis canem laudaturus, eundem dixerit vulpe maiorem esse, aut fele-

θερον γάρ τι ὁ ἔπαινος, ὀδ' ἔστιν αὐτὸ μέτρον ἐς μέγεθος ἢ βραχύτητα νενομοθετημένον. ἀπὸ τοῦτο μόνον ἐξ ἁπάντων ὁρᾷ ὅπως ὑπερθαυμάσεται, καὶ βελτιστον ἀφανεῖ τὸν ἐπαινούμενον. ὃ μὲν τοιοῦτον ἐγὼ βαδιοῦμαι, μὴ καὶ σοὶ δόξω ὑπ' ἀφελείας αὐτὸ φράσαν. ἐκεῖνο δέ σοι φημὶ δεῖν τὰς ἀφορμὰς τῶν ἐπαινετικῶν τούτων λόγων, ὡς χρὴ τὸν ἐπαινοῦντα καὶ ἀκούσι τῇ ὁμοιώσεσι προσχρῆσθαι, καὶ σχεδὸν ἐν τούτῳ τῷ μέγιστόν ἐστιν εὖ ἐκάσαι. τὸ δὲ εὖ ὥδε μάλιστα κείνοις, ὅν κῶ τις δεῖς ὁμοίοις παραβάλῃ, ὀδ' ἢν πρὸς τὸ ὑποδεέστερον ποιήσεται τοῦ παράθεσιν, ἀλλ' κῶ τις πρὸς τὸ ὑπερέχον, ὡς οἷόν τε, ἐμβιβάσῃ τὸ ἐπαινούμενον. οἷον. κῶ τις κύνα ἐπαινῶν, εἴποι ἀλώπεκος μείζω εἶναι αὐτὸν, ἢ ἀλούρου, ἢ ἀρά-

cum eo quod vilius est, illud comparauerit: sed si id quod effertur laudibus, quàm poterit effusissimè ad excellentioris archetypum extulerit. Exempli gratia, si quis canem laudaturus, eundem dixerit vulpe maiorem esse, aut felenunquid

ἆρά σοι ὁ ζωῖτος δοκεῖ ἐπαινεῖν ἐδύναι; οὐκ ἂν εἴποις. ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἐλύκῳ φάσκει ἴσον αὐτὸν ὑπάρχειν, οὐδ' οὕτω μεγάλως τι ἐπαινοῦσιν. ἀλλὰ τοῦτο τὸ ἴδιον τοῦ ἐπαίνου ἀρτελεῖται, ἢν ὁ λύων τῷ λέοντι ἐοικέναι λέγηται καὶ μεγεθει καὶ ἀλκῇ. ὡς τὸν Οείωνος κυνὰ ἐπαινῶν, ἔφη ποιητὴς κοντοδάμαν αὐτόν· οὕτος γὰρ δὴ κυνὸς ἐντελὴς ἔπαινος. καὶ πάλιν, εἴ τις Μίλωνα τὸν ἐκ Κρότωνος, ἢ Γλαῦκον τὸν ἐκ Καρύστου, ἢ Πολυδάμαντα ἐπαινέσαι θέλων, ἔπειτα λέγοι ἰσχυρότερον ἕκαστον αὐτῶν γυναικὸς γενέσθαι, οὐκ ἂν οἴει γελασθῆναι αὐτὸν ἐπὶ τῇ ἀνοίᾳ τοῦ ἐπαίνου; ὅπου γε ἡ καὶ ἑνὸς ἀνδρὸς ἕλεγον ἀμείνω εἶναι αὐτόν, οὐδ' τοῦτο ἀπέχρησεν ἂν πρὸς ἔπαινον. ἀλλὰ πῶς ἐπήνεσε ποιητὴς εὐδόκιμος τὸν Γλαῦκον, οὐδὲ Πολυδεύκους βίαν

nunquid ille laudandi rationem tibi callere videbitur? non vtique dixeris. Sed neque, quanquam lupo illum æqualem esse dixerit, admodum laudauit magnificé. Sed ibi tandem vero laus absoluitur, si canis leonis similis esse perhibetur, & magnitudine, & membrorum robore: veluti Orionis canem laudans poëta, leonicidam illum esse affirmauit. Et hæc perfecta laus canis est. Rursus sicuti Milonem Crotoniten, aut Glaucum illum ex Carysto, aut Polydamantem laudare foret animus, ac tandem vnumquenque illorum muliere robustiorem fuisse perhiberet, nonne iure optimo ob laudis vecordem stultitiam deridendus esset: quem si vniut viri fortitudinem excessisse dixisset, neque tamen hoc ad cumulatam laudem suffecissset? At quibus laudibus ille eminentis ingenij poëta Glaucum extulit, neque Pollucem

βίαν φύσας ἀνατείναοθαι ἂν αὐτῷ ἐναντίας τὰς χεῖρας, οὐδὲ σιδήριον Ἀλκμάνας τέκνον ὁρᾷς ὁποίοις αὐτὸν θεοῖς ἄγασι, μᾶλλον δὲ καὶ αὐτῶν ἐκείνων ἀπέφηνε; καὶ ὅτι αὐτὸς ὁ Γλαῦκος ἠγανάκτησε τοῖς ἐφόροις τῶν ἀθλητῶν, θεοῖς ἀντιπαντᾶν φήσας, ὅτι ἐκεῖνοι ἐμώαντο τὸν Γλαῦκον, τὸν ποιητὴν, ὡς ἀσεβοῦντα περὶ τὸν ἔπαινον, ἀλλὰ εὐδοκίμουν ἄμφω, καὶ ἐτιμῶντο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, ὁ μὲν ἐπὶ τῇ ἀλκῇ, ὁ Γλαῦκος, ὁ δὲ ποιητὴς ἐπί τε τοῖς ἄλλοις, καὶ ἐπ' αὐτῷ τούτῳ μάλιστα τῷ ἄσματι. μὴ δὴ θαυμάσῃς, εἰ καὶ αὐτὸς ἀπάσαι βοηθόμενος, ὅπερ νῦν τῷ ἐπαινοῦντι ἀναγκαῖον, ὑψηλοτέρῳ ἐχρησάμην τῷ παραδείγματι, τοῦτο ὑποβαλόντος τοῦ λόγου. ἐπὲ δὲ καὶ κολακείας ἐπεμνήσθης, ὅτι μὴ καὶ σὺ μισεῖς τοὺς κολακικοὺς, ἐπαι-

robustissimum, cùm eo ex aduerso manus ausurum conserere, neque ferreum & animosum Alcmenæ filium: vides cuiusmodi illum diis comparauit, quin potiùs ipsis imaginibus illum quàm verisimè expressit? Etneque Glaucus ipse indignentur tulit, Deis inter athletas primarijs collatus celebrari: neque illi vlti sunt aut Glaucum, at poëtam, quasi impiè & contumeliosè in Deos circa laudes agentem: sed vtrique in magna fuerunt gloria, & apud Græcos honore & gratia floruerunt, alter quidem ob præcipuum inusitati roboris specimen, nempe Glaucus: poëta verò cùm propter alia, tum in primis ter doctissimi carminis editionem. Itaque ne mirandum tibi veniat, si & ego assimilare volens, quod laudanti pernecessarium est, exemplo

altiori vsus sim, oratione illud subijciente. Postea verò quàm & in assentationis mentionem incidisti, confirmans et homines assentatione gratiam eblandientes habere odio,

laude

ἐπαινῶ μέν σε, καὶ οὐκ ἐγκλῶ ἄπως ἐθέλω δέ σοι διακρῖναι, καὶ δείσαι τό, τι τοῦ ἐπαινοῦντος ἔργον, καὶ τοῦ τῶν κόλακος ὑπερβολήν. ὁ μὲν οὖν κόλαξ, ἅτε τῆς χρείας ἕνεκα τῆς ἑαυτοῦ ἐπαινῶν, ἀληθείας δὲ ὀλίγον ποιούμενος τοῦ πρόσοιαν, ἅπαντα ὑπερεπαινεῖν οἴεται δεῖν, ἐπιψευδόμενος, καὶ πείθειν παρ' αὐτοῦ τὰ πλείω, ὡς μὴ ἂν ὀκνῆσαι καὶ τὸν Θερσίτου ὠμορφότερον ἀποφῆναι τοῦ Ἀχιλέως, καὶ τὸν Νέστορα φανῆναι τῶν ἐπὶ Ἴλιον στρατευσάντων τὸν νεότατον εἶναι· διομόσαιτο δ' ἂν καὶ τὸν Κροῖσον ὠτὸν ὀξυηκοότερον εἶναι τοῦ Μελάμπου, καὶ τὸν ἰφυὲα ὀξύτερον διδορκῆσαι τοῦ Λυγκέως, εἰ μόνον ἐπιδεῖναί τι ἐλπίσειε ἐπὶ τῷ ψεύσματι. ὁ δέ γε αὐτὸ τοῦτο ἐπαινῶν, οὐκ ὅπως ἐδεῖ ἂν ψεύσαιτό τι, ἢ πειθοῖ τῶν μηδὲ ὅλως πεισόντων, τάδ' ὑπάρχοντα αὐτῷ φύσει ἀγαθά,

laudo te equidem, nec aliter fieri conueniebat: sedenim ego tibi & laudantis opus & adulatoris dementientem superiectionem discernere & diffinire volo. Itaque assentator quæcunque sui compendij gratia laudat: nulla veritatis ratione habita, ea omnia immodicis laudibus extollenda esse existimat. Impudenter autem mentiendo, plura addit de suo, adeò vt non vereatur Thersiten quoq; forma turpissimum, ipso Achille pulchriorem esse ostendere, ac Nestorem inter omnes eos quotquot ad Iliũ pugnaturi venerant, natu esse minimum. Persanctè quoque deieraret Cræsi filium acutiori auditu esse præditum Melampode, præterea Iphnea acutius cernere quàm Lyncea, dummodo spes aliqua consequendi lucri ob mendacium appareat. Porrò autem laudator nequaquam mentitur, aut addere solet aliquid quod in totum in laudato non compareat: sed ea quibus natura præ-

θὰ, καὶ μὴ πάνυ μεγάλα ᾖ πηκαλαβὼν ἐπήνεσε, καὶ μείζω ἀπέφηνε, καὶ τολμήσειεν ἂν εἰπεῖν, ἵππον ἐπαινέσαι θέλων, φύσει κοῦφον, ὃν ἴσμεν ζῴων, καὶ δρομικὸν, ὅτι Ακρον ἐπ' ἀνθεκῶν καρπὸν θέειν, οὐδὲ κατέκλα καὶ πάλιν οὐκ ἂν ὀκνήσειε φάναι ἀκροποδῶν δρόμον ἵππων. καὶ ἢν οἰκίαν ἐπαινῇ καλῶν, καὶ ἄεισα κατοικουασμένων, ἄποι ἂν, Ζεύς τε τοιάδε γ' Ολυμπίου ἔνδοθεν αὐλή. ὁ δὲ κόλαξ τοῦτο τὸ ἐπὶ καὶ περὶ τῆς συβώτου καλύβης ἄποι, εἰ μόνον τι παρὰ τοῦ συβώτου λαβεῖν ἐλπίσειεν. ὅπερ Κώκαθος ὁ Δημητρίου τοῦ πολιορκητοῦ κόλαξ, ἁπάντων αὐτῷ τῶν πρὸς τὴν κολακείαν καταναλωμένων ἐπήνει τὸν βυχὸν ἐνοχλούμενον τὸν Δημήτριον, ὅτι ἐμμελῶς ἐχρίμπτεζε. ὁ μόνον δὲ τοῦζε

ditus est bonis, tametsi non admodum magna sint, extollit, ac maiora cumulatiora esse ostendit. Nec dubitaret dicere, equum laudare volens, natura leuem (vt ea scimus esse animantia) & cursu valentem:

Ille per intactæ segetis vel summa volaret
Gramina, nec teneras cursu læsisset aristas.

Rursus non formidaret dicere velocipedum cursus equorum. Præterea si domus elegans & sumptuosissimè exornata illi laudibus illustranda foret, nihil hæsitabundus diceret:

Talis & intus erat magni Iouis aula suprema.

At hũc versiculũ assentator etiã subulci scrofipasci sordidissimo tugurio accõmodare auderet, si qua modò muneris à sybota recipiendi spes reluceret: veluti Cynæthus ille Demetrij Poliorceteæ assentator, cũm iam omnes assentandi rationes & vias sua parasitatione consumptas cerneret, laudare solitus est Demetrium, quem frequens tussis molestissimè infestabat, quòd dulciter atq; modulatè tussiendo sonaret. Non solùm autem

hoc

τοῦτο ἑκατέρου αὐτῶν γνώ=
ρισμα ὄν, τὸ τὸς μὴ κόλα=
κας ὃν ὀνεῖν καὶ ψύσασθαι
τὸ χαίρειν ἕνεκα τοῖς ἐπαι=
νεμένοις, ἐξαίρειν δὲ τὸς ἐπαι.
νοῦντας τὰ ὑπάρχοντα παρᾶ=
σθαι, ἀλλὰ κἀκείνω ὀλιγῳ
σφαλέσιν, ὅτι οἱ μὴ κό=
λακες, ἐφ' ὅσον οἷόν τε αὐ=
τοῖς χρῶνται τοῖς ὑπερβολαῖς,
οἱ ἐπαινοῦντες δὲ καὶ ἐν αὐ=
τοῖς τούτοις σωφρονοῦσι, καὶ
ἐντὸς τῶν ὅρων μένουσι. ταῦτά
τοι ἀφ' πολλῶν ὀλίγα κολα=
κείας καὶ ἐπαίνου ἀληθοῦς δείγ=
ματα, ὡς μὴ πάντας, ἐπε=
πλάνης τὸς ἐπαινοῦντας, ἀλ=
λὰ σφικείνης, καὶ παρα=
μετρῆς τῷ οἰκείῳ μέτρῳ ἑ=
κάτερον. φέρ' οὖν, εἰ δοκεῖ,
πρόσαγε τοῖς ὑπ' ἐμοῦ εἰρη=
μένοις τὸς κανόνας ἀμφοτέ
ρους, ὡς μάθοις, εἴτε τούτῳ,
εἴτ' ἐκείνῳ ἐοίκασιν. ἐγὼ γὰρ
εἰ μέν τινα ἄμορφον ὅσαν
ἕφλιο τῷ ἐν Κνίδῳ ἀγάλμα=
τι

hoc discrimine vtrq; ab altero internosci potest, quòd ij qui ad assentationem eruditi sunt, non vereantur ad gratiam laudatorum inuerecundè mentiri: laudatores verò, corporis animiq; dotes plus iusto extollere: sed & in hoc non mediocri interuallo inter se discrepant, quòd assentatores vbicunq; potuerint, immodicis vtuntur hyperbolis: porrò autem encomiastæ in hisce vtendis moderationem magistram sequuntur, ac intra certos fines se cohibent. Hæc sanè perpauca ex infinitis adduxi, adulatoris & veteri laudatoris signa atque discrimina, ne omnes quotquot aliorum concinnandis student præconijs, innocenter in suspicionem à te rapiantur: sed diligenter discernas, atque vtrunque proprio pede ac modulo metiaris. Age itaque si videtur, & ea quæ à me dicta sunt, ad vtriusq; canonem expende, vt cognoscas num rectiùs huic an illi sim conferendus. Siquidem ego si inamabilis atq; odiosæ formæ Cascam quandam Cnidio simula-

τι ὁμοίαν, γόης ἂν, καὶ τοῦ Κωκυτοῦ κολακικότερος ὄντως νομιζοίμην. εἰ δὲ τοιαύτην ὑπάρχουσαν, οἵαν πάντες ἴσασιν, ὁ πάνυ ἐκ πολλοῦ δεδήματος λῶ τὸ τόλμημα, τάχα οὐνεῖ φάνῃς, μᾶλλον δὲ ἤδη ἄρχει, ἐπαινῶν μοῦ σοι ἐς τὸ κάλλος ἐφάθω, ἀντιπέρθονον μοῦ τοι ποιήσασθαι τὴν ἔπαινον ἐχέλω, ἅμα μὴ θεοῖς ἀπεικάζειν ἄνθρωπον ὄσαν. ἐγὼ δὲ (ἤδη γάρ μοι πεφάνεται τἀληθὲς εἰπεῖν) ὁ θεοῖς γε, ὦ βελτίστη, ἄκουσα, τεχνιτῶν δ' ἀγαθῶν δημιουργήμασι, λίθου καὶ χαλκοῦ, καὶ ἐλέφαντος πεποιημένοις. τὰ δ' ὑπ' ἀνθρώπων γεγενημένα, οὐκ ἀσεβὲς οἶμαι ἀνθρώποις εἰκάζειν. ἐκτὸς δὲ μὲν σὺ τοῦτο εἶναι τοῦ Ἀθηναῖον ὑπέλαβες, τὸ τοῦ Φειδίου πεπλασμένον, ἢ τοῦδε τοῦ ὀρανίαν Ἀφροδίτην, ὃ ἐποίησε Πραξι-

chro comparâssem, meritò præstigiatoris vituperationem apud te incurrerem, ipsoque Cynætho adulantior esse iustissimè existimarer. Sin verò eam quam omnes eiusmodi esse non ignoramus, non erit mihi vehementer vitio vertenda ista audacia. At dices fortasse, aut potiùs iam dixisti, Quod ad pulchritudinem laudandam attinet, tibi concessum sit: sedenim conueniebat laudem nulli iniuriæ obnoxiam facere, neque deabus immortalibus hominem me existentem comparare. Ego verò (cò enim adducor, verum reticere non possim) te, ô præstans animi mulier, nequaquam deabus comparaui, sed eximiorum artificum monumentis atque operibus ex lapide, aut ære, aut ebore confectis. Iam ea quæ hominum elaborantur industria, hominibus assimilare, impium esse non arbitror. Nisi forte tu Mineruam esse suspicata sis, simulachrum illud cuius auctor atque opifex extitit Phidias: aut hoc cœlestem Venerem, quod in Cnido non ita pridem penicillo & coloribus adumb-

Πραξιτέλης ἐν Κνίδῳ, ὁ πα-
νυ ποιῶν ἐτῶν. ἀλλ' ὅρα, μὴ
ἄσημον ᾖ, τὰ διαῦτα περὶ
τῶν θεῶν δοξάζειν, ὧν τάς
γε ἀληθεῖς εἰκόνας ἀνεφίκτους
ἐν ἀνθρωπίνῃ μιμήσει ἔγω
γε ὑπολαμβάνω. εἰ δὲ καὶ ὅ,
τι μάλιστά γε αὐτοῖς ἐκείνοις ἔπασα, οὐκ ἐμὸν τοῦτο ὁ.
δὲ ἐγὼ πρῶτος ταύτῃ ἐτε-
μόμην τῷ ὁδῷ, ἀλλὰ πολ-
λοί, καὶ ἀγαθοὶ ποιηταί, καὶ
μάλιστα ὁ πολίτης ὁ σὸς Ο-
μηρος, ὃν καὶ νῦν ἀναβι-
βάσομαι συναγωνιούσοντά
μοι ἐδεμία μηχανῇ, μὴ ἀχὶ
καὶ αὐτὸν σὺν ἐμοὶ ἀλῶναι.
ἐρήσομαι δείνιν αὐτὸν, μᾶλ-
λον δὲ σὲ ὑπὲρ αὐτοῦ (καὶ γὰρ
δεμνημονεύεις, οἷ ποιήσα, τὰ
χαριέστατα τῶν ἐρραψῳδη-
μένων αὐτῷ) τί σοι ἐκεῖνο
δοκεῖ, ὁπόταν περὶ δ' ἀχμα-
λότος λέγῃ δ' Βρισηίδος ὅτι
κλαυσῇ Ἀφροδίτῃ ἐκείνῃ, ἐπεύ-
θει δ' Πάτροκλον; εἶτα μετὰ
μικρόν, ὡς οὐχ ἱκανὸν, εἰ μόν-
νη τῇ Ἀφροδίτῃ ἐοικυῖα ἔσα,

adumbratiũ fabricauit Praxiteles. At vide ne absurdum sit talem de deabus opinionem animo concipere, quarum veras imagines nulla (vt ego arbitror) humana industria aut imitatio potest assequi. Quòd si etiam maximè illis te assimilassem, non meum hoc erat inuentum, neq; ego primus hanc laudandi viam inueni aut aperui, sed poëtæ sanè multi & eximij, cumprimis verò Homerus, conciuis tuus, quem etiam nunc ab inferis excitabo, vt suo me tueatur patrocinio: neque periculum est, ne & ipsa vnà mecum capiatur. Itaq; ipsum interrogabo, aut potiùs te illius loco, (etenim crebra lectione monimenta ab illo multis vigiliis elaborata, percurris: quod præclarè facis) quid tibi illud videtur, vbi de captiua Briseide sic loquitur, quòd aureæ Veneri similis Patroclum oc

Εἶπε

cisum defleuerit? Deinde paulò pòst, quasi parùm esset illam Veneri formositatis elegantia parem esse, addit ita inquiens:

Sic

Εἰπὲ δ' ἄρα, φησὶ, κλάουσα γυνὴ ἐκεῖνα θεῖσιν, ὁπόταν οὕτω διακεῖται λέγῃ, μισεῖς κἀπέκεινον, καὶ ἀπορρίπτεις τὸ βιβλίον, εἰ δίδως αὐτῷ ἐλευθεράν ἐν τῷ ἐπαίνῳ; ἀλλὰ μὴν σὺ μὲν δῶς, ὁ γε τοσοῦτος ἀὼν δίδωκεν, ὅδ' ἔστιν ὅς εἰς αὐτὸν ἐπὶ τούτῳ κτίσαντο· οὐδὲ ὁ μαστίξας τολμήσας αὐτοῦ τὴν εἰκόνα, οὐδὲ ὁ τὰ νόθα ἐπισυμμιγνύμενος τῶν ἐπῶν, ἐν τῇ παραγραφῇ τῶν ὀβελῶν. εἶτα ἐκείνῳ μὲν ἐφεθίσεται, βάρβαρον γυναῖκα, καὶ ταῦτα κλαίουσαν, τῇ χρυσῇ Ἀφροδίτῃ ἀκάσα· ἐγὼ δ', ἵνα μὴ τὸ κάλλος ἄπω, διότι μὴ ἀνέχῃ ἀκέουσα, οὐκ ἂν παραβάλλοιμι ἀκόσι θεῶν γυναῖκα φαιδρὰν καὶ μειδιῶσαν τὰ πολλὰ, ὅπερ θεοῖς ὅμοιον ἄνθρωποι ἔχουσιν; ἐπὶ μὲν δὴ τοῦ Ἀγαμέμνονος ὅρα, ὅσον αὐτὸς φασὶν ἐποιήσατο τῶν

Sic itaque est mulier lachrymans effata deabus Consimilis.

Hæc ergo quoties dixerit, num propterea illum odio prosequeris, ac librum è manibus proïjcis: an potiùs illi eam in laudando libertatem permittis? At, qui etsi tu illi eandem non permiseris, tamen tanta seculorum series atque vetustas illi concessit, neque vnquam inuentus est qui hoc in eo malitiosè reprehenderit, neque ille qui eius imaginem flagellare ausus est, neque qui versiculos nothos atque suppositios censoria virgula aut obeliscis notare aggressus est. Iam si illi permissum est mulierem barbaram insuper & plorantem aureæ Veneri comparare: ego, vt pulchritudinem taceam, propterea quòd non suffers coràm laudari, non comparem Dearum imaginibus mulierem lætam & hilarem, & cumplurimùm ridentem suauissimè, quod homines cum dijs commune habent? In Agamemnone verò laudando vide quantum

Deorum

τῶν θεῶν καὶ ὡς ἐταμισύσατο τὰς εἰκόνας εἰς τὸ συμμετρον· ὡς ὄμματα μὲν φησι, καὶ κεφαλὴν ἴκελον αὐτὸν εἶναι τῷ Διΐ, καὶ Ἄρεα δὲ τὴν ζώνην, στέρνον δὲ τῷ Ποσειδῶνι, διαιρῶν τὸν ἄνθρωπον κατὰ μέλη, πολὺ ζοιότατον θεῶν εἰκόνας. καὶ αὖ πάλιν βροτοποιῶν Ἄρεα φησὶν ὅμοιον εἶναι, καὶ ἄκτορ ἄκτορ, θεοειδῆ τε Φρύγα, τὸν τοῦ Πειάμου, θεοείκελον πολλάκις τὸν Πηλέως. ἀλλὰ ἐπάνειμι αὖθις ἐπὶ τὰ γυναικεῖα τῶν παραδείγμάτων. ἀκούεις γὰρ δήπου αὐτοῦ λέγοντος, Ἀρτέμιδι εἰκέλη, ἠὲ χρυσῇ Ἀφροδίτῃ, καὶ οἴη δ' Ἀρτέμις εἶσι κατ' ὄρος. ὁ μόνον δὲ τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς θεοῖς ἀπεικάζει, ἀλλὰ καὶ τὴν Εὐφόρβου κόμην, τοῖς Χάρισιν ἀπεικάσας· καὶ ταῦτα, ἅμαρτι δεδευμένην. καὶ ὅλως, τοσαῦτά ἐστι τὰ ζοιαῦτα, ὡς μηδὲν εἶναι τῆς ποιήσεως μέρος, ὃ μὴ τοῖς θείοις εἰκόσι δεικνύμενον.

Deorum existimationi parserit, & quàm vndique ad cõcinnitatem imagines sumptas à Dijs exprompserit, quem & oculis & capite Ioui similem esse perhibet, porrò Marti cinctura, pectore autem Neptuno, diuidens hominem penè membratim, ad tantorum Deorum imagines collatum. Et rursus hunc homicidæ Marti similem esse ait, ac alium alij Deo conferens, deformem Phryga illum Priami filium, quoties esse ostendit? Sepenumerò Deo similem Pelidam pronunciat. At rursus ad muliebria exempla regrediar. hauddubiè enim illum alicui dicentem audisti:

Hæc pulchræ est similis Veneri, simul atq; Dianæ.

Nõ solùm aut ipsos homines Dijs cõponit, verũ Euphorbi quoq; comam assimilauit Gratijs, & hanc sanguine madentem, & puluere deturpatam. In summa, earũ rerum tanta est apud Homerũ copia, vt nulla sit pars poëseos, quæ non diuinis comparationibus exornata

κικόσμηται. ὥστε ἢ κακεῖνα ἐξαληλίφεσθαι, ἢ καὶ ἡμῖν τὰ ὅμοια τολμᾶν ἐφεῖσθαι. οὕτω δὲ τὸ κατὰ τὰς ἐπόνας, καὶ τὰς ὁμοιώσεις, ἀνεύθυνόν ἐστιν, ὥστε Ὅμηρος καὶ τὰς θεὰς αὐτὰς ἐκ ὤκνησεν ἀφ' τῶν ἐπαπόνων ἐπαινέσαι. τὸν γὰρ τῆς Ἥρας ὀφθαλμὸν ζῆς τῶν βοῶν ἔπασεν. ἕτερος δέ τις ἐοβλέφαρον τῷ Ἀφροδίτῃ ἔφη. τῷ μὲν γὰρ ῥοδοδάκτυλον τὶς ἀγνοεῖ, τῶν κατὰ ἐπ' ἐλάχιστον τῇ Ὁμήρου ποιήσει ὠμιλικότων: καί τοι τὰ μὲν τῆς μορφῆς ἔτι μετριώτερα, ἅ τις θεῷ ἐοικυῖα λέγεται, ἀλλὰ τὰς εὐγενείας αὐτὰς πόσοι ἐμιμήσαντο τὰς τῶν θεῶν, Διονύσιοι καὶ Ἡφαίστιωνες, καὶ Ζήνωνες, καὶ Ποσειδώνιοι καὶ Ἑρμαῖοι καὶ Ἀγορανόμοι. Λητὼ δέ, γυνή τις ἐγένετο Εὐαγόρου, τοῦ Κυπρίων βασιλέως, καὶ ὅμως οὐκ ἠγανάκτησεν ἡ θεός, λιθοποιήσασα λίθον αὐτήν, ὥσπερ τὴν Νιόβην,

nata sit. Itaque aut hæc veluti perperam scripta expungantur; aut mihi similia audendi libertas non intercludatur. Tanta verò est in similitudinibus & comparationibus adducendis licentia, vt Homerus etiam deas ipsas non dubitarit laudare ab inferioribus. Nem Iunonis oculos bouinis comparauit: alius autem quispiam Veneris palpebras composuit violis. Nam auroram rhododactylum quis ignorat, vel ex ijs qui minimum operæ in euoluendo Homero ponunt? Atqui quod ad formam attinet, planè temperanter & moderatè mihi factum videtur, si quis Deo similis esse perhibetur. Verùm quo numero illi comprehendendi sunt, qui deorum compellationes imitati sunt, ac Dionysij, & Hephæstiones, & Zenones, & Meptunij, & Mercuriales nominati sunt? Fuit quædam Latona Euagoræ Cypriorum regis vxor: nec tamen dea indignata est, quamuis illam in lapidem, quemadmodum Niobem

Νόβλω, ἀπεργάσασθαι· ἐῶ γὰρ τοὺς Αἰγυπτίους, οἵπερ καὶ δαιδαιμονέστατοί εἰσι πάντων, ὅμως τοῖς θεοῖς ὀνόμασιν ἐπιχωμάζουσι. σχεδὸν γὰρ τὰ πλεῖστα οὐδὲ εἰς οὐρανὸν ἔστιν, ὥστε ἔπρός γε σὲ τὸ ζητοῦν ψαφοδεῶς δεδιέναι πρὸς τὸν ἔπαινον. εἰ γάρ τι ἐν τῷ συγγράμματι πεπλημμέλεται εἰς τὸ θεῖον· οὐ μὴ ἀνόθαι αὐτὸ, ἐκτὸς εἰ μή τινα νομίζεις ἀκροάσεως ἀθεμίτου εἶναι. ἐμὲ δὲ ἀμωνῦνται, οἱ θεοί, ἐπειδὰν πρὸς ἐμὲ τὸν Ὅμηρον, καὶ τοὺς ἄλλους ποιητὰς ἀμωνῦνται. ἀλλ' ὀλίγῳ ὕστερον τὸν ἄριστον φιλοσόφων ἠμώναντο, εἰκόνα θεοῦ τὸν ἄνθρωπον ἀπόντα εἶναι. πολλὰ ἔτι ἔχων πρὸς σὲ ἐπεῖν, Πολυστράτε ἕνεκα τούτου παύσομαι, ἵνα καὶ ἀπομνημονεύσας ῥαιδίως τὰ εἰρημένα. Πο. οὐκ οἶδα, εἴ μοι τοῦτο ῥαιδιόν ἐστι, ὦ Λυκῖνε, μακρὰ

Nioben, potuisset conuertere: vt silentio prætercam Aegyptios, qui tametsi ex omnibus gentibus Deos habeant infelicissimos, diuinis tamen nominibus ad satietatem vsque vtuntur. penè itaque plurima pars è cœlo illis pertracta est. Quare nihil est, quod ob laudem hanc vlla animi consternatione perturbata sies, vltionem aut supplicium à superis metuens. Nam si quid in eo libello aduersus Deos peccatum est, tu extra noxiam es, nisi putes & in auditione culpam quandam esse: de me verò deorum vltio sumptura est supplicium, posteaquam ante me Homerum & alios poëtas irati superi vlti fuerunt. At nondum philosophorum omnium principem punierunt, qui hominem Dei simulachrum esse testatus

est. Multa adhuc ad te dicenda supersunt, attamen huius Polystrati gratia dicendi finem faciam, vt dicta nostra facilius memoria repetita tibi referre possit. POL. Haud scio, Luciane, num hoc mihi amplius promptum factu sit:

tam

μακρὰ γὰρ εἴρηκάσι, καὶ ταῦτα, καὶ ὑπὲρ τὸ ὕδωρ τὸ ἐκχυνόμενον. πειράσομαι δ' ὅμως ἐπιμνησθῆναι αὐτῶν· καὶ ὡς ὁρᾷς, ἤδη ἀφεσβῶ παρ' αὐτὴν, ἐπιβυσάμενος τὰ ὦτα, ὡς μή τι παρεμπεσὸν ἄπο συγχέῃ τὴν τάξιν αὐτῶν, εἶτά μοι σωιέπεσθαι συμβῇ πρὸς τῶν θεατῶν. Λυ. αὐτῶν σοι μελήσει, ὦ Πολύστρατε, ὅπως ἄεισα ὑποκείνη. ἐγὼ δὲ, ἐπειδὴ ἅπαξ σοι τὸ δρᾶμα παραδεδώκα, καὶ μὴν ἐκ πόδων ἀφεστήξομαι· ὁπόταν δὲ τὰς ψήφους ἀνακηρύττωσι τῶν ἀθλητῶν, τότε ἤδη καὶ αὐτὸς παρέσομαι, ὀψόμενος ὁποῖόν τι τὸ τέλος τοῦ ἀγῶνος ἔσται.

tam enim verbosè ista proloquutus es, ac vltra effusæ aquæ spacium. Attamen quoquo modo meminisse conabor: & quemadmodum vides, iam ista ad illam deferre studeo obstructis auribus, ne qua pars elapsa, orationis seriem mihi confundat, ac ego deinde à spectatoribus explosus, ronchis & sibilis illudar. LVC. Istud sanè tibi curæ erit, Polystrate, vt quamoptimè respondeat. Cæterùm ego, quoniam tibi semel fabulam desaltandam tradidi, in præsens quidem excedam è medio: proclamatis autem iudicum calculis, iterum præstò ero, visurus quómnam finem hoc certamen habiturum sit.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

a AVDEBO iactare aleam.] *In prouerbio est, Iacta est alea: cùm sic incapta est res, vt desistere integrum non sit. quod Cæsar traiecturus Rubiconem vsurpauit, & pro euentu rei dubio ponitur. Lucianus:*

—placet alea fati
Alterutrum mensura caput—.

Aleam ab inuentore dictam quidem tradunt. Est autem tabula lusoria, quæ & latruncularia & pyrgus, & aliuius, & alicolu

æolus vocatur, rotunda illa tabella rotulæ instar, quæ mouetur. Idem Lucianus in Harmonide: Itaque iuxta prouerbium, In vno viro iecimus aleam. In Saturnalibus aleam dixit naufragium. Vide quæ ibi annotauimus. b Quibuscunque moris est deorum numina colere.] *Viri py, viri sunt optimi. Pietas enim fons virtutum. Vbi autem non pietatis, ibi nihil est boni in homine quantumuis erudito, sapiente, eloquente, potente, opulento.* c Poëtas atque pictores.] *Sentit liberum esse poëtis atque pictoribus, impunè quicquid velint fingere. Nam poëtæ numine agunturr, eoque illis frustra præscriberetur. Idem in Demosthenes encomio: Atqui poëticum genus liberum. Est plurimũ cognationis inter poëticen & picturam. Proinde* Horat. de Arte poët.

Vt pictura poësis erit, quæ si propiùs stes,
Te capiet magis, &c.

d Tametsi humi incedant.] *Humi incedere dicuntur, qui pressiore humiliorèque vtuntur oratione, semper quasi iacente, nunquam assurgente.* e Te homines assentatione gratiam.] *Nullum enim animantium genus assentatoribus, ait Plutarchus, perniciosum magis, nullum quod citiùs iuuentutem in præcipitium agat: nullum quod faciliùs fortunas, honores, vitam denique ipsam radicitùs euertat. Ideoque Diogenes interrogatus, quæ bestia morsum haberet nocentissimum: Si de feris, inquit, interrogas, ebrectator: si de ciuibus, adulator. Nam veluti aucupes blandulo quodam stridore simplices auiculas in viscum implicant, aut in pedicas iniciunt, ita pellicit homines adulatio, & mox in omne scelus impellit.* f Discernere & diffinire.] *Qui pabuli causa potentiori alicui assentatur, & risum mouet, eum βωμολόχον, & παράσιτον vocant Græci. Neque verò multùm interest inter scurram & assentatorem, quem illi κόλακα nominant, aut si quid interest, Lucianus tamen sæpè scurram pro assentatore accipit. Hic autem assentatorem à laudatore distinguit, ac separat Horatius lib. 1. Epist. ad Lollium 2. ab amico. M. Tullius libro 2. de Oratore ad Q. Fratrem, scurrem ab Oratore faceto & vrbano. Aristoteles libro 2. de Moribus ad Nicomach.* φίλον: id est, *amicũ medium constituit, inter eum, qui omnia loquitur ad voluntatem, nun-*

quam alterius orationem improbat, aut refellit: & eum, qui in omni sermone & congressu acerbum, atque insuauem se præbet, quem ἀνόστεον & ἀνόκολον nominat. Assentator, siue parasitus, siue scurra, plus æquo officiosus est, ita vt facilè appareat, arcessitam, & de industria quæsitam, & simulatam esse blanditiam. Sic enim orationem potentioris amici blandissimè excipit, atque iterat, vt eum quammaximè admirari, probareq; videatur. Solet porrò de se, quammaximè fieri potest, deprahere vires, & facultatem, suaque omnia quammaximè extenuare, atque eleuare, eipsum denique deridere: Diuitis autem parcere, ei omnia tribuere, eumque suspicere & admirari. Verba diuitis cadentia tollit, & excipit, vt ait Horatius. Ad hæc, si sit ei, exempli causa, sermo aliquis cum diuite indoctissimo, & infantissimo infrituius, cùm sit ipse disertus, eruditus & eloquens, is suam eloquentiam, quammaximè poterit, extenuabit, & occultabit, atque vltro hæsitabit, ac balbutiet, vt diues ille quàm disertissimus, ac facundissimus esse videatur. Vide Plutarchi librum de dignoscendo amico ab adulatore.

ΛΟΥΚΙΟΣ Η ΟΝΟΣ. LVCIVS, SIVE ASINVS.

ARGVMENTVM.

IOcosa quædam & ficta narratio est, quo pacto videlicet in Thessaliam profectus studio discendæ artis Magicæ, ibi à puella quadam, dum in auem conuerti, cóque periculum artis facere cupit, in asinum mutatur, ac deinde varia fortunæ atque locorum vicissitudine, rusticis, vrbanis, sacris, profanis diuenditus, ad postremum cùm in theatrum quoq; spectaculi de se præbendi causa introductus esset, deuoratis, quas ibi tum fortè cōspexerat rosis, in pristinam hominis figuram iterum redierit. Præcipuè autem admiratione digna est, mira casuum atq; periculorum varietas, quibus sursum atq; deorsum iactatum sese, interim etiam benè acceptum fingit, vt non immeritò prorsus putârint quidam voluisse Lucianum,

num totius humanæ vitæ ſpeciem atque imaginem quandam ſub hoc luſu proponere, videlicet quàm varij caſus, quàm fallax & inconſtans fortuna, quàm incerti conſilorum etiam benè ac ſapienter captorum exitus, quamque inſperati quandoque earum rerum, quas nunquam cogitaris, euentus eſſe ſoleant, aſini huius exemplo (qui corporis quidem permutatione facta, ex homine transformatus fuerit, animum tamen & mentem hominis retinuerit) adumbrando. Hanc fabulam Apuleius vndecim libris imitatus eſt, affictis etiam alijs compluribus ad idem argumentũ, quorũ quædam mythologicè Fulgentius interpretatus eſt, is qui in cæteras quoque poëtarum fabulas, mythologias ſcipſit.

Πέμψαν ποτὲ ἐς Θεσσαλίαν, ὧν δέ μοι πατρικόν τι συμβόλαιον ἐκεῖ τῆς ἀνθρώπου ἐπιχώριος, ἵππος δέ με κατῆγε, καὶ τὰ σκεύη, καὶ θεράπων ἀκολουθεῖ εἷς. ἐπορευόμην οὖν τὴν πρόκειμένην ὁδόν. καί πως ἔτυχον καὶ ἄμοι ἀπιόντες ἐς Ὑπαταῖα, πόλιν τῆς Θεσσαλίας· ἐκεῖθεν ὄντες, καὶ ἀλῶν ἐκεινωνοῦμεν. καὶ ὅτας ἐκείνην τὴν ἀρχαίαν ὁδὸν ἀνύσαντες, πλησίον ἤδη τῆς πόλεως ἦμεν. ἐνταῦθα πρόμιμεν τὸν Θεσσαλὸν, ἔπειτα ἐπίστασθαι ἄνδρα οἰκοῦντα ἐς τὰ Ὑπαταῖα ἵππαρχον τὄνομα γράμματα ἔχοντα αὐτῷ ἐκόμιζον οἰκοθεν, ὡς οἰκεῖος παρ' αὐτῷ.

Vũ a in Theſſaliam, vbi quædam mihi paternæ rationes erant cum eius gentis viro proficiſcerer, in Theſſalos quoſdam incidi, qui in Hypatam Theſſaliæ vrbem redibant. Vehebar equo, neceſſaria quædam veſti ferens, vnico comitatus ſeruo, qui ſequebatur pedes. Inter eundum, cũm varijs de rebus loquentes, iam vrbi appropinquaremus, à Theſſalis petij, num eius vrbis ciuẽ noſſent nomine Hipparchum. habere enim me ad eum literas, vt ad ipſum velut hoſpitem diuerterem.

οἷ ἐδήλωσα τὸν Ἱππαρχον τοῦτον ἔλεγον, καὶ ὅποι τῆς πόλεως οἰκεῖ, καὶ ὅτι ἀργύριον ἱκανὸν ἔχοι, καὶ ὅτι μίαν θεράπαιναν τρέφοι, καὶ τοῦ αὐτοῦ γαμετοῦ, μόνας ἔτι γὰρ φυλαττουσῶν ἀνθρώπων. ἐπὶ δὲ πλησίον τῆς πόλεως ἐγεγόνει μοι, καὶ πόστις ἔνδον λοῦ, καὶ οἰκίδιον ἀνεκτὸν, ἔνθα ὁ Ἱππαρχος ὤκει. οἱ μὲν οὖν ἀσπασάμενοι με, ἤχουν. ἐγὼ δὲ ἠρόμην πόσοι εἰσεληλυθὼν τοῦ θύραν, καὶ πόλις μὲν, καὶ βραδέως. ἀνέκυψε δὲ οὖν ἡ γυνὴ, εἶτα καὶ προσῆλθεν· ἐγὼ μὲν ἠρόμην, εἰ ἔνδον εἴη ὁ Ἱππαρχος. ἔνδον, ἔφη, σὺ δὲ τίς, ἢ τί βουλόμενος; γράμματα ἔφερον, κομίζων αὐτῷ, περὶ Δικειανοῦ, τοῦ, Παταρέως σοφιστοῦ. μανόν με, ἔφη αὐτοῦ, καὶ τοῦ θύραν συγκλείσας. ὀχεῖν ἔσω πάλιν. καί ποτε ἐξελθοῦσα, κελεύει ἡμᾶς εἰσελθεῖν. κἀγὼ δὲ παρελθὼν ἔσω, ἀσπάζομαι αὐτὸν, καὶ τὰ γράμματα ἐπέδωκα. ἔτυχεν ἐν ἀρχῇ λαπνοῦ ὤν, καὶ κατέκειτο ἐπὶ κλινιδίου σμικροῦ, γυνὴ δὲ αὐτοῦ καθῆστο πλησίον, καὶ τράπεζα μικρὸν ἔχουσα παρέκειτο. οἱ δὲ ἐπεδὴ τοῖς γράμμασιν ἐνέτυχεν· ἀπὸ μὲν φίλταται ἐμοὶ, ἔφη, καὶ τ

Illi & hominem sibi notum dixerũt, locupletem auarum, qui solùm domi vxorem, & vnicam ancillam haberet, & quo in loco vrbis habitaret describentes, hortum quempiam, in quo esset eius habitaculum: data deinde salute, acceptaque, abierunt. ego domũ Hipparchi adiens, ostium leuiter pulso. accessit vxor, quam rogo an sit Hipparchus domi. illa cùm & quis essem, & quid mihi vellem, quæsisset, à Deciano Sophista Patarensi habere me literas respondi. Mulier manere paulùm hortata, occluso ostio abijt: paulòque post rediens, me iubet introire. Ingressus salutato homine, epistolam trado. Erat ille in cœnæ principio, in lectulo sedens admodum paruo, vnà muliere discũbente, mensa cibis vacua. Lectis literis: Amicissimus mihi, inquit, Græco-

Ἑλλήνων

ἑκλῶν ἐξοχώτατος, Δεκιανὸς εὖ ποιεῖ, καὶ θαρρῶν πέμπει παρ' ἐμὲ τοὺς ἑταίρους τοὺς ἑαυτοῦ· τὸ δὲ οἰκίδιον τὸ ἐμὸν ὁρᾷς, ὦ Λούκιε, ὡς ἐστι μικρὸν μὲν, ἀκὰ ἀγνωμον τὸν οἰκοῦντα ἐνιαυτῶν· ποιήσεις δ' αὐτὸ σὺ μεγάλω οἰκίαν ἀνεξικάκως, οἰκήσας. καὶ καλεῖ τὴν παιδίσκην, ὦ Παλαίστρα, δὸς τῷ ἑταίρῳ κοιτῶνα, καὶ θὲς λαβοῦσα, εἴ τι κομίζει σκεῦος. ἔπειτα πέμπε αὐτὸν ἐς βαλανεῖον. οὐ γὰρ μετείαν ἐπλήθυν ὁδὸν ταῦτα ἀπόντος, τὸ παιδισκάριον ἡ Παλαίστρα ἄγαθε μοι καὶ δείκνυσί μοι κάλλιστον οἰκημάτιον· καὶ σὺ μὲν, ἔφη, ἐπὶ ταύτης τῆς κλίνης κοιμήσῃ, τῷ δὲ παιδί σε σκιμπόδιον αὐτῷ παραθήσω, καὶ πρόσκεφάλαιον ἐπιθήσω. ταῦτα ἀπόσης, ἡμεῖς ἀπήαμεν πορεύμενοι, δόντος αὐτῷ κριθοδίων τιμὴν ἐς τὸν ἵππον. ἡ δὲ παῦλα ἐφιρε λαβοῦσα ἔσω, καὶ κατέθηκεν. ἡμεῖς δὲ κεκάμενοι, ἀνεπέιψαντος, ἔσω ἀνθὺς παρήλθομεν. καὶ ὁ Ἱππαρχός με δεξιωσάμενος, ἐκέλευε συναναπλίνειν μετ' αὐτοῦ. τὸ δὲ δεῖπνον ἐν σφόδρα λιτόν· ὁ δ' οἶνος, ἡδὺς καὶ παλαιὸς ὢν. ἐπεὶ δὲ ἐδε-

Græcorûmque excellentissimus Decianus fecit optimè, qui suos ad amicos fidenter miserit. Vides, Luci, habitaculum hoc paruum esse, sed quod satis sit habitanti: verùm reddes tua præsentia domum, si æquo animo tuleris ampliorè. Vocata deinde ancilla Palæstra: Des, inquit, huic hospiti nostro tunicam, & si quid secum detulit, conde: deinde mitte ipsum ad balneum, quod longa via à nobis abest. Cœpit me Palæstra, ostensaq; domo pulcherrima: In hoc, inquit, lecto nocte dormies. huic puero tuo lectum substernam, & addam puluinar. Cùm hæc dixisset, ego in balneum profecturus, hordeum in cibum equi ancillæ dedi. Lotus cùm redijssem, Hipparchus me benignè excipiens, penes se iussit sedere. Cœna splendida fuit, vinum suaue, & vetus: post cœnam

δειπνήσαμεν, ποτὸς ἐῶν, καὶ λόγος, οἱ δὲ ἐπὶ δεῖπνον ξένον καὶ ἄτω τῶν ἐσπέραν ἐκείνῳ ποτῷ δόντος, ἐκοιμήθημεν. τῇ δ' ὑστεραίᾳ, ὁ Ἱππαρχος ἤρετό με, τίς μοι ἔσται νοῦν μὴ ὁδὸς, καὶ ἐ πάσας τὰς ἡμέρας αὐτοῦ παρεμένω. ἄπειμι μὲν, ἔφην, ἐς Λάρισσαν, ἔοικα δὲ ἐνταῦθα διατρίψειν, πρῶν ἢ τινὰ ἡμέρων ἀπὸ τοῦδε μὲν ἐῶν σκέψις, ἐπιθύμων δὲ σφόδρα, μένας ἐνταῦθα, ἐξευρεῖν τινα τῶν μαγόνων ἐπιπεμγόνων γυναικῶν, καὶ θύσασθαί τι παράδοξον, ἢ πετόμενον ἄνθρωπον, ἢ λιθόμενον. καὶ ἐῶν ἔρωτι ἢ θύας ταύτας δὸς ἐμαυτὸν, πυνθάνομαι τὴν πόλιν, ὁρῶν μὲν ἢ ἀρχῆς τοῦ ζητήματος, ὅμως δὲ πυνθάνομαι. ἐὰν τάτω γυναῖκά τινα ὁρῶ πεσιοῦσαν, ἔτι νέαν, εὐπορεμγόνα, ὅσον ἐῶν ἐκ ὁδοῦ συμβαλεῖν· ἱμάτια γὰρ ἀνθινὰ, καὶ παῖδον συχνοὶ, καὶ χρυσίον πολύ. ὡς δὲ πλησιάστερον γίγνομαι πεσαγορεύω μιν ἡ γυνὴ, καὶ ἀμνύομαι αὐτῇ ὁμοίως. καὶ φησὶν, ἐγὼ Ἀβροιά εἰμι, εἴ τινα τῆς σῆς μητρὸς φίλω ἀκούεις, καὶ ἡμᾶς δὲ

nam & potus & sermo dignus hospite. Ita potando vespere absumpto, dormitum profecti sumus. Postridie rogat me Hipparchus, quò pergerem, & quot diebus essem apud se affuturus. Larissam peto, inquam, sed hic ferè quinque diebus morabor. Id nequaquam dixi ex animi sententia. optabam siquidem ibi aliquandiu esse, quoad aliqua à me magna reperta esset, cuius veneficij aliquod monstrum conspicerem hominem aut volantem, aut lapidem factum. Huic curæ dedi me cœpi vrbem perambulare: quamuis quo id modo inquirendum esset, nescirem. Interim mulierem video accedentem, vt ex via conijci poterat, iuuenem opulentam: vestis enim erat florib. intexta, seruij plures, aurum sumptuosius appropinquans mulier me compellat: Ego, inquit, Abrœa sum, amica, si qua vnquam fuit, matris tuæ: quæ quum eius filios non secus ac meos diligam,

ζοὺς ἐξ ἐκείνης γνωμένους φι-
λῶ, ὡς πρὸς ἔτικον αὐτά, τί
φῶ δχι παρ' ἐμοὶ καταλύεις,
ὦ τέκνον; ἀλλὰ σοὶ μὲν, ἔφω,
ποθὴ χάρις, αἰδοῦμαι δὲ, δόξαν
ἀνδρὶ ξένῳ ἐγκαλῶν· ἐπέτα-
φον τῶν ἐκείνου οἰκίαν.
ἀλλὰ τῇ γνώμῃ, ὦ φιλτάτη,
κατάγομαι παρὰ σοί. νοῖ δὲ,
ἔφη, καὶ κατάγη; παρὰ Ἱπ-
πάρχῳ τῷ φιλαργύρῳ, ἔφη.
μεγαλαμῶς, ἔφον, ὦ μῆτερ, τοῦ
ἄνδρος. λαμπρὸς γὰρ καὶ πολυθε-
λὴς γέγονεν ἐς ἐμὲ, ὥστε καὶ ἔγκα-
λέσαι ἄν τις τῇ τρυφῇ. ἐκ δὲ
μειδιάσας, καὶ μικρὸν χαρὸς
λαβομένη, ἀγχοῦ πορρωτέρω, καὶ
λέγει πρὸς ἐμὲ, φυλάττου μοι, ἔ-
φη, τὸν Ἱππάρχου γυναῖκα πάν-
σῃ μηχανῇ· μάγος γὰρ δεινὸς
ἐστὶ, καὶ μάγος, καὶ πᾶσι τοῖς νέ-
οις ἐπιβάλλει τὸ ὄφθαλμόν. καὶ ἢν
μή τις ὑπακούσῃ ἐχθῇ, ἔτορ τῇ τέ-
χνῃ ἀμωύεται, καὶ ποτὲ μὲν τὰ
μόρφωσιν ἐς ἰῶα, τοὺς δὲ τέλε-
ον ἀπώλεσε. σὺ δὲ καὶ νέος ἔ, τέ-
κνον, καὶ καλὸς, ὥστε ἀνθὺς ἀρέ-
σαι γυναικί. καὶ ξένος πρᾶγμα
ἐνκαταφρόνητος· ἐγὼ δὲ πυθό-
μην

diligam, volo, fili, apud me diuertas. Magnas, inquam, gratias tibi ago mater. Cupio tecum esse, sed pudore impedior, ne videar hospitem amicum contemnere: si eius domum relinquam: animo autem & benigno tecum ero. Nunquid Hipparchus auarus ille tuus est hospes, inquit. Non his verbis vtaris mater, inquam: splendidus quippe ac sumptuosus in me fuit, adeò vt ex nimia impensa lautitiáque culpari soleat. Illa subridens, manúque apprehensa seorsum ducēs: Caueas, ait, velim omni cura Hipparchi vxorem: b maga etenim est præcipua, admodum veneficiorum potens appetens viros: atque si quos in adolescentes oculos coniecit, nisi quis voluntati eius pareat, omni conatu illos vlciscitur, hos perimens, c hos in beluas transmutans. tu verò, fili, adolescens es, ac formosus, vt facilè placeas mulieri, præterea d externus & aduena, qui vt plurimùm contemnuntur. Adhæc animad-

μῶν, ὅτι τὸ κάλλος μοι ζητεῖ μόνον, οἴκοι παρ' ἐμοὶ λάθηται, παρεῖχον αὐτῇ, εἰδὼς ἔτι. ὡς δὲ ποτε ἀφέθλω, ἀπῆειν, οἴκαδε, λαλῶν πρὸς ἐμαυτὸν ἐν τῇ ὁδῷ· ἄγε δὴ σὺ, ὁ φαλακρὸν ἐπιθυμεῖν τούτου τῆς παραδόξου θέας ἔγειρέ μοι σεαυτὸν, καὶ τέχνην εὕρισκε σοφὴν, ᾗ τοῦ ξένου τούτου, ὧν ἐρᾷς. καὶ ἐπὶ τὴν θεράπαιναν τὴν Παλαίστραν εἶδε ἀφεῖς· τῆς γὰρ γυναικὸς τοῦ ξένου, καὶ ἐκεῖνον φέρῃ ἴσασο. κἀπὶ τούτοις κυλινδούμενος, καὶ γυμναζόμενος, καὶ τούτῳ συμπλεκόμενος, εὖ ἴσθι, ὡς ῥᾳδίως γνώσῃ. δοῦλοι γὰρ τὰ δεσποτῶν ἐπίστανται καὶ καλὰ καὶ αἰσχρά. ταῦτα λέγων πρὸς ἐμαυτὸν, εἰσῆειν οἴκαδε. τὸν μὲν ἵππαρχον ἐκατέλαβον ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἐδὲ τὴν ἐκείνου γυναῖκα. ἡ δὲ Παλαίστρα τῇ ἑστίᾳ παρύδρυνε, δεῖπνον ἡμῖν ὀπτῶσα. κἀγὼ εὐθὺς ἔνθεν ἀρξάμενος, ὡς εὐρύθμως, ἔφλω, ὦ καλὴ Παλαίστρα. τὴν κνήμην τῇ χύτρᾳ ὁμοῦ συμπεριφέρεις, καὶ κλίνεις. ἡ δὲ, ὀσφὺς ἡμῖν ὑγρῶς ἐπικινεῖται, μαχά-

uertens, me id quod iam diu quærito, habere domi, fæminam relinquo, abiensque, mecum ipse cœpi de via loqui: Age, inquam, tu qui tantoporè hanc mirandam artem te profiteris appetere, excita teipsum paulò, atque eam disciplinam condisce, qua quod libuerit, potieris. Et quandoquidem amici hospitis vxorem non licet, agredere ancillam Palæstrã: tibi illam omni ratione concilia. Nam si illam expugnâris absque labore quod cupis cognosces, e Seruis enim honesta & turpia omnia dominorum nota esse consueuerunt. Hæc mecũ loquens domum intro, vbi neq; Hipparchum, neque vxorem offendo. Palæstra penes focum sedebat, cœnam nobis parans. Hic ego: O pulchra f Palæstra, inquam, quàm venustè, & admodum nates simul, & ollam circumfers, atq; euoluis. Tum illa: Lumbis meis paulum humoris superabundat, ex quo beatus

ρῶν ὅσις ἐνταῦθα ἐνιβάψα-
ῃ. ἢ δὲ σφόδρα γὲ λῶ ἐπαμὸν
καὶ χαείτων μετὸν τὸ κορά-
σιον, φάγοις ἄ, ἔφη, ὦ νε-
ανίσκε, ἔγε νῦν ἔχοις, καὶ ζῆν
ἐθέλοις, ὡς ποῖ ποῦ πυρὸς καὶ
κνίσσης μεσά. ἢν γὰρ αὐτοῦ
μόνον ἅψῃ, τραῦμα ἔχων
πυρίκαυτον, αὐτῇ μοι παρε-
δρεύσεις, θεραπεῦσαι δὲ σε οὐκ
δύνασαι ἄπο, οὐδὲ θεὸς, ἰατρὸς,
ἀπὸ κατακαύσασά σε μόνη
ἐγώ. καὶ τὸ παραδοξότατον,
ἐγὼ μέν σε. ποιήσω πλέον πο-
νεῖν, καὶ τῆς ἀπὸ τ θεραπείας
ὀδυνῶς ἀρδόμῃ, ἀεὶ ἀνέ-
ξῃ, καὶ οὐδὲ λίθοις βαπόμενος,
πλὴν γλυκείαν ὀδυνῶν φύξῃ.
τί γελᾷς; ἀκριβῆ βλέπεις ἀν-
θρωπομάχερον· οὐ γὰρ μό-
νον ταῦτα φαῦλα ἐδώδιμα
καταστρωνύω, ἀπ' ἤδη τὸ μέ-
γατῦτο, καὶ κακὸν. τὸν ἄν-
θρωπον οἶδα ἔγωγε καὶ σφάτ-
τειν καὶ δέρειν καὶ κατακό-
πτειν. ἤδεια δὲ τῶν σπλάγχ-
νων αὐτῶν καὶ τ καρδίας ἄπο-
μαι. τῦτο μὲν ὀρθῶς, ἔφην, λέ-
γεις καὶ γὲ ἐμὲ, πόρρωθεν καὶ μὴ
πλησίον ὄντα, ὁ κατακαυμα-
τι, μὰ Δί', ἀπὸ ὅλω ἐμπρη-

erit si quis paulùm degustârit. Illa lasciuior admodum, & vulgi grata; Abi hinc, inquit, si sapis adolescens, nisi tibi mauis vitam eripi, & loca fuge ignis & fuliginis plena. Nam si me tetigeris, vulnus tibi inferetur igneum, quo apud me deficies. ab hoc neque medicus alter, neque Deus poterit te curare: sed ego te vrens mirum in modum dolore afficiam, cuius curam haud facilè sustinebis, neque lapidibus pulsatus dulcem vitabis dolorem. Quid autem ridens ita respicis hominum coctricem, doctam non solùm hos viles parare cibos, sed homines quoque quod his maius est, iugulare, pellem adimere, partiri in frusta, viscera quoque ipsorum & corda rimari? Hoc inquam, enarrâsti rectè: nam me, quanuis procul à te remotum, non solùm concalefecisti, sed ignem in mea viscera, absque aliqua iniuria

ημῶν ἐπέθηκας. καὶ δὴ τῶν ὀμμάτων τῶν ἐμῶν, τὸ σόν μοι φανόμενον πῦρ, κάτω ἐς τὰ σπλάγχνα τάμὰ ῥίψασα, φρύγας, καὶ ταῦτα, οὐδὲν ἀδικοῦντα. ὥστε πῶς θεῶν ἴασά μι ταύτας, αἷς λέγας αὐτὴ, τῆς πικρᾶς καὶ ἡδέας θεραπείας. καί μοι ἤδη ἀπεσφαγμένον λαβοῦσα, δέρε, ὅπως ἂν αὐτὴ ἐθέλῃς. ἡ δὲ μέγα καὶ ἥδιστον ἐκ τούτου ἀναπαρχάσασα, ἐμὴ τὸ λοιπὸν ἦν. καὶ συνέκατο ἡμῖν· ὅπως ἐπειδὰν κατακοιμίσῃ τοὺς δεσπότας, ἔλθῃ ἔσω παρ' ἐμὶ, καὶ καθευδήσῃ, κἀπειδὴ ἀφίκετό ποτε ὁ Ἱππαρχος, λουσάμενοι ἐδειπνοῦμεν. καὶ ποτὸς ἦν συχνὸς, ἡμῶν ὁμιλούντων εἶτα ὕπνου κατεψυσάμεθα, ἀνίσταμαι καὶ ἔργῳ ἀπέκειν, ἔνθα ᾤκουν. πάντα δὲ τὰ ἔνδον εὖ παρεσκεύαστο. ὧν μὲν πάνδ' ἔξω ὑπέστρωτο, τράπεζα δὲ τῇ κλίνῃ παρεστήκει, ποτήριον ἔχουσα, καὶ οἶνον αὐτοῦ παρέκειτο, καὶ ὕδωρ ἕτοιμον, καὶ ψυχρὸν καὶ θερμόν. πᾶσα δὲ ἦν αὕτη τῆς Παλαίστρας παρασκευή. τῶν δὲ σωμάτων ῥόδα πολλὰ κατεπέπαστο, τὰ μὲν ὅτω γυμνὰ καθ' αὑτὰ, τὰ δὲ πεπυμένα, τὰ

exurenda coniecisti. Itaque te oro, vt mihi salutem afferas his asperis & suauibus, quas dixisti, medelis, méque iam mortuum excoria, vt lubet. Illa his verbis arridens, cùm iam mihi facta esset propitior, pollicita est, postquam domini issent dormitum, se mecum esse concubituram. Interea cùm redisset Hipparchus, loti imus cœnatum. Potus fuit frequens nobis inuicem coëpulantibus. Ego somnum fingens, cùm surrexissem, abij dormitum. vbi omnia mihi optimè intus præparata erant: extrà lectus seruo stratus, mensa iuxta lectum sita, & in ea calix ac vinum vnà cum frigida calidáque aqua. quæ singula disposuerat Palæstra: quæ & lectum plurimis quoque rosis sparserat, & serta supermi-

γὰ, τὰ δὲ στεφάνοις συμπιπλῶν, μίνα, κἀγὼ τὸ συμπόσιον ἑωρῶν ἕτοιμον, ἔμψυχον τὸν συμπότην. ἡδὲ ἐπειδὴ κατέκλινε τοῖς δεσπόσιν, σπουδῇ παρ' ἐμὲ ἦκε. καὶ μοῦ ἀφρουσύνην ἡμῶν τὸν οἶνον, καὶ τὰ φιλήματα πεπινόντων ἀλλήλοις. ὡς δὲ τῷ ποτῷ παρεσκευάσαμεν ἑαυτοὺς εἰς πόσον τοῦ νύκτα, λέγει πρός σε ἡ Παλαίστρα· τοῦτο μὲν πάντως δεῖ σε μνημονεύειν, ὦ νεανίσκε, ὅτι εἰς Παλαίστραν ἐμπέπτωκας. καὶ χρή σε νῦν ἐπιδεῖξαι, εἰ γέγονας ἐν τοῖς εὐφυέσι γοργὸς, καὶ παλαίσματα πολλὰ ἐμαθες ποτε· ἀλλ' οὐκ ἂν ἴδοις, ἔφην, φεύγου τὰ μὲ τὸν ἔλεγχον τούτων ὥστε ἀπόδυσαι, καὶ ἤδη παλαίωμεν. ἡ δὲ οὕτως, ἔφη, ὡς ἐγὼ θέλω, παράσχου μοι τοῦ ἐπίδειξιν· ἐγὼ μὲν, νόμῳ δὲ διδασκάλου καὶ ἐπιστάτου, τὰ ὀνόματα τῶν παλαισμάτων, ὧν ἐθέλω, εὑροῦσα ἐρῶ, σὺ δὲ ἕτοιμος γίγνου εἰς τὸ πακοῦν. καὶ ποιεῖν πᾶν τὸ κελευόμενον. ἀλλ' ἐπίταττε, ἔφην, καὶ φράζε, ὅπως ἀκριβῶς καὶ ὑ-

permiserat ex eis confecta. Ego sympositum promptum videns, compotricem censui expectandam. Illa vt patronam in lecto collocauit, euestigiò ad me venit. Erat autem hilaritas inuicem nobis & potum & oscula propinantibus, sumpto potu qui nos efficeret in noctem paratiores. Tum illa: Hoc præ cæteris, adolescens, memineris oportet, te in Palæstram incidisse: nunc ostendas licet, an sis factus inter adolescentes agilis & huiusmodi certamina exercitatus. Cui, Haud inquam, defugiam hanc prouocationem, vt iam nudari, & Palæstræ exercitio incumbere sum paratus. Tum illa: Volo obtemperes mihi, ait: ego doctoris & præsidis more, certaminum quibus te exerceri volo, præscribam nomina: tuum erit iussis promptè parêre. Manda, inquam, quod lubet, sed aduerte vt nostra certamina in

ρῶς τὰ παλάσματα, καὶ αὐτόνας ἔσαι. ἢν δὲ ἀφλυσαμένη τὼ ἱμάτια, καὶ σᾶσα ὅλη γυμνὴ, ἔνθεν ἤρξατο ἐπιτάττοι· ὦ μειράκιον ἐκλυσαι, καὶ ἀλειψάμενος ἔνθεν ἐκ τοῦ μύρου, συμπλέκου τῷ ἀνταγωνιστῇ, δύο μηρῶν πάσας, κλίνον ὑπτίαν. ἔπειτα ἀνάτιρος ὑποβάλων δεξὰ μηρῶν, καὶ δεξείας αἰώρει, καὶ τεῖνε ἄνω τὰ σκέλη. καὶ χαλάσας καὶ σήσας, μολυβῷ αὐτῷ, καὶ παρεισιλθῶν βάλε, καὶ πρῶσας, νύσσε ἤδη πανταχοῦ, ἕως πονέσῃ, καὶ ἡ ἀσφὺς ἐσχυέτω. ἔπα ἐξεκνύσας μετὰ πλάστους, δεξὰ βουβῶνος, δεῦξον, καὶ πάλιν σωώθεις ἐς τὸν τοῖχον, ἔπα, τύπτε. ἐπειδὰν δὲ χάλασμα ἴδῃς, τότ' ἤδη ἐπιβὰς, ἅμα, κατ' ἐξοῦ δέσας, σώνεχε, καὶ παρῶ μὴ σπούδειν, ἀλλ' ὀλίγον δεκαρτιρήσας, σώτρεχε, ἤδη ἀφλέλυσαι. μάγω ἐπειδὴ ῥαδίως, πάντα ὑπήκουσα, καὶ ἐς τέλος ἡμῖν ἔληξε τὰ παλάσματα· καὶ λέγω πρὸς τὼ Παλαίστραν, ἅμα, ἐπιγελάσας,

na in tempore concinnè cum humore fiant. Illa stans nuda, & exuta veste, imperat: Exue te adolescens, sumptoque vnguento aggredere contrà certantem. Femori coniuncto femore, prosterne me resupinam, deinde superincumbens, meis in altum cruribus erectis, femori inhære, & quaqueuersus percute vulnera, telum etiam ferens, quoad fueris defessus, & lumbi bellum egregium peregerint. tum educto telo, rursus illud in inguen iunge, ac validiùs percute, atque insta quousque aduersarium ad parietem impellas. Sed cùm lapsus eris, paululùm tibi indulge, neque festines: postmodum communi marte pugnes. His dictis quum omnia quæ mandata erant, perfecissem diligenter, finisque iam nostri certaminis adesset: tum ego paulò subridens Palæstram alloquor: Magistra, inquam, vides

ὦ διδάσκαλε, ὁρᾷς ὅπως ἀν-
χρῶς καὶ ἀνηκόως πεπάλαι-
σά μοι. σκόπει δή, μὴ οὐκ ἐν
κόσμῳ τὰ παλαίσματα πο-
βάλλῃς, ἀλλὰ γὰρ ἐξ ἄλλου ἐ-
πιτάττεις. εἶτ' δὴ ἐπὶ κόρρης πλή-
ξασά με, ὡς φλύαρον, ἔφη,
παρέλαβον τὸν μαθητήν.
σκόπει οὖν, μή πληγὰς ἔτι
πλείω λάβῃς, ἀλλὰ μόλις τὰ
ἐπιτάγματα παλαίων. καὶ
ταῦτ' ἐποίησα, ἐπανίσταται καὶ
θεραπεύσασα ἑαυτὴν, νῦν, ἔ-
φη, δείξας, εἴπερ νικᾷς, καὶ
οὗτος παλαιστής, καὶ εἰ ἐ-
πίστασαι παλαίειν, καὶ ποιεῖν τὰ
ἐπὶ γονάτων. καὶ κύψασα ἐπὶ τὸ
λίχνους ἐς γόνυ, ἄγε δὴ σὺ ὁ
παλαιστής, ἔχεις τὰ μέσα, ὅστε
τὶ νάξας ὑψέαν, ἐπίπρωσον,
καὶ βάθυνον. ψιλὸν ὁρᾷς αὐτὸ
παρακείμενον, τούτῳ χρῆσαι.
πρῶτον δὲ κατὰ λόγον, ὡς
ἄμμα σφίγγει, εἶτα ἀνακλά-
σας, ἔμβαλε, καὶ σώιζε, καὶ μὴ
δίδου διάστημα. ἐὰν δὲ χαλᾶ-
ται, θᾶττον ἐπάρας, ἀνώτερον
μετάθου, καὶ κρύψας κρύψον.
καὶ σκόπει, ὅπως μὴ ἀναστάσῃς
θᾶττον, ἢ κελεύσθης,
ἀλλὰ

vides vt facilè promptèque
paruerim tibi. Sed animad-
uertas velim, an satis rectè
has mihi imposueris collu-
ctationes. commutas enim
luctandi genus, aliud ex alio
iubens. Illa me in faciem
percutiens: Quem nuga-
torem discipulum habeo?
inquit. Videsis ne vapules,
ni dictis pareas. Dehinc sur-
gens, secq; ad nouum certa-
men parans: Nunc, inquit,
ostendes si viribus validis lu-
ctator egregius existas, sisq;
in eo luctandi genere exer-
citatus, quod genicularium
appellant. Tum subnixa
genibus, in lecto prona:
Age tu luctator, mediam
corporis partem valenter
aggressus percute, vulnusq;
adige profundius. nudam
vides. vtere promptius. in-
ijce introrsus telum, deinde
introrsius flectens iterum im-
pellens absconde & comprì-
me, nec quicquam huic cer-
tamini adijcias interualli.
Caue autem ne citiùs quàm
iusserim, telum extrahas,
sed

ἅμα δὴ κυρτώσας πολὺ αὐτὸν ὕψιστε. καὶ ἐπιβαλὼν κάτω αὖθις τῶν παρεμβολῶν, σώιζε, καὶ κίνου, εἶτα ἄφου αὐτόν· πέπωκε γὰρ, καὶ πέλυται, καὶ ὕδωρ ὅλον ἐστὶ σοὶ ὁ ἀνταγωνιστής. ἐγὼ δὲ ἤδη μέγα ἀναγελῶν, ἐθέλω, ἔφην, καὶ αὐτὸς, ὦ διδάσκαλε, παλαίσματα ὀλίγ' ἄττα ἐπιτάξαι. σὺ δὲ ὑπάκουσον ἐπαναστᾶσα, καὶ κάθησον, εἶτα δοῦσα κατὰ χεῖρός, πάραψαι τὸ λοιπὸν, καὶ καταμάθου, καί με πρὸς τοῦ Ἡρακλέους περιλαβοῦσα, ἤδη κοίμισον, ἐν τοιαύταις ὑδονῶν, καὶ παιδιᾶς παλαισμάτων, ἀγωνιζόμενοι νυκτερινοὺς ἀγῶνας, ἐστεφανούμεθα. καὶ δὴ ποτὲ μὲν ἐν τούτῳ ἠνῳκὰ, ὥστε τῆς εἰς τὸν Λάρισσαν ὁδοῦ παντάπασιν ἐπιλελήσμην. καί ποτε ἐπὶ νοῦν μοι ἦλθεν ἐς τὸ μαθεῖν, ὧν ἕνεκα ἦλθον· καὶ φημὶ πρὸς αὐτὸν, ὦ φιλτάτη διδάξον μοι μαγγανεύουσαν, ἢ μεταμορφοῦμένον τὸν δεσποιναν· πάλαι γὰρ τῆς παραδόξου ταύτης θέας ἐπιθυμῶ, μάλιστα, εἴ τι σὺ οἶδας, αὐτὴ μαγγάνευσον, ὥστε φανῆναί μοι ἄλλον ἐξ ἄλλης ὄψιν,

sed incuruans aduersarium insequere: quo prostrato rursus certamini incumbe, quoad lassus victusq; deficias, & sudore sis madefactus. Ego in risum effusus: Vellem, magistra, inquam, à me quoq; aliqua huiusmodi tibi præcepta tradi, in quibus mihi obtemperes velim. sed iam id erige, poneq; sedens data dextra mihi reconcilieris: nam tempus est iam dormiendi. His voluptatibus atque exercitijs nox traducta, obliuionem penitùs attulit itineris in Larissam. Cùm autem in mentem venisset occasio quæ cupiebam discendi: Ô dulcissima Palæstra, inquam, ostende, oro te, dominam tuam suis præstigijs vsam in aliquam se formam vertentem. Iamdudum enim aliquod huiusmodi mirandum spectaculum videre exopto, sed à te præcipuè, si quod nosti,

ψην, οἶμαι δὲ καὶ σὲ οὐκ ἀπείρως τῆς δὲ τῆς τέχνης ἔχειν· τοῦτο δὲ οὐ παρέτι=ρον μαθὼν, ἀπὸ παρὰ τῆς ἐμαυτοῦ ψυχῆς λαβὼν, οἶδα. ἐπεί μοι τὸν πάλαι ἀδα=μαντινον, ὡς ἔλεγον αἱ γυ=ναῖκες, ἐς μιδεμίαν γεωῦ=κα τὰ ὄμματα ταῦτα ἐρω=τικῶς ποτε ἐκτείναντα, συλ=λαβοῦσα τῇ τέχνῃ ταύτῃ, ἀ=χμάλωτον ἔχεις, ἐρωτικῷ πολέμῳ ψυχαγωγοῦσα· ἡ δὲ Παλαίστρα· παύσαι, φησί, προσπαίζων. τίς γὰρ ὠδὶ δυνήσεται μαγεῦσαι τὸν ἔρω=τα, ὄντα τῆς τέχνης κύριον. ἐγὼ δὲ, ὦ φίλτατε, τοῦτον μὲν οἶδα οὐδὲν, μὰ τὸν Ἀφρο=δίτην τὸν σόν, καὶ τὸν δὲ τὸν μακαρίαν εὐνίν, οὐδὲ γὰρ γράμματα ἔμαθον. καὶ δὲ ἐσποινα, βάσκανον ὅσα τυγ=χάνει ἐς τὸν αὐτῆς τέχνιν. ἀδὲ μοι καιρὸς ἐπιτρέψῃ, πε=ράσομαι παραχεῖν σοι ἀ=δεῖν μεταμορφουμένην τὸν κεκτημένην. καὶ τότε μὲν ἐπὶ

nosti, quam credo mini=me huius artis ignaram. hoc à nullo alio te præter (quæ anima mea es) percipere cupio. Me quidem qui hactenus velut 8 adamantinus (vt aiunt) in nullam vnquam mulierem oculos amoris causa conieci, seruum effecisti, animo amatorio deuictum. Tum Palæstra: Iocaris, inquit. Quis enim cantibus superare amorem potest eius artis magistrum? Ego per hoc caput, ac beneuolentiam erga te meam iuro, me (neque enim literas noui) insciam horum penitùs esse: verùm si facultas dabitur. dabo operam, vt videre queas dominam in aliam formam trãsmutatam. His dictis, quum dormissemus, paucis diebus post quum nunciat mihi Palæstra dominam se in auem cõuersuram, vt ad suũ amatorem

τούτοις ἐκοιμήθημεν. ἡμέρας δὲ ὕστερον οὐ πολλὰς, ἀγγέλλει πρός με ἡ Παλαίστρα, ὡς ἡ δέσποινα αὐτὸς μέλλοι ὄρνις γι=γομένη

νομένη, πάντωθαι πρὸς τὸν ἐρώμενον. καὶ ὁ νοῦς, ἔφη, ὁ καιρὸς, ὦ Παλάστρα, τῆς ἐς ἐμὲ χάριτος, ἣν νῦν ἔχεις, τὸν σωτῆρα ἐκείνου ἀναπαῦσαι πολυχρονίου ἐπιθυμίας. θάρρει, ἔφη, κἀπειδὴ ἐσπέρα λύει, ἄγει με λαβοῦσα πρὸς τὴν θύραν τοῦ δωματίου, ἔνθα ἐκεῖνοι ἐκάθευδον, καὶ κελεύει με προσέχειν ὁπῇ τινὶ τῆς θύρας λεπτῇ καὶ ἀρσκοπεῖν τὰ γιγνόμενα. ὁρῶ οὖν τὴν μὲν γυναῖκα ἀποδυομένην, εἶτα γυμνὴ τῶν πύχνῳ προσιοῦσα, καὶ χόνδρους δύο λαβοῦσα, τὸν μὲν λιβανωτὸν τῶν πυρὶ τοῦ λύχνου ἐπέθηκε, καὶ εὐθὺς, πολὺ τοῦ λύχνου διατιμάμενον. εἶτα κιβώτιον ἀφθὸν ἀνοίξασα, πολὺν πολλὰς ἔχον πυξίδας ἐν αὐτῷ, ἔνθεν ἀμαύρεται, καὶ προσφέρει μίαν. ἣ δὲ εἶχεν ἐμβεβλημένον, ὅ, τι μὲν οὐκ οἶδα, τῆς δὲ ὄψεως αὐτῆς ἕνεκα, ἔλαιον αὐτὸ εἰδέναι εἶναι. ἐκ τούτου λαβοῦσα, χρίει ὅλη, ἀπὸ τῶν ὀνύχων ἀρξαμένη τῶν διάτω, ἡ ἄφνω πεῖρα ἐκφύεται αὐτῇ, ἡ ἡ ῥὶν διερατίνη, καὶ γρυπὴ ἐγένετο, καὶ ἄλλα δὲ, ὅσα ὀρνίθων διήματα, καὶ

torem aduolet: Nunc tempus, inquam, adest, quo diutino nostro desiderio posit facere satis. Bono animo sis, ait, & quum iam nox aduentaret, me apprehensum ad ostium domus ducit in qua illi dormiebant, meq; iubet per rimulam ostij introspicientem, quæ fierent, animum aduertere. Video patronam deposita veste nudam prodire, accensa lucerna; duo tenentem grana; quorum altero thuris ardenti lucernæ imposito, multa in lumen locuta est. Deinde grandiusculam reserans arcam, plures continentem pyxides, vnam effert, quid in ea contineretur, incertum: sed quãtum oculi conijcere poterant, oleo plena videbatur. Ex hoc assumens, à summo vsque ad imas partes totum corpus perunxit, statimque alæ innascuntur illi, & rostrum corneum & aduncũ: omniq;

καὶ σύμβολα πάντα ἔχει, καὶ
λῶ ἄπο οὐδέν, ἢ κόραξ νυκτι-
νός. ἐπεὶ δ' εἶδέν ἑαυτὸν ἐπι-
τερωμένον, κρώξας δεινὸν,
καὶ οἷον κεῖνο οἱ κόρακες, ἀ-
νασᾶσα ὤχετο, πετομένη ἔ-
ξω, διὰ τῆς θυείδος. ἐγὼ δὲ ὄ-
νας ἐκεῖνο οἰόμενος ὁρᾶν, ζῶ-
δακτύλοις τῶν ἐμαυτοῦ βλε-
φάρων ἐπόμην· οὐ πεισάντων
τοῖς ἐμαυτοῦ ὀφθαλμοῖς, οὔθ'
ὅτι βλέπουσιν, οὔθ' ὅτι ἐγρη-
γόρασιν. ὡς δὲ μόλις τὴν βρα-
δύτητα ἐπέδειξα, ὅτι μὴ καθεύ-
δω, ἐδεόμην τότε τῆς Πολέμας
πεῖσαι με, καὶ κείσασαν ἐξ ἐκείνου τοῦ φαρ-
μάκου, ἰᾶσαι πείσεσθαί με· ἐβουλόμην γὰρ πᾶσαν μαθεῖν,
εἰ μεταμορφωθεὶς ἐκ τοῦ ἀνθρώπου, εἶτα καὶ τὴν ψυχὴν
ὄρνις ἔσομαι. ἢ δὲ τὸ δεῖπνον ἐπανοίξασα, κομίξει τὴν
πυξίδα. ἐγὼ δὲ σπουδῶν ἤδη,
ἀφεύσας, κρίω ὅλον ἐμαυ-
τὸν, καὶ ὄρνις μὴ οὐ γίγνο-
μαι, ὁ δυστυχής, ἀπ' ἄμοι οὐ-
ρᾶ ὄπισθεν ἐξῆλθε καὶ οἱ δάκ-
τυλοι πάντες ὤχοντο, ἐκ οἷδ'
ὅπου. ὀνυχας δὲ τοὺς πάντας
τέσσαρας ἔχον, καὶ τούτους ὀλίγ ἄπο, ἢ ὁπλάς· καί μοι αἱ χεῖ-

omnisque in auem conuersa
est nocturnæ cornici persi-
milem. Vt verò se volantem
aspexit, asperè cantans, pro-
ut hæ aues solent, perque o-
stium euolans, abijt. Ego
qui mihi videbar in somnium
vidisse, palpebras oculorum
tetigi, nequaquam oculis fi-
dens, aut quòd ea aspexe-
rim, aut quòd essem excita-
tus à somno. Tandem vt vix
sensi me haudquaquam dor-
mire, Palæstram rogaui, vt
ego quoq; eo vnguento vn-
ctus in auem commutarer.
cupiebam enim experimen-
to discere, an ex hoc anima
quoque auis possem fieri. Il-
la ostium domus aperiens, py
xidem profert, ex qua festi-
nans exutus perungor totus:
auis verò infelix nequaquam
fio, sed cauda euestigiò à
posteriori innascitur parte.
digiti omnes nescio quor-
sum abierint, vngues in qua-
tuor vngulas versi, ma-
nus

ρδν καὶ οἱ πόδες, κτηνῶν πόδες ἐγένοντο· καὶ τὰ ὦτα δὲ μακρὰ, καὶ τὸ πρόσωπον μέγα. ἐπὶ δὲ κύκλῳ περιεσκόπουν, αὐτὸν ἑώρων ὄνον φωνὴν δὲ ἀνθρώπου, ἃς τὸ μέμψασθαι τῷ Παλαίστρᾳ, οὐκέτι ἔχον, τὸ δὲ χαλεπῶς ἐκτείνας κάτω, καὶ αὐτῶν δὴ ὧν σχήματι, ὡς ὄνος ἐπεβλέπων, ἐτιώμην αὐτῷ, ὅσην δυνάμεις ὄνος ἀντὶ ὄρνιθος γενόμην. ἡ δὲ ἀμφοτέραις ταῖς χερσὶ τυψαμένη τὸ πρόσωπον, τάλαινα, εἶπεν, ἐγὼ, μέγα ἔργασμαι κακόν. σπεύσασα γάρ, ἥμαρτον ἐν τῇ ὁμοιότητι τῶν πυξίδων, καὶ ἄλλω ἔσαβον, οὐχὶ τῷ τὰ πιρὰ φόρουσαν. ἀλλὰ θάρρει μοι, ὦ φίλτατε· ῥᾴων γὰρ ἡ τούτου θεραπεία. ῥόδα γὰρ μόνον ἐφάγοις, ἀπολύσει μὲν αὐτίκα τὸ κτῆνος, τὸν δὲ κρατεῖ μοι τὸν ἐμὸν αὖτις ἀποδώσεις. ἀλλὰ μοι φίλτατε, μίαν νύκτα ταύτῃ καθεύδειν ἐν τῷ ὄνῳ, ὄρθρου δὲ δραμοῦσα, οἴσω σοι ῥόδα, καὶ φαγὼν ἰαθήσῃ. ταῦτα εἶπε, καταψήσασά μου τὰ ὦτα, καὶ τὸ λοιπὸν δέρμα.

nus ac pedes iumenti crura effecta auriculæ longæ, magna facies: quæ omnia circumspiciens, h cognoui me asinum euasisse. Vox hominis ad querendum de Palæstra defecerat, sed labia demitteni, ipsamq; qua poterã forma respiciens, accusabam, quòd me pro auiu in asinum vertisset. Ilia manibus demulcens caput: Miseram me, inquit, quantum mali feci: festinantem similitudo pyxidum me decepit, non capientem ea quibus homines in auem cõmutantur. Sed confide, animemi. facilis erit huius erroris cura. nam si rosas comedes, statim exues iumenti formam. & in amatorem meum redibis. ac vna nocte æquo foras animo: asini formam diluculo curabis. afferam sanè rosas, quas tu ederis, fies homo. Hæc quum dixisset, tractans me, & aures, & reliquum corpus demulcebat.

Ego

ἐγὼ

ἐγὼ δὲ τὰ μὲν ἄκρα ὄνος ἤμην, τὰς δὲ φρένας, καὶ τὸν νοῦν ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὁ Λούκιος, πλὴν τῆς φωνῆς. πολλὰ οὖν κατ' ἐμαυτὸν μυρμηκιάσας τοῦ Παλαίστρου, ἐπὶ τῇ ἁμαρτίᾳ, δακὼν τὸ χεῖλος, ἀπῆειν, ἔνθα ἠπιστάμην ἑστῶτα τὸν ἐμαυτοῦ ἵππον, καὶ ἄκρον ἀληθινὸν ὄνον τοῦ ἱππάρχου. οἱ δὲ ἀθρόοι εἴσω παιόντα, δείσαντες μὴ τοῦ χόρτου αὐτοῖς κοινωνὸς ἐπεισέρχωμαι, τὰ ὄπισθε κατακινάντες, ἕτοιμοι ἦσαν τοῖς ποσὶν ἀμύνειν τῇ γαστρί. κἀγὼ σωὲς, πορρωτέρω ποι τῆς φατνῆς ἀποχωρήσας ἑστὼς ἐγέλων. ὁ δέ μοι γέλως, ὀχληθμὸς ἦν. ταῦτα γὰρ ἐνενόουν πρὸς ἐμαυτὸν, ὦ τῆς ἀκάρου ταύτης περιεργασίας· τί δὲ, ἀ νὺξ παρεσείθει, ἄλλό τι θυεῖον; κινδυνεύεταί μοι, μηδὲν κακὸν ποιήσαντι, διαφθαρῆναι. ταῦτα ἐνοῶν, ἠγνόουν ὁ δυσυχὴς τὸ μέγιστον κακόν. ἐπεὶ γὰρ ἦν ἤδη νὺξ βαθεῖα, καὶ σιωπὴ πολὺ, καὶ ὕπνος ὀφλυκὺς, ψοφεῖ μὲν ἔξωθεν ὀτοιγ, ὡς διορυττόμενος.

Ego corpore asinus, sensu tamen menteque hominis fungebar, ipse ille Lucius, præter vocem. Mecum igitur multus erat, tum Palæstræ conquestus, labiaque mordens abij vbi sciebam equum meum & alium verum asinum Hipparchi esse. Qui vt me ingressum conspexêre, ne veritu ne fœnum ipsorum comederem, demissis auribus parati erant ad me calcibus repellendum: quod ego perpendens, longè à præsepe recessi, stans ac mecum ridens: sed risus ruditus erat. Cœpi verò interim mecum cogitare: Quid si lupus nunc aliquis ad nos intret, aut alia fera insultet mihi, qui nihil mali commisi? Hac detentus cura, timebam aliquam malam futuram esse fortunam. Nox enim intempesta cùm esset, ac silentium & dulcis somnus, strepitus quidam exteriùs tanquam effossi parietis est factus:

καὶ διωρύττετό γε καὶ ὁπὴ ἤδη ἐγεγόνει, ἄνθρωπον δίεξαθαι διωαμένη. καὶ ὀυθὺς ἄνθρωπος ταύτῃ παρῆιε, καὶ ἄλλος ὁμοίως, καὶ πολοὶ ἔνδον ἦσαν, καὶ πάντων εἶχον ξίφη. ἔιτα κατὰ δίδσαντες ἔνδον, ἐν τοῖς διωματίοις, τὸν Ἱππαρχον καὶ τὸν Παλαίσραν, καὶ τὸν ἐμὸν οἰκέτιν, ἀδικῶς ἤδη τὴν οἰκίαν ἐκένοιν, τὰ τε χρήματα, καὶ τὰ ἱμάτια, καὶ τὰ σκεύη κομίζοντες ἔξω ὡς δὲ ἐδίν ἔνδον ἄπο κατιλέπετο, λυθέντες καὶ τὸν ἄπον ὄνον, καὶ τὸν ἵππον ἐπίσαξαν, ἔπειτα ὅσα ἐβάσασαν, ἐπικατέδησαν ἡμῖν. καὶ οὕτω μέγα ἄχθος φέροντας ἡμᾶς, ξύλοις πάοντες, ἤλαυνον, ὡς ἐς τὸ ὄρος ἀπρίπτω ὁδῷ φεύγειν παρόμενοι. τὰ μὲν οὖν ἄπαντα κτίνη, οὐχ ἔχω εἰπεῖν ὅ, τι ἔπασχεν ἐγὼ δὲ ἀνυπόδετος, ἀσανύθης ἀπιὼν, πέτραις ὀξέσαις ἐπιβαίνων. τοσαῦτα σκεύη φέραν, ἀπολλύμιν καὶ πολλάκις πεσόντα ὑπεσέν, καὶ οὐκ ἐδύνατο ἐγείρειν, καὶ ὀυθὺς ἄλλος ὄπισθε κατὰ τῶν μύρων ἔπαιε ἀεὶ ξύλῳ. ἐπεὶ δὲ πολλάκις, ὦ Καῖσαρ,

Iamque adeò dirutus erat vt ingressui hominis pateret. Tum vnus & item alter, pluresque intrant, armati omnes. Hipparchum, Palæstram, ac seruum meum colligant, domum spoliant: pecuniam, vestem, omnémque supellectilem auferunt, adeò vt nil relinqueretur domi. Tum me equumque atque alterum educentes asinum strauerunt, impositisque rebus quas apportauerant ad graue onus, ligno nos abigentes, ad montes via desueta effugerunt. Ignarus eram quantum presii pondere mei socij paterentur laboris, ego desuetus absque soleis iter facere, saxis præacutis admodum offendebar: ideòque sæpiùs cespitans deficiebam sub pondere: sed euestigiò vir subsequens me sæpiùs feriebat baculo, quum Cæsaris

φαρ, ἀναβοῆσαι ἐπιθύμουν, φύδρα ἄπο, ἢ ὠγκώμην, καὶ τὸ μὴ ὦ, μέγιστον καὶ μεγαλοφωνότατον ἐβόων, τὸ δὲ Καῖσαρ, οὐκ ἐπηκολούθει ἀλλὰ μᾶλλον καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο ἐντυφόμην, ὡς πολλοὺς αὐτοὺς τῷ ὀγκυθμῷ. μαθὼν δ', ὅτι ἄπο ἐβόων, ἔγνων σιγῇ πεῖναι, καὶ κερδαίνειν τὸ μὴ πάσχειν ἐπὶ τούτῳ. ἡμέρα τε ἤδη, καὶ ἡμᾶς ὄρη πολλὰ ἀνεβεβήκειμεν, καὶ σώματα δὲ ἡμῖν δεσμῷ ἐπάχετο, ὡς μὴ πλειοσκόμενοι, τὴν ὁδὸν ἐς τὸ ἄριστον ἀναλίσκοιμεν. ὥστε ἔστιν τότε καὶ ἔμαθον ὅν. ἐπεὶ δὲ ἦν αὐτὸ τὸ μέσον τῆς ἡμέρας, καταλύομεν ἔς τινα ἔπαυλιν συνήθων ἐκείνοις ἀνθρώπων, ὅσον ἦν ἐκ τῶν γιγνομένων σκοπεῖν. καὶ γὰρ φυήμασιν ἐσπάζοντο ἀλλήλους, καὶ κατάλυσιν ἐκέλευον αὐτοὺς ἐπὶ τῇ ἐπαύλει. καὶ παρέθηκαν ἄριστον, καὶ τοῖς κτήσεσιν ἡμῖν παρέβαλον κεβίδια. καὶ οἱ μὲν ἤρίστων, ἐγὼ δὲ ἐπείνων μὲν κακῶς. ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ πώποτε κεβὰς ἡμᾶς

saris inuocans præsidium, pro voce ruditum edebam, ô, solùm absurdè proferens voce maxima : Cæsaris verò nomen minimè sequebatur : & ob hoc vapulabam magis, veluti qui ruditu proderem nocturnos fures. Nil ergo proficiens rudendo, statui verbera silentio redimere. Iam dies aderat, & nos multos transieramus montes, religati ora, ne pascendo iter moraremur. Meridie ad diuersorium quoddam peruenimus hominum quibus cum nostris latronibus veterem esse consuetudinem, tum ex mutua salutatione, tum ex oculis poterat percipi. Iubent illi sarcinas deponere, & prandium parant. Nobis iumentis hordeum præbuêre : quod quum cæteri comedissent, ego valde esuriens (nam is cibus mihi esui difficilis erat) cogitans quare famem sedarem, hortulum retrò diuersorium conspicio, multis oleribus plenum,

ὠμὰς ἠρισύκειν, ἐσκοπούμην ὅ, τι καὶ καταφάγοιμι. ὁρῶ δὲ κῆπον αὐτοῦ ὀπίσω τῆς αὐλῆς, καὶ εἴχε λάχανα πολλὰ καὶ καλὰ, καὶ ῥόδα ὑπὲρ αὐτῶν ἐφαίνετο. ἐμὲ γὰρ λαθὼν πάντας τοὺς ἔνδον, ἀσχολουμένους περὶ τὸ ἄριστον, ἔρχομαι ἐπὶ τὸν κῆπον, τοῦτον μὲν ὠμῶν λαχάνων ἐμπλησθησόμενος, τοῦδε δὲ, τῶν ῥόδων ἕνεκα. ἐλογιζόμην γὰρ, ὅτι δῆθεν φαγὼν τῶν ἀνθέων, πάλιν ἄνθρωπος ἔσομαι. εἶτα ἐμβὰς εἰς τὸν κῆπον, θριδάκων μὲν καὶ σφαφανίδων καὶ σικύων, ὅσα ὠμὰ ἐσθίει ἄνθρωπος, ἐνεπλήσθην· τὰ δὲ ῥόδα ἐκεῖνα, οὐκ ἐν ῥόδα ἀληθινὰ, τὰ δ' ἐν ἐκ τῆς ἀγρίας δάφνης φυόμενα, ῥόδα ἐκεῖνα δάφνην αὐτὴν καλοῦσιν ἄνθρωποι· κακὸν ἄριστον ὄνω τοῦδε πάντι καὶ ἵππῳ φασὶ γὰρ τὰ φαγόντα ἀποθνήσκειν αὐτίκα. ἐν τούτῳ ὁ κηπουρὸς ἀποδόμενος, καὶ ξύλον ἁρπάσας, εἰσελθὼν εἰς τὸν κῆπον, καὶ τὴν πολύμιον ἰδὼν καὶ τῶν λαχάνων τὴν ὄλεθρον, ὡς περ τις δεινάσις μισοπόνηρος κλέπτην λαβὼν, οὕτω μετενήνοχε ξύλῳ. μήτε πλουτῶν φεισάμενος, μήτε πενῶν. καὶ μὴν καὶ τὰ ὦτά με κατέκλασε, καὶ τὸ πρόσωπον συνέτριψεν. ἐγὼ δὲ

plenum, in quo & rosæ esse videbantur. Itaque videns omnes prandio intentos, accedo ad hortum, tum vt pascerem olera, tum vt ederem rosas, quibus in cibum sumptis, sperabam me in hominem reuersurum. Hortum ingressus, raphanos, lactucas, atq; apium, quibus etiam crudis vtuntur homines, ad saturitatē comedi. Quæ visæ fuerant, non erant rosæ, sed lauri sylueſtris flores. [k] Laurum vocant homines, malum & asino & equo cibum, cùm ferant ex eo edentes eueſtigiò mori. Hoc aspiciens horti custos, rapto ingressus ligno, vt olera ita depasta vidit, tanquam irati domini erga fures deprehensos solent, neq; natibus, neque lateribus pepercit: aures insuper ac totum caput fuste contriuit. Ego iam verbe-

φύκει τ' ἀνεχόμῳ, ἀφλακτὶ σας ἀμφοτέροις, καὶ καταβαλὼν ὕπλιον ἐπὶ τῶν λαχάνων, ἔφευγον ἄνω ἐς τὸ ὄρος. ὁ δέ, ἐπειδὴ ἔδει δρόμῳ ἀπιόντα, ἀνέκραγε λύσας τοὺς κυνᾶς ἐπ' ἐμέ. οἱ δὲ κυνῶν πολλοί τε ἦσαν καὶ μεγάλοι, καὶ ἄρκτοις μάχεσθαι ἱκανοί, ἔγνων, ὅτι δὴ διασπάσουσά με οὗτοι λαβόντες. καὶ ὀλίγον ἐκπεριελθὼν, ἐκεῖνα τὸν δὴ τὸ τοῦ γόγου, παλινδρομῆσαι μᾶλλον, ἢ κακῶς δραμεῖν ὀπίσω δρ ἀπῄειν, καὶ εἴσει με αὖθις ἐς πλὴν ἔπαυλιν. οἱ δὲ τοὺς μὲν κυνᾶς, δρόμῳ ἐπιφερομένους ἐδέξαντο, καὶ κατέδυσαν ἐμὲ δὲ παύουτοῦ, οὐ πρότερον ἀφῆκαν, πρὶν ἢ ἐκ τῆς ὁδοιπορίας πάνυ τὰ λάχανα κάτωθεν ἐξεμέσαι. καὶ μὴν ὅτι ὁδοιπορεῖν ὥρα ἦν, τὰ βαρύτατα τῶν κτεμμάτων καὶ τὰ πλεῖστα ἐμοὶ ἐπέθεσαν, κἀκεῖθεν τότε οὕτως ἐξελαύνομεν. ἐπεὶ δὲ ἐπηγόρευον ἤδη, παιόμενός τε, καὶ τῷ φορτίῳ ἀχθόμενος, καὶ τὰς ὁπλὰς ἐκ τῆς ὁδοῦ ἐκτριμμένος, ἔγνον αὐτοῦ καταπεσεῖν, καὶ μηδ' ἂν ἀποσφάττωσί με τοῖς πλυγᾶς,

verberũ impatiens, cum ambobus calcibus resupinum supra olera strauissem, aufugi ad montes: quod ille vt animaduertit, canes aduersus me incitauit. Hi cùm plures essent, atque ad vrsos expugnandos validi, veritus ne me dilaniarent, si me comprehendissent: decreui satius esse domum reuerti. itaque eodem cursu ad stabulum euestigiò sum regressus. illi continuerunt canes currentes: me verò haud priùs percutere desistiterunt, quàm ex dolore cacarem olera comesta. Et iam abeundi tempus aduenerat, cùm illi grauioribus rebus quas furto surripuerant, dorso meo impositis abierunt. Ego & verberibus & onere admodum defatigatus, vngulis insuper de via contritis, decreui me inuia prosternere, neque exurgere, etiam si me verberando necassent. eo

ἀναστῶσά ποτε τοῦτο ἐλπίσας μέγα μοι ὄφελος ἔσεσθαι ἐκ τοῦ βεβαρήματος· ὡήθην γὰρ ὅτι παντως ἐπόμενοι, τὰ μὲν ἐμὰ σκεύη φορήσουσι τοῦ τε ἵππου, καὶ τοῦ ἡμιόνου, ἐμὲ δὲ αὐτὸν ἀφήσουσι κεῖσθαι τοῖς λύκοις. ἀλλά τις δαίμων βάσκανος, σωσὰς τῶν ἐμῶν βουλευμάτων, εἰς τὐναντίον περιέστησεν, ὁ γὰρ ἕτερος ὄνος, ἴσως ἐμοὶ τὰ αὐτὰ νοήσας πίπτει ἐν τῇ ὁδῷ. οἱ δὲ τὰ μὲν πρῶτα, ξύλοις πάουσιν, ἀναστῶσαι τὸν ἄθλιον ἐκεῖνον. ὡς δὲ ὁδὸν ὑπόπουν τῶς πληγῶς, λαβόντες αὐτὸν, οἱ μὲν τὰ ὤτων, οἱ δὲ τὰς ὀρᾶς, ἀνιστάναι ἐπειρῶντο. ὡς δὲ ὁδὸν λίθινον, ἔκειτο, ὡς περ λίθος. ἐν τῇ ὁδῷ ἀπυχορουκῶς, λογισάμενοι ἐν ἀπόροις, ὅτι δὴ μάτην πονοῦσι, καὶ τὸν χρόνον τῆς φυγῆς ἀναλίσκουσιν, ὄνῳ νεκρῷ παρεσκευάσαντο, τὰ, μὲν σκεύη παντα, ὅσα ἐκόμιζον ἐκεῖνος, διαστείλαντες ἐμοί τε καὶ τοῦ ἵππου, τὸν δὲ ἄθλιον, κοινωνὸν τῆς ἀχμαλωσίας καὶ τῆς ἀχθοφορείας, λαβόντες, τοῦ ξίφους ὑποτέμνουσιν ἐκ τῶν σκελῶν, καὶ σπάρονταί τι ὠθοῦσιν εἰς τὸ κρημνόν. ὁ δὲ ἀπέφυγε κάτω, τὸν θάνατον ὀρχούμενος. ἐγὼ δὲ

eo paclo speraui illos necessitate compulsos, sarcinam qua pressus eram inter equũ & asinum partituros, meq; vt inutilem relicturos lupis. Sed nescio quis dæmon inuidia motus, mea cõsilia in cõtrarium vertit. Nam alter asinus fortassis idem cogitans, in via cecidit, quem illi miserum baculis percutientes, vbi exurgere nequibat, neque prodessent verbera, alij cauda, alij auribus apprehensum surgere impellebãt. Cũm vano labore incassum tempus tererent, (asinus enim in via stratus veluti lapis iacebat) illi ad fugam intenti, ne frustra tardarent, dempta ab asino onera, mihi & equo imposuerunt: asellũ verò miserum, captiuitatis & oneris ferendi socium, abscissis ense cruribus, adhuc simianimẽ è loco præcipiti deijciunt, mors illi attulit laborum finẽ. Ego videns

ὁρῶν

φερῶν ἐν ᾧ σωροποιοπόρῳ τῶν ἐμῶν βεβαυμάτων τὸ τέλος, ἔχων φέρειν ἀγχνὸς τὰ ἐν ποσί, καὶ προθύμως πάνυ πατεῖν, ἐλπίδας ἔχων πάντως, ποτὲ ἐμπεσεῖσθαι εἰς τὰ ῥόδα, κἀκ τούτων εἰς ἐμαυτὸν ἀνασωθήσεσθαι· καὶ τῶν λησῶν δὲ ἄπειρον, ὡς οὐκ εἴη ἔτι πολὺ τῆς ὁδοῦ, καὶ ὅτι καταλύσουσι λοιπὸν, ἔνθα καθαμίζουσιν· ὥστε πάντα ταῦτα δρόμῳ ἐκομίζομεν. καὶ πρὸς τῆς ἑσπέρας ἤλθομεν εἰς τὰ οἰκεῖα. γραῦς δὲ γυνὴ ἔνδον καθῆστο, καὶ πῦρ πολὺ ἐκαίετο. οἱ δὲ πάντα τὰ κεῖνα, ἅπερ ἐτυγχάνομεν ἡμεῖς κομίζοντες, ἔσω κατέθηκαν. εἶτα ἤρετο τὴν γραῦν, δι' τί ὅτῳ καθέζῃ, καὶ οὐ ποσκυνάζεις ἄριστον; ἅπαντα πάντα, εἶπεν ἡ γραῦς, ἐντριπῆ ὑμῖν. ἄρτοι πολλοὶ, οἶνος παλαιοῦ πίθοι· καὶ τὰ κρέα δὲ ὑμῖν τὰ ἄγρια σκευάσαι ἔχω. οἱ δὲ τὴν γραῦν ἐπαινέσαντες, ἀφελυσάμενοι, ἠπέφοντο πρὸς τὸ πῦρ. καὶ λέβητος ἔνδον ὕδωρ θερμὸν ἔχοντος, ἀρυσάμενοι ἔνθεν, καὶ καταχεάμενοι, αὐτοσχεδίως ἐλουτρωνίσαντο.

dens quorsum mea euasissent consilia, stutui æquo animo ferre sarcinam, & promptè iter conficere, sperans rosis aliquando repertis, me prstinam formam recuperaturũ: præsertim cùm ex latronũ percepissem verbis parum itineris superesse ad locum in quo depositis sarcinis manerent, méq; etiam cursu, si opus fuerit, ad proficiscendum paro. Ante vesperam venimus domum. Anus vetula intus sedebat ad ignem. illi depositis sarcinis vetulam rogant cur sedeat, ac non potiùs prandium paret. Illa omninò esse prompta ait, panes plurimos, vinum vetus, ac syluestres carnes. Collaudata vetula, vestibúsque depositis ad ignem se oleo vnxerũt. Vas erat æquæ plenum calidæ, qua se lauerunt. Superuenêre paulò pòst adolescentes, aurum, argentum, vestes,

ἔπειτα ὀλίγον ὕστερον ἦκον γυναῖκες πολλαὶ, κομίζουσαι σκεύη πολλὰ, ὅσα χρυσᾶ, καὶ ἀργυρᾶ, καὶ ἱμάτια, καὶ κόσμον γυναικεῖον, καὶ ἀνδρεῖον πολλὰ, κοινώνοι τε δὴ οὗτοι ἀλλήλοις καὶ ἐπεδὴ ταῦτα ἔνδον κατέθεντο, ὁμοίως ἐπόσαντο καὶ οὗτοι. λοιπὸν μετὰ τοῦτο, τοῦ ἄσιτον λαφυλὲς, καὶ λόγῳ πολὺς ἐν τῷ συμποσίῳ τῶν ἀνδροφόνων. ἡ δὲ γραῦς ἐμοὶ καὶ τῷ ἵππῳ κριθὰς παρέθηκεν, ἀλλ' ἐκείνῳ μὲν σπουδῇ τὰς κριθὰς κατέπινε, δεδιὼς, οἷα ἀνὸς, μὴ τὸν σιτάσιτον· ἐγὼ δὲ ἐπεδὴ ἤδοιμι τὴν γραῦν ἐξιοῦσαν, τὸν ἔνδον ἄρτον ἤσθιον. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ καταλιπόντες τὴν γραῦν, καὶ γυναῖκον ἕνα, οἱ λοιποὶ πάντες ἐπὶ ἔργον ἀπήσαν. ἐγὼ δὲ ἔσχον ἐμαυτὸν, καὶ τὴν ἀκριδῆ φρουρᾶν· τῆς μὲν γὰρ γραὸς καταφρονήσαι μοι, καὶ φυγεῖν ἐκ τῶν ἐκείνης ὀμμάτων δυνατὸν. ὁ δὲ γυναῖκος μέγας τις ἦν, καὶ φοβερὸν ἔδοξε· καὶ τὸ ξίφος ἀεὶ ἔφερε, καὶ τὴν θύραν ἀεὶ ἐπῄει. τεσσὶ δὲ ὕστερον ἡμέραις, μεσούσης σχεδὸν τῆς νυκτὸς

stes, ac muliebrem, vtilemque ornatum portantes, communem omnibus prædam: quibus rebus intus delatis, eodem & ipsi pacto se lauerunt. Erat illis prandium fertile, seramo homicidarum varius. Anus mihi & equo hordeum præbuit. Ille cibum auidè vorauit, timens (vt par erat) ne essem in edendo socius. Vbi mulier abeſt, ego panem, qui intus erat, comedi. Postridie relicto cum vetula adolescente quodam, ad opus suum abierunt. Ego sentiens custodes mihi impositos diligentes, ingemiscebam. Anum quidem contemnebam, cùm facilè ex eius conspectu aufugere possem. Sed adolescentem præcinctum ense in me sæpiùs respicientem, atque adseruantem ostium, formidabam. Postridie circiter nonam

ἀτὸς ἀναστρέφουσιν οἱ λῃσαὶ, χρυσίον μὲν οὐδὲ ἀργύριον, οὐδὲ ἄλλο οὐδὲν κομίζουσιν, μόνην δὲ παρθένον ὡραίαν, σφόδρα καλὴν, κλάουσαν καὶ κατεσπαραγμένην τὴν ἐσθῆτα καὶ τὴν κόμην, καὶ καταθέμενοι αὐτὴν ἔνδον ἐπὶ τῶν στρωμάτων, θαρρεῖν ἐκέλευον, καὶ τὴν θύραν ἐκέλευον ἔνδον μένειν, καὶ τὴν παῖδα ἐν φρουρᾷ ἔχειν. ἡ δὲ παῖς, ὅτι ἐμφαγεῖν τι ἤθελεν, ὅτι πιεῖν, ἀλλὰ παυσαμένη κλαῖε, καὶ τὴν κόμην τὴν αὐτῆς ἐσπάρατο, ὥστε καὶ αὐτὸς πλησίον ἐστὼς, παρὰ τὴν φατνῆν, συνέκλαιον ἐκείνῃ τῇ καλῇ παρθένῳ. ἐν δὲ τούτῳ, οἱ λῃσαὶ ἔξω ἐν τῷ προθύρῳ ἐδείπνουν. πρὸς ἡμέραν δὲ τῶν σκοπῶν τις, τῶν τὰς ὁδοὺς φρουρεῖν εἰληχότων, ἔρχεται ἀπαγγέλλων, ὅτι ξένοι ταύτῃ παρεύσαι μέλλοι, καὶ πολὺν πλοῦτον κομίζοι. οἱ δὲ ὅτως ὡς ἔτυχον, ἀναστάντες καὶ ὁπλισάμενοι, κἀμὲ καὶ τὸν ἵππον ἐπισάξαντες, ἔλαυνον. ἐγὼ δὲ

ctem mediam reuersi fures, neque aurum, neque argentum tulêre, sed virginem formosam sanè, flentem, capillis sparsis, ac scissa veste. Hanc in stramimbus positam bono animo esse iubent, mandantes vetulæ, vt continuò domi esset, virginémque adseruaret diligenter: quæ neque potum, neque cibum capere voluit, solùm gemens ac lacerans capillos, adeò vt ego quoque illius cõmotus fletu, sibi iuxtà propinquus lachrymarem. Interim extra domum fures in porticu cœnant. Facto die explorator quidam aduenien, nunciat quendam aduenam ea die multis cum opibus transiturum. Hi vt erant armati consurgentes, me & equum stratos abeuntes ducunt. Ego infelix ignorans me ad pugnam & bellum duci, cùm tardè iré, ligno percutiebar. Post-

ὁ δυστυχὴς, ἐπισάμενος καὶ ἐπὶ μάχην καὶ πόλεμον ἐξελαύνεσθαι, ἀκριβῶς πεσόμενον, ἔνθεν ἐπαιόμην τῷ ξύλῳ, ἐπαγομένων αὐτῶν.

ἐπὰ

ἐπὲ δὲ ἥκομεν ἐς τὸν ὁδὸν, ἔνθα ὁ ἐγὼ παρελάσειν ἔμελλε, συμπεσόντων οἱ λῃσαὶ τοῖς ὀχήμασιν, αὐτόν τε καὶ τοὺς ἐκείνε θεράποντας ἀπέκτειναν. καὶ ὅσα ἐμοὶ τιμιώτατα ἐξελόντες, τῶν ἵππων μὲ μοὶ ἐπέθηκαν, τὰ δὲ ἕτερα τῶν σκευῶν αὐτοῦ, ἐν τῇ ὕλῃ ἔκρυψαν ἔπεῖτα ἤλαυνον ἡμᾶς ὄντας ὀπίσω, μὲ γὼ ἐπειγόμενος καὶ τῷ ξύλῳ τυπτόμενος, κρούω τινὶ ὁπλῇ παρὰ πέτραν ὀξεῖαν. μαύμοι ἀπὸ τῆς πληγῆς γίγνεται τραῦμα ἀλγεινὸν, καὶ κωλύων ἔνθεν τὸ λοιπὸν τῆς ὁδοῦ ἐβάδιζον. οἱ δὲ πρὸς ἀπήλους ἔλεγον· τί γὰρ ἡμῖν δοκεῖ τρέφειν τὸν ὄνον τοῦτον, πολύν καταπίνοντα; ῥίψωμεν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ κρημνοῦ, οἰωνὸν ὄκ ἀγαθόν. νάφησι ῥίψωμεν αὐτὸν καθαρσιμὸν τοῦ στρατοῦ ἐσόμενον. καὶ οἱ μὲν συνεπόνουν ἐπ' ἐμέ· ἐγὼ δὲ ἀβέων ταῦτα, τῷ τραύματι λοιπὸν ὡς ἄπορεῖν ἐπέβαινον. ὁ δὲ τοῦ θανάτου μὲ φόβος, ἀνάσκετον τῆς ὀδύνης ἔθηκεν. ἐπὲ δὲ ἤλθομεν ἄσω. ἔνθα κατελύομεν,

Postquam ad locum peruentum est, qua aduena ille profecturus erat, in vehicula & sacrinas incidentes, hominem cum familia occidunt: preciosioribus rebus mihi & equo impositis, cùm reliqua in syluis abscondissent, reuersi sunt. Ego cùm baculo sæpiùs ictus essem, vngula offendo in lapidem acutum. ex offensione fit summo cum dolore vulnus: quo factum est, vt reliquum viæ conficerem claudus. Tunc illi: Quid opus est inuicem autem hunc asinum nutrire sæpiùs cespitantem? Ex aliquo demus eum præcipitem loco, inutilem bestiam, tanquam futuram exercitus expiationem. Cùm hæc aduersum me machinarentur, ego intelligens omnia, quod ineneris superfuit, oblitus vulneris peregi. timor enim mortis, omnem abstulit vulneris dolorem. Vt verò ad diuersorium peruenetum est, o-

τὰ μὴ σκάφη τῶν ἡμετέρων ὤμων ἀφελόντες κατέθηκαν, αὐτοὶ δὲ ἀναπεσόντες ἐδείπνουν. καὶ ἐπειδὴ νὺξ ἦν, ἀπῆεσαν, ὡς τὰ λοιπὰ τῶν σκευῶν ἀνασῶσαι. τὸν δὲ ἄθλιον ζῶντον ὄνον, ἔφη τῆς αὐτῶν, τί ἐπάγομεν, ἄχρυσον ἐκ τῆς ὁπλῆς; τῶν δὲ σκευῶν ἃ μὲν ἡμεῖς οἴσομεν, ἃ δὲ καὶ ὁ ἵππος. καὶ ἀπῆεσαν, τὸν ἵππον ἄγοντες. νὺξ δὲ ἦν λαμπρὰ ταύτῃ ἐκ τῆς σελήνης, καὶ ἐγὼ τότε πρὸς ἐμαυτὸν ἔλεγον· ἄθλιε, τί ἔτι μένεις ἐνταῦθα; γύπεσι, καὶ γυπῶν τέκνα δειπνήσουσιν, οὐκ ἀκούεις, οἷα περὶ σοῦ ἐβουλεύσαντο; θέλεις δὲ ἐρημνῷ πρεμασθῆναι; νὺξ μὲν αὕθη, καὶ σελήνη πολλή, οἱ δὲ οἴχονται ἀπιόντες. φυγῇ σῶζε σαυτὸν ἀπὸ δεσποτῶν ἀνδροφόνων. ταῦτα πρὸς ἐμαυτὸν ἐννοούμενος, ὁρῶ ὅτι οὐδὲ προσδιδέμενος οὐδενὶ, ἀπαλλαγὴ μοι ὁ σύρων ἐν τῇ ὁδοῖς ἡμᾶς παρεκρέμαζε, τοῦτό μοι καὶ παρόξυνον ὡς μαλλον πρὸς τὸν φυγάν, καὶ δρόμῳ ἐξιὼν, ἀπῆειν· ἡ δὲ γραῦς,

nera cùm deposuissent à nobis, discumbentes cœnant. Deinde noctu cùm recedere vellent, quò reliqua è sylvis deportarent: Quid, vnus inquit, hunc miserum deducamus asinũ, inutilem propter vngulæ vulnus? hæc quæ supersunt, partim nobismetipsis, partim equo deferenda imponemus. His dictis abierunt, vnà equum decentes. Nox cùm luceret Lunæ beneficio, ego mecum loquutus: Quid ampliùs, inquam, expectas miser, esca vulturibus & eorum pullis futurus? Nunquid nõ intellexisti quæ isti de sunt inuicẽ colloquuti? Visne ex alta crepidine deijci? Nox resplendet, fures abiêre, pete fugá ab istis homicidis salutem. Hæc mecum cogitans, cùm viderem me solutum (laqueus enim suspensus pendebat) ad fugiendum maximè sum cõmotus. Itaque domum exiens cœpi cursu fugere. Quod

ἐπεὶ

ἐπὰ εἶδον ἀφιδιφάσκαν ἕτοι-
μον, καμβάνιζά μου ἐκ τῆς
ὁρᾶς, καὶ ἔχιζε. ἐγὼ δὲ ἄξιον
κρημνοῦ, καὶ θανάτων ἄπων
ἀπὼν εἶναι, τὸ ὑπὸ γραῦς ἀ-
πῶναι, ἴσυρον αὐτῶ. ἡ δὲ
μάλ' ἀνίκραγν ἔνδοθεν τὴν
παρθένον. τὴν ἀχμάλωτον,
ἣ καὶ πεσιθοῦσα, καὶ ἰδοῦσα
γραῦν, δίκλω κίρκι ἐξ ὄνου
ἡμιμόλιον, τολμᾷ τόλμημα
γενναῖον, καὶ ἄξιον ἀρυγνου-
μένου νανίσκε. ἀναπηδᾷ γὰρ
ἐ ἐμὶ, καὶ ἐπικαθίσασά μοι,
ἤλαυνε, κἀγὼ ὅτι ἔρωτι τῆς
φυγῆς, καὶ τῆ τῆς κόρης σπου-
δῆ, ἔφυγον ἵππου δρόμῳ. ἡ δὲ
γραῦς ὀπίσω ἀπιλίλαπο. ἡ
δὲ παρθένος τοῖς μὲν θεοῖς
ἤυχιζε, σῶσα αὐτὴν τῆς φυ-
γῆς. πρὸς δὲ ἐμὶ' λέν μι, ἔ-
φη, κομίσῃς πρὸς τὸν πατέ-
ρα, ὃ καλὶ σὺ, ἐλεύθερον μέν
σι σαυτὸς ἔργε ἀφήσω, κα-
θῶν δὲ μίδιμνος ἔσται σοι,
ἐφ' ἑκάστῃ ἡμέρας, τὸ ἄρι-
στον. ἐγὼ δὲ, καὶ τοὺς φονεῖς,
καὶ τοὺς ἐμαυτοῦ φυξόμενος,
καὶ πολλὴν ἐπικειαν ἡ θερα-
πάειν, ἐκ τῆς ἀνασωθείσης, ἐμοὶ κόρης ἐλπίζων ἔθεον, τοῦ παύ-
ματος ἀμελήσας. ἐπὰ δὲ ἤκομεν, ἔνθα ἐσχίζετο διπλῆ ὁδὸς,

Quod anus vbi conspexit, me per caudam retinebat: ego rem dignam præcipitio & alia quauis morte putant, si à vetula retinerer, mulierem trahebam. illa magna voce implorat virginis opem. Quæ cùm prodisset, conspectare, facinus est ausa nobile & memoratu dignum. Nam super me ascendens, fugæ comes facta est. Ego tum fugiendi cupidus, tum puellæ gratia, extemo cursu abibam, anicula post nos relicta. Virgo orabat pro salute deos. ad me verò: Si me, inquit, ad paternam domum perduxeris, primùm ab omni opere te liberum faciam, tum hordei medimnus erit tibi singulis diebus cibus. At ego tum interfectores meos fugiens, tum pollicitationibus puellæ motus, neglecto vulnere currebam. Vt verò ad triuium quoddam peruenimus, in

oi πό-

οἱ πολέμιοι ἡμᾶς καταλαμβάνουσιν, ἀνεστρέφοντο, καὶ πόρρωθεν εὐθὺς πρὸς τὸν σελήνην ἔγνωσαν τοὺς δυνεχεῖς ἀχμαλώτους. καὶ προσδραμόντες λαμβάνουσά μου, καὶ λέγουσιν, ὦ καλὴ κόρη τὶ σὺ παρθένος, ποῖ βαδίζεις ἀωρεὶ τὰ πάρεξ; ὀδὶ τὰ δαιμόνια δεδοικας; ἄμα δεῦρο ἴθι πρὸς ἡμᾶς, ἡμεῖς σε τοῖς οἰκείοις ἀποδώσομεν. Σαρδόνιον γελῶντος εἴκομεν, καὶ ἀποστρέψαντος εἴκομεν ὀπίσω. κἀγὼ περὶ τοῦ πόδος, καὶ τοῦ πάθους ἀναμνησθεὶς, ἐκόλουον. οἱ δὲ, νεῦ, ἔφασαν, γελᾶς, ὅτι ἀποδιδράσκων ἐλήφθης; ἄρα ὅτι φόβος ἐμὲ ἐδόκει σε, ὑγιαίνων; ἔπου οὐκοῦν, καὶ πίλιος ἦθα. τοῖς δὲ λόγοις τούτοις τὸ ξύλον ἔπαιον. καὶ ἤδη ἕλκη τῶν μιρῶν ἔχον, νοθευόμενα. ἐπεὶ δὲ ἔσω πάλιν ἀνεστρέψαμεν, τὴν μὲν γραῦν εὕρομεν ἐκ τῆς πέτρας κρεμαμένην ἐν καλῷ δίῳ· δέσασα γὰρ, οἷον ἐκεῖνος, τοὺς δεσπότας, ἐπὶ τῇ τοῦ παρθένου φυγῇ, κρεμᾶ ἑαυτὴν, σφίγξασα ἐκ τῆς πραχέλης.

in hostes nostros redeuntes incidimus, qui à longè propter Lunam infelices captiuos cognouêre. Currentes cùm me comprehendissent in virginè versi: O speciosa virgo, quid misella, inquiunt, per ignota pergis loca? nunquid dæmones non extimescis? redi igitur. nam te tuis restituemus. Quæ quũ ridentes dixissent, me retrò verterunt. tum pedis & vulneris memoria quum renouata esset, claudicare cœpi. Illi: Nunc tandem capitus, claudus factus est, aiunt: cæterùm fugiens non sentiebat vulnus, sed sanus videbâre, equo & anibus velocior cursu. Hæc inter verba adeò me lignis percutiebant, vt iam vlceribus posteriora infecta sunt. Domum ingressi, anum laqueo è petra suspensam inueniunt. Verita enim (vt æquum erat) latrones, propter virginis fugam laqueo vitam finierat. quod illi admirantes, scisso funè in imum præcipitem egêre.

Deinde

τλὼ δὲ παρθένον ἔνδον κατέλιπον, εἶτα ἐπέπινον. καὶ πότῳ λῷ μακρὸς κἄρ τοῦτο ἦλθ περὶ τῆς κόρης διειτίζοντο πῶς ἀπόλοιτο· τί ποιοῦμεν, ἔφη τις αὐτῶν, τὸν δραπέτην; τί δέ, ἄπη, ἕτερον, ἢ τῇ γραῖ ταύτῃ κάτω ἐπιρρίψωμεν αὐτόν, ἀφελόμενοι μὴ ἡμᾶς κύμαλα πολλὰ, ὅσον ἐπ' αὐτῇ, καὶ πεδόσαν ἡμῶν ὅλον τὸ ἐργαστήριον; εἶδ ἴστε γὰρ, ὦ φίλοι, ὅτι αὕτη, εἰ τὸν οἶκοι ἐδράξατο, εἰδὲ εἰς ἄν ἡμῶν ἦν ἐπιλέπτο· πάντων γὰρ ἂν ἑαλωμεν τῶν ἐχθρῶν ἐκ παρασκευῆς ἡμῖν ἐπιπεσόντων, ὥστε ἀμυνώμεθα μὴ τὸν πολεμίαν. ἀπὸ μὴ ὅτω ῥᾳδίως ἀφανισθείτω, πεσοῦσα ἐπὶ τοῦ λίθου θάνατον ἢ αὐτῇ ἀλγεινότατον καὶ μακρότατον ἐξόρωμεν, καὶ ὅστις αὐτὸν χρόνῳ καὶ βασάνῳ φιλάξας, ὕστερον ἀπολεῖ, εἶτα ἐζήτουν θάνατον. καί τις ἔπη, οἶδα ὅτι ἐπαινέσεται τὸ ἀρχαῖον πόνημα. τὸν ὄνον δεῖ ἀπολέσαι, ὀκνηρὸν ὄντα· νῦν δὲ καὶ χρὴ ἶναι ψευδόμενον, καὶ μὴ τὸν καὶ τῆς φυγῆς ἢ παρθένου γε

Deinde ligata virgine funi ad cœnam profecti: qua multo potu traducta, quum de virgine colloquerentur: Quid, ait quispiam ex eis, de hac fugitiua agendum? quid censes, alter, nisi eos dem illam loco, quo vetulam nostram præcipitem agamus? nam & pecuniam nobis auferre conata est, & nos artémque nostram prodere. Scitis enim, si ad suos peruenisset, in quanto periculo versaretur vita nostra: nam omnes à pluribus ex improuiso circundati fuissemus capti. Quare vlciscamur hanc vitæ nostræ insidiatricē: sed non ita, vt è saxo proiecta morte pereat repentina mortis genus, quo longo dolore afficiatur, reperiundum est nobis. Cùm de illius morte disceptarent: Adijciā, ait, huic (quod & vos probabitis) asini interitum, quoniam semper tardum, nunc verò fidè claudicantem oportet perdere: etenim fugæ virginis factus est socius

νόμφον ὑπυρέτλω καὶ διαδ=
κονον. τὸν οὖν ἔωθεν ἀποφά
ξαντες, ἀνατέμωμεν κατὰ τῆς
γαστρὸς, καὶ τὰ μὲν ἔγκατα
πάντα ἔξω βάλωμεν, τὸν δὲ
ἀγαθὸν ταύτην παρθένον ἐν
ὄνῳ ἐγκαταστήσωμεν, τὸν μὲν
κεφαλὴν ἔξω τοῦ ὄνου πρόχειρον,
ὡς ἂν μὴ ὀνθὸς ἀφπνιγείη, τὸ
δὲ ἄλλο σῶμα πᾶν ἔνδον κρυ
πτόμενον, ὡς ἂν αὐτὸν κατα=
κεκμηκότα εὖ μάλα συρράψαν=
τες, ῥίψωμεν ἔξω ἄμφω ταῦ=
τα τοῖς γυπὶ, κακῶς τοῦτο ἐν=
κοσμημένον ἄεικον. σκοπεῖτε
δὴ, ὦ φίλοι, τῆς βασάνου τὸ δεινόν. πρῶτον μὲν, τὸ νεκρῷ ὄνῳ
συνοικεῖν, ἔπειτα τὸ θέρους ὥρᾳ,
βρμοτάτῳ ἡλίῳ, ἐν τῷ κα=
θεψέσθαι, καὶ λιμῷ ἀεὶ κατέ=
νυκται ἀφθνήσκειν, καὶ μόλ'
ἑαυτὸν ἀφπνίξαι ἔχειν. τὰ
μὲν γὰρ ἄλλ', ὅσα πείσεται,
ὑπομενοῦν τὸν ὄνον τὴν τοιαύλμῃ
καὶ τοῖς σκώληξι πεφυρμένη,
ἐνῴκειν· τέλος δὲ οἱ γυπὸν,
ὅστε τὸν ὄνον πρόσιόντες ἔσω,
καὶ ταύτην, ὡς ἐκεῖνον, ἴσως καὶ
ζῶσαν ἔτι διασπάσονται. πάν=
τες ἀνεβόησαν, ὡς ἐπὶ ἀγαθῷ
μεγάλῳ, τῷ στρατόδλεω τοῦτο εὑρήματι. ἐγὼ δὲ ἀνέστενον αὐτὸν,

cius & minister. hunc interficiamus primùm, tum scindamus ventrem, atque intestinis abiectis, intus virginem includamus, ita vt solum superextet caput, ne euestigiò suffocetur: reliquum corpus intra ventrem lateat: quo consuto, ambos vulturibus eijciamus nouo more præparatum cibum. Aduertite quæso ad hoc tormentũ genus. primùm viua mortuo asino inhærebit, deinde sole vrente in eius ventre decoquetur: insuper fame ad mortem torquebitur, neque poterit se ipsam perimere: cætera quibus excruciabitur, tum ex putrefacti cadaueris fœtore, tum ex vermibus scaturientibus, prætermitto: vultures denique cadauer depasti, & viuentem quoq; vnà laniabunt. Ad hoc monstro simile acclamantes omnes, rem comprobauêre. ego meipsum deplorabam tanquam

ὡς ἂν ἀπροσαγορευσόμενος, καὶ μηδὲν νικρὸς ἀντυχὴς κλεσόμενος, ἀλλὰ παρθένον ἀθλίαν ἐπιδιξόμενος, καὶ θάκνη ὀδύνη ἀθλιώτης κόρης ἐσόμενος. ὄρθρος δὲ ἤδη ἦν, καὶ ἐξαίφνης ἐφίσταται πλῆθος στρατιωτῶν, ἐπὶ τοὺς μιαροὺς τούτους ἀφιγμένον. καὶ αὐθέως πάντας ἐπιδίσμουν, καὶ ἐπὶ τὴν χώρας ἡγεμόνα ἀπῆγον. ἔτυχε δὲ καὶ ὁ τῶν κόρων μνηστὴρ μνημονευόμενος, σὺν αὐτοῖς ἐλθών· αὐτὸς γὰρ ἦν, ὁ καὶ τὸ κατάγωγιον τῶν λῃστῶν μηνύσας. παραλαβὼν οὖν τὴν παρθένον, καὶ καθίσας ἐπ' ἐμὲ, ὅτως ἤγεν οἴκαδε. οἱ δὲ κωμῆται, ὡς εἶδόν ἡμᾶς ἔτι πόρρωθεν, ἔγνωσαν αὐτυχοῦντας· εὐαγγέλιον αὐτοῖς ἐμοῦ προσκομισαμένου, καὶ προσδραμόντων ἠσπάζοντο, καὶ λόγον εἶσω, ἡ δὲ παρθένος, πολὺν λόγον ἔχων ἐμοῦ, δίκαιον ποιοῦσα, τὸν σωφαχμαλώτου σωφαποδρασαντος, καὶ τὸν κοινὸν ἐκεῖνον αὐτῇ θάνατον συγκινδυνεύσαντος· καί μοι τοῖς κτημενοῖς ἄφθονον παρέκειτο, μέδιμνος κριθῶν, καὶ χόρτος, ὅσος καμήλῳ ἱκανός. ἐγὼ δὲ τότε μάλιστα

tanquam iam moriturum: neque tantum meo interitu dolebam, quantum quòd receptaculum essem futurus infelicis puellæ, quæ nihil admiserat mali. Iam diluculum aderat, quum subitò manus adueniat militum ad hos scelestos latrones capiendos: quos omnes vinctos ad eius oræ præsidem perducunt. Inter hos milites, qui puellam desponderat, latronum inuestigator aderat. Hic virginem dorso meo impositam, ad suos reduxit. Domestici nos etiam à longè conspectos vt agnouêre, me illis aduentum nostrum voce significante, profecti obuiam, domum perducunt. Virgo multùm de me locuta, & captiuitatis & fugæ socio, & vnà ad mortem destinato, cura mei demandata cæteris, medimnum hordei præberi iussit, etiam fœnum quantum sufficeret camelo. Ego conspectis canibus, qui in aulam

μάλιστα καταρώμενοι τοῦ Παλαίστρου, ὡς ὄνον με, καὶ οὐ κόρην τεχνῇ μεταθεῖη τῶν γὰρ τὸν κόρας, εἰς τὸν πλανᾶν παρεσκεύαζον, καὶ λαφύσσοντας πολλὰ, καὶ ὅσα ἐν γάμοις πολυτίμων νυμφίων. ἡμέρας δὲ ὕστερον, μετὰ τὸν γάμον, ὁ πολλᾶς, ἐπειδὴ χάριν μοι ἔφη ἡ δεσποινα ἔχειν παρὰ τοῦ πατρὶ, καὶ ἀμείψασθαί με ἀμοιβῇ τῇ δικαίᾳ θέλειν· ὁ πατὴρ ἐκέλευσεν ἐλεύθερον ἀφιέναι πεπαίδευμαι, καὶ σὺν τοῖς ἀγελαίοις ἵπποις νέμεσθαι. καὶ γὰρ, ὡς ἐλεύθερος, ἔφη, ἔσεται ἐν ἡδονῇ, καὶ τοῖς ἵπποις ἐπιβήσεται. καὶ αὐτῇ δικαιοτάτῃ ἀμοιβὴ ἐδόκει τότε, ἐ λῶ τὰ πρόβατα ἐν ὄνῳ δικαίῳ. καλέσας οὖν τῶν ἱππεφορβῶν τινὰ, τοῦτῳ με παραδίδωσιν. ἐγὼ δὲ ἔχαιρον, ὡς οὐκ ἔτι ἀχθοφορήσων. ἐπὰ δὲ ἥκομεν εἰς τὸν ἀγρὸν, τοῖς ἵπποις με ὁ νομεὺς συνέμιξε, καὶ κλῆν ἡμᾶς, τοῦ ἀγέλου, εἰς νόμον. ἐκεῖ δὲ ἄρα κἀνταῦθα, ὥσπερ Καυδαύλου, κἀμοὶ γένοιτο. ὁ γὰρ ἐπιστάτης τῶν ἵππων, τῇ αὐτοῦ γυναικὶ Μιλτώνῃ ἔνδον με κατέλιπεν· ἡ δὲ τῇ μυ-

introëuntes, multa vt in diuitis hominis nuptijs vorabant, Palæstram sum execratus, quæ me non in canem, sed asinum sua arte transmutâsset. Haud multos post nuptias dies, volens mihi virgo promissam gratiam referre, patrem, vt me liberum dimitteret, hortata est. Ille sub diuum cum equarum armentis liberum in voluptate, & equas subagitare cùm vellem, permisit. Quæ tum mihi optima redhibitio visa esset, si mei arbitrij res fuisset. Aduocato itaque equarum pastore, me sibi permisit lætum, tanquam non amplius sarcinarum molestiam subiturum. Equabus pastor immiscuit, ducens simul ad pascendum. Oportebat autem & hic mihi accidere, quod olim Candauli. Sed contrà atque opinabar, accidit: nam qui armento præerat, inclusum me reliquit vxori: illa ad

πῃ μι ὑπιζύγιυσν, ὥστι ἀλεῖν αὐτῇ καὶ πυροὶς, καὶ κριθὰς ὅλας. καὶ τοῦτο μὲν ἦν μέτριον κακὸν ἀυχαείσω ὄνῳ, ἀλεῖν ζῆς ἑαυτοῦ ἐπιστάτας. ἡ δὲ βιλτίστη, καὶ παρὰ τῶν ἄλλων, τῶν ἐν ἐκείνοις τοῖς ἀγροῖς (πολλοὶ δὲ πάνυ ἦσαν) ἄλλοτρατὸν μισθὸν αὐτῷ, ἐξεμίσθουν τὸν ἐμὸν ἄθλιον τράχηλον. καὶ τὰς μὲν κριθὰς, τοὐμὸν ἄεισον φρύγουσα, κἀμοὶ ὥστι ἀλεῖν ἐπιβάλλουσα, μάζας ὅλας ποιοῦσα καθέψιυν, ἐμοὶ δὲ πίτυρα ἄεισον λῶ. ἐ δὲ ποτε καὶ σωνιλάσαι μι τοῦς ἵπποις ὁ νομεὺς, παίμψός τε, καὶ λακνόμψυ ὑπὸ τῶν ἀρσένων, ἀπωθυμίν· ἀεὶ γάρ μι μοιχὸν ὑποπλόυτοῦν ἔιναι τῇ ἵππων, τῶν αὐτῶν γυναικῶν, ἐιδίωκον, ἀμφοτέροις ἐς ἐμὲ ἀφλακτίζοντοῦν, ὥστι φέρειν ἐκ ἀδυνάμιν ζηλοτυπίαν ἱππικήν. κτηνὸς οὖν καὶ ἄμορφος ἐν οὐ πολλῷ χρόνῳ ἐγνόμιν, ὅτι ἔνδον ὀφρανόμψυ πρὸς τὴν μύλην, ὅτι ὑπάθει νεμόμψυ, ὑπὸ τῶν σωνόμων πολεμόμψυ. καὶ μὴν καὶ τὰ πολλὰ ἐς τὸ ὄρος ἄνω ἐπεμπόμιν,

pistrinum illigatum, & triticum & hordeum molere cogit. Mediocris hic erat labor, grato præsertim asino, molere quantum domino sat esset. Sed mulier intenta quæstui, & in aliorum quoque, qui plurimi in agris erant, opera ad farinæ mercedem miserum fatigabat collum. Insuper hordeum mihi debitum cibum confricans, ac molere cogens, placentas ex eo in suum vsum faciebat: dabatur mihi furfur pro hordeo. Si quando pastor inter armenta ire ad pabulum equorum sineret, quia me velut adulterum suspicabantur, calcibus & morsibus infestabar, adeò vt nullo pacto zelotypiam valerem fugere. Macilentus igitur paruo tempore factus sum ac deformis, neque domi à pistrini labore quietus, neque in agris pascens, quum non essem ab equorum persequutione tutus. Destinabar etiam quandoque ad montes, lignorum

καὶ ξύλα τοῖς ὤμοις ἐκόμιζον· τοῦτο δὲ ἐμοὶ τὸ κεφάλαιον τῶν ἐμῶν κακῶν. πρῶτον μὲν, ὑψηλὸν ὄρος ἀναβαίνειν ἔδει, ὀρθὴν δὲ καὶ τραχεῖαν ὁδὸν, εἶτα καὶ ἀνυπόδετος ὄρθ' ἐν λιθίνῳ, καί μοι συνεξέπεμπον ὀνηλάτην, παιδάριον ἀπάθαρτον. τοῦτό με κακῶς ἐκάστοτε ἀπώλλυε· πρῶτον μὲν ἔπαιεν, καὶ τρέχοντα λίαν, ὀ ξύλῳ ἁπλῷ, ἀλλὰ τῷ ὄζος πυκνὸς ἔχοντι, καὶ ὀξεῖς. καὶ ἀεὶ ἔπαιεν εἰς τὸ αὐτὸ τοῦ μηροῦ, ὥστε ἀνέῳκτό μοι κατ' ἐκεῖνο ὁ μηρὸς τῇ ῥάβδῳ. ὁ δὲ ἀεὶ τὸ τραῦμα ἔπαιεν, εἶτά μοι ἐπιτίθει φορτίον, ὅσον χαλεπὸν εἶναι καὶ ἐλέφαντι ἐνεγκεῖν. καὶ ἄνωθεν ἡ κατάβασις ὀξεῖα λίαν, ὁ δὲ καὶ ἐνταῦθα ἔπαιεν. εἰ δέ μοι περιπέσοι ἴδοι τὸ φορτίον, καὶ εἰς τὸ ἕτερον ἐπικλίνοι, δέοι τῶν ξύλων ἀφαιρεῖν, καὶ τῷ λυφοτέρῳ προσβαλεῖν, καὶ τὸ ἴσον ποιεῖν, ἢ τοῦ μὴ δεῖ ποτε ἐργάζεσθαι, λίθους δὲ μεγάλους ἐκ τοῦ ὄρους ἀναιρούμενος, εἰς τὸ κουφότερον, καὶ ἄνω νεῦον τοῦ φορτίου προστίθει, καὶ κατήειν ἄθλιος, τοῖς ξύλοις ὁ μὲν καὶ λίθοις ἀχρείοις περι-

lignorum ſarcinas laturus: quod malum cæteris erat in omnibus deterius. nam primùm aſcendendus mons erat ſaxoſus, aſpera ac dura mihi (vt qui abſque ſoleis eſſem) via ducebar ab impuro puero aſinario, qui me aliquanto nouo more perderet. Is percutiebat currentem, neque ſimplici ſolùm ligno, ſed eo cui frequentes atque acuti ſtimuli eſſent infixi. Is ſemper poſteriora dorſi perurgebat, adeò vt nates vlceribus inquinatæ, ſemper ab illo eodem loco vapularent. Onus præterea imponebat & elephanto graue. Deſcenſus montis licet eſſet præceps, tamen continuis premebat verberibus. Si quando ſarcina in alteram declinaret partem, nequaquam aut demebat ligna, aut imponebat leuius, vt æquaret latera, ſed graues addebat lapides leuiori parti. ita redibam miſer tum ligna tum

φέρων. καὶ ποταμὸς μὲν ἀένναος ἐν τῇ ὁδῷ ὁ δὲ τοσαυτάλων φλόφῳ, ὀπίσω τῶν ξύλων, ἐπ' ἐμοὶ καθίζων, ἐπέρα τὸ ποταμόν. εἰ δέ ποτε, οἷα κάμνων καὶ ἀφθοφορῶν, καταπίπτοιμι, τότε δὴ τὸ δεινὸν ἀφόρητον μοῦ. ὀφρὸ μὲν καταβὰς τὴ χεῖρά μοι ἐπιδοῦσα, κἀμὲ χαμόθεν ἐπιγείρει, καὶ τὸ φορτίον ἀφιεῖεν, ἄν ποτε καὶ δέοι. ὁ δὲ ὅτι κατῆλθεν, οὔτε χεῖρα ἄν ποτε ἐπέδωκεν, ἀλλ' ἄνωθεν ἀφ' τῆς κεφαλῆς, καὶ τῶν ὤτων ἀρξάμενος, σιωπῇ μὲ τῷ ξύλῳ ἕως ἐπιγείρωσί με ἀπλήγα. καὶ μὲν καὶ ἄλλο κακὸν ἐς ἐμὲ ἀφόρητον ἐπαιζεσωνεγκὼν ἀκανθῶν ὀξυτάτων φορτίον, καὶ τῷ δεσμῷ πεισφίγξας, ἀπεκρέμα ὄπισθεν ἐκ τῆς ὀρᾶς· ἀ ὄ, οἷον ἀκὸς μὲν, ἀπόντος τοῦ ὁδοῦ ἀφκρεμάμενα, πόσιπεῖν μοι, καὶ πάντα μοι τὰ ὄπισθε νύσσοντα, ἐτί τρωσκον. καὶ μοι τὸ ἀμυνεῖν ἀδυνάτον, τιτρωσκόντων ἀεί μοι ἐπομένων. κἀμὲ ἀρτημένων. εἰ μὴ γὰρ ἀτρέμα πεσοίμι, φυλαττόμενος τῶν ἀκανθῶν τοῦ πεσόντος, ὑπὸ

saxa inutilia ferens. Flumen erat in itinere absque naui. ille calceis parcens, à posteriori parte post ligna supra me, quoad fluuium transuiissem, insidebat. si verò (vt sæpe contigit) labore atq; onere nimio lapsus cecidissem, tum mihi calamitas aderat non ferenda. non enim deses me subleuabat manibus, aut chamo erigebat, aut reddebat sarcinam leuiorem: sed à capite atque auribus incipiens, me ligno percutiebat continuè, quoad plagarum multitudo me cogeret ad surgendum. Aliud quoque malum intolerabile fuit perpessus: spinarum quippe acutarum fascem, quem ferebam à posteriori parte suspensum, caudæ alligauit, vt pendens crura mouentem (vt ambulanti necesse erat) acerrimè pungeret. Neq; verò huic malo obuiare potiserã, hærẽtib. semper spinis, ac propter incessũ repercutientibus: nã si remissiùs incedens deuitarem spinarum ictus, ligno

valde

τῶν ξύλων ἀπωτύμλω· ἀ δὲ φύγοιμι τὸ ξύλον, τότ' ἤδη τὸ δεινὸν ὄπισθεν ἐξὺ πεσέπιπτε, καὶ ὅλως ἔργον εἶν τῶν ὀνηλάτῃ τῶν ἐμῷ, ἀπαλλαγεῖν με. ἐπεὶ δὲ ποτε ἅπαξ κατὰ πάσχων πολλὰ, οὐκ ἔτι φέρων, πρὸς αὐτὸν λὰξ ἐκίνησα, ἔχων ἀεὶ τοῦτο τὸ λὰξ ἐν μνήμῃ. καί ποτε κελεύσας συμπεῖραν ἐξ ἑτέρου χωρίου ἂς ἕτερον χωρίον μεταφερεῖν, κομίσας οὖν με, καὶ τὸ συμπεῖραν τὸ πολὺ σωφερεῖν, κατέδησεν ἐπ' ἐμέ. καὶ δόλῳ ἀργαλέῳ εἰν μάλα πρὸς δεσμοῖς με τῶν φορτίων, κακὸν ἐμοὶ μέγα τυρόων. ἐπεὶ δὲ πρεῖναι λοιπὸν ἔδει ἐκ τῆς ἑστίας, κλέψας δαλὸν ἔτι θερμὸν, ἐπεδὴ πόρρω τῆς αὐλῆς ἐγένομεθα, τὸν δαλὸν ἐνέκρυψεν ἂς τὸ συμπεῖραν. τὸ δὲ (τί γὰρ ἄλλο ἐδεδράκει) αὐθὺς ἀνάπλεκτο, καὶ λοιπὸν οὐδὲν ἕφερον ἄλλο, ἢ πῦρ ἄπλετον. μαθὼν οὖν, ὡς αὐτίκα ἀπόλλυμαι ἐν τῇ ὁδῷ, τέλματι βαθεῖ ἐντυχὼν, ῥίψας ἐμαυτὸν τοῦ τέλματος εἰς τὸ ὑγρότατον· ἅτε ἐκυλίον ἐνταῦθα τὸ συμπεῖραν, καὶ δινῶν καὶ στρέφων ἐμαυτὸν, ὡς πηλῷ καταχρισθεῖσα τὸ θερμὸν ἐκεῖνο, καὶ πικρὸν ἐμοὶ φορτίον. καὶ ὅτω λοιπὸν, ἀκινδυνώτερον ἐβάδιζον τὴν ὁδὸν τὸ

valde vapulabam: si baculum euitarem citiùs ambulans, grauiùs posteriora torquebantur à spinis. erat asinario illi omnino me perdendi animus. Itaque cùm illum aliquando calce percussissem, nunquam est id oblitus. Iussus stuppam de vna regione in aliam transferre, illam super dorsum meum arctè alligauit, interitumq; ex eo mihi machinatus, cùm paululùm processissem, rapiũ ex igne torrem exustum, infra stuppam abscondit: qua subitò incensa, ego ignem sentiens me comburentem, in conspectũ fortè de via stagnum me conieci, mêque in aqua vnâ cum stuppa conuolui sæpiùs, quoad ignis extingueretur. ita absq; discrimine reliquum con-

ἀπόλοιπον· οὐδὲ γὰρ ἔτι ἀνάψαι μὴ τοῦ παιδὶ δίδωτον τῶν, τοῦ πορπέου πλῆρες ὑγροῦ περιφερόμενον. καὶ τοῦτό γε, ὁ δολιμηρὸς πᾶς πεσὼν ἐλθὼν, ἐμοῦ κατηψόφησε, ἐπὼν, ὡς παιεῖν, ἐκὼν ἑαυτὸν ἐνσείσαιμι τῇ ἐσίᾳ, καὶ τότε μὲν ἐκ τοῦ συπωείου, μυδὶ ἐλπίζων, ἐπεξῆλθον. ἀπ' ἕτερον ὁ ἀκάθαρτος πᾶς ἐξεύρηκέ μοι μακρῷ κάκιον, κομίσας γὰρ με ἐς τὸ ὄρος, κά μοι φορτίον ἀδρὸν ἐπιθεὶς ἐκ τῶν ξύλων, τοῦτο πιπράσκει γεωργῷ, πλησίον οἰκοῦντι, ἐμὲ δὲ γυμνὸν, καὶ ἄξυλον κομίσας οἴκαδε, καταψόφησά με πεσὼν αὐτὸν δεσπότου ἔργον ἀνόσιον τοῦτον, δεσπότα, τὸν ὄνον, οὐκ οἶδ' ὅτι βόσκομεν, δεινῶς ἀργὸν ὄντα, καὶ βραδύν. ἀπὸ μικροῦ νῦν ἐπιτυδεύει καὶ ἄλλο ἔργον, ἐπὰν γυναῖκα ἢ παρθένον καλὴν καὶ ὡραίαν ἴδῃ, ἢ παῖδα, ἀπλακίσας, ἔπειτα δρόμῳ ἐπ' αὐτὸς, ὡς εἴ τις ἐρᾷ ἄνθρωπος ἄρρενος, ἐνὶ ἐρωμένῃ γυναικὶ κινούμενος, καὶ δάκνει ἐν φιλήματος σχήματι, καὶ πλησιάζειν βιάζεται. ἐκ δὲ τούτου, σοὶ δίκας καὶ πράγματα παρέξει,

confeci viæ, cùm non daretur illi facultas stuppam ampliùs incendendi, limo atque aquæ plenam. At scelestus ille asinarius domum reuersus, omnem in me culpam coniecit, asserens me mea sponte in ignem prosiluisse. Alter deinceps impurus puer ingens aduersum me excogitat malum: nam cùm me ad montem deduxisset grandi lignorum imposito onere, rediens vicino agricolæ ligna vendidit, méque vacuum lignis domum reducens, apud dominum veluti inutilem accusat, inquiens: Quid hunc asinum ampliùs nutrimus frustra, difficilem, tardum, grauem? Inspice quæ sit eius cura: si mulierem aut virginem formosam conspicit, euestigiò calcibus prosiliens, cursu ad eam fertur, tanquam homines ad mulieres dilectas solent, & morsu tanquam osculo appetens, nititur concumbere: ex quo lites tibi & odia

παρίξη, πάντων ὑβριζομένων, πάντων ἀναπριπομένων. καὶ γὰρ νῦν ξύλα κομίζων, γυναῖκα εἰς ἀργὸν ἀπιοῦσαν ἰδὼν, τὰ μὲν ξύλα πάντα χαμαὶ ἐσκόρπισεν ἀρσενικά. μέν, τὴν δὲ γυναῖκα εἰς τὴν ὁδὸν ἀναπείσας, γαμεῖν ἐβούλετο, ἕως ἄλλοθεν ἐκφαμόντων, ἠμυάμφ τῇ γυναικί, εἰς τὸ μὴ δραπετεύσαι ἀπὸ τοῦ καλοῦ τούτου ἐρασοῦ. ὁ δὲ ταῦτα πυθόμενος, ἀλλ' ἐ μήτε καθίζειν, ἔφη, ἐθέλει, μήτε φορτηγεῖν, ἢ ἔρωτας ἀνθρωπίνους ἐρᾷ, ἐπὶ γυναῖκας καὶ παῖδας οἰκείους, ἀρσενικὰ ξατε αὐτόν ἢ τὰ μὲν ἔγκατα θῆς κυσὶ δότε, ἢ τὰ κρέα θῆς ἐργάταις φυλάξατε. ἢ λῦκος ἔφη κατα ταῦτα οὕτω ἀπέθανε, λύκος θῆ καταψύξωσι. ὁ μὲν οὖν ἀκάθαρτος παῖς, ὀνηλάτης ἐμὸς ἔχαιρε, καί με αὐλίκα ἤθελεν ἀρσενικάπεν. ἀλλ' ἔτυχε γάρ τις παρὼν τότε γαλόνων γεωργῶν, ἢ οὕτω ἐρύξ τὸ με ἐκ τοῦ θανάτου, δεινὰ ἐπ' ἐμοὶ βουλευσάμενος· μυδαμῶς, ἔφη, ἀρσενικὸν ὄνον, ἢ ἀλᾶν ἢ ἀχθοφορεῖν δεινάμενον. ἢ ὁ

omnibus conquerentibus pauentibusq; insurgunt. Enimuerò nunc ligna ferens, conspecta in agrum abeunte fœmina, ligna abiecta dispersit, mulierem tanquam coiturus insequitur, donec alijs aliunde accurrentibus, mulier ab huius formosi amatoris impetu liberata est. Hæc patronus credens: Posteaquam, inquit, neque piger ire vult, neque sarcinam ferre, sed mulieres appetens, amores hominum imitatur: occidite eum, & intestinis vulturibus datis, carnes operarijs seruate. Si quis quomodo sit mortuus, quæret, fingite à lupo interemptum. Ad hoc absurdus ille puer gauisus, me subitò parat iugulare. Sed fortè accidit vt vicinus quidam agricola me ab interitu vindicaret, quædam consulens aduersum me grauiora: Nequaquam hunc asinum occidas, inquit, pistrino aptum, atque oneri ferendo. Neq; etiam magnum,

μέγα ἔργον, ἐπειδὴ γὰρ ἂς ἀν-
θρώπος ἔρωτι καὶ οἴστρῳ φέ-
ρεται· λαβὼν αὐτὸν, ἔκτεμε.
τῆς γὰρ ἐπαφροδίτου ταύτης
ὁρμῆς ἀφαιρεθεὶς, ἥμερός τε
ἔσῃ, καὶ πίων ἔσῃ, καὶ οἴσῃ φορτίον μέγα, οὐδὲν ἀχ-
θόμενος. ἐὰν δὲ αὐτὸς ἀπείρως ἔχῃς ταύτης τῆς ἰατρείας, ἀ-
φίξομαι δεῦρο, μεταξὺ τριῶν ἢ τεττάρων ἡμερῶν, καί σοι
τῶν σωφρονέστερον πεβάστο παρέξω τῇ τομῇ. οἱ μὲν οὖν
ἔνδον ἅπαντες ἐπαινοῦσι τὸν σύμβουλον, ὡς εὖ λέγοι· ἐγὼ
δὲ κλαίων ἐλάκρυον, ὡς ἀπολέσων αὐτίκα τὸν ἐν τῷ ὄνῳ
ἄνδρα. καὶ ᾔειν οὐκ ἔτι ἐθέλειν ἔφην, ἀγωνιῶν οὐνῦχος, ὥστε καὶ ὅλως ἀποστῆσαι τῶ λοιπῶ ἐγνώκειν, ἢ ῥίψαι ἐμαυτὸν ἐκ τοῦ ὄρους, ἔνθα ἐκπεσὼν, θανάτῳ οἰκτίστῳ ὁλόκληρος ἔτι, καὶ ἀκέραος νικρὸς τεθνήξομαι. ἐπεὶ δὲ λιμένος βαθέος, ἄγγελός τις ἀφικόμενος ἦλθεν, ἐς τὸν ἀγρὸν καὶ τὴν ἔπαυλιν, ταύτην λέγων τὴν νυνὶ μνφον πόλιν, καὶ τὸν ταύτης νυμφίον, περὶ δείλην ὀψίαν, ἀμφοτέρους αὐτοὺς, ἐν τῷ ἀγιαλῷ πεπαιζοντας ἐπιπολάσαν ἄφνω τὴν θάλασ-

si in amores mulierum labitur. castra ipsum. summota enim veneris cupiditate, mitis erit & pinguis, cui non fit difficile etiam grauissimum onus ferre. Si, quomodo castretur, ignoras, triduo aut quatriduo virum adducam huius artis peritissimũ. Approbatur à singulis qui aderant, consilium. Hoc audiẽs, fundebam lachrymas, tanquam vir essem in asino desiturus. neq; enim viuere ampliùs cupiebam, si fierem eunuchus. Potius ergo aut media deficere decreui, aut ex monte aliquo me præcipitem dare, vt morte misera effugerem vitam miseriorem. At nocte intempesta superuenimi in agros & villam nuncius, puellam à latronibus nuper raptam, & eius sponsum meridie iuxta littus deambulantes, ab inundantis maris aqua raptos atque absorptos

θάλασσαν ἁπρᾶσαι, καὶ ἀφανεῖς ποιῆσαι, καὶ τίνος αὐτοῖς τοῦτο τῆς συμφορᾶς καὶ θανάτου γενέσθαι. οἱ δὲ, οἷα δὴ κεκινημένης οἰκίας νέων δεσποτῶν, ἔγνωσαν μηκέτι μένειν ἐν τῇ δουλείᾳ, ἅμα πάντα δραπετεύσαντο τὰ ἔνδον, φυγῇ ἐσώζοντο. ὁ δὲ νομεὺς τῶν ἵππων καμὲ παραλαβὼν, καὶ πάντ', ὅσα δυνατὸς ἦν, συμλαβὼν, ἐπιπαρεδίδου μοι καὶ τοῖς ἵπποις. ἐγὼ δὲ ἀχθόμενος μὲν, φέρων φορτίον ὄνος ἀληθινὸς, ἀπ' οὗ ἄσμενος τὸ ἐμπόδιον τοῦτο τῆς ἐμαυτοῦ ἐξαμείβω ἐκείνης. καὶ τὴν νύκτα ὅλην ἐπορεύθην ὁδὸν ἀργαλέαν. καὶ τρίτῃ ἄνωθεν ἡμέρᾳ τὴν ὁδὸν ἀνύσαντες, ἐρχόμεθα εἰς πόλιν τῆς Μακεδονίας, Βέροιαν, μεγάλην καὶ πολυάνθρωπον. ἐνταῦθα ἔγνωσαν οἱ ἄγοντες, ἡμᾶς ἰδόντες καὶ ἐρωτήσαντες. καὶ τότε δὴ πρᾶσις ἦν ἡμῶν τῶν κτηνῶν. καὶ κῆρυξ θύρας θύων, ἐν ἀγορᾷ μέσῃ ἑστὼς, ἐκήρυττεν. οἱ δὲ πεσόντες ἐνεῖν ἤθελον, τὰ σώματα ἡμῶν ἀνοίγοντες, καὶ τὴν ἡλικίαν ἐν τοῖς ὀδόσιν ἑκάστῳ ἔβλεπον. καὶ τὸς μὲν ἀνήσαντο, ἅπαν ἅπαν, ἐμὲ δὲ ὕστατον ἀπελαμένον,

absorptos fuisse, hunc finem & rerum & vitæ sortitos. Serui nouis dominis vacua domo, decreuêre omnes nequaquam decæterò seruitutem pati: raptisq; quæ in agris erant, aufugiunt. Qui equis præerat, adsumptis quæ poterat, mihi & equis imponit. Aegrè ferebam non ferre me onus asino dignum: lætabar tamen me euasisse id periculum exectionis. Vniuersa nocte confecimus longum iter, tertia die in vrbem Macedoniæ peruenimus Beræam, quippe magnã ac populosam, in qua habitare statuerat qui me ducebat, & simul iumenta vendere. Præco medio stans in foro nos proscribebat. emptores diligenter inspiciebant omnia, aperientes os, atque ex dentibus ætatem cuiusq; coniectãtes: & emerunt ald iumenta reliqua, me vltimum relictum præco iussit reduci domum,

λειμμένον, ὁ κῆρυξ ἐκέλευσεν αὖθις ἐπανάγαγεῖς οἶκον, ὁρᾷς, λέγων, οὕτως μόνος οὐχ εὕρηκε κάλλιστον. ἡ δὲ πολλὰ πολλάκις διανυμφεύθη, καὶ μετὰ πέπλου νέμεσις, ἄγαγε κἀμοὶ τὸν δεσπότην, οἷον οὐκ ἂν ἐξαίμην. πέναδε γὰρ καὶ γέρων κἀκεῖνος, τούτων εἷς, τῶν τῷ θεῷ τῷ Συρίᾳ ἀς τὰς κώμας καὶ τοὺς ἀγροὺς περιφέροντων, καὶ τῷ θεῷ ἐπαίειν ἀναγκαζόντων, τούτῳ πιπράσκομαι, πολλοῦ πάνυ τιμῆς, τριάκοντα δραχμῶν. καὶ ἐγὼν ἤδη, ὡς δεσπότης ἀπόμενος ἄγουμι. ἐπεὶ δὲ ἤκομεν, ἔνθα οἴκει Φίλιππος (τοῦτο γὰρ εἶχεν ὄνομα ὁ ὠνησάμενος μοι) μέγα εὐθὺς πρὸς τῇ θύρᾳ ἀνεκέκραγεν, ὦ κοράσια, δοῦλον ὑμῖν ἐώνημαι, καλὸν καὶ ἀστεῖον, καὶ Καππαδόκιον τὸ γένος. ἐκεῖνοι δὲ τὰ κοράσια ταῦτα, ὅχλος κινάδεων, συνεργοῦν τῷ Φιλίππῳ. καὶ πάντες πρὸς τὸν βοῶν ἀνεκρότουν· ὤοντο γὰρ ἀληθῶς ἄνθρωπον εἶναι τῶν νυμφίων. ὡς δὲ εἶδον ὄνον ὄντα τῷ δοῦλον, ἤδη ταῦτα εἰς τὸν Φίλιππον ἔσκωπτον, τοῦτον οὐ δοῦλον, ἀλλὰ νυμφίον σαυτῷ πόθεν ἄγεις λαβοῦς; ὄνασο δὲ τούτων τῶν καλῶν γάμων, καὶ τέκοις

domum, inquiens: Hunc solum vides non reperisse emptorem. At sors multa reuoluens sæpiùs & commutans, dominum minimè gratum parauit. Cinædus erat senex, vnus ex ijs qui deam Syriam per villas & agros circumferentes, stipem deæ offerre impellunt. huic magno vendor precio, drachmis triginta: quem ligatus sequor. Vbi domum Philebi (hoc emptori nostro nomen erat) peruenimus, magna ad ostium voce: ô Corasia, inquit, seruum vobis emi pulchrum ac grandem, genere Cappadocem. Erant ea Corasia cinædorum turba Philebi coadiutorum, qui omnes ad illius vocem applaudentes, existimabant verum emptum esse: vt verò asinum vidêre, Philebum increpant, qui non seruum, sed sponsum sibi adduxerit suis nuptijs dignum.

ποις ταχέως ἡμῖν πώλους ζωύστας. καὶ οἱ μὲν ἐγέλων, τῇ δὲ ὑπερβάσα, σωστάλοντο ἐπ' ἔργον, ὥσπερ αὐτοὶ ἔλεγον καὶ τῷ θεὸν ἐνσκευασάμενοι, ἐμοὶ ἐπέθηκαν, εἶτα τῆς πόλεως ἐξηλαύνομεν, καὶ τὴν χώραν παρήειμεν. ἐπειδὰν δ' ἀς κώμην τινὰ παρεγένοιμεν, ἐγὼ μὲν ὁ θεοφόρητος ἐσάμην, ὁ δὲ αὐλητὴς ὅμιλος ἐφυγε ἔνθεον. οἱ δὲ τὰς μίτρας ἀπορρίψαντες, τὴν κεφαλὴν κάτωθεν ἐκ τῆς αὐχένος ἐλίσσοντες, τοῖς ξίφεσιν ἐτέμνοντο τὰς κόμας. καὶ τὴν γλῶτταν τῶν ὀδόντων ὑπερβάντων ἕκαστος, ἔτεμνε καὶ ταύτην, ὥστε ἐν ἀκαρεῖ πάντα κατεπλήσθαι μαλακοῦ αἵματος. ἐγὼ δὲ ταῦτα ὁρῶν, τὰ πρῶτα ἔτρεμον ἐσῶς, μή ποτε κρέα τῇ θεῷ καὶ ὄνειον αἷμα τοῦ γένοιτο. ἐπειδὰν δὲ κατακόψειαν οὕτως ἑαυτοὺς, ἐκ τῶν παρεστηκότων θαλῶν συνέλεγον ὀβολοὺς καὶ δραχμάς. ἄλλος ὀσχάδας, καὶ οἶνον, καὶ τυρὸν κάδον ἐπίδωκε, καὶ πυρῶν μέδιμνον, καὶ κριθῶν τοῦ ὄνου. οἱ δὲ ἐκλόγων ἐπέφερον, καὶ τὴν ἐμοὶ κομι-

ex quo certè pullos eiusmodi quamprimùm pararet. Ad hæc cùm risissent omnes exercitio suo intenti, paratis domi sacris, mihi deam superimposuerunt. Ciuitatem ingressi, cùm patriam perambularemus, in quandam villam peruenimus, in qua ego deam ferens constiti. Quidam qui rei sacræ præerat, cùm veluti deo plenus nonnulla protulisset verba, reliqui mitra proiecta caput subtius guttur ligantes, ensibus laceratos feriunt, linguam insuper foris dentes extensam quisque incidit, vt breui tempore omnia sanguine manarent. Hîc ego valde extimescebam, ne asini quoque sanguine deæ opus esset. Eo pacto cùm sibi sanguinem eduxissent, drachmas & obolos à circumstantibus colligunt. Alij carycas præbent, & vinum, caseique fiscellas: alij medimnos tritici atque hordeum in asini cibũ. Ex his & habebant victũ, & sacra deæ faciebant.

κομιζομιζόλω θεὸς ἐθράπσονρ
καί ποτε ἐς κώμλω τινὰ κὐ-
τῶν ἐσβαλόνλων ἡμῶν, νεα-
νίσκον τῶν κωμικτῶν μέγαν
ἀγρούσαντες, ἀσάγουσιν ἔσω,
ἔνθα καταλύοντοῦ ἔτυχον.
ἔπατα ἔπασχον ἐκ τοῦ κωμά-
τοῦ, ὅσα σωύθη καὶ φέπα ζοῖ-
τοῦ ἀνοσίοις κινάδλοις λῶ.
ἐγὼ δὲ ὑπιραλγήσας ἐπὶ τῇ ἐ-
μαυτοῦ μεταβολῇ, ὅτι μέχρι νῦν
ἀνέχομαι κακῶν, ἀναβοήσαι,
ὦ Ζεῦ σχέτλιε, ἠδέλησα, ἀλ-
ὰ μὴν φωνὴ οὐκ ἀνέβη μοι ἡ
ἐμὴ, ἀλ' ἡ τοῦ ὄνου, ἐκ τοῦ φά-
ρυγγος, καὶ μέγα ὠγκησαμ-
μν. τῶν δὲ κωμητῶν τινοῦ
(ἔτυχον γὰρ τότε ὄνον ἀπολω-
λεκότοῦ, καὶ τὸν ἀπολωλότα
ζηζεῖτοῦ) ἀκόσαντες μου
μέγα βοήσαντοῦ, παρέρ-
χονται ἔσω, ὀλίγοι οὐδὲν ἀ-
πόντοῦ, ὡς ἐμοῦ τοῦ ἐκείνων ὄν-
τοῦ, καὶ καταλαμβάνουσι τὸς
κινάδλος, ἄρρητα ἔνδον ἔργα
ζομένος. καὶ γέλως ἐκ τῶν ἐ-
πεισεμβόντων πολὺς γίγνεται
ἔξω, καὶ ἐκφαμόντοῦ, ὅλη τῇ
κώμῃ τὸν λόγον διέδωκαν τῶν ἱερέων
τοῦ ἀσέλγειαν. οἱ δὲ ἀλέ-
μνοι δεινῶς ταῦτα ἐλυπεγμένα, τὸς
ἐπιούσης νυκτὸς ἀνθὸς
ἔνθεν ἐξέπλασαν. καὶ ἐπειδὴ ἐγένοντο ἐν τῇ ἐρήμῳ τὸς ὁδοῦ,

faciebant. Per ambulantibus illis aliquando villam quandam, iuuenem grandiorem à se conspectum expiscati, domum in quam fortè diuerterant, deducunt. Illi muliebria (vt illis nefariis cinædis mos erat (perpessi sunt: ego dolens me in asinum esse versum, cùm tantum scelus non possem ferre: O scelesti, cùm vellem exclamare, pro voce hominis magnum rugitum dedi. Quidam ex ea villa amissum asinum quærentes, repentè audita rugitu, nullo præmonito ingrediuntur domum, quum æstimarent me suum asinum esse, repertis qui infanda patrabant cinædis, multo cum risu locum egressi, scelestam sacerdotum nequitiam per totam villam diuulgant. Illi ob eorum scelera deprehensa, pudore territi, proxima nocte abeunt. Cùm in locum solitariũ peruenissent,

ἐχαλέπαινον, καὶ ὠργίζοντο ἐμοὶ μεμψασθαι τὰ ἐκείνων μυστήρια. καὶ τοῦτο μὲν ἀνεκτὸν τὸ δεινὸν εἶν, κακῶς ἐν λόγῳ ἀκούειν, ἀλλὰ τὰ μετὰ ταῦτα οὐκέτ' ἀνεκτά· τοῦ γὰρ θεοῦ ἀφιλόντου με, καὶ χαμαὶ κατεθέμενοι, καὶ τὰ σώματά μου πάντα περισπασάντες, γυμνὸν ἤδη προσδήσαντες με δεῦρο μεγάλῳ, ἔπειτα ἐκείνῃ τῇ ἐπὶ τῶν ἀσφαλάνων μάστιγι πατάξαντες, ὀλίγον ἐδέησαν ἀποκτεῖναι, κελεύοντές με τοῦ λοιποῦ ἄφωνον εἶναι θεοφόβητον. καὶ μὴν καὶ ἀρσφάξαι μετὰ τὰς μάστιγας ἐβούλοντο, ὡς εἰς ὕβριν αὐτὸς βαλόντα ποτέ, καὶ τῆς κώμης οὐκ ἐργασαμένης ἐκβαλόντα. ἀλλ' ὅστε με μὴ ἀφικτεῖναι, δεινῶς αὐτὸς ἡ θεὸς ἐδυσώπησε, χαμαὶ κειμένου, καὶ οὐκ ἔχοντα ὅπως ὁδεύοι. ἐνταῦθα οὖν, μετὰ τὰς μάστιγας, λαβὼν τοῦ δέσποινα, ἐβάδιζον. ἡ πόλις ἐσπέρας ἤδη καταλυομένη εἰς ἀγρὸν πλουσίου τοῦ ἀνθρώπου, καὶ μὴν οὗτος ἔνδον. καὶ τοῦ θεοῦ μάλα ἄσμενος τῇ οἰκίᾳ ὑπεδέξατο, καὶ θυσίας αὐτῇ προσήγαγεν. ἐνθάδε οἶδα μέγαν κίνδυνον αὐτὸς ὑποστάς. τῶν φίλων γάρ

increpabant me irati admodum, quòd eorum mysteria patefecissem. Tolerabile hoc erat damnum, verbis mala audire: quod sequitur, non ferendum. deam quippe deponentes, sublata sella, nudum arbori robustæ alligant, deinde fuste ex neruis facto, me ad necem verberant, iubentes in futurum esse taciturnum. & simul post verbera me statuunt iugulare, qui villicorum iram in se incitárim, neq; per me licuerit facere consuetum quæstum: sed ope iacentis humi deæ id prohibentis, ne deesset qui eam ferret, cædem effugi: post multas tamen plagas reposita supra me dea, iter prosecuti sunt. Vesperi in hominis opulenti prædiũ peruenimus, qui liberiùs nos domi excipiens, sacra Deæ peregit. Hic ego ingens periculum adij. Amicus quidam

τις ὦν δεσπότης τῶν ἀγρῶν ἔνειμψε δῶρον, ὄνου ἀγείου μηρόν. τοῦτον μάγειρος σκευάσας λαβὼν, ῥαθυμίᾳ ἀνώλεσε, λιμῶν πολλῶν λαβραίως εἴσω παρελθόντων. ὅδε δεδιὼς πληγὰς πολλὰς, καὶ βάρος ἐκ τῆς ἀπωλείας τοῦ μηροῦ, ἔγνω λοιμᾶσαι ἑαυτὸν ἐκ τοῦ παχέος· ἢ δὲ γυνὴ ἢ τοῦτο, λακὸν ἐξάσιον ἐμὸν, ἀλλὰ μήτε ἀποθνήσκε, ἔφη, ὦ φίλτατε, μήτε ἀθυμίᾳ τοιαύτῃ δῶς σαυτόν· πείθομαί γάρ μοι, πράξεις εὖ πάντα. τῶν λεγομένων τὸν ὄνον λαβὼν ἔξω, εἰς ἔρημον χωρίον, λάπαρα σφάξας αὐτὸν, τὸ μὲν ἐκεῖνο, τὸν μηρὸν ἀφαιρῶν, κόμιζε δεῦρο, καὶ σκευάσας, τῷ δεσπότῃ ἀπόδοσο. καὶ τὸ ἄλλο τοῦ ὄνου, κάτω που, εἰς τὸν λειμῶνα ἄφες· δόξει γὰρ ἀρδρὰς, οἷα χαθάποι, καὶ εἶναι ἀφανής. ὁρᾶς δὲ, ὡς εἰσὶν εὐσαρκοι, καὶ τὸ ἀγείου ἐκείνου πάντα ἀμείνων. ὁ δὲ μάγειρος, τῆς γυναικὸς ἐπαινέσας τὸ βούλευμα, ἄειστα, ἔφη, σοὶ ὦ γύναι ταῦτα. καὶ τότε μόνῳ τῷ ἔργῳ τὰς μάστιγας φυγεῖν ἔχω, καὶ τοῦτό μοι ἤδη πεπράξεται. ὁ μὲν οὖν ἀνέστο οὕτος, οὐμὸς μάγειρος,

quidã nostri hospitis m partem syluestris asini ei dono misit, quam canes qui intus occlusi erant, coqui negligẽtia comederunt. Hic praeter modum, ne domini iussu vapularet, cùm demorte cogitaret, consilio mulieris pepercit vitæ. Si mihi credes, inquit, & te saluabis, & tesarcies hoc damnum. Habẽt hi cinædi asinum, quem si deduxeris in desertum locũ, facilè illum potes occidere, sumtamq; ex eo partem parare in cibum domino: reliquiũ corporis in præceps abijce. existimabunt cinædi aufugisse asinum. neq; ampliùs deprehẽdi posse. hic verò asinus pinguis, est & persimilis syluestri. Approbato mulieris consilio coquus intelligẽs hoc pacto iram patroni declinaturũ, mihi propinquat, vt consultum facinus patraret. At ego quid de me futurum

ἐμὸ

ἐμοῦ πλουσίου ἕνεκα, τῇ γυναικὶ ταῦτα συνεβουλεύσω· ἐγὼ δὲ, τὸ μέγιστον ἤδη προορώμενος κράσιστον ἔγνων τὸ σώζειν ἐμαυτὸν ἐκ τῆς κοινοδίας. καὶ ῥήξας τὸν ἱμάντα, ᾧ δεδεμαι, καὶ ἀνασκιρτήσας, ἔτεμον δρόμῳ ἔσω, ἔνθα ἐδείπνουν οἱ κοινωνοί, σὺν ᾧ δεσπότῃ τῶν ἀγρῶν. ἐνταῦθα εἰσδραμὼν, ἀνατείνω πάντα ᾧ σκιρτήματι, καὶ λυχνίαν καὶ τραπέζας. κἀγὼ μὴ ὤμην κομψόν τι τοῦτο πρὸς σωτηρίαν ἐμοὶ εὑρηκέναι, καὶ τὸν δεσπότην τῶν ἀγρῶν κινδυνεύειν εὐθέως, ὡς ἀγέραχον ὄνον, ἐμὲ κατακλειστόν, φαλαττεύειν ἀσφαλῶς. ἀλλά μοι ἦν τὸ κομψὸν, εἰς ἔσχατον κίνδυνον κινδυνεύσω, κυπῶν δόξαντές με, ξίφη πολλὰ ἤδη, καὶ δόγκας ἐπ' ἐμὲ ἐσπάσαντο, καὶ ξύλα μακρὰ, καὶ ἔχον οὕτως, ὥστε ἀρκεῖν με. ἐγὼ δὲ ὁρῶν τὸ δεινὸν τὸ μέγεθος, δρόμῳ ἔσω παρέρχομαι, ἔνθα οἱ ἐμοὶ δεσπόται κοιμηθήσεσθαι ἔμελλον. οἱ δὲ θεασάμενοι τοῦτο, συγκλείουσι τὰς θύρας τῷ μάλα ἐξαίφνης. ἐπεὶ δὲ ἤδη ὄρθρος λῷ, ἀράμενος τὸν θεὸν αὖθις, ἀπιέναι ἅμα τοῖς ἀγυρταῖς. καὶ ἀφικόμεθα εἰς κώμιον ἄπλον μεγάλῳ καὶ πολυάνθρωπον,

futurum esset præuidens, optimum factu duxi id periculum subterfugere. Igitur effracto quo ducebar loro, prosiliens feror intus cursu, vbi cinædi cum hospite cœnabant, subitò eo aduentu & lumen & mensam subij, existimans hoc scitum inuentum saluti mihi futurum, dominumq; euestigiò me ociosum aliquo tuto in loco detenturum: verùm hæc res in extremum est mihi versa discrimen. nam furiosum me opinati, ensibus, iaculis, longis baculis, velut occisuri me appetiuerunt: quo periculo perspecto, in interiora domus, vbi cinædi dormiturì erant, curro. Illi ostium loci exteriùs occludunt. Diluculò nebulones illi, dea mihi superposita, recedẽtes, ad aliam ciuitatem copijs & opibus potentem perducunt: in qua

ἐν ᾗ καὶ καινότερόν τι ἐτρα-
τόντο, τὴν θεὸν μὴ μένειν
ἐν ἀνθρώπου οἰκίᾳ τῆς δὲ παρ'
ἐκείνοις μάλιστα τιμωμένης,
ἐπιχωρίου δαίμονος τὸν ναὸν
οἰκοῦσα. οἱ δὲ καὶ μάλα ἄσμε-
νοι τὴν ξένην θεὸν ὑποδέ-
ξαντο, τῶν σφῶν αὐτῶν θεῶν
συνοικίζοντες, ἡμῖν δὲ οἰκίαν
ἀπέδειξαν ἀνθρώπων πενή-
των. ἐνταῦθα συχνὰς ἡμέρας
οἱ δεσπόται δεξιούμενοι, ἀ-
πιέναι βούλοιντο εἰς τὴν πλη-
σίον πόλιν, καὶ τὴν θεὸν ἀπή-
γαγον τοὺς ἐπιχωρίους. καὶ αὐτοὶ
εἰς τὸ τέμενος παρεπορεύοντο,
κομίζοντες αὐτήν, καὶ θύοντες
ἐπ' ἐμοί, κλαυνον ἔξω. ἔτυχον
δὲ οἱ δυσσεβεῖς, εἰς τὸ τέμενος
ἐκεῖνο παρεπορεύοντο, ἀνάθημα,
φιάλην χρυσῆν κλέψαντες,
ἣν ὑπὸ τῇ θεῷ ἔφερον. οἱ δὲ
κωμῆται ἀθρόοι τοῦ, ὀν-
θυς ἐδίωκον, εἶτα πλησίον
ἐγγύς, καταπηδήσαντες ἀπὸ
τῶν ἵππων, εἶχον αὐτῶν ἐν
τῇ ὁδῷ, καὶ δυσσεβεῖς καὶ ἱερο-
συλοῦς ἐκάλουν, καὶ ἀπήγαγον
τὸ κλαπὲν ἀνάθημα, καὶ ἐρω-
νῶντες πάντα, εὗρον αὐτὸ ἐν τῷ κόλπῳ τῆς θεοῦ. δήσαντες
δὲ τοὺς γυναικίας, ἤγον ὀπίσω, καὶ τοὺς μὲν εἰς τὴν ἀρχὴν ἐμβάλ-
λουσι,

nouum interuenit prodigiũ. nam cùm dea priuatæ domus diuersorium abnueret, in tẽplo seponi iussit eius loci, qui à ciuibus maximè coleretur. Illi libenti animo deã externam prope suum deum in tẽplo collocant: nobis tradunt pauperculæ hospitium domus. Hic plures cinædi dies commorati, cùm abire vellent, deamq; à ciuibus peterent, templum ingressi deam asportant: verùm facinorosi homines phialam auream è templo ablatam furto, infra deam recondunt. qua re palàm facta, ciues nos insecuti, vt appropinquârunt, ex equis desilientes, cinædos capiunt, impios illos ac sacrilegos appellantes, cùm phialam ereptam repeterent: & scrutati singula, eam reperiunt in sinu Deæ absconsam. Quam ob rem hos muliebres viros colligatos, in vrbémque traductos, in carcerem conijciunt:

νδσι, τὰ δὲ θεῶν, τὰ ἐπ' ἐμοὶ κομιζομένω ἀραμῶνοι, ναῷ ἄπαξ ἔδωκαν, τὸ δὲ χρυσίον τῷ πολίτῃ θεῷ πάλιν ἀπέδωκαν. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ, τάτε σκάφη, κἀμὲ πιπρασκόν δλίγου. καὶ ἀπέδοντό με ξένῳ ἀνθρώπῳ, τῷ πλησίον κώμης οἰκοῦντι. τέχνῃ ἔχοντι ἄρτους πέτραν. οὗτός με παραλαβὼν, καὶ πυρῶν μεδίμνους δέκα ἀνατάμενος, ἐπιθεὶς μοι τὸν μυρῶν, ὡς ἑαυτὸν ἤλαυνεν, ὁδὸν ἀργαλέαν. ὡς δὲ ἤκομεν, εἰσαγαγὼν ἐς τὸν μυλῶνα. καὶ ὁρῶ πολὺ πλῆθος ἔνδον ὁμοδούλων ἐστηκότων. καὶ μάλα πολλὰ ἦν, καὶ πᾶσαι τοῖς ἱστίοις φοῦς. καὶ πάντα ἐκεῖνα μετὰ τῶν ἀλούρων. καὶ τότε μόνον, οἷα ξένον δοῦλον, καὶ φορτίον βαρυτάτον ἀράμενον, καὶ ὁδὸν ἀργαλέαν ἀνυσμένον, ἀναπαύεσθαι ἔνδον ἀφῆκαν. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ, ὀθόνιον ζώσας ὁμμασιν ἐπιτάξαντες, ἐπολυμνύεσί με τῇ κώπῃ τῆς μύλης, εἶτα ἤλαυνον. ἐγὼ δὲ ἀπιστάμενος, ὅπως μὴ ἀλεῖν, πολλάκις μαθὼν, πεσοιποιούμενος δὲ ἀγνοεῖν, ἀλλὰ μάτην ἤλπιζε παθόντος γὲ πολοὶ τῶν ἔνδον βακτηρίας, πρίσαντά με, καὶ μὴ πεσόλοκότα, ὡς ὀχ ὁρῶντα

conijciunt: deamq; alio in templo ponentes, aurum suo deo restituunt. Postera die & res eorum, & me insuper vendunt. Ego à pistore incolæ propinquioris villæ emptus sum, impositisq; decem tritici quos emerat medimnis, in villam difficili atque aspera via perductus. Erant domi iumenta conserua, molæq; plurimæ ab illis agitatæ, omnia intus farinæ plena: me verò, veluti seruum nouum solent, ac de via propter grande onus fessum, eo die quiescere sinunt. postridie me iugo molæ alligatum, linteo velatis oculis, molere iubent. planè noram, id sæpiùs expertus, quo pacto esset molendum: sed simulans me eius operis rudem, frustra quietem speraui: nam plures qui aderant, acceptis baculis de improuiso me id minimè expectantem (neque enim aspicere poteram)

πάσσιν ἀθρόα τῇ χειρί, ὥστε
με ὑπὸ τῆς πληγῆς, ὥσπερ σρόμ=
βον, ἐξαπίνης σρέφεσθαι. καὶ
πείρᾳ ἔμαθον, ὡς χρὴ τὸν δῆ-
λον ἐς τὸ τὰ λέκτα ποιεῖν,
μὴ προεμένειν τῷ χεῖρα τοῦ
δεσπότου. λεπτὸς οὖν πάνυ
γίγνομαι, καὶ ἀσθενὴς τοῦ σώ-
ματι, ὥστε ἔγνω με ὁ δεσπό=
της πωλῆσαι. καὶ ἀρδίδο-
τά με ἀνθρώπῳ κηπουρῷ
τῷ τέχνῃ· οὕτω γὰρ εἶχε
κῆπον, λαβὼν γεωργεῖν, καὶ
τοῦτο ἔχομεν ἔργον. ὁ δεσπό-
της οὖν ἑωθεν ἐπιθεὶς μοι τὰ
λάχανα, ἐκόμιζεν εἰς τὴν ἀ=
γορὰν, καὶ παραδοὺς τοῖς ταμί=
ταις πιπράσκειν, εἶτε με πάλι-
ν εἰς τὸν κῆπον. ἔνθα κἀκεῖ-
νος μὲν καὶ ἔσκαπτε. καὶ ἐφυ=
τευε, καὶ τὸ ὕδωρ τοῖς φυτοῖς
ἐπῆγεν, ἐγὼ δὲ ἐν τούτῳ ἀσή-
κεν ἀργός. εἶν δέ μοι δεινῶς
ἀλγεινὸς ὁ τότε βίος. πρῶτον
μὲν, ἐπὰ χειμῶν ἤδη εἶν, κρύ=
κεν ὁ δὲ αὐτῶν σῶμα ἔχεν
ἀγοράσαι, οὐχ ὅπως ἐμοί. καὶ
ἀνυπόδητος, πυλὸν ὑγρὸν,
καὶ πάνυ σκληρὸν καὶ ὀξὺ
ἐπάτουν. καὶ φαγεῖν τοῦ μόνον ἀμφοτέροις εἶν, θρίδακας πι=
κρὰς καὶ σκληρὰς. καί ποτε ἐξιόντων ἡμῶν ἐς τὴν κῆπον, ἐνέτυχέ=
ναι ἀνὴρ

adeò percusserunt, vt euiſtis giò more turbinis circumducerem molam: experiúsque ſanè didici ſeruum ad ea quæ fienda ſunt, promptum eſſe debere, neque expectare domini manum. Eo labore admodum macer euaſi, & corpore debilis: quapropter hortulano me vendidit, qui hortum ceperat colendum. Is olera in forum mea opera ferebat ſæpiùs, agro deinde effodiendo, plantandóque ac rigando intentus, ego interim ocioſus, ſed vita propter frigus (erat enim hyems) ſatis moleſta, cùm patronus nedum mihi, ſed nec ſibi lectum parare poſſet: me tum molle lutum, tum dura terra atque acuta multùm offendebat. Cibus item lactucæ amaræ, ac prædurae erant. Ambobus contingit aliquando nobis ad horiũ adeũtibus, vt obuiaremus

νεα ἀνὴρ γενναῖος, στρατιώτου στολὴν ἀμφιεσμένος, καὶ τὰ μὲν πρῶτα, καλεῖ πρὸς ἡμᾶς τῇ Ἰταλῶν φωνῇ, καὶ ἔρεσθε τὸν ἡμιονηγὸν, ὅπου ἀπάγει τὸν ὄνον ἐμοί. ὁ δέ, οἶμαι, τῆς φωνῆς ἀνόητος ὤν, οὐδὲν ἀπεκρίνατο. ὁ δὲ ὀργιζόμενος, ὡς ὑπερορώμενος, πάσῃ τῇ μάστιγι τὸν ἡμιονόν. ἐπειδὴ δὲ συμπλεκτὰ αὐτῷ, καὶ ἐκ τῶν ποδῶν ἀποσπασθεὶς, εἰς τὴν ὁδὸν ἐκτείνει, καὶ ἐμέμορον ἔπαιεν ὅτῳ, καὶ χειρὶ καὶ ποδὶ, καὶ λίθῳ τῷ ἐκ τῆς ὁδοῦ· καὶ ὁ τὰ πρῶτα καὶ ἀντιμάχετο, καὶ ἠπείλει, εἰ ἀναστήσεται, ἀφαιρήσειν τῇ μαχαίρᾳ. ὁ δέ, ὥσπερ ὑπ' αὐτοῦ ἐκείνου διδαχθεὶς τὸ ἀκινδυνότατον, σπᾷ τὴν μάχαιραν αὐτοῦ, καὶ ῥίπτει πόρρω, εἶτα αὖθις ἔπαιε κείμενον. ὁ δὲ τὸ κακὸν ὁρῶν ἤδη ἀφόρητον, ψευδέως τεθνηκὼς ἐρεῖ πληγεῖς. ὁ δὲ δείσας ἐπὶ τούτῳ, τῇ μὲν αὐτοῦ, ὡς εἶχε, κείμενον ἀφεὶς· τὴν δὲ μάχαιραν βασάσας ἐπ' ἐμοὶ, ἤλαυνεν εἰς τὴν πόλιν. ὡς δὲ ἤλθομεν, τὸν μὲν ἵππον αὐτοῦ, σωτηρίᾳ τινὶ ἐπιδωκοποιησάμενος· αὐτὸς δὲ, τὸν λίνδυνον τὸν ἐκ τῆς ὁδοῦ διδιὼς, ἐρύσθη ἅμα ἐμοὶ, πρός

mus generoso viro, veste induto militari: qui primùm verbis Italis hortulanum allocutus, petijt ab eo, quò asinum ducat. ille vocem militis (vt opinor) non intelligens, nihil respondit. Miles id veluti se contemptum ferens molestiùs, hortulanũ fuste cùm percussisset: ille militem amplexus ad terram in via prostrauit. iacentem tum manibus, tum pedibus, tum saxo ferit. Miles cùm se tutaretur, minaretúrque, si exurgeret, se illum ense interfectũrũ: hortulanus quid de se futurum esse præmonitus, extractum è vagina ensem, additis verberibus longè proiecit. Miles vitæ periculo motus, se ob verbera mortuum simulat. quod veritus hortulanus, iacentemq; relinquens, ense supra me posito, in ciuitatem pergit: datóq; alteri ad colendum horto, ob timorem penes amicum vnà me dicens, ibi latenter diuertit: deinde

τινΘ τῶν ἐν ἄστει σωνόδων. τῇ δ' ὑστεραίᾳ, δόξαν αὐτοῖς ἔτω ποιεῖν, ἢ μὴ ἐμὲ μὲν ἐκσοῦν τῶν κιβωτῶν ἐνέκρυψαν ἐμὲ δ' ἀράμενοι ἐκ τῆ πόλεως, κομίζουσιν ἄνω, τῇ κλίμακι, ἐς οἴκημα ὑπερῷον, ἀφικεῖ με ἄνω συγκλείσαντες. ὁ δὲ στρατιώτης, ἐκ τῆς ὁδοῦ τότε μόλις ἐξανασὰς, ὡς ἔφαΘν, καρκβρῶν τῶς πλευρῶς, ἦκεν ἐς τὴν πόλιν, καὶ τοῖς στρατιώταις τοῖς σὺν αὐτῷ ἐντυχὼν, λέγει τὴν ἀπόνοιαν ἢ κκπερδ. οἱ δὲ σὺν αὐτῷ συνκλεισθέντες, μανθάνουσιν ἔνθα ἡμῖν κεκρυμμένοι, καὶ παραλαμβάνουσι τὸς τῆς πόλεως ἄρχοντας· οἱ δὲ ἔσω τινὰ τῶν ὑπηρετῶν πέμπουσι, καὶ τὸς ἔνδον ἅπαντας πθεκθεῖν ἔξω κελεύουσιν. ὡς δὲ πθέλθον, ὁ κκπερὸς ὀδαμῦ ἐφάνετο. οἱ μὲν οὖν στρατιῶται, ἔνδον ἔφαΘν εἶναι τὸν κυπερὸν, κἀμὲ, τὸν ἐκείνου ὄνον. οἱ δὲ οὐδὲν ἄλλο ἐπεκλέφθαι ἔλεγον, οὔτε ἄνθρωπον, οὔτε ὄνον. θορύβου δὲ ἐν τῷ σφωπῷ. καὶ πολλῆς βοῆς ἐκ τούτου γενομένης, ὁ ἀγέρωχΘ, καὶ πάντα πείθεΘ ἐκεῖνον, βουλόμενΘ μαθεῖν τινες εἶεν οἱ βοῶντες, σφκυπῶν ἄνωθεν κάτω, σφ' θυείδος. οἱ δὲ με ἰδόντες,

amici consilio se in area inclusit: me pedibus per gradum attractum recludunt in superiori ædium parte. Miles vbi de via surgens, vix ambulans ob susceptas plagas, in vrbem rediisset, narrat commilitonibus qui obuiam fortè facti sunt, iniuriam hortulani. Hi cùm nôssent quo essemus in loco, sumpto magistratu venientes domum, licitorem intus deducunt, iubentes eos qui domi essent, educi. Cùm lateret hortulanus, exclamant milites, illum & asinum intus esse. qui domi erant, nullos esse alios præter se, neque virum neque asinum, affirmant. Cùm tumultus & clamor pluriimus in paruo loco esset excitatus, ego quidnam esset, cupidus sciendi, caput è fenestra exiuli: quo illi viso, statim

ἐδόντου, ὀνθὺς ἀνέκραγον· οἱ δὲ ἐπώκειον ψευδῆ λέγοντου. καὶ οἱ ἄρχοντου ἔσω παρεπόρευου, καὶ πάντα ἀνερευνῶντου, εὑέσκουσι τὸν ἐμὸν δεσπότην, τῇ κιβωτῷ ἐγκεκυμμένον καὶ κλαίοντου, τὸν μὲν ἐς τὸ δεσμωτήριον πέμπουσι, λόγον τῶν τεθλιμμένων ὑφέξοντα, ἐμὲ δὲ κάτω βασανίζοντου, τοῖς στρατιώτας ἐπέδωκαν. πάντου δὲ ἄσθενον ἐγέλων, ἐπὶ τῷ μεμυσαντι ἐκ τῶν ὑπερόων, καὶ πεσόντι τὸν ἑαυτοῦ δεσπότην. κἄκ τοτε ἐξ ἐμοῦ πρώτου ἦλθεν εἰς ἀνθρώπους ὁ λόγος οὕτως, ἐξ ὄνου παρακυψεως. τῇ δ' ὑστεραίᾳ, τί μὲν ἔπαθεν ὁ κιμπερὸς, ὁ ἐμὸς δεσπότης, ἐκ οἶδα, ὁ δὲ στρατιώτης σωπήσαν με ἔγνω, καὶ σιπράσκει με μετὰ καὶ ἄκοσιν Ἀπικῶν. ὁ δὲ ὠνησάμενος, θεράπων λῶ ἀνδρὸς σφόδρα πλουσίου, πόλεως τῶν ἐν Μακεδονίᾳ δ μεγίστης, Θεσσαλονίκης. οὗτος τέχνην ἔχει ταύτην· τὰ ὄψα τῷ δεσπότῃ ἐσκεύαζε, καὶ ἔχει καὶ ἀδελφὸν σοφόν, ἄρτους πέττειν, μελίκρατα κιρνᾶν ἐπιστάμενον. ζῶοι οἱ ἀδελφοὶ, σύσκηνοί τε ἀεὶ ἄλλοις, καὶ κατέκρυον ἐν ταύτῳ, καὶ τὰ σκεύη τεχνῶν ἔχον ἀναμεμιγμένα·

statim exclamant in mendacio deprehensos. Scrutantes singula hortulanum inuenerunt in arcula iacentem. extractum iudicibus tradunt, errati pœnam daturum. Me inferiùs demissum dant militibus Ridebant in me versi omnes qui meo indicio prodidissem dominum: ex quo id verbum primùm prodijt in vulgus. Et n asino conspecto. Quid deinceps patrono acciderit, ignoro: miles me emit minùs viginti, qui minister erat viri prædiuitis Thessalonicæ Macedoniæ ciuitatis. Eius ministerium erat epulas parare diuiti. Cum isto conseruus frater habitabat pistor, placentas melle conficiens: communia sua his erant artis vtensilia atque instrumenta. Hi.

μγνα. καὶ μετὰ ταῦτα λαμὲ ἴσαρ ἔνθα καθεῖνον. καὶ οὐδὲ μετὰ τὸ δεῖπνον τοῦ δεσπότου, πολλὰ λείψανα ἄμφω ἔσω ἐκθεμένον· ὁ μὲν κριῶν καὶ ἰχθύων, ὁ δὲ ἄρτων καὶ πλακουντῶν. οἱ δὲ κατακλείσαντες ἔνδον ἐμὲ μετὰ τούτων, καὶ φυλακὴν ἐμοὶ γλυκυτάτην πρόσκαιρον, ἀπῆλθον, ὥστε ἀρκεσθῆναι. κἀγὼ δεῖς πρακεμένοις κεκοσμημένοις μακρὰ χαίρειν λέγων, τοῖς τέχνοις, καὶ δεῖς κέρδεσι τῶν δεσποτῶν ἐδεδίδουν ἐμαυτὸν, καὶ δὲ μακρὸν πάνυ ἐγεμίζομεν ἀνθρωπείου τροφῆς. οἱ δὲ ἀναρρίψαντες εἴσω, τὰ μὲν πρῶτα οὐδὲν ἠθάνοντο τῆς ὀψοφαγίας τῆς ἐμῆς, ἐπὶ τὸ πλῆθος τῶν παρακεμένων, κἀμὲ ἔτι ἐν φόβῳ καὶ φθόνῳ κατέπλησσον τὸ ἄδικον. ἐπεὶ δὲ καὶ τέλειον ἔμελλον αὐτῶν κατάγνοις ἄνοιαν, τὰς κακίστας τῆς μειδίαν, καὶ ἅμα πολὺ κατέφαγον, καὶ ἐπειδὴ ἠθόνοντο ἤδη τῆς ἐμῆς· τὰ μὲν πρῶτα, ἄμφω ὑποπτον πρὸς ἀλλήλους ἔβλεπον, καὶ κλέπτειν ὁ ἕτερος τὸ ἕτερον, καὶ ἅρπαγα τὰ κοινῶν, καὶ ἀναίσχυντον ἔλεγον καὶ κρὶν ἀκριβῆς λοιπὸν ἄμφω, καὶ τὰ μειδίαν ἄριθμὸς ἐγίνετο. ἐγὼ δὲ τὸν βίον εἶχον ἐν ἡδονῇ καὶ τρυφῇ, καὶ τὸ σῶμά

Hi mihi diuersorium dederunt in eo loco vbi reliquiæ cœnæ domini ab ipsis importabantur perplures, ab altero carnes ac pisces, ab altero placentæ. inter has me inclusum relinquentes, abeunt lauatum. Ego omisso hordeo, humano cibo ventrem refersi Cùm redijssent, tum ex ciborum multitudine non animaduertunt cibos à me comestos, tum quia parcè, ne quid percipe rent, comedi. Vbi illos id non perspexisse sensi, eorum fretus ignorantia, melioribus frustis corpus repleui. Tandem vt damnum cognouêre, alter alterum illa suripuisse suspicatus, pudore inuicem reticebant. Diligentiùs igitur asseruantes, reliquas portiones deinceps & frustra adnumerant. Ego vitam voluptuosam in delicijs agens. factus

σῶμά μου ἐκ τῆς σωμήθους προφῆς πάλιν καλὸν ἐγεγόνει, καὶ τὸ δέρμα ἐπανθόσι τῇ τριχὶ ἀπέστιλβον. οἱ δὲ γυναιόταλοι, μέγαν τέ με καὶ πίονα ὁρῶντοι, καὶ τὰ κεκιβίδια μὲ δαπανώμενα, ἀλλ' ἐν ταῦτῃ μέτρῳ ὄντα, ἐς ὑπόνοιαν ἔρχονται τοῦ ζημιήματων τῶν ἐμῶν. καὶ πεσιλθόντοι, ὡς ἐς τὸ βαλανεῖον ἀπιόντοι, ἔπειτα τὰς θύρας συγκλείεντοι, πεσβαλόντοι ὀπῇ τινι τὰ ὄμματα τῆς θύρας, ἐσκοπεῦζο τἄνδον. κἀγὼ τότε τὸ δόλο μηδὲν εἰδὼς, κείσων πεσιλθών· οἱ δὲ τὰ μὲν πρῶτα ἐγέλων, ὁρῶντοι ἄεισον ἄπισον. εἶτα δὲ τὸς ὁμοδόλους ἐκάλεον ἐπὶ τὸν ἐμὸν θέαν· καὶ γέλως πολὺς ἦν. ὥστε καὶ ὁ δεσπότης αὐτῶν ἤκουσε ζοῦ γέλωτος, θορύβου ὄντος ἔξωθεν, καὶ ἤρετό τινα, ἐφ' ᾧ ζοῦτον οἱ ἔξω γελῶσιν ἐπεὶ δὲ ἤκουσε, καὶ ἐξανίσταται τὸ συμποσίου, καὶ δεκύψας εἴσω, ὁρᾷ με συὸς ἀγείου μεγίστα κατεπίνοντα, καὶ μέγα ἐν γέλωτι ἀναβούσης, εἰσέρχεται εἴσω. κἀγὼ σφόδρα ἠχθόμην ἐπὶ τοῦ δεσπότου, κλέπτης ἅμα καὶ λίχνος ἑαλωκώς. ὁ δὲ πολὺ εἶχεν ἐπ' ἐμοὶ γέλωτα, καὶ τὰ μὲν πρῶτα κινούντά με

sum corpore pinguior, adeò vt pellis ex pilis nitidis admodum luceret. Illi me pinguiorem factum videntes, hordeum verò nequaquam minui, in suspicionem mei ducti simulant se foràs ire lauandi gratia. clauso ostio, quid agam, per rimulas aspiciunt. Ego ignorans dolum, ad prandium proficiscor. Illi primò ridere incipiunt in cibo asini desueto. Conseruis deinde ad id spectaculum vocatis, rident simul omnes vehementiùs, adeò vt patronus peteret, quidnam accidisset vt adeò efferrentur risu. Vt causam percepit, surgens à symposio, atq; introspiciens, posteaquam me vidit sylue=stris apri frusta edentem, statim ridens se intus corripuit. Ego ægerrimè tuli me in furto & gula fuisse deprehensum. Ille suborto risu me iubet

ἄσω ἄγεσθαι, εἰς τὸ ἐκείνου συμπόσιον. ἔπειτα τραπεζῶν μοι παραθεῖναι εἶπε, καὶ εἰ ἐν ἐπ' αὐτῇ πολλὰ τ, ὅ, τι μὴ ἡμιονὸν ἔλλω ὄνῳ καταφαγεῖν, μικρὰ, κοπάσας, ζωμὸς, ἰχθῦς. τοῦ δὲ, γάρω καὶ ἐλαίῳ κατακεκμῷς, ἔτο δὲ, νάπυϊ ἐπινενυμμένος. κἀγὼ τοῦ τυχεῖν ὁρῶν ἤδη ἀπαλόν μοι παρεσκευῶν, καὶ μαθὼν ὅτι μετὰ μόνον τὸ παγνίον ἀνασώσει, καὶ τοι ἤδη ἐμπεπλεγμένος, ὅμως ἠείρων, τῇ τραπέζῃ παρεσκεῖς. τὸ δὲ συμπόσιον ἐκλονεῖτο ὡς γέλωτι. καί τις εἶπε, καὶ πίνεται οἶνον οὗτος ὁ ὄνος, εἰ τις αὐτῷ ἐγχρασάμενος ἐπιδῷ καὶ ὁ δεσπότης ἐκέλευε, ἀφ' ἐγὼ τὸ προσφυσᾶν ἔπινον. ὁ δὲ, οἷον εἰκὸς, ὁρῶν με κτῆμα πρᾶδοξον, τοῦ ἡμιλῶ τοῦ ἐμοῦ κε λοῦφ τ διοικεῖ τινι καταβαλεῖν ὡς ἐμὲ ὠνεῖσθαι, καὶ ἄλλο τοσοῦτον. ἐμὲ δὲ πρίεσθαι ἀπεκλυθέρω τινὶ τ ἑαυτ νεανίσκων, καὶ εἶπε καλεῖν, ὅ, τι ποιῶν μάλιστα, χυραγωγεῖν αὐτ δεσπόμενον. τῷ δὲ κεφάλῳ οὐ παντα· ὑπήκοον γὰρ οὖς, εἰς ἅ. παντα, διδασκόμενος. καὶ πρῶτον μὲν, καταπλήσσεσθαί με ἐπὶ κλίνης, ὥσπῳ

iubet & conuiuium deducit: deinde mensam parari adeò multis cibis, vt nullus alter asinus eos potuisset edere. Cochleæ crudæ erant, pisces partim garo & oleo, partim sinapi cōditi. Fortunam ego arridentem mihi sentiens, cogitansq; his iocis salutem mihi afferri posse, mensæ adstans prandium sumpsi: qua ex re vniuersum conuiuium se in risum effudit. Cùm dixisset quispiam: Bibet hic asinus & vinum, si quis ministret: idq; patronus iussisset afferri oblatum potaui. hoc ille præter modum admiratus, duplex eius quo vendiitus eram, precium annumerari emptori iussit, meq; dari adolescenti cuidam liberto suo, tum nutriendum, tum instruendum, quæcūq; illum oblectare possent. Facilè fuit illi me docere, parentem sibi, facientemq; singula quæ monstraret. Primùm flecti me in genua supra lectum velut

ὥσπερ ἄνθρωπον ἐπ' ἀγκῶνος ἐποίησεν, εἶτα καὶ πεσπαλάειν αὐτῷ, καὶ μιὰ καὶ ὀρχεῖσθαι ἐπὶ τὸς δύο ἐπανιστάμενον ὀρθὸν, καὶ κατανύειν, καὶ ἀνανύειν πρὸς τὰς φωνὰς, καὶ πάντ' ὃ ἐθελήσαιμι μὴ καὶ δίχα τοῦ μανθάνειν ποιεῖν. καὶ τὸ πρᾶγμα θαυμαστὸν ὁ τοῦ δεσπότου οἰνοπότης, παλαίων, ὀρχούμενος. τὸ δὲ μέγιστον, ὅτι πρὸς τὰς φωνὰς ἀνένευόν ἐν καιρῷ, καὶ ὑπατένευον καὶ πιεῖν δὲ ὁπότε βουλήσαιμι, ἔτοιμος, τοῖς ὀφθαλμοῖς τὴν οἰνοχόον κινήσας καὶ οἱ μὴ ἐθαύμαζον τὸ πρᾶγμα, ὡς παράδοξον, ἀγνοοῦντες ἄνθρωπον ἐν τῷ ὄνῳ κείμενον. ἐγὼ δὲ τρυφῶν ἐποιούμην, τῶν ἐκείνων ἄγνοιαν. καὶ μὴν καὶ βαδίζειν ἐμάνθανον, καὶ κομίζειν τὴν δεσπότιν ἐπὶ τὴν νότιον πάντα τρόπον ἀλυπότατον. καὶ τῷ ἀναβάτῃ ἀναίσθητον. καὶ σκεύη μοι ἦν πολυτελῆ καὶ στρώματα πορφυρᾶ ἐπιβαλλόμενα, καὶ χαλινὸς ἐσιδιχόμην, ἀργυρῷ καὶ χρυσῷ πεποικιλμένος, καὶ κώδωνες ἐξήπτοντό μοι, μέλος μουσικώτατον ἐκφωνοῦντες. ὁ δὲ Μενεκλῆς, ἡ δεσπότης ὅμως, ὥσπερ ἔφην, ἐκ τοῦ Θεσσαλονίκης

velut hominem docuit, tum sibi alludere, ac stantem pedibus anterioribus erectis psallere, ad eius quoque vocem annuere atque abnuere. omnia denique quæ poteram, imitabar. Vulgatum iam per vrbem erat, asinum vinum bibere, ludere, saltare, & quod mirabilius videretur, vocibus hominis obtemperare. Cùm vellem bibere, oculorum nutu admonebam ministrum. Mirabantur hæc omnes vt rem insuetam, inscij hominem in asino esse. Lætabar eorum stultitia, discens ambulare, ferre patronum, currere absque vlla fessoris molestia. Eram sumptuosiùs ornatus, purpureis phaleris, freno auro atque argento distincto. Pendebant insuper tintinabula, suauem sonum præbentia. Menecles patronus in Thessalonicam abijt, ob hanc causam, vt fe-

λονίκης διῦρο ἐληλυθότι πάν-
τῶν ζιαὐτῆς, ὑπέσχετο τῇ πατρί-
δι θέαν παρέξειν ἀνδρῶν ὁ-
πλοις πᾶς ἀκόλουθος μονομα-
χεῖν ἐδότων· ἡ οἱ μὲν ἄνδρες,
τῆς μάχης ἤδη κόρον ἐν παρα-
σκευῇ, καὶ ἀφῖκτο ἡ πορεία,
ἐξηλαύνομεν οὕτω ἕωθεν. ἐλαύνω
τὸν δεσπότην ἔφερον, εἴ πο-
χωρεῖον ἐν τῆς ὁδῦ πρὸς ἡ, καὶ
ζῆς ὀχήμασιν ἐπιβάνειν χα-
λεπόν. ὡς δὲ ἐλατέβημεν ἐπὶ
Θεσσαλονίκεῖα, οὐκ ἐν ὅσοις ἐ-
πὶ θέαν ὀκ ἐπείγετο, καὶ τὸν ὄ-
ψιν τῶν ἐμῶν. ἤδη ἐμὲ δό-
ξα πολυπλόθα ἐκ μακρῦ, καὶ
τὸ πολυπρόσωπον, καὶ τὸ ἀν-
θρώπινον τῶν ἐμῶν ὀρχημάτων
καὶ παλαισμάτων· ἀπ' ὀ μὲν
δεσπότης ζῆς ἐνδοξοτάζοις
τῶν αὐτῦ πολιτῶν, παρὰ ζὸν
πόζν ἐδείκνυέ με, καὶ τὰ πα-
ράδοξα ἐκεῖνα ἐν ἐμοὶ παύ-
νια ἐν τῷ δείπνῳ παρετίθει. ὁ
δὲ ἐμὸς ἐπιστάτης πρόζδον
εὗρεν ἐξ ἐμοῦ ποπῶν πάνυ
δραχμῶν· καταλαβόζς γάρ με
ἔνδον, εἶχεν ἐσῶζα, καὶ ζῆς ὄνο
μεγίοις ἐδεῖν ἐμὲ, καὶ ζὰ μὰ παράδοξα ἔργα, μισθῦ τῶν θύραν κῦοι
ῥῶν. οἱ δ' ἐσκόμιζον, ἄπος ἄπό τι τῶν ἐδωδίμων, μάλιστα ζὸ ἐκ-
θρὸν εἶναι ὄνῦ γαστρὶ δοκοῦν· ἐγὼ δ' ἤσθιον, ὥστε ὀλίγων ἡμῶν,

rebat, quòd erat pollicitus patriæ, se gladiatorios ludos daturum: qui cùm ad pugnandum parati adessent, nos manè profecti sumus. Ferebam dominum via dura & vehiculis difficili. Vbi Thessalonicam venimus, omnes ad spectaculum & me videndum conuenerunt: iam enim fama diffusa longiùs vulgauerat, me in modum hominis saltantem, varios ludos edere. Patronus post potum suis conciuibus (hi nobiles erant) in cœna me iocos illos incredibiles iubet edere. Libertus qui mihi præerat, faciens ex me quæstum, tenebat inclusum, eos qui meos ludos volebant aspicere, aperta ianua, datisq; nummis intromittens. illi, aliud alter in meum cibum afferebant, & ea præsertim, quæ ventri asini minimè conuenirent. Me & domini & alios

τῷ

τῶν δεσπότη, καὶ τοῖς ἐν τῇ πόλει σωφρονεστέρων, μέγας τε, καὶ πίων δεινῶς ἤδη γεγονώς. καί ποτε γυνὴ ξένη, ὀμμάτων κεκτημένη, τὴν ὄψιν ἱκανὴ, παρελθοῦσα ἔσω εἰδεῖν ἐμὲ ἀεισῶντα, ἀς ἔρωτά μου θερμὸν ἐμπίπτει, τοῦτο μὲν, τὸ κάλλος ἰδοῦσα τοῦ ὄνου, τοῦτο δὲ, τῶν παραδόξων τῶν ἐμῶν ἐπιτηδευμάτων, ἀς ἐπιθυμίαν σωφροσύνας πεπληθοῦσα. καὶ δεομένη τὰ πρὸς τὸν ἐπιστάτην τὸν ἐμὸν, καὶ μισθὸν ἀργὸν αὐτῶν ὑπέσχετο, ἐ συγχωρήσειν αὐτῇ, σὺν ἐμοὶ τὴν νύκτα ἀναπαύεσθαι. κἀκεῖνος οὐδὲν φροντίσας, ἔτι καὶ ἀνύσαντι ἐκείνῃ ἐξ ἐμοῦ, ἔτι καὶ μὴ λαμβάνει τὸν μισθὸν. κἀπειδὴ ἐσπέρα τις ἤδη μὴ, κἀκεῖ τ συμποσίου ἀφῆκεν ἡμᾶς ὁ δεσπότης, ἀναστρεφόμεν, ἔνθα ἐκαθεύδομεν. καὶ τὴν γυναῖκα εὕρομεν, πάλαι ἀφιγμένην ἐπὶ τὴν ἐμὴν αὐλὴν. ἐκκόμισε δὲ αὐτῇ πεσκιφάλαια μαλακὰ, καὶ στρώματα ἔσω κατέθηκε καὶ

ᾧ aliorum ciuium epulae & magnum & pinguiorem reddiderant. & mulier quædam externa mei videndi cupida accedit, vt me aspiciat prandentem. vt aspexit, cuestigiò in cupidinem mei exarsit, tum asini specie adducta, tum impulsa ludorum venustate. Hæc cum liberto vt vnam noctem mecum esse sinat, magno precio pacisci tur: qui parùm curans mei iacturam, precio accepto, cùm aduesperasceret post cœnam domini iussu abiens, me ad locum vbi dormiebam, perducit. Ibi mulierem inuenimus lectum ingressam. puluinaria mollia importata erant, vestes quoque, & stragulæ, & stratum decens humi positum. Mulieris serui alio in loco abeunt iuxta domum dormitum: illa lumen intulit permagnum, igni simile: exutaque veste, nuda propter lu-

χαμαύνιον ἡμῖν ἀπρίπεις κεῖ. ἔπειτα οἱ μὲν δ γυναικὸς θεράποντες αὐτοῦ τῶν πλησίον, πρὸς τ δωμάτιον ἐκάθευδον. ἡ λύχνον ἔνδον ἔκαιε μέγαν, ᾧ πυρὶ λαμπόμενον· ἔπειτα ἀπδυσαμένη, πρίεση

ᾧ

men stetit : deinde ex alabastro proferens unguentum, se primùm tum inungit, nareſq; unguento replet: poſtmodum exoſculatur, ea loquens, quæ amor in hominem dilectum proferre cogit. Deinde me fune in ſtratum trahit. Ego nequaquam tertio egens hortatore, quò ducor accedens, cùm vino veteri eſſem reſperſus, unguenti quoque odore incitatus, pulchritudine inſuper puellæ commotus, inclino me, dubius quônam pacto concumberem cum muliere. nam ex quo aſinus fui, expers coitus fui: neque cum aſinis in ea re conſueueram, neq; aſinam cognôram. Itaq; haud paruus mihi timor incesſit ne ſcinderem dilacerarem q; in coitu mulierē, ac poſtmodum tanquam homicida meritā ſubirem pœnam. ſed hæc incaſſum à me cogitabantur. nam mulier multis amatorijs me oſculis prouocans, vbi me ad opus paratū ſenſit, vt homini ſuperincumbens

κλμένη, περιβάλλεται μοι, καὶ ὥρας ἔσω, ὅλον περιδίξατο. καὶ γὰρ μὴν ὁ δεινὸς, ἐνδιδοίκειν ἔτι, καὶ ὀπίσω ἀπῆγον ἐμαυτὸν ἀπείμα· ἡ δέ τι ὀσφύος τῆς ἐμῆς ἔχετο, ὥστε μὴ ἐκχωρεῖν, καὶ αὐτὴ ἀπίετο τὸ φεύγον, ἐπὶ δὲ ἀπειθῶς ἐπείθεν ἔτι μοι καὶ πρόσθεν πρὸς τὴν γυναικὸς ἡδονεῖν τι καὶ τέρψιν, ἀδικῶς λειπόν ὑπηρέτων, ἐννοήμονος, ὡς ὀλὴν εἶναι κακίαν τῆς Πασιφάης μοιχόν. ἡ δὲ γυνὴ, ὅτως εἶν ἄρα εἰς τὰ Αφροδίσια εἰδίμη, καὶ τῆς ἀφ' τῆς συνουσίας ἡδονῆς ἀπόρεστος, ὥστε ὅλην τὴν νύκτα ἐν ἐμοὶ ἐδαπάνησεν ἅμα τῇ ἡμέρᾳ, ἡ δὲ ἀνασᾶσα ἀπῆα, σωθεῖσα πρὸς ἐωιτάτην τὸν ἐμὸν, οἷόν ἐπὶ δεῖς αὐτοῖς τὴν μισθὸν τὴν αὐτὸν τῆς νυκτός. ὁ δὲ ἅμα μὲν πλεσιότης ἐκ τῆς ἐμῶν γνόμενος, καὶ τῷ δεσπότῃ καινότερον ἐν ἐμοὶ ἐπιδεξάμενος, συγκαταλεῖ με τῇ γυναικὶ. ἡ δὲ κατεχρήσατό μοι δεινῶς. καί ποτε ἐλθὼν ὁ ἐπίσκοπος, ἀπαγγέλλει τῷ δεσπότῃ τὸ ἔργον, ὡς εἶν αὐτὸς διδάξας. καὶ ἐμοῦ

cumbens me complectitur, ac paulùm eleuans, totum inguen accepit. Ego cùm retrocederem, adhuc reformidans, illa meos amplexa clunes, ad sese trahit, cedentem paulò Quorsum, inquiens, refugis? atq; aeriùs complexui inhæret. Vt verò sensi supellectilem iam mihi deesse ad explendam fœminæ libidinem ac voluptatem, timore deposito, haudquaquam ampliùs insequenti cedens, eius obtemperaui libens cupiditati existimaui q; non esse me Pasiphaës adulterò deteriorem. Hoc pacto vniuersa nox veneri data est, in voluptatem coitus frequenter consumpta. Cùm dies aduenisset, abiens mulier custodè meum conuenit, precicq; noctem aliam redemit. Ille ditior meo opere factus, quum rem domino significasset, cum fœmina reliquit inclusum: quæ priori exercitio intenta, voluptati operam summo cum desiderio impendit. Liberius interim

vesperi,

μὴ ἐσότ, ἄγει αὐτὸν ἑσπέρας ἤδη, ἔνθα ἐκαθόμεθα, καὶ διά τινος ὀπῆς τῆς θύρας δείκνυσί μοι, ἔνδον τῇ μέρακι συνναυλόμενον. ὁ δὲ ἡσθεὶς τῇ θέᾳ, καὶ δεινοσίᾳ μοι δεῖξαι ταῦτα ποιοῦντα ἐπεθύμησε· καὶ κελεύει πρὸς μηδενὶ ἔξω τοῦ εἰπεῖν, ἵνα, ἔφη, ἐν τῇ ἡμέρᾳ, τῆς θέας παραγαγόμεθα τῶν εἰς τὸ θέατρον, σώ τινι τῶν καταδεδικασμένων γυναικῶν, καὶ πάντων ὀφθαλμοῖς ἐπὶ τοῦ γυναῖκα ἀναβιβάσεται κάτι τινα τῶν γυναικῶν, ἥ τις κατεκέκειτο θηρίοις ἀποθανεῖν, ἄγουσιν ἔνδον παρ' ἐμέ, καὶ πρόσεισάν τε κέλευον, καὶ ψαύειν ἐμοῦ. εἶτα τὸ τελευταῖον, τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἐνεστώσης, ἐν ᾗ τὰς φιλοτιμίας ἤγεν ὁ ἐμὸς δεσπότης, εἰσαγαγὼν ἔνεσαν με εἰς τὸ θέατρον, καὶ εἰσῆγεν ὅτω, κλίνη λῶ μεγάλη, ἀπὸ χιλόνης ἰνδικῆς πεποιημένη, χρυσῷ ἐσφηνωμένη· ἐπὶ ταύτης με ἀνακλίνεσι, κἀκεῖ μοι τοῦ γυναῖκα παρακατέκλιναν. εἶτα οὕτως ἡμᾶς ἐπέθεσαν ἐπί τινος μηχανήματος, καὶ εἴσω εἰς τὸ θέατρον παρήγαγον, κατέθηκαν ἐν τῷ μέσῳ, καὶ οἱ ἄνθρωποι μέγα ἀνεβόησαν, καὶ κρότος πάσης χαρᾶς

vesperi, me inscio. ad interiorem in quo dormiebamus locum perducto patrono, me per rimulam ostendit cum adulescentula coëuntem. Eo aspectu oblectatus, rem prohibet efferri, cupiens me in theatrum duci ludorum tempore, quò id meum spectaculum in aliqua ex his quæ ad bestias damnatæ essent fœmina, in conspectu omnium videretur. Ac ad me introductam mulierem mihi hærere, & demulcere manibus iubent, vt cùm ludorũ instaret dies, in theatrum deduceremur, omnibus spectaculo futuri. Lectus erat magnus, ex Indica factus testitudine, atque ornatus auro. In hoc me collocant, & iuxtà ponunt mulierem: deinde supra machinam lectũ positum in mediũ theatri ferunt, magna cũ acclamatione populi plausu, manus

χερὸς ἐξήπλατο ἐπ' ἐμοί καὶ τράπεζα ἡμῖν παρέκειτο, καὶ πολλὰ ἐσκευασμένα ἐν αὐτῇ ἔκειτο, ὅσα τρυφῶντες ἄνθρωποι ἐν δείπνῳ ἔχουσι. καὶ παῖδες ἡμῖν παρεστήκεσαν, οἰνοχόοι καλοί, τὸ οἶνον ἡμῖν χρυσίῳ σφακοῦμενοι. ὁ μὲν οὖν ἐπιστάτης, ἐσώς ὄπισθεν, ἐκέλευέ με ἀνεσᾶν· ἐγὼ δὲ ἅμα μὲν ἐδεδίειν, ἐκ τοῦ θεάτρου καταπεφευγὼς, ἅμα δὲ ἐδεδίειν, μή τι ἄρκτος ἢ λέων ἀναπηδήσῃ ἐν τούτῳ δέ τινες ἄνθη, φέροντες, παροδεύοντες, ἐν τοῖς ἄκροις ἄνθεσιν ὁρῶ καὶ ῥόδων χλωρῶν φύμα, καὶ μηδὲν ἔτι ὀκνῶν, ἀναπηδήσας ἢ λέχος, ἐκπίπτω. καὶ οἱ μὲν ὤοντό με ἀνίστασθαι ὀρχησόμενον. ἐγὼ δὲ ἐν ἐξ ἑνὸς ἐπιτρέχων, καὶ ἀπανθιζόμενος ἀπ' αὐτῶν τῶν ἀνθέων, τὰ ῥόδα, κατέπινον. τῶν δὲ ἔτι θαυμαζόντων ἐπ' ἐμοί, ἀρπίσας ἐξ ἐμοῦ ἐκείνη ἡ τοῦ κτείνου ὄψις, καὶ ἀπόκυνται, καὶ ἀφανὴς εὖ ἐκεῖνος ὁ πάλαι ὄνος, ὁ δὲ Λούκιος αὐτὸς ἔνδον μοι γυμνὸς ἀνέκειτο. τῇ δὲ παραδόξῳ ταύτῃ, καὶ μηδέποτε ἐλπισθείσῃ θέᾳ πάντων ἐκπεπληγμένοι, δεα-

manus aduersus me extendētis. Nobis mensa erat pluribus præparata rebus, quæ in cœna deliciarum causa hominibus apponuntur. Adstabant nobis formosi pueri pincernæ, vinum nobis aureo poculo ministrantes. Ibi custos adstans meus, iubet me prandere. Verecundabar in theatro situs, & simul extimescebam ne quis vrsus aut leo ae me dilaniandum prosiliret. Hic ego inter alios flores recentium rosarum folia conspicatus, statim è lecto prosilio. Arbitrbantur reliqui me veluti saltaturum ad ludum præbendum surrexisse: at ego inter homines ad flores vsque delatus, rosas selectas pascor. tum singulis rem admirantibus, iumenti specie depono, omnique prioris asini sublata forma, in Lucium illum priscum ante eos nudus redij. Hoc insperato veluti nurando monstro stupefactus populus

νὸν ἐπεθορύβησαν, καὶ τὸ θέα-
τρον εἰς δύο νόμας ἐσχίζε.
οἱ μὲν γὰρ, ὥσπερ φάρμακα δε-
νὰ ἐπισάμβρον, καὶ κακόν τι
πολύμορφον, ἠξίουν εὐθὺς
ἔνδον πυρί με ἀφανίζειν· οἱ
δὲ πρεσβύτερα καὶ τὸς ἀπ' ἐμοῦ
λόγους ἔλεγον δεῖν, καὶ πρό-
τερον δεῦρο νῶνα, εἶθ' ὅτω δεῖ-
κάσαι περὶ τούτων. κἀγὼ δρα-
μὼν πρὸς τὸν ἄρχοντα τῆς ἐ-
παρχίας (ἔτυχε γὰρ θέᾳ τοῦ-
τῳ παρὼν) ἔλεγον κάτωθεν,
ὅτι γυνή με Θεσσαλὴ, γυναι-
κὸς Θεσσαλῆς δούλη, χρίσματι
μεμαγμένῳ ἐπαλείψασα,
ὄνον ποιήσειε. καὶ ἱκέτευον
αὐτὸν, λαβόντα ἔχειν με ἐν
φουρᾷ ἕως ἂν αὐτὸν πέσω-
μι, ὡς ὁ καταψώδομαι, οὕ-
τω γεγονάς. καὶ ὁ ἄρχων, κέ-
λευσε, φησὶ, ἡμῖν ὄνομα τὸ σὸν,
καὶ γονέων τῶν σῶν, καὶ συγ-
γενῶν, εἴ τινας φῆς ἔχειν
ὧν γένος πεσόντας, καὶ πό-
λιν. κἀγὼ· πατὴρ μὲν, ἔφην,
ἔστι μοι Λούκιος, ὧν δὲ ἀδελ-
φῷ ὧν ἐμῷ, Γάϊος· ἄμφω δὲ,
τὰ λοιπὰ δύο ὀνόματα κοινὰ
ἔχομεν, κἀγὼ μὲν ἱστορῶν καὶ ἄπορ ἐμὶ συγγραφεὺς, ὁ δὲ
ποιητὴς ἐλεγείων δὲ, καὶ μάντις ἀγαθός. πατρὶς δὲ ἡμῖν Πάτρας

magno coorto murmure, in diuersas sententias distrahebatur. alij vt magnum, inq; varias formas mutari solitum, statim igni comburendum: alij paulò expectandum, meq; priùs audiendum censebant, ac postea sententiam ferendam. At ego ad præfectum vrbis, qui aderat in theatro, currens, dixi me à serua Thessalæ mulieris, quæ magna erat, vnguento perfusum, in asinum fuisse conuersum, rogo me in custodia detineat, quoad certior fieret me loqui vera. Dic, inquit præses, tuorum parentum & cognatorum, si quos habes, & ciuitatis nomen. Patrem esse mihi Lucium respondi, fratrem Caium, eodem quo ego vocatus cognomine: me historiarum aliarumq; rerum scriptorem, fratrem poëtam atque augurem esse, patriam vrbem Achaiæ Patras.

τῆς Ἀχαΐας. ὁ δὲ δικαστὴς, ἐπὶ
ταῦτα ἄκουσε. φιλτάτων ἐμοὶ,
ἔφη, νέαν ἀνδρῶν ἐὼν εἶ, καὶ
ξένων, οἰκίᾳ τε μὲ ἐπεδέξα-
μενόν, καὶ δώροις τιμησάν-
των. καὶ ἐπίστασθε ὅτι οὐδὲν
ψεύδομαι, πᾶσι ἐκείνων ὤν. καὶ
τῷ δίφρῳ ἀναπηδήσας, πρεσ-
βάτατε, καὶ ποτὲ ἐφίλει,
κἀμὲ καὶ οἴκαδε ἤγεν, ὡς
ἑαυτόν. ἐν τούτῳ δὲ, καὶ ὁ ἀ-
δελφὸς ὁ ἐμὸς ἀφίκετο, ἀργύ-
ριον, καὶ ἄμα μοι ποτὲ κο-
μίζων. καὶ τούτῳ μὲ ὁ ἄρχων
δημοσίᾳ, πάντων ἀπιόντων,
ἐκρύει. καὶ ἐλθόντες ἐπὶ βά-
λαττον, ναῦν ἐσκευάμεθα, καὶ
τοῦ ἀρκοῦντος ἐνεθέμεθα. ἐ-
γὼ δὲ κράτιστον εἶν ἔγνων,
ἐλθεῖν παρὰ τοῦ γυναικὰ
τοῦ ἐρασθεῖσάν με τὸ ὄνος,
καλέσων αὐτῇ φανεῖσθαι λέγων,
οἷος ἐν ἀνθρώπῳ ὤν. κἀδέ μ'
ἀσμένη τε ἀσπάσατο, ὡς πα-
ραδόξῳ, οἶμαι, τὸ πράγμα-
τι ἐπιτρεπομένη καὶ δεπνεῖν
σὺν αὐτῇ, καὶ καθεύδειν ἐκέ-
λευε. κἀγὼ ἐπεθόμην, νε-
νικέναι ἄξιον εἶν νομίζων, τὸ
ὄνον ἀγαπηθέντα, νοῦν γρόν-
ιμον ἄνθρωπον ὑπερηφανῶν, καὶ τοῦ ἐρασθεῖσαν ὑπερορᾶν. καὶ

Patras. Quæ vbi præses audiuit: Hospitis, inquit, filius es, hominis mihi amicissimi, qui me domi solitus est excipere, & donis prosequi. Scio te nil mentiri, tali parente natum: de sella descendens, me amplexus exosculatur, ac deducit domum. Interim meus aduenit frater, argentum afferens, aliâque multa. Cùm præses adstantibus omnibus me missum fecisset, ad mare descendimus. Præparata iam naui, commeatuq; impositio, optimum factu fuit ratus, priusquam abirem, fœminam conuenire quæ me asinum adeò dilexerat. multò enim magis virum me asino pulchriorem fore sibi chaarum existimaui. Illa admodum læta me vidit, rei mirâculo delectata, ac cœnare cubareq; secum hortata est. Existimabam illam quæ asinum dilexisset, multò maiorẽ in homine voluptatem sumpturam. Quum cœnassemus,

λειπνῶ σὺν αὐτῇ, καὶ ἐκ τοῦ μύρου ἀλείφομαι, καὶ στεφανοῦμαι ὡς φιλτάτῳ, καὶ ἐς ἀνθρώπους με ἀνατῶσαν τοῦ δόλῳ. ἐπεὶ δὲ λῶ νὺξ βαθεῖα, ἤδη καὶ λαθοῦλεμ ἔδει. λαγὼ δ' ἐπανίσταμαι, καὶ ὥσπερ εἰ μέγα τι ποιῶν ἀγαθὸν, ἀφαιροῦμαι, καὶ ἵσταμαι γυμνὸς, ὡς δοῦθεν ἔτι μᾶλλον ἀρέσων, ἐκ τῆς πρὸς τὸν ὄνον συγκείσεως. ἡ δὲ, ἐπειδὴ εἶδέ με πάντα ἀνθρώπινα ἔχοντα, προσπύσασά μοι, ὑφθαρκ ἀπ' ἐμοῦ, ἔφη, καὶ τὴν ἐμῆς οἰκίας, καὶ μακράν ποι ἀπελθὼν, λοιμήσῃ. ἐμοῦ δ' ἐρομένου, τί γὰρ καὶ ἡμάρτηταί μοι ζοῦτον; ἐγὼ δέ, ἔφη, μὰ Δία, ἐχὶ σοῦ, ἀλλὰ τοῦ ὄνου τοῦ σοῦ ἐρῶσα τότε ἐκείνῳ, καὶ οὐχὶ σοὶ συνεκάθευδον. καὶ ὤμλυν σὲ καὶ νῦν μὲν ἐκεῖνό γε μόνον τὸ μέγα τοῦ ὄνου σύμβολον δεσώζειν, καὶ σύραν· σὺ δὲ μοι ἐλήλυθας, ἐξ ἐκείνου λαλῶ καὶ χρησίμου ζῴου, ἐς πίθηκον μεταμορφωθείς. καὶ καλεῖ ἤδη θύρας τὸς οἰκέτας, καὶ κελεύει μι, τῶν νώτων μετέωρον, κομιθῆναι ἔξω τῆς οἰκίας. καὶ ἐξωθεῖς πρὸ τοῦ δωματίου, ἔξω γυμνὸς, καλὸς, ἐστραγω-

vnguento vngor: coronaq; ex amantissimis rosis, vt quæ mihi formam hominis restituissent, imposita capiti, quum tempus dormiendi iam nocte intempesta adesset, vestes exuo adstans nudus, veluti rem gratam fœminæ facturus, quum pro asino virum haberet. At illa vt me nudum aspexit, & singula hominem esse, in me expuens: Abi hinc in malam rem, ait: abscede ocyus, alibi dormiturus. Cùm peterem quódnam ob erratum meum id diceret: Quoniam non te, ait, sed asinum dilexi, quo cum non tecum concubui. Equidem arbitrabar te asini solam speciem deposuisse: insigne illud quod dilexeram, seruasse: tu verò omisisti id, quod solum in asino pulchrum videbatur atq; vtile, in simium quendã conuersus. statimq; vocatis domesticis mandat, extra domum foràs me nudum eijci. Ego ante domum nudus,

ἐστεφανωμένος καὶ μεμυεσμένος, τοῦ γοῦ γυμνοῦ περιπαλαιῶν, αὐτῇ σωτικάθευδον. ἅμα δὲ ὦ ὄρθρῳ γυμνὸς ὤν, ἔθεον ἐπὶ ναῦν, καὶ λέγω πρὸς τὸν ἀδελφόν, τοῦ ἐμαυτοῦ ἐν γέλωτι συμφορᾶν. ἐπεὶ δὲ ἐκ τῆς πόλεως, δεξιοῦ πνεύσαντος ἀνέμου, πλέομεν ἔνθεν, καὶ ὀλίγαις ἡμέραις ἔρχομαι εἰς τοῦ ἐμοῦ παρίδα. ἐνταῦθα θεοῖς σωτῆρσιν ἔθυον καὶ ἀναθήματα ἔθηκα. μὰ Δί', οὐκ ἐκ κλωὸς πρωκτοῦ, τοῦ δὲ τοῦ λόγου, ἀλλ' ἐξ ὄνου περιεργίας, δεῦρο μακρὸν πάνυ, καὶ ὅτω δὲ μόλις, οἴκαδε ἀνασωθείς.

coronatus, vnctus, in nudo solo iacui. Diluculò mare versus respiciens, nudus fratri narraui non absque risu infortunium meum. Vento deinde flante nauem ascendentes, paucis diebus in patriam venimus: vbi Dijs meæ salutis auctoribus sacra persolui, ac in templo dona suspendi: non quòd ex canis podice (vt vulgò aiunt) sed ex longa asini peregrinatione, ac vix tandem in patriam redierim, salutem cõsecutus.

GILBERTI COGNATI.
ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM.

LVcianus Magiæ studiosus, scribit se petijsse Thessaliam, desiderio discendæ magiæ flagrans, ibiq; dum se in auem verti cuperet, in Asinum à Palæstra ancilla vnguenti & veneficij potentia, humano tamen permanente animo, esse demutatum, multasque ærumnas exantlasse, donec gustatis rosis, in pristinum hominem reformaretur, atque pristino decori & venustati redderetur. Lucianum imitatus est L. Apuleius.

a THESSALIAM.] *Græciæ regionem, cuius montes sunt 24. nobilissimi, flumina quoque insigniora aliquot, & inter celebres vrbes Hypata, Patara, vbi Apollo dabat responsa hyemalibus mensibus & Larissa, à qua Achilles Larissæus*

dictus est. *b* Maga est præcipua.] *Nonerant olim Magi plebeiæ sortis homines, sed apud Persas, Aethiopes, Chaldæos ac Indos, ex regia stirpe proceres, qui in secretioribus philosophiæ & artis Mathematicæ arcanis educati, sagacissimi sympathiæ rerum naturalium & diuinarum exploratores ex quarum sympathia & antipathia admiranda & vulgo incredibilia opera producebant.* c Hos in beluas transmutans.] *De hominum & brutorum metamorphosi in alias formas Aristot. de Mirabilibus auditu. Ouid. lib. 14 Metamorph. Plinius lib. 8. cap. 22 & lib. 10. Aristot. lib. 9. cap. 36. & 8. cap. 5 Solinus lib. 9. Augustin. lib. 18. de ciuitate Dei cap. 16. 17. & 18 cuius verba hæc sunt: Nec enim ait, Dæmones aliquid, præcipuè in animam, operari possunt, nisi is permiserit, cuius iudicia occulta sunt multa, iniusta verò nulla. Nec enim Dæmones naturas creant, sed species tenus, quæ à vero Deo creata sunt, commutant: & præstigiator ille phantasmatibus homines, obseratis sensibus illudit. Has tenuiles hominum metamorphoses Virgil. quibusdam herbis poniciis, & carminibus Circes Homerus acceptas referunt. Virg. Ecl. 8.*

Hic ego sæpe lupum fieri, & se condere syluis
Mœrim, sæpe animas imis exuere sepulchris,
Atq; satas alio vidi traducere messes.

De Diomedis sociorum, & Arcadum in lupos metamorphosi: Varro d Ex ernus & aduena.] Ξένος, ὑπεκφεύγων πρᾶγμα, aut χρῆμα. πρᾶγμα dicit vt Latini interdum negocium. *Cicero in epistola quadam ad Q. Frat. Callisthenem dicit esse vulgare & notum negocium. Idem alibi: Teucris illa, lentum sanè negocium. Vulgare autem & notum, triuiale, in quo nihil admodum excellat Theocritus:*

—σοφρόντι χρῆμ' ἄντροπος. e. Seruis enim & honesta & turpia,] *Quibus in domibus, aut paterfamilias, aut materfam. nequiter libidinesque viuat, in eis seruos non esse seruos, neque communi conditione seruitutis vti, sed liberiùs, licentiùs, dissolutiùs viuere, & quotidiana docet experientia, & Cicero in Cœliana defensione grauissimè & sapientissimè dixit. Serui enim, vt hic Lucianus noster, poni-*

nis, omnium conscij sunt, quæ à dominis aut pulchrè aut turpiter fiunt. Quocirca qui ea dissignant flagitia, quæ latere atque occultari expediat, ij, tantum abest vt metuantur à seruis, ipsimet metuunt seruos: vtpote quos necessariò habeant assiduos suorum facinorum testes. Miserrima igitur est impurè ac turpiter viuentium conditio quibus ad cætera damna illud etiam accedit, vt in quos imperium exercere debuerant, eos reuereri ac metuere adigantur. f Palæstra penes focum.] *Palæstra iocosè inditum ancillæ nomen, vt apud Plaut. in Cistellaria, cuidam Gymnasium.* g Adamantinus.] *Solidæ firmæque sententiæ, inexorabilis, inexpugnabilis. Huic prouerbio incredibilis huius lapidis duricies locum fecit, vt tam de animi fortitudine, quæ virtus sit, hoc est, honesti iustique causa suscepta, quam etiam de obturata aliqua mentis destinatione, quæ nulla queat ratione loco dimoueri, possit intelligi. Hinc idem Lucianus in Pseudomante mentem adamantinam dixit, & in Tragopodagra Chorus dixit, podagram adamantinum habere ingenium.* h Cognoui me asinum euasisse.] *Vitia quidem non tam corpus quam animam, verùm hominem immutant. Sunt enim vitia animorum veneficia, quibus auari & raptores in harpyias, libidinosi, in Satyros, obscœni in porcos, asinos siue iumenta, tyranni in lupos & alias bestias transfiguramtur. Vide Platon. circa finem octaui dialogi de Iusto. Augustin. de ciuit. Dei lib. 18. cap. 17. & 18. Plato dum antiquorum figmenta sequitur, ne sacratioris illius doctrinæ, quam apud Aegyptios perceperat, arcana propalaret, hæc non incuriosè tractauit, ac de alijs quidem animalibus passim multa: de asino verò hoc præcipuè dixit disputante apud Phædonem Socrate: Homines quibus sadis concupiscentijs manus dedissent, ventrique dediti per inertiam atque lasciuiam in gloriam inutilemque egissent vitam, neque quicquam pensi pudorisve habuissent, in asinos post obitum deijci.* i Veriti ne fœnum.] *Non solum zelotypia etiam ita æqui laborant, sed etiam inuidia & æmulatione: vt Aristotelis illud rhet. lib. 2. sit verissimum, docens inuidiam oriri erga vicina & cognata. Nullus enim inuidet diuersi generis τὸ συγγενὲς γὰρ καὶ φθονεῖν ἐπίσαται. Etenim inuidere nouit*

ipsa affinitas. Sic equi riuales dentibus & calcibus castigant.

k Laurum vocant homines, malum & asino & equo cibum.] *Asini & anseris auersum adeò est à poëticis studijs ingenium, vt Phœbeam arborem laurum, quam sibi exitialem, si eius folia vescantur, intelligunt, pertinacissimè fugiant.* *l* Quod olim Candauli.] *Videtur alludere ad historiam Candaulis, quæ est apud Herodotum libro primo.* *m* Partem syluestris asini ei dono misit, quum canes.] *Asini Syluestres in delicijs ciborum olim fuêre: qui licet sint generis valentissimi, in quo plurimum est alimenti, vt docet Celsus: Galenus tamen eius carnem mali succi, & digestu difficilem tradit. Plinius verò lib. 8. sic ait: Onagri in Phrygia & Lycaonia præcipui. Pullis eorum seu præstantibus sapore, Africa gloriatur, quos Lalisiones appellant ὄνον ἄγριον, Latini onagrum, asinum agrestem, syluestrem & ferum vocant.* *n* Asino conspecto.] *Adagium dici solitum in eos, qui stoliditatem suam dum inepiè student assimulare, ridiculè produntur.* *o* E canis podice, vt vulgò aiunt.] id est, *culo. Dictum videtur à Luciano, pro eo quod est, rebus anxijs atque angustis: quòd ea pars arctior sit huic animanti, quamobrem & excernunt difficilius: Laërtius ait, vulgò iactatum fuisse in Zenonem, quòd in canis postico de republica conscripsisset, vel quòd nimis anxiè, vel quod inepiè.*

ΖΕΥΣ

ΙΕΥΣ ΤΡΑ- γῳδία. IVPITER TRA- gœdus.

Vincentio Obſopœo interprete.

ARGVMENTVM.

EIuſdem propè argumenti & hic dialogus eſt, niſi quòd hic Epicureum etiam quendam introducit, qui deos omnino negat vllos eſſe, nedum prouidentia ſua mundum gubernare: fortuituque ac temerè omnia geri contendit. Deinde & ipſa tractatio in plures perſonas ſpargitur, ac tota dramatica eſt. Principiò enim Iupiter fingitur audita diſputatione Timoclis Stoici & Damidis, eius quem modò dixi, Epicurei, grauiter incenſus, ac metu pariter atque dolore commotus eſſe. Cuius rei cauſam dum cæteri ab eo inquirunt, eandemque diſputationem ab ijſdem illis iterum inſtaurari audiunt, tandem conſilijs mutuò inter ſe collatis, generale deorum omnium concilium ſuper eadem re congregandum decernitur. Conuocatis itaque per præconem Mercurium vniuerſis, & ijſdem pro ſua cuique dignitate aſſignatis ſedibus, cùm diu inter ſe de conſeſſu altercati fuiſſent, poſtremò imperato ſilentio, Iupiter cum magna perturbatione totum negocium ac ſummam diſputationis illius exponit, admonens, & ob oculos imminente poſito periculo exhortans, vt in commune omnes cōſulere, & malo huic remedium aliquod quærere velint. Primus igitur accepta dicendi poteſtate Momus, graui obiurgatione deorum ſecuritatem ac negligentiam reprehendit, vt qui & malos euehi ſinant, & contrà bonos ac iuſtos opprimi, neq; reſponſa certa & expedita hominibus dent, neq; etiam poëtarū ſcripta aboleri faciant, per quæ ſtupra, adulteria, bella ac ſeditiones ipſorum euulgentur: quare quicquid huius accidat, ipſorum culpa atque inertia accidere. Atq; hinc oratione ad ipſum Iouem cōuerſa, etiā exemplis hæc confirmat. Poſt quem cùm alij alia cenſerent, omnium ferè ſententias idem cōfutat: vel quòd per ſe abſurdæ & inutiles eſſent, vel quòd abſur-

da & incommoda ex ijs secutura. Præcipuè verò Apollinis consilium reprehendit: cuius etiam oraculũ superuentu & victoria disputationis huius prolatũ, ob vanitatẽ irridet. Ob quæ Hercules, cùm ipse postremus sententiam dixisset, audiretq; satis prohiberi sese quò minus sacra ac templa sua vi contra impios tueri posset, eò tandem redit, vt dicat se malle apud inferos esse, atq; ibi ab vmbris metui, quàm inter deos contemni, ac pro nihilo haberi. Quæ dum ita geruntur, interea noua occasione fingitur Hermes ille Agoræus, qui Athenis ad porticum Pœcilen consecratus stabat, properè aduenire, ac nunciare disputationẽ Damidis & Timoclis iterum iã inceptam esse, & ad eam magnã hominum multitudinẽ confluere. Relicto igitur concilio, ad auscultandũ omnes cõuertuntur. Porrò tota Timoclis disputatio in hoc versatur, Deos esse, ac prouidentia illorum omnia gubernari: idq; argumentis hisce cõfirmat. Primò ab ordine ac cursu rerum naturaliũ, quę omnes suis ac certis vicibus redeant ac varientur. Deinde authoritatibus & testimonijs poëtarũ, Homeri & Euripidis. Post hæc cõmuni consensu gentiũ, quæ deos venerentur sacrificijs & aris constitutis. Inde & ab effectis, quia oracula dent, & fulmina Iupiter iaciat. Postea aũt & à minori collatione ac similitudine à nauium gubernatoribus sumpta, quòd vt illi nauigia sua, sic deorũ prouidentia mundũ administret. Vltimò etiã à signo & consequenti, quia aræ deorũ sint, quæ nullo modo futuræ fuerãt, nisi & dij essent. Ad quę singulatim respondens Damis, primũ argumentum de naturali rerum ordine, à diuisione diluit, etsi talia quędã fiant, non tamẽ eum ordinem à Dijs ideo certum constitutum esse, confutatione, vt apparet, non satis efficaci. Authoritates autem poëtarum, ab ipsorum officio, & contrarijs testimonijs eleuat. Consensum præterea gentium, ab eo, quòd quanquam deos colant, non tamen eosdem omnes, & quidam etiam fœda ac turpia pro Dijs habeant, impugnat. Deinde oracula & fulmina eiusmodi esse ait, vt hæc ex naturali causa fiant. Ioue iam

olim

olim in Creta sepulto : illa autem ambigua & obscura nihil certi prædicant. Similitudinem verò naucleri dissoluit ex dissimilitudine rerum comparatarum, ostẽdens diuersa omnia in hoc mundo atque in nauibus esse. Vltimum à signo locum, vt frigidum ac friuolum, eludere tantum satis habet.

ΕΡΜΟΥ, ΑΘΗΝΑΣ, Ζηνὸς, Ηρᾶς, Ποσειδῶνος, Αφροδίτης, Κολοσσοῦ, Μώμου, Απόλλωνος, Ηρακλέους, Ερμαγόρου, Τιμοκλέους καὶ Δάμιδος.

Ζεῦ, τί σιώπυσι, καὶ κατὰ μόνας σαυτῷ λαλεῖς, ὠχρὸς τετραπατῶν, φιλοσόφου τὸ χρῶμα ἔχων; ἐμοὶ πρόσανάβα, λάβε μου σύμβολον πόνων. μὴ κατα φρονήσῃς οἰκείου φυναφείας. Αθη. Ναὶ πάτερ ἡμέτερε Κρονίδη, ὕπαιθε κρατούντων, Γοωῦμαί σε θεὰ γλαυκῶπις, Σειδηρόφρων, Εξαύδα, μὴ κρύβε νόον, ἵνα ἔδομεν κῆδη, Τίς μῆτις δάκνει σε κατὰ φρένα, καὶ κατὰ θυμὸν Η τί βαρὺ σφάχεις, ὠχρός τέ σε εἶλε παρειάς. Ζεύς.

MERCVRIVS, Minerua, Iupiter, Iuno, Neptunus, Venus, Colossus, Momus, Apollo, Hercules, Hermagoras, Timocles, Damis.

[a] *Iupiter, quid animo cogitabũdo tecũm cõcõminiscens loqueris, pallidus obambulans, ac Philosophi colorem vultu præ te ferens? Quin mecũ ista communicas, & me propter rerum difficultatẽ quã premeris, in consilium adhibes? Haud enim famulã tui nugas habebis contemptui.* MIN.

[b] *Sanè, magne parẽs, hominum rex atq; deorum,*
Te precor en glaucis oculi Tritonia Pallas,
Pare age, ne celes, quò sint hæc cognita nobis:
Quod te consilium dubio sub pectore versat?
Cur gemis? & tacito pallor subsurgit in ore?

IVP.

ὐκ ἔστιν ὀδὴν δεινὸν ὧδ' ἀπᾶν
ἔπος, ὀδὲ πάθος, ὀδὲ συμφο-
ρὰ τραγῳδικὴ, ἥς ὐκ ἂν ἄροιτ'
ἄχθος ἢ θεῶν φύσις. Αθη. Α-
πολλον, οἵοις φροιμίοις ἄρ-
χει λόγων. Ζεύς. ὦ παγκάκιστοι, χθονιά γῆς παθήματα.
σύ τ', ὦ Προμηθεῦ, οἷά μ' ἔρ-
γασαι κακά; Αθη. τί δ' ἐστί;
πῶς χρὸν γὰρ οἰκέων ἱρᾶς.
Ζεύς, Ω μεγαλοσμαράγδ-
στροπᾶς ῥοίζημα, τί μοι ῥί-
ψας; Αθη. ἰοίμισον ὀργάν, ἐ-
μὴ κωμῳδεῖν ὥσπερ οὗτοι
δεινάμεθα, μηδὲ τὸν Εὐριπί-
δειον ὅλον καταπεπόκαμεν,
ὥστ' σοι ὑποδραματουργεῖν.
Ηρα. ἀγνοεῖν ἡμᾶς νομίζεις
τὴν αἰτίαν τῆς λύπης, ἥ τις ἐστί
σοι; Ζεύς ὐκ οἶδ', ἐπεί σοι καὶ
ἐκώκυσε μέγα. Ηρα. οἶδα τὸ
κεφάλαιον αὐτό, ὧν πάσχεις, ὅτι ἐρωτικόν σοι. ὁ
μὲν κωκύων, ὑπὸ ἔθους, ἤδη
ποτάκις ὑβριθεῖσα ὑπὸ σοῦ τὰ τοιαῦτα. ἀκὸς γοῦν,
ἤτοι

IVP. *Nunquam grauis res vlla sic dici potest, Non passio non vllus vspiam dolor, Sed nec calamitas vlla sic tragica & mala est, Quæ sit dolori conferenda cœlitum.* MI. *O Phœbe, qualibus incipit proœmijs?* IVP. *O pessimũ genus mortalium, Tuq; ô Prometheu, me quibus afflixti malis?* MI. *Quid est? nec enim celabis hæc domesticos.* IV. *O murmur ingens fulminis magnicrepi, Quid vtilitatis addis aut affers mihi?* MI. *Compesce iracundiam, si tragica magniloquentia, quemadmodum illi, tibi pares esse nequeamus. Neque enim totum Euripidem deuorauimus, vt tibi dictis poëticis è fabula petitis subseruiamus.* IVN. *An nobis obscuram esse opinaris tristitiæ tuæ causam, cuiusmodi sit?* IVP. *Nosti nequaquã, etsi grauius quidam boes.* IVN. *Noui ecastor dolorum tuorum summam, quibus diseruciaris: neque tamen vociferor aut coccizo, quippe quæ iam sæpenumerò præter morem eiusmodi per te sim passa contumeliam. Valde igitur credibile*

ἢ τοι Δανάλω τινὰ, ἢ Σεμέλῃ ἢ Εὐρώπῃ αὖθις ἰὼ ρόντα, σε ἀνιᾶσθαι ὑπὸ τοῦ ἔρωτος, εἶτα βουλεύεσθαι ταῦρον ἢ Σάτυρον, ἢ χρυσὸν γενόμενον ῥεῦσαι σοὶ ἐς ὀρόφους, εἰς τὴν κόλπον ἐν ἀγαπωμένης. τὰ σημεῖα γὰρ ταῦτα, οἱ στεναγμοὶ, καὶ τὰ δάκρυα, καὶ τὸ ὠχρὸν εἶναι, οὐκ ἄλλο τοῦ, ἢ ἔρωτός ἐστιν. Ζεύς. ὦ μακαρία ἤ τις ἐν ἔρωτι, καὶ ταῖς τοιαύταις παιδιαῖς, οἷα τὰ ἡμέτερα πράγματα εἶναι. Ηρα. ἀλλὰ τί ἄλλο, εἰ μὴ τοῦτο ἀνιᾷ σε, Δία ὄντα; Ζεύς. ἐν ἐσχάτοις, ὦ Ηρα, τὰ θεῶν πράγματα. καὶ τοῦτο δὴ, τὸ τοῦ λόγου, ἐπὶ ξυρῷ ἕστηκεν, εἴτε χρὴ ἡμᾶς τιμᾶσθαι ἔτι, καὶ τὰ γέρα ἔχειν τὰν τῇ γῇ, εἴτε καὶ ἠμελῆσθαι παντάπασι, καὶ τὸ μηδὲν εἶναι δοκεῖν. Ηρα. μῶν Γίγαντάς τινας ἡ γῆ ἔφυσεν; ἢ οἱ Τιτᾶνες τὰ δεσμὰ διῤῥήξαντες, καὶ τῆς φρουρᾶς ἐπικρατήσαντες, αὖθις ἡμῖν ἐναντία αἴρονται τὰ

bile est iterum aut Danaes cuiuspiam, aut Semeles, aut Europæ inuentæ amore te angi: deinde verò assumpta imagine aut tauri aut satyri, aut aurum te factum velle per impluuium in sinum amatæ puellæ influere. Hoc enim haud dubitanter significant crebri isti tui gemitus, & suspiria, neque non lachrymæ. Præterea pallor quoque non alterius rei quàm amoris argumentum est certissimum. IVP. *O beata, quæ res nostras in amore & talibus ludicris sitas esse opinaris.* IVN. *Et quid aliud te nisi hoc soliciat, Iouem existentem?* IVP. *In extremum discrimen res nostræ perductæ, ô Iuno, & planè vt est in prouerbio, [c] in acie nouaculæ constitutæ sunt, vt aut colamur ampliùs, oblatis in terra sacris fruentes, aut neglectui demur, ab omnibus habiti contemptui, ac nullius quidem momenti esse videamur.* IVN. *Nunquid terra Gigantes produxit iterũ? aut nunquid Titanes disruptis vinculis, deuictaq; custodia rursum aduersus non arma & vim parant?*

ὅπλα; Ζεύς. θάρσει, τὰ νέρθεν ἀσφαλῶς ἔχει θεοῖς. Ηρα. τί οὖν ἄλλο δεινὸν ἂν γένοιτο; ἢ οὐ ὁρῶ γάρ, ὅτι μὴ τὰ ζιαῦτα παραλυποῖ, ἐφ' ὅτῳ Πῶλος ἢ Δεισόδημος, ἀντὶ Διὸς ἡμῖν ἀναπέφηνας. Ζεύς. Τιμοκλῆς, ὦ Ηρα, ὁ Στωϊκὸς, καὶ Δάμις ὁ Επικούρειος, χθὲς, οὐκ οἶδα ὅθεν σφίσιν ἀρξαμένου ζῆλόγου, πενοίας τοιαύτης ἐνεπλήσθη, πανοῦ μάλα συχνῶν καὶ δοκίμων ἀνθρώπων, ὅπερ μάλιστα καὶ ἐλύπησε μὲ. καὶ ὁ μὲν Δάμις, ὅτ' οὐδὲν θεὸς ἔφασκεν, ὅθ' ὅλως τὰ γινόμενα ἐπισκοπεῖν ἢ φροντίζειν. ὁ Τιμοκλῆς δὲ ὁ βέλτιστος ἐπέρας ἐξαγωνίζεσθαι ἡμῖν, ἅτε ὄχλου πολλοῦ ἐπιρρυέντος, οὐκ πείρας ἐλέγχοντος τῆς σωφροσύνης. διεκρούσαντο γάρ, εἰσαῦθις ἐπισκέψασθαι τὰ λοιπὰ σωφρόνως. καὶ νῦν μετέωροι πάντων εἰσὶ πρὸς

parant? IVP. Confide: nam res inferæ cœlestibus extrà omne sunt periculum. IVN. Quid ergo aliud rei grauis & acerbæ accidit? Neque enim video, quando talia nihil te conturbant, quam obrem nobis Polus aut Aristodemus pro Ioue apparueris. IVP. Timocles ille Stoicus, ô Iuno, & Damis Epicureus heri nescio quo initio in eam delati disputationem de prouidentia disseruerunt in magna probatorum hominum frequentia, & celebritate populari: id quod omnium maximè me conturbauit animo. Ac Damis quidem neque Deos esse, neq; omnino eorum quæ fierent, curam vllam habere, aut ea ordine gubernare, impudenter affirmare non verebatur: cæterum optimus ille Timocles nostras partes omni studio tueri conabatur. Deinde multa turba hominum certatim accurrentium confluente, nullum finem sortita est disputatio. Etenim hoc fœdere initio ab vtrisq; discessum est, vt in diem posterum de integrò reliqua nondum discussa accuratiùs examinarent atque perpenderent. Et nunc omnes suspenso ad audiendum inhiant

πεῖς τῶν ἀκρόασιν, ὁπότερ Θ
λεράτιόσει, καὶ ἀληθέστερα δό-
ξει λέγειν. ὁρᾶτε τὸν κίνδυ-
νον, ὡς ἐν σενῷ παντάπασι
τὰ ἡμέτερα, ἐν ἑνὶ ἀνδρὶ κιν-
δυνεύομεν; καὶ δυοῖν θάτε-
ρον, ἢ παρεωρᾶσθαι ἀνάγκη
τὰ ἡμέτερα, ὀνόματα μόνον
ἐν δόξαντα, ἢ τιμᾶσθαι, ὥσε-
περ πεῖ τῦ, ἢν ὁ Τιμοκλῆς
ὑπερσχεθῶν. Ηρα. δεινότα-
τα ὡς ἀληθῶς, ἢ δ' μάτεν,
ὦ Ζεῦ, ἐπιπραγώδεις αὐτοῖς.
Ζεύς. σὺ δὲ ὦ Δανάης τινὸς ἢ
Αντιόπης ἔνεκά μοι λόγον ἐν
ταράχῳ τοσούτῳ. τί δ' οὖν, ὦ
Ερμῆ καὶ Ηρα καὶ Αθηνᾶ,
πράττοιμεν ἄν; σωνεύσκετε
γὰρ καὶ αὐτοὶ τὸ μέρος. Ερ. ἐγὼ
μὲν ἐπὶ τὸ κοινὸν φημι δεῖν
τῶν ἐπίσκεψιν ἐπαναγαγεῖν,
ἐκκλησίαν σεναγαγόντα.
Ηρα. ἐμοὶ ταῦτα σεωδοκεῖ,
ἅπερ καὶ τοῦτο. Αθη. ἀλλ' ἐμοὶ
τἀναντία δοκεῖ, ὦ πάτερ,
καὶ

inhiant animo, vter victo-
riam adepturus sit, ac verio-
ra prolaturus. Videtis peri-
culum, quàm omnibus mo-
dis in angustum res nostræ
coactæ sunt. In vno viro pe-
riclitamur, & ex duobus al-
terum euenire necesse est: vt
aut omnia nostra habeantur conten-
ptui, & solùm inania quædam videantur
vocabula: aut vt ea pietate
colantur, qua priùs culta
sunt, si Timocles disputan-
do superior euaserit. IV-
NO. Periculosissima profe-
ctò sunt illa, nec temerè Iu-
piter more tragico propter
illa efferebare. IV. Tu verò
Danaës aut Antiopes alicui-
ius potiundæ cogitatione me
implicitum esse opinabatur
re, cùm ita exanimatum me
esse spiceres. Quid igi-
tur, ô Mercuri & Iuno &
Minerua nobis faciendũ est?
quin & vos consilij promptè
inuenti partem expromitis? MER. Ego quidem coacto
prosperè concilio hanc rem communi omnium delibera-
tioni offerendam esse existimo. IVN. Et ego huius accedo
sententiæ. MI. Atqui mihi diuersum videtur, ô pater, ne

videlicet

καὶ μὴ συνταράττειν τὸν οὐρανὸν, μηδὲ ἄπορον εἶναί σε θορυβούμενον ὧν πράγματι, πράττειν δὲ ἐλίᾳ ταῦτα, ἐξ ὧν ἐρατήσει μὲν ὁ Τιμοκλῆς νίκων, ὁ Δάμις δὲ καταγελασθεὶς, ἀπίοι ἐκ τῆς συνουσίας. Ερ. ἀλλ' ὅτι ἀγνοήσεται ταῦτα, ὦ Ζεῦ, ἐν φανερῷ ἐσομένης τῆς ἔριδος τοῖς φιλοσόφοις· καὶ σὺ δόξεις τυραννικὸς εἶναι, μὴ κοινούμενος περὶ τῶν ὅτῳ μεγάλων, καὶ κοινῶν ἅπασιν. Ζεύς. ἐποιῶ ἤδη κήρυκα, καὶ παρέσεσθαι ἅπαντες. Ερ. ὀρθῶς γὰρ λέγεις. ἰδοὺ δὴ, εἰς ἐκκλησίαν συνέλθετε οἱ θεοί· μὴ μέλλετε, ξυνέλθετε πάντες, ἥκετε, περὶ μεγάλων ἐκκλησιάσομεν. Ζεύς. ὅτῳ ψιλὰ, ὦ Ερμῆ, καὶ ἁπλοϊκὰ καὶ πεζὰ κηρύττεις, καὶ ταῦτα, ἐπὶ τοῖς μεγίστοις συγκαλῶν; Ερ. ἀλλὰ πῶς γὰρ, ὦ Ζεῦ ἀξιοῖς;

videlicet excitato tumultu cœlum terrore compleas, néve palàm fiat hanc ob rem te tumultuari aut consternari animo. Cæterùm priuato tecum consilio effectum reddas, vt Timocles disceptando potiatur victoria, Damis verò omnium risui expositus atque subsannatus ex disputatione abeat. MER. *Atqui ista non manebunt obscura & tacita, Iupiter, cum philosophis in propatulo futura sit disceptatio. Ac tu quidem tyrannum agere videberis, si de tantis rebus ad omnes communiter pertinentibus, cum reliquis nihil communicaueris.* IVP. *Quinergo iam vt 8 in concionem veniant proclamas, vt mox præstò sint omnes?* MER. *Rectè mones. Heus vos superi oryùs in concilium omnes conuenite: ne cunctemini: confluite omnes: venite maximis de negocijs collaturi consilia.* IVP. *Adeóne nudis, ó Mercuri, verbis & simplicibus, ad hæc solutis præconem agis, præsertim maximis de rebus deos conuocans?* MER. *Et quinam alia ratione expetis*

ἀξιοῖς. Ζεύς. ὅπως ἀξιῶ; ἀλλ' ἀναμνῶσα φημὶ δεῖν τὸ κόρυγμα μέτροις τισὶ καὶ μεγαλοφωνίᾳ ποιητικῇ, ὡς μᾶλλον σεσυλλοίγν. Ερμ. νὴ ἀπ' ἐποποιῶν, ὦ Ζεῦ, καὶ ῥαψῳδῶν τὰ τοιαῦτα ἐγὼ ἥκιστα ποιητικός εἰμι, ὥστε δεῖσθαι τὸ κήρυγμα. ὑπέρμετρα δ' ἐνδεῆ ξυνάρων, καὶ γέλως ἔσται παρ' αὐτῶν ἐπὶ τῇ ἀμουσίᾳ τῶν ἐπῶν. ὁρῶ γοῦν καὶ τὸν Απόλλω γελῶντα ἐπ' ἐνίοις τῶν κηρυγμάτων, καί σοι ἐπικρυπτόντος τὰ πολλὰ τῆς ἀσφαλείας ὡς μὴ πάνυ σχολῇ ἄγειν τοὺς ἀκούοντας, ἐξετάζειν τὰ μέτρα. Ζεύς. ἀκοῦν, ὦ Ερμῆ, τὸν Ομήρου ἐπῶν ἐγκαμίγνυε τὰ πολλὰ τῷ κηρύγματι, ὡς ἐκεῖνος ἡμᾶς συνεκάλει· μεμνῆσθαί σε εἰκός. Ερ. οὐ πάνυ μὴ ὄντω σαφῶς καὶ πεσχέρως παραδόμαι δ' ὅμως. Μὴ τί τις οὖν θύλεα θεὸς, μὴ τί τις ἄρσεν,

expetis Iupiter? IVP. Rogas? Aequum esse opinor, vt præconium tuum nonnullis versiculis ac magniloquentia poëtica exornes, vt hac impulsi studiosiùs & frequentiùs confluant. MERC. Sanè: veruntamen hoc poëtarum & rhapsodorum est officium. Porrò ego minimè sum poëticus adeò vt præconium quoque corrupiturus sim, si versiculis consarcinatis & malè cohærentibus proclamarem. Ac risui ero omnibus ob versiculorũ structuram parũm concinnam. Itaque & Apollinem in dandis oraculis rideri à nonnullis video, dum multa securo animo inuoluit, & data opera obscurat, ne omninò audientes ocio indulgeant, sed expendant versiculos: IVP. Proinde, Mercuri, Homericos versiculos plerosq; admisce præconio, quemadmodum ille nos conuocare consueuit. Credibile aureum est illorum te commeminisse. MER. Profectò non admodum promptè & callidè, tamen periculum faciam.

h Ergo Deum nemo nec mas nec fœmina desit,

Μηδ' αὐτῶν ποταμῶν μηνύετω, νόσφ' Ὠκεανοῖο, Μηδέ τε Νυμφάων, ἀπ' ἐς Διὸς ἔλθετε πάντες. Εἰς ἀγορὴν, ὅσοι τε λυτὰς δόανυσθ' ἑκατόμβας, Ὅσοι τ' αὖ μέσαοι ἢ ὕσαοι, ἢ μάλα πάγχυ Νάϊαδες, βωμοῖσι παρὰ, λυέσσησι λάθοιτε. Ζεύς. ἴθι, ὦ Ἑρμῆ, ἄγε τὰ λυκήρυξόν τοι· καὶ σιωπάσει γὰρ ἤδη. ὥστε παραλαμβάνων, λάθιξε αὐτοὺς, κατὰ τὴν ἀξίαν ἕκαστον, ὡς ἂν ὕλης ἢ τέχνης ἔχῃ, ἐν πεδιδείᾳ μὲν τοῦς χρυσοῦς, ἔπειτα ἐπὶ τούτοις τοὺς ἀργυροῦς, ἔπειτα ἑξῆς, ὁπόσοι ἐλεφάντινοι, ἔπειτα τοὺς χαλκοῦς, ἢ τοὺς λιθίνους. καὶ ἐν αὐτοῖς τούτοις, οἱ Φειδίου μὲν ἢ Ἀλκαμένους, ἢ Μύρωνος ἢ Εὐφράνορος, ἢ τῶν ὁμοίων τεχνιτῶν, πεντετιμάσθων. οἱ συρφετώδεις δὲ οὗτοι, καὶ ἄτεχνοι. πόρρω τε σιωσθήτω, κατεδοιῶτα σιωπῇ, ἀναπλη-

Insuper Oceani sint omnia fluminna præstò,

Omnes summa Iouis Nymphæ quoque tecta frequentent.

Cuncti in concilium gressu properare citato.

Vos quibus oblatis cedunt sua munera sacris.

Prætereà quotquot mediæ, seu fortè secundæ

Classis erunt, seu quos tenet vltima, seu qui

Obscura penitus diuorũ sorte fruuntur,

Degentes pingues cupidi nidoris ad aras.

IVP. *Euge, ô Mercuri, optimum egisti præconem ac iam plenis vijs conueniunt. Quapropter assumens illos in sedes collocata. pro sua quenque dignitate.*[k] *Priores quidem sedes occupẽt aurei, post hos locentur argentei, deinceps verò subsequantur quotquot sunt elephantini: his postremò succedant ænei atq; lapidei. Verùm in his etiam ipsis Phidiæ, aut Alcamenis, aut Myronis, aut Euphranoris, aut talium consimilium artificum gratia præhonorentur. Cæterùm vulgares illi nulla arte nobiles, longè alicubi conclusi in angulum locentur cum silentio, complen-*

ἀναπκρῦντσι μόνον τὴν ἐκκλησίαν. Ερμ. ἔσται ταῦτα καὶ καθιδρυῶται, ὡς πρόσκυν. ἀλλ' ἐκεῖνο ὁ πρόχειρον ἀδίκνυα, εἴ τις αὐτῶν χρυσὸς μὴ, καὶ πολυτάλαντος ἢ τὴν ὁλκὴν ἐκ ἀκριβοῦς δὲ τὴν ἐργασίαν, ἀλλὰ κομιδῇ ἰδιωτικὸς, καὶ ἀσύμμετρος, πρὸς τῶν χαλκῶν τῶν Μύρωνος καὶ Πολυκλείτου, καὶ τῶν Φειδίου καὶ Αλκαμένους τῶν λιθίνων, καθεσθεῖσα, ἢ πρὸς τιμιωτέραν χὴ νομίζεν ἐν τὴν τέχνην. Ζεύς. ἐκκλείω μὴ ὅτως, ἀλλ' ὁ χρυσὸς ὅμως πρὸς τιμιωτέρος. Ερμ. μανθάνω, ὅτι πρὸς ἴνδλω λιπόδς, ἀλλὰ μὴ ἀρχαίνδλω καθίζαν, καὶ ἀφ' τιμιμάτων. ἥκιστα οὖν ἐς τὴν πρόδρείαν ὑμᾶς οἱ χρυσοῖ. οἰκασι δ' ὁλῶ, ὦ Ζεῦ, οἱ βαρβαρικοὶ πρόεδρεύσουσιν μόνοι, ὡς ζῶς γε Ελλωας ὁρᾷς, ὁποῖοί εἰσι, χαίνοντος καὶ τὴν ὑπόσωποι, καὶ κατὰ τέχνην ἐσχηματισμένοις. λίθινοι δὲ ἢ χαλ-

complentes tantùm concionem. MERC. Fient ista vt imperas, ac sua quisque vt par est sede dignabitur.[l] Atqui hoc neutiquam promptum aut nosse procliue est, si quis illorum aureus fuerit, ac multitudine talentorum præponderet, opere verò non ita insignis sit, sed priuato penè ac vulgari, & minimè artificioso, si Myronis æneis ac Polycleti, & Phidiæ & Alcamenis lapideis conferatur, quónam locandus sit, si artem præferēdam esse putas. IVP. Oportebat quidem ad hunc modum fieri, sed tamen aurum anteferendum est. MERC. Intelligo, nempe iubet vt per opulentiores delectu habito, non ex optimatibus electim locentur, atque etiam à precio. Proinde venite, priora sedilia occupaturi vos aurei.[m] Attamen, vt vides Iupiter,

oli barbari præsidebunt. Etenim cuiusmodinam Græci sint, animaduertis, pleni quidem venustatem ac gratia neq; nō vultu honesto & liberali, & quantum ad artificij præstantiam attinet, probè culti & perpoliti, non tamen nisi lapidei aut

ἢ χαλκοῖ ὅμως ἅπαντες· ἢ οἱ μὲν πολυτελέστεροι αὐτῶν, ἐλεφαντίνοι, ὀλίγον ὅσον τῷ χρυσῷ ἐπιπίλβον ἔχοντες, ὡς ἐπιχρῶσθαι καὶ ἐπιγράφθαι μόνον, τὰ δὲ ἔνδον ἀπόξυλοι, καὶ οὗτοι μιᾷ ἀγέλας ὅλας ἐμπολιτευομένας σκέπουσιν. ἡ Βενδὶς δὲ αὕτη, καὶ ὁ Ἄνουβις ἐκεῖνοι, καὶ παρ' αὐτὸν, ὁ Ἄττις καὶ ὁ Μίθρης, καὶ μάλα ὅλοι ὁλόχρυσοι, καὶ βαρεῖς, καὶ πολυτίμητοι ὡς ἀληθῶς. Πο. καὶ ποῦ ζῦτο, ὦ Ἑρμῆ, δίκαιον, τὸν λιμοπρόσωπον τοῦτον τῷ καθίζειν μου, τὸν Αἰγύπτιον, καὶ ταῦτα, Ποσειδῶν ὦ οὗτος. Ερμ. ναὶ, ἀλλὰ σὲ μέν, ὦ Ἐννοσίγαιε, χαλκοῦν ὁ Λύσιππος καὶ πλουτοῦν ἐποίησεν, οὐκ ἐχόντων τότε Κορινθίων χρυσόν. οὗτος δὲ, ὅλοις μεταλλοῖς πλουσιώτερός ἐστιν. ἀνέχεσθαι οὖν καὶ παρεσομένου, καὶ μὴ ἀγανακτεῖν, εἴ τις ῥῖνα τελικαύτην χρυσῆν ἔχων,

ænei vniuersi: aut qui ex illis maximis sunt, ac sumptuosissimis impensis fabricati, elephantini sunt, modicum ab asperso auro splendorem retinentes, quippe quo tantùm colorati sunt, paulò ſq; facti nitidiores: cæterùm intus ſnbligneí quidem illi, totaſq; muſcarum examina internè conuerſantia cooperientes. Porrò autem ipſa Bendis, & Anubis ille, & propter hunc Attis, præterea Mithres, in vniuerſum ex ſolido auro conflati ſunt, & graues, & multi reuera pretij. NEPT. [n] Et quî hoc tibi iuſtum videtur, Mercuri, vt Aegyptium illum canino rictu deformem, mihi anteferre non verearis, præſertim Neptuno exiſtenti? MERC. Rectè dicis: at te quidem ô Neptune, Lyſippus tantum fecit æneum & pauperem, quippe Corinthijs tunc aurum non habentibus: hic autem omnibus metallis longè eſt opulentior. Vides itaque patienter & placatè hoc tibi ſufferendum eſſe, ſi huic poſtponaris: neque indignandum eſt, ſi is cui tantus naſus eſt aureus,

ἔρῶν, πϐτιμήσιτά σε. Αφρο. ἥκοιῶ, ὦ Ερμῆ, ἢ μὲ λαϐῶν, ἐν ζοῖς πϐτιδείοις πϐ κάθιζε· χρυσῆ γάρ ἐμι. Ερμ. ὀχ, ὅσα γε, ὦ Αφροδίτη κἀμὲ ὁρᾶν, ἀλλ' ἐ μὴ πάνυ κυμῶ, λίθϐ τϐ λευκῆ Πραξιτέλους θεῦ, οἶμαι, λιθο τομηθεῖσα, εἶτα δόξαν ὅτω Πραξιτέλα, Αφροδίτη γενομένη, Κνιδίοις παριδόθης. Αφροδ. καὶ μάλα ἀξιόπιστόν ζι μάρτυρα, τὸν Ομηρον παρέξομαι, ἄνω καὶ κάτω τῆ ῥαψῳδίῶν, χρυσῶ μὲ τιὼ Αφροδότω εἶν λέγοντα. Ερμ. καὶ γὰρ καὶ τὸν Απόλλω ὁ αὐτὸς πολύχρυζον ἔφη εἶναι, καὶ πλούσιον· ἀλλὰ νῦν ὄψει κἀκεῖνον ἐν ζοῖς ζωγράφοις ζου καθήμενον, ἀπεσφανωμένον γε ὑπὸ τῆ λῃστῶν, καὶ τὸς κόλπους ἢ λίθάρας πεπεισυλημένον, ὥστε ἀγάπα καὶ σὺ, μὴ πάνυ ἐν τῶ θεατικῶ ἐκκλησιάζεσθαι. Κολ. ἐμοὶ δὲ τίς ἂν ἐκεῖσε τολμήσειεν, ἥλιόν τε ὄντι, καὶ τηλικούτω τὸ

aureus, tibi prælatus fuerit. VEN. Proinde, Mercuri, me quoq; assumptam transfer ad Deos aureos, qui præsident. sum enim aurea. MERC. Mimimè, ô Venus, quantum quidem ego video: sed nisi prorsus hallucinor aut cæcutio, ex lapide candido ° ex monte Penteli exciso opinor, cùm ita visum esset ? Praxiteli, Cnidijs Venus facta tradita es. VEN. Atqui grauissimum simul ac fide dignissimum testem Homerum tibi producam, sursum ac deorsum suis in rhapsodijs auream Venerem me esse perhibentem. MERC. Sedenim ille ipse quoque Apollinem prædiuitem & opulentum esse affirmat: nihilo secus tamen iam ipsum ¶ in extremis sedentem conspicies à latronibus contumeliosè affectum, atq; etiam fidibus citharæ compilatum. Quare & tu contenta esto, æqui boniq; consulens si nõ prorsus in locum seruilem & sordidum detrusa, concioni interesse cogare. ' COL. Quis verò mecum in contentionem descendere audeat, cùm & Solem me esse conspicatis, & tanta mole

τὸ μέγεθος; ἀλλ' οὐδὲ μὴ ὑπερφυᾶ, μήδ' ὑπέρμετρον οἱ Ῥόδιοι κατασκευάσασθαί με ἠξίωσαν, ἀφ' οὗ ἴσον τελέσματος, ἑκκαίδεκα χρυσοῦς θεὸς ἐπιποίησε, ὡς ἀνάλογον πολυτελείας ἂν νομιζοίμην, καὶ πρόσειν ἡ τέχνη, καὶ τῆς ἐργασίας τὸ ἀκριβὲς ἐν μεγέθει τοσούτῳ. Ερμ. τί ὦ Ζεῦ, χρὴ ποιεῖν; δύσκριτον γὰρ ἐμοὶ γε καὶ τοῦτο. εἰ μὲν γὰρ εἰς πολὺ ὕψος ἀφελέσθαι με, χαλκοῦς εἶ· εἰ δὲ λογιζοίμην ἀφ' ὁπόσων ταλάντων κεχάλκευται, ὑπὲρ τοὺς πεντακοσιομεδίμνους καὶ τὸν ἱππάδα ἂν εἴη. Ζεύ. γὰρ εἶδε παρεῖναι καὶ ζύτον, ἐπεγχεόντα τὸν τῶν ἄλλων μικρότητα, καὶ ἐνοχλήσοντα τῇ κατέδρᾳ; πολὺ ἀλλ' ὧν Ῥοδίων ἄριστε, εἰ καὶ ὅτι μάλιστα πεπιμήκης εἶ τῶν χρυσῶν, πῶς ἂν καὶ πεντήρεσι, εἰ μὴ δεῖσθαι ἀναστῆσαι πάντας, ὡς spectabilem? Cæterùm si non magno admodum ingenio & artificio Rhodij me sculpere dignati sunt, tamen & alios pari arte ad nostri archetypum sedecim deos aureos formaueruni: quapropter ratione probabili omnium preciosissimus meritò æstimandus essem. Artis verò atque operis præstantia & nobilitas tanta pensatur magnitudine. MER. Quid verò facto opus est, ô Iupiter? siquidem & hoc non mediocrem mihi affert iudicandi difficultatem. Etenim cùm ad materiam oculos deflexero, totus quidem æneus est: porrò cùm apud animum meum perpendo ex quot talentis constatus est, præter hippada quingentos excusurus est modios. IVP. Quorsum verò attinebat & hunc interesse concioni, sua magnitudine aliorum paruitatem expositurum contempsui, neq; nō ob dignam sedem nos perturbaturum? Verùm enimuerò, ô Rhodiorum optime, etsi maximè omnibus aureis anteponendus esses, quomodo præsidere posis, nisi cæteri omnes exurgant

foras

ὦ μόνος καθίζοιο, τὴν πνύκα ὅλην θατέρατῶν πυγῶν ἐπιλαβὼν, ὥς' ἄμεινον ποιήσεις ὀρθοσάδην ἐκκλησίαζων, ἐπικεκυφὼς τῷ σωλεῖφ. Ερμ. ἰδὸ πάλιν ἄλλο, δύσλυζον καὶ τοῦτο. χαλκῶ μὴν γὰρ ἀμφοτέρω ἐστὸν, καὶ τέχνης τῆς αὐτῆς, Λυσίππου ἑκάτερον τὸ ἔργον. καὶ τὸ μέγιστον, ὁμοτίμως τὰς ἐς γῆν, ἄστε δὴ παῖδε ὄντε Διὸς, ὁ Διόνυσος ἐστοὶ, καὶ Ηρακλῆς. πότερος οὖν αὐτῶν πρὸς καθεδεῖται; φιλονεικοῦσι γὰρ, ὡς ὁρᾶς· Ζεύς. δεῦρο βόμβε, ὦ Ερμῆ, πολλὰ δέον ἐκκλησίαν. ὥστε νῦν μὴ ἀναμίξ καθίζοντων, ἔνθα ἂν ἕκαστος ἐθέλῃ. εἰσαῦθις δὲ ἀρθοθήσεται περὶ ζύτων ἐκκλησία, καὶ δὴ ὥσομαι τότε, λίν τινα χρὴ ποιήσασθαι τὴν τάξιν ἐπ' αὐτοῖς. Ερμ. ἀλλ' Ηράκλεις, ὡς θορυβῶσι τὰ λοιπὰ, καὶ τὰ καθ' ἡμέραν ταῦτα, βοῶντες δεινομάς. ποῦ τὸ νέκταρ;

foràs, vt soli tibi ad sedendum locus pateat atq; sufficiat omni spatio vel alteris tantùm natibus occupato. Quocirca rectissimè feceris si stans concioni intentus fueris, inflexo in conciliũ capite. MER Ecce rursus altera in discernendo mihi difficultas obijcitur. ærei enim estis vtriq; eiusdemq; artificij, nimirũ in Lysippi officina vterq; formas: & quod maximum est, generis nobilitate pares, vtpotè Iouis filius Dionysus ille cũ Hercule. Vter ergo illorum anteferendus est alteri? siquidẽ de loco pugnant inter se, vt vides. IVP. Nimiùm verò cunctamur, Mercuri: iamdudum concionatum esse oportuit. Quare in præsens quidẽ nullo habito discrimine sessum erant promiscuè, vbi cuiq; visum fuerit: deinceps verò hisce de rebus cogetur de integrò conciliũ, ac deinde certũ habebo qui mihi hac in re ordo constituendus sit. MER. Sed, ô Hercules, quã pro more solito tumultuantur, cum vociferatione quotidianam illam distributionem efflagitantes. Vbi est

νέκταρ, καὶ ἡ ἀμβροσία ἐπε-
λίπε; πῶ ἂν ἑκατόμβαι λοι-
νὰς τὰς θυσίας; Ζεύς. Κατα-
σιώπησον αὐτοὺς, ὦ Ἑρμῆ, ὡς
μάθωσιν ὅτι ἕνεκα ξωνιλέ-
γησαν, τοὺς λόγους τούτους ἀφῆ-
τον. Ερμ. οὐκ ἄπαντον, ὦ Ζεῦ,
πλὴν Ἑλλήνων σωιᾶσιν· ἐγὼ
δὲ ὁ πολύγλωσσός εἰμι, ὥστε καὶ
Σκύθαις καὶ Πέρσαις, καὶ Θρᾷξι
καὶ Κελτοῖς σωιετὰ λαλεῖν. ἄμεινον οὖν οἶμαι, τῷ χαρὶ
σημαίνειν, καὶ παρακελεύεσθαι σιωπᾶν. Ζεύς. οὕτω ποίει.
Ερμ. εὖγε, ἀφωνότεροι γενέ-
σθωσάν σοι τῶν σοφιστῶν, ὥστε
ὥρα δημηγορεῖν, ὁρᾶς, πάν-
λαι πρὸς σὲ ἀφεβλέπουσι, πει-
μένουσδ', τι καὶ ἐρεῖς. Ζεύς.
ἀλλ' ὅ γε πέπονθα, ὦ Ἑρμῆ, ἐκ
ἂν ὀκνήσαιμι πρὸς σὲ εἰπεῖν,
ἐὸν ὄντα. οἶδα ὅπως θαρρα-
λέως ἀεὶ, καὶ μεγαλήγορος ἐν
τοῖς ἐκκλησίαις εἰμί. Ερ. οἶδα,
καὶ ἐδιδίειν γε ἀκούων σε δημη
γορουντος, καὶ μάλιστα, ὁπό-
ταν

nectar? vbi relicta ambro-
sia? vbi sunt hecatombæ? vbi
sacrificia? IVP. Compe-
sce illos, Mercuri, indicto si-
lentio, vt intelligant, cuius
gratia accersiti sint, eiusmo-
di magis posthabitis. MER.
s *Atqui non omnes Græcam*
linguam capiunt, Iupiter: e-
go verò varias linguas mi-
nimè sonare calleo, vt Scy-
this & Persis & Thracibus
ac Celtis intelligibilia præ-
dicem. Consultiùs itaque fa-
ctu opinor, si manu signo
dato, silentium imposuero.
IVPIT. *Quin ergo facis?*
MERC. *Euge, Pythago-*
ricis taciturniores, tibi facti
sunt. itaque iam tempus est
concionandi. Vides vt om-
nes oculos in te coniectos ha-
beant, cupidè atque deside-
ranter expectantes quidnam
dicturus sit? IVPIT. t *At*
quod ego patior, Mercuri,
cur tibi exponere verear, fi-
lio existenti meo? Haud tibi obscurum esse reor, quàm im-
pendiò audax ego semper & magniloquus in conciombus esse
soleà. MER. *Satis compertè noui, ac profectò magno me*
tu consternatus eram concionantem te audiens, maximè verò
quando

ταν ἐπάλης ἀνασπάσειν ἐκ βάθρων τὴν γῆν καὶ θάλασσαν, αὐτοῖς θεοῖς, τὴν σειρὰν ἐκείνην τὴν χρυσῆν θαθείς. Ζεύς. ἀπὸ νῦν, ὦ τέκνον οὐκ οἶδα, εἴ τι ὑπὸ μεγέθους τῶν ἐφεστώτων δεινῶν, εἴτε καὶ ὑπὸ πλήθους τῶν παρόντων (πολυθεωτάτη γὰρ, ὡς ὁρᾶς, ἡ ἐκκλησία) δεδιέταραγμαι τὴν γνώμην, καὶ ὑπόπτρομός εἰμι, καὶ ἀγλῶττά μοι πεπεδημένη ἔοικε· τὸ δὲ ἀτοπώτατον ἁπάντων, ἐπιλέλησμαι τὸ προοίμιον ἁπάντων τῶν λόγων, ὃ παρεσκευασάμην, ὡς οὐ πρωτοπότατη μοι ἡ ἀρχὴ γένοιτο πρὸς αὐτούς. Ερ. ἀπολώλεκας, ὦ Ζεῦ, πάντα· οἱ δὲ ἀποβλέψουσι τὴν σιωπὴν, καί τι ὑπέρμεγα κακὸν ἀκούσεσθαι προσδοκῶσιν, ἐφ' ὅτῳ σὺ διαμένεις. Ζεύς. βούλει γοῦν, ὦ Ερμῆ, τὸ Ομηρικὸν ἐκεῖνο προοίμιον ἀναῤῥαψῳδήσω πρὸς αὐτούς; Ερμ. τὸ ποῖον; Ζεύς. Κλεκλητέ

quando minabare te terram ex ipsis fundamentis euulsam, & pontum vnà cum dijs sursum tracturum aurea illa catena ex alto demissa. IVP. Atqui nunc, ô filij, nescio quomodo, siue præ magnitudine periculorum impendentium, siue præ multitudine p̃sentium (ˣ conuentus enim, vt vides, est frequentissimus) animus confusa mente mihi penitùs obstupuit, planéq; subtrepidat, & lingua constricta esse videtur. Et quod omnium est absurdissimum, orationis quoque multùm diuúque meditatæ proœmium mihi excidit, quod adornaueram, vt exordio erga illos vterer bellissimo atq; luculentissimo. MER. Perdidisti omnia, ô Iupiter: cæterùm illi tuo silentio in suspicionem venient, ac grande aliquod malũ se audituros expectabunt, cuius gratia tu ita lentè & cunctanter ad dicẽdum progrederis. IVP. Vis ergo, Mercuri, Homericum illud proœmium illis occinam? MER. Qualénam? IVP. O' su-

κλυτέ μου πάντες θεοί, πᾶσά τε θέαινα, Ερ. ἄπαγε, ἱκανὰ καὶ πρὸς ἡμᾶς πεπαρώνυκά σοι τὰ πρῶτα. πλὴν εἰ δόκει, τὸ μὴ φορτικὸν τῶν ῥητόρων ἄφες. σὺ δὲ τῶν Δημοσθενικῶν, τῶν κατὰ Φιλίππου, εἴ τινα ἂν ἐθέλοις, σμίκρα, ὀλίγα ἐναλλάττων. οὕτω γοῦν οἱ πολλοὶ νῦν ῥήτορες ποιοῦσιν. Ζεύς. εἶ λέγεις σώφρονόν τινα ῥητορείαν, καὶ ῥᾳδιουργίαν ταύτην ὄνταρον τοῖς ἀφρουμένοις· ἄρξομαι δ' οὖν ποτε. Ἀντὶ πολλῶν ἄρ, ὦ ἄνδρες θεοί, χρημάτων ἡμᾶς ἐλθεῖν νομίζω, εἰ φανερὸν γένοιτο ὑμῖν, ὅ, τι δήποτε ἄρα τοῦτό ἐστιν, ἐφ' ὅτῳ νῦν συνελέγητε. ὅτι τοίνυν τοῦδ' οὕτως ἔχει, πεσόντα πεθύμως ἀκρσάσθαί μου λέγοντος, ὁ μὴ οὖν παρὼν καιρὸς, ὦ θεοί, μονονυχὶ λέγει, φωνὴν ἀφιεῖς, ὅτι τῶν παρόντων ἐρρωμένως ἀντι-

peri, dictis animos attendite nostris. MER. Apage. iam enim abundè satis ista subinitium nobis per contumeliam inculcâsti. Veruntamè, si consultum videtur, versiculorum odiosam difficultatem missam facito: caeterùm vnam aliquam ex Demosthenis orationibus aduersus Philippum habiti, quaecunq; argumento tuo appositissima videbitur, desume, pauca quædam immutans. Facies hoc multorum rhetorum exemplo, quibus idem facere nunc solenne est. IVP. Rectè sanè dicis, consarcinatam quandam rhetoricam, neque non promptam & facilem, perplexis & animo hæsitantibus. Proinde facto aliquando principio, exordiar. Y PRO. magna pecuniarũ copia, ô viri Dei, vos electuros opinor, si palàm vobis fieret, quid tãdem illud sit, cuius gratia in hunc cœtũ estis accersiti. Quod cùm ita sit, consentaneum est vt me dicentem attentis audiatis animis. Porrò, ô Dij, præsens quidem tempus emissa voce propemodum loquitur, instantibus periculis omni conatu ac studio

nobis

λιπῶν ὑμῖν ἐστιν· ἡμᾶς δὲ πάνυ ὀλιγόρως ἔχειν δοκοῦσιν πρὸς αὐτά. Βούλομαι δὲ ἤδη, καὶ γὰρ ἐπιλείπει ὁ Δημοσθένης, αὐτὰ ὑμῖν δηλῶσαι σαφῶς ἐφ' οἷς διαταραχθεὶς, συνήγαγον τὴν ἐκκλησίαν. χθὲς γὰρ, ὡς ἴστε, Μνησιθέου τοῦ ναυκλήρου σώσαντος τὰ σωτήρια ἐπὶ τῇ νηῒ, ὀλίγου δεῖν ἀπολομένην περὶ τὸν Λαφυρίαν, εἱστιώμεθα ἐν Πειραιεῖ, ὁπόσοι ἡμῶν ὁ Μνησίθεος ἐπὶ τὴν θυσίαν ἐκάλεσεν. εἶτα μετὰ τὰς σπονδὰς, ὑμᾶς μὲν ἄν τε ἄλλω ἐπράττετε, ὡς ἑκάστῳ ἔδοξεν· ἐγὼ δὲ (οὐδέπω γὰρ πάνυ ὀψὲ ἦν) ἀνῆλθον εἰς τὸ ἄστυ, ὡς περιπατήσαιμι τὸ δειλινὸν ἐν Κεραμεικῷ, ἐννοῶν ἅμα τὸ Μνησιθέου τὴν μικρολογίαν, ὅς ἑκκαίδεκα θεοὺς ἑστιῶν, ἀλεκτρυόνα μόνον καταθύσας, γέρον-

nobis occurrendum esse. Nos autem ad hæc summa ope prouidenda parùm solicitè affecti videmur: Iam verò quoniam Demosthenis subsidiaria verba me deficiunt, hæc ipsa vobis manifestiùs declarare statui, propter quæ perturbatus animo, conuocata concione concilium coegerim. Heri enim, vt nemini vestrum obscurum esse opinor, cùm Mnesitheus nauclerus ob seruatam ex vndis nauem, quæ ad Caphareiscopulos fermè illisa perisset, sacra persoluisset, accepti epulis in Piræo conuiuium agitabamus, quotquot nostrùm à Mnesitheo vocati eramus ad sacrificium. Deinde oblatis libaminibus vos, alius aliò, quò cuiusq; ferebat animus, secessistis: porrò autē ego (nec dum enim profunda erat vespera) in vrbem regressus sum, vt tempore pomeridiano otiosus ab animo deambularem in Ceramico: simul mecum sedula agitatione Mnesithei tenue ac frugale, ne dicam sordidum, conuiuium perpendebam, qui cùm sedecim Deos epulis acciperet, solummodò gallum sacrificauit,

senem

χίρονται καπνῶν, ἤδη καὶ κορυσσόντα, καὶ λιβανωτοῦ χόνδρους τέτταρας; ὑπὸ μάλα ὀρωτιῶντας, ὡς αὐτίκα ἀποσβεσθῶσι τοῖς ἄνθρακι, μηδ' ὅσον ἄκρα τῇ ῥινὶ ὀσφραίνεσθαι τὸ καπνοῦ παρασχόντος, καὶ ταῦτα, ἑκατόμβας ὅλας ἐπισχόμενος, ὁπότε καὶ ναῦς ἤδη προσιφέρετο τῷ σκοπέλῳ, καὶ ἐντὸς ὢν τῶν ἐρμάτων. ἐπεὶ δὲ ταῦτα ἐνενοῶν, γίγνομαι κατὰ τὴν Ποικίλην, ὁρῶ πλῆθος ἀνθρώπων πάμπολυ σεσυρμένος· ἐνίους μὲν ἔνδον, ἐν αὐτῇ τῇ στοᾷ, πολλοὺς δὲ καὶ ἐν τῷ πρόναῳ, ἀστίνας βοῶντας, καὶ διαπτυομένους, ἐπὶ τῶν θώκων καθημένους. ἐπάσας οὖν ὅπερ εἶν, φιλοσόφους εἶναι τῶν ἐριστικῶν τούτων, ἐβουλήθην ἐπιστὰς ἀκοῦσαι αὐτῶν ὅ, τι καὶ λέγουσι. καὶ ἔτυχον γὰρ νεφέλῃ τῇ παχείᾳ περιβεβλημένος, σχηματίσας ἐμαυτὸν ὡς

senem quidem illum, de iam muco & pituita laborantem. Thuris prætereà grana quatuor, iam prorsus putrida, adeò vt prunis iniecta statim extinguerentur, vt neque summas nares emergente fumo contingeret, præcipuè verò cùm totas hecatombas amplè & liberaliter polliceretur, iam naui appropinquante scopulis certo inclusa periculo. Interea dum hæc mecum voluerem in animo, ad porticum Variam progrediendo delabor: vbi consistens, ex improuiso inusitatam hominum multitudinem cõspicio, partim quidem illorum intra porticum, partim verò ipso sub Ioue: insuper nonnullos vociferantes, ac mira peruicacitate disceptantes, in sedibus considentes. Tandem verò rem ipsam facilè coniectura assequutus, nempe Philosophos esse ex contentiosis illis & rixosis, volui propiùs admoto gressu, exploratiùs intelligere. quidnam illud esset, cuius gratia inter sese tantopere digladiarentur. Ac me illicò nube ex crassioribus illis circumuoluũ, illorum habitu exor-

ὡς τὸν ἐκείνων τρόπον, καὶ τὸν πώγωνα ἐπισπασάμενος, εὖ μάλα ἐώκει φιλοσόφῳ. καὶ δὴ παραγκωνισάμενος τοὺς πολλοὺς, εἰσέρχομαι, ἀγνοούμενος ὅστις εἶμι. εὑρίσκω δὲ τὸν Ἐπικούρειον Δάμιν, τὸν ἐπιφυέστατον, καὶ Τιμοκλέα τὸν Στωϊκὸν, ἀνδρῶν βελτίστων, ἐκθύμως πάνυ ἐρίζοντας. ὁ γὰρ Τιμοκλῆς καὶ ἤδη ἐξεκόπτετο ὑπὸ τῆς βοῆς. ὁ Δάμις δὲ τὸ Σαρδόνιον ἐπιγελῶν, ἔτι μᾶλλον παρώξυνε Τιμοκλέα. ἐν δὲ ἄρα περὶ ἡμῶν ὁ πᾶς λόγος αὐτοῖς. ὁ μὲν γὰρ καταράτους Δάμις, ὅτι πονηρεύεσθαι ἡμᾶς ἐφάσκει τὰ ἀνθρώπων, ὅτι ἐπισκοπεῖν τὰ γιγνόμενα παρ' αὐτοῖς, οὐδὲν ἄπο, ἢ μηδὲ ὅλως ἡμᾶς εἶναι λέγων· τοῦτο γὰρ αὐτῷ δηλαδὴ ὁ λόγος ἐδώκει καὶ ἔσαν τινὲς, οἱ ἐπῄνουν αὐτόν. ὁ δ' ἕτερος, τὰ ἡμέτερα ὁ Τιμοκλῆς ἐφρόνει, καὶ ὑπερεμάχετο, καὶ

tu exornaui: prolixaq; barbe attracta, per omnia non inepiè philosopho similem turbæ memet immisi. Multis verò qui mihi obsistebant, cubito è via protrusis, ingredior, omnibus ignorantibus quis essem. Cæterùm intra turbam iam consistens, offendo Damin illum Epicureum, hominem perditissimum, ac Tmioclea Stoicum, virorum longè optimum, pertinacissimè disceptantes. A Itaque Timocles largo sudore perfluens, præ nimio clamore iam penè vocem amiserat: Damis verò B risu Sardonio diffluens, magis ac magis Timoclea exasperabat. Proro omnis illorum sermo de nobis habebatur. Etenim execrandus ille Damis, humanarum rerum nihil à nobis prouideri affirmabat, neque eorum quæ in terris fierent, quicquam nobis curæ esse: breuiter, nihil aliud quàm in vniuersum nos non esse. Tanta vi comprobandi eius valuit oratio, eraniq; nonnulli qui laudarent illum. Alter verò, nempe Timocles, nostra optimè sentiens propugnabat, indigna-

καὶ ἀγανάκτα, καὶ πάντα τρόπον συνηγωνίζετο, τὴν ἐπιμέλειαν ἡμῶν ἐπαινῶν, καὶ διεξιών· ὡς ἐν κόσμῳ τι, καὶ τάξει τῇ προσήκουσῃ ἐξηγούμεθα, καὶ διατάττομεν ἕκαστα. καὶ ἔφη μέν τινας καὶ αὐτὸς τοὺς ἐπαινοῦντας πολύ. ἐκκεκμάκει δὲ ἤδη, καὶ πονήρως ἐφάνη, καὶ τὸ πλῆθος εἰς τὸν Δάμιν ἀπέβλεπε. σωὲς. δὲ ἐγὼ τὸ κινδυνευόμενον, τὴν νύκτα ἐκέλευσα διχυθῆναι, φοβοῦσα τὴν συνουσίαν. ἀπῆλθον οὖν, εἰς τὴν ὑστεραίαν συνθέμενοι εἰς τέλος ἐπιλύσεσθαι τὸ σκέμμα. κἀγὼ παρομαρτῶν τοῖς πολλοῖς, ἐπήκουον μεταξὺ ἀπιόντων οἷα καθ' ἑαυτὸν, ἐπαινούντων τὰ τῆ Δάμιδος, καὶ ἤδη παρὰ πολὺ ἀρεμίνων τὰ ἐκείνου. ἦσαν δὲ καὶ οἱ μὴ ἀξιοῦντες κατηγορεῖν τῶν ἐναντίων, ἀλλὰ περιμένειν, εἴ τι καὶ

indignabatur ac omnibus modis hostem pugnis inuadens lacessebat, curam & sedulitatem nostram collaudans, ac planum faciens cùm ex mundo, tum omnium rerum cõuenienti ordine, Deos esse, quodq; per nos ordinatim disponerentur singula. Nec defuerunt quibus & ille fuit admirationi, eius orationem non improbantibus. Verùm iam extremè defessus erat, ac grauiter & laboriosè loquebatur. Vniuersa autem turba in Damin coniectos habebat oculos. Cæterùm cùm ego Deorum existimationem periclitantem animaduerterem, iussi noctem otyùs circumfusam cõuentum dissoluere. Abierunt ergo ex composito vt die postero inchoatam de dijs disputationem ad finem deducerent. Inde ego multis me domum abeuntibus comitem adiungens, inter eundum audiebam Damidis verba ceratatim in cœlum ferri, atque à pluribus supra modum probari. Præstò tamen aderant etiam qui dicerent, Cnihil esse præiudicandum, sed expectandum si quid in crastinum

ὁ Τι-

ὁ Τιμοκλῆς αὔριον ἐρεῖ. ταῦτ' ἐστιν, ἐφ' οἷς ὑμᾶς συνεκάλεσα· οὐ μικρὰ, ὦ θεοί, εἰ λογίσεσθε, ὡς ἡ πᾶσα μὴν ἡμῖν τιμὴ, καὶ δόξα καὶ προσοδος, οἱ ἄνθρωποί εἰσιν. εἰ δ' οὗτοι πεισθεῖεν, ἢ μηδ' ὅλως θεοὺς εἶναι, ἢ οὔσας, ἀπθενοῦντος εἶναι σφῶν αὐτῶν, ἄθυτα καὶ ἀγέρασα καὶ ἄτιμα ἡμῖν ἔσται τὰ ἐκ γῆς, καὶ μάλιστα ἐν οὐρανῷ καθεδούμεθα, λιμῷ ἐχόμενοι, ἑορτῶν ἐκείνων, καὶ πανηγύρεων καὶ ἀγώνων, καὶ θυσιῶν καὶ παννυχίδων καὶ πομπῶν στεφόμενοι. ὡς ὀλῶ ὑπὲρ τηλικούτων φημὶ δεῖν, ἅπαντας ἐκπιεῖν τι σωτήριον τοῖς παρεῦσι, καὶ ἀφ' ὅτου κρατήσει μὴν Τιμοκλῆς, καὶ δόξει ἀληθέστερα λέγειν, ὁ Δάμις δὲ καταγελασθήσεται πᾶς τῶν ἀκούον-

num ipse quoque Timocles dicturus esset. Hæc fermè sunt quorum gratia vos conuocari iussi. D Non modica verò sunt hæc, ô Dij, si ratione diligentiùs inita consideraueritis omnem nostrum cultum, omnem gloriam nostram ac prouentum ipsos esse homines. Porrò autem illi si persuasi in eam cogitationem discesserint, aut omnino deos non esse, aut si sint, res tamen humanas nulla illorum administrari prouidentia: E periculum est ne omnia nobis in terris negentur sacrificia, subtrahantur munera, cultus intercipiantur, ac nequicquam sublimens in cœlo collocati cum fame conflictemur, diebus festis & solennitatibus, & certaminibus, & sacris, & ludis nocturnis & pompis orbati. F Super tantis itaque rebus in præsentia quidem æquum esse opinor, vt omnes collatis consilijs accuratè perpendamus, si quam imminentibus periculis salutem inuenire queamus. Tum qua potissimùm ratione adiutus Timocles potiatur victoria, ac veriora dixisse videatur: Damis verò conuictus atq; cõfusus, auditoribus risui exponatur.

Cæterùm

ἀκούοντων. ὡς ἔγωγε οὐ πάνυ τῷ Τιμοκλεῖ πέποιθα, ὡς κρατήσει καθ' ἑαυτόν, ἢν μὴ καὶ τὰ παρ' ἡμῶν αὐτῷ προσγενήται. κήρυττε, ὦ Ἑρμῆ, τὸ κήρυγμα τὸ ἐκ τοῦ νόμου, ὡς ἀνιστάμενοι συμβουλεύοιεν. Ερ. ἄκουε, σίγα, μὴ τάραττε, τίς ἀγορεύειν βούλεται τῶν τελεόντων, οἷς ἔξεστι; τί τοῦτο, οὐδεὶς ἀνίσταται, ἀλλ' ἡσυχάζετε, πρὸς τὸ μέγεθος τῶν ἠγεμένων ἐκπεπληγμένοι; Μῶ. ἀλλ' ὑμεῖς μὲν ἅπαντες ὕδωρ καὶ γῆα γένοισθε· ἐγὼ δέ, εἴ γέ μοι μετὰ παῤῥησίας λέγειν δοθείη, πολλὰ ἂν, ὦ Ζεῦ, ἔχοιμι εἰπεῖν. Ζεὺς λέγει, ὦ Μῶμε, πάνυ θαῤῥῶν· ἀληθῆ γὰρ εἶναι τὸ συμφέρον τι παῤῥησιασόμενος. Μῶ. οὐκοῦν ἀκούετε, ὦ θεοῖ πάντες, τά γε ἀφ' καρδίας φασίν. ἐγὼ γὰρ καὶ πάνυ προσδόκων ἐς τόδε ἀμηχανίας προεισήσεσθαι τὰ ἡμέτερα, καὶ πολὺς ζητοῦντος ἀναφυ-

Cæterum ego Timocli non admodum confido, quasi per omnia destitutus auxilio victurus esset, nisi non nihil opis per nos illi allatum fuerit. Facito, Mercuri, præconium quod lege fieri cautum est, vt surgentes consulant, MER. Audi, ac silentio linguam cohibe, ne turba. Quem ex Dijs maioribus animus ad cõcionandum impellit, quibus consentaneum est? Quid ergo rei est? Nemo surgit in medium, sed cuncti ora tenetis, fortasse earum rerum magnitudine, quæ exposita sunt, obstupefacti. MOM. H. At vos sic muti tellus fiatis & vnda. Ego verò si mihi cum quadam dicendi libertate copia fandi concessa fuerit, permulta haberem, ô Iupiter, quæ inpræsentiarum conferrem in medium. IVP. Confidenter dic, ô Mome, atq; interrito animo. Videre enim vtile quiddam ad rem præsentem liberè proloquuturus. MO. I Proinde, ô Dei agite cuncti attentissimis estote animis. Ego enim iam olim admodũ expectabam in eam difficultatẽ res nostras delapsuras, ac multos eiusmodi

Sophi-

ἀναφυήσεσθαι ἡμῖν σοφισὰς, παρ' ἡμῶν αὐτῶν τὴν ἀτίμιαν τῆς τόλμης λαμβάνοντας. καὶ τὰ τὴν Θείαν, οὔτε τῷ Ἐπικούρῳ ἄξιον ὀργίζεσθαι, οὔτε τοῖς ὁμιληταῖς αὐτοῦ, καὶ διαδόχοις τῶν δογμάτων, εἰ τοιαῦτα περὶ ἡμῶν ὑπειλήφασιν. ἢ τί γὰρ αὐτοὺς ἀξιώσειέ τις ἂν φρονεῖν, ὁπόταν ὁρῶσι τοσαύτην ἐν τῷ βίῳ τὴν ταραχὴν, καὶ τοὺς μὲν πένητας αὐτῶν, ἀμελουμένους, ἐν πενίᾳ καὶ νόσοις, καὶ δουλείᾳ καταφθειρομένους, παμπονήρους δὲ, καὶ μιαροὺς ἀνθρώπους, τιμωμένους καὶ πλουτοῦντας, καὶ ἐπιτάττοντας τοῖς κρείττοσι, καὶ τοὺς ἱεροσύλους οὐ κολαζομένους, ἀλλὰ δεδαπανθάνοντας, ἀνασκολοπιζομένους δὲ καὶ τυμπανιζομένους ἐνίοτε, τοὺς οὐδὲν ἀδικοῦντας; εἰκότως τοίνυν ταῦτα ὁρῶντες,

Sophistas nobis suppullulaturos iamdudum prospexi animo, à nobis ipsis tam abominandæ atque inauditæ audaciæ causam suscipientes. Et sanè per æquitatem indignum facinus est, eam ob rem irasci Epicuro, aut eius affectis, eiusq; disciplinæ successoribus, si talia de nobis suspicati sunt. Quam enim æquam opinionem de nobis illis habendam esse contendat quispiam, quando tantam omnium rerum perturbationem in vita videant? K Bonos quidem ex illis, vt quisq; agit vitā maximè inculpatā, potissimùm negligi paupertate, morbis, ac iugo seruili indignissimè afflictos opprimi: cæterùm homines facinorosos, nefarijs sceleribus contaminatissimos, honore & dignitate priores esse, diuitijs extructissimis affluere, melioribus imperitare? Quinetiam sacrilegos nullis supplicijs mulctari verùm concessa impunitate tutò latére: in crucem verò subigi, ac varijs modis pulsari eos qui nihil mali sunt commeriti per iniustitiam delinquentes? Hæc itaq; cùm videant,

 iure

τῶν, οὕτω διανοοῦνται περὶ ἡμῶν, ὡς οὐδὲν ὅλως ὄντων, καὶ μάλιστα, ὅταν ἀκούωσι τῶν χρησμῶν μεγόντων· Ὡς διαβὰς τὸν Ἅλυν, μεγάλην ἀρχὴν καταλύσει. οὐ μέν τοι διπλοούτων, εἴτε τὴν αὐτοῦ, εἴτε τὴν τῶν πολεμίων. καὶ πάλιν· ὦ θεία Σαλαμὶς, ἀρτεῖς δὲ σὺ τέκνα γυναικῶν. καὶ Πέρσαι γὰρ, οἶμαι, καὶ Ἕλληνες, γυναικῶν τέκνα ἦσαν. ὅτι μὴν γὰρ πάλιν τῶν ῥαψῳδῶν ἀκούουσιν, ὅτι καὶ ἐρῶμεν, καὶ πτερωσκόμεθα, καὶ δεδιώκομεν, καὶ δεδιώκομεθα, καὶ πασιάζομεν, καὶ μυρία ὅσα πράγματα ἔχομεν, καὶ ταῦτα, μακάριοι καὶ ἄφθαρτοι ἀξιοῦνται εἶναι, τί ἄπο, ἢ δικαίως καταγελῶσι, καὶ οὐδενὶ λόγῳ τίθενται τὰ ἡμέτερα; ἡμεῖς δὲ ἀγανακτοῦμεν, εἴ τινες ἄνθρωποι ὄντες, οὐ πάνυ ἀνόητοι, διελέγχουσι ταῦτα, καὶ τὴν πρόνοιαν ἡμῶν παρωθοῦν-

iure optimo talem de nobis opinionem obtinent, nihil prorsus nos esse. Maximè verò quando Oracula prædicentia audiernt, quale est illud: Traiecto Hale maximum subuertes imperium. haudquaquam planè manifestantia, num suum ipsius, an hostium imperium subuersurus sit. Et iterum:

Vxorum Salamis charissima pignora perdes.

Etenim & Persæ, vt opinor, & Græci iuxtà è mulieribus editi sunt. Cæterùm auditis etiã rhapsodis illis quòd & amori Moperam demus, quòd vuincremur & seruiamus, quòd vinculis constringamur, quòd motis seditionibus dissideamus, atque id genus innumeris alijs rebus satis ridiculè simus impliciti, præsertim cùm beati atque immortales esse contendamus: quid verò aliud perinde quàm riderent facerent, ne flocci quidem nostram diuinitatem æstimantes? Nos porrò indignè ferimus, si qui sunt homines non prorsus vecordes, & mentis inopes, qui ista disserunt, ac omnem nobis prouidentiam extorquent

è mania

νοῦ, λέον ἀγαπᾷν, εἴ τινων ἡμῖν ἔτι θύουσι, τοιαῦτα ἐξαμαρτάνουσι. Ἰοὰ μοι ἐνταῦθα, ὦ Ζεῦ (μόνοι γὰρ ἴσμεν, καὶ οὐδὲς ἄνθρωπος πάρεστιν ἐν τῷ συμπόσῳ ἔξω Ἡρακλέους καὶ Διονύσου, καὶ Γανυμήδους καὶ Ἀσκληπιοῦ, τῶν παρεγγάπλων τούτων) ἀπόκριναί μοι μετ' ἀληθείας, εἴ ποτέ σοι μέλησιν ἐς τοσοῦτον τῶν ἐν τῇ γῇ, ὡς ἐξετάσαι, οἵ τινων αὐτῶν οἱ φαῦλοι, ἢ οἵ τινων οἱ χρηστοί εἰσιν, ἀλλ' οὐκ ἄρ' ἔποις. ἀγοιῶ μὲν ὁ Θησεὺς, ἐκ Τροιζῆνος ἐς Ἀθήνας ἰὼν, ὁδοῦ πάρεργον ἐξέκοψε τοὺς κακούργους, ὅσον ἐπὶ σοί, καὶ τῇ σῇ προνοίᾳ, οὐδὲν ἂν ἐκώλυε ζῆν ἐνεγυρῶντας τοῖς τῶν ὁδῷ βαδιζόντων σφαγαῖς, τὸν Σκίρωνα, καὶ τὸν Πιτυοκάμπτην καὶ Κερκύονα καὶ τοὺς ἄλλους. ἢ ἔτι μὲν ὁ Εὐρυσθεὺς, ἀνὴρ δίκαιος καὶ πρόνοητικὸς, διὰ φιλανθρωπίας ἀνα-

è manibus: cùm potiùs contentos nos esse oporteat, si nobis etiamdum nonnulli sacra facerent, talia flagitiosè delinquentibus. N Ac mihi hoc loco, ô Iupiter (soli enim sumus, nec vllus hominum in hoc cœtu præstò est, extra vnum Herculem ac Dionysum & Ganymedem & Aesculapium, quī nothi sunt, & Dij asscriptiij) cum veritate respondeē quando verò in tantum res humanæ tibi curæ fuēre, vt habita ratione perpendisses quínam illorū praui & mali, aut iusti ac boni essent? Haudquaquam verò in hāc curam vnquam te incubuisse dixeris. Itaq; nisi O Theseus ex Trœzene Athenas profectus, iugulasset in itinere maleficos, sanè quantum ad te & prouidentiam tuam attinet, nihil obstareē quò minus viuerent & Sciron & Pityocāptes, & Cercyon, aliq; innumeri parricidijs & latrocinio viatoribus negocium valde securi facessentes. Ac nisi P Eurystheus homo cùm iustus, tum multùm prouidens, singulari humanitate

ἀναπωθανόμῳ Θ τὰ παρ' ἑκάστοις, ἐξέπεμπε τουτονὶ τὸν οἰκέτην αὐτοῦ, ἐργατικὸν ἄνθρωπον, καὶ πρόθυμον ἐς πόνους, ὦ Ζεῦ, σὺ ὀλίγον ἐφρόντισας ἂν τῆς Ὑδρας, καὶ τῶν ἐν Στυμφάλῳ ὀρνέων, καὶ ἵππων τῶν Θρακικῶν, καὶ τῆς Κενταύρων ὕβρεως καὶ παροινίας· ἀλλ' εἰ μὴ τάλη θῆ λέγειν, καθάπερ θα, τοῦτο μόνον ἐπιτηρεῖτε, εἴ τις θύει, καὶ κνίσσᾳ περὶ τοὺς βωμοὺς, τὰ δὲ ἄλλα κατὰ ῥοῦν φέρεται, ὡς ἂν τύχοι ἕκαστον, παρασυρόμενα· τοιγαροῦν ἐκότα νῦν πάσχομεν, καὶ ἔτι πεισόμεθα, ἐπειδὰν κατ' ὀλίγον οἱ ἄνθρωποι ἀνακύπτουτοῦ, εὐείσκωσιν οὐδὲν ὄφελος αὐτοῖς ὄν, εἰ θύοιεν ἡμῖν, καὶ τὰς σπονδὰς πέμποιεν, ἐπὶ ἐν βραχεῖ ὕψει καταγελῶντας μὲν τοὺς Ἐπικούρους,

impulsus, singulis apud quosq; diligenter exploratis, hunc famulum suum emisisset, hominem manu promptum, factisq; strenuum, & ad obeunda pericula ac labores suscipiendos interritum, nunquã tibi, ô Iupiter, Lernæa Hydra in mentem venisset, nunquã aues Stymphalides curæ fuissent, multò minus equi Threcij. Quando verò Centaurorum contumeliosæ temulentiæ memor fuisses vnquam? Atqui, si verum proferendum est, tantùm compressis manibus in Olympo desidemus, tantùm hoc inconniuenter obseruantes, siquis litet atque sacrificet, ac circa aras incenso thure vaporet. Porrò autem res cæteræ temerè iuxtà feruntur, vt quisque illas fortuitò attraxerit. Itaque meritis nostris digna ac iusta patimur, atque etiam ampliùs patiemur, vbi homines post pusillum suspicientes animaduerterent nihil se vtilitatis consequi, tametsi nobis sedula pietate sacrificárint, & oblatis libaminibus litauerint. Deinde breui videbis ab ipsis Epicureis nos rideri contemptissimè, haberi pro abiectissi-

κούρους, καὶ Μητροδώρους καὶ Δάμιδας, κρατουμένους δὲ, καὶ ἀποσφαλομένους ὑπ' αὐτῶν, τοὺς ἡμετέρους σωηγόρους. ὥστε ἡμέτερον ἂν εἴη, παύειν τὴ ἰᾶσθαι τὰ τοιαῦτα, τῶν καὶ ἐς τόδε αὐτὰ περαγόντων. Μόμῳ δὲ οὐ μέγας ὁ κίνδυνος, εἰ ἄτιμος ἔσται· οὐδὲ γὰρ πάλαι τῶν τιμουμένων λῶ, ὑμῶν ἔτ' ἀυτυχούντων, καὶ τὰς θυσίας καρπουμένων. Ζεύς. τοῦτον μὲν, ὦ θεοὶ, πυρεῖν ἰάσωμεν, ἀεὶ τραχὺ ὄντα, καὶ ἐπιτιμητικόν. ἔστι μὲν γὲ, ὡς ὁ θαυμαστὸς Δημοσθένης ἔφη· τὸ μὲν ἐγκαλέσαι, καὶ μέμψασθαι καὶ ἐπιτιμῆσαι, ῥᾴδιον, καὶ τοῦ βουλομένου παντός· τὸ δὲ, ὅπως τὰ παρόντα βελτίω γένηται, συμβουλεῦσαι, τοῦτ' ἔμφρονος ὡς ἀληθῶς συμβόλου ὅπερ οἱ ἄλλοι, εὖ οἶδ' ὅτι ποιήσετε, καὶ τότε σιωπῶντος.

ΠΟ.

iectissimis, Metrodoros verò & Damidas suis disputationibus inualescere, propugnatores autem nostros ab illis iugulari. Q. Quare nostrarum erat partium, his rebus finem imponere, ac periculis emergentibus mederi, illisq; summa ope obniti, quorum opera hæc eò perducta sunt. Equidem quod ad me attinet, non valde periclitabor si despectus ero. Neq; enim olim in eorũ censebar numero, quibus honos habebatur rebus vestris adhuc stantibus & florentibus, vobisq; oblato sacrificio fruentibus. IVP. Enimuerò hunc, ô cœlites, delirantem & nugantem missum faciamus, semper aliàs quoque asperum obiurgatorem agentem. Est enim, vt præclarè dixit admirandus ille Demosthenes, criminari & insectari, atq; etiam obiurgare, cuiuis volenti promptum ac facile: cæterùm demonstrare qua ratione rebus præsentibus commodissimè succurratur, profectò consultoris officiũ est, non nisi impensè cordati. Quod quidem vos alios sedulò facturos etiam hoc tacente constantissimè persuasum habeo.

Πο. ἐγὼ τὰ μὲν ἄλλα ὑποβρύχιός εἰμι, ὡς ἔστι, καὶ ἐν βυθῷ πολιτεύομαι, κατ' ἐμαυτόν. εἰς ὅσον ἐμοὶ δυνατὸν, σώζων τοὺς πλέοντας, καὶ παραπέμπων τὰ πλοῖα, καὶ τοὺς ἀνέμους καταμαλάττων. ὅμως δ' οὖν (μέλει γάρ μοι καὶ τῶν ἐνταῦθα) φυμὶ δεῖν τὸν Δάμιν τοῦτον ἐκ ποδῶν ποιήσασθαι, πρὶν ἐπὶ πολὺ ἔριν ἄκειν, ἤτοι κεραυνῷ τινι, ἢ ἄλλῃ μηχανῇ, μὴ καὶ ὑπέρσχῃ λέγων. φὴς γὰρ ὦ Ζεῦ, πιθανόν τινα εἶναι αὐτόν. ἅμα γὰρ καὶ δέξομεν αὐτοῖς, ὡς μετιέναι τοὺς τὰ τοιαῦτα καθ' ἡμῶν διδάσκοντας.

Ζεύς. πάλαι, ὦ Πόσειδον, ἢ τέλειον ἐπιλέλησαι; οὐδὲν ἐφ' ἡμῖν τῶν τοιούτων ἐστίν, ἀλλ' αἱ Μοῖραι ἑκάστῳ ἐπικλώθουσι, τὸν μὲν κεραυνῷ, τὸν δὲ ξίφει, τὸν δὲ πυρετῷ ἢ φθόῃ ἀφανεῖ. ἐπεὶ εἴγε μοι ἐπ' ἐξουσίας τὸ πρᾶγμα λῶ, εἴασα ἄν, οἶα,

NEPR Ego quidem alias, quod vobis obscurũ non est, sub vndis dego, & in profundum marinæ Reip. procurationem obiens, pro virili quoad eius fieri potest, nauigantes seruo, puppesq; sursum ac deorsum magna cura deduco, neq; non violentam ventorũ rabiem mollio atque demulceo: nihilo secus tamen & earum, quæ hîc aguntur, rerum cura me habet solicitum. S Proinde Damin è medio tollendum esse opinor, priusquã ad contentionem descenderit, aut ictu fulminis, aut alia quapiam machina, ne disputando victor euadat. Siquidem perbibes illum Iupiter omnes persuadendi vias ac artes callere. Quo facto illud quoq; testatũ faciemus, nos suppliciũ de illis sumere qui ista aduersus nos petulanter affirmãt. IVP Ludis, ô Neptune, aut T præfiniti ordinis oblitus es? Nihil enim tale in nostra manu sitũ est: V verũm Parcæ sunt quæ cuiq; fatali lege decernũt, hunc quidem fulmine, alterũ ferro, tertiũ febricula, quartum tabe cõsumptũ interire. Etenim si meæ facultatis

οὔτε, τοὺς ἱεροσύλους πρώλω ἀτιμθεῖν ἀπεφανώτος ἐξ Ο-λυμπίας, μυόμου τῶν πλοκάμων ἀφηρέαντας, ἕξ μνᾶς ἑκάτερον ἕκοντα; ἢ σὺ αὐτὸς πεμεῖδοι ἂν ἐν Γεραιστῷ τὸν ἁλιέα, τὸν ἐξ Ωρεοῦ, ὑφαρούμθρόν σου τὴν τρίαιναν; ἄμως τε καὶ μόξομθν ἀναγκαῖον, πεπυθημένοι τῶν πράγματι, καὶ μεθιέναι τοὺς παρὰ τῦ Δάμιδος λόγους, καὶ δὶ αὐτὸ ἀφεσκυάζεσθαι τὸν ἄνδρα, οὐ πεμείναντος ἀντεξεταθθῶαι αὐτὸν τῶ Τιμοκλεῖ. ὥστε τί ἄλλο, ἢ ἐξ ἐρήμης κρατεῖν οὕτω δόξομθν; Πο. καὶ μὴν σωτόμόν τινα τοῦτον ὤμην ἐπινυκτερία ἔγωγε τῶς τὴν νίκην. Ζεύς. ἄπαγε, θυνῶδοῦ τὸ ἐνθύμημα, ὦ Πόσειδον, καὶ κομιδῇ παχὺ, πεαναρήσειν τὸν ἀνταγωνιστὴν, ὡς ἀφθάνει ἀπλητος, ἀμφίκεισον ἔτι, καὶ ἀδιάκριτον καταλιπὼν τὸν λόγον. Πο. οὐκοῦν

tatis fuisset punire maleficos, dimisissem scilicet nuper sacrilegos nullo ictos fulmine ex Olympia, cùm duos torti capillitij nodos mihi detondissent, sex minas vtrunq; ponderantem? Aut tu ipse dissimulanter neglexisses in Geræsto piscatorem illum ex Oreo, qui furtim tibi tridentem abstulerat? X Accedit his, quod etiam indignãter & iracundè ferre videbimur hoc facto perturbati, & Damidis sermones perhorrescere, ac propterea eà insidiosè moliti, ne nobis expectandum esset dum ille ex aduerso cum Timocle compositus congrederetur. Quod quid aliud q̃ Y desertam causam vincere videbimur? NEP. Atqui compendiosam ad parãdam victoriam ego me viam excogitasse arbitrabar. IVP. Z Apage furiosum & illiberale consilium, ô Neptune, ac propemodum pingue & stolidum, de tollendo ante tempus aduersario, vt nondum conuictus mortem oppetat, relicta in ambiguo disputatione.

οὐκοῦν ἄμεινόν τι ὑμεῖς ἐπινοεῖτε ἄλλο, ἢ τὰ μὰ οὕτως ὑμῖν ἀρτιθώνισα. Απ. εἰ καὶ τοῖς νέοις ἔτι, καὶ ἀγενέσι ὑμῖν ἐφέτο ἐκ τοῦ νόμου δημηγορεῖν, ἴσως ἂν εἰπόνδι συμφέρον εἰς τὸν διάσκεψιν. Μω. ἢ μὴν σκέψις, ὦ Απολλον, οὕτω περὶ μεγάλων, ὥστε μὴ καθ' ἡλικίαν, ἀλλὰ κοινὸν ἅπασι πρόκεῖσθαι τὸν λόγον· χαίρω γὰρ, ἢ καὶ περὶ τῶν ἰσχάτων κινδυνεύοντος, περὶ τῆς ἐν τοῖς νόμοις ἐξουσίας σμικρολογοίμεθα. οὐ δὲ καὶ πάνυ ἤδη ἔννομον ἑ δημηγόρον· πρόπαλαι μὲν ἐξ ἐφήβων γεγονὼς, ἐγγεγραμμένον δὲ ἐς τὸ τῶν δώδεκα πυξιαρχικὸν, καὶ ὀλίγου δεῖν, τῆς ἐπὶ Κρόνου Βουλῆς ὤν. ὥστε μὴ μεμακιάου πρὸς ἡμᾶς, ἀλλὰ λέγε θαρρῶν ἤδη τὰ δοκοῦν-

NEP. Proinde vos aliud quod factu sit præstantius excogitate, si mea consilia vobis tantopere repudianda videntur. APOL. Si nobis quoque natu iunioribus, & nondum barbatis, per legem conderetur concionandi copia, fortasse vtile quiddam & frugiferum afferremin medium rei super qua deliberatis. MOM. Equidem ea nobis est, ô Apollo, de rebus ita arduis proposita deliberatio, vt non ætatis respectu, sed communis vtilitatis seruandæ gratia omnibus quoque sermo sit propositus. Quàm verò lepidum esset atque festiuum, si in extremis periclitantes discriminibus, circa legis facultatem atque licentiam ambitiosè disceptaremus. Cæterùm tu iam admodum concionatores legitimus, nempe iam olim ex ephebis egressus, præterea β in duodecim virorum tabulam relatus. Ac parùm abest, quò minus etiam in Saturni concilio versatus sit. Quare non est quòd iuueniliter te geras erga nos, verùm sumpta audacia confidenter quæcunq; tibi optima factu visa sunt,

δοκοῦντα, μὴ ἀδικοῦσας, ἢ ἀ-
γνοῶν ὧν δημηγορήσας, καὶ
ταῦτα, βωβυπώγωνα καὶ ἀν-
γνόησον ὅτως ὑὸν ἔχων, τὸ Ἀ-
σκληπιόν. ἄλλως τε καὶ πρέ-
πον ἂν εἴη σοι, νεῦ μάλιστα ἐκ
φανεῖν τὴν σοφίαν, ἢ μὴ μάτ-
την ἐν τῷ Ἑλικῶνι διάθησαι,
ταῖς Μούσαις συμφιλοσοφῶν.
Απολ. ἀλλ' ὅσον, ὦ Μῶμε, χρὴ
τὰ τοιαῦτα ἐφιγνᾶν· τὸν Δία
δὲ, καὶ λῦν οὕτω λιπαύσω,
τάχ' ἄν τι καὶ ἄμοιρον εἴποιμι,
ἀλλὰ τῆς ἐν τῷ Ἑλικῶνι με-
λέτης ἄξιον. Ζεύς. λέγε, ὦ
τέκνον· ἐφίημι γάρ. Απολ. ὁ
Τιμοκλῆς οὕτω ἔοικε χρηστὸς
ἀνὴρ καὶ φιλόθεος, καὶ τοὺς
λόγους πάνυ ἠκείβωκε τοὺς
Στωϊκούς. ὥστε καὶ σωίστειν ἐ-
πὶ φιλοσοφίᾳ πολλοῖς τῶν
νέων, καὶ μισθοὺς οὐκ ὀλί-
γους ἐπὶ τούτῳ ἐκλέγει, σφό-
δρα πιθανὸς ὤν, ὁπόταν ἐ-
λίας τοῖς μαθηταῖς ἀμελεῖ τοῦ·
ἐν πολλοῖς ἢ ἁπᾶν ἀτολμότα-
τός

sunt, proloquere: neque propterea pudore afficiare, quòd imberbis existens concioneris, præsertim cùm ita profunda barba tibi sit filius Aesculapius. Quin etiam alioqui non indecorum tibi erit, id ætatis maximè specimen aliquod sapientiæ exhibere, ne frustra videare in Helicone consedisse vnà cum Musis philosophando. APOL. *Atqui nequaquam penes te est, ô Mome, facultas eiusmodi permittendi, sed penes Iouem: qui si fandi potestatem mihi dederit, fortasse quippiam expromam non ineruditum aut inconditum, sed quod ei quæ mihi in Helicone fuit, cõuersationi respõdeat.* IVP. *Dic, inquam, ô fili: iam enim permisi tibi.* APOL. *Timocles ille vir profectò non malus esse videtur, & pius, & qui disputationes Stoicas ad vnguẽ excusserit, vnde compluribus quoq; conuersatur iuuenibus propter exactã philosophiæ cognitionem, & mercedem nõ mediocrem, hac ratione colligit, persuadendi facultate impendio pollẽs, quoties pri*

τός ἐστι, καὶ τῷ φωνῇ ἰδιώτης, καὶ μιξοβάρβαρος, ὥστε κέλωτα ὀφτισκάνειν δεῖ τοῦτο ἐν τοῖς σωφρονοῦσι, οὐ συνείρων, ἀλλὰ βαττάζων, καὶ ταραττόμενος, καὶ μάλιστα, ὁπόταν ὅτως ἔχων, καὶ καλιρρημοσύνῃ ἐπιδείκνυσθαι βούλῃται· σωθῆναι μὴ γὰρ ἐς ὑπερβολὴν ὀξύς ἐστι, καὶ λεπτογνώμων, ὡς φασιν, οἱ ἄμεινον τὰ τῶν Στωϊκῶν εἰδότες. λέγων δὲ καὶ ἑρμηνεύων, ὑπ' ἀσθενείας διαφθείρει αὐτὰ, καὶ συγχεῖ, οὐκ ἀφασφῶν ὅ, τι βούλεται, ἀλλ' αἰνίγμασιν ἐοικότα προτείνων, καὶ πάλιν αὖ πολὺ ἀσαφέστερα πρὸς τὰς ἐρωτήσεις ἀπκεινόμενος. οἱ δὲ οὐ σωιεφίεσιν, ἐκταρακτοῦσιν αὐτοῦ. διὰ δὴ, οἶμαι, σαφῶς λέγειν, καὶ τοῦτο

uatim inter discipulos disserendo verba facit: cæterùm in hominum frequenti cœtu aut celebritate populari ad dicendũ infantissimus & timidissimus existit, voce instructus vulgari ac planè barbara, ita vt ineptè & vitiosè dicendo in conuentibus, non raro auditoribus risum excutere soleat: nihil apiè inductum connectens sed argumentis putidis & barbaris cõmiscet omnia. Maximè verò omnium hoc illi vsu venit quoties eloquentissimus videri gestit. Enimuerò alioqui quod ad ingenij acumen attinet, vir est perspicacissimæ intelligentiæ, & mentis planè diuinæ: quemadmodum testantur illi, quibus rei Stoicæ propiùs atque compertiùs notæ sunt. Dicendo verò atque interpretando præ imbecillitate corrumpit pleraque omnia, non valdè planum faciens quid sibi velit, verùm ænigmatũ inuolucris non dissimilia proponens obscurat omnia. Ac rursus multò inuolutiora ad quæstiones propositas respondere illi moris est. Porrò auditores parùm intelligentes quid affectata obscuritate sibi velit, ferè subsannant eum. Consentaneum aũt esse opinor, perspicuè & significanter dicere:

τοῦτο μάλιστα ποιεῖσθαι πολλῆς τῆς προνοίας. ὡς συνήσουσιν οἱ ἀκούσοντες. Μω. Οὗτος μὲν ὀρθῶς ἔλεξας, ὦ Απολλον, ἐπαινέσας τοὺς σαφῶς λέγοντας, εἰ καὶ μὴ πάνυ ποιεῖς σὺ τοῦτο ἐν τοῖς χρησμοῖς, λοξὸς ὢν καὶ γεφύδης, καὶ εἰς τὸ μετάχμιον ἀσφαλῶς ἀφεῤῥίκλων τὰ πολλά, ὡς τοὺς ἀκούοντας ἄλλοθι Πυθίᾳ, πρὸς τῆς ἐξηγήσεως αὐτῶν. ἀτὰρ τί τὸ ἐπὶ τούτῳ συμβουλεύεις, τίνα ἔασιν ποιήσασθαι τῆς Τιμοκλέους ἀδυναμίας ἐν τοῖς λόγοις; Απ. συνήγορον, ὦ Μῶμε, εἴπως δυνηθείημεν ἀποδοῦναι παρασχεῖν ἄλλον, τῶν δεινῶν τούτων ἐρρύσθαι κατ' ἀξίαν, ἅπερ ἂν ἐκεῖνος ἐνθυμηθεὶς ἐπιβάλῃ. Μω. ἀγώνιον τοῦτο ὡς ἀληθῶς εἴρηκας, ἔτι πολλαγωγόν τινος δεόμενον, συνήγορον ἐν συνουσίᾳ φιλοσόφων παρασκευάσαι, ἑρμηνεύσοντα πρὸς τοὺς παρόντας, ἅπερ ἂν δοκῇ Τιμοκλεῖ, καὶ τὴν μὲν Δάμιν,

cere: cui rei plurima cura impendenda est, vt audientes, ea quæ loquimur, nullo cum fastidio intelligant. MOM. Equidem rectè dixisti, Apollo, collaudatis ijs qui in orationibus perspicuitate vtuntur: cum quanquam tu hoc ipsum in promendis atq; reddendis oraculis non admodũ vsurpare soleas, ancipitia & ambiguitate intricata multa in medium securè proijciens, adeò vt audientes aliò ad interpretandum oracula opus habeant Pythio. Sed qd est quod adfers consilij? Quo remedio Timoclis in dicendo infantiæ succurrendũ esse existimas? APO. Si quomodo patronum illi, ô Mome, queamus adiungere aliũ, qui facultate dicendi polleat, eaq; pro dignitate eloquatur quæcunq; Timocles, excogitata illi effanda suggesserit. MOM. Non sapis profectò hoc quod dixisti, pilos, sed adhuc pædagogi eget adminiculo, de patrono in conuẽtu Philosophorũ adiũgẽdo, ad pẽsentes interpretaturo quæcũq; Timocli dictu necessaria visa

Δάμιν, αὐτοπρόσωπον καὶ δι' αὐτοῦ λέγειν, τὸν δὲ ὑποκριτὴ προσρώμενον, ἰδίᾳ πρὸς τὸ δεξὶ κέρας ὑποδάμαν τὰ δοκοῦντα· τὸν ὑποκριτὴν δὲ ῥητορεύειν, οὐδ' αὐτὸν ἴσως συνιέντα ὅ, τι ἀκούσειε. ταῦτα πῶς ἂν γέλως ἂν εἴη τοῦ πλήθους; ἀλλὰ τοῦτο μὴ ἄλλως ἐπινοήσομεν. σὺ δὲ, ὦ θαυμάσιε, (φῆς γὰρ καὶ μάντις εἶναι, καὶ μιθὸς ὀλίγος ἐπὶ τοῦ τοιούτου ἐξέλιξας, ἄχρι τοῦ καὶ πλίνθος χρυσᾶς ποτε ἐλιφῶν) τί οὐκ ἐπιδείξῃ ἡμῖν κατὰ καιρὸν πλὴν τίχνιν, πεισπὼν ὁπότερ τῶν σοφιστῶν κρατήσει λέγων; οἶσθα γάρ πε τὸ ἀκριβὲς ὁμόμορον, μάντις ὤν. Απολ. πῶς, ὦ Μῶμε, δυσαλῶν ποιεῖν ταῦτα, μήτε τρίποδος ἡμῖν παρόντος, μήτε θυμιαμάτων, ἢ πυγῆς μαντικῆς, οἵα ἡ Καστάλια ἐστίν; Μῶμ. ὁρᾷς; ἀρδιδράσκεις

ria visa fuerint: Damis verò ipse perse loquatur. Porrò alter interpretis vtatur opera, priuatim in aurem illi susurrans quæcunque sibi placuerint: cæterùm interpres rhetoricetur, cùm neque ipse fortasse quicquam ex his intellecturus sit, quæ Timoclem suggerentem audierit. Hæc quomodo turbæ non videri possint extremè ridicula? Atqui hoc alia via aggrediamur, quando hoc parum successit. Tu verò, ô admirãde (etenim & vatem esse te confirmas, ac mercedem non mediocrem his præstigijs cumulâsti, donec aliquando & lateres aureos consecutus es) cur non data iam occasione in tempore aliquod egregium artis tuæ specimen exhibes, vt prædicens nobis penes quê ex Sophistis disputaturis futura sit victoria? Siquidem cùm augurij peritia excultus sit, credibile est futurarum rerum euentum te prædiuinare posse. APOL. Quê hoc vllo pacto fieri possit, Mome, neque præsente nobis tripode, neque thymiamatis, nec fronte augurali, cuiusmodi est Castalia? MOM. Vide vt confutatus tergiuer-

θράσκεις τὸν ἔλεγχον ἐν τῷ
σεσῷ ἐχόμενος. Ζεύς. ὅμως,
ὦ τέκνον ἐπὶ, καὶ μὴ παράσχῃς
τῷ συκοφάντῃ τούτῳ ἀφορμὰς
διαβάλλειν καὶ κλεπτειν τὰ σὰ, ὡς ἐπὶ τείποδι καὶ
ὕδατι καὶ λιβανῷ τὲ μέμψα,
ὥστ' ἐ μὴ ἔχοις ταῦτα, σεσι-
ωπόμενόν σε τῆς τέχνης. Απολ.
ἄμεινον μὲν οὖν, ὦ πάτερ, ἐν
Δελφοῖς ἢ Κολοφῶνι τὰ τοιαῦ
τα ποιεῖν, ἁπάντων μοι τῶν
χρησίμων παρόντων, ὡς ἔθος·
ὅμως δὲ, καὶ ὅτω γυμνὸς ἐκέ-
νων, καὶ ἄσκευος πειράσομαι
πλεκτεῖν, ὁποτέρου τὸ κράτος
ἔσται. ἀναδέξεσθε δὲ, εἰ μὴ ἔμ-
μενεῖ τὰ λεγόμενα. Μῶμ λέγει μό
νον ἐφεῖ δὲ ὦ Απολλον, καὶ μὴ
σιωπήσῃ καὶ αὐτὰ, καὶ ἑρμη-
νέως δεόμεθα· καὶ γὰρ ἐκ ἄρ-
νεια κρέα ἢ χελώνη νεῦ ἐν Λυ
δίᾳ ἕψεται, ἀλλὰ οἶδα περὶ ὅτ-
τοῦ ἡ σκέψις. Ζεύς. τί ποτε ἱε-
ρεῖς, ὦ τέκνον; ὡς τοῦγε πρὸ
τοῦ χρησμοῦ, ταῦτα ἤδη φοβεῖ-
ται.

tergiuerseris, dum in angusto constringeris. IVP. Attamen dic, ô fili, neque huic sycophantæ calumniandi occasionem, tuáque subsannandi concedas, quasi omnis tua vaticinandi peritia in tripode & aqua & thure sita sit: adeò nisi hæc tibi præstò sint, omni arte priuatus sis. APOL. Equidem ista in Delphis aut Colophone meliùs à me fieri poterant, ô pater, oraculis omnifariam, vt assolet, mihi præsentibus. Attamen vel sic his omnibus nudus imparatusque tentabo prædicere vtrum secutura sit victoria. Suscipietis verò hauddubiè, nisi versiculis inclusum oraculum protulero. MOM. Dic modò: vide vt clara & aperta proferas Apollo, quæ nullo patrono egeant, aut interpretis requirant operam. θ Etenim nequaquam iam ouilla caruncula aut testudo in Lydia coquitur. Verùm quibus de rebus nobis sit proposita deliberatio, non te præterit. IVP. Quid, ô nate, dicturus es? Quàm verò quæ oraculi prædictionem antecedunt, q̃ plena terroris

sunt?

ρά. ἡ χρόα τετραμμένη, οἱ ὀφθαλμοὶ περιφερεῖς, κόμη ἀνασεσουμένη, κίνημα πορευόμενοι καὶ ὅλως, κατόχιμα πάντα, καὶ φρικώδη καὶ μυστικά. Απολ. Κέκλυτε μαντιπόλου τόδε θέσφατον Απόλλωνος, Αμφ' ἔαδ' κρυερῆς, τῶν ἀνέρων ἐτέκνωσε Ὀξυδόρκα, μύθοισι, κορυσσόμενοι πυκινοῖσι. Ποτὰ γὰρ ἔνθα καὶ ἔνθα μίθος, ἐτεραλκεῖ κλωγμῷ. Ταρφὲς ἄκρα πόρυμβα καταπλήσσουσιν ἰχέτλης, Αμ' ὅταν ἀγυιὸς γαμψώνυχος ἀκείδα μάρψῃ. Δὴ τότε κοίθιον ὄμβροφόροι κλάγξουσι κορώνα. Νίκη δ' ἡμείων, ὁδ' ὄνος θοὰ τέκνα κορύψει. Ζεύς. τί ἔτο ἀνεκάγχαξας, ὦ Μῶμε; καὶ μὴν ἐτεροῖα τὰ ἐν ποσί. παῦσαι κακόδαιμον, ἀκρεμνιήσας ὑπὸ ζοῦ γέλω. Μῶμ. καὶ πῶς δυνατόν, ὦ Ζεῦ, ἐφ' ὅτω σαφῆ

sunt? nempe color pallore immutatus, oculi hinc inde mobiles, comarum semet erigentium horror, motus corporis furore incertus, ac omnino omnia numinis præsentiam testantia, plena sunt mysteriorum atque terriculi. APOL.

Percipe Faticani diuum miracula Phœbi
Lite super dura, quam constituêre Sophistæ
Clamosi, largis armati vocibus omnes.
Multa quidem varij alterno clamore tumultus
Miscentes, stiua complebunt rostra carinæ.
Ast vbi iam curuo comprenderit vngue cicadam
Vultur, postrema cornices voce sonabunt,
Excipiet sperata suos victoria mulos.
Verùm asinus feriet longo sua pignora cornu.

IVP. Cur aut sublato cachinno risisti, ô Mome? Atqui istà minimè risu prosequēda sunt, quæ nostris ceruicibus iam imminent. Desine verò sedato risu, infelicissime, aut immodicis cachinnis præfocaberis. MOM. Et quinam risum queā comprimere,

φῆ καὶ πεδήλω ὦν χρησμῶν; Ζεύς. ἀκοιῶ ἤδη καὶ ἡμῖν ἑρμηνεύσοις ἃν αὐτὸν, ὅ, τι καὶ λέγει. Μῶμ. πάνυ πρόδηλα, ὥστε δὴν ἡμῖν Θεμιστοκλέους δεῖσθαι. φησὶ γὰρ τὸ λόγιον ὅτοσὶ διαῤῥήδην· γόητα μὲν ἔναι τοῦτον, ἡμᾶς δὲ ὄνους λανθηλίους, νὴ Δία, καὶ ἡμιόνους τοὺς πιστεύοντας αὐτῷ, ὅδ' ὅσον αἱ ἀκείδου τὸν νοῦν ἔχοντας. Ηρακ. ἐγὼ δὲ, ὦ πάτερ, εἰ καὶ μέτοικός εἰμι, ἐκ ὀκνήσω ὅμως τὰ δοκοῦντά μοι εἰπεῖν· ὁπόταν γὰρ ἤδη σωφρονεῖν θέλοντες διαλέγονται πλωκαῦτα, εἰὰν μὲν ὁ Τιμοκλῆς ὑπέρσχῃ, ἐάσωμεν πεχωρεῖν πλὴν σωφροσύνην ὑπὲρ ἡμῶν. ἢν δὲ τι ἑτέρωθεν ἀρθαίνῃ, τότε ἤδη πλὴν τοῦ ἀν αὐτὴν ἔχωγε, εἰ δοκεῖ, διασείσας, ἐμβαλῶ ὦν Δάμιδι, ὡς μὴ λατάραξ, ὧν ὑβείῃ ἐς ἡμᾶς. Μῶ. Ηράκλεις, ἰὼ Ηράκλεις, ἄγριόν τοῦτο ἄρη=

primere, ô Iupiter, tali tam claro & perspicuo audito oraculo? IVP. Quin igitur & nobis interpretaris quidnam sibi velit? MOM. Valdè quidem aperta & liquida, ita vt nihil nobis opus sit Themistoclis opera. Siquidem perspicuè hoc testatur oraculum, hunc videlicet esse præstigiatorẽ, nos autem asinos clitellarios, ac per Iouem etiam mulos, qui tam facilè persuasi, illius verbis credamus, neque tantum habeamus mentis aut cerebri, quantum habent locustæ. HER. Ego verò, pater, tametsi inter superos inquilinus sim & adscititius, tamen quæ nostris rebus in præsens vsui fore visa sunt, non grauabor exponere. Cũ enim iam ad disputandum in vnum coierint, tunc si Timocles superior euaserit, sinemus conuentus de nobis habiti disceptationem progredi: sin res secus cesserit, tunc ego ipsam porticum concussam radicitùs super Damin præcipitabo, ne homo execrandus ore blasphemo amplius nos inuadat. MOM. Hercules, heu Hercules, quàm immane

& bar-

ἔρηκας, καὶ δεινῶς βοιώτιον, ξυναποτίσαι ἐπὶ πονηρῷ τοιούτους, καὶ πῶς εἰτὶ τοῦ σοῦ αὐτῷ Μαραθῶνι, καὶ Μιλτιαδῇ, καὶ Κυναιγείρῳ. καὶ πῶς ἂν τούτων συμπισόντων, οἱ ῥήτορες ἔτι ῥητορεύοιεν, τοῦ μιγίσου ἐς τοὺς λόγους ἐπόθεσιν ἀφηρημένοι; ἁπλῶς τι, ζῶντι μοί σοι δεινὰ τὸν λεῦ τι πρᾶξαι τοιοῦτο· ἀφ' οὗ δὲ θεὸς γεγένησαι, μεμάθηκας, οἶμαι, ὡς αἱ μοῖραι μόναι τὰ τοιαῦτα δυνάντοι, ἡμεῖς δὲ αὐτῶν ἄμοιροι ἐσμεν. Ηρακ. οὐκοῦν ὁπότε τὸν λέοντα ἢ τοῦ Ὑδραν ἐφόνευον, αἱ μοῖραι δι' ἐμοῦ ἐκεῖνα ἔπραττον; Ζεύς. καὶ μάλα. Ηρακ. καὶ νῦν εἴ τις ὑβρίζει ἐς ἐμὲ, ἢ πειρᾶται τῶν μοῦ τὸν υἱὸν, ἢ ἀναθέμενος τὸ ἄγαλμα, εἰ μὴ ταῖς μοίραις πάλαι διεδυνήμην, ἐκ ἐπιτρέψω αὐτόν; Ζεύς. οὐδαμῶς.

Ηρ.

& barbarum est quod dixisti, & vehementer Bœoticum consilium, eadem opera volens tot vnà cum scelesto Damide exitio absumere: & ad hæc ipsam quoque porticum vnà cum Marathone & Miltiade atque Cynægiro diruere? Et quónam pacto his collapsis rhetores amplius debito fungerentur declamandi officio, maximò ad conscribendas orationes argumento priuati? Equidem ista viuenti tibi licuisset perpetrare: ex quo verò in Deorum numerum relatus es, factus & ipse diuinitatis particeps, didicisti, vt opinor, solas Parcas effecta reddere posse talia, porrò nos eiusmodi perficiendæ facultatis expertes esse. HER. *Proinde quando leonem aut Hydram claua illisa letho dedi, Parcæ per me ista operatæ sunt?*

IVP. *Sanè verò.* HER. *At nunc si quis contumelia petulanter me impeteret, aut templum nefario sacrilegio compilaret, aut statuam meam subuerteret, nisi iam olim Parcis visum foret, non conteram illum scilicet?* IVP. *Nequaquam.*

HER.

Ηρ. οὐκοῦν ἄκουε, ὦ Ζεῦ, μετὰ παῤῥησίας. ἐγὼ γὰρ, ὡς ὁ κωμικὸς ἔφη, ἄγροικός εἰμι, τὸν σκάφιον σκάφιον λέγων. ἐν τοιούτοις ὅτι τὰ ἡμέτερα, μακρὰν χαίρειν φράζεις τοῖς ἐνταῦθα τιμαῖς, καὶ κνίσσῃ, καὶ ἱερείων αἵματι κατειμι εἰς τὸν Ἅιδου, ὅπου μι γυμνὸν, ἢ χοῦν τὸ τόξον, κἂν τὰ εἴδωλα φοβηθήσεται ὑπ' ἐμοῦ πεφευγμένων θηρίων Ζεύς. εἶγε, οἴκοθεν ὁ μαρτυς, φασίν. ἀπεσωζεν γοῦν τῷ Δαμίδι, ταῦτα εἰπεῖν ἀποβαλόντα. ἀλλὰ τίς ὁ σπουδῇ πεσιὼν οὗτος ὅστις, ὁ χαλκοῦς, ὁ εὔγραμμος, ὁ ἀντιείγραφος, ὁ ἀρχαῖος καὶ νῦν ἀνάθεσιν τῆς κόμης; μᾶλλον δὲ ὁ σὸς, ὦ Ἑρμῆ, ἀδελφός ὅστις, ὁ ἀγοραῖος, ὁ παρὰ τὴν Ποικίλην πίτυς γοῦν ἀναπεπλεγμένος, ὁ σμικρὸν ἀναπεπλασμένος ὑπὸ τῶν ἀνθρωποποιῶν. τί ὦ πᾶ, φρομᾶς ἡμῖν ἀφίξαι, ἤ που τι

HER. Ergo me cum libertate dicentem quæ sentio, audi, ô Iupiter. Ego enim, vt Comicus ait, homo sum agrestis & rusticus, ligonem ligonem vocans. Si ad hunc modum res nostræ se habẽt: honoribus, nidori, ac sacrificiorum sanguini, quibus hîc fruimur, longum valere iussis, in Orcum descendam, vbi me nudum arcum habentem, saltem demortuorum vmbræ & idola pertimescent, propter feras terribiles ac monstra à me passim trucidata. IVPIT. o Euge testem, quod aiunt, domo adductum. Conseruâsti igitur Damidi ista ad dicendum subijciens. Sed quis tanto accedit properandi studio? nẽpe æreus ille est, probè politus, & exactè expressus, subligata in morem priscorum coma. Magis verò tuus est, ô Mercuri frater, forensis ille, cuius circa porticum Variam crebra est conuersatio: proinde pice oppletus est, quippe qui in dies singulos à statuarijs refingitur. Quid hoc, nate, cur tanto cursu ad nos contendis? Nunquid nouarũ rerum

τι ἐκ γῆς νεώτερον ἀναγγείλαι; Ερ. ὑπέρμεγα, ὦ Ζεῦ, καὶ μυείας τῆς σπουδῆς ἀνόμψον. Ζεύς. λέγε ἤδη, εἴ τι καὶ ἄλλο ἡμᾶς ἐπανεσάμψον λέληθεν. Ερ. ἐτυγχανον μὲν ἄρτι χαλκουργῶν, ἐποπτεύμψ θ' στέρνον τι καὶ μετάφρενον, θώραξ ἵν' μοι γένοιτο, ἀμφὶ σώματι πλαθεὶς, παρηρμόζω, μιμησαμένῃ τέχνῃ, σφραγῖδα χαλκῆ πᾶσαν ἐντυπόμψ θ', ὁρῶ δι' ὄχλον σείχοντα, κάτινας δύο ἀνθρώπους, καὶ λεπίδας, πυγμαχοῦς σωμάτων, δαμείν τε καί. Ζεύς. παύου, ὦ Ερμαγόρα βέλτιστε, τραγῳδῶν· οἶδα γὰρ οὓς τινα λέγεις. ἀλλ' ἐκεῖνό μοι φράζε, εἰ πάλαι συγκροτεῖται αὐτοῖς ἐς ἔριν; Ερ. οὐδέπω, ἀλλ' ἐν ἀκροβολισμοῖς ἔτι εἰσίν, ἀφεσφενδονοῦντες ἀλλήλοις, πόρρωθεν πόθεν λοιδορούμψοι. Ζεύς. τί οὖν ἔτι χρὴ ποιεῖν λοιπὸν, ὦ θεοὶ ἢ ἀκροᾶ ὦθαι

quippiam è terris anunnciasti? HER. π Ingens quiddam, ô Iupiter, quodq́ summam & maximam requirat operam & diligentiam. IVP. Quin ergo actutùm expromis, si cubi aliquid fortè mali nobis ignorantibus subortũ sit? HERM. Cùm ad porticum iã fabricarer æreus, ac perq́ dorsum perq́ pectus iungerer; & factus ineptè corpori thorax meo appenderet, nec arte dispari foret exæare totus additus mihi balteus, turbam video tumultuantem accurrere, qua cum duo sophistici certaminis ibant periti, fronte tristi ac pallida pugiles, Damis & IVP. Parcè precor, optime Hermagora, verbis intonare tragicis. Noui enim quos dicis. Sed age hoc mihi expedi, num iam dudum conseritis manibus in pugnã descenderunt? HERM. Nondum, sed adhuc in initio velitaris pugnæ ac intra teli iectum constituti sunt, funda iaculantes: & alternis eminùs conuicijs mutuò se petunt. IVPIT. Quid ergo nobis porrò faciendum est, ô superi? an'non prolato

ὅθαι ἐπικυψαντας αὐτῶν; ὥστε ἀφαιρέτωσαν αἱ Ὧραι τὸν μοχλὸν ἤδη, καὶ ἀπάγουσαι τὰ νέφη, ἀναπεταννύτωσαν τὰς πύλας τοῦ οὐρανοῦ. Ἡράκλεις, ὅσον τὸ πλῆθος ἐπὶ τοῦ ἀκροάσιν ἀπολυτήκασιν. ὁ δὲ Τιμοκλῆς οὗτος ὁ πάνυ μοι ἀρέσκει, ἀποτρίμων καὶ ταραττόμενος; ἀρλεῖ πάντα οὕτως τιμωρόν. δεῖλος γὰρ ἐστιν, οὐδὲ ἀνταράσθαι τῷ Δάμιδι δεινήσομεν. ἀλλ' ὅπερ ἡμῖν δεινοτάτων; οὐχὶ μέλει ὑπὲρ αὐτοῦ σιγῇ, ἐφ' ἡμέων, ἵνα μὴ Δάμις γνωσθῇ. Τι. τί φῆς, ὦ ἱερόσυλε Δάμι, θεὸς μὴ εἶναι, μηδὲ πρόνοιαν τῶν ἀνθρώπων; Δά. ἆρ' ἀλλὰ σὺ πρότερον ἀπόκριναί μοι, ᾧ τινι λόγῳ ἐπάθοις εἶναι αὐτούς. Τι. ὄμμασιν, ἀλλὰ σύ, ὦ μιαρὲ ἀπόκριναι; Δά. ὄμμασιν, ἀλλὰ σύ. Ζεύς. ταῦτα μὲν παραπολὺ ὁ ἡμέτερος ἄμεινον, καὶ ἐυφωνότερον

lato capite auſcultandum? Quocirca Horæ hoſtiariæ iam auferãt à ianua peſſulum; ac deductis nubibus Olympi portas referent. O Hercules, quanta multitudo hominum ad audiendum confluxit. Cæterum Timocles ille non admodum mihi placet, ita perturbato animo trepidans, funditùs hodie perditurus eſt omnia. Neque enim dubijs argumentis indicat, nullo modo Damidis impreſſionem ac impetum ſe perpeſſurum. Sed quod nobis factu eſt facillimum; vota pro illo faciamus nobiſcum, ac tacitè, ne Damis inaudiat iſta. TIMO. Quid verò ais, Dami ſacrilege? nullos eſſe deos, neque eoſdem quicquam in rebus humanis prouidere? DAM. Non: ſed tu mihi reſponde, quo ſermone perſuaſus illos eſſe credidiſti? TIMO. Nequaquam, ſed tu mihi, ô ſcelerate, reſponde. DA. Non, inquam, ſed tu. IVPIT. Hæc equidem vna ratione noſter præpollet multò maximè: nam vocaliùs & intenſiùs exa-

τερον πραχθήσεται. εὖγε, ὦ Τιμόκλεις, ἐπέχει τῶν βλασφημιῶν· ἐν γὰρ τούτῳ σοι τὸ κράτος, ὡς τάχα γε ἄμα, ἐκχεῶ σε ἀφανές, ἐπισυμίσγων. Τι. ἀλλὰ μὰ τὴν Ἀθηνᾶν, οὐκ ἂν ἀρκεναμίλω σοι πρότερον. Δαμ. ἀκούω, ὦ Τιμόκλεις, ἐρώτα· ἐκραντήσεις γὰρ τοῦτό γε ὁμολογούμενος. ἀλλ' ἄνου τῶν βλασφημιῶν, εἰ δοκεῖ. Τι. εὖ λέγεις. ἐπεὶ οὖν μοι, οὐ δοκοῦσι σοι, ὦ κατάρατε, πονηροὶ οἱ θεοί. Δαμ. οὐδαμῶς. Τιμόκλ. τί φῆς; ἀπονόητα οἰῶ ταῦτα πάντα; Δάμ. ναί. Τι. οὐδ' ὑπό τινι οὖν θείᾳ τάξει τῶν ὅλων ἐπιμέλεια; Δάμ, οὔ. Τι. πάντα δὲ ἀκῆ φέρεται ἀλόγῳ τῇ φορᾷ; Δάμ. ναί. Τι. εἶτ' ἄνθρωποι ταῦτα ἀκούοντες. ἀνέχεσθε, καὶ οὐ κατανοοῦσιν τὴν ἀλιτήριον; Δά. τί τοὺς ἀνθρώπους ἐπ' ἐμὲ προξενεῖς,

sperat omnia. Euge verò, ô Timocles, multa mala in hominem perditum ingere conuicia. In hoc enim omnis tua vis sita est, vt maximè aliàs ipsis piscibus mutiorem te esse declaret, os tibi opprimens. TIM. Atqui per Mineruam, prior tibi nunquam respondebo. DA. Proinde, ô Timocles, roga. Siquidem in hoc iam vicisti, postquam iurauerit. Sedenim, si videtur citra blasphemias. TIM. Rectè mones, ô execranda bellua. Nulláne videntur tibi superi vti prouidentia? DA. Nulla. TIM. Quid ais? omnia ergo fortuitò contingunt, & citra deorum prouidentiam? DA. Sanè verò. TIM. Neque vllius dei cura quicquam ordinatur aut disponitur? DA. Non. TIM. Cuncta verò temerè feruntur, & casu fortuito? DA. Sané. TIMO. Cæterùm vos ciues ista audientes, impunè sufferitis huius execrandas in deos blasphemias, nec sceleratum hunc saxis obruitis? DA. Quid verò hominum animos in me

νας, ὦ Τιμόκλεις; ἢ τίς ὢν ἀγανακτεῖς ὑπὲρ τῶν θεῶν, καὶ ταῦτα, ἐκείνων αὐτῶν οὐκ ἀγανακτούντων, οἵ γε ὀλίγον λεινὸν διατεθήκασί με, πολλοὶ ἀκούοντες, εἴ γε ἀκούουσι. Τι. ἀκούουσι γάρ, ὦ Δαμι, ἀκούουσι, καὶ σε μετίασι ποτὲ χρόνῳ ὕστερον. Δά. καὶ πότε ἂν ἐκεῖνοι σχολὴν ἄγοιεν ἐπ' ἐμὲ, τοσαῦτα, ὡς φῆς, πράγματα ἔχοντες, καὶ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ ἄπαρα τῷ πλήθει ὄντα, οἰκονομούμενοι; ὥστε οὐδέ σέ πω ἐπιμείνας, ὧν ἐπιορκεῖς ἀεὶ, καὶ τῶν ἄλλων, ἵνα μὴ βλασφημῶν καὶ αὐτὸς ἀναγκαζῶμαι παρὰ τὰ συγκείμενα. καίτοι οὐχ ὁρῶ κύν τινα ἂν ἄλλον ἐπίδαξιν ἑαυτῶν πονοίας μείζω ἐξεργάσαν ἐδύνατο, ἢ σε κακὸν κακῶς ἐπιτρίψαντες. ἀπὰ δίκαιοι ἂν ἀφ=

me exasperas, ô Timocles? Aut quémnam te esse dicam, qui deorum gratia magno aduersus me stomacho exacerbatus es, præsertim illis ipsis nequaquam indignè ista rentibus? Iam enim olim feaudientes, nondum vlla re mala aut acerba me affecerunt: nescio tamen si ista audiunt. TIM. Audiunt ista, ô Dami, audiunt: cæterùm in aliud tempus grauibus supplicijs te excarnificandum reseruant. DA. Et quando illi de me cogitando tantum à rebus suis sibi sumerent ocij, tot ac tantis, vt tu mihi perhibes, districti occupationibus, res quæ sunt per mundum innumeras disponentes, adeò vt te quoque nondum ob tua nefanda periuria dignis supplicijs affecerint, neque non ob cætera nefaria flagitia, ne & mihi necessitate coacto ad conuicia, & maledicentiam propter probra falsò obiecta confugiendum sit? Et me hercule non video quo certiore argumento suam testatam facere possint prouidentiam superi, quàm si te malum & nefarium malis exemplis cruciatum perderent. Atqui pro certo

ἀφ' ἡμῶν ἐς ὑπὲρ τὸν Ὠκεανὸν ἴσως, μετ' ἀμαύρους Αἰθιοπῆας. ἔθος γὰρ αὐτοῖς συνεχῶς ἔγκαλεῖν παρ' αὐτὸς, ἐπὶ δᾶτα, καὶ ἀνεπαγγέλτοις ἐνίοτε. Τιμ. τί πῶς τοσαύτην ἀναισχυντίαν ἄποιμι, ὦ Δάμι; Δά. ἐκεῖνο, ὦ Τιμόκλεες, ὃ πάλαι ἐγὼ ἐπόθουν ἀκοῦσαι, ὅπως ἐπείθης οἴεσθαι προνοεῖν τοὺς θεούς. Τί ἡ τάξις μετὰ πρώτη τῶν γιγνομένων ἔπεσχεν ὁ ἥλιος ἀεὶ τὴν αὐτὴν ὁδὸν ἰὼν, καὶ σελήνη κατὰ ταὐτὰ, καὶ ὅραν τρεπόμεθα, καὶ φυτὰ φυόμεθα, καὶ ζῶα γενόμεθα καὶ αὐτὰ ταῦτα οὕτως ἀμηχάνως κατεσκευασμένα, ὡς τρέφεσθαι καὶ κινεῖσθαι καὶ ἐννοεῖν, καὶ βαδίζειν, καὶ τεκταίνεσθαι, καὶ σκυτοτομεῖν, καὶ τἄλλα ταῦτα, προνοίας ἔργα εἶναί μοι δοκεῖ. Δά.

consistat illos peregrè esse profectos, supra Oceanum fortassè ad inculpatos Aethiopas. Solent enim crebrò ad illos ire comessatum, & profectò nonnunquam inuocati. TIMO. Quid ad tam impudentem & blasphemam contumeliam tibi respondeam, ô Dami? DA. Nimirum illud quod iam olim audissimè audire desiderabam, nempe qua ratione persuasus deos prouidere existimas. TIMO. Equidem ex ipso rerum quotidie accidentium ordine primùm ad hoc credendum inductus sum, nempe quòd sol subinde diurni spacij cursu suum iter conficiat: ad eundem quoque modum luna perpetuo tenore eat ac redeat. Tum alterna stellarum vicissitudo, & plantæ è terra succrescentes, & animantia in dies singulos nascentia. Quodque eadem tanta industria procreata sic olantur, sic moueantur, sic cogitent, sic incedant. Quodque ea sit ratio ædificandi ac incidendi coria. Quæ omnia, aliaque id genus innumera mihi clarissima & certissima videntur esse diuinæ prouidentiæ indicia.

DA.

Δα. αὐτό σου τὸ ζητούμενον, ὦ Τιμόκλεις, συναρπάζεις· οὐδέπω γὰρ δῆλον, εἰ πρόνοιά τε τῶν ἑκάστων ἐπιτελεῖται. ἀλλ' ὅτι μὲν δοκοῦντά ὅτι τὰ γιγνόμενα, φαίην ἂν καὶ αὐτός, οὐμενοῦν αὐτίκα πεφεῖσθαι ἀνάγκην, καί τινα τῶν πρὸ μικροῦ ἀνάγκας αὐτὰ γίγνεσθαι· ἔνι γὰρ καὶ ἄλλως ἀρξάμενα, νυνὶ ὁμοίως καὶ κατὰ ταυτὰ συνίστασθαι, οὐδὲ τάξιν αὐτῶν. ὀνομάζεις τοὺς ἀνάγκας, εἶτα δεινὰ δὴ ἀγανακτήσεις, εἴ τις σοι μὴ ἀκολουθοίη, τὰ γιγνόμενα μὲν, ὁ νοῦν ὅτι, καταειδομένῳ καὶ ἐπαινοῦντι, οἰομένῳ δὲ ἀπόδειξιν ταῦτα εἶναι τοῦ καὶ πρόνοιαν διαπάντων αὐτῶν ἑκάστων. ἀστε κατὰ τὸν κωμικόν· Τοῦτο μὲν ἐπομόχθηρον, ἄλλο δέ μοι λέγε. Τι. ἐγὼ μὲν οὐκ οἶμαι καὶ ἄλλως ἐπὶ τούτοις δεῖν ἀποδείξεως, ὅμως δ' ὅν ἐρῶ, ἀπόκριναι γάρ μοι. Ὁμηρός σοι δοκεῖ ἄριστος καὶ ποιητὴς γενέσθαι;

DA. Tu quidem, Timocles, quæstionem discerpis: neque enim clarum aut certum est, num horum quodque disponente prouidentia conficiatur. Cæterùm quòd hæc fiant, nec ipse negauerim: non tamen ideo mox persuasus sum, vt credam ista necessariò ac quodam coactu prouidentiæ fieri. Iam enim aliàs incepta sunt, & nunc pari vicissitudine eademque via constituuntur: tu verò harum rerum ordinem necessitatem vocas. Deinde videlicet indignaris si quis à sententia tua dissentit cùm ea quæ fiant, enumeres, ac laudibus efferas, existimans hisce demonstrasse etiam vnumquodque illorum immutari posse prouidentia. Itaque iuxta Comicum hoc profectò quod adduxisti friuolum est. proinde aliud adducito. TIMO. Equidem ego in ea sum sententia, vt putem aliam demonstrationem huic rei comprobandæ, mihi non esse adducendam: attamen ego te interrogabo, cæterùm tu mihi responde. Videtur tibi ψ Homerus fuisse poëtarum præstantissi-

γνέσθαι; Δά. καὶ μάλα. Τι. οὐκοῦν ἐκείνῳ ἐπείθου, τοῦ πρόνοιαν τῶν θεῶν ἐμφανίζοντι. Δά. ἀλλ', ὦ θαυμάσιε, ποιητοῦ μὲν ἀγαθοῦ Ὁμήρου γνέσθαι πάντες οἱ συνομολογήσουσι· μαρτυρεῖ δὲ ἀληθῆ περὶ τῶν οἰκείων, ὅτ' ἐκεῖνον, ὅτι ἄλλον ποιητοῦ οὐδ' ὑφ. ὅτι γὰρ ἀληθείας μέλειν αὐτοῖς οἶμαι, ἀλλὰ τὴν λέγοντας, καὶ οἷς τὴν ζῶ μέτροις τι κατάδουσι, καὶ μύθοις κατηχοῦσι. καὶ ὅλως, ἅπαντα ὑπὲρ τὴν τοῦ μηχανῶντα. ἀτὰρ εἰδέναι ἂν ἀκούσαιμι, οἷς τισι μάλιστα ἐπέθηκε τῶν Ὁμήρου, ἆρα οἷς περὶ τοῦ Διὸς λέγει, ὡς ἐπιβούλευον συνδήσαι αὐτὸν ἡ θυγάτηρ, καὶ ὁ ἀδελφός, καὶ ἡ γαμετή; καὶ ἔτι μὴ τὸν Βριάρεων ἡ Θέτις ἐκάλεσεν, ἐλεήσασα τὸ ἐπιτήδευμα, ἐπιτίθητο ἂν ἡμῖν

stantissimus? DAM. Et valde quidem. TIMO. Huic ergo ipsi ego fidem habui, deorum prouidentiam haud obscurè asserenti. DAM. Atqui, ô admirande, poëtam me hercule excellentem fuisse Homerum, omnes tibi haud difficulter assentimur: porrò autem, ω testem super hisce rebus fide dignum, aut hunc aut alium poëtam vllum esse, id verò nullo modo concedimus. Neque enim veritatis proferendæ curam illis fuisse constanter opinor, sed vt audientium animos verborum lenocinijs atque dulcedine demulcerent. Quapropter & versiculos cantillant, & fabularum inuolucris perstrepunt, ac breuiter, super fumo machinantur omnia. Perlibenter verò ex te audirem, quibúnam Homeri dictis maximè in hanc opinionem esses adductus. A Nunquid ijs, quæ de Ioue memoriæ prodidit, quomodo illum insidiosè petitum vinculis constringi voluerint, & filia, & frater, & vxor eius? Et nisi Thetis indignum facinus miserata, B Briareum Ioui in auxilium aduocasset, optimus

illc

μῖμ ὁ βίαιτις & Ζεὺς, σωαρ=
παθεὶς. ἀνθ' ὧν καὶ ἁρμονι=
μονούσῃ τῇ Θέτιδι τὴν ὑπερ=
γεσίαν, ἐξαπατᾷ τὴν Αγαμέμ=
νονα, ὄνειρόν τινα ψευδῆ ἐπι=
πέμψας, ὡς πολλοὶ τῶν Αχαιῶν
ἀπὸ βάνοιεν. ὁρᾷς; ἀδιάφορον
γὰρ ἐκείνῳ αὐτῷ, κεραυνὸν ἐμβα=
λόντι, καταφλέξαι τὸν Αγα=
μέμνονα αὐτὸν, ἄνευ τοῦ ἀπα=
τεῶνα εἶναι δοκεῖν. ἢ ἐκεῖνα
σε μάλιστα εἰς τὴν πίστιν ἐπε=
σπάσαντο ἀκούσαντα, ὡς Διομήδης
μὴ ἔπρωσε τὴν Αφροδίτην,
εἶτα τὸν Αρεα αὐτὸν, Αθηνᾶς
πρακτικώσης. μετὰ μικρὸν δὲ,
αὐτοῖς συμπεσόντων οἱ θεοὶ, ἐν
μονομάχῳ ἀναμὶξ ἄρρενές
τε καὶ θήλειαι. καὶ Αθηνᾶ μὲν
Αρεα καταγωνίζεται, ἅτε καὶ
πεπονηκότα, οἶμαι, ἐκ τοῦ
παύματος, παρὰ τοῦ Διο=
μήδους ἐπάφεις. Λητοῖ δ' ἀντί=
σεις σῶκ & ἐειουνι & Ερ=
μῆς. ἢ τὰ περὶ τῆς Αρτέμι=
δός σοι πιθανὰ ἔδοξεν, ὡς ἐκεί=
νη

ille Iupiter nobis constrictus atq; discerptus fuisset. Pro quibus memor dati à Thetide beneficij, ludit Agamemnonem somnio quodam fallaci immisso, in hoc, vt multi ex Achiuis hostili manu perempti occumberent. Vide verò quàm non facile & promptum Ioui fuerit, fulminis extorti incendio inflammare Agamemnonem, nisi miseris modis illum decepisset. Aut illa fortasse omnium maximè tibi audienti fidem fecerunt, quemadmodũ Diomedes Veneris manum vulnere violauerit, atque etiam Martem ipsum Mineruae impulsu. Aliquanto verò pòst ipsi cœlites furore collapsi, singulari inter sese certamine mixtim masculi & fœminæ præliati sunt. Ac Minerua quidem Martem superatum prosternit, quippe quem tardatum ac fessum, vulnere opinor, quod paulò antè à Diomede acceperat, adorta sit.

Contra Latonam steterat Cyllenia prolet.

Aut fortè ea quæ super Diana nugatus est, probabiliter tibi

νη μεμψιμοιρῶν. ἀνανάκτησον, οὐ κληθεὶς ἐφ' ἑστίασιν ὑπὸ τοῦ Οἰνέως, καὶ σὺ τοῦτο, σιωῦ τινα ὑπερφυῆ, καὶ ἀνυπόπτου τῆς ἀπελῶν, ἐπαφῆκεν ἐπὶ τῆς χώρας αὐτῆς; ἆρα ὅν τά τοιαῦτα λέγων σε Ὅμηρος πείθει; Ζεὺς βάθαι, ἤλίκον, ὦ θεοί, ἀνεβόησε τὸ πλῆθος, ἐπαινοῦντος τὸν Δάμιν· ὁ δὲ ἠμέτερος ἀπρεμεῖ ἔοικε. δείδιε γοῦν, καὶ ἐπορέμει, καὶ δῆλός ὅτιν ἀπρόβιψων τῆς ἀσπίδα, καὶ ἤδη περιβλέπει οἷ παρεκδύς ἀπδράσειε. Τι. οὐδὲ Εὐριπίδης ἄρα σοι δοκεῖ λέγειν τι ὑγιές, ὁπόταν αὐτὸς ἀναβιβάσαμεν τοὺς θεοὺς ἐπὶ τῆς σκηνῆς, δεικνύῃ σφίσιν τοὺς χρηστοὺς τῶν ἡρώων, τοὺς πονηροὺς δέ, καὶ τῆς ἀσεβείας κατά σε ἐπιπρίβοντας; Δά. ἀλλ', ὦ γενναιότατε φιλόσοφον Τιμόκλεις, ἃ ταῦτα ποιοῦντος οἱ τραγῳδοὶ πεπάκασι οἱ

dicta visa sunt, quemadmodum ipsa nimium querula indignanter & malignè tulerit, quòd sola ad epulas cõuiuales ab Oeneo vocata non fuerat: ac propterea aprum inusitatæ magnitudinis ac roboris inauditi in regionem illius immisit. Nunquid ergo talia legentem te persuasit Homerus? IVP. Papæ: quanta turbæ acclamatio, ô superi, consecuta est Damin collaudantis: noster verò hæsitanti & perplexo similis esse videtur. Proinde animo meticuloso turbatus subitò cidat, ac planè clypeum se abiecturum, haud obscurè præsefert. Et iam quidem circumfert oculos, vbinamè turba elapsus aufugiat. TIMO. Proinde neque Euripides quicquam sani tibi dicere videtur, quoties in cœnam introductis dijs perspicuè indicat illorũ auxilio bonos ex heroibus seruari improbos autem propter impietatem crudeliter perdi. DA. Atqui Timocles philosophorũ generosissime! si hæc facientes poëtæ Tragici te persuaserunt,

οἴσι, ἀνάγκη δυοῖν θάτερον, ἢ τὸν Πῶλον καὶ Ἀριστόδημον, καὶ Σάτυρον, ἡγεῖσθαί σε θεοὺς εἶναι τότε, ἢ τὰ πρόσωπα τῶν θεῶν αὐτὰ, καὶ τοὺς ἐμβάτας, καὶ τοὺς πολύρρους, χιτῶνας καὶ χλαμυδίας, καὶ κεκίδας, καὶ πόδας σφίδας καὶ σωμάτια καὶ τἆλλ', οἷς ἐκεῖνοι σημαίνουσι τὴν παραφδίαν· ὅπερ καὶ γελοιοτάτην οἶμαι, ἐπεὶ καθ' ἑαυτὸν ὁπόταν ὁ Εὐριπίδης, μηδὲν ἐπαγόσης τῆς χρείας, τῶν δραμάτων τὰ δοκοῦντα οἱ λέγῃ, ἄκοσμα αὐτοῦ ποτε παρρησιαζομένου. Ὁρᾷς τὸν ὑψοῦ, τόν δ' ἄπειρον αἰθέρα, καὶ γῆν πέριξ ἔχουθ' ὑγρᾶς ἐν ἀγκάλαις, Τοῦτον νόμιζε Ζῆνα, τόδε κἠγοῦ θεόν. Καὶ πάλιν Ζεύς, ὅστις ὅστιν ὁ Ζεύς, οὐ γὰρ οἶδα, πλὴν λόγῳ κλύων, καὶ τὰ δεδοκιμασμένα. Τι. ὃν ἅπαντες ἄνθρωποι, καὶ τὰ ἔθνη ἐξηπάτηται, θεοὺς νομίζοντες, καὶ πανηγυρίζοντες. Δα. εὖγε, ὦ Τιμόκλες, ὅτι μὴ ἐπιμνη-

runt, necessium est alterum ex his duobus consequi, vt aut Polum, & Aristodemum, & Satyrum deos esse existimes, aut deorum personas esse hæc ipsa, nempe calceos ac tunicas, ac pedes vsque porrectas, & chlamydes, & chirothecas, & ventriculos, & corpuscula Haliáque id genus innumera, quibus illi tragœdiam exornare solent: quod ego absurdissimum esse arbitror. alioqui per se quoties nulla necessitate vrgente suam in fabulis opinionem explicat. Audiuisti ne vnquam & hæc prolata ab illo liberè? Θ. Vides superanum simul & immensum æthera. Terram humidis circa tenentem in brachijs? Ilium Iouem arbitrare, necnō hanc deam. Et rursus: Quicunque Iupiter deus sit, nescio, nisi quòd Iouem sermone vulgi audiuerim. TIM. Proinde omnes homines & gentes turpiter decipiuntur deos esse existimantes, eorumq; dies festos magna religione celebrantes. DA. Euge, ô Timocles, quoniam in memo-

ὡς τῶν καταλαβόντων νομιζομένων. ἀφ' ὧν μάλιστα σωίδοιτις ἄν, ὡς γε οὐδὲν βέβαιον περὶ τῶν λόγων τῶν ἔχει. πολλὴ γὰρ ἡ ταραχὴ, καὶ ἄλλοι ἄλλα νομίζουσι· Σκύθαι μὲν Ακινάκῃ θύουσιν, καὶ Θρᾶκες Ζαμόλξιδι, θραπέτῃ ἀνθρώπῳ, ἐκ Σάμου ὡς αὐτὸς ἤκουσι· Φρύγες δὲ Μηνῇ, καὶ Αἰθίοπες Ἡμέρᾳ, καὶ Κυλλήνιοι Φάλητι, καὶ Ασσύριοι Περσῇ, καὶ Πέρσαι πυρὶ, καὶ Αἰγύπτιοι ὕδατι. καί τοι μὲν ἅπασι κοινὸν τοῖς Αἰγυπτίοις τὸ ὕδωρ· ἰδίᾳ δὲ, Μεμφίταις μὲν ὁ βοῦς θεὸς, Πηλουσιώταις δὲ κρόμμυον, καὶ ἄλλοις ἴβις ἢ κροκόδειλος, καὶ ἄλλοις κυνοκέφαλος, ἢ αἴλουρος, ἢ πίθηκος· καὶ ἔτι κατὰ κώμας, τοῖς μὲν ὁ δεξιὸς ὦμος θεὸς, τοῖς δὲ κατ' ἀντιπέρας οἰκοῦσιν, ἄτρος καὶ ἄλλοις κεφαλῆς ἡμίτομον, καὶ ἄλλοις ποτήριον Σαμιῆν, ἢ πρυβλιον. ταῦτα πῶς οὐ γέλως ἐστὶν,

riam mihi reuocâsti gentium opinionem quam de diijs obtinent. Ab illa verò maximè licet intelligere, quàm K nihil firmum & stabile in se habeat quæ de diijs fertur oratio. Multa enim est & conturbata opinionum confusio, ac planè alij alia opinantur. Siquidem Scythæ Acinaci sacrificant, Thraces Zamolxidi homini fugitiuo, quē ex Samo ad eos delatum esse constat Phryges autem Lunæ, Aethiopes diei, Cyllenij Phaleti, columbæ Assyrij, Persæ igni, Aegyptij aquæ ac omnibus quidem Aegyptijs aqua pro deo communiter colitur. Cæterùm priuatim Memphitis quidem bos deus est, Λ Pelusiotis verò cepe. Iam alijs ciconia aut crocodilus, alijs cynocephalus, aut feles, aut simia. Prætereà vicatim his quidem dexter humerus deus est, cæteris verò ergionè habitantibus sinister. Item alijs dimidia pars capitis, alijs poculum Samium, aut catinus. Nonne hæc tibi videntur risu prosequenda esse,

θεῶν, ὦ καλὲ Τιμόκλεις; Μῶ. οὐκ ἔλεγον, ὦ θεοί, ταῦτα πάντα ἔξειν ἐς τέμφανὲς, καὶ ἀκριβῶς ἐξεταθήσεσθαι; Ζεύς. ἔλεγες, ὦ Μῶμε, καὶ ἐπιτίμας ὀρθῶς. καὶ ἔγωγε παράσημαι ἐπανορθώσασθαι αὐτὰ, εἰ δὲ ἐν ποσὶ κίνδυνον δραφυγωμεν. Τι. ἀπ' ὦ θεοῖς ἐχθρὲ σὺ, ζεύς χρησμοὺς, καὶ προαγορεύσεις τῶν ἐσομένων, σὺν ἔργον ἂν ἔποις, ἢ θεῶν καὶ τὰ προνοίας τὰ ἐκείνων; Δα. σιώπησον, ὦ ἄριστε, περὶ τῶν χρυσμῶν, ἐπεὶ ἐρώσμαί σε, τίνος αὐτῶν μάλιστα μεμνῆσθαι ἀξιοῖς· ἆρ' ἐκείνου, ὃν τῷ Λυδῷ ὁ Πυθὶς ἔχρισεν; ὃς ἀκριβῶς ἀμφίκνης λῷ, καὶ διπρόσωπος, οἷοι εἰσὶ τὰ Ἑρμῶν ἕνεκα, δίπλοι, καὶ ἀμφοτέρωθεν ὅμοιοι, καὶ πρὸς ὁπότερον ἂν αὐτῶν μέρος ἐπιστραφῇς, ἢ τί μᾶλλον, ὁ Κροῖσος διαβὰς τὰ Ἅλυος, πλὴν οὐκ ἀρχὴν, ἢ τὴν Κύρου καταλύσει; καί τοι ὀλίγων ταλάντων ὁ Σαρδιανὸς ἐκεῖνος ὅλεθρος, τὸ ἀμφι-

esse ô bone Tmiocles? MO. Nónne prædicebam, ô dij, ista omnia ventura in propatulum, ac fore vt exactè indignarentur? IVP. Dixisti, ô Mome, & nos rectè obiurgásti. Ego verò his omnibus diligenter emendatis, mederi conabor præsenti euitato periculo. TIMO. Atqui tu, ô deorum hostis acerrime, oracula & rerum futurarum prædictiones, cuius opus esse dices? nónne deorum, eorundemq; prouidentiæ? DA. Tace verò de oraculis, virorum optime, alioqui ex te quæram, cuius rei gratia illorum potissimùm mentionem feceris. N Nunquid illius gratia, quòd Pythius Lydo respondit? Quàm verò callidè sermone vsus est ancipiti: cuiusmodi sunt quædam Mercuriales imagunculæ duplices, & vtrinq; similes, ad quamcunq; illarum partem te verteris. An potiùs Cræsus traiecto Hale, suũ ipsius, an Cyri imperium subuersurus est? Attamen non paucis talentis Sardianũ illud exitiũ

vocem

ἀμφιδήξιον τοῦτο ἔπος ἐπρία
ζ. Μω. αὐτά σε, ὦ θεοί, ἀνὴρ
διεξέρχεται λέγων, ἃ ἐγὼ ἐδε-
δίειν μάλιστα. πῶς νῦν ὁ καλὸς
ἡμῖν κιθῳδός; ἀφλόγησα αὐτῷ κατελθῶν πρὸς
ταῦτα Ζεύς. οὐ ἡμᾶς ἐπισφάτ
τεις, ὦ Μῶμε, ὀκνῶν καιρῷ νῦν
ἐπιτιμῶν. Τι. ὅρα οἷα ποι-
εῖς, ὦ ἀλιτήριε Δάμι, μονο-
νυχὶ τὰ ἴδια αὐτὰ τῶν θεῶν
ἀναπείθεις τῷ λόγῳ, καὶ βω-
μοὺς αὐτῶν. Δάμ. ὁ πάντας
ἔγωγε τοὺς βωμοὺς, ὦ Τιμό-
κλεις. τί γὰρ κακὸν ἀπ' αὐ-
τῶν γίγνεται, εἰ θυμιαμάτων
καὶ ὀσμῆς μετέχοι· τοὺς δὲ
ἐν Ταύροις τὰ Ἀρτέμιδος κέλε
ως ἂν ἐπεῖδον ἐκ βάθρων ἐπὶ
κεφαλὴν ἀνατρεπομένους, ἐφ'
ὧν θυσιοῦσα ἡ παρθένος ὀνω-
χαμένη ἔχαιρε. Ζεύς. τοῦτο πόθεν
ἡμῖν τὸ ἄμαχον κακὸν ἐπ-
ηχεῖ ὡς δαιμόνων ὀλιγὸς ἀ-
νὴρ φείδεται, ἀλλ' ἐξ ἀμαξῆς
παρ-

voce hanc ambiguam mercatum est. MO. Hæc ipsa, ô superi, vir iste commemorat, quæ omnium maximè pertimui. Vbi nunc noster est festiuus ille Citharœdus? Quòm profectus tuam existimationem ipse tuerit, obiecta refellendo? IVP. Tu quidem nos mactas, ô Momè, nequaquam in tempore nunc obiurgationibus increpans. TIMO. Vide qualia facias, ô scelerate Dami, qui propemodum ipsa quoque deorum simulacra vnà cum aris non verearis subuertere. DA. Haud omnes aras subuerti cupio, ô bone Timocles. Quid enim mali adferunt, si thymiamatum odore & fragrantia plenæ sint? Cæterùm. O Dianæ aras quæ in Tauris substructæ feruntur, non illibenter funditùs euersas viderem, super quas ipsa virgo conuiuium magna alacritate agitare solet. IVPIT. Vnde verò nobis hoc insuperabile malum obijcitur? Quàm nulli deorum parcit hic vir, nullius numen reueritus, sed tanquam ex plaustro magna libertate omnes carpit ac lacerat;

παῤῥησιάζεται, καὶ μάρτυρα ἐξέης, ὅς᾽ ἄτιος, ὥστε καὶ οὐκί. Μω. καὶ μὴν ὀλίγους ἄν, ὦ Ζεῦ, τοὺς ἀνατίους εὕροις ἐν ἡμῖν. καί πού τοι τάχα πείσειν ὁ ἄνθρωπος, ἄψεται καὶ τῶν κορυφαίων τινός. Τι. δεῖ βροντῶντος αὐτὸ τὸ Διὸς ἀκούσας, ὦ θεόμαχε Δαῖμον; Δαι. καὶ πῶς ἐ μέλλω βροντῆς ἀκούειν, ὦ Τιμόκλεις; εἰ δὲ ὁ Ζεὺς ὁ βροντῶν δοῖ, σὺ ἂν ἄμεινον ἐδέης, ἐκεῖθεν ποθεν περὶ τῶν θεῶν ἀφιγμένος. ἐπεὶ οὔγε ἐκ Κρήτης ἤκουτος, ἅμα ἡμῖν διηγοῖτο, τοιόν τινα λέγει δέκτυσθαι, καὶ σήμερον ἐφεστῶτα, διηλοῦντα ὡς οὐκέτι βροντήσειν ἂν ὁ Ζεύς, τεθνεὼς παλαι. Μω τοῦτ᾽ ἐγὼ πε πολλὴ ἀπιστάμην ἐροῦντα τὸν ἄνθρωπον. τίδ᾽ ὄν, ὦ Ζεῦ, ἀχεῖα κατ᾽ ἡμῖν, καὶ συγκροτεῖς τοὺς ὀδόντας ὑπὸ τοῦ φόβου; θαρρεῖν χρὴ, καὶ τῶν τοιούτων ἀνθρω-

cerat, nulloque discrimine in vniuersos debachantur, iuxtà fontes atque innocentes? MO. Atqui perpaucos inter nos reperies, ô Iupiter, à culpa immunes. Statim verò progressus homo vnum ex optimatibus inuasurus est. TIMO. Neque Iouem ipsum audis, ô deorum impugnator, cientem tonitrua? DA. Et Σquòniam pacto, ô Timocles, non audirem tonitrua? Cæterùm num ciés tonitrua sit Iupiter, ipse meliùs calles qui in deorum immortalium concilio quondam conuersans, inde huc delatus es. Quanquam illi qui huc ex Creta frequenter commeãt, longè alia nobis atque tu cõmemorare solent, sepulchrũ quoddam illic ostendi, iuxtaq; positam columnam indicantem non ampliùs Iouem tonare, sed iam olim fato functũ esse. MO. Enimuerò hoc iam multò antè non ignorabam hominem dicturũ. Quid ergo, Iupiter, ita albescẽs expalluisti, ac dentes præ tremore concutis? Bonum habere animum conuenit, ac tales homun-

ἀνθρωπίσκων καταφρονεῖν. Ζεύς. τί λέγεις, ὦ Μῶμε, καταφρονεῖν; οὐχ ὁρᾷς ὅσοι ἀκούουσι, καὶ ὡς συμπεπεισμένοι εἰσὶν ὅδε καθ' ἡμῶν καὶ ἀπάγει αὐτὸς, ἀναδησάμενος τῶν ὤτων, ὁ Δάμις; Μῶ. ἀπὸ σοῦ, ὁπόταν, ὦ Ζεῦ, θελήσῃς, σειρᾷ χρυσείᾳ καθεὶς, ἅπαντας αὐτὸς Αὐτῇ κεφαλῇ ἐρύσαις, αὐτῇ τε θαλάσσῃ. Τι. εἶπέ μοι, ὦ κατάρατε, πέπλευκας ἤδη ποτέ; Δα. καὶ πολλάκις, ὦ Τιμόκλεις. Τι. οὐκοῦν ἔφερεν ὑμᾶς τό τε ὄνειμον, ἐμπίπλων τῇ ὀβόνῃ, καὶ ἐμπιπλὰς τὰ ἀκάτια, ἢ οἱ ἐρέπουτο; κυβέρνα δέ τις ἐφεστὼς, καὶ ἔσωζε τοὺς ναῦς; Δα. καὶ μάλα. Τι. ἔτα ἡ ναῦς μὲν οὐκ ἂν ἔπλει· μὴ κυβερνωμένη, τὸ δὲ ὅλον ζεῦζε, ἀκυβέρνητον οἶα, καὶ ἀνηγεμόνευτον φέρεσθαι; Δα. εἷς σωτὴρ ταῦτα, ὁ Τιμόκλεις, καὶ ἰσχυ-

homuncionem magna mente contemnere. IVPIT. Quid ais, ô Mome, contemnere? Nonne vides, quanta hominum frequentia, ista disserentem audiat, tum quemadmodum iam persuasa ista de nobis constanter credat, iamq; illos sententiæ suæ dissidentes Tabducat Damis ab aure reuinctos? MO. At, tu Iupiter, quando lubitum est, aurea ex alto demissa catena, omnes illos vnà cum terra & Oceano haud difficulter sursum trahere poteris. TIMO. Dic mihi, hominum sceleratissime, nunquámne nauigásti? DA. Ac sæpenumerò, ô Timocles. TIMO. Proinde nónne ferebat id temporis vos ventus illapsus in carbasum, ac puppim propulit, aut remigantes: cæterùm vnus supernè assistēs gubernaculo, nauim regendo seruauit? DA. Maximé. TIM. Deinde nauis nullo modo, nisi gubernaretur, posset progredi: tu verò vniuersum hoc omne citra gubernatoris & ducis operam temerè sursum ac deorsum ferri

ἰσχυρῶς τῷ παραδείγματι. ἀλλ', ὦ θεοφιλέστατε Τιμόκλεις, τὸν μὲν κυβερνήτην ἐκεῖνον ἔδοξεν ἄν, εἰ τὰ συμφέροντα ἐπινοοῦντα, καὶ πρὸς τὸν καιρὸν παρασκευαζόμενον καὶ προσάπτοντα τοῖς ναύταις, ἀλυσιτελεῖς δὲ, οὐδὲ ἄλογον δόξειν τι ἔχειν ἡ ναῦς, ὁ μὴ χρεῶν δοὺς ἐν αὐτοῖς. ὁ δὲ σὸς οὗτος κυβερνήτης, ὃν τῇ μεγάλῃ ταύτῃ νηὶ ἐφιστάναι ἀξιοῖς, καὶ οἱ συνναῦται αὐτοῦ, δεῖν ὀνόματος, ὀδὲν κατὰ τὴν ἀξίαν διατάττουσιν· ἀλλ' ὁ μὲν πρόζυγος, ἀ τύχοι, εἰς τὴν πρῴραν ἀρτέταται, οἱ πόδοι δὲ εἰς τὴν πρύμναν ἀμφότεροι. καὶ χρυσᾶ μὲν ἀ ἄγκυραι εἰνίοτι, ὁ χλωιὸς δὲ μολιβδοῦς. καὶ τὰ μὲν ὕφαλα κατάγραφα, τὰ δὲ ἔξαλα τῆς νεὼς, ἄμορφα· καὶ οὐ τῶν ἢ τῶν ναυτῶν ἴδοις ἄν τὸ μὲν ἀργὸν καὶ ἄτιχνον, καὶ ἄζολ-

ferri existimas? DA. Φ Euge significanter ista Timocles atque firmiter exemplo corroboras. Sed enim, ô deorum amantissime, gubernatorem illum quidem vidisti nunquam non ea quæ ex vsu sunt nauigantium, considerantem animo, ac ante tempus necessaria adornantem, neque non nauis quæ factu sunt conducibilia, imperantem. tota verò nauis nihil habet inutile, aut temerè importatum, quod illorum alicui necessitati non sit additum. Cæterùm tuus ille gubernator, cui tu magnæ illius nauis regendæ curam attribuis, & eius connautæ nihil cum ratione, nihil ex dignitate ordinant aut instituunt: sed si fuerit rudens ad puppim vsq; protenditur, vtrique verò pedes ad proram. Ipsæ autē anchoræ nonnunquam sunt aureæ, cætera pars plumbea. Quinetiam inferiora nauis colore variegata sunt, porrò superiora inuenusta atque informia. Præterea ipsis ex nauis cernere est hunc quidem inertem, & ab omni arte nautica alienum,

ἄζηλον πρὸς τὰ ἔργα, διμοιρίτου ἢ τριμοιρίτου, τὸν δὲ κατακολυμβῶσά τι ἄοκνον, καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ἀναπηδῶσα ῥᾴδιον, καὶ ἀδότα τῶν χρησίμων ἕκαστα, μόνον τοῦζον ἀντλῶν πρόσταγμένον. τὰ δὲ αὐτὰ καὶ ἐν ζοῖς ἐπιβάταις, μαστιγίαν μή τινα ἐν πρεσβίᾳ παρὰ τὸν κυβερνήτην καθήμενον, καὶ βεραπευόμενον, καὶ ἄπον κίναδον, ἢ πατραλοίαν ἢ ἱερόσυλον ὑπερτιμώμενον, καὶ τὰ ἄκρατῆς νεὼς κατειληφότα, χαείφντας δὲ πολλοὺς, ἐν μυχῷ ζῦ σκάφους συνοχωρουμένους, καὶ ὑπὸ τῶν πρὸς ἀλήθειαν χαρόνων πατουμένους. ἐννόησον γοῦν, ὅπως Σωκράτης μὲν καὶ Ἀριστείδης ἔπλευσε, καὶ Φωκίων, οὐδὲ τὰ ἄλφιτα δραχμῆς ἔχοντες, οὐδὲ

& ad labores obeundos meticulosum, dimidia aut tertia parte drachmæ dignum. At verò eum qui ad vrinandum sit impiger, & ad excurrendum ad antennas vsque appositus, quique ad gubernandum vtilia omnia ad vnguem calleat, hunc exhauriendæ tantùm sentinæ destinatum esse videmus. Eadem quoque rerum facies circa eos est, qui à remigando immunes sunt, vbi verbero quispiam cæteris honore & præsidentia prælatus iuxta gubernatorem sedere atque coli conspicitur. Mox alius quispiam cinædus spurcissimus, aut impiatis parricidio, aut cõtaminatus sacrilegijs, præ alijs habitis honoribus veneratur, & nauit summa apprehendit fastigia. Porrò autem non pauci spectatæ cùm gratiæ tum probitatis viri in secessu carinæ in angustum locum coacti ab improbioribus, & quantum ad veritatem & rectam viuendi rationem attinet, deterioribus, indignis modis calcantur pedibus. X Considera verò apud animum tuum, quemadmodum Socrates & Aristides & Phocion nauigârint, qui ne victu quidem necessario pro sufficienti copia instructi fue-

οὐδὲ ἀρτεῖναι τὸς πόδας δυνάμφοι, ἐπὶ γυμνῶν τῶν σανίδων, παρὰ τὸν ἔντονον. ἐν ὅλοις δὲ ἀγαθοῖς Καλλίας καὶ Μειδίας καὶ Σαρδανάπαλος ἐνηφῶντο, καὶ τῶν ὑπὲρ αὐτοὺς καταπλουντες. τοιαῦτα ἐν τῇ νηῒ συγγίνεται, ὦ σοφώτατε Τιμόκλεις, διὰ τὸ ἀναναγία μνεῖαι. εἰ δὲ τις κυβερνήτης ἐφεστὼς ἐώρα, καὶ διέταττεν ἕκαστα, πρῶτον μὲν οὐκ ἄν ἠγνόησεν, οἵ τινες οἱ χρηστοὶ, καὶ οἵ τινες οἱ φαῦλοι τῶν ἐμπλεόντων. ἔπειτα ἑκάστῳ κατὰ τὴν ἀξίαν τὰ πρόσηκοντα ἀπεφαίνεν ἄν, χώραν τε τῷ ἀμείνονι τοῖς ἀμείνοσι παρ' αὐτὸν ἄνω, τῷ κάτω δὲ τοῖς χείροσι· καὶ συσσίτους ἔσιν, οὓς ἀμείνους καὶ συμβούλους ἐποίησεν ἄν. καὶ τῶν ναυτῶν ὁ μὲν πρόθυμος, ἢ πρῴρας ἐπιμελητὴς ἀπελέλυτο ἄν,

cti fuerint, neque pedes in nudas tabulas per sentinam potuerunt extendere. Contrà quanta in omnium rerum vbertate & affluentia Callias atque Midias & Sardanapalus molliter & luxuriosè vixerint super omnes homines aduersus illos expuentes. Eiusmodi verò in tua naui contingunt, ô sapientissime Timocles, propter quod etiam infinita fiunt naufragia. Atenim si gubernator quispiam assistens videret, ac ordine singula facienda imperaret, primùm quidem nequaquam ignoraret, qui boni, qui item mali essent ex nauigantium numero. Deindè cuique pro sua dignitate conuenientem prouinciam obeundam traderet, & locum melioribus in superiore parte nauis apud se obtinendum deligeret, infrà verò deteriorem peioribus. Prætereà præstantiores quoque in consilium socios sibi adiungeret: tum ex nautis, quo quisque foret cùm manu tum mente promptior; illi quidem proræ regendæ curam dele-

ἀν, ἢ ζίφυ ἄρχων, ἢ πάντως πεῦ τῶν ἄπων· ὁ δὲ ὀκνηρὸς, καὶ ῥάθυμος ἐπαύετ' ἂν ζῶν καλωδίῳ πυγτάκις τῆς ἡμέρας, τὸν κεφαλόν. ὥστε ὦ, ὦ θαυμάσιε, τὸ τῆς νεὼς τοῦ παράδειγμα κινδυνώδα πειστράφθαι, κακοῦ τοῦ κυβερνήτου τετυχηκός. Μω. ταυτὶ μὲν ἤδη κατὰ ῥοῦν πεχωρεῖ ζῶν Δαμιδι, καὶ πνεύσεσι ἐπὶ τὸν νίκλεω φέρεται. Ζεύς. ὀρθῶς, ὦ Μῶμε, ἀκούεις. ὁ δ' ἐδὲν ἰσχυρὸν ὁ Τιμοκλῆς ἐπινοεῖ, ἀλλὰ τὰ κοινὰ ταῦτα, καὶ καθ' ἡμέραν, ἄλλα ἐπ' ἄλλοις ὑπερίπτοντα πάντα ἐπαυτλεῖ. Τι. οὐκοῦν ἐπεὶ τῆς νεὼς τὸ παράδειγμα ὑπάνυσι ἰσχυρὸν ἔδοξεν εἶναι· ἄκοῦον δὲ τὸν ἱρὰν, φασὶν, ἄγκυραν καὶ τὸν ὑδρομιᾷ μηχανῇ ἀπορρήξεις. Ζεύς. τί ποτε ἄρα καὶ ἐρεῖ; Τι. ἴδιοις γὰρ, εἰ ἀκόλουθα ταῦτα συλλογίζομαι, καὶ

garet, Ω huic laterum tuendorum officium daret: porrò autem alteri in omnes imperium credidisset. Cæterùm ignaui segnities per diem quinquies cæsi in vinculis emendarentur fustibus. Quare, ô admirande, periculum est ne exemplum quod de naui adduxisti, subuersum sit, quippe quòd gubernatorem malum & imperitum nactum sit. MO. aa *Hæc quidem ex voto ac iuxta fluxum succedunt Damidi, & iam plenis velis fertur ad victoriam.* IVPIT. *Rectè putas, ô Momo. Etenim nihil firmi Timocles excogitat, sed communia illa, & protrita, & quotidiana, quæ nullo negocio refelluntur, alia alijs agglomerando ingerit.* TIMO. *Proinde quando exemplum de naui productum, parùm firmum & vehemens tibi visum est:* bb *audi iam nunc sacram (quod aiunt) anchoram, & quam nulla machina perruptum ei.* IVPIT. *Quidnam dicturus est?* TIMO. cc *Hauddubiè enim cognosces num ista syllogismis probabilibus*

καὶ εἴπῃ αὐτὰ δι' ὑπάτων σοι πε-
ιπτίψαι. ἐὰν γὰρ ἐσὶ βωμοὶ, ἐ-
σὶ καὶ θεοί· ἀπὸ μὲν ἐσὶ βω-
μοὶ, ἐσὶν ἄρα καὶ θεοί. τί
πρὸς ταῦτα φῄς; Δα. ἢν
πρότερον γελάσω ἐς ὅρον,
ἀρκεσθήσομαί σοι. Τι. ἀπ' ἔοι-
κας δὴ παύσεσθαι γελῶν· ἐ-
πὶ δὲ ὅμως, ὅπῃ σοι γελασιμον
ἔδοξε τὸ ἐρημμένον εἶναι Δά.
ὅτι οὐκ ἀποθάνῃ, ἀφ' λεπτῆς
κρόκης ἐξαψαμένου σε τὴν
ἄγκυραν, καὶ ταῦτα, ἐὰν οὖ-
σαν. Τὸ γὰρ εἶν θεὸς, ὡς βωμὸς
εἶναι σωθήσας, ἰσχυρὸν οἴε
ποιήσεσθαι ἀπ' αὐτῶν τὴν ὅρμον·
ὥστε ἐπεὶ μηδὲν ἄλλο τότε φῄς
ἔχειν ἐπεῖν ἰσχυρότερον, ἀπίω-
μὲν ἤδη. Τι. ὁμολογεῖς τοί-
νυν ἡπῆσθαι πεφαπιόν; Δα.
ναί, ὦ Τιμόκλεις· σὺ γὰρ,
ὥσπερ οἱ ἀπό τινων βιαζόμενοι
ἐπὶ τοὺς βωμοὺς ἡμῖν καταπέ-
φευγας, ὥστε νὴ τὴν ἄγκυραν
τὴν

babilibus collegero, & num aliqua ratione ea confutare queas. Etenim si sunt aræ, sunt etiam dij: atqui sunt aræ, sunt ergo etiam dij. Quid habes quod ad ista vel musitites? DA. Vbi priùs ad satietatem risero, respondebo tibi. TIMOCL. At videris nunquam ridendi finem facturus: attamen effare obsecro, quam ob rem ista tibi dicta tam ridicula visa sunt? DA. Propterea quòd non senseris à tenui chordula anchoram tibi esse alligatam, præsertim sacram existentem. Siquidem ex hoc quod coniunctim inferre postulas, propterea deos esse, quia aræ sunt, firmam existimas impressionem te fecisse. Quocirca quando aliud te negas habere firmius, abeamus in præsentia. TIMOCL. Fateris ergo priùs ex arena discedens, te victum esse? DA. dd Ita profectò, ô Timocles: tu enim quemadmodum ij qui ad supplicium repetuntur ab aliquo, ad aras nobis confugisti. Itaque per sacram illam anchoram ego

τὴν ἱερὰν, ἐθέλω σπένδεσθαι ἤδη πρός σε, ἐπ' αὐτῶν τε τῶν βωμῶν, ὡς μηκέτι περὶ ζώτων ἐρίζομεν. Τι. ἐρωνάν ταῦτα πρὸς ἐμὲ τυμβορύχε καὶ μιαρὲ καὶ καταπύστε, καὶ μασιγία καὶ κάθαρμα. οὐ γὰρ ἴσμεν, οὗ τινος μὲν πατρὸς εἶ, πῶς δὲ ἡ μήτηρ σου ἐπορνεύετο; ὃς καὶ τὸν ἀδελφὸν ἀπέκτεινας, καὶ μοιχεύεις, καὶ τὰ μειράκια διαφθείρεις πιχνότατε, καὶ ἀναισχυντότατε, μὴ φεῦγε δ' οὖν. ἕως καὶ παρ' ἡμῶν πληγὰς λαβὼν ἀπέλθῃς. ἤδη γάρ σε τάττω τῷ ὀστράκῳ ἀφαιρεῖσθαι, παμμίαρον ὄντα. Ζεύς. ὁ μὲν γελῶν, ὦ θεοί, ἄπεισιν, ὁ δ' ἀκολουθεῖ τοι δορυμανῶν, ὑφέρων καταπυρφῶντα τὸν Δαμιν, καὶ ἔοικε κατάξειν αὐτὸν τῷ κεράμῳ ἐς τὴν κεφαλήν. ἡμεῖς δὲ τί ποιῶμεν

iam oblatus sacris aduersus te libare constitui, ac super ipsas quidem aras, ne posthac de his amplius contendamus. TIMO. ee Istiaquidem cauillaris illudendi mihi gratia, mortuorum deprædator scelestè, execrande, mastigia, propudium. Neque enim nobis compertum est quo patre natus sis: quomodo autem mater tua lasciua meretrix, pudicitiam in quæstu habuerit, scimus: tum quemadmodum fratris cæde, ac sanguine manus tuas impiaueris: qui mulieres ingenuas mœchus infamis constuprare, ipsos verò iuuenes corrumpere soles, homo gulæ ac ventri deditissime, atque impudentissime. Ne igitur fuga te priùs subducas quàm à me acceptis plagis contusus abieris. Iam enim hac testa tibi vulnus incutiam, omnibus modis scelerato ac nefario existenti. IVPITER. Alter quidem, ô dij, risu ac cachinnis diffluens discedit, alter verò à tergo sequitur, affatim ingerendo conuicia, cauillis insultantem Damin non perferens. Planè & caput illius testa obuerberaturus esse videtur. Cæterùm vos quid

ποιῆμῳ ἐπὶ τούτοις; Ερ. ὀρθῶς ἐκεῖνό μοι ὁ κωμικὸς εἰρηκέναι δοκεῖ· Οὐδὲν πάνουθ' ἁπλοῦν, ἂν μὴ πάσποιῇ. τί γὰρ καὶ ὑπέρμικρα κακὸν, εἰ ὀλίγοι ἄνθρωποι πεισθεῖμεν ταῦτα, ἀπιάσει; πολλοὶ γὰρ εἰσιν οἱ τἀναντία γινώσκοντες, πλείονες Ἑλλήνων, ὁ πολὺς λεώς, καὶ ὁ σύμφαξ, βάρβαροί τε πάντες. Ζεύς. ἀλλ', ὦ Ἑρμῆ, τὸ τοῦ Δαρείου πάνυ καλῶς ἔχον ἐστίν, ὃ εἶπεν ἐπὶ τοῦ Ζωπύρου, ὅτι καὶ αὐτὸς ἐβουλόμην ἂν ἕνα τοιοῦτον ἔχειν, οἷον τὸν Δάμιν, σύμμαχον, ἢ μυρίας μοι Βαβυλῶνας ὑπάρχειν.

super his rebus faciendum consulitis? MER. *Præclarè mihi illud Comicus dixisse videtur:* f f *Graue passuses, nihil boni si consulas. Quàm enim hoc nostris rationibus admodum nocere potest, si pauci homines persuasi eam de nobis opinionem obtinentes abierint? Sunt enim permulti diuersum sentientes, plures profectò quàm Græci, nimirum promiscua illa vulgi multitudo, insuper omnes illæ gentes barbaræ.* IVPIT. *Atqui ô Mercuri, Darij illud quod* 88 *de Zopyro dixisse memoriæ proditum est, nimiùm pulchrè se habet. Quare ego quoque vnum talem præoptârim à me stare auxiliarem socium potiùs, quàm infinitas Babylonas mihi superesse.*

GILBERTI COGNATI.
ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM.

Hîc loci Lucianus concilium deorum arduis de rebus (de religione enim controuertitur, & εἰδωλομαχία, quod omnibus vndique in conuentibus nostra tempestate fit) suo quodam naso depingit. Sed quàm hic dialogus cum nostri temporis & moribus, & hominibus non omnino dissimili argumento conueniat, ego equidem meam in præsentia non interposuerim sententiam, sed omnium adeò iudicij acrimoniæ in medio relinquam: id tantùm addere libet, omnibus penè retroactis seculis idololatriam fuisse sugillatam.

a O IVPITER.] *Exordium ab attentione & rei magnitudine, quam ipsis etiam verbis exprimit.* *b* Sanè, magne parens.] *Iouis periphrasis, qui est, ait Iuno,* 1. *Aen.*

—diuûm pater atque hominum rex.

Et vt eodem lib. ait Venus:

—rex hominumq; Deûmq;
Alternis regit imperijs & fulmine terret.

c In acie nouaculæ.] ἐπὶ ζυρῶ ἀκμῆς, *prouerbiali figurâ dicitur, cùm res est in summo discrimine, & præsentissimum imminet periculum.* *d* Polus aut Aristodemus.] *Histrionum sunt nomina, vt infrà.* *e* De prouidentia.] *Res & cardo totius negotij.* *f* Quid igitur.] *Deliberatio de concilio cogendo.* *g* In concionem veniant.] *Gellius lib.* 18. *cap.* 7. *docet concionem tria significare, videlicet locum suggestumq; vnde verba fierent: item significare cœtum populi assistentis: item orationem ipsam, quæ ad populum diceretur. Sic M. Tul. in Oratione quæ inscripta est contra concionem Q. Metelli docet: Ascendi, inquit, in concionem, concursusque populi factus est. Hic concio pro verbis & oratione accipitur, quam habuit Metellus.* *h* Ergo Deûm.] *Concio indicitur carmine.* *i* In sedes colloca.] *Ordines seu classes deorum, & consessus eorundem* k Priores.] *Magni dij ebore, auro & argento sculpebantur: at plebeij & minutili, qualibet materia fingebantur,*

ligno

ligno nonnunquam, & luto. *l* Atqui hoc neutiquam.] *Faceta fictio, qua tamen hominum quoq; mores perstringit, apud quos vbique illud:* τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν σοφίαν νικῶσι χρήματα. *m* Attamen vt vides.] *Contentio de concessu Græcorum.* *n* Et qui hoc.] *Ita & nostri prælati rixantur.* *o* Ex monte Pentheli.] *Penthele pagus Atticus fuit, ad tribum Antiochidem pertinens, vt Stephanus & Penthelicus mons ibidem, vbi Latomiæ fuêre, vt Pausanias in Atticis.* *p* Praxiteli.] *Vide Plinium lib. 3. cap. 6.* *q* In extremis sedentem.] *Inter Zeugitas Græcè, quæ tertia classis Atheniensium erat. Solon autem Athenas in quatuor classes distribuit, vt inquit Plutarchus in Solone, in Pentacosiomedios, Hippida, Zeugitas & Thetas. Testatur etiam Aristoteles lib. 2. Politicorum. Ad illas allusit Lucianus.* *r* Colossus.] *Rhodium intellige, de quo Plin. lib. 34. cap 7. Is septuaginta cubitis altus erat, hoc est, iuxta Fest. Pompeium, pedes centum & quinq;, cuius pollicem vix pauci potuerunt amplecti.* *s* Atqui.] *Mercurius multilinguē se negat, quum sit callentissimus omnium linguarum, & deorum interpres.* *t* At quod.] *Amplificatio negocij ex consternatione animi.* *u* Satis compertè noui.] *Eadem dicuntur à Cynisco in Ioue confutato ex Homeri Iliad. lib. 8. & in dialogo Martis & Mercurij.* *x* Conuentus enim.] *Conuentus intelligitur multitudo ex compluribus generibus hominū contracta in vnum locum, aut iudicij, aut supplicationis, aut gratulationis gratia.* *y* Pro magna.] *Oratio Iouis ad deos omnes, qua causam consilij conuocati exponit. Exordium ab attentione ex prima Olynthiacæ Demosthenis sumptum.* *z* Heri enim.] *Narratio.* *A* Itaq; Timocles.] *Semina argumentorum disputationis sophistarum.* *B* Risu Sardonio.] *Ridere risum Sardonium dicuntur, qui risum rident τὸν ἐπὶ ἀδόκητον ὑγιῆ: id est, omnino insanum. Sed iuxta Luciani sententiam Sardonius πλατὺ: id est, amplum significat, vbi quis ore vehementer diducto ridet. Eundem γέλωτα συγκρότον quidam appellant. i. risum concutientem, cui quidem interpretamento suffragatur ipsius etymologia vocabuli ἀπὸ τοῦ σεσηρεύναι τὸν ὀδόντας, quòd dentes aperiat, atque renudet, cuiusmodi risus esse loset eorum, qui nō ex animo rident. Idē in Asino. σαρδόνιον γελῶντες ἔλεγον:*

id est, *Sardonicè ridentes aiebant.* C Non præiudicandũ.] *Qui indignũ iudicarent causam indictam damnatũ iri.* D Nõ modica.] *Amplificatio à periculo.* E Periculum.] *Ab incommodis.* F Super tantis.] *Sententia, siue petitio per epilogum, consultandum esse.* G Audi.] *Præco sententias euocat, & alludit ad morem Atheniensium.* H At vos.] *Refert hunc versum Hom. Iliad. 7.* I Proinde.] *Oratio Momi mordax, qua deorum obiurgat securitatem, eamq; causam esse dicit totius huius mali & contemptus.* K Bonos.] *Et hæc hodie multos offendunt. Socordia in puniendo malos, & prouehendo bonos.* L Oracula.] *Obscuritas oraculorum.* M Operam demus.] *Stupra, adulteria & bella. Iupiter quàm insignis stupris & adulterijs fuerit, non ipse tantùm, sed & reliqua deorum caterua, poëtarum carmina personant, & numerosa ex varijs mulieribus suscepta soboles docet.* N Ac mihi, ô Iupiter.] *Asseueratio per apostrophen, qua Iouem exemplis quoq; suprà dictis conuincit.* O Theseus.] *Vide Boccatium lib. 10.* P Eurystheus.] *Argiuorum rex, Herculem varijs laboribus & certaminibus exercuit, & ipsius liberos, ipso mortuo, persecutus est. Nota est fabula ex Homero & Ouidio. Item Theocritus in Eidyl. 32. Vbi Hercules quomodo à se leo Hemæus interfectus sit, commemorat. Etiam apud Pindarum in Isthmijs Ode sexta, hoc primum certaminum sibi fuisse dicit.* Q Quare.] *Sententia Momi vafra.* R Ego quidem.] *Neptuni consilium vehemens, & planè Papisticum. Exordium à sua persona.* S Proinde.] *Sententia cum ratione à fine & effectu.* T Præfiniti ordinis.] *Confutatio Iouis à lege fatorum in quorum potestate vitæ ius est.* V Verùm Parcæ sunt.] *Parcas fata esse omnes testantur, quæ sit per contrarium dicuntur, quòd nemini parcant, vel quòd parcè & penè auarè vitam tribuant.* X Accedit his.] *Alia ex consequentibus.* Y Desertam causam.] i. *indefensam. Desenta enim causa vincere, est vincere nemine repugnante: translatum à iudicijs, vbi nonnunquam altera pars cedens tradit causam aduersario.* Z Apage furiosum.] *Græcè:* Ἀπαγε θυννῶδες τὸ ἐνθύμημα, ὦ ποσειδῶν ἐκ κρεῖττον παχύ: id est, *Thunnicum enthymema Neptune, & supra modum pingue.* θυννίζειν *Græci transfe-*

transferunt pro stimulare pungereq; , vel quòd hic piscis adurat, pugnatq; contactu. De Thynno pisce Plinius lib. 9 cap. 15. & Athenæus lib. Dipnosophistarum 7 Lucianus rursum in hoc dialogo ad idem verbum alludens , εἰ τ' ἀμὰ ἄτως ὑμῖν ἀπτεθωμίνεται : id est, si mea vobis ita expuncta sunt. α Si nobis.] Apollinis consilium. parasceue ab ætate. β In duodecim virorum.] Vocat Apollinem ἐγγεγραμμένον: id est, scriptum in duodecim lexiarchico: id est, albo. Erat autem eo nomine libellus, in quo adultorum iam nomina perscribebantur. Quibus deniq; paterna dirigere ac gubernare permitteretur ἀφ' τὸ τὴν λῆξιν ἄγειν , quia hæreditatis iam & bonorum sunt compotes, quæ λῆξεις nuncupatur. γ Imberbis] Apollo imberbis barbatum habet filium Aesculapium. Ideo ab Aeschylo in Eumenide dicitur νέος iuuenis. δ Timocles.] Descriptio Timoclis, eademq; ratio sententiæ. ε Quanquam.] Reprehensio ex repugnantibus. ζ Non sapit.] confutat sententiam Momus ab absurdo. η Prædicens.] Alia occasio ex personæ officio, qua Apollinem de victoria vaticinari iubet. θ Etenim.] Alludit ad historiam Cræsi quæ est lib. 1. Herod. ι Percipe.] Oraculum Apol. super victoria carmine descriptum. κ Ego verò.] Herculis fortissimum consilium. λ Hercules.] Confutatio à consequentibus periculis & incommodis. μ Ad hęc ipsam quoq; porticum.] In ea porticu illorum effigies & tota Marathonia pugna depicta erat, vt Paus. testatur. ν Ac nunc.] Fati vis occasio mutandæ sententiæ. ξ Ego enim.] Parasceus à persona ex Aristoph. ο Euge testem.] Hermes ἀγορᾶιος. i. forensis ideo dictus est, quòd in medio foro simulachrum eius locari soleret: est enim mentium & vendentium deus , & res venales vt plurimùm in foro exponi consueuerunt. Eius templum fuit apud ποικίλῳ porticum. i. variam , & annotauit Paus. π Ingens quiddam.] Noua occasio, qua relicto consilio, ipsos sophistas à contendentes auscultatũ eunt. ρ Quocirca horæ.] Homerus cœli horas ostiarias fecit, Iliad. θ. de his Lucian. in orat. de Sacrif. σ Quid verò ais.] Disputatio Damidis & Timoclis Sophistica, de deorũ prouidentia & administratione. Negat deos Damis. fuerũt & alij, q nullos crederẽt esse deos, cæci illi & excordes, omniaq; agi fato, animaq; cum corporibus

interire

interire vnà. Inter hos Diagoras Melius, Theodorus Cyreneus, aliq́; plures, qui ἄθεοι dicti sunt. τ Nullane.] *Thema disputationis seu propositio.* υ Adinculpatos Aethiopas.] *Alludit ad Hom. locum ἰλ. α. Sic Prometheus in Caucaso: Non gratamini vel vltra oceanum proficisci, post inculpatos Aethiopas, &c.* φ Ipso rerum.] *Rerum & naturæ ordo deorum prouidentiam arguit.* χ Tu quidem.] *Confirmatio Damidis à diuisione. Hic interpres malè vertit, τὸ ζητούμενον σωφαρπάζεις quæstionem discerpis. Dicitur enim τὸ ζητούμενον σωφαρπάζειν, qui arripit & quasi per vim aufert alicui, quod concedere non vult, & eo tanquam confesso vtitur, de quo alioqui quæstio est.* ψ Homerus.] *Aliud argumentum ab authoritate Homeri.* ω Testem super hisce rebus.] *Confutatio ab officio poëtarum.* A Nunquid ijs.] *Labefactat Homeri fidem & authoritatē proprijs illius exemplis, Iliad. 1. & 2.* B Briareum.] *Briareus fuit Titanis & Terræ filius, fraterq́; Cotti & Gygis, centimanus, de quo poëtæ hanc referunt fabulam. Commoti dij adversus Iouem, Iuno puta & Neptunus vnà cum Pallade in domo Nerei patris Thetidis deliberauerunt catenam facere, & dormienti Ioui inijcere. quod Thetis cœlum ascendens Ioui retulit & secum Briareum Ioui auxiliatum adduxit. quem cùm vidissent coniurati, confestim à cœptis desiterè. Vnde latiùs in dial. Mart. & Merc.* Γ Diomedes Veneris manum.] *Diomedes in bello Troiano Venerē fertur vulnerasse.* Δ Aut planè clypeum se abiecturum.] *Clypeum abijcere dixit, pro eo quòd est causæ diffidere, & contentionem relinquere. Translatum à militia. Desperat enim quisquis arma in bello abijcit, & aut fugam spectat, aut morte expectat. Græci simplici vocabulo ῥιψάσπιδας vocant timidos, & in bello fugitiuos, nimirū à clypei iactu. Id cognominis Demosthenes in prælio quodā emeruit: tam ignauus in bello, quàm in concionibus inuictus, de quo nobis facta est mentio postea in Parasito. Cleonymus apud Aristophanē in Fucis: ἀσπίδα πόδας appellatur. Plato libro de Legibus duodecimo, declarat ῥιψάσπιδ ον nomen multo probrosissimū esse. Desertoris pœna est apud eundem Lucianum in Nauigio seu votis, vbi plura annotauimus.* E Euripides.] *Aliud ab authoritate Euripidis.* Z Atqui Timocles.] *Confutatio ex consequen-*

consequentibus. H Aliaq; id genus.] *Opponit alios eiusdem locos, quibus deos confutat.* Θ Vides supernum.] *Carmina Euripidis, Iouem nihil esse.* I Omnes homines.] *Tertium argumentum à consensu gentium.* K Nihil firmum.] *Confutat à diuersitate opinionum, qua ostendit nihil certi id esse de quo opinantur.* Λ Pelusiotis cepe.] *Inter herbarum, bulborum, caudicum, surculorumq; genera memoriā sibi primā cepe apud Aegyptios vendicauit, quin etiam inter hortensia eorum numina principatum obtinuit. Pelusii autē sunt Aegypti populi.* M Atqui tu.] *Quartum argumentum ab effectu.* N Nunquid illius.] *Confutatio à qualitate & natura eorundem.* Ξ Haud omnes aras.] *A' crudelitate sacrificiorum.* O Dianæ aras quæ in Tauris.] *Sacra quibus humano sanguine litatur, Damis vt immania execratur. Extat inter Euripidis fabulas Iphigenia in Aulide, vbi Iphigenia Agamemnonis filia Diana sacrificatur. Deinde alia Iphigenia in Tauris, vbi Orestes mactandus, deæ iussu à Thoante absoluitur, qui huius sacrificij author fuit, vnde Diana Thoantea Silio:*

Sacra Thoanteæ ritusq; imitata Dianæ. *Et Tauropolitana sacrificia Pompon. Mela lib. 2. cap. de Scythia Europea. Tauri Iphigeniæ & Orestis aduentu maximè memorati, immanes sunt moribus, immanemq; famam habent. Solere victimis aduenas cedere.* Π Tanquam ex plaustro.] *De his qui palam ac liberè conuitiantur, dicitur hoc adagium. De quo Eras. noster in Adag. chiliadibus, vbi de veteris comœdiæ licentia.* P Neq; Iouem ipsum.] *Aliud argumentum ab effectu.* Σ Quónam pacto.] *Confutatio à causa, & Iouis sepulchro ac morte.* T Abducat ab aure reuinctos.] *Notum est de Herculis Ogmij catena auribus hominum inserta, qua eos circumducebat: ex Luciani opusculo, ad quam hic videtur alludere Iupiter. Herculis autem Gallici & Mercurij catena prouerbiali specie vsurpatur ab autoribus, pro inuictæ eloquentiæ homine, quoquò velit linguæ lenocinio auditores rapere & transducere possit. Herculem verò eundem cum Mercurio existimauit Druidarum religio, & Aegyptiorum schola.* Υ Dic mihi.] *Aliud argumentum à simili.* Φ Euge significanter.] *Confutat similitudinem ex repugnantia per inuersionem.* X Considera

sidera verò.] *Subijcit exemplum doctorum.* ✝ Sardanapalus.] *Sardanapalus rex Ninivi Persicæ regionis, delicijs usque adeò effœminatus fuit, vt inter Eunuchos & puellas ipse puellari cultu desidere sit solitus. Dignum tali vita fuit epitaphium, quod incidi iussit in busto, vt refert Cicero:*

Hæc habeo quæ edi, quæq; exaturata libido
Hausit: ac illa iacent multa & præclara relicta.

Huic laterum tuendorum.] *Τοῖχοι, latera nonnunquam etiam πλάγια, aliàs πλευραὶ Græcis dicta. Sunt autem latera nauis, quæ sunt inter proram & puppim, sed id ex longitudine, non latitudine considerare debemus. Cic. de Orat. In nauigio; latera, carinæ, prora, puppis.* a a Hæc quidem ex voto.] id est, *secundo æstu. Momus deos incusat, quòd negligant res mortalium, sinentes eos veluti prono flumine quolibet ferri. Metaphora sumpta à nautis, quibus facilior cursus, cùm flumen; aut etiam maris æstus secundus est.* b b Audi iam sacram anchoram.] id est, *argumentum insolubile, & quam nulla machina perrupturus es, quamque nulla vi queas abrumpere. Metaphora est translata à nautis, qui maximam & validissimam anchoram sacram vocant, eamque tum demum mittunt, cùm extremo laborant discrimine. Ea vtimur, quoties ad extrema præsidia confugitur. Idem rursum vtitur in Fugitiuis, & iam vsus est in Apologia.* c c Hauddubié.] *Argumentum à signis, per hypotheticum syllogismum. Perstringit autem obiter Stoicum disputandi genus.* d d Ita profectò.] *Illusio à voce.* e e Ista quidem.] *Epilogus Timoclis per conuicia. Rursum autem ingenia istorum hominum notat, qui cùm per veritatem quod volunt efficere nequeant, tandem ad vim & contumelias confugiunt.* f f Graue passus est nihil.] *Menandri versiculus est satis notus, ad quem alluserunt Iustinian. in Institutionibus iuris de Actione iniuriarum loquens lib. 4. Hæc actio dissimulatione aboletur. Budæus Salmonio Macrino: Patiere igitur eam siue iniuriam, siue aliud quicquid est, mutua inter nos dissimulatione adoleri. Hermannus Buschius Pasiphilus:*

—ronchos, nec non ludibria turbæ
Nasutæ, & quicquid fingere liuor amat:

Dissi-

Dissimula. —. gg De Zopyro.] *Zopyrus Darij regis amicus erat, qui sibi nares & aures conscidit, & omne corpus flagris cruentauit, vt his argumentis Babylonijs fidem faceret, se Dario malè velle, à quo tam immaniter esset acceptus. Itaque Babyloniorum ciuitatem ingressus, eam Dario prodidit. Vnde Darium dixisse ferunt, se vnum Zopyrum integrum malle, quàm centum Babylonas capere. Et oblato malo granato, tantum optauit sibi Zopyrorum, quantum ibi granorum inesset: vt narrat Herodotus lib. 3. & Plutarchus in Apophthegmatis.*

ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΣΙΤΟΥ, ἢ τοῦ ὅτι τέχνη ἡ Παρασιτική.

DE PARASITO, siue quòd ars sit Parasitica.

Vincentio Obsopœo interprete.

ARGVMENTVM.

DIdascalici generis Dialogus, in quo contendit ac docet, Parasiticam artem esse, eamque omnium aliarum præstantissimam. Dispositio & series orationis plana est. Nam artem esse, principiò ex diffinitione artis ostendit, singulis eius partibus cum Parasitica comparatis, videlicet quoniam & sua ac certa principia habeat, exercitationeque & vsu constet, & ob finem vitæ vtilem, nempe voluptatem, exerceatur. Quòd autem voluptas vtilis vitæ finis sit, authoritate ac testimonio Homeri defendit. Et quòd his finis parasiticæ magis proprius quàm Epicureorum philosophiæ sit, comparatione studiorum, ac vitæ vtrorumque probat. Deinde verò hanc omnium aliarum artium præstantissimam esse, primùm in genere docet, collatis omnibus accidentibus, effectibus & causis aliarum artium, cum ijs

quæ

quæ huic arti accidunt. Postea seorsim etiam philosophiæ & rhetoricæ, & vtpotè artium cæterarum summis, ac maximè laudatis anteponit: Primùm, quia illæ incertæ, alijs aliter de illis sentientibus atque tradentibus, parasitica autem vbique eadem ac certa sit. Deinde quia nusquam reperiantur parasiti affectasse philosophiam aut rhetoricam: contrà autem parasiticam, rhetores ac philosophi plurimi. Postremò ab vsu eorum qui artes has sectantur & profitentur, duplici: videlicet, altero in bellis, altero in pace. Vbi ad vtrunque tempus philosophos & rhetores inutiles & ineptos esse, multis exemplis & rationibus docet: contrà autem, parasitos idoneos ac paratos maximè, idque ex Homero, & item ex historijs probat, addita etiam hypotyposi, qua parasitum ad prælium parantem & expedientem sese describit. Præterea & priuatam atque domesticam vtrorumque vitam inter se comparat, multò meliores atque etiam beatiores esse parasitos ostendens, quàm vel rhetoras vel philosophos. Sub finem ipsam artem ex locis finalibus commendat quoque, & ipsius nominis honestatem etymologia & analogia defendit.

ΤΥΧΙΑΔΟΥ ΚΑΙ Παρασίτου.

Ἰ ποτε ἄρα, ὦ Σίμων, οἱ μὲν ἄλλοι ἄνθρωποι, καὶ ἐπιδέξιοι καὶ δόλοι, τέχνην ἕκαστός τινα ἐπίστανται, δι' ἣς ἑαυτοῖς τί εἰσι καὶ ἄλλῳ χρήσιμοι· σὺ

TYCHIADES, Parasitus.

Vid tandem in causa est, Simo, quòd cùm alij homines, [a] siue serui sint siue ingenui, quisque artem quandam calleat, qua cùm sibi ipsi, [b] tum alijs sunt vtiles: tu verò

σὺ δ', ὡς ἔοικεν, ἔρχομαι δεῦρο ἐ-
χθές, διὸ οὐ ἄν τι ἢ αὐτὸς ἀπό-
νοιο, ἢ ἄλλῳ μεταδοίης; Πα.
πῶς τοῦ ἐρωτᾷς, ὦ Τυχιάδη, δε-
δίπω οἶδα· πάρω δὴ σαφέστε-
ρον ἐρωτᾶν. Τυ. ἔστιν κοῦ τινα
τυχχάνεις ἐπιστάμενος τέχνην,
οἷον μουσικήν; Πα. μὰ Δία.
Τυ. τί δ', ἰατρικήν. Πα. δεδίπω
τοῦτο. Τυ. ἀλλὰ γεωμετρίαν;
Πα. δεδαμῶς. Τυ. τί δ' ἐντοεω-
κήν; φιλοσοφίας μὴ γὰρ τοσοῦτον
ἀπέχεις, ὅσον καὶ κακία. Πα.
ἐγὼ μὴ, ἃ οἷόν τε ἦν, καὶ πλεῖστον
ὡς μὴ δοκεῖ τοῦτο καθάπερ
ἀγνοοῦντι, ὀνειδίσαι. φημὶ γὰρ
κακὸς εἶναι, καὶ χείρων, ἢ σὺ δο-
κεῖς. Τυ. ναὶ, ἀλλὰ ταύτας μὴ
ἴσως τὰς τέχνας ὀκνήσεις μαθεῖν
δεῖ μέγεθος αὐτῶν, καὶ δυσκολίαν
τῶν δὲ δημοτικῶν
τίνα, τεκτονικὴν ἢ σκυτοτο-
μικήν; καὶ γὰρ δὴ τάλλα οὕ-
τως ἔχει σοι, ὡς μὴ καὶ τοιαύ-
της ἂν δεηθῶμεν τέχνης.

tu verò quantum ego perspicio, nulli rei aut negocio intentus es, vnde aut tu aliquē fructū capereis, aut alteri benignè impertiēdo, adiumēto esse posis? PAR. *Quid hæc tua sibi vult interrogatio, ô Tychiade? nondum enim capio. proinde planiùs ac manifestiùs me interrogato.* TYC. *Est'ne aliqua ars, cuius tu sciēs & peritus es,* [c] *via delicet Musicæ?* PAR. *Non per Iouē.* TYC. *Quid autē,* [d] *Medicinæ?* PAR. *Ne illius quidē.* TYC. *Atqui* [e] *Geometriæ?* PAR. *Nequaquam.* TYC. *Quid autē, Rhetoricæ?* [f] *Nā à philosophiæ studio vsq; adeò abhorres, quantū ipsius vitij cōtagium à philosophia alienum est.* PAR. *Atq; etiā, si fieri potest, adde quiddā amplius. Proinde ne animum inducas hoc te mihi ignorantia exprobrare: fateor enim me ignauum esse, atque etiam tua opinione longè peiorem.* TYC. *Sanè, sed hæc fortasse artes propter illarum magnitudinem atque difficultatem non perdidicisti: at ex popularibus illis quā tandē tenes? num & architectonicā, aut sutrinā? Neq; enim ea est rerū tuarū conditio, vt nō talis alicuius artis egeas adminiculo.*

Πα. ὀρθῶς λέγεις, ὦ Τυχιάδη. οὐδὲ γὰρ τούτων οὐδαμῶς ἐπιστήμων εἰμί. Τυ. τίνων δ' ἄρας; Πα. τίνων; ὡς ἐγὼ οἶμαι γνωσόμενος, ἢν ἐμάθοις, καὶ σὲ ἐπαινέσειν οἶμαι. ἔργῳ μὲν ὅμως διατρεθοῦ φημι ἤδη, εἰ καὶ σοὶ λόγῳ οὐκ ἔχω εἰπεῖν. Τυ. τίνα τούτων; Πα. οὔπω μοι δοκῶ τοὺς περὶ τούτων ἐκμεμελετηκέναι λόγους. ὅστε ὅτι τέχνην μέν τινα ἐπίσταμαι, ὑπάρχει ἤδη σοι γιγνώσκειν. καὶ μὴ δῆτα τοῦτο χαλεπῶς μοι ἔχειν. λέγε τινὰ δή, αὖθις ἀκούσῃ. Τυ. ἀλλ' οὐκ ἀνέξομαι. Πα. τὸ γὰρ τέχνης παράδοξον ἴσως φανεῖ τοί σοι ἀκούσαντι. Τυ. καὶ μὲν δῆτα τοῦτο σπουδάζω μαθεῖν. Πα. ἀσαῦθις, ὦ Τυχιάδη. Τυ. μικδαμῶς, ἀλλ' ἤδη λέγε. εἰ μὴ πέρ ἄρα αἰσχύνῃ Πα. ἡ παρασιτική. Τυ. ἆρα εἰ μὴ μαίνοιτό τις, ὦ Σίμων, τέχνην ταύτην φαίη ἄν;

PAR. Rectè dicis, ô Tychiade. neq; enim vllam illarum calleo. TYC. Quam igitur aliam? PAR. Quam? Profectò, vt mea est opinio, generosam, quã & te, si perneueris, laudaturum planè existimo. Eandem verò opere, atq; reipsa, perpulchrè obire posse me dico, tametsi illam oratione explicare mihi non perinde promptum sit. TYC. Quam tandem dicis? PAR. Nondum mihi videor super illa orationes satis studiosè exercuisse. Quòd autem vnius alicuius artis non rudis sim, hoc planè iam nosse potes. Quare nihil est quòd hoc nomine mihi sies infensior. Quamcunque autem teneam, alio tempore audies. TYC. Verùm ego omnis moræ impatiens sum. PAR. Fortasse si audires, inopinata tibi ars mea videretur. TYC. Atqui propter hoc ipsum tanto impensius scire laboro. PAR. Alio tempore tibi exponetur, ô Tychiade. TYC. Nequaquam, sed iam quamcunq; tandẽ pernosti exponito, nisi adeò te pudeat. PAR. Parasiticam. TYC. Et quis ita vesani atq; dementis est animi, ô Simo, qui hanc artem esse prædicet?

PAR.

Πα. ἴσως. εἰ δὲ μοι μάνθανε δοκῶ τ' μηδεμίαν ἄλλην ἐπίστασθαι τέχνην, αὐτοῦ, ἀτίαν ἔνα μοι τοῦ μανίας δόκει, καὶ μὴ τῶν ἐγκλημάτων ἤδη ἄφεε· φασὶ γὰρ τοὺς δαίμονας ταύτῃ, τὰ μὴ ἄλλα χαλεπὰ ἐν οἷς ἔχουσι, παραιτεῖσθαι τῶν ἁμαρτημάτων αὐτοὺς, ὥσπερ διδάσκαλον, ἢ παιδαγωγὸν τούτων ἀναδεχομένου εἰς αὐτοὺς τὰς ἀτίας. Τυ. ἐκεῖν, ὦ Σίμων, ἡ παρασιτικὴ τέχνη ἐστί; Πα. τέχνη γὲ, καὶ γὰ ταύτης δημιουργός. Τυ. ἢ σὺ ἄρα παράσιτος; Πα. φάνυ ὀνείδισας, ὦ Τυχιάδη. Τυ. ἀλλ' ἐκ ἐρυθριᾶς, παράσιτον σαυτὸν καλῶν; Πα. ἐδαμῶς· αἰσχυνοίμην γὲ ἄν, εἰ μὴ λέγοιμι. Τυ. καὶ νὴ Δία, ὁπόταν σὲ βελόμεθα γνωρίζειν, τῶν ἐκ ἐπισταμένων τοῦ, ὅτι χρὴ σε μαθεῖν, ὁ παράσιτος, δηλονότι φήσομεν. Πα. πολὺ μᾶλλον τοῦ λέγοντός με, ἢ Φειδίαν

PAR. *Ego. Si verò ob hoc ipsum quòd aliam artem non teneam, tibi insanire videor, huius ipsius causam mihi putato fuisse insaniam, méque iam duriùs increpandi finem facito.* [i] *Aiunt enim hanc deam cùm aliàs difficilem esse habentibus, tum quòd delinquentes erratorum excusare soleat, quasi horum omnium magistram atq; authorē culpam vniuersam in se trāsferētem* TYC. *Ergo, Simo, Parasitica ars est?* PAR. *Sanè ars: atq; ego illius author & inuentor sum.* TYC. *Proinde tu parasitus es.* PARAS. *Tu quidem, Tychiade, probro me afficis.* TYC. *Atqui non erubescis te ipse Parasitum compellando?* PAR. *Sanè verò: puderet enim me nisi dicerem.* TYCH. *Atque per Iouem, si tibi notores esse velimus, erga alios te ignorantes, quod tibi nomen esse testabimur? num Parasitum te esse affirmabimus?* PAR. *Hoc nomine compellantes longè magis oblectabitis, quàm si* [k] *Phidiam*

λίαν ἀγαλματοποιόν· χάρω γὰρ τῇ τέχνῃ δόξαν τι κάλλον, ἢ Φειδίας ἔχαιρε τὸ Διΐ. Τυ. καὶ μὴν ἐκεῖνό μοι σκοπῶμεν πόθεν ἐστὶν γέλως πάμπολυς. Πα. τὸ ποῖον; Τυ. ἢ τὰς ἐπιστολὰς ἄνωθεν, ὥσπερ ἔθος, ἐπιγράφοιμεν Σίμωνι παρασίτῳ. Πα. ἢν μὲν ἂν ἐμοὶ μᾶλλον χαρίζοιο, ἢ Διΐωνι ἐπιγράφωμεν φιλοσόφῳ. Τυ. ἀλλὰ σὺ μὲν ὅπως χαρεῖς κἀμοὶ μὲν, δόξαν ἢ μικρόν μοι μέλλει σκοπεῖν εἰ δεῖ ἢ τῷ ἁπλῷ ἄγροικίαν. Πα. ἵνα μὴν; Τυ. ἢ ἢ τούτῳ τὰς ἁπλαῖς τέχνας ἐκκαλέσομεν, ὥστε ἐπειδὰν ποθάνῃ τάχιστα, ὁποία τις αὐτὴ τέχνη δοῦ, λέγαν, οἷον γραμματικὴ, ἰατρικὴ, παρασιτική. Πα. ἐγὼ μὲν, ὦ Τυχιάδη, πολὺ μᾶλλον τούτῳ, ἢ τινὰ ἑτέραν τέχνην φαίην ἄν. εἰ δέ σοι φίλον ἀκοῦσαι, ἢ ὅπως οἴομαι, λέγοιμι ἂν, καὶ πρὸ παντάπασιν ὤν, ὡς ἔφθην ἀπὼν, ἐπὶ τούτῳ παρεσκευασμένος δόξαν.

diam[k] statuarium me esse dixeritis. Quippe mea arte non minùs gaudio, quã ipse Phidias Ioue à se fabricato gauisus est. TYC. Atqui hoc mihi attẽtius considerãti, res pridicula pspecta est. PAR. Quæ nam? TYC. Si externè scribentes ad te in epistolis, hũc tibi adijciamus titulum: Simoni parasito. PAR. Atq inpẽsiùs mihi gratificaberis, quã si hoc titulo nobis scripseris, [m] Dioni philosophо. TYC. Quantũ tu quidẽ hac cõpellatione gaudere soleas, mihi parũ curæ est. Sed & aliud quiddã absurdi considerãdum venit. PAR Quòd nam? TYC. Num & hæc in aliarũ artium numero nobis recensenda sit, vt interrogante quopiã cuiusmodi artis sit, respõdeamus, veluti de grammatica aut rhetorica interrogati solemus, parasitica? PAR. Ego verò Tychiade, longè iustius hãc quã profiteor, quã vllã aliã artem dicendam esse contendo. Quòd si tibi iucundũ esse auditu, vt opinor fore, sententiã meã explicare non grauabor, quanquam ad hoc non admodum, vt antè dixi, præparatus aut instructus sum.

TYC.

Τυ. ἐ καὶ σμικρὰ δί, τοῖ ἀληθέσι διοίσει. Πα. ἴθι δὴ, πρῶ. ζον περὶ τῆς τέχνης, εἴ σοι δοκεῖ, ἤ τίς ποτε ὅσα τυγχάνει, τῷ γένει σκοπῶμεν. ὅτωσὶ γὰρ ἀπακολουθήσαμεν ἂν καὶ τοῖς μαθ' ἕδεσι τέχναις, ἔπερ ἄρα ὀρθῶς μετέχοιμεν αὐτῆς. Τυ. τί ποτ' ἔν ὄν τέχνη ὡς ἐπίστασαι; Πα. πάνυ μὲν ὄν. Τυ. μὴ ζόνιον ὤκνει λέγειν αὐτεῖν, ἔπερ οἶσθα. Πα. τέχνη ὄν, ὡς ἐγὼ διεμνημονεύω σοφοῦ τινος ἀκούσας, σύνημα ἐγκαταλήψεων ἐγγεγυμνασμένων, πρός τι τέλος εὔχρηστον τῶν ἐν τῷ βίῳ. Τυ. ὀρθῶς ἐκείνο γε ἀπόντος, οὕτος ἀπεμνημόνευσας. Πα. ἐ δὲ μὴ τέχοι τούτων ἁπάντων ἡ παρασιτικὴ, τί ἂν ἄλλο, ἢ καὶ αὐτὴ τέχνη εἴη; Τυ. τέχνη γὰρ ἔπερ ἔτως ἔχοι. Πα. φέρε δὴ, μαθ' ἕκαστον ζοῖς τῆς τέχνης εἴδεσιν ἐφαρμόζοντες τῷ παρασιτικῷ, ἐ σωάδει, σκοπῶμεν, καὶ ὁ περὶ αὐτῆς λόγος· ἀπὰ

TYC. *Tametsi sint exigua, veritate tamen præcellent.* PAR. *Age, sub initium artem ipsam, quo finitionis genere describatur, ad calculos expendendam reuocemus.* [n] *Ad hunc enim modum speciatim, & aliis artibus pensitandis, assequemur, num & hanc rectè teneamus.* TYC. *Quid ergo ars est, vt compertum habeas?* PAR. [o] *Ars est, vt ego memoria teneo, quodam sapiente viro audito, præceptionum exercitarum comprehensio, ad vnum exitum vitæ vtilem pertinentium.* TYC. *Rectè sanè illius auditi verba commeministi.* PAR. *Iam si horum omnium particeps est Parasitica, consentaneum est & hanc nihil aliud quàm artem habendam esse.* TYC. *Ita profectò ars habenda est, si quidem hæc ita se habuerint.* PARAS. *Age iam singillatim ad omnes artis species parasiticam accommodantes, num oratio illi consonet, considerabimus:*

ἀλλὰ μὴ, καθάπερ αἱ πονηραὶ χύτραι διακρουόμεναι, μὴ σαπρὸν ἀφθέγγηται. διὰ τοίνυν ἐν καὶ τοῦτο, ὥσπερ καὶ πᾶσαν τέχνην, σύνημα ἐγκαταλήψεσθαι πρῶτον μὲν τὸ δοκιμάζειν καὶ διακρίνειν, ὅστις ἂν ἐπιτήδειος γένοιτο πρέφειν αὐτὸν, καὶ οὕτω παρασιτεῖν ἀρξάμενος, ἐκ ἂν μεταγνοίοι. εἶτ μὲν ἀργυρογνώμονα τέχνην τινὰ φύσομεν ἔχειν. εἴπερ ἐπίσταται διαγιγνώσκειν τά τε κίβδηλα τῶν νομισμάτων, καὶ τὰ μέτριον δὲ ἄνευ τέχνης διακρίνειν τόν τε κίβδηλον τ ἀνθρώπων, καὶ τὸν ἀγαθὸν, καὶ ταῦτα, ὥσπερ τῶν νομισμάτων, καὶ τῶν ἀνθρώπων φανερῶν ὄντων; αὐτὰ μόνα ταῦτα καὶ ὁ θεῖος Εὐριπίδης καταμέμφεται λέγων, Ἀνθρῶν δ' ὅτῳ χρὴ τὸν κακὸν διειδέναι, Οὐδείς χαρακτὴρ ἐμπέφυκε σώματι. ὦ δὴ καὶ μείζων ἡ τοῦ παρασίτου τέχνη πέφυκεν εἴ γε καὶ τὰ τῶν ἀδήλα καὶ ἀφανῆ μᾶλλον

sed non quemadmodum ᵖ ollæ vitiosæ dum pulsantur, ne malignè resonet. Oportet itaq; & hanc quemadmodum omnes artes præceptionum inuentionem in se complecti. Principiò enim præuidere atq; discernere quis aptus & accommodatus sit eum alere: atq; ita facto parasitandi exordio, haudquaquam pœniteat. Aut dicemus ¶ argentarios seu numularios artem quandam habere, qua norint adulterina nomismata à probis sagaciter deprehendere: hunc aũt citra artis adminiculũ discernere posse ᵗ adulterinos homines & probos, præsertim cùm veluti nomismata, hominum mores cuiusmodi sint, non statim pateant. Eadem hæc & sapiens reprehendit Euripides, dicens:

At quo malus noscendus est mortalibus,
Innatus est nulli character corpori.

Ex quo & multò præclarior

Parasiti ars esse ostẽditur, qui res ita obscuras, & abditas magis

λον τῆς μαντικῆς γνωείζατε, καὶ οἶδε. τὸ δὲ γε ἐπίσαθαι λόγους λέγειν ἐπιτηδείους καὶ πράγματα πράττειν, δι' ὧν οἰκειόσεται καὶ ὀνόσαζον ἑαυτὸν τῷ τρέφοντι ἀφελέξει, ἆρ' ὃ συνέσεως καὶ καταλήψεως ἐρρωμένης εἶναί σοι δοκεῖ. Τυ. καὶ μάλα. Π. τὸ δὲ γε ἐν ταῖς ἑστάσεσιν αὐτοῖς, ὅπως παντὸς ἐπέλθοι πλέον ἔχων, καὶ παρεσκευασμένος τὸν μὲν τῷ αὐτῷ αὐτῷ κεκτημένος τέχνῃ, ἄνευ τινὸς λόγου καὶ σοφίας πλάττεσθαι οἴει; Τυ. ὀλιγῶς. Πα. τί δέ, τὸ ἐπίσαθαι τὰς ἀρετὰς καὶ κακίας τῶν ὄψων, καὶ τῶν σιτίων πολυπραγμονεῖν, ἀτέχνου τινὸς εἶναί σοι δοκεῖ; καὶ ταῦτα, τὸ γενναιοτάτου Πλάτωνος ὅτι σὺ λέγοντος, τοῦ μέλλοντος ἑστιάσεσθαι, μὴ μαγειρικοῦ ὄντος, σκοπαζομένης βοίνης ἀκριβεστάτης εἶναι, ὅτι γε μὴ ἐκ καταλήψεως μόνον, ἀλλὰ

gis quàm vaticinandi peritia perspicit & cognoscit Nosse verò sermones proferre accommodos, eaque facere per quæ in familiaritatem adiungitur, quibus semet quàm beneuolentissimum suo alumno esse ostensurus sit, nunquid non singularis intelligentiæ, atq; inuentionis vehementissimæ tibi documentũ esse videntur? TYC. Admodũ. PAR. Porrò autẽ in ipsis cõtiuijs vt abeat per omnia plus habẽs, eosq; exuperans qui eam artem sua negligentia sibi non parauerunt, an hoc citra rationem & singularem sapientiam Parasitum facere posse arbitraris? TYC. Nequaquã. PAR. Quid autem? nosse obsoniorum ciborumq; virtutes & vitia, num tu rudis & indocti cuiuspiam curiositatem esse existimas? præsertim Platone generosissimo ita dicente: [s] Qui

conuiuas epulis accepturus est, nec rei coquinariæ scientiam habuerit, eius in adornando conuiuio pertenue est iudicium. Quod autem Parasitica non cognitionem solam,

ἀπὰ συγγεγυμνασμένης δεῖν ἡ παρασιτικὴ, μάθοις ἂν ἐνθένδε ῥᾳδίως. οὐ γὰρ τῶν ἄλλων τεχνῶν καταλήψεις, καὶ ἡμέρας καὶ νύκτας, καὶ μῆνας καὶ ἐνιαυτὸς πολλάκις ἀσυγγύμνασοι μένουσι, καὶ ὅμως οὐκ ἀπόλλυνται παρὰ τοῖς κεκτημένοις αὐτέχνοι· οὐ δὲ τὸ παρασίτου καταλήψεις, εἰ μὴ καθ' ἡμέραν εἴη ἐν γυμνασίῳ ἀπόλλυσιν ὁ μόνον, οἶμαι, τὴν τέχνην, ἀπὰ καὶ αὐτὸν τὸν τεχνίτην τὸ χρῆμα τῶν τέλος τέλος ἐνέχειρον τῷ βίῳ, μὴ καὶ μανίας εἶναι δοκεῖν; ἐγὼ γὰρ τὸ φαγεῖν καὶ πιεῖν δεῖν ἀναγκαιότατον ἡγοῦμαι ἐν τῷ βίῳ ὄν, δεῖξαι γε ἄνευ τούτου εἰς. Τυ. πάνυ μὲν οὖν. Πα. καὶ μὴν δεῖ τοιοῦτόν τι δεῖν ἡ παρασιτικὴ, ὁποῖον τὸ κάλλος, καὶ ἡ ἰσχὺς, ὥστε τέχνην μὲν μὴ δοκεῖν αὐτὴν, δυνάμειν δὲ τινα τοιαύτην. Τυ. ἀληθῆ λέγεις. Πα. ἀπὰ μὴν τοι δεῖ ἀτεχνία εἶναι· ἡ γὰρ ἀτεχνία δεῖπωτε δεῖν κατορθοῖ τῶν κεκτημένων. φέρε

sed exercitationem quoque sibi vendicet, inde perdiscet facilimè, quoniam aliarum artium cognitiones, & dies & noctes, & menses & annos sæpenumerò inexercitatæ permanent, non tamen artes ipsæ apud possidentes depereunt. At verò Parasiti cognitiones nisi quotidie in vsu sint atq; exercitio, perdunt non artem solam, vt opinor, sed ipsum quoq; artificem. Parasiticæ verò vtilitatem ad vnum aliquem vitæ exitum tendentem, vereor ne insaniæ sit perquirere. Ego verò quàm edere & bibere, in vita mortalium nihil inuenio vtilius aut præstantius, & citra quod vita non potest subsistere. TYCH. Maximè PARAS. Atqui ne eiusmodi quidem res est parasitica, cuiusmodi pulchritudo est, aut fortitudo, vt ars nulla esse videatur, sed quædam vis atq; potẽtia. TYC. Veradicis. PARAS. Verùm neque arte caret. Quod enim arte caret, nullo modo possidenti est conducibile. Age

enim

ῆν, εἰ ἐπιτρέψας σὺ σαυτῷ ναῦν ἐν θαλάττῃ, καὶ χειμῶνι, μὴ ἐπισάμῳ καὶ κυβερνᾶν, σῶς ἂν; Τυ. οὐχ ὅτω. Πα. τί δέ ποτε, εἰ τῷ μὴ ἔχειν τέχνιν, δι' ἣς διωήσεται σώζειν ἑαυτόν; Τυ. καὶ μάλα. Πα. ὀνκοῦν καὶ παράσιτος ἀπὸ τῆς παρασιτικῆς, ἅπερ ἐγὼ ἀτεχνία, ἂν ἀν ἐσώζετο; Τυ. ναί. Πα. ὀνκοῦν τέχνη σώζεται, ἀτεχνία δὲ οὔ; Τυ. πάνυ μὲν οὖν. Πα. τέχνη ἄρα ἐστὶν, ἡ παρασιτική. Τυ. τέχνη, ὡς ἔοικε. Πα. καὶ μὴν κυβερνήτας μὲν ἀγαθοὺς, καὶ ἡνιόχους τεχνίτας, ἐκπεσόντας τῶν δίφρων οἶδα ἐγὼ πολλάκις, τοὺς μὲν ἔξω τριβέντας, τοὺς δὲ καὶ πάμπαν διαφθαρέντας παρασίτους δὲ ναυάγιον ὁδὲ εἷς ἔχει τοιοῦτον εἰπεῖν. ὀνκοῦν εἰ μήτε ἀτεχνία ἐστὶν ἡ παρασιτικὴ, μήτε δυνάμεις, σύστημα δέ τι, καὶ ἐκ καταλήψεων γεγυμνασμένων, τέχνη δημοσίᾳ δεῖ ὁμολογεῖται ἡμῖν σήμερον. Τυ. ὅδε ἐκ τούτου ἐκάλω.

enim si tibi ipse nauim in mari commisisset fluctibus atque procellis ingruentibus, gubernandi imperito, num euasurus es incolumis? TYC. Minimè gentium. PAR. Quid tandem obstat? an quòd arte careas, cuius ope te ipse seruare potuisses? TYC. Sanè verò. PAR. Proinde arte seruamur, imperitia verò non item. TYC. Admodum. PAR. Ergo Parasiticã artem esse constat. TYC. Artem profectò, quantum apparet. PAR. Atque gubernatores quidem præclaros, & aurigas eximios de curru non rarò delapsos esse comperi, ac nonnullos illorum luxatos atque delumbatos, porrò nonnullos prorsus extinctos: cæterùm Parasiti naufragium nullus est qui possit producere. Proinde si neque abarte remota est Parasitica, neque facultas est aliqua, comprehensio autem præceptionum exercitarum: eandem artem esse hodie nobis fatendum est. TYC. Quantum quidẽ ex hoc coniecturam facio.

ἀλλ' ἐκεῖνο, ὅπωτ ἡ ὅρον ἡμῖν τινα γενναῖον ἀφοῦ τῆς παρασιτικῆς. Πα. ὀρθῶς σύ γε λέγων· δοκεῖ γὰρ δή μοι ὅτως ἂν μάλιστα διωρίσθαι, παρασιτική ἐστι τέχνη ποτέων καὶ βρωτέων, καὶ τῶν δεῦρ τούτων λικτέων. τέλος δὲ αὐτῆς τὸ ἡδύ. Τυ. πείρωγέ μοι δοκεῖς ὁρίσασθαι τὴν σιωπῶν τέχνην. ἀλλ' ἐκεῖνο σκόπει, μὴ πρὸς ἐνίους τῶν φιλοσόφων μάχη σοι περὶ τοῦ τέλους ᾖ. Παρα. ἡ μὴν ἀπόχρη γε, ἔπειτ' ἔσται τὸ αὐτὸ τέλος εὐδαιμονίας καὶ παρασιτικῆς. φανεῖται δὲ ὅτως· ὁ γὰρ σοφὸς Ὅμηρος, τὸν τοῦ παρασίτου βίον θαυμάζων, ὡς ἄρα μακάριος, καὶ ζηλωτὸς ἐστι μόνος· Οὐ γὰρ ἐγώγε τι, φησί, τέλος χαριέστερον ἔμμεναι, Ἢ ὅταν εὐφροσύνη μὲν ἔχῃ κατὰ δῆμον ἅπαντα, Παρὰ δὲ πλήθωσι τράπεζα σίτου, καὶ κρεῶν, μέθυ δ' κρητῆρος ἀφύσσων Οἰνοχόος φορέῃσι, καὶ ἐγχέῃ δεπάεσσι.

Sed in hoc tibi vigilandum esse intelligis, vt u *finē aliquē generosum Parasiticæ nobis attribuas.* PAR. *Rectè sanè dicis. videtur autē hac finitione potissimūm explicari posse: Parasitica ers est ciborū atq; potuum, & sermonum qui horū conquirendorum gratia dicendi sunt, cuius finis est voluptas.* TYC. *Videre mihi tuā artem præclarè definisse. Illud tamen etiam atque etiam cōsidera, ne aduersus philosophos aliquos* x *de fine tibi oriatur pugna atque contentio.* PAR. Y *Atqui abundè sufficit hunc esse finem & felicitatis, & Parasiticæ: neque aliter apparet. Siquidem Homerus ille sapiens Parasiti vitam admirans tanquam solam beatam atq; felicem, ita inquit:*

Haud ego finem vllum meliorē vltrà arbitror esse,
Quàm si mente omnis populus lætetur ouanti:
Iuxtà autem mensæ sint pane cibisq; repletæ,
Atq; pocillator dulce è cratere falernum
Fundens, distribuat per pocula parua bibendum.

Iam

καὶ ὡς ὄχ' ἱκανῶς ταῦτα θαυμάζων, μᾶλλον τὸν αὐτὸν γνώμην ποιεῖ φανερωτέραν, εἰς λέγων, Τοῦτό τί μοι κάλλιστον ἐνίφρισιν ἄδολα δῶν. ὄχ ἕτερόν τι, ἐξ ὧν φησίν, ἢ τὸ παρασιτεῖν εὐδαιμονεῖν νομίζων. καὶ μὴν ὀλίγῳ τυχόντι ἀνδρὶ πιστεύεται τοῦτο τὸν λόγον, ἀλλὰ τῷ σοφωτάτῳ τῶν ὅλων. καίτοι γε εἴπερ ἐβούλετο Ὀδυσσεὺς τὸ κατὰ τὸν Στωϊκὸν ἐπαινεῖν τέλος, ἐδύνατο ταυτὶ λέγειν, ὅτι τὸν Φιλοκτήτην ἀνήγαγεν ἐκ τῆς Λήμνου, ὅτι τὰ Ἴλιον ἐξεπόρθησεν, ὅτι τοὺς Ἕλληνας φόνους καθέστηκεν, ὅτι εἰς Τροίαν εἰσῆλθεν, ἑαυτὸν μαστιγώσας, καὶ κακὰ, καὶ Στωϊκὰ ῥάκη ἐνδύς, ἀλλὰ τότε οὐ εἶπε τοῦτο τὸ τέλος χαρίεστερον. ἀλλὰ μὴν καὶ ἐν τῷ τῶν Ἐπικουρείων βίῳ γεγονόμενος αὖθις, παρὰ τῇ Καλυψοῖ, ὅτι αὐτὸν ἐπῆρχεν ἐν ἀργίᾳ τε βιοτεύειν, καὶ τρυφᾶν, καὶ βινεῖν τὸν Ἀτ-

Iam quasi parùm cumulatè hæc admiraretur, sentẽtiam suam longè pleniorem apertioremq; hisce verbis facit, perfestiuè subijciens:

Hic finis nobis pulcherrimus esse videtur.

Haud aliud ex ijs, beatum ac felix, quàm parasitari existimans. [2] *Sedenim hæc verba non cuilibet è vulgo attribuit, verùm omnium sapientissimo. Et sanè si Vlyssi fuisset in animo Stoicos secuto laudare finem virtutem, potuisset illud dicere quando* A *Philocteten ex Lemno adduxit, quando Troiam subuertit, quando* B *Græcos fugam adornantes compescuit atque detinuit, quando Troiam ingressus est, se ipse* C *indecoris vulneribus flagellatum afficiens, ac sordido & planè Stoico indumento amictus. At tunc huius pulcherrimi finis nusquam commeminit. Cæterùm ne tunc quidem cùm in Epicureorum vita constitutus apud venustissimam Calypso versaretur, illique liceret in otio voluptuosè & molliter viuere, ac in omnibus delicijs Atlantidis*

λαντ᾽ θυγατέρα, καὶ κινεῖν πάσας τὰς λάας κινήσεις, ὅδε ποτὲ εἶπε τοῦτο τὸ τέλος χαριέστερον, ἀπὸ τὸν τῶν παρασίτων βίον. ἐκαλοῦντο δὲ δατυμόνδοι, οἱ παράσιτοι τό τε πῶς ἂν λέγοι; πάλιν γὰρ ἄξιον ἀναμνησθῆναι τῶν ἐπῶν. ὁδὶ γὰρ οἷόν τι ἀκούειν αὐτῶν, μὴ πολλάκις λεγομένων, Δατυμόνδοι κατέμψοι ἐξέης. καὶ, Παραπλήσωσι τράπεζαι σίτου καὶ ἐρετῶν. ὅ γε μὲν Ἐπίκουρος σφόδρα ἀναισχύντως ὑφελόμενος τὸ παρασιτικῆς τέλος, τῆς ἐπ᾽ αὐτὸν εὐδαιμονίας τέλος αὐτὸ ποιεῖ. καὶ ὅτι κλοπὴ τὸ πρᾶγμά ἐστι, καὶ ὑδὲν Ἐπικούρου. μέλει τὸ ἡδὺ, ἀπὸ τῶν παρασίτου, ὅ τι μάθοις ἄν. ἔγωγε ἡγοῦμαι τὸ ἡδὺ, πρῶτον μὲν, τὸ τῆς σαρκὸς ἀόκλητον, ἔπειτα τὸ μὴ θορύβου καὶ ταραχῆς πλὴν ψυχῆς ἐμπεπλῆσθαι. τούτων τοίνυν ὁ μὲν παράσιτος ἑκατέρων τυγχάνει, ὁ δὲ Ἐπικούρας

lantidis lectum conscendere, neq; non rebus quas animi libido ferebat, indulgere: illius pulcherrimi finis memor est, sed cùm apud Phæacas parasitum ageret. Vocabantur autem nunc temporis parasiti Dætymones. Quomodo enim dicit? Dignum enim est vt iterum atque iterum suauissimorum versiculorum recordaremur. neque enim ad satietatem audiri possunt, nisi sæpiùs repetentur:

Dætymones sedeant ex ordine.

Et:

Iuxta mensæ adsint epulis & carne repletæ.

D Porrò Epicurus nimiùm impudenter hunc finem detractum parasiticæ, ad felicitatem suam detorsit. Quòd autem hæc res non absit à furto, quódque Epicuro voluptas nihil curæ sit, sed parasito, ita potes colligere. Ego voluptatem existimo primùm tranquillum statũ corporis: deinde neq; mentem vlla perturbatione aut molesta cura, onerari. Horum vtrunque parasitus assequitur, Epicurus

κέρας ἀλλ' θατέρου. ὁ γὰρ ζη-
τῶν περὶ σχήματος γῆς, καὶ
κόσμων ἀπειείας καὶ μεγέθους
ἡλίου, καὶ ἀριθμάτων, καὶ πρώ-
των στοιχείων, καὶ περὶ τῶν
θεῶν εἴτε εἰσὶν, εἴτε οὐκ εἰσὶ,
καὶ περὶ αὐτοῦ τέλους ἀπο-
πολεμῶν, καὶ διαφερόμενος
πρός τινας, οὐ μόνον ἐν ἀν-
θρωπίναις, ἀλλὰ καὶ ἐν κοσ-
μικοῖς δεινὸν ἀγωνίσεσιν. ὁ δὲ
παράσιτος, πάντα καλῶς
ἔχειν οἴομενος, καὶ πεπισευ-
κὼς μὴ ἄλλως ταῦτα ἔχειν ἀ-
μείνων, ἢ ἔχει, μετὰ πολλῆς
ἀδείας καὶ γαλήνης ἀδιαφόρ-
τοῦ, ἰσθίει, καὶ κοιμᾶται ὕ-
πνιος, ἀφεικὼς τὸς πόδας
καὶ τὰς χεῖρας, ὥσπερ Ὀδυσ-
σεὺς ἐπὶ τῆς σχεδίας ἀρ-
πάζων οἴκαδε. καὶ μὴν οὐχὶ
κατὰ ταῦτα μόνον ὀδὶν πε-
σόκε τὸ ἡδὺ τῷ Ἐπικούρῳ,
ἀλλὰ καὶ κατ' ἐκεῖνα. ὁ
γὰρ Ἐπίκουρος οὗτος, ὅστις
ποτὲ ἦν ὁ σοφὸς, ἤτοι φα-
γεῖν

curus autem ne alterutrius quidem fit particeps. Etenim cùm curiosè satis de habitu terræ, de infinitis mundis, de magnitudine Solis, atq; distantijs, de primis elementis atq; etiam de dijs, siue sint siue non sint, deqùe ipso fine perurstigans, nunquam non digladiari soleat semper cũ aliquibus contentiosè dissidens: non humanis solùm sed & mundanis vexationibus atteritur atque consumitur. At parasitus horum omnium securus, omnia bene se habere existimans, credensq; hæc meliori loco esse non posse quàm sint, cum multa securitate & animi tranquillitate, nullo istiusmodi nugarum scrupulo illi facessente negocium, edit suauissimè, ac dormit supinus, E porrectis & manibus & pedibus quemadmodum Vlysses rate ad patriam nauigans. Atqui non propter illa tantùm nulla in re Epicurus voluptatis potitor, sed etiam propter hæc Quippe Epicurus ille quicunque tandem fuerit ille sapiens, aut habet

quod

γῆν ἔχει, ἢ οὔ. εἰ μὲν οὐκ ἔχει, οὐχ ὅπως ἡδέως ζήσεται, ἀλλ' οὐδὲ ζήσεται. εἰ δὲ ἔχει, ἔστι παρ' ἑαυτοῦ, ἔστι παρὰ ἄλλου. εἰ μὲν οὖν παρ' ἄλλου τὸ φαγεῖν ἔχει, παράσιτός ἐστι, καὶ οὐχ ὡς λέγει· εἰ δὲ παρ' ἑαυτοῦ. οὐχ ἡδέως ζήσεται. Τυ. πῶς οὐχ ἡδέως; Πα. εἰ γὰρ ἔχοι τὸ φαγεῖν παρ' ἑαυτοῦ, πολλὰ τοί, ὦ Τυχιάδη, ὡ τοιούτῳ βίῳ παρακολουθεῖν ἀνάγκη, καὶ ἄθρει πόσα δεῖ τὸν μέλλοντα βιώσεσθαι καθ' ἡδονὴν, τὰς ἐγγινομένας ὀρέξεις ἁπάσας ἀναπιμπλῶν, ἢ τί φῄς; Τυ. καὶ μοὶ δοκεῖ. Πα. ὀκνῶν ὦν μὲν σύχνα λειτουργήσῃ ἴσως τοῦτο παρέχει, τῷ δ' ὀλίγα νὴ μὴ δὲν, ἀκέτι· ὅτι πλούσιος οὐκ, ἂν σοφὸς γένοιτο, οὐδὲ ἐφικνοῖτο τοῦ τέλους, λέγω δὲ τοῦ ἡδέος. ἀλλ' οὐδὲ μὴν ὁ πλούσιος, ὁ παρὰ δ' οὐσίας ἀφθόνως τοῖς ἐπιθυμίαις

quod edat, aut non. Sinon, ille quidem voluptuosè viuet minimè: imò ne viuet quidè. Sin aut habuerit, habebit aut à seipso, aut ab alio. Itaque si ab alio quod edat habuerit, parasitus est & ille, & non is quem se superbè venditat. Sin à seipso, voluptuosè non viuet. TYC. Quomodo verò non voluptuosè? PAR. Si enim suppetiuerit illi apud seipsum victus copia multa, ô Tychiade, eiusmodi vitam consequi necesse est. Vide verò qualia: oportet enim eum qui voluptate duce molliter & delicatè victurus est omnibus incidentibus cupiditatibus abundè indulgere. Aut quid tu ais? TYC. Et mihi idem videtur. PAR. Proinde ei qui rei familiari ampliter instructus est, fortasse vnde libidinem suam expleat, non ægrè suppetet: atqui æstiuè atque tenuiter munitus erit opibus, illi harum rerum potiundi nulla supererit copia. Itaque si pauper fuerit Epicurus, sapiens esse non potest, neque vnquam voluptatis finem sibi propositum consequetur. Sed ne diues quidem copiosæ pecuniæ dominus, cui per facultates suas cupiditatibus

μίσας χορηγῶν, ἀλωήσεται τοῦ λιφιπίσθου. τί δὴ ποτε; ὅτι πᾶσα ἀνάγκη, ἢ ἀναλίσκουσα τὰ ἑαυτοῦ πολλοῖς περιπίπτειν ἀηδίαις. τοῦ μὲν, ὦ μωγάρω κακῶς σκευάσαντι τὸ ὄψον μαχόμενον, ἢ ἃ μὴ μάχοιτο, φαῦλα παρὰ τοῦτο ἡδίοντα τὰ ὄψα, καὶ τοῦ ἡλίου ὑπερᾶν· τοῦτο δέ, ὦ οἰκονομοῦντι τὰ καλὰ τῶν οἰκίαν, ἃ μὴ κακῶς οἰκονομοῖν, μαχόμενον. ἢ ἐχ ὅτω; Τυ. νὴ Δία κἀμοὶ δοκεῖ. Πα. ὦ μὲν Επικόρω πάντα ξυμβαίνειν ἀνὸς, ὥστε ἐδέποτε τοῦξεται τοῦ τέλους· ὦ δὲ παρασίτω ὅτι μάγειρός ὄειν, ὦ χαλεπαίνει, οὔτε ἀγρὸς, οὔτε οἰκονόμος, οὔτε ἀργύρια· ὑπὲρ ὧν ἀχλοῦμεν ἀχθεσθαίη, καὶ πάντα ἔχει, ὥστε καὶ φάγοι, καὶ πίοι μόνος οὕτος ὑπὸ μηδενὸς, ὧν ἐκείνος ἀνάγκη, ἐνοχλούμενος.

tatibus prolixè suppeditare atque inseruire promptum est, præfixum voluptatis finem nanciscetur. Quid ita tandem? Propterea quòd necesse sit eum qui sumptum de suo fecerit, in multas atque adeò odiosas illabi molestias. Iam enim illi cum coco rixandum erit, quòd parum opiparè atque apparatè edulia adornauerit. Aut si citra rixam coci negligentiam dissimulanter habuerit, tum ferculis inconditis, & minimè delicatis vescitur, ac per hoc sperata voluptate priuatur. Aut iam illi cum domus præfecto rem familiarem indiligenter accurante dilitigandum est. An verò hæc ita se non habent? TYC. per Iouem idem quoque mihi videtur. PARAS. Hæc ergo omnia vt Epicuro accidant necesse est. itaque nunquam voluptatis fine miser ille potietur. At verò parasito neque cocus est vllus, cui propter incuriam irasceretur, neque ager, neque villicus, neque argentum, quorum nomine famuli excusationem perferens doleret: & tamen omnia habet, vt edat & bibat, soli illi nulla re existente qua vt Epicurus perturbaretur.

Iam

ἀπ' ὅτι μὴ τέχνη ὄντων ὑπα-
ρασιτικὴ, μόνον τούτων, καὶ τῶν
ἄλλων ἱκανῶς διδακτὰ ποι-
πόν ὅτι καὶ ἀείσιν, δακτύλον, καὶ
τοῦτο ὀλίγ' ἁπλῶς, ἀπὸ πρῶτον
μὲν, ὅτι κοινῇ πασῶν διαφέρει
τῶν τεχνῶν, ἔπειτα, ὅτι καὶ ἰδίᾳ
ἑκάστης. κοινῇ μὲν ὂν ἁπασῶν
ἔτω διαφέρει· πάσης γὰρ τέχνης
ἀνάγκη, πολλὰς μάθησιν,
πόνον, φόβον, πληγὰς, ἅπερ οὐκ
ἔστιν ὅστις οὐκ ἂν ἀπόφαιτο· ἐκεῖ-
νον δὲ τὸν τέχνιον, ὡς ἔοικε,
μόνον ἔξεστι μαθεῖν ἄνευ πόνου.
τίς γὰρ ἀεὶ δάκρυσι τοῦ ἀπῆλ-
θε κλαίων, ὥσπερ τινὰς ἐκ τῆς
διδασκαλείας ὁρῶμεν; τίς
δ' ἐπὶ δεῖπνον ἀπιὼν, ὤφθη
σκυθρωπὸς, ὥσπερ οἱ ἐς δι-
δασκαλεῖα φοιτῶντες; καὶ
μὴν ὁ παράσιτος, ἑκὼν αὐ-
τὸς ἐπὶ δεῖπνον ἔρχεται, μέ-
λιτι ἐπιθυμῶν τῆς τέχνης. οἱ
δὲ τὰς ἄλλας τέχνας μανθά-
νοντες, μισοῦσιν αὐτὰς, ὅτι

Iam quòd ars sit parasitica, & ex his iam dictis, atq; alijs satis superq; ostensum est. F Reliquũ est, vt planũ faciã quàm sit etiã omnium optima: & hoc quidẽ non simpliciter, sed primùm declarabo quàm communiter omnes alias artes G sua anteire soleat præstantia: deinde quàm etiã priuatim præcellat cæteras. Communiter ad hunc modum præstat alijs H Etenim vniuscuiusque artis studium, discendi adducere laborem, timorem ac verbera necesse est, quæ qui non deprecetur, nullus vnquam inuentus est. Hanc verò artem cuius ergo professor sum solam, vt videtur, licet sine labore perdiscere. Quis enim vnquam à conuiuio flẽs digressus est, veluti quospiam videmus puerulos à præceptoribus discedere? Quis proficiscens ad conuiuium, vnquam tristis atque seuerus conspectus est, quemadmodum illi qui ludos literarios frequentare solent? Atqui parasitus sua sponte, atque adeò volens ad cœnam vadit, artis consequendæ omnium cupidissimus. Cæteri verò qui alijs artibus perdiscendis nauant operam, easdem prosequuntur

ἔνιοι δι' αὐτὰς ἀφδιδράσκουσι. τί δὲ, οὐ διακεῖνο ἐννοῆσαί σοι δεῖ, ὅτι καὶ τοὺς ἐν ἐκείναις ταῖς τέχναις πονοῦντας, οἱ πατέρες καὶ μητέρες τούτοις τιμῶσι μάλιστα, οἷς καθ' ἡμέραν καὶ τὸν παράσιτον, καλῶς νὴ Δία ἔγραψεν ὁ παῖς λέγουσιν, δότι αὐτῷ φαγεῖν· οὐκ ἔγραψεν ὀρθῶς, μὴ δότι. ὅτω τὸ πρᾶγμα καὶ ἔντιμον, καὶ ἐντιμοτέρα μέγα φαίνεται. καὶ μὴν ἃ ἄλλαι τέχναι τὸ ὕστερον τοῦτο ἔχουσι, μετὰ τὸ μαθεῖν καὶ τοὺς καρποὺς ἡδέως ἀπολαμβάνουσι· πολλοί γε, καὶ ὄρθι' οἰμῶξ ἐς αὐτό. ἡ δὲ παρασιτικὴ, μόνη τῶν ἄλλων, ἀνθὺς ἀπλαύει τῆς τέχνης ἐν αὐτῷ τῷ μανθάνειν, καὶ ἅμα τι ἄρχεται, καὶ ἐν τὸ τέλη ἐστίν. ἃ μέν τοι τῶν ἄλλων τεχνῶν, ὅ τινες, ἀλλὰ πᾶσαι, ἐπὶ μόνῳ τῷ τρο-

φῷ

quuntur odio, ita vt nonnulli aufugientes, artes suas summa detestatione repudient. Et cur non hoc quoq; considerandum tibi venit, quòd eos qui in alijs artibus fecissent aliquod operæpretium, parentes I his potissimùm honorare solent, quibus parasitum quotidie cohonestant? Elegantes, ita me Diij ament, inquiunt, puer pinxit literas, date illi quod edat. Malignas literarum notas descripsit, nihil date illi. Adeò res & honore pensanda, & supplicio puniendà esse videtur. Quin etiam cum cæteris artibus ita comparatum est, vt primum hoc posterius habeant, postquam iam K multo sudore paratæ sunt, dulcem & expetitum voluptatis fructum subministrant suis cultoribus. ad quam rem multa est via, nec mirùs aspera. Cæterũ sola ex omnibus parasitica statim initiò inter discendum arte sua fruitur, ac simul atque incepta fuerit, quantocyùs est in quæstu. Præterea reliquæ artes non saltem aliquæ, sed omnes simul, tantùm victus conquirendi gratia inuentæ

 sunt:

φλὼ γεγόνασιν· ὁ δὲ παρασιτος, ἀνὴρ ἔχει τὴν τροφὴν ἅμα τῷ ἄρξασθαι τῆς τέχνης. ἢ οὐκ ἐννοεῖς, ὅτι ὁ μὲν γεωργὸς γεωργεῖ, ἕ τοῦ γεωργεῖν ἕνεκα. καὶ ὁ τέκτων τεκταίνεται, ἕ τοῦ τεκταίνεσθαι ἕνεκα; ὁ δὲ παράσιτος οὐχ ἕτερον μέν τοι διώκει ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ καὶ ἔργον ὅπερ αὐτοῦ, καὶ οὗ ἕνεκα γίγνεται. καὶ μὴν ἐκεῖνόγε οὐδεὶς ὅστις ἐπίσταται, ὅτι οἱ μὲν τὰς λοιπὰς τέχνας ἐργαζόμενοι, τὸν μὲν ἄπλον βίον ταλαιπωροῦσι, μίαν δὲ, ἢ δύο μόνας τοῦ μηνὸς ἡμέρας ἱερὰς ἄγουσι καὶ ἀπόλεις δὲ τὰς μὲν, δι' ἔτους, τὰς δὲ ἐμμελεῖς ἑορτὰς δαπανῶσι, καὶ ἀφροάνεσθαι λέγονται τότε· ὁ δὲ παράσιτος τοῦ μηνὸς τὰς τριάκοντ' ἡμέρας ἱερὰς ἄγει. πᾶσαι γὰρ δοκοῦσιν αὐτῷ εἶναι τῶν θεῶν. ἔτι οἱ μὲν βυλόμενοι τὰς ἄλλας τέχνας κατορθοῦν, ὀλιγοσιτίας καὶ

sunt: at parasito actutùm parata est alimentorum felix copia, simulatque artem exorsus fuerit. An verò non animaduertis agricolam agros colere non colendi gratia, & fabrum fabricare non fabricandi gratia? At parasitus nihil sectatur aliud, sed hoc ipsum quod illius negotium est. & cuius gratia ei negotio intentus est. At hæc cui obscura sint, neminem esse arbitror, quòd ij qui reliquarum artium exercendo tractant commercia, per omne tempus afflicti laboribus viuunt ærumnosè atque infeliciter, ac vix vnum atque alterum diem festum per mensem agunt, propterea quòd ciuitates alias quidem per annum, alias per mensem indicta solennitate dies festos agere soleant, & tunc animo remissiore lætari dicuntur: at parasitus ferè singulos semper triginta dies agit in ocio. Omnes enim dies illi videntur sacri deorum nummibus. Præterea quibus consilium aut animus est, reliquis vti artibus cum aliqua laude & existimatione, illi

καὶ ὀλιγοποσίαις χρῶνται, καθάπερ οἱ νοσοῦντες πολυποσίαις δὲ καὶ πολυσιτίαις ὀλίγην ἀφρανόμενον μανθάνειν. καὶ εἰ μὲν ἄπαν τέχνας, χωρὶς ὀργάνων εὐθαμῶς ἐκπεμπόμενον ὑπηρετεῖν δυνάνται· οὔτε γὰρ αὐλεῖν ἔνι χωρὶς αὐλῶν, οὔτε ψάλλειν ἄνευ λύρας, οὔτε ἱππεύειν χωρὶς ἵππου. αὐτὴ δὲ ὅτας ἔστιν ἀγαθὴ, καὶ οὐ βαρεῖα τῷ τεχνίτῃ, ὥστε καὶ ὑπάρχει μηδὲν ἔχοντι ὅπλον, χρῆσθαι αὐτῇ. καὶ ὡς ἔοικε, τὰς ἄπας τέχνας μανθάνομεν, μισθὸν διδόντες, τάυτην δὲ, λαμβάνοντες. ἔτι τῶν μὲν ἄλλων τεχνῶν εἰσὶ διδάσκαλοί τινες τῆς παρασιτικῆς οὐδὲς, ἀλλ' ὥσπερ ἡ ποιητικὴ, κατὰ Σωκράτην, καὶ αὕτη τινὶ μοίρᾳ παραγίγνεται. καίπερ δὲ οἶδά πω, ὅτι τὰς μὲν ἄπας τέχνας

illi tenui frugalique victu & potu vtantur necesse est, tanquam qui morbis decumbunt impliciti. Nam qui victu paulò copiosiore, potúque largiore semet inuitat & oblectat, ille studio minimè est accommodus. Accedit his, quòd reliquæ artes sine instrumentis, magistro suo nihil fructus afferre possunt. Neque enim citra tibiam tibia canere, neque citra lyram psallere, neque absque equo equitare quisquam potest. Porrò hæc vsque adeò bona est, adeóque non onerosa artifici, vt omnibus etiam instrumentis carenti, tamen victum largè suppeditet, eáque commodissimè vti possit. Et sicut videmus, alias artes perdiscentes, magistris mercedem persoluimus: hanc autem discentes, præmium accipimus. Præterea aliarum artium omnium sunt doctores quidam & professores: cæterùm qui parasiticam tradat aut doceat, nullus est: sed quemadmodum Lpoësis iuxta Socratem, & ipsa quidem fato quodam accedit. Quinetiam illud apud animum tuum expendito, quòd alias artes

χνας ὁδεύοντες ἢ πλέοντες ἐν διωάμεθα διαπράττεσθαι, ταύτῃ δὲ δεῖ χρῆσθαι καὶ ἐν ὁδῷ, καὶ πλέοντι. Τυχ. πάνυ μὲν οὖν. Παρ. καὶ μὴν τοί, ὦ Τυχιάδη, αἱ μὲν ἄλλαι τέχναι δοκοῦσί μοι ταύτης ἐπιδεεῖς, αὐτῇ δὲ ἐδεήθησαν ἑτέρας. Τυχ. τί δέ, οὐχ οἱ τὰ ἀλότρια λαμβάνοντες ἀδικεῖν δοκοῦσι; Παρ. πῶς γὰρ οὔ; Τυχ. πῶς οὖν ὁ Παράσιτος τὰ ἀλότρια λαμβάνων οὐκ ἀδικεῖ μόνος; Παρ. οὐκ ἔχω λέγειν καὶ μὴν τῶν ἄλλων τεχνῶν αἱ ἀρχαί, φαῦλαί τινες καὶ εὐτελεῖς εἰσι, τῆς δὲ παρασιτικῆς ἡ ἀρχὴ πάνυ γενναία τις. τὸ γὰρ θρυλλούμενον τοῦτο τῆς φιλίας ὄνομα, οὐκ ἄλλό τι εὕροις, ἢ ἀρχὴν παρασιτικῆς. Τυχ. πῶς λέγεις; Παρ. ὅτι ἐδεῖς ἐχθρὸν, ἢ ἀγνῶτα ἄνθρωπον, ἀλλ' ἐδεῖ σεσῶσθαι μετείως, ἐπὶ δεῖπνον καλεῖ, ἀλλὰ δεῖ πρότερον, οἶμαι. τοῦτον γνῶθι

aut iter facientes, aut nauigantes exercere nequeamus, hac verò vti licet & in itinere, & inter nauigandum. TYCH. Admodum profectò. PAR. Atqui, ô Tychiade, reliquæ artes omnes huius opem mihi desiderare videntur, hæc verò nullius alterius egens est adminiculo. TYCH. Quid autem? nónne qui alienas res accipiunt, tibi iniustè agere videntur? PAR. Et quî non? TYCH. Quomodo ergo parasitus aliena accipiens, solus extra iniusti noxiam habendus est? PAR. Huius quæstionis causam tibi non possum reddere: verùm aliarum artium principia plerunque sunt vilia atque simplicia, parasiticæ autem principium admodum generosum & illustre est. Etenim omnibus modis iactatum ac tritum illud amicitiæ nomen, non inueneris aliud quàm parasiticæ esse auspicium. TYCH. Quomodo dicis? PAR. Quoniam nemo inimicum aut ignotũ hominem, sed ne mediocriter quidem familiarem ad cœnam vocat: sed necessarium est, vt antè cum illo amicitiam

γνώσῃ φίλον ἵνα κοινωνήσῃ, σπονδῶν καὶ τραπέζης, καὶ τῶν τῆς τέχνης ταύτης μυστηρίων. ἐγὼ γοῦν πολλάκις ἤκουσα τινῶν λεγόντων, πόσα τὸν δεῖνα οὗτος ὁ φίλος, ὅστις οὐ βεβρώκοι, οὐδὲ πέπωκε μεθ' ἡμῶν, ὡς δικαιοῦντα τὸν συμπίνοντα καὶ συνεσθίοντα, μόνον πιστὸν ἡγούμενον φίλον. ὅτι γε μὴν ἡ βασιλικωτάτη τῶν τεχνῶν δεῖν αὐτῇ, καθοῖς ἂν καὶ ἐν ζοῦσι ὀχ ἥκιστα. τὰς μὲν γὰρ λοιπὰς τέχνας οὐ μόνον κακοπαθοῦντες, καὶ ἱδρῶντες, ἀλλὰ νὴ Δία καθήμενοι, καὶ ἑστῶτες ἐργάζονται, ὥσπερ ἀμέλει δῆλοι τῶν τεχνῶν. ὁ δὲ παράσιτος μεταχειρίζεται τὴν αὐτοῦ τέχνην, ὡς βασιλεὺς κατακείμενος. ἵνα μὲν γὰρ τί δεῖ λέγειν περὶ τῆς ὀνδαμονίας αὐτοῦ; ὅτι δὴ μόνος κατὰ τὸν σοφὸν Ὅμηρον, ὅτε φυτεύει χερσὶ φυτὸν, ὅτε ἀροῖ, ἀλλὰ τὰ ἄσπαρτα, καὶ τὰ ἀνήροτα πάντα νέμεται.

citiam contraxerit, quàm eum libationis & mensæ participem fecerit, atque ad huius artis mysteria admiserit. Audiui ego sæpenumerò dicentes quospiam: Cuiusmodi ille amicus est, qui neque edit neque bibit vnquam nobiscum? quasi eum qui vnà cibum capiat atque combibat, solum fidum amicum esse existiment. Quòd autem ars sit omnium præstantissima, inde facillimè poteris cognoscere. Etenim artes reliquas non tantùm grauiter laborantes, & sudore perfluentes, sed per Iouem sedentes aut stantes exercent, quasi artibus seruiliter mancipati sint: at parasitus veluti addicto mancipio sua arte vtitur, veluti rex accumbens, ociosus ab animo. Illa autem quorsum recensere attinet, certissima felicitatis parasiticæ documenta, quòd solus neque vllam M plantam inserit manibus, neque terram versat aratro, sed citra arationem, citraq; sementem omnia parasitando consequitur.

iuxta sapientem Homerum,

καὶ μὴν ῥήτορά τε καὶ γεωμέτρην, καὶ χαλκέα οὐδὲν κωλύει τὴν ἑαυτοῦ τέχνην ἐργάζεσθαι, ἐάν τε πονηρὸς, ἐάν τε καὶ μωρὸς ᾖ· παρασιτεῖν δὲ οὐδεὶς δύναται, ἢν μωρὸς ὦν, ἢν πονηρός. Τυχ. παπαί, οἷον κῶμα ἀπεφάνας τὴν παρασιτικήν; ὥστε καὶ αὐτὸς ἤδη βούλεσθαι δοκῶ μοι παράσιτος εἶναι ἀντὶ τούτου; ὅς ἐστι. Παρ. ὡς μὲν τοίνυν κοινῇ πάντων δεῖται, διεδήχθαί μοι δοκῶ· φέρε δὴ, ὡς καὶ κατ' ἰδίαν ἑκάστης δεῖται σκοπῶμεν. τὸ μὲν δὴ τοῖς βαναύσοις τέχναις παραβάλλειν αὐτὴν ἀνόητόν ὅτι, εἰ μάλιστα πῶς καταριθμοῖτο τὸ ἀξίωμα τῆς τέχνης. ὅτι γε μὴν τοῖς μεγίστων καὶ κάλλιστων τεχνῶν δεῖται, δεικτέον. ὁμολογεῖται γὰρ δὴ πᾶσι πάντων, τὴν τε ῥητορικὴν καὶ τὴν φιλοσοφίαν, ἃς δεῖ γνωρίζειν, καὶ ἐπι-

Prætereà thori aut mathematico, aut fabro ærario nihil obstare video quò minùs artem suã exerceat, etiãsi improbus fuerit aut morio: porrò autem parasitum agere nemo potest, qui aut stultus fuerit, aut improbis moribus. TYCH. Papæ: cuiusmodi rem ostendisti esse parasiticam? Itaque & me iam ea inuasit libido, vt parasitus esse cupiam pro eo qui nunc in præsensum. PAR. N Itaq; quemadmodum omnibus alijs artibus potior sit parasitica cõmuniter, abundè mihi demonstratum esse opinor: O age nunc deinceps quomodo priuatim quoq; excellat singulas, considerabimus, Vt autem hanc cum mechanicis aut manuarijs arbitibus conferam, ineptum mihi esse videtur, vt potiùs eius qui huiusce artis dignitatem indignis modis subuerteret. Sed illud potiùs, quomodo maximas atque pulcherrimas sua præstantia exuperet, demonstrandum est. Est autem inconfesso apud omnes, rhetoricam atque philosophiam cæteris longè celebriores haberi, quas plerique

ἐπιστήμας ἀπφαίνουσά τι=
γον. ἐπειδὰν γοῦν καὶ τούτων
ἀπδείξαμι τὴν παρασιτι-
κὴν πολὺ κρατοῦσαν, σχολῇ
δηλονότι τῶν ἄλλων τεχνῶν
δόξει πρωτεύσει, καθάπερ
ἡ Ναυσικάα τῶν θεραπαινί
δων. κοινῇ μὲν οὖν ἀμφοῖν
διαφέρει, καὶ τῆς ῥητορικῆς
καὶ τῆς φιλοσοφίας, πρῶτον
κατὰ τὴν ὑπόστασιν· ἡ μὲν γὰρ
ὑφέστηκεν, αὕτη δ'. ὅτι γὰρ καὶ
τὴν ῥητορικὴν, εἴν τι καὶ τὸ
αὐτὸ νομίζομεν, ἀλλ' οἱ μὲν τέ-
χνην, οἱ δὲ τὐναντίον, ἀτε-
χνίαν, ἄλλοι δὲ κακοτεχνίαν
ἄλλοι δὲ ἄλλό τι, ὁμοίως δὲ καὶ
τὴν φιλοσοφίαν, κατὰ τὰ αὐ-
τὰ, καὶ ὡσαύτως ἔχειν. ἑτέρως
μὲν γὰρ Ἐπικούρῳ δοκεῖ τὰ
πράγματα ἔχειν, ἑτέρως δὲ
τοῖς ἀπὸ τῆς Στοᾶς, ἑτέρως δὲ
τοῖς ἀπὸ τῆς Ακαδημίας, ἑτέ-
ρως δὲ τοῖς ἀπὸ τοῦ Περιπατη-
τοῦ, καὶ ἁπλῶς, ἄλλος ἄλλῳ
ἄξιοῖ

plerique propter generosi=
tatem atque cognitionem
omnibus anteponunt. Pro-
inde posteaquam ostendero
& his longè potiorem esse
parasiticam, satis constabit
eandem quoque cæteris
artibus vniuersis longè la-
teq; præstare, veluti Nau-
sicaa corporis venustate at-
que proceritate omnes præ-
cellebat famulas. Equidem
communiter vtrasque excel-
lenter anteit, & rhetori-
cam, & philosophiam:
P primùm quantum attinet
ad artis substantiam. Illa e-
nim subsistit, hæc verò mi-
nimé. Neque enim de rhe-
torica eadem omnium est
sententia, neque eandem i=
dem omnes esse sentimus,
sed nonnullis ars esse vide-
tur, nonnullis ab arte seiun=
cta. Q Plerique etiam pra-
uitatem quandam artis seu
imposturam esse existimant,
alij, aliud. Haud alia est hominum R de philosophia dis-
putantium opinio. Aliter enim Epicuro res philosophicæ ha-
bere videntur, aliter Stoicis, aliter Academicis, secus quoque
Peripateticis. Et quid multis opus est? Omninò alius aliam

ἀξιοῖ τὴν φιλοσοφίαν ἕνα· καὶ μέχρι γε νῦν, ὅτι οἱ αὐτοὶ γνώμης κρατοῦσιν, ὅτι αὐτῶν ἡ τέχνη μία φαίνεται. ἐξ ὧν δηλονότι τεκμαίρεσθαι κατιλάπτεται ἀρχὴν γὰρ φημι μήτε ἕνα τέχνην, ἣς οὐκ ἔστιν ὑπόστασις. ἐπὶ τί δὴ πότε ἀριθμητικὴ μὴ μία δεῖ, καὶ ἡ αὐτὴ, καὶ δὶς δύο, παραγενέσθαι, καὶ παρὰ Πέρσαις τέσσαρα δεῖ, καὶ συμφωνεῖ ταῦτα καὶ παρὰ Ἕλλησι καὶ Βαρβάροις; φιλοσοφίας δὲ ποικίλας καὶ διαφόρους ὁρῶμεν, καὶ ὅτι τὰς ἀρχὰς, ὅτι τὰ τέλη συμφωνεῖ πασῶν; Τυχ. ἀληθῆ λέγεις, μίαν μὲν γὰρ τὴν φιλοσοφίαν ἕνα λέγουσιν, αὐτοὶ δὲ αὐτὰς ποιοῦσι ποικίλας Παρ. καὶ μὴν τὰς μὲν ἄλλας τέχνας, εἰ καί τι καταὶ ταύτας ἀσύμφωνον ἐν τὰ παρέλθοι τις, συγγνώμης ἀξιώσας, ἐπὶ μέσαι γε δοκοῦσι, καὶ ἃ καταλείψας αὐτῶν οὐκ

rem philosophiam esse contendit, & comminiscitur: & ad hunc vsque diem neque illi suam obtinent sententiam, neque ars illorum vna esse videtur. Ex quibus omnibus hanc mihi coniecturam facere licet, quòd statim sub initium illam artem esse negem, cuius nulla est substantia: quoniam cur tandem arithmeticam vnam esse videmus, quàm quòd bis duo & apud nos & apud Persas sint quatuor, nec discrepant hæc neque apud Græcos, neque apud Barbaros? At philosophias varias atque multiplices esse videmus, præterea neque fines, neque principia illarum concordare. TYCH. Vera dicis. Etenim vnam philosophiam esse asseueranter affirmant, ipsi verò multarum sunt authores.

PARAS. Atqui in reliquis artibus, quanquam nonnihil discreparet, quispiam verò progressus illud ignoscendum esse contenderet, propterea quòd alioqui perfectæ essent, earúmque cognitiones non forent ambiguæ aut mutabiles: certè ille repudian-

οὐκ εἰσὶν ἀμετάπτωτοι, πῶς δὲ καὶ τὸ ἂν εἴη. φιλοσοφίαν δέ τις ὡς ἀναγκαίαν, ἀνάσχοιτο μὴ μίαν εἶναι, καὶ μηδὲ σύμφωνον αὐτῷ ἑαυτῇ μᾶλλον τῶν ὀργάνων. μία μὲν οὐκ ἔστι φιλοσοφία, ἐπειδὴ ὁρῶ καὶ ἄπειρον οὖσαν· πολλὰ δὲ οὐ δυνάμενα εἶναι, ἐπειδήπερ ἡ φιλοσοφία μία. ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τῆς ἑπομένας τῆς ῥητορικῆς τοῦτο φαίη τις ἄν· τὸ γὰρ περὶ ἑνὸς πεκαμένου ταυτὰ μὴ λέγειν ἅπαντας, ἄλλα μάχειν εἶναι φορᾶς ἀντιδόξου, ἀπόδειξις μεγίστη τοῦ μηδὲ τὴν ἀρχὴν εἶναι τοῦτο, οὗ μία κατάληψις οὐκ ἔστι. τὸ γὰρ ζητεῖν, τὸ τί μᾶλλον αὐτῶν ἐστι, καὶ τὸ μηδέποτε ὁμολογεῖν μίαν εἶναι, τοῦτο αὐτὴν ἀναιρεῖ τοῦ ζητουμένου τὴν οὐσίαν· ἡ μέν τοι παρασιτικὴ οὐχ οὕτως ἔχει, ἀλλὰ καὶ ἐν Ἕλλησι καὶ ἐν Βαρβάροις μία ἐστὶ

repudiandus non esset. At philosophiam quis tanquam necessariam sustineret vnam & simplicem non existentem, ac ferè vbique ipsam secum discrepantem, longè magis quàm instrumenta quæ sunt diuersissima? Siquidem non est vna philosophandi scientia aut ratio, postquam innumeras esse conspicio. Multæ autem esse non possunt, quandoquidem philosophia vna est. Non disparia de rhetoricæ quoque substantia quispiam dicere posit. Nam de vna re proposita omnes non idem sentire & dicere, sed super præceptionibus diuersis pugnare, sententijs, documentum est certissimum, ne principium quidem illius artis esse probabile, cuius non est vna cognitio. Etenim quærere quid potissimùm ex illis æstimanda sit rhetorica, ac nondum fateri vnam esse, omnem eius quod quæritur, tollit essentiam. Porrò autem ipsa parasitica non perinde se habet, sed & inter Græcos, & inter Barbaros sui nunquam dissimi-

ἐστί, καὶ κατὰ ταῦτα καὶ ὡσαύτως. καὶ οὐκ ἂν εἴποι τις ἄλλως μὲν τοὺς δὲ, ἑτέρως δὲ τοὺς δὲ παρασιτᾶν. οὐδὲ ἀσὶν ὡς ἔοικεν, ἐν παρασίτοις τινὲς, οἷον Στωϊκοὶ ἢ Ἐπικούρειοι, δόγματα ἔχουσιν διάφορα, ἀλλὰ πᾶσι πρὸς ἅπαντας ὁμολογία τὶς ἐστί, καὶ συμφωνία τῶν ἔργων, καὶ τοῦ τέλους· ὥστε ἔμοιγε δοκεῖ ἡ παρασιτικὴ κινδυνώδη κατά γε τοῦτο, καὶ σοφία εἶναι. Τυ. πάνυ μοι δοκεῖς ἱκανῶς ταῦτα ἀρηκέναι. ὡς δὲ καὶ τὰ ἄλλα χείρων ἐστὶν ἡ φιλοσοφία τῆς σῆς τέχνης, πῶς ἀφδακύσεις; Πα. οὐκοῦν ἀνάγκη πρῶτον εἰπεῖν, ὅτι φιλοσοφίας μὲν οὐδέποτε ἠράσθη παράσιτος, παρασιτικῆς δὲ πάμπολλοι ἐπιθυμήσαντες μνημονεύονται φιλόσοφοι, καὶ μέχρι γε νῦν ἐρῶσι. Τυ. καὶ τίνας ἂν ἔχοιο εἰπεῖν φιλοσόφους, παρασιτᾶν σπουδάσαν-

dissimilis est, sed vna atque eadem parasitandi ratio vbique. Neque quispiam dixerit aliter hos, aliter illos exercere parasiticam. Neque sunt inter parasitos, vt vides, discrepantium sectarum auctores, cuiusmodi sunt aut Stoici, aut Epicurei, dogmata habentes pugnantia: sed vna omnib. apud omnes est professio, operumq; & finis concordia. Itaque vt mihi videtur, periculum est ne ex his omnibus à me adductis, parasitica quoque sit singularis & præcipua quædam sapientia. TVC. Vidêre mihi ista sufficienter disseruisse. T Quòd autem & in alijs philosophia tua professione parasitica deterior existimanda sit, quomodo planum facies? PAR. Ergo illud mihi sub initium dictu per necessariũ est, nullũ parasitum vnquam philosophiam amasse: at parasiticæ desiderio permultos arsisse philosophos, testantur historiæ: quo desiderio etiam nunc tenentur. TYC. Et quósnam memorare potes philosophos, qui parasiticæ operam dedã-

φάσανλας; Πα. οὕς τινας μὲν τοι, ὦ Τυχιάδη, καὶ σὺ γιγνώσκων, ἐκείνη ἀγνοᾶν ἡμᾶς, ὡς κατά τινα αὐλῆς αἰσχύνης ἐνλεῦθεν γιγνομένης, οὐχὶ τιμᾶς. Τυ. οὐ μὰ τὸν Δί', ὦ Σίμων· ἄλλα καὶ φρόδρα ἀρρῶ, οὕς τινας καὶ εὕροις ἐπᾶν. Πα. ὦ γενναῖε, σύ μοι δοκᾶς ἀνύκοος ἐν καὶ τῶν ἀναγραψάντων τοὺς ἐκείνων βίους, ἐπὰ πάντως ἂν καὶ ἐπιγνῶναι, οὕς τινας λέγω, δεινόν. Τυ. καὶ μὲν τοι νὴ τὸν Ηρακλέα πο-θῶ δὴ ἀκούειν, τίνες εἰσίν. Πα. ἐγώ σοι δείξω, ἢ καλέξω αὐλοὺς ὄνλας οὐχὶ τοὺς φαν-λὸς, ἀλλ' ὧν ἐγὼ δοκῶ τὰς ἀρε-ίσους, καὶ ἂς ἥκιστα οἴει. Αἰσχίνης μὲν τοι ὁ Σωκρᾶλικὸς οὗτος ὁ τοὺς μακρὸς καὶ ἀστείους δεδόγους γράψας, ἔκεί ποτε ἂς

dederint? PARAS. Eos quidem, ô Tychiade, quos neque tu ignoras, sed data opera me quoque ignorare ciuiliter simulas, veritus ne ea ex re dedecus illis potiùs quàm honorem conciliem. TYCH. Non per Iouem hoc mihi in mentem venerat, ô Simo: attamen vehementer animi pendeo quósnam ei rei vnquam seruientes possis producere. PARAS. O generose, equidem tu mihi rudis & imperitus esse vidêre eorum qui philosophorum vitas memoriæ proditas ad posteros transmiserunt: omnino enim eosdem quos dico legere potuisses. TYCH. Atqui per Herculem iam mirabiliter audire gestio qui tandem illi sint. PARAS. V Ego tibi eosdem demonstrabo, & nominatim perstringam, & quidem minimè malos aut infimæ conditionis philosophos, sed vt ego opinor, ferè ex omnibus præstantissimos, & de quibus hoc vel suspicari indignum facinus esse putâsses. Enimuerò Aeschines ille Socraticus, longis illis & lepidis dialogis summo sermonis nitore atque mundicia conscriptis, semel venit in

ἐς Σικελίαν, κομίζων αὐτὸς, ὅπως ἐ δυνάτο δι' αὐτῶν γνωσθῆναι Διονυσίῳ τῷ τυράννῳ· καὶ τὸν Μιλτιάδην ἀναγνοὺς, καὶ δόξας ἀνδοκιμηκέναι λοιπὸν ἱκανῶς ἐν Σικελίᾳ, παρασίτων Διονυσίῳ, καὶ τοῖς Σωκράτους διατριβαῖς ἐρρῶσθαι φράσας. τί δ', καὶ Ἀείσιππος ὁ Κυρηναῖος οὐχὶ τῶν δοκίμων φάνεταί σοι φιλοσόφων; Τυ. καὶ πάνυ. Πα καὶ οὕτω μέν τοι, κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον, διέτριβεν ἐν Συρακόσαις παρασίτων Διονυσίῳ· πάντων γοῦν ἀμίλει τῶν παρασίτων αὐτὸς ἀνδοκίμει παρ' αὐτῷ. καὶ γὰρ ἦν πλέον τι τῶν ἄλλων πρὸς τὴν τέχνην ἀνεφυής· ὥστε τοὺς ὀψοποιοὺς ὁσημέραι ἔπεμπε παρὰ τοῦτον ὁ Διονύσιος, ὡς παρ' αὐτὸν μαθησομένους. οὕτω μὴν τοι δοκεῖ καὶ κοσμῆσαι τὴν τέχνην ἀξίως. ὁ δὲ Πλάτων ἡμῶν ὁ γενναιότατος, καὶ αὐτὸς

nit in Siciliam, eosdem vna secum ferens, vt si quo modo fieri posset, eorum opera Dionysio tyrano innotesceret. Tandem verò lecto Miltiade, visus sibi non mediocrem adiunxisse & laudem & opinionem, reliquum tempus permansit in Sicilia parasitans Dionysio, Socraticis disceptationibus longùm valere iussis. Quid autem? nonne & X Aristippus ille Cyrenæus vnus ex præstantibus & eximijs philosophis tibi esse videtur? TYC. Maximé. PAR. Et ille per id ætatis Syracusis versatus est parasitando apud Dionysium. Itaque ex omni parasitorum numero ille in maximo precio habitus fuit apud illum. Erat enim præter cæteros ad hanc artem singulari præditus industria: quare & coquos quotidie ad illum misitare solitus est Dionysius, quò apparatiùs tanto magistro artem perdiscerent culinariam. Ille sanè videtur etiam artem pro dignitate excoluisse. Quinetiam Plato vester generosissimus, & ipse non aliam

τὸς μὴ ἔκων ἐς Σικελίαν ἐπὶ τούτῳ, καὶ ὀλίγας παρασιτήσας ἡμέρας ὑπὸ τυράννῳ, τὸ παρασιτεῖν ὑπὸ ἀφυίας ἐξέπεσε. καὶ πάλιν Αθήναζε ἀφικόμενος, καὶ φιλοπονήσας, καὶ παρασκευάσας ἑαυτὸν, αὖθις ἑαυτῷ τόλμῃ ἐπέπλευσε τῇ Σικελίᾳ, καὶ διαπνήσας πάλιν ὀλίγας ἡμέρας, ὑπὸ ἀμαθίας ἐξέπεσε. καὶ αὕτη ἡ συμφορὰ Πλάτωνι περὶ Σικελίαν, ὁμοία δοκεῖ γενέσθαι τῇ Νικίου. Τυ. καὶ τίς, ὦ Σίμων, περὶ τούτου λέγει; Πα. πολλοὶ μὲν καὶ ἄλλοι, Αριστόξενος δὲ ὁ μουσικὸς, πολλοῦ λόγου ἄξιος, καὶ αὐτὸς δὲ παράσιτος Νηλέως ὤν. Εὐριπίδης μὲν γὰρ ὅτι Αρχελάῳ μέχρι τοῦ θανάτου παρεσίτει, καὶ Ανάξαρχος Αλεξάνδρῳ, πάντως ἐπίστασαι. καὶ Αριστοτέλης δὲ τῆς παρασιτικῆς ἤρξατο μόνον, ὥσπερ καὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν. φιλοσόφους μὲν

liam ob causam in Siciliam profectus est: ac sanè pauculos aliquot dies parasitatus, statim ab inepta parasitatione propter artis imperitiam elapsus est. Rursus autem Athenas regressus, cũ varijs semet studijs exercuisset & adornasset, deinceps secunda vice in Siciliam nauigando contendit, vbi iterum pauculos aliquot dies cœnatus, ob parasitandi imperitiam Dionysio excidit. Et hæc quæ Platoni in Sicilia parùm scitè parasitanti accidit aduersitas, persimilis mihi esse videtur Y Niciæ. TYC. Et quis ea, Simo, de Platone tibi dixit? PAR. Equidem & alij complures: porrò autem Z Aristoxenus Musicus vir clarus atque memorabilis, & ipse a Nelei parasitus fuit. Quòd verò B Euripides apud Archelaum parasitum egerit vsque ad extremum vitæ diem, γ Anaxarchus autem apud Alexandrum, planè tibi compertum est. Neque Aristoteles parasiticam intactam reliquit, sed eandem vt reliquas artes omnes exorsus est. Philosophos quemad-

μὴν οὖν, ὥσπερ λῷ, παρασιτίᾳ σπουδάσαντας, ἐδείξα. παράσιτον δὲ οὐδὲς ἔχει φράσαι, φιλοσοφῆσαι ἐπιθυμήσαντα. καὶ μὲν δὴ ἐστὶν εὐδαίμων, τὸ μὴ πεινῶν, μὴ δὲ διψῶν, μηδὲ ῥιγοῦν; ταῦτα οὐδενὶ ἄλλῳ ὑπάρχει, ἢ παρασίτῳ. ὧν φιλοσόφοις ἢν ἄρ τις πολλοὺς καὶ ῥιγοῦντας καὶ πεινῶντας εὕρῃ, παράσιτον δὲ ἢ ἢν ἄν ἐκ παράσιτος, ἀλλὰ δυστυχής τις ἢ πλωχὸς ἄνθρωπος ἢ φιλοσόφῳ ὅμοιος. Τυχ. ἱκανῶς ταῦτά γε. ὅτι δὲ καὶ καλὰ πολλὰ διαφέρει φιλοσοφίας καὶ ῥητορικῆς ἡ παρασιτική, πῶς ἐπιδείκνυς; Πα. ἀσίν, ὦ βέλτιστε, καιροὶ τοῦ τῶν ἀνθρώπων βίου, ὁ μὲν τις ἀρείας, οἶμαι, ὁ δ' αὖ πολέμου. ἐν δὲ τούτοις πᾶσα ἀνάγκη, φανερὰς γίνεσθαι τὰς τέχνας, καὶ τοὺς ἔχοντας ταύτας, ὁποῖοί τινές εἰσι. πρότερον δέ, εἰ δοκεῖ, ὁκοπόσα μέρη

quemadmodum parasiticæ operam dederint, ostendi: parasitum verò nemo vnquam potest producere qui philosophandi capius sit desiderio. Et sanè si felicitas putanda est, neque fame discruciari, neque siti vrgeri, neque algore torqueri: hæc nemini alteri quàm parasito suppetunt. Itaque philosophorum non parùm multos quispiam inuenerit & algentes grauiter & esurientes, parasitum verò nequaquam. At alioqui parasitus habendus non esset, sed infelix quispiam, aut mendicus circumforaneus, aut etiam philosopho similis. TYC. Hæc equidem tibi satis superque disputata sunt. At Philosophia atque Rhetorica etiam reliquis potiorem esse parasiticam, quomodo comprobabis? PAR. Sunt in vita humana tem-

pora, ô optime, alia quidem pacis, vt opinor, alia verò belli. Iam in his omnibus modis necessariũ est, artes cuiusmodi sint manifestas fieri: sed & illi necessum est, vt se aperiant qui artibus sunt imbuti. Primùm autem si ita tibi videtur, tempus

bellis

μεθα τὸν τοῦ πολέμου καιρὸν, καὶ τίνδε ἂν εἶεν μάλιστα κοινωνήσαιμεν, ἰδίᾳ τε ἕκαστος καὶ αὐτῶν, καὶ κοινῇ τῇ πόλει. Τυ. ὡς οὐ μέτριον ἀγῶνα καταγγέλλεις τῶν ἀνδρῶν. καὶ ἔγωγε πάλαι γελῶ καθ' ἑμαυτὸν ἐννοῶν, ποῖος ἂν εἴη συμβαλόμενος παρασίτῳ φιλόσοφος. Πα. ἵνα τοίνυν μὴ θαυμάζῃς, μηδὲ τὸ πρᾶγμά σοι δοκῇ χλεύης ἄξιον, φέρε, πεντυπωσώμεθα παρ' ἡμῖν αὐτοῖς. ἐγγέλθαι μὲν, ἀφνίδιον ἐς τὴν χώραν ἐμβεβληκέναι πολεμίους· δεῖν δὲ ἀνάγκην ἐπεξιέναι, καὶ μὴ περιορᾶν, ἕξω δεηθεῖσι γε τὴν γῆν. τὸν στρατηγὸν δὲ παραγγέλλειν ἅπαντας ἐς ἕκαστα ἀπόλογον τοὺς ἐν ἡλικίᾳ, καὶ δὴ χωρεῖν τοὺς ἄλλους, ἐν δὲ δὴ τοῖς φιλοσόφους τινὰς, καὶ ῥήτορας, καὶ παρασίτους. πρῶτον μὲν ἀφοδύσωμεν

belli subducta ratione excutiamus, & qénam ingruente bello omnium maximè tum sibiipsis priuatim, tum Reipublicæ sint vtiles. TYCH. Quàm non mediocre virorum certamen annunciat? Et ego iamdudum apud me ipse rideo, cogitabundo animo mecum considerans, cuiusmodi futurus sit philosophus cum parasito comparatus. PAR. Ne verò nimia capiaris admiratione, néue hanc rem cauillo aut subsannatione dignam existimes: oge hoc totum expressis typis oculis nostris subiiciemus. Annunciatum est, ex improuiso hostes in regionem irruptionem fecisse: pernecessarium autem est collecta manu illis exire obuiam: neque enim per socordiam cõmittendum est, vt impunè abactis pecoribus agros nostros deuastent atq; depopulentur. At dux belli denunciat, vt ad delectum faciendũ iuuenes confluant, alij verò discedant. Sint autem inter hos nonnulli, & philosophi, & rhetores & parasiti. Itaque initiò abiectis vestimentis, exuimus

ζωμὲν αὐτὸς, ἀνάγκη γὰρ τὸς μέλλοντας ὁπλίζεσθα, γυμνῦσθαι πρότερον. θεῶ δὲ τὸς ἄνδρας, ὦ γενναῖε, καθ' ἕκαστον, καὶ δοκιμάζε τὰ σώματα τὸς μὲν τοίνυν αὐτῶν, ὑπὸ ἐνδείας, ἴδοις ἂν λεπτοὺς καὶ ὠχρὸς περιττότας, ὥσπερ ἤδη θαυματίας παρεμένους. ἀγῶνα μὲν γὰρ, καὶ μάχλω παδιάσαν, καὶ ὠθισμὸν, καὶ κόνιν, καὶ τραύματα, μὴ γελοῖον ᾠήθεν, διώσθαι φέρειν ἀνθρώπους, ὥσπερ ἐκείνους, τινὸς διομένους ἀναλήψεως. ἄθρει δὲ πάλιν μεταβὰς τὸν παράσιτον, ὁποῖός τις φάνεται. ἆρ' οὐχ ὁ μὲν τὸ σῶμα πρῶτον πολὺς, καὶ τὸ χρῶμα ἁδὺς, οὐ μέλας δὲ, οὐδὲ λευκός· τὸ μὲν γὰρ γυναικὶ, τὸ δὲ δούλῳ προσοίκειν· ἔπεστα θυμοειδὲς, δεινὸν βλέπων, ὁποῖον ὑμεῖς, μέγα καὶ ὕφαμον· ἐ γὲ καλὸν, διδοικότα καὶ θῆλυ ὀφθαλμὸν εἰς πόλεμον

mus nos. Quippe qui armis induendi sunt, ante se denudent necesse est. Proinde intentis oculis specta, ô generose, vnumquenque ex ordine, habitoq; delectu probato corpora. Itaq; illos propter victus indigentiã haud dubiè visurus es tenues atque pallidos, & planè corpore horrido, quasi iam confecti sint vulneribus. Qui ergo non summè foret ridiculum, affirmare eiusmodi viros perferre posse certamen, aut pugnam statariam, aut impressionem, aut pulverem atque vulnera, qui curatione aliqua refocillandi sunt? At iam contrà ab illis regressus, parasitum quo corpore appareat, contemplare. Nunquid non ille membris præditus est planè gladiatorijs, & colore viuo atque iucundo, neque nigro, neque rursus peralbo? Hoc enim muliebre esset, illud seruile. Deinde animosus quoque, terribile quiddam obtuens, vultu minaci & rubicundo, quod parasitorum est proprium. Neque enim consultum factu videtur, hominem meticulosum, aut fœmineis oculis

præditum

πόλεμον φέρειν. ἆρ οὐχ ὁ τοιοῦτος καλὸς μὲν γένοιτ' ἂν, καὶ ζῶν ὁπλίτης καλὸς δὲ καὶ ἀποθάνοι καλῶς; ἀλλὰ τί δὴ ταῦτα ἐπάζειν, ἔχοντας αὐτῶν παραδείγματα; ἁπλῶς γὰρ ἀπεῖν, ἐν πολέμῳ τῶν πώποτε ῥητόρων ἢ φιλοσόφων οἱ μὲν οὐδὲ ὅλως ὑπέμειναν ἔξω τοῦ τείχους προελθεῖν, ἐὰν δέ τις καὶ ἀναγκασθεὶς παρεδέξατο, φημὶ τοῦτο λέγειν τὴν τάξιν, ὑποδρέψειν. Τυ. ὡς θαυμάσια πάντα, καὶ οὐδὲν ὑπισχνῶ μέτριον. Πα. λέγω δὲ ὅμως, τῶν μὲν τοίνυν ῥητόρων Ισοκράτης οὐχ ὅπως εἰς πόλεμον ἐξῆλθέ ποτε, ἀλλ' οὐδ' ἐπὶ δικαστήριον ἀνέβη, δεδιὼς δειλίαν, οἶμαι, ὅτι οὐδὲ τὴν φωνὴν δεδιὼς τοῦτο εἶχε. τί ἔτι, οὐχὶ Δημάδης μὲν καὶ Αἰσχίνης καὶ Φιλοκράτης, ἐπὶ δεῖνον, εὐθὺς τῇ καταγνώσει τοῦ Φιλίππου πολίμου,

præditum in aciem producere. Nunquid non igitur istiusmodi sit elegans & viuens armatus, elegans etiam si honestè in prælio ceciderit? Sed quorsum istis collationibus vtimur, cùm illorum exempla nobis in promptu parata sint? Vt enim simpliciter quæ sentio eloquar, θ priorum rhetorum atque philosophorum partim extra murum in bellum progredi nunquam ausi sunt. Quòd si quis etiam necessariò coactus militatum egressus est illum ego deserta acie turpiter aufugisse dico. TYCH. Quàm admiranda omnia, & quàm nihil exiguum aut mediocrè polliceris? PARA. Nihilo secus tamen orationem semel exorsus expediam. ι Equidem ex rhetorum numero Isocrates ne semel quidem in bellū egressus est, at ne in foro quidem iudiciali vnquā orationē habiturus ascendit, propter animi pusillanimitatem. Opinor verò & ob hoc ipsum illi vocē defuisse. Prætereà nonne κ Demades & Aeschines & Philocrates timore statim consternati, bellū Phi-

πέμπε, τὴν πόλιν προὔδοσαν, καὶ σφᾶς αὐτοὺς τῷ Φιλίππῳ, καὶ διετέλεσαν Αθήνησιν ἀεὶ τὰ ἐκείνου πολιτευόμενοι; ὡς εἴ τις καὶ ἄλλος Αθηναῖος κατ' αὐτὰ ἐπολέμει, κἀκεῖνος ἐν αὐτοῖς ἦν φίλος, ὁ Υπερίδης δὴ καὶ Δημοσθένης καὶ Λυκοῦργος, οἵ γε δοκοῦντες ἀνδριότεροι, μᾶλλον τοῖς ἐκκλησίαις ἀεὶ θορυβοῦντες, καὶ λοιδορούμενοι τοῦ Φιλίππου, τί ποτε ἀπεργάσουτο γενναῖον ἐν τοῦ πρὸς αὐτὸν πολέμου; καὶ Υπερείδης μὲν καὶ Λυκοῦργος οὐδ' ἐξῆλθον, ἀλλ' οὐδ' ὅλως ἐτόλμησαν μικρὸν ἔξω παρακύψαι τῶν τειχῶν, ἀλλ' ἐντεχίδιοι κάθηντο, παρ' αὐτοῖς ἤδη πολιορκούμενοι γνωμίδια καὶ προβουλευμάτια συντιθέντες. ὁ δὲ δὴ κορυφαῖος αὐτῶν, ὁ ταυτὶ λέγων ἐν τοῖς ἐκκλησίαις συνεχῶς, Φίλιππος

lippo indicente, vrbem atque seipsos hosti prodiderunt, neque non pertinaciter perseuerárunt Athenis illius res atque negocia semper administrantes? adeò vt si quis etiam alius Atheniensium eandem sequeretur bellandi rationem, protinus in illorum amicitiam adsciscebatur. At verò Hyperides, & Demosthenes, & Lycurgus, qui paulò videbantur cæteris animosiores, tametsi in concionibus subinde tumultuarentur, ac Philippum contumeliosis dictis proscinderent, quódnam memorabile facinus in eo bello quod aduersus illum gessêre Athenienses, ediderunt? Equidem Hyperides & Lycurgus nunquã egressi sunt, sed neq; vel modicum exerto è portis capite ausi sunt prospicere. verùm intra murum clausi sedebant, iam apud seipsi obsidionem perferrentes, sententiolas atque senatusconsulta componentes. Sedenim antesignanus illorum atque coryphæus, nempe Demosthenes, cui ista pro concionibus ciuium auribus subinde occinere moris erat, Philippus

λιππος γὰρ ὁ Μακεδόνων ὄλεθρος, ὅθεν οὐδὲ ἀνδράποδον πρίασθό τίς ποτε, τολμήσας πορευθεῖν ἐπὶ τὴν Βοιωτίαν, πρὶν ἢ ξυμμίξαι τὰ στρατόπεδα, καὶ ξυμβαλεῖν ἀς χεῖρας, ῥίψας τὴν ἀσπίδα, ἔφευγεν. ἢ οὐδέπω ταῦτα πρότερον διήκουσας ὀδυνᾶς, πάνυ γνώριμα ὄντα, οὐχ ὥσπερ Ἀθηναίοις, ἀπὸ Θρᾷξι καὶ Σκύθαις, ὅθεν ἐκεῖνο τὸ κάθαρμα λῦ; Τυ. ἐπίσταμαι ταῦτα, ἀλλ' οὗτοι μὲν ῥήτορες, καὶ λόγους λέγειν ἠσκηκότες, ἀρετὴν καὶ οὔ τι δ' περὶ τῶν φιλοσόφων λέγεις. οὐ γὰρ δὴ τούτους, ὥσπερ ἐκείνους, ἔχεις αἰτιᾶσθαι. Πα. οὗτοι πάλιν, ὦ Τυχιάδη, οἱ περὶ τὴν ἀνδρίας ὁσημέρα διαλεγόμενοι, καὶ καταῤῥοῦντες τὸ δ' ἀρετὴς ὄνομα, ποτῷ μάλλον τῶν ῥητόρων φανοῦνται δειλότεροι καὶ μαλακώτεροι. σκόπει δὴ οὕτω· πρῶτον

lippus Macedonum exitium, à quo ne mancipium quidem aliquis emere sustineret: ausus venire in Bœotiam, prius quàm vterq; exercitus commixtus ad manus deueniret, v abiecto enim clypeo aufugit, magna cũ ignominia atque dedecore. An & hæc antea neminem commemorantem audisti, quæ nedum Athenienſibus pro certo comperta ſunt, ſed & Scythis & Thracibus, vnde illud piaculum profectum fuerat? TYCH Iſta equidem mihi compertè nota ſunt. At illi quidẽ fuerunt rhetores, quibus ſtudio fuit concionari, & cauſas perorare, non virtutem armis exercere. Quid autem de philoſophis habes quòd dicas? Neq; enim hos quemadmodum illos accuſare potes ignauiæ. PAR. Illi equidem Tychiade, quũ quotidianis diſſertationibus multa de fortitudine diſputare conſueuerunt, virtutis nomen nunquam non in ore habentes, multò quàm rhetores apparẽt fugaciores, ignauiores, atq; etiam effœminatiores. Ad hunc verò modum rem conſidera. Principiò quidem nemo eſt

τον μὴ ὐκ ἔστιν ὅστις εἰπεῖν ἔχοι φιλόσοφον ἐκ πολέμου στρατευσαμένου· ἤτοι γὰρ οὐδὲ ὅλως ἐστράτευσαν, ἢ εἴπερ ἐστράτευσαν, πάντες ἔφυγον. Ἀντισθένης μὲν οὖν, καὶ Διογένης καὶ Κράτης, καὶ Ζήνων καὶ Πλάτων, καὶ Αἰσχίνης, καὶ Ἀριστοτέλης, καὶ πᾶς οὕτω ὁ ὅμιλος, οὔτε εἶδον παράταξιν. μόνος δὲ τολμήσας ἐξελθεῖν εἰς τὴν ἐν τῇ πόλει μάχην, ὁ σοφὸς οὗτος Σωκράτης, φεύγων ἐκεῖθεν, ἀφ' τῆς Πάρνηθος, εἰς τὴν Ταυρέου παλαίστραν κατέφυγε· πολὺ γὰρ αὐτῶν ἀσεβέστερον ἐδόκει, μετὰ τῶν μαρακυκίων καθιζόμενον ὠραίζειν, καὶ σοφισμάτια πεδάσειν τοῖς ἐν τυγχάνουσιν, ἢ ἀνδρὶ Σπαρτιάτῃ μάχεσθαι. Τυ. ὦ γεννᾶε, ταῦτα μὲν ἤδη καὶ παρ' ἄλλων ἐπυθόμην, ὃ μὰ Δία σκώπτειν αὐτοὺς καὶ ὀνειδίζειν βουλόμενον. ὥστε εἴ τι μοι δοκεῖς, χαιρέτω σοι τῇ σαυτοῦ τέχνῃ

vsquam qui pro certo affirmare posit, vllum philosophum in bello oppetijsse: aut potiùs in vniuersum nunquam meruêre stipendia, aut si meruerunt, omnes audita tuba aufugerunt. Equidem Antisthenes: & Diogenes: & Crates, & Zeno, & Plato, & Aeschines, & Aristoteles, & illa vniuersa philosophorum turba, nunquam viderunt aciem. § Solus autem sapiens ex illorum numero Socrates sumpta fiducia in bellum quod ciuitati fuit aduersus Lacedæmonios, exire ausus, fuga inde saluti consulens, ex Parnethe in Taurei palæstram diuertit. Existimabat enim sibi longè fore tutiùs atque ciuiliùs sedenti cum puerulis studiosè exornari ac vnà sermonem sociantes sophisticis captiunculis illaqueare, quàm cum viro Spartano manus conserere. TYCH Ego verò ista iam olim, ô generose, memorata accepi ab alijs, quibus per Inuem nequaquam voluntas erat hæc illis illudendi gratia exprobrare, sicut tibi. Itaque parum gratiæ arti tuæ conci-

τέχνη καταψεύδεσθαι τῶν ἀνδρῶν. ἀλλ' εἰ δοκεῖ, ἤδη φέρε, καὶ σὺ τὸν παράσιτον, ὁποῖός τίς ἐστιν ἐν πολέμῳ, καὶ λέγε, καὶ εἰ ὅλως λέγεται παράσιτός τις γενέσθαι τῶν παλαιῶν. Παρα. καὶ μὲν, ὦ φιλότης, οὐδεὶς ἀνήκοος Ὁμήρου, οὐδ' ἂν πάμπαν ἰδιώτης τύχῃ, ὅστις οὐκ ἐπίσταται παρ' αὐτῷ τοὺς ἀείσους τῶν ἡρώων παρασίτους ὄντας. ὅ, τε γὰρ Νέστωρ ἐκεῖνος, οὐ δὴ τῆς γλώττης, ὥσπερ μέλι ὁ λόγος ἀπέῤῥει, αὐτοῦ τοῦ βασιλέως παράσιτος ἦν. καὶ οὔτε τὸν Ἀχιλλέα, ὥσπερ ἐδόκει τε, καὶ ἦν τὸ σῶμα γενναιότατος, καὶ δικαιότατος οὔτε τ', Διομήδην, ὅτι τὸν Αἴαντα ὁ Ἀγαμέμνων ὅτως ἐπαινεῖ τε, καὶ θαυμάζει, ὥσπερ τὸν Νέστορα. οὐδὲ γὰρ δέκα Αἴαντας ὤχετο γενέσθαι αὐτῷ, οὔτε δέκα Ἀχιλλέας. πάλαι δ' ἂν ἐκαλωκεύει τὴν Τροίαν, εἰ τοιούτους, ὁποῖος ἦν

conciliare videre, tantos viros falsis contumelijs afficiendo. o At si videtur, ac mihi cuiusmodi vir parasitus in bello sit expedi, & nunquid omnino ex veteribus illis quispiam parasitus fuisse credendus est. PAR. Atqui, ô amice, neminem vsqueadeò Homericæ poëseos rudem atque imperitum esse existimo, neque si prorsus à literis alienus aut idiota fuerit, qui nesciat apud illum ex heroicis omniũ præstantissimos parasitos esse. Siquidem π Nestor ille, á cuius lingua perinde vt mel fluebat oratio, regis parasitus fuit. Sed neque Achillem, quemadmodum & videbatur: eratque corporis forma atque viribus excellentissimus: neq; Diomedem, neque Aiacem Agamemnon tantis laudibus extulit & admiratus est, quanto laudis testimonio ornauit Nestorem. Neq; enim decem Aiaces sibi dari exoptat, neq; decem Achilles. Quippe iam olim Troiam funditùs excisam cepisset, si eiusmodi

λῶ οὗτος ὁ παράσιτος, καί περ γέρων ὢν στρατιώτας ἔτι λέκα. καὶ τὸν Ἰδομενέα, τὸν τοῦ Διὸς ἔγγονον, παράσιτον Ἀγαμέμνονος ὁμοίως λέγει. Τυχ. ταῦτα μὲν καὶ αὐτὸς ἐπίσταμαι· οὔπω γε μέν ἀλλοκῶ μοι γιγνώσκειν πῶς δὴ τὼ ἄνδρε τῷ Ἀγαμέμνονι παράδιτοι ἦσαν. Παρα. ἀναμνήσθητι, ὦ γενναῖε τῶν ἐπῶν ἐκείνων, ὧν περ αὐτὸς ὁ Ἀγαμέμνων πρὸς τὸν Ἰδομενέα λέγει. Τυχ. ποίων; Πα. Σὺν δὲ πλέον ἀεὶ πίνας ἀεὶ Ἐστήκει, ὥσπερ ἐμοὶ πίειν, ὅτι θυμὸς ἀνώγει. ἐνταῦθα γὰρ τὸ ἀεὶ πλέον δὲ πίνας ἔρρηκεν, οὐχ ὅτι τὸ ποτήριον δεῖ παντὸς πλήρου ἑστήκειν τῷ Ἰδομενεῖ, καὶ μαχομένῳ καὶ καθεύδοντι, ἀλλ' ὅτι αὐτῷ μόνῳ τῷ βίῳ μόνῳ συνδειπνεῖν ὑπῆρχε τῷ βασιλεῖ, ἀλλ' οὐχ ὥσπερ τοῖς λοιποῖς στρατιώταις, πρὸς ἡμέρας τινὰς προσκαλουμένοις. τὸν μὲν γὰρ Αἰκν-

decẽ alios milites, cuiusmodi parasitus ille fuerat, quãquam iam confectus senio, habuisset. Quin etiam Idomenea Iouis filium eadem ratione Agamemnonis parasitum fuisse confirmat. TYC. Hæc equidem & ipse non ignoro. Nondum tamen mihi intelligere videor, quomodo illi duo heroës Agamemnonis parasiti fuerint. PAR. Perlege, ô generose, versiculos illos quibus ipse Agamemnon Idomena alloquitur. TYC. Quòsnam dicis? PARA.

Semper tibi plenior vmi
Stare solet cyathus, velut
& mihi, quando bibendi
Est mens vt potes—.

Inde quod dixit, semper pleniorem adstare cyathum, non ita accipiendum est, quasi semper poculum vino plenum Idomeneo & pugnanti & dormienti sit propositum, sed quod illi per omnem vitam soli cum rege cœnandi facultas concessa fuerit, sed non perinde vt alijs militibus certis quibusdam diebus ad mensam vocatis. Etenim

Aiacem

Αἴαντα, ἐπὶ καλῶς ἐμονομάχησε τῷ Ἕκτορι, ἃς Ἀγαμέμνονα δῖον ἄγων φησί, κατὰ τιμὴν ἀξιωθέντα ὀψέ τοῦ παρὰ τῷ βασιλεῖ δεῖπνον. ὁ δὲ Ἰδομενεὺς καὶ ὁ Νέστωρ ὁσημέραι συνεδείπνων τῷ βασιλεῖ, ὡς αὐτός φησι. Νέστωρ δὲ παράσιτός μοι δοκεῖ τῶν βασιλέων μάλιστα τεχνίτης, καὶ ἀγαθὸς γενέσθαι· οὐ γὰρ ἐπὶ τοῦ Ἀγαμέμνονος ἄρξασθαι τῆς τέχνης, ἀλλὰ ἄνωθεν ἐπὶ Κανέως καὶ Ἐξαδίου. δοκεῖ δὲ οὐδὲ ἀναπαύσασθαι παρασιτῶν, εἰ μὴ καὶ Ἀγαμέμνων ἀπέθανε.

Τυ. οὗτοσί μὲν γνωρίμως ὁ παράσιτος· εἰ δὲ καὶ ἄλλους τινὰς οἶσθα, πειρῶ λέγειν· Παρα. τί οὖν, ὦ Τυχιάδη, οὐχὶ καὶ Πάτροκλος τῶν Ἀχιλλέως παράσιτος ἦν, καὶ ταῦτα, ἀδύνατος ὢν ἄλλων Ἑλλήνων φαυλότερος,

Aiacem quòd singulari certamine congressus cum Hectore optimè se gesserat, proceres ad Agamemnonem diuinum cœnatum abduxisse commemorat, tanquam propter virtutem in pugna editam honoratum, admodum sera cœna apud regem apparata. At verò o Idomeneus atq; Nestor ferè quotidie cum rege cœnitabant, vt idem auctor testatur. Porrò Nestor regum parasitus mihi fuisse videtur multa arte industrius. Neque apud Agamemnonem primùm hanc parasitandi artem exorsus est, sed multis retrò temporibus apud Canea atque Exadium. Visus verò est neque parasitandi finem antè fecisse, quàm Agamemnon diem suum obijt. TYCHIADES. *Equidem ille præclarus & insignis fuit parasitus. At si quos alios in genus heroas parasitos fuisse nosti, hoc mihi nominatim explicare ne pigeat.* PARAS. *Quid igitur, ô Tychiade, nónne & Patroclus Achillis parasitus tibi fuisse videtur, præsertim cùm nullo aliorum Græcorum fuerit*

ρ&, οὔτε τὴν ψυχὴν, οὔτε τὸ σῶμα, νεανίας ὤν· ἐγὼ γὰρ δοκῶ τοῦ αὐτοῦ μοι δοκεῖν τοῦ Ἀχιλλέως, τεκμαίρεσθαι τοῖς ἔργοις, αὐτὸς χέρω ἐν. τόν τε γὰρ Ἕκτορα ῥήξαντα τὰς πύλας, καὶ παρὰ τοῖς ναυσὶν ἔσω μαχόμενον, οὔτε ἐξέωσε, καὶ τὴν Πρωτεσιλάου ναῦν ἤδη καιομένην ἔσβεσε. καί τοι ἐπιλάβετο μὲν αὐτῆς οὐχ οἱ φαυλότατοι, ἀλλ' οἱ τοῦ Τελαμῶνος, Αἴας τε καὶ Τεῦκρος, ὁ μὲν ὁπλίτης ἀγαθὸς, ὁ δὲ τοξότης. καὶ πολλοὺς μὲν ἀπέκτεινε τῶν βαρβάρων, ἐν δὲ δὴ τούτοις καὶ Σαρπηδόνα, τὸν τοῦ Διὸς υἱὸν ὁ παράσιτος τοῦ Ἀχιλλέως. καὶ ἀπέθανε δὲ οὐχὶ τοῖς ἄλλοις ὁμοίως, ἀλλ' αὐτὸν μὲν Ἕκτορα Ἀχιλλεὺς ἀπέκτεινεν, εἷς ἕνα, καὶ αὐτὸν Ἀχιλλέα Πάρις, τὸν δὲ παράσιτον θεὸς καὶ δύο ἄνθρωποι. καὶ τελευτῶν δὲ, φωνὰς ἀφῆκεν, οὐχ οἵας ὁ γενναιότατος Ἕκτωρ, προσπίπτων τὸν Ἀχιλλέα, καὶ ἱκετεύων, ὅπως ὁ νεκρὸς

deterior aut ignauior, neque animi nepue corporis dotibus, tametsi iuuenis existens? Mihi equidem nulla in re ipso Achille videtur fuisse inferior, ex eius operibus coniecturam facienti. v Etenim Hectorem perruptis portarum obicibus, ac intra munitionem iuxta naues pugnantem, fortissimè repulit, & Protesilai nauim iam incensam & ardentem extinxit, quanquam in ea essent non ignauissimi: verùm Telamone nati & Aiax & Teucer, alter hasta strenuus, alter arcu valens. Multos præterea ex Barbaris neci dedit: inter quos & Sarpedonem Iouis filium Achillis parasitus peremit. Prostratus verò occubuit nequaquã ab alij, sed ipsum quidem Hectorem vitaspoliauit Achilles, φat Achillẽ Paris, vnus vnum. Porrò autem parasitum, & Apollo & χ duo viri occiderunt. Ac iam moriens eas voce edidit, non quales generosissimus Hector ille, Achillem suppliciter precatus vt ψ cadauer eius

suis

ὁ νεκρὸς αὐτοῦ τοῖς οἰκείοις ἀποδοθῇ, ἄν' οἵας εἰκὸς ἀφῆναι παράσιτον, τίνας δὴ τούτας; Τοιοῦτοι δ' ἔπτ' μοι ἐέκοσιν ἀντιβόλησαν, Πάντοθ' ἁ αὐτόθ' ὅλοντο, ἐμῷ ὑπὸ δουρὶ δαμέντες. Τυχ. ταῦτα μὲν ἱκανά. ὅτι ἦ μὴ φίλος, ἀπὸ παράσιτος ὢν ὁ Πάτροκλος τοῦ Ἀχιλλέως, παρῶ λέγεν. Παρ. αὐτὸν, ὦ Τυχιάδη, ἦ Πάτροκλον, ὅτι παράσιτος ὢν λέγοντά σοι παρέξομαι. Τυχ. θαυμαστὰ λέγεις. Παρ. ἄκουε τοίνυν αὐτῶν τῶν ἐπῶν· Μὴ ἐμὰ σῶν ἀπάνευθε τιθέμεναι ὀστέ' Ἀχιλλεῦ, Ἀλλ' ὁμοῦ ὡς ἐτράφημεν, ἐν ἡμετέροισι δόμοισι. καὶ πάλιν· ἀρβὰς, καὶ νεῦ μεδεξάμενός φησιν, ὁ Πηλεὺς Ἑπτεφὴν ἐνδυκέως, καὶ σὸν θεράποντ' ὀνόμηνε· τοτέσι παράσιτον ἔλεγεν. εἰ μὲν τοίνυν φίλον ἐβούλετο τὸν Πάτροκλον λέγειν, ὃν ἂν αὐτὴ ὠνόμαζε

suis sepeliendum redderet: sed quales par est parasitum expirantem emittere. cuiusmodi tandem?

ω Si mihi viginti duro in certamine tales

Antè occurissent, cunctos ego cuspide cæsos

Strauissem letho—.

TYCH. *At de his quidem abundè satis multa verba fecisti. Cæterùm Patroclum nõ amicum, sed Achillis parasitum fuisse, quo pacto testatum facies?* PAR. *Ipsum, ô Tychiade, Patroclũ quòd parasitus fuerit, dicentem tibi exhibebo.* TYCH. *Admirãda dicis.* PAR. *Audi igitur hosce versiculos:*

Ne mea Pelida condi patiãre seorsim

Ossa, sed amborum sint vno tecta sepulchro,

Sicut & antè domi nutriti viximus vnã.

Et rursus eodem in loco:

Nam me susceptum Pelus studiosus alebat,

Nomine meq; tuum noto Theraponta vocauit.

hoc est, parasitum esse voluit. Etenim si Patroclum Achillis amicum dicere voluisset, haud illum theraponta nomi-

μιᾶς θεράποντα. ἐνόθερ γὰρ ὦν ὁ Πάτροκλος τίνας δίκαιον λέγειν θεράποντας, ἢ μήτε δοῦλος, μήτε φίλος, δοῦς παρασίτους λεγόντι, ἢ καὶ τὸν Μηριόνιον, δοῦ Ἰδομενέως καὶ αὐτὸν θεράποντα ὀνομάζει, ὅτως, οἶμαι, καλουμένων τότε τῶν παρασίτων. σκόπει δὲ, ὅτι καὶ ἐνταῦθα τὸν μὲν Ἰδομενέα, Διὸς ὄντα υἱὸν, ἐκ ἀξιοῖ λέγειν ἀταλάντων Ἄρει, Μηριόνιον δὲ τὸν παράσιτον αὐτοῦ. τί δὲ ὁ χὶ καὶ Ἀριστοτείτων, δημοτικὸς ὢν, καὶ πένης, ὥσπερ Θουκυδίδης φησί, παράσιτος ἦν Ἁρμοδίου; τί δὲ, ὁχὶ καὶ ἐραστής; ἐπιεικῶς γὰρ οἱ παράσιτοι, καὶ ἐρασταὶ τῶν τρεφόντων εἰσίν. οὕτως δίκαιον πάλιν ὁ παράσιτος τοῦ Ἀθηναίων πόλιν τυραννουμένην, εἰς ἐλευθερίαν ἀφέλετο, καὶ νῦν ἕστηκε χαλκοῦς ἐν τῇ ἀγορᾷ, μετὰ τῶν παιδικῶν. οὗτοι δὲ τοιοῦδε ὄντες, μάλα ἀγαθοὶ παράσιτοι ἦσαν. σὺ δὲ διὰ ποῖόν τινα ἐκάλεσας ἐν

nasset. Erat enim Patronum liberalior, quàm vt Achillis seruus dici sustinuisset. Quos igitur dicit esse therapontas, qui neq; serui sunt, neq; amici, nempe parasitos: quo nomine & B Merionē Idomenei theraponta compellat. Atque ita nunc parasitos dictos esse, planè coniecturâ auguror. Quinetiam hoc cōsidera, quamobrem Idomenea Iouis filium non dignatus sit Γ Marti æqualem dicere, verùm Merionem eius parasitum. Nonne verò & Aristides vir popularis existens & pauper, vt inquit Δ Thucydides, & parasitus fuit B Armodij? nonne & amator? Sunt enim parasiti suorum alumnorū paramantes. Huius itaq; parasiti opera, Athenienſium Reipubl. tyrannide oppressæ libertas iterum recuperata est. Z Et nunc in foro stat aereus inter reliqua ciuitatis monimēta spectabilis. Illi equidē cùm tanta virtute claruerint, tamen parasitos agebant. Tu verò quónam animatum

animo

ἐν πολέμῳ τὸν παράσιτον; οὐχὶ πρῶτον μὲν ὁ τοιοῦτος ἀεισυποισαμένος ἔξεισιν, εἰ τὸν τῶν παράταξιν, καθάπερ καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς ἀξιοῖ; ὁ γὰρ, ἀπ' ὀρθρίου πολέμου μαχεσθαί φησιν ἐπιάσας, καὶ ἀνθὸς ἅμα ἕω μάχεσθαι δέοι. καὶ ὅν ἄλλοι στρατιῶται χρόνον ὑπὸ δίψους, ὁ μὲν τις ἀκεραῖος βοῶς ἁρμόζει τὸ κράνος, ὁ δὲ θωράκιον ἐνδύεται, ὁ δὲ αὐτὸ τὸ δεινὸν ὑποπτεύων τοῦ πολέμου, φέρει· οὕτος δὲ ἐοθίει τότε μάλα φαιδρῷ τῷ προσώπῳ καὶ μετὰ τὴν ἔξοδον, ἀνθὸς ἐν πρώτοις διαγωνίζεται. ὁ δὲ τρέφων αὐτὸν, ὅπισθεν ἐπιτάττει τῷ παρασίτῳ, καθήμενος αὐτὸν, ὥσπερ ὁ Αἴας τὸν Τεῦκρον, ὑπὸ τῷ σάκει καλύπτει. καὶ τῶν βελῶν ἀφιεμένων, γυμνόσας ἑαυτὸν, τοῦτον σκέπει· βέλτιον γὰρ ἐκεῖνον μᾶλλον σώζειν, ἢ ἑαυτὸ εἰ δὲ δὴ καὶ τύχοι παράσιτος ἐν πολέμῳ, ἢν ἄρ' ἐπ' αὐτῷ δέ τι ὅτι λοχαγὸς, ὅτι στρατιώ,

animo parasitum in bello esse putas? H Nonne sub initium talis curato probè corpore sumpto ientaculo prodit in aciem, quemadmodum & Ulysses fas esse contendit? Quippe cui statim sub auroræ exortum pugnandum erit, ille priùs cibum sumat necesse est. Et quo tempore alij milites, præmetu, hic quidem galeam diligenter adornat, ille thoracem curiosè induit, alus aliud quiddam malum belli suspicans trepidat: parasitus vultu prorsus hilaro & exporrecto indulget epulis: ac mox postquam in aciem progressus est, inter primos fortissimè dimicat: cæterùm qui alit parasitum, tum in ordine subsequatur, quem ille Tronsecus atque Aiax Teucrum, clypeo defendit. Cupit enim impensiùs suum seruare alumnum parasitus quàm seipsum tueri incolumem. Quòd si etiam in bello cæsus parasitus occubuerit, neque imperatorem, neque militum

στρατιώτης αἰσχυνθείη, μεγάλῳ τινὶ ὄντι νεκρῷ, καὶ ὥσπερ ἐν συμποσίῳ καλῷ κατακειμένῳ· ὡς ἄξιόν γε, φιλοσόφου νεκρὸν ἰδεῖν, τοῦτῳ παρακείμενον ξυρὸν, ῥυπῶντα, μακρὸν πωγώνιον ἔχοντα, πεπτιθνικότα τῆς μάχης, ἀθυμῶ ἄνθρωπον. τίς οὐκ ἂν καταφρονήσειε τούτης τῆς πόλεως, τοὺς ὑπασπιστὰς αὐτῆς οὕτω κακοδαίμονας ὁρῶν; τίς δὲ οὐκ ἂν εἰκάσαι, χλωρὸς καὶ κομήτας ὁρῶν ἀνθρωπίσκους κειμένους, τὴν πόλιν ἀρρωστοῦσαν συμμάχων, τοὺς ἐν τῇ ἀρκτῇ κακοῦργους ἐπιτιμῶσα τῶν πολέμῳ; τοιοῦτοι μὲν ἐν πολέμῳ, πρὸς ῥήτορας καὶ φιλοσόφους εἰσὶν οἱ παράσιτοι. ἐν ἀρετῇ δὲ τοσοῦτόν μοι δοκεῖ καὶ διαφέρειν παρασιτικὴ φιλοσοφίας, ὅσον αὐτὴ ἡ εἰρήνη πολέμου. καὶ πρῶτον, εἰ δοκεῖ σκοπῶμεν τὰ τῆς εἰρήνης χωρία. Τυχ. οὔπω ξυνίημι

militum quenquam pudore afficit, tantùm existens cadauer, quali corporis dignitate quondam in symposiis accumbere solitus est, adeò vt indignum sit facinus, philosophi cadauer huic appositum conspici, aridum & sordidum, prolixo barbicio informe, hominem prorsus miserandum, & qui ante initum prælium mortuus sit, imbellis atque imualidus. Quis verò eam ciuitatem non extremè cõtemneret, cuius tam miserandos atque infelices cerneret satellites? Quis non eam vrbem cùm robustis, tum animosis auxiliatoribus egere existimet, qui adeò pallidos & comatos homunciones inter militum cadauera dispersos intuitus fuerit, eósque qui in excubiis stationes agitant, nullius in bello esse precij? Tales equidem sunt in rebus bellicis parasiti, cum philosophis atque rhetoribus comparati. K Cæterùm in pace tantum præcellit philosophiam, parasitica, quantum ipsa pax bello præstat. Ac primùm, si videatur, pacis loca atq; studia contemplemur. TYCH. Nondum teneo

ξυνίημι ὅ, τι τοῦτο πῶς βούλεται, σκοπῶμεν δὲ ὅμως. Παράσ. ἐκοῦ ἀγορὰν μὲν δίκας καὶ παλαίστρας καὶ γυμνάσια, καὶ συμπόσια ἔγωγε φαίην ἂν πόλεως χωρία; Τυχ. πάνυ μὲν οὖν. Παράσ. ὁ δ' οὐ πάνυ παρεσιὼν εἰς ἀγορὰν μὲν καὶ δικαστήρια οὐ παρεσιν, ὅτι, οἶμαι, τοῖς συκοφάνταις πάντα τὰ χρήματα ταῦτα μᾶλλον προσήκει, καὶ ὅτι ἔοικεν μετριόν τι τῶν ἐν τούτοις γιγνομένων τὰς δὲ παλαίστρας, καὶ τὰ γυμνάσια καὶ τὰ συμπόσια διέκειν, καὶ κοσμεῖ μόνον οὕτω ἐπεί τίς ἐν παλαίστρᾳ φιλόσοφος ἢ ῥήτωρ ἀρδὺς, ἄξιος συγκεῖσθῶσι παρασίτου τῷ σώματι ἢ τίς ἐν γυμνασίῳ τούτων ὀφθεὶς, οὐκ αἰσχύνη τοῦ χωρίου μᾶλλον θεῖν; καὶ μὴν ἐν ἐρημίᾳ τάτων οὐδεὶς ἂν ἐπιστάμενος θηρίον ὁμόσε ἰὼν, ὁ δὲ

teneo quid hæc tua sibi velit oratio. consideremus tamen. PARAS. Igitur forum & iudicia, in palæstras, & gymnasia, tum venationes & symposia ego ciuitatis loca esse dixerim. TYCHI. Et rectè sanè. PAR. Quòd autem A parasitus in forum causas acturus non prodit, quòdque in iudicijs nulli clientulorum vocatus patronus præstò est: hanc ego subesse causam opinor, quòd ista loca magis sycophantis & rabulis illis forensibus pateant, atque conueniant, quòdque nihil moderati in illis fieri soleat: palæstras verò atque gymnasia vnà cum sympo siis parasitus frequentat sedulò, quibus solus ille ornamento est, atque decori. quoniam quisnam philosophorum aut rhetorũ exutus vestimentis in palæstra dignè componendus esset cum parasiti corpore? Aut quis illorum conspectus in gymnasio, non potiùs probro atque dedecore locum afficeret? Atquĩ ne in deserto quidem illorũ quispiam irruentis alicuius beluæ impetum

ὁ δὲ παράσιτος αὐτά τε ἐπίου-
τα μᾶλλον, καὶ δεχόμενος ῥᾳδίως,
μιμητικῶς αὐτῶν ἐν τοῖς
δείπνοις κατάφρονᾶν, καὶ ὅτ'
ἔπαφε, ὅτι σοῦς αὐτὸν ἐκ-
πλάττει πιφεικὼς, ἀπὰ κᾶν
ἐπ' αὐτὸν ὁ σοῦς τὸν ὀδόντα
βύκτ, καὶ ὁ παράσιτος ἐπὶ
τὸν σοῦν ἀντιβάγει. τοὺς μὴν γὰρ
ἥκιστα δεδοικὼς μᾶλλον τῶν κυ-
νῶν. ἐν δὲ συμποσίῳ τίς ἂν
καὶ ἀμηχανήσαιτο παρασίτῳ,
ἤτοι παίζοντι ἢ ἐσθίοντι; τίς
δὲ ἂν μᾶλλον ὑπερφάνοι τοὺς
συμπότας, πότερόν ποτε εὖ-
τος ἄθων καὶ σκώπτων, ἢ ἄν-
θρωπος μὴ γελῶν, ἐν τε-
βωνίῳ κάμνος, ἐ γελῶ ὁ-
ρῶν, ὥσπερ ἐπὶ πνίθος, ὀχὶ
συμπόσιον ἥκων; καὶ ἔμοι-
γε δοκεῖ, ἐν συμποσίῳ φιλό-
σοφος τοιοῦτόν ὅτι, οἷον ἐν
βαλανείῳ κύων. φέρε δὲ
ταῦτα ἀφέντες, ἐπ' αὐτὸν ἤδη
βαδίζωμεν τὸν βίον τοῦ
παρασίτου σκοποῦντες ἅμα.
καὶ παραβάλλοντες ἐκεῖνον.
πρῶτον

impetum sustineret: at parasitus earundem vim atq; ferociam fidenter expectat, ac sine negotio compescit; quippe qui easdem in conuiuijs contemnere didicerit. Sed neque ceruus, neque sus setis inhorrescens parasitum conterret, sed sue aduersus illum dentes acuente, parasitus aduersus suem contrà acuit terribilis. Cæterùm lepusculos magis insectatur, quàm vllus canis venaticus. Porrò autem in cōuiuio quis cum parasito certamen susciperet, aut iocos ciente, aut comedente? Et quis magis conuiuarum tristitiam discutit? an ille cantillans ridicula, & ludens dicterijs: an homo potiùs nihil ridens, in sordida tritáque lacerna accumbens, terram tristis intuens, quasi ad luctum, non ad symposiū vocatus venisset? Ac mihi profectò tale quiddam in symposio videtur esse philosophus, quod canis in balneo. Sed age istis posthabitis, ad ipsam parasiti vitam nos conferamus, excutientes atq; comparantes illum

Pimum

πρῶτον οὖν ἴδοι τις ἂν τὸν μὴ παράσιτον, ἀεὶ δόξης καταφρονοῦντα, καὶ οὐδὲν μεῖζον αὐτῷ, ὧν οἱ ἄνθρωποι οἴονται περὶ ῥητόρας δὲ καὶ φιλοσόφους εὕροι τις ἂν, οὐ τινὰς, ἀλλὰ πάντας, ὑπὸ τούτου καὶ δόξης πριβόντας, καὶ οὐ δόξης μόνον ἀλλὰ καὶ ὁ τούτου ἄσχιστον ὄν, ὑπ' ἀργυρίου. καὶ ὁ μὴ παράσιτος ὅτως ἔχει πρὸς ἀργύριον, ὡς εἴ τις ἐδεῖ πρὸς τὰς ἐν τοῖς ἀγιαλοῖς ψηφίδας ἀμελῶς ἔχοι, καὶ οὐδὲν αὐτῷ δοκεῖ διαφέρειν τὸ χρυσίον τοῦ πυρός. οὐ γὰρ μὴν ῥήτορσι, καὶ ὁ λεπτότερόν ὄν, καὶ οἱ φιλοσοφεῖν φάσκοντες, πρὸς αὐτὰ ὅτω διάκειται κακοδαιμόνως, ὅστε τῶν μάλιστα ναῦν ἐνδοκιμούντων φιλοσόφων (περὶ ἧς γὰρ τῶν ῥητόρων, τί δεῖ λέγειν;) ὁ μὲν δικάζων δίκην, δώροις ἐπ' αὐτῷ ἕλκω, ἄλλ' ὅ δὲ μισθὸν σοφιστὴς, εἰς πράττει τοὺς μανθάνοντας. ὁ δὲ

Ξ Primùm igitur quis est qui non videt parasitum vnquam non contemptorem esse gloriæ, quippe cui nihil curæ est quam de se homines opinionem obtineant? At verò ipsos rhetores atque philosophos non saltem illorum aliquos, sed in vniuersum omnes, fastu atque gloria transuersos agi quispiam inuenerit, ac non tantùm gloriæ debitos, sed quòd adhuc turpius est, argenti sitientissimos. Sedenim parasitus hoc erga pecuniam affectus est animo, quo non aliquis negligentiore erga lapillos passim proiectos in littore animatus est. Ac nihil illi inter aurum & ignem videtur esse discriminis. Rhetores autem, & quod absurdius est, etiam illi qui philosophiæ professione se venditant, tam auidè argento inhiant, quasi hac ratione maximam sibi nunc conciliarent & opinionem, & authoritatem philosophi. De rhetoribus quid multa attinet dicere? cùm ille corruptus largitionibus causam orare soleat, alius dicendi artem profitens à discentibus mercedem exigit.

Tertius

ὁ δὲ παρὰ τοῦ βασιλέως ὑπὲρ τοῦ σωθῆναι ὁμοίως μισθὸν αἰτεῖ, καὶ οὐκ αἰσχύνεται. ἔτι πρεσβύτης ἀνὴρ δεῖται τοῦτο ἀφελημεῖ, καὶ μισθοφορεῖ, καθάπερ Ἰνδὸς ἢ Σκύθης ἀχμάλωτος· καὶ οὐδὲ αὐτὸ τὸ ὄνομα αἰσχύνεται, ὅτι μισθὸς ὁ λαμβάνει. νόμοις δὲ ἂν οὐ μόνον ταῦτα περὶ τούτους, ἀπὰ καὶ ἄλλα πάθη, οἷον λύπας καὶ ὀργὰς καὶ φθόνους, καὶ πανταχίας ἐπιθυμίας. ὅ γε μὴν παράσιτος ἔξω τούτων ὄντων ἁπάντων· ὅτι γὰρ ὀργίζεται δι' ἀνεξικακίαν, καὶ ὅτι οὐκ ἔστιν αὐτῷ ὅτῳ ὀργισθείη. καὶ εἰ ἀγανακτήσειε δεῖπότε, ἢ ὀργὴ αὐτοῦ χαλεπὸν μὴν, οὐδὲ σκυθρωπὸν οὐδὲν ἀπεργάζεται, μᾶλλον δὲ γέλωτα, καὶ ὑφρανάντας ξιώουτας. λυπεῖτάι γε μὴν ἥκιστα πάντων, τοῦτο τῆς

Tertius à rege similiter præmium flagitat, non ob aliud, nisi quòd cum illo conuersationem societ: nec pudore suffunditur. Est præterea alius, qui iam ætate confectus, non ob aliud peregrè proficiscitur, quàm vt lucrũ faciat, aut stipendio mereat, non aliter atque Indus quispiam, aut Scytha captiuus. Neque eundem pudet nominis, quòd merces sit illud quod accipit. O Non solùm verò his vitijs eos inuenies obnoxios, sed sunt adhuc alij degeneris animi affectus, quibus sunt plenissimi, nempe molestiæ perturbationes, iracundia, inuidentia, ac omnis generis concupiscentiæ. Parasitus autem his omnibus vacans affectibus, neque irascitur, propter animi tolerantiam, tum etiam quòd illi nemo sit cui irasceretur. Atque etiam si quando victus mentis impotentia indignatur, nihil tamen mali aut iniuriæ, iracundiæ impulsu designat perperam: quin potiùs risum omnibus eius excandescentia excutit, ac oblectamento est conuersantibus. Minimè verò omnium perturbatur, tristitia aut vlla mentis molestia discrucaitur. Etenim tam præsens illi parasiti-

τῆς τύχης παρασκευαζούσης αὐτῷ, καὶ χαριζομένης, μὴ ἔχειν ὑπὲρ ὅτου λυπηθείη. ὅτι γὰρ χρήματα οὐδὲν αὐτῷ, ὅτι οἰκέτας, ὅτι οἰκίας, οὔτε γυνὴ, ὅτι παῖδες, ὧν δὴ φθαρομένων, πάντως ἀνάγκη δεῖ λυπεῖσθαι τὸν ἔχοντα αὐτὰ, ἐπὶ τούτοις ἀπόντα, ἐπιθυμεῖ ὅτι δόξης, οὔτε χρημάτων, ἀλλ' οὐδὲ ὠραίου τινός. Τυ. ἀλλ' ὦ Σίμων, εἰκός γε ἐνδεέα τροφῆς λυπεῖσθαι αὐτόν. Πα. ἀγνοεῖς, ὦ Τυχιάδη, ὅτι ἐξ ἀρχῆς οὐδὲ παράσιτός ἐστιν οὗτος, ὅστις ἀφρεῖ τροφῆς· οὐδὲ γὰρ ἀνδρεῖος, ἀφρείᾳ ἀνδρίας ἐστὶν ἀνδρεῖος· οὐδὲ φρόνιμος, ἀφρείᾳ φρονῶν ἐστι φρόνιμος· ἄλλως γε ὅτι παράσιτος ἂν εἴη. πρόκειται δὲ ἡμῖν περὶ παρασίτου ζητεῖν ὄντος, οὐχὶ μὴ ὄντος. εἰ δὲ μὴ ὁ ἀνδρεῖος ἄλλως, ἢ παρουσίᾳ ἀνδραότητος, καὶ ὁ φρόνιμος, παρουσίᾳ φρονήσεως, καὶ ὁ πα-

parasitica suppeditat adversus omnes molestias remedium, vt nulla etiam causa existat quamobrem afficiatur tristitia. Neque enim illi sunt opes, neque domus, neque famulus vllus, non vxor, non liberi, quibus pereuntibus habentem discruciari animo omnino necesse est, si horum iacturam fecerit. Atqui neq; gloriæ vllius est appetens, neq; opulentiæ: sed nec formosum quenquam desiderat. TYC. Veruntamen, ô Simo, planè consentaneum est, illum ob victus indigentiam pertubari animo. PAR. Π Ignoras, ô Tychiade, statim initiò hũc non esse parasitum, quicunque laborat victus inopia. P Neq; enim fortis, inopia fortitudinis fortis perhibendus est: neque sapiens, sapientiæ penuria sapiens putandus: alioqui parsitus esse non possit. Nos enim de eo qui re ipsa parasitum agit, loquimur, non de eo qui solum parasiti nomen falsò obtinet. Iam si fortis non alia ratione, quàm præsente fortitudine fortis, & sapiens præsente sapientia sapiens habendus est: sequitur, neq;

ὁ παράσιτος δέ, παρουσίας τοῦ παρασιτεῖν παράσιτος ἔσται. ὡς εἴ γε τοῦτο μὴ ὑπάρχει αὐτῷ, περὶ ἄλλου τινὸς, καὶ οὐχὶ παρασίτου ζητήσομεν. Τυ. οὐκοῦν ἀδύνατον ἀπορήσει παράσιτος τροφῆς Πα. ἔοικεν, ἔφη ὅτι ἐπὶ τούτῳ, ὅτ' ἐπ' ἄλλῳ ἐστὶν, ὅτῳ λυπηθείη ἄν. καὶ μὲν καὶ πάντες ὁμοῦ φιλόσοφοι καὶ ῥήτορες φοβοῦνται μάλιστα, τοὺς γοῦν πλείστους αὐτῶν εὕροι τις ἂν μετὰ ξύλου πεποιημένους, εἰ ἄρ' ἄλλου, ἢ μὴ ἐφοβοῦτο, ὡπλισμένους καὶ τὰς θύρας δι' μάλα ἐρρωμένως ἀρκεῖν ὄντας, μή τις ἄρα νυκτωρ ἐπιβουλεύσειεν αὐτοῖς, ἀνδρίτας· ὁ δὲ τὴν θύραν τοῦ δόμα τίου πεποιήκασιν, ἐκεῖ καὶ τοῦτο, ὡς μὴ ὑπὸ ἀνέμου ἀνοιχθείη. γνωμεύουσι ψόφου νυκτωρ, ὀλίγῳ τι μᾶλλον θορυβεῖται, ἢ μὴ γνωμεύοι. καὶ δι' ἐρημίας δι' ἀπιὼν, ἄνευ ξίφους ὁδεύει· φοβεῖται

parasitum, nisi parasitandi facultas suppetat, parasitum esse posse. Quare nisi hoc illi suppeditatum fuerit ab alio, nequaquam parasitus existimandus est. TYC. Proinde parasitus nunquam alimenti laborabit inopia. PAR. Ita quidem apparet. Itaque neque huius neque alterius cuiuspiam rei gratia discruciatur animo. Verùm omnes ad vnum philosophi pariter atque rhetores, maximo semper in metu sunt. Illorum igitur plurimos plerunque ligno armatos in publicum prodire videmus: quod proculdubiò non facerent, nisi armatos metuerent. Quid quòd etiam ianuas probè oppessulatas concludunt, metuentes nequis noctu domum ingressus, illis perniciem machinetur? At parasitus ædiculæ suæ ianuã quidem claudit, sed planè incuriosè & temerè, ne videlicet venti violentia irruens aperiat. Cæterùm noctu orto tumultu, non magis animo timore concutitur, quam si nullus extitisset. Præterea per sola loca iter faciens, nullo accinctus gladio ambulat.

nihil

φοβεῖται γὰρ οὐδὲν ἀδικεῖν. φιλοσόφους δὲ πολλάκις ἄδικον ἰδὼν, ἀδικοῦντα δὲ καὶ, τοξάζοντας κυκλωμένους· ξύλα μὴ φέρουσι, μὴ ἐς βαλανεῖον ἀπιόντου, καὶ ἐπ' ἄριστον. παρασίτου μὲν τοι οὐδὲς ἔχοι κατηγορῆσαι μοιχείαν ἢ βίαν ἢ ἁρπαγὴν, ἢ ἄλλό τι ἀδίκημα ἁπλῶς ἐπὶ ὀνειδίζοντα, οὐκ ἂν εἴη παράσιτος, ἀπ' ἑαυτοῦ κακὸν ἀδικεῖ. ὅς δ' ἂν μοιχοῦς τύχοι, ἅμα τῷ ἀδικήματι, καὶ τοὔνομα μεταλαμβάνει τοῦ ἀδικήματος. ὥσπερ δὲ ὁ κακὸς, οὐ τὸ ἀγαθὸς, ἀλλὰ φαῦλος εἶναι καμβάνει, οὕτως, οἶμαι, ὁ παράσιτος, ἐάν τι ἀδικῇ· αὐτὸ μὲν τοῦτο ὅπερ ἐστὶν, ἀφεῖται, ἀναλαμβάνει δὲ, ὃ ἀδικεῖ. ἀδικήματα δὲ διαῦτα ῥητόρων καὶ φιλοσόφων ἄφρονα ὁ μόνον ἐστὶν αὐτοῖς

nihil enim prorsus vspiam gentium metuit. At ego sæpenumerò vidi philosophos nullius periculi ne suspicione quidem existente arcus apparentes. Semper enim Σ baculis armati incedunt, atque etiam si quando in blanceas lotum abeunt, aut vocati ad prandium, T Nullus verò est, qui parasitum aut adulterij, aut violentiæ aut rapinæ, aut alterius cuiuspiam delicti insimulare possit: quoniam qui talibus vitijs esset contaminatus; iam non amplius parasitus foret perhibendus, sed se ipse grausimæ iniuriæ exponeret. Itaque adulterium flagitiosè committens, vnà cum perpetrato delicto etiam flagitij nomen incurrit. Quemadmodum autem qui improbus fuerit, non bonus sed malus habendus est: sic quoque parasitus si quid turpiter in se admiserit, illud ipsum quod fuerat abijcit, assumit autem id quod deliquit per flagitium. Cæterùm eius generis praua facinora permulta extant à philosophis & rhetoribus turpissimè perpetrata, quæ non nobis tantùm comperta sunt, vtpote quæ nostro tempo-

αὐτοῖς γεγονότα καθ' ἡμᾶς, ἀλλὰ καὶ τοῖς βιβλίοις ἀπολελείμμεθα ὑπομνήματα ἔχομεν ὧν ἠδικήθησαν. ἀπολογία μὲν γὰρ Σωκράτους ἔστι, καὶ Αἰσχίνου καὶ Ὑπερίδου καὶ Δημοσθένους, καὶ τῶν πλείστων σχεδόν τι ῥητόρων καὶ σοφῶν· παρασίτου δὲ οὐκ ἔστιν ἀπολογία. εἰδὲ ἔχει τις εἰπεῖν δίκην πρὸς παράσιτόν τινι γεγραμμένην. ΤΥ. ἀλλὰ νὴ Δία, ὁ μὲν βίος τοῦ παρασίτου κρείττων ἐστὶ τοῦ τῶν ῥητόρων καὶ τῶν φιλοσόφων. ὁ δὲ θάνατος φαυλότερος. Πάνυ μὲν οὖν τἀναντίον, παραπολὺ εὐδαιμονέστερος, φιλοσόφους μὲν γὰρ ἴσμεν ἅπαντας, καὶ τοὺς πλείστους, κακοὺς κακῶς ἀπεθανόντας· τοὺς μὲν ἐκ καταδίκης ἁλωκότας ἐπὶ τοῖς μεγίστοις ἀδικήμασι, φαρμάκῳ, τοὺς δὲ καθαπτηθέντας τὸ σῶμα ἅπαν, τοὺς δὲ ἀπὸ δυσουρίας φθινήσαν-

re saltem designata forent, sed libris editis relicta monumenta habemus eorum facinorum, quorum illi authores extiterunt. Extat apologia Socratis, extat Aeschinis, atque Hyperidæ, neque non Demosthenis. Ac fermè plurimorum rhetorum atque philosophorum defensiones etiam hodie leguntur. At nulla extat parasiti apologia, nec vllus est qui pro vero affirmare possit, parasito iniuriarum scriptam esse dicam. TCY. Y At per Iouem parasitus meliori quàm rhetores atque philosophi viuendi conditione fruitur, fato tamen deteriore absumitur. PAR. Equidem longè diuersum est quod dicis. nam & fato multò feliciore functus è viuis migrat parasitus. Quippe com-

perè exploratum habemus, philosophos ferè omnes, aut illorum maximam partem, malo extinctos esse exitio, nonnullos condemnatione iudicij in maximis flagitijs manifestò deprehensos, Φ sumpto veneno: alios toto corpore exustos, plerosque vrinandi difficultate absumptos, alios

νήσαντας, τοὺς δὲ φυγόντας. παρασίτου θάνατον οὐδεὶς ἔχει τοιοῦτον ἀπᾶν, ἀλλὰ τὸν εὐδαιμονέστατον, φαγόντι καὶ πίοντι. εἰ δέ τις καὶ δοκεῖ βιαίῳ τετελευτηκέναι θανάτῳ, ἀπιστεῖται ἀπέθανε. Τυ. ταῦτα μὲν ἱκανῶς διημείπται σοι τὰ πρὸς τὰς φιλοσόφους, ὑπὲρ τοῦ παρασίτου. λοιπὸν δέ, εἰ καλὸν καὶ συστατικὸς ἐστι τὸ κτῆμα τοῦτο τῷ πρέφοντι, παρῶ λέγειν. ἐμοὶ μὲν γὰρ δοκοῦσιν, ὥσπερ εὐεργετοῦντες καὶ χαριζόμενοι, τρέφειν αὐτὰς οἱ πλούσιοι, καὶ εἶναι τοῦτο ἀσχημόν τῷ τρεφομένῳ. Πα. ὡς ἀληθές σοι, ὦ Τυχιάδη, ταῦτα εἰ μὴ δυνάσαι γιγνώσκειν, ὅτι πλουσίου ἀνὴρ, εἰ καὶ τὸ Γυγου χρυσίον ἔχει, μόνον ἐσθίων, πένης ἐστὶ, καὶ πολὺν ἄνον παρασίτου, πλουτὸς δοκεῖ καὶ ὥσπερ στρατιώτης χωρὶς ὅπλων, ἀτιμότερον καὶ ἰδιώτης ἄνον πορφύρας, καὶ ἵππον

alios ex fuga retractos atque occisos. At quis tandem tali quopiam exitio parasitum sublatum esse referre potest? sed mors felicissima ferè illi contingit edenti atque bibenti. Quòd si quis etiam violenta morte defungi videtur, mortuus auolasse creditur. TYC. X Hæc equidem satis supérque tibi pro parasito contra philosophos decertata sunt. Superest vt & illud explices, num honesta & vtilis sit hæc alenti possessio. Siquidem opulêtiores mihi videntur parasitos alere, tanquam officiosi, & beneuolè gratificantes illorum tenuitati: quod ego ei qui alitur, dedecus esse existimo. PARA. Quàm simpliciter fatuum te esse constat, ô Tychiade, si hoc nequeas intelligere, hominem diuitem etiam si Gygis opulentiam possideret, solùm edentem esse pauperem? Atq; ille progrediens in publicum non comitante parasito, mendicus est. Et quemadmodum miles sine armis habetur despectior, & vestis sine purpura vilior, & equus

ἵππον ἄνευ φαλάρων, οὕτω καὶ πλούσιον ἄνευ παρασίτου, ταπεινός τις. καὶ ἀντιλὰς φαίνεται· καὶ μὲν ὁ μὴ πλούσιος κοσμεῖται ὑπ' αὐτοῦ, τὸν δὲ παράσιτον πλούσιον οὐδέποτε κοσμεῖ, ἄπορος τε οὐδὲ ὀνῆσαι αὐτῷ ἐστιν ὡς σὺ φῂς, τὸ παρασιτεῖν, ἐκείνῳ δηλονότι, ὡς ἁπλοῦν χέρσα. ὅπως γὰρ μὲν τῷ πλουσίῳ τοῦ λυσιτελές ἐστι, τὸ τρέφειν τὸν παράσιτον, ὃ γε μετὰ τοῦ κοσμεῖσθαι ὑπ' αὐτοῦ, καὶ ἀσφάλειαν ποιεῖ κατ' τοῦτο δορυφορίας ὑπάρχει· οὔτε γὰρ μάχης ῥᾳδίως ἄν τις ἐπιχειρήσαι τῷ πλουσίῳ, τὸν ὁρῶν παρεστῶτα. ἀλλ' οὐδ' ἂν ἀρθάνοι φαρμάκῳ οὐδείς, ἔχων παράσιτον· τίς γὰρ ἂν τολμήσειν ἐπιβουλεῦσαι τινί. τοῦτο πεποιθότες καὶ πεπίνουσι; ὅτι ὁ πλούσιος οὐχὶ κοσμεῖται μόνον, ἀλλὰ καὶ κατὰ μεγίστων κινδύνων ὑπὸ τοῦ παρασίτου σώζεται. οὕτω μὲν ὁ παράσιτος δὴ φιλοσο-

equus sine phaleris leuior: sic etiam diues egregiè & ampliter nummatus, longè apparet sine parasiti satellitio humilior atque contemptior. Atqui parasitus quoque non parùm ornamento est diuiti, dùm parasito non item. Alioqui neq; probrum est, vt tu ais, huic parasitari, vt præstantiori deteriorem. Quod autem opulento vtile sit parasitum alere, præterquàm quòd ornamentum non vulgare illi adiungit, etiam securitatem multam parasiti præsentia & comitatus diuiti suppeditat. Neque enim quispiam temerè pugna adoriretur diuitem, qui hunc illius lateri assistentem conspexerit. Sed neque metuendum est eum veneno periturum, qui parasitum conuiuam habuerit. Quis enim auderet insidijs petere quempiam hoc præmandente atque prohibente? Itaque diues non tantùm à parasito ornatur, sed eius quoque opera à maximis periculis tutius conseruatur. Ita enim parasitus propter charitatis

πορνίαν, πάντα κίνδυνον ὑπομένει, καὶ οὐκ ἂν παραχωρήσειε τῶν πλησίον φαγεῖν μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀρθονεῖν ἀφεῖται συμφαγόν. Τυ. πάντα μοι δοκεῖς, ὦ Σίμων, διεξιλθεῖν, ὑστερήσας οὐδὲν τῆς σεαυτοῦ τέχνης, οὐ ὥσπερ αὐτὸς ἔφασκον, ἀμελέτητος ὤν, ἀλλ' ὥσπερ ἄν τις ἐκ τῆς μελέτης γεγυμνασμένος καὶ πολύ, εἰ μὴ ἄσχολον αὐτὸ τὸ ὄνομά ἐστι τῆς παρασιτικῆς, ἐθέλω μαθεῖν. Πα. ὅρα δὴ τοῦ ἀποκρίσεως, ἐὰν σοι ἱκανῶς κέχρησθαι δοκῇ, καὶ πάρεσ πάλιν αὐτὸς ἀρκεῖναθαι πρὸς τὸ ἐρωτώμενον, ἢ εἴ τι ἄλλο φέρει γε, τὸν σῖτον οἱ παλαιοὶ τί καλοῦσι; Τυ. τροφήν. Πα. τί δέ, τὸ σιτεῖσθαι οὐχὶ τὸ τρέφειν. Τυ. ναί Πα. οὐκοῦν καθωμολόγηται τὸ παρασιτεῖν, ὅτι οὐκ ἄλλο ἐστί. Τυ. τοῦτο γε, ὦ Σίμων, ἔστιν, ὃ ἀσχημον φαίνεται. Πα. φέρε δὴ πάλιν ἀπόκρινά μοι πότερον

tatis affectum qua diuitem ex animo complectitur. omnibus semet obiectat periculis. Neque tantùm concedit solùm cibum sumere sed vnà quoque edens exoptat oppetere. TYC. Omnia mihi, ô Simo, satis disertè disseruisse videris, nec quicquam quod ad artem tuam commendandam pertinet prætermisisti: neque vt tu dixisti, ad hanc rem inexercitatus accessisti, sed planè omnium instructissimus atque exercitatissimus. Ω Quod reliquum est, scire gestio an parasiti compellatio non turpis & dedecorosa habéda sit. PA. Vide quod responsum à me exigas, si sufficienter super his verba tibi feçisse videor. Responde verò mihi vicissim ad quæstionem, si rectè factum existimas. Age σῖτον prisci illi quo vocarunt nomine? TYC. Alimenti vocabulo. PAR. Quid autem σιτεῖσθαι, nonne alere? TY. Sanè verò. PAR. Est ergo in confesso, neque aliud esse parasitari. TYC. At illud ipsum, Simo est, quod turpe esse apparet. PARA. Age iterum mihi responde quid tibi

τερόν σοι δοκεῖ διαφέρειν, καὶ πολεμιχίοιν ἀμφοῖν, πότερον ἂν αὐτὸς ἕλοιο, ἆρ' ἄγειν τὸ πλεῖν, ἢ τὸ παραπλεῖν; Τυ. τὸ παραπλεῖν ἔγωγε. Πα. τί δέ, τὸ τρέχειν, ἢ τὸ παρατρέχειν; Τυ. τὸ παρατρέχειν. Πα. τί δέ, τὸ ἱππεύειν, ἢ τὸ παριππεύειν; Τυ. τὸ παριππεύειν. Πα. τί δέ, τὸ ἀκοντίζειν, ἢ τὸ παρακοντίζειν; Τυ. τὸ παρακοντίζειν. Πα. οὐκοῦν ὁμοίως ἔθ' ἕλοιο καὶ τὸ διαθέειν μᾶλλον τὸ παρασιτεῖν. Τυ. ὁμολογεῖν ἀνάγκη. ἵνα σοι λοιπὸν, ὥσπερ οἱ παῖδες, ἀφίξομαι καὶ ἑῴθ', καὶ μετ' ἄριστον, μαθησόμενος τὴν τέχνην. σὺ δὲ μοι αὐτὴν δίκαιος διδάσκειν ἀφθόνως, ἐπὶ καὶ πρῶτος μαθητής σοι γίγνομαι. φασὶ δὲ καὶ τὰς μητέρας μᾶλλον τὰ πρῶτα φιλεῖν τῶν τέκνων.

discriminis esse videtur, aut vtrisque propositis vtrum electurus esses, num nauigare, an adnauigare? TYC. Ego quidem eligerem adnauigare. PAR. Quid autem, currere, an adcurrere? TYC. Adcurrere. PAR. Quid autem equitare, an adequitare? TYC. Adequitare. PAR. Quid autem, iaculari, an adiaculari? TYC. Adiaculari. PAR. Proinde non alia quoq; ratione pro edere parasitari sat scio quoque eligeres. TYC. [aa] Velim nolim sententiæ tuæ refragari non possum. Ac te quidem in posterum, veluti puceri, & sub auroram & à prandio accedam, arti tuæ perdiscendæ operam daturus. Tu verò eandem docebis citra inuidiam, ingenuè, quoniam primus tibi ero discipulus. Perhibent autem & matres primam prolem adamare impensiùs.

GILBER-

GILBERTI COGNATI.

ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM.

LVcianus hîc in argumento ἀδέξῳ καὶ ἀτόπῳ, exercendi ingenij gratia lusit. quod veteres sophistas facere solitos esse scribit Gellius, vt ostenderet nihil esse tam incredibile, quod non dicendo fiat probabile, & nihil esse tam horridum, tam incultum, quod non splendescat oratione, & tanquam excolatur, teste Cicerone. Persuadet autem & astruit, parasiticam esse artem non inhonestam & incommodam, si quis ea rectè vti nouerit. Cuius vsum si quis requirit, à Terentiano Gnathone & aulicis discat, vt quicquid dixerint homines, laudet: & si quid negârint, neget, & illis vltrò arrideat. Denique ipsemet sibi imperet omnia assentari, quando hic quæstus nunc est longè vberrimus: donec etiam multo vsu abstrusiora huius artis mysteria cognoscat. Nemo iam veritatis est patiens ampliùs, quia acerba auditu est. Deponat itaque omnem illam priorem cui assueuerat, libertatem, ac præter genium suum omnibus. Euge illud dulcisonum occinat, & illud: Dixti pulchré. prætereà: Facetè, lepidè, lautè, nunquam vidi melius. Breuiter vt homo erit, ita morē gerat, ita se ad eius mores attemperabit. Parasiti porrò nomen apud veteres honorificum erat, ac minimè ignominiosum. Id quod ex Plutarcho licet intelligere. Sic enim ille scribit in Solone: ἴδιον δὲ τῶν σολῶνος, καὶ τὸ περὶ τῆς ἐνδημοσίας τήσος, ὅπερ αὐτὸς παρασιτεῖν κέκλικε: id est, Est autem & hoc è Solonis institutis in publico, plebi conuiuium exhibere, quod is appellat παρασιτεῖν, quasi dicas, ad cibum sumendum accumbere. Athenæus item libr. 6. Dipnosophistωn, authoritate Polemonis Samij, Heraclidis, Mopseatis ac aliorum complurium, ostendit parasiti nomen non aspernandum, nec inglorium apud veteres extitisse, quod & ex varijs & antiquis inscriptionibus probat, quarum & hæc vna fuerit, ἄρχοντες καὶ

παρασίτοις ἀφέθεσαν. Cætera ſtudioſus apud Athenæum inueniet. Huc pertinet quod Thomas magiſter ſcribit in Atticiſmis: παρασίτους καὶ τοὺς δημοσίᾳ σιτουμένους ἐν τοῖς πρυτανείοις ἀπῴκουν, οὐ μόνον τοὺς ἐν ταῖς τῶν πλουσίων τραπέζαις παρασιτουμένους κόλακας: *id eſt*, paraſitos non tantùm appellabant Attici adulatores illos qui apud diuitum menſas nutriuntur, ſed & eos, qui ob rem egregiè geſtam publico ſumptu in Prytaneo alebantur. Cuius & interpres Ariſtophanis in Equitibus meminit, οὐδὲ μουσικῶν ἐπίσταμαι: *id eſt*, ne muſicam quidem ſcio. Apud eundem in Auibus Sycophanta ſimiliter excuſat ſuam profeſſionem: οὐ γὰρ πάνυ, σκάπτειν οὐκ ἐπίσταμαι: *id eſt*, quid quæſo facerem, quando fodere neſcio. Idem in Veſpis: Σύγγνωθι, κιθαρίζειν γὰρ οὐκ ἐπίσταται: *id eſt*, ignoſce, neque enim canere doctus eſt. quaſi dicat, reliquarum imperitus artium, furto tantùm rem parat. Diogenes cùm videret mures ad menſam ſuam accurrentes, exclamabat: Ecce & Diogenes ſuos habet paraſitos. Paraſitandi autem ars ita deſcribitur ab Horatio epiſt. lib. 1. ad Lollium 2:

Alter in obſequium plus æquo pronus, & imi
Deriſor lecti, ſic nutum diuitis horret:
Sic iterat voces, & verba cadentia tollit,
Vt puerum credas ſæuo dictata magiſtro
Reddere, vel partes mimum tractare ſecundas.

Non enim à mimica arte multùm diſtat. Legitur Epigramma Ioan. Alexandri Braſſicani noſtri, quod cùm huius dialogi argumentum ferè habeat, hic dignum duxi vt aſcribatur:

Quæ Plauti ſcortum, nitidi quæ Gnatho Terenti,
Per cuneos multo ſæpe lepore mouent.
Omnia nempe aſſentari quæſtum eſſe probatum:
Tum digiti ad crepitum cunctis negare leuem.
Eſſe itidem iucundum alienam inuiſere menſam:
Vſqueadeò multis vina aliena placent.
Luciani illa hilaris Simon dum ſingula confert,
Longè equidem melius, fuſius atque docet:

Immò

Immò etiam expressum videas de musca elephantum,
Adde & Socraticis cuncta probata modis.
Vsqueadeò nihil esse potest tam vile iacensq;
Quod non ingenij tollere dona queant.
Ingenium credas imponere posse Colosso,
Pigmæum adiuncti viribus eloquij.
Cætera Lucianus per se tibi dicet abundè,
Dum varijs miscet seria vbique locis.

Graphicè hic mores assentatorum describit & quanta pernicies adolescentibus ex eorum consuetudine impendeat exponit. Huc pertinet Terentianus gnato, eiusdemq; Phormio, & quę sunt in assentatores ex professo & eleganti carmine ab Ioan. Rauisio Textore scripta: & apud Plutarchũ de Educandis liberis. Verbum tamen hoc apud vetustissimos honestum fuit, parasitiq; vocabantur comites sodalesq; pontificum & magistratuum, vt docet Athenęus lib. 6 Solon sic eos appellauit, qui in Prytaneo publico victu epulabãtur, authore Plutarcho.

a SIVE seruí, siue ingenui] *Summa psonarũ diuisio hæc est. Serui aut nascuntur, aut fiunt. Nascuntur, qui ex ancillis nostris nobis gignuntur. Fiunt aut iure gentiũ:* id est, *ex captiuitate, aut iure ciuili, veluti quum homo liber maior viginti annis, ad participandum precũ se venundari passus est. Ingenui sunt, qui simul ac nati sunt, liberi sunt, nondũ seruitutis iugum experti, vt Libertini. b* Tum alijs sunt vtiles] *Plato in Epist. ad Arch. Tareni* ἄλλα κακεῖνο δεῖ σε διανοεῖσθαι, ὅτι ἔκγονοι ἡμῶν ἐκ αὐτῶν μόνον γέγονεν, ἀλλὰ τῆς ἡμετέρας τὸ μέρος τι ἡ πατρὶς μεμόρεται, τὸ δὲ οἱ γονεῖς, τὸ δὲ οἱ λοιποὶ φίλοι. i. *verũ, & hoc te considerare conuenit, neminẽ omnino nostrũm sibi solũ natum esse, sed ortus nostri partẽ sibi patriã vendicare, partem parentes, partem etiam amicos. Quam sententiam & Cicero in Officiis suis retulit. c* Videlicet musicæ.] *Antiquitùs nihil eruditiũ habebatur sine musica. Vnde apud Comicos, qui literas se didicisse negant. aiunt se non didicisse musicã. Musica & Arithmetica primùm instituebantur iuuenes Athenis, teste eodẽ Luciano in Gymnasiis. d* Medicinæ.] *De huius artis excellentia, vide Abdicatiũ Luciani, paulò ante finem, & Erasmi nostri Encomiũ*

medicæ

medicæ artis. Homerus Iliad. Λ. cùm medici dignitatem explicare vult, ait:

Ἰητρὸς γὰρ ἀνὴρ πολλῶν ἀντάξιος ἄλλων. *id est,*

Vnus homo medicus multis æquandus honore.

e Geometriæ.] *Hanc Lucianus in Hermotimo vocat admirandam.* f Nam à philosophiæ studio.] *Philosophiæ hypotypoſis graphica habetur in Piſcatore: Iaus, in Nigrino.* g Architectonicam.] *Architecturam diſciplinam tanquã libero homine digniſsimam, Vitruuius lib. 1. capite 1. multis laudibus euehit. Architecturam porrò pulchræ domus, habemus in Encomio domus.* h Inopinata.] Id eſt, *admirabilis. Cicero libro 3. Academicarum quæſtionum 4. paradoxa interpretatur admirabilia, Quintilianus lib. 9. Inopinata. Extat hoc nomine libellus Ciceronis inſcriptus. Hæc autem quia diſcrepant ab opinione populari, admirabilia videntur. Vide Aul. Gellium libro 17. capite 12.* i Inſaniam deam.] *Pulcherrimum ac verè Lucianicum commentum. Nam quemadmodum Homerici quidam heroës omnem noxam ac perniciem in Athen reijciunt. Ita inſanus ſi quid parum rectè fecerit, ſtatim habet cui peccatum imputet, nempe inſaniæ, quæ myſtas ſuas nonnunquam à grauibus ſupplicijs liberat. Ouidius Teſiphoni furiæ comites adiungit, Inſaniam, Terrorem, & Pauorem.* k Phidiam ſtatuarium.] *Phidias Atheniensis fuit ſtatuarius inſignis: floruit autem Olympiade 83. Plin. lib. 14. Naturalis hiſtoriæ.* l Phidias Ioue à ſe fabricato.] *Pomponius Mela libro 2. In Achaia, inquit, quondam Piſa Oenomai, Elis & numen delubrumque Olympij Iouis, certamine Gymnico & ſingulari ſanctitate, ipſo tamen ſimulachro quod Phidiæ opus eſt, maximè nobile. Plinius de Ioue Olympio: Quem nemo, inquit, æmulatur: propter ſcilicet excellentiam. Et alibi, hoc eſt, lib. 36: Phidiam, inquit, clariſsimum eſſe per omnes gentes, quæ Iouis Olympij famam intelligunt, nemo dubitat. Sedenim de Ioue Olympio omnia plena: nam non modò poëtæ, ſed & cæteri ſcriptores, vt Vitruuius, vt Strabo lib. 8. vt Valerius Maximus lib. 3. capite De fiducia ſui: & Macrobius lib. 5. Saturnalium. Phidias cùm ſimulachrum Iouis Olympij præſtantiſsimè abſoluiſſet, interrogatus ex quo*

exemplari

exemplari vultum Ionis tam insigniter expressisset : respondit, se Homericis versiculis tanquam magistro vsum fuisse. Extant autem ij Iliad. α:

ἢ καὶ κυανέῃσιν ἐπ' ὀφρύσι νεῦσε κρονίων.

De Phidia alia quædam annotauimus in Imaginibus. m Dioni philosopho.] *Dion Alexandrinus natione, præcipuam in philosophia laudem est consecutus. De cuius præstantia lege Suidam, Philostratum in Sophistis, & Synesium in libello de laude Caluitij. Huius quoque mentionem fecit Lucianus in Peregrino. n* Ad hunc enim modum speciatim.] *Hoc Plato docet in Cratylo, & posteum Cicero noster lib. 1. Officiorum. o* Ars est.] *Confirmatio à finitione artis, quæ est apud Aristotelem libro 6. Moralium. Hanc Diomedes libro 2. Ciceroni adscribit. Hac proposita parasitus arguti-ßimè inde colligit, Parasiticen esse artem. Deinde probat minorem, secundum partes finitionis. Artes enim vtilitatis communis causa discendæ, vt & proximo, & nobis ipsis adsimus. Deo verò ante omnia. Sed hæc Scriptura multò docet rectiùs, quæ sola de veris virtutibus loquitur, ac virtutum fontem demonstrat. p* Ollæ vitiosæ.] *Vt ærea vasa tinnitu dignoscuntur, ita homines ex sermone. Itaque Diogenes aiebat sibi videri mirum, quòd cùm ollam aut operculum non emerent homines nisi pulsu ac tinnitu exploratum, in emendo homine solo aspectu essent contenti : significans hominem nulla ex re meliùs cognosci quàm ex oratione. Vt igitur qui vas fictile teruncio parant emere, digito pulsant, atque ex tinnitu reddito dignoscunt, sit-ne integrum, probæ argillæ, ac bene coctum : ita priusquam minis emant hominem, oportebat ad dicendum prouocare, atquæ ex oratione deprehendere qualis sit. Huc allusit Persius Satyra tertia :*

—sonat vitium percussa maligné.
Respondet viridi non cocta fidelia limo.

Et rursus in 5:

—pulsu dignoscere cantus
Quid solidum crepet, & pictæ tectoria linguæ.

q Argentarios, seu nummularios.] *Αργυροκόπος argentarius, vulgò mensor & mensarius, à Græcis κολλυβιστής, & nummu-*

nummularius, & trapezita ferè idem significant, nisi quòd argentarius maior negociator dicitur in Pandectis, de edendo; qui multorum pecunias acceptas custodit, quum opus fuerit reddituru, & cuius officium publicum est. Plaut. in Curc. nummularium & trapezitam pro eodem accipit. Argentarius porrò non tam is qui pecunias publicas exigit, est, quàm argenti opifex. Vide Alciat. lib. 1. cap. 24. Parerg. r Adulterinos homines] *Quod simplex non est, neq; sincerum, id vulgato verbo Græci κιβδηλον vocant, hinc ducto vocabulo, quod aliud præ se ferant, aliud tegant, παρὰ τὸ κεύθειν τὸ δόλον, vel quòd Athenienses ob summum in chios odium, si cui malè vellent, huius nomen nomismati solent insculpere, addita litera, ὕς; in terram abiectis dira imprecari παρὰ τὸ τὰς χῖας βαλλόντων. Sed propriè nummum subæratum κιβδηλον appellant. Et κιβδηλίαν in sinceritatem seu corruptelam, velut Aristoph. πολὺ δὲ κρείττω τὸν βίον κιβδηλίαν: id est, corruptionem vitæ ademit plurimam. Et κιβδηλεύειν corrumpere fuco, & qui pallent κιβδηλιῶντες appellant, quòd aliquid morbi vitij; subesse videatur.* s Qui conuiuas] *Hæc Plat. sententia extat in dial. qui inscribitur Gorgias, siue de Rhetor.* t Quod arte caret.] *Socrates in Gorg. Plat. μὴ δ' ἐχέν τὸν αἰτίαν, ἐγὼ δὲ τέχνῳ κρυφῶ.* u Finem.] *ὅρον finem interpretatur, pro quo definitionem malim.* x De fine.] *Huc pertinent ea quæ Cic. scribit in ib. de finibus bonorum & malorum.* y Atqui abundé.] *Comprobatio finis ab authoritate Homeri quæ est Odyss. 1. n principio.* z Sedenim.] *Amplificatio testimonij à circumstantijs.* A Philocteten.] *Est apud Philostratum in Heroicis & Homer. in catalogo Nauium meminit.* B Græcos competcuit.] *Homerus Iliad. α:*

τὸν δ' ἀγαθοῖς ἐπέεσιν ἐρηΰσασκε θυραωρὸς, &c.

C Indecoris vulneribus] *Hoc ipsum Philostratus in Heroicis commemorat. Et apud Ouid. lib. 3. Metamorph. Aiax in Vlyssem inuehitur.* D Porrò Epicurus.] *Confutatio Epicureorum finis ac voluptatis à studio & cura illorum & finitione voluptatis.* E Porrectis & manibus.] *Homerus Odyss. 1:*

αὐτὸς δὲ πελώρης ἀλὶ κόππασε χεῖρε πετάσας.

F Reliquum

F Reliquum est.] *Transitio per diuisionem.* G Sua anteire præstantia.] *Conatur ostendere, parasiticam omnibus artibus præstare, idq; variè ab accidentibus, effectu & fine confirmat, & primùm in genere.* H Etenim vniuscuiusq; artis studium.] *Aphthon. in Chria: Isocr. doctrinæ radices amaras esse dicebat, fructus verò dulces. Amator, inquit, eruditionis à laboribus auspicatur, sed laboribus desinentibus inutilitatem, quod quàm philosophicè dictum ab eo sit, hinc licet perspicere. Qui enim bonarum artium amore capiuntur, hij sanè cum professoribus ac studiorum ducibus conuersantur, ad quos accedere formidolosum est. Et pueri quidem nunquam metu vacant. Succedunt præceptoribus pædagogi formidabiliores, qui etiam priusquam verberent timentur. Hieronymus in primum Hieremiæ caput: Et quomodo nux siue amygdalum amarissimum habet corticem, & testa durissima cingitur, vt detractis austerioribus & duris, fructus dulcissimus reperiatur: sic omnis correptio, & labor continentiæ, amara quidem videtur ad præsens, sed fructus parit dulcissimos. Vnde & vetus illa sententia est, Literarum radices amaræ, fructus dulces. Chrysostomus in Epistolam ad Hebræos, Homilia trigesima: Etsi virtus amara sit, tamen fructus profert dulciores, vt in arboribus cortex penè semper amarus & asper est; fructus autem ipsi suauitate iucundi sunt. Hieronymus aduersus Rufinum: Literæ marsupium non sequuntur, sudoris comites sunt & laboris, sociæ ieiuniorum, non saturitatis, continentiæ, non luxuriæ.* I His potissimùm honorare.] *In eandem sententiam Horat. dixit:*

— olim dant crustula blandi
Doctores, elementa velint vt discere prima.

K Multo sudore paratę dulcem fructũ subministrant.] *Similem sententiam protulit Hesiodus 1. Georgicõn: Asperam esse ad virtutem viam dicens, acumen verò molle. Nam idem quòd Isocrates docuit. Hesiodus enim viam, Isocrates autẽ radicem appellauit, diuersis verbis eandem vterq; sententiam demonstrantes. Vide adagium: Difficilia quæ pulchra. Cic. Virtutem sudori dij immortales antepositerunt, longa autem est & ardua via ipsa, & aspera primùm, vbi in cacumen ventum est, fa-*

est, facilis est, quæ dura extiterat. Basilius de exhortatione ad Baptismum: Quis dormiens trophæum fixit? quis in deliciis ac tibijs corona fortibus viris debita ornabitur? Nullus minimè currens brauium assequetur. Labores gloriam pariunt, & angustiæ periculaque coronas promerentur. L Poësis.] *Plato in dialogo cui titulus Ion, siue de furore poëtico, Lucianus in Encomio Demosthenis in principio. Atque huc facit illud Ouidij:*

Est deus in nobis, agitante calescimus illo.

Poëtæ natura tantum valent, arte si qui se poëtarum nomen tueri posse confidunt, eos idem Plato grauissimus author pronunciat, nihil vnquam egregium ac memorabile effecturos. Itaque Pindarus eo se gloriatur aduersarijs suis, Bacchilide nimirum & Simonide, esse superiorem, quod ipse natura poëta sit, illi autem didicerint à magistris: in quo tantum esse vult, vt eo potissimùm nomine se aquilæ, illos coruorum similes esse dicat. M Plantam inserit manibus.] *Est locus Homeri Odyss. 9. de Cyclopum & Insularum fortunatarum terra:*

Οὔτε φυτεύουσι χερσὶν φυτὸν οὔτ' ἀροῦσιν,
Ἀλλὰ πάντ' ἄσπαρτα καὶ ἄνηροτα πάντα φύονται: *id est,*
— nec manibus terræ plantaria fingunt,
Vomere nec segetem proscindunt: quin ea cuncta
Nullo semente, & nullo nascuntur aratu.

De ijsdem insulis Horatius in Odis:

Reddit vbi Cererem tellus inarata quotannis,
Et imputata floret vsq; vinea.

Hinc sumptum est & natum, vt quæ citra nostram operam casu nobis eueniunt, ἄσπαρτα καὶ ἄνηροτα contingere dicantur. Hoc adagio Lucian. vsus est in Phalar. 2. & in Rhetorum didascalo. N Itaque.] Epilogus. O Age nunc deinceps.] *Transitio. Hactenus in genere cum omnibus artibus comparauit parasiticam: iam & speciatim philosophiæ ac rhetoricæ præfert.* P Primùm quantum.] *Argumentum à certitudine & constantia artis, collatione cum vtraq; facta.* Q Plerique.] *Quintilianus libro 2. capite 17. & Plato in Gorgia.* R De philosophia opinio.] *Hoc elegantissimè docet Max. Tyrius Platonicus serm. 19. Nimirum quosdam philosophiam*

artium

artium omnium constantissimam in multos populos distraxisse,&c.] S Porrò autem.] *collatio parasiticæ.* T Quod autem.] *Aliud à signo & studio sectantium.* V Ego tibi.] *Exemplo philosophorum, qui parasiticam sectati sunt quorum omnium mentionem facit, quos Lucianus hic commemorat. Suidas in dictione αἰχίνης. Idem Laërtius, qui inter dialogos Aeschinis scribit, Miltiadis titulo quendam inscriptum fuisse.* X Aristippus.] *Genere Cyrenaicus, maximè voluptarius fuit, canis regius à Diogene nominatus, quòd assentaretur Dionysio, ad hunc Stratonem, vel vt alij, Platonem dixisse tradunt: Tibi soli & chlamydem & vestem reijculam ferre datum est. Erat enim ei ingenium facile, vt se accommodaret loco, tempori, personæ, & omnem euentum sine tristitiæ ferebat. Vitam eius Diogenes Laërtius describit libro 2. Chlamys autem grammaticis vestem purpuream significat. Item Valerius Maximus libro 4.capite 3. Et Horatius lib. 1. Epist. ad Sæuam:*

Si pranderet olus patienter regibus vti
Nollet Aristippus si sciret regibus, vti,
Fastidiret olus—. *Inter hunc & Diogenem Cynicum nonnulla fuit æmulatio ob diuersum vitæ institutum. Diogenes Aristippum appellabat canem regium, quod Dionysium Siciliæ tyrannum coleret. In quem vicissim Aristippus: Si Diogenes sciret vti regibus, non vesceretur crudis oleribus. Contrà Diogenes: Si Aristippus didicisset esse contentus crudis oleribus, non esse canis regius.* Y Niciæ.] *Siquidem à Syracusanis in carcerem coniectus sibi mortem conscuit, vt Plutarchus & Iustinus copiosè scribunt. Lucianus ad Siciliam allusit, in qua Plato parasiticam infeliciter exercuit: Nicias autem aduersa cum fortuna pugnauit.* Z Aristoxenus Musicus.] *Musicus dictus fuit à patre, Musicæ præcipuo magistro authore Suida. Stephanus de Vrbibus in dictione Tarentum, scribit hunc fuisse patria Tarentinum, quem & inter celebres Pythagoricas commemorat. Hunc etiam Cicero & Gellius sæpe citant.* α Nelei parasitus.] *Hunc Athenæus lib. 4. dipnosophistôn: inter eos reges commemorat, qui bonorum voluminum immensam copiam, ac inæstimabiles thesauros con-*

gesserint. β Euripides apud Archelaum.] *Hoc abundè docet Suidas & Gellius lib. 15. Is cùm in conuiuio formosum Agathonem amplecteretur deosculaureturque, cui iam barba prouenire cœperat: Archelaus amicis dixit: Ne miremini, nã pulchrorum etiam autumnus pulcher est. Ciuiliter excusauit amicum apud amicos. Pausanias in Græcia Attica (qui primus illi liber est) eum recensei inter eminentissimos quosq; viros, qui cum regibus familiariter vixerunt. Siquidem apud Polycratem Siciliæ tyrannorum vixit Anacreon, cum Hierone Aeschylus & Simonides, cum Dionysio qui posterior tyrannus fuit in Sicilia, Philoxenus, cum Antigono Macedonum rege, Antagoras Rhodius & Aratus Solensis,* &c. γ Anaxarchus apud Alexandrum.] *Huius extat hæc improba ad Alexandrum vox, qui, vt Arrian. prodit, consolaturus Alexandrum, vino & iræ, consultoribus pessimis succumbentem, atque se ob Clitii necem discruciantem: An tu Alexander sapientes, inquit veteres ignoras, ideo assidentem Ioui iustitiam fecisse, vt quicquid à Ioue decretum sanciumque foret, id iure factum videretur? Ita magni acta & gesta regis primùm quidem ab ipso rege, deinde ab alijs iusta censenda sunt. Sed mea vtique sententia, si approbentur ista, vt ab sapiente ac verè prorsum enunciata, bone deus, quantum inde erumpet malorum? Qui calamitatum laxabitur sinus? Documento sit ipse Alexander, quem ita Anaxarchi præcepto imbutum proditur memoriæ, ad id vasaniæ productum vt iam diuinos sibi deposceret honores. Quid ita adulanter insinuas, Anaxarche, assidere Ioui iustitiam. Imò verò si coniectatio non me fallit, non assidet iustitia Ioui: sed ipsa iustitia est, ac fas ipsum, & legum vetustissimus omnium, ac perfectissimus. Ita certè veteres prædicant, edocemq; absque iustitia nec ipsum quidem Iouem rectè posse imperare. Ea verò iuxta Hesiodum incorrupta virgo est, pudoris ac castitatis, vtiliumque contubernalis. Proinde reges item αἰδοῖοι, id est, castos venerabilesque nuncupare poëtæ solent. Hinc ergo colligendum, regiam facultatem esse sublimem, præcelsam, multis virtutibus circumseptam constipatamque, curis innumeris anxiam, & omnino vitam censeri laboriosissimam, si incumbentem oneris magnitudinem rectè metiaris, gerasque*

pro

pro ratione & dignitate. Proinde Seleucum regem dicere solitum scimus. Si multi scirent quantum sit negocij tantummodo ut epistolas scibere ac legere: nec humi proiectum diadema tollerent. Quin & Philippus in regione speciosa castra metaturus, cùm moneretur illic non esse pabulum pro iumentis: O Hercules, inquit, qualis est nostra vita, si etiam ad asinorum commoditatem viuere cogimur? Certè Anax veteribus rex dicebatur, quod Plutarchus tradit & repetit Eustathius, quia anacos dicitur medela, quòd illis subditorum cura incumbat. Anaxarchi meminit etiam Laërtius & Theodoritus Cyrensis Therapeutices libro octauo. ἀλ. Sunt in vita.] Ab vsu eorum qui ipsas profitentur, αὐτόχρησις per diuisionem temporum belli ac pacis. Annunciatum est.] De tempore belli: & quales circa hoc philosophi ac rhetores. ζ At dux belli: denunciat vt ad delectum faciendum iuuenes.] Qui de militari disciplina libros posteris reliquêre, eos haud ferè quenquam minorem septem aut decem annis, aut sex & quadraginta maiorem militiæ & tyrocinio adscribit voluisse constat. Idque à Seruio Tullio vetere censore cautum fuisse primùm, quod æuo subsequente à Caio Gracchio lege sacrata sanctum fuit. Causa autem hæc est, quòd citra eam ætatem aut supra, velut immaturos aut præduros, & effœtos militiæ rudimentis minimè idoneos putârunt. Ideo vetus constitutum erat, iuuenes nisi post pubertatem, & primo flore ætatis dum per ætatem laborem militarem ferre possent, florentes viribus, & ex vrbana, sæpiùs agresti iuuentute rusticis operibus duratos, militari sacramento & muneri adigere, singulosque militiæ per numerum in iuniorum tabulis adscribere, qui catalogi dicti: illosque ex corporis habitudine si apti militiæ, si lato pectore, & ceruice erecta, si fortis & strenuus: quæ species, qualisq; vigor, & quod robur virium foret internoscere, vt illorum forti fidelique opera resp. vti possit. Nam nimis pinguem, deformem aut mancum, desidem aut vecordem, tanquam minùs vtiles militiæ non adscribebant. Quippe Cato censorius pinguem militem velut reipub. incommodum iure incessit: cuius inter guttur & inguen cuncta sub ventris dominio forent. In qua semel adscriptus nisi propter demerita exautoratus foret,

ret, ipso nolente deleri nequibat. *In quo id sedulò cauebatur, vt primum militiæ vinculum putarent, sacramenti religionem: secundum, singulorum amorem velut inexplicabilem nexum, cùm his qui vnà mœrerent: tertium, deserendi nefas.* Εἰς τὸν κατάλογον.] *Suidas:* κατάλογος ἡ ἀπογραφὴ τῶν ὁφειλόντων στρατεύεσθαι, καὶ ἡ ἐξαρίθμησις ὁ πίναξ ἐφ' οὗ ἐγγράφουσι τῶν στρατευομένων τὰ ὀνόματα: id est, *Catalogus est descriptio illorum, qui in militiam delecti sunt, siue connumeratio aut album, in quo describuntur militum nomina.* η Nunquid non.] *Collatio Parasitorum.* θ Priorum philosophorum atque rhetorum.] *Demochares dixit quemadmodum nemo possit è thymbra, siue satureia facere bonam lanceam, ita nec è Socrate probum militem. Sentiens militibus conuenire ferociam quum Socrates esset omnium iniuriarum toleratissimus. Quidam hoc tribuunt Crateti. Vide Athen. lib. 5. Dipnosoph.* ι Equidem ex rhetorum numero Isocrates.] *Notum est, Isocrati defuisse* τὸ μέγα καὶ φωνῆς μέγεθος, τὰ κυριώτατα τῆς ῥήτορος (*vt inquit Dionysius*) *à gerenda igitur republ. abstinere coactus est. Hinc dixit, se mille drachmis docere: sed à quo ipse doceretur audaciam & vocis magnitudinem illi se decies mille drachmas numeraturum. Is forenses causas fugisse testatur in oratione de permutatione facultatum, cùm inquit: Me verò nemo vnquam vidit, nec in conciliabulis, nec in iudicijs, nec in prætorijs, nec apud arbitros: sed ita hæc omnia fugio, vt nullus ciuis alius. Cicero in Bruto, siue de Claris oratoribus, dicit eum forensi luce caruisse. Sed eam gloriam inter parietes aluisse. Suidas* καὶ διὰ μὲν τὴν φωνῆς τοῦ δεινοῦ ἀσθένειαν οὐκ ἔπεν: id est, *propter vocis defectum causas non egit.* Τρεῖς ἀλλόλατος ἀνθρώπων δι' ὃν Ἰσοκράτης πάντων: id est, *Isocrates omnium hominum timidissimus. Percontanti qui fieri posset, vt quum ipse non esset ad dicendum accommodus, alios redderet idoneos? Quoniam cotes, inquit, ipsæ quidem secare non possunt, ferrum tamen reddunt acutum. Hoc videtur imitatus Horatius:*

—fungar vice cotis, acutum
Reddere quæ ferrum valet, exors ipsa secandi.

κ Demades, Aeschines, Philocrates, Hyperides, Demosthenes, Lycurgus, Isocrates.] *Hos omnes antiquos*

rhetores

rhetores simul Athenis ætas vna tulit, quorum vitas posteris reliquit Plutarchus, de quorum dicendi charactere abundè Hermogenes περὶ τοῦ πολιτικοῦ λόγου. Cicero de claris oratoribus. Quintilianus libro 1. Plutarchus quoq; in Phocione hæc longè fusiùs describit. λ Antesignanus illorum atque coryphæus.] *Nempe Demosthenes: quod & Plutarchus scribit in Demosthene. Demosthenis claritatem atque virtutem memoriæ animisque hominum commendauit etiam Lucianus in Encomio Demosth.* μ Philippus Macedonum exitium.] *Verba sunt ex Philippicis Demosthenis, qui ad dicẽdum, quàm pugnandum instructior fuit.* ν Abiecto clypeo aufugit.] *Demosthenes clypeo suo literis aureis inscripserat,* ἀγαθὴ τύχη: id est, *bona fortuna. Attamen cùm ad pugnam ventum esset, ilicò proiecto clypeo aufugit. Id quum illi probro daretur, quòd ῥιψάσπις esset, elusit euulgato versibulo:*

Ἀνὴρ δὲ φεύγων καὶ πάλιν μαχήσεται: *id est,*

Vir qui fugit, rursus redintegrabit prælium.

Indicans vtilius esse patriæ, fugere quàm prælio mori: mortuus enim non pugnat, atqui fuga quæsiuit salutem, potest in multis prælijs patriæ vsui esse. Græcis autem prouerbiali conuicio dicuntur ῥιψάσπιδες, ignaui ac timidi, quiq; in acie locũ deserunt, ac clypeum obijciunt. Vsqueadeò verò probrosum habebatur antiquitùs clypeum abijcere, vt Lacedæmonij Archilochum è finibus suis iusserint excedere, quòd scripsisset, satius esse clypeum abijcere, quàm interire, teste Plutarcho in Apophthegmatis Laconicis. Id Archilochi distichon refertur ab Aristophane in fabula, cui titulus, ἐφιάλτης, estq; huiu modi:

Ἀσπίδι μὲν σαίων τις ἀγάλλεται, ἣν παρὲ θάμνῳ.
Εὖτε ἀμαμιζὴν κάλλιπον οὐκ ἐθέλων: *id est.*

Scuto aliquis gaudet Saiorũ ego quòd bene pul-
Descrui nolens inter opaca rubi (chrum

Interpres admonet, Saios esse Thraciæ populos, aduersus quos bellans Archilochus fugerit, abiecto clypeo. Cuius exemplum postea secutus est Demosthenes, cui Aeschines in apologia obijcit, ὡς συνεγράφη λιποτάξιον: id est, *quòd illi dies esset dictus ob desertum ordinem. At ille eum qui diem ipsi dixerat, ad extremum adegit diem, occiso eo Aristarchi præsidio, quemadmodũ*

ibidem criminatur Aeschines. ξ Solus autem sapiens.] *Athenæus libro 5. dipnosophistarum, Socratis innumeras ψυδοδοξαλείας descripsit.* ο At si videtur.] *Contraria exempla parasitorum.* π Nestor ille.] *Huic Homerus, vt tria sedula, ita plusquàm mellitam quandam facundiam effingit. Sic enim ait in Iliad. α:*

——Τοῖσι δὲ Νέστωρ
Ἡλύθε πηὸς ἀοῤῥοτε λιγὺς Πυλίων ἀγορητὴς
Τοῦ ἐκ γλώσσης λείριος ῥέεν αὐδή.
Post hos assurgit Pylius dux ille disertus
Nestor, cuius ab ore fluit vox melle liquenti
Dulcior——.

Quem locum imitatus Theocritus, authore Plutarcho, scripsit in Bucolicis:

Οὔνεκα οἱ γλυκὺ μᾶσσα κατὰ στόμα χεῦε νέκταρ. *id est,*
Propterea quòd in os ille prædulce Camæna
Infudit nectar——.

ρ Iam confectus.] *Illi tres ætates attribuit Homerus Iliad. α. & in Odyss. ξ:*

Τρὶς γὰρ δὴ μιν φασὶν ἀνάξεσθαι γένος ἀνδρῶν. *id est,*
Illum iam exegisse hominum tria secula fama est.

Et Iuvenalis:

——atq; suos iam dextra computat annos.

Tertiam ætatem indicans. Vide nostram annotationem de Nestore in Macrobij. σ Idomeneus atq; Nestor.] *Il. β:*

Νέστορα μὲν πρώτιστα καὶ Ἰδομενῆα ἄνακτα. *&c.*

τ Apud Cænea atq; Exadium.] *Nestor Iliad. lib. α. dicit se cum præstantissimis viris vixisse, nempe Peritthoo, Drianto, Cæneo & Exadio. Sic autè, inquit,* Καινέατ' Ἐξάδιόν τε, *&c.*

υ Etenim Hectorem.] *Hæc omnia Homerus describit luculenter Iliad. lib. π.* φ At Achillē Paris.] *Id quod Quint. Calaber lib. γ. Paralipomenon. i. derelictorum ab Homero, & Ouid. lib. 12. Metam. elegantissimè describunt.* χ Duo viri.] *id est, Hector & Euphorbus.* ψ Cadauer eius.] *Iliad. χ. sic:*

Σῶμα δὲ οἰκόνδ' ἐμὸν δόμεν πάλιν, *&c.*

ω Si mihi viginti.] *Iliad. ψ. cum sequentibus versibus.* A Ipsum, ô Tychiade.] *comprobatio ab etymologia appellationis*

nis B Merionem.] *De Merione quis & qualis fuerit, vide Hom. Iliad. ψ.* Γ Marti æqualem.] *Iliad. γ & in catalogo nauium.* Δ Thucydides.] *Locus in sexto est, vbi ἀριστογείτων αὐτὴν τῶν ἀστῶν μέσος πολίτης pro, δημοκλιδὴς, πολίτης ponitur pro πένης, μέσος.* Cæterùm latentur parasitiũ per Aristogonita innuit, ἄγχιστον enim prãdium, & γείτων vicinus prandio: quemadmodum παράσιτος, à παρὰ & σῖτος. E Armodij.] *Armodij copiosè meminit Thucyd. lib. 6. belli Pelop.* Z Et nunc in foro stat.] *Antipho Rhamnusius quum apud Dionysium quæreretur, quod æris genus esset omniũ optimum? Ex quo, inquit, Athenienses statuas fecerunt Harmodio & Aristogitoni, nimium liberè significans tyrannos è medio tollendos. Nam ob eiectos tyrannos Athenienses illis statuas erexerunt. Author est Philostratus in Sophistis. Hoc ni me fallit memoria, Diogenẽ Cynico adscribit.* H Nónne sub initium.] *Effictio parasiti ad prælium euntis.* Θ Vlysses fas esse contendit.] *Vlysses Iliad. lib. τ multis verbis ostendit, militem ieiunũ nequaquam in actiẽ esse adducendũ. Ad hæc Theocrit. in Syrac. πᾶσ' ἀμβρος ἐπίσαυσε: id est, Impera satur. Cicero scribit populo saturo nihil esse lætius aut alacrius. Ad diuersum sentit Lucanus, dũ inquit:*

—nescit plebs ieiuna timere.

I Non secus atq; Aiax.] *Homerus Iliad. θ:*

Τεῦκρος δ' εἴνατος ἦλθε παλαίφατα τόξα τιταινῶν
Στῆ δ' ἄρ' ὑπ' αἰαντος σάκεϊ πελαμωνιάδαω.

K Cæterùm in pace.] *Transitio ad tempus pacis, & quis in eo vsus rhetorum, Philosophorum & parasitorum.* Λ Parasitus non in forum prodit.] *Anacharsis Scytha aiebat forum esse locum mutuis hominum fraudibus ac rapinis destinatum. Notans mores vendentium per fas nefasque lucra venantium. Plutarchus in libello de Vanore, esse forum dicit ἀσεβῶν χῶρον: id est, impiorum regionem. Ex quo arbitror Marc. Catonem censuisse, forum muricibus sternendum. Sed & moderatius Columella: Ne caninum quidem, inquit, sicut dixere veteres, studium præstantius, locupletissimum quemque allatrandi, & contra innocentes, ac pro nocentibus neglectum, à maioribus, à nobis etiam concessum intra mœnia & in ipso foro latrocinium. Quod nisi cupedijs suffarcinatus, & ferentarijs*

onuſtus libellis pergas, quibus dorophagos expleas, ſordidósque ac nummarios, luditur opera, &c. Qui plura de ſori vituperatione volet, legat Cælij cap. 9. libri lectionum antiquarum viceſimi octaui. M Quod canis in balneo.] *Vtitur eo adagio Lucianus in Sermone aduerſus indoctum, libris tumentem, vt enim in balneo nullus eſt omnino canum vſus, ſic philoſophus in conuiuio prorſus eſt inutilis.* N Sed age.] *Vita priuata & domeſtica.* Ξ Primùm igitur.] *Ambitio, auaritia.* O Non ſolùm.] *Affectus & perturbationes animi.* Π Ignoras.] *Obiectio.* Ρ Neque enim.] *Eluſio à coniunctis.* Σ Baculis armati incedunt.] *Pallium, pera, baculus Cynicorum inſignia ſunt. Herculi enim ſe ſimiles dicebant, quòd baculum ferrent, vt ille clauam, verùm etiam quia eum in totum ſe imitari profitebantur.* Τ Nullus verò.] *Adulteria, rapinæ, &c. publica crimina.* Υ At per Iouem paraſitus.] *Exitus vitæ & mors, quam confert cum exitu rhetorum & philoſophorum, mali in hac vita florent magis quàm boni, ſed exitus acta probat.* Φ Sumpto veneno.] *Athenienſes Socratem Apol. oraculo omnium mortalium ſapientiſs. iudicatum veneno necârunt. ab ijs eodem ſupplicio Phocion eſt interemptus, qui boni appellationem meruit, Aeſchines κὴ πάμφρ Socratem ab Athenienſibus veneno ſublatum refert, quòd Critiam vnum è 30. tyrannis, popularis ſtatus euerſoribus erudiſſet. De eius accuſatoribus & morte, plura annotauimus in Bis accuſato. Erga Themiſtoclem quoque Ariſten, Alcybiaden, Tyrtæum, Homerum, & alios permultos viros illuſtres, Athenienſes fuêre ingratiſſimi & crudeliſſimi, vt author eſt Laêrtius.* Χ Hæc equidem.] *Commendatio paraſitices ex locis finalibus.* Ψ Gygis opulentiam.] *Ex Suida, Heroditi Clio, Cicerone Offic. 3. Iuſtini primo, notiſſimus eſt Gyges, quem locupletiſſimum fuiſſe ex Strabonis quoque θ. & ιθ. ſcimus* Ω Quod reliquum eſt.] *Quòd etiam nomen paraſiti honeſtum, ab etymologia & analogis. Si autem Græcam interpretationem admittamus, ij ſunt, qui πυρὸ: id eſt, iuxta, σπίνα: id eſt, cibaria verſantur, quique pabuli cauſa potentiori alicui aſſentantur, & riſum mouent, applaudunt, arrident, adulentur, omnemque indignitatem perferunt, ſeſe*

ridendos

videndos præbent, vt alienum cibum sectari, & apud illos conuiuari liceat. aa Velim nolim.] *Conclusio. volentem nolentem oportet te sequi, contraq; sententiam animi mei.*

ΦΙΛΟΨΕΥΔΗΣ, ἢ ἀπίστων.

PHILOPSEVDES, siue Incredulus.

Thoma Moro interprete.

ARGVMENTVM.

DIsputatio est de vi magica, de incantamentis, de spectris & mortuorum animis, an eæ videlicet super terram ambulent, seseque quibus libitum fuerit ostendant: cuiusmodi & hodie quædam superstitione atq; illusionibus dæmonum vexati pleriq; credunt. Quanquam autem alia quadam ratione adductus Lucianus (eum enim intelligo sub Tychiadis persona sententiam suam hic exponere) omnia ista pro nugis & imposturis ducat, nempe Democriti authoritatem (vt ipse innuit) secutus, qui animas à corporibus segregatas nihil esse censuerit, illa tamen interim contendit, quæ & nostræ ætatis ac religionis homines saniores paulò, ac prauis superstitionibus minùs dediti plerique sentiunt: videlicet spectra atque phantasmata huiusmodi omnino nulla esse, aut si quæ etiam sint, dæmonum illusiones quasdam esse, quæ veritate ac rectis opinionibus munitis haudquaquam nocere possint. Deinde autem & magicas vires, & incantationes, non aliud quàm meras præstigias esse, quibus imperitorum oculi ac mentes circumueniantur. Fingitur autem res apud Eucratem philosophum agi, quò videlicet iterum philosophorum vanitatem persequatur, vt qui veritatem ac sapientiam apud alios profitentes, ipsi interim apud sese nugis & incredibilibus huiusmodi rebus animo adhæreant, nullis certis rationibus innitentes,

ſed febricitantium apparitionibus ac ſomnijs, & meris anicularum fabulis fidem dantes. Tota enim confirmatio philoſophorum exemplis & apparitionibus cõſtat, quæ Tychiades partim ridendo, partim ab inconſequentibus & cauſarum defectu diluit. Exordium ab admiratione ſumitur, qua ille affectum mentiendi in pleriſque præſertim philoſophis & ſapientiæ profeſſoribus nulla probabili cauſa impellente, miratur. Titulus ab vtraque parte impoſitus eſt, hinc ab eo qui rebus huiuſmodi fidem negat: illinc, ab ijs qui mendacia talia aſtruunt, & ex ijs quaſi quandam voluptatem captant.

ΤΥΧΙΑΔΟΥ ΚΑΙ Φιλοκλέους.

Ἔχεις μοι, ὦ Φιλόκλεις ἐπεῖν, τί ποτε ἄρα τοῦτό ἐστιν, ὃ τοὺς πολλοὺς εἰς ἐπιθυμίαν τοῦ ψεύδεσθαι παράγει τοσοῦτον, ὡς αὐτοὺς τε χαίρειν μηδὲν ὑγιὲς λέγοντας, καὶ τοῖς τὰ τοιαῦτα διηγουμένοις μάλιστα προσέχειν τὸν νοῦν; Φιλ. πολλά, ὦ Τυχιάδη, ἔστι, ἃ τοὺς ἀνθρώπους ἐνίους ἀναγκάζει τὰ ψευδῆ λέγειν, εἰς τὸ χρήσιμον ἀφορῶντας. Τυ. οὐδὲν πρὸς ἔπος ταῦτα φασίν,

TYCHIADES AC Philocles.

Habes mihi, Philocles, dicere, quidnam id id dem ſit quod multos in mentiendi cupiditatem adducit, vt pariter gaudeant quum & ipſi nihil ſani loquuntur, & his qui talia narrant, maximè animum intendant? PHIL. Multa, Tychiade, ſunt, quæ nonnullos mortales mentiri compellunt, quia [a] in rem vident conducere. TYCH. [b] Nihil ad rem hæc, vt aiunt: neque

οὐδὲ περὶ τούτων παρόμαι, ὃ-
πόσοι τῆς χρείας ἕνεκα ψεύ-
δονται. συγγνώμης. διαγε-
λοῖον οὐδὲν γε μᾶλλον, καὶ
ἐπαίνου τινὲς αὐτῶν ἄξιοι,
ὁπόσοι ἢ πολεμίους ἐξηπά-
τησαν, ἢ καὶ σωτηρίας τῷ
διόντι φαρμάκῳ ἐχρήσαν-
το ἐν τοῖς δεινοῖς, οἷα πο-
λλὰ καὶ Ὀδυσσεὺς ἐποίησε, τό-
τε αὐτοῦ ψυχὴν ἀρυσάμενος,
καὶ τὸν νόστον τῶν ἑταίρων.
ἀλλὰ περὶ ἐκείνων, ὦ ἄνε-
σι, φημὶ, οἱ αὐτὸ ἄνευ τῆς
χρείας τὸ ψεῦδος περὶ πολ-
λοῦ τῆς ἀληθείας τίθενται
ἥδιστοι τῷ πράγματι, καὶ
διατείνοντες ἐπ' ἐλευθερίᾳ πε-
φυκότα ἀναγκάζε τούτους
οὖν ἐθέλω εἰδέναι, τίνος ἀ-
γαθοῦ τοῦτο ποιοῦσιν. Φι-
λοκλής. ἢ νουθετανινόη-
κας ἤδη τινὰς τοιούτους, οἷς
ἔμφυτος ἔρως οὗτός ἐστι περὶ
τὸ ψεύδος; Τυχιάδης. καὶ μά-
λα πολλοί εἰσιν οἱ τοιοῦτοι. Φι-
λοκλής. τί δ' ἂν ἄλλο, ἢ ἄνοι-
αν χρὴ αἰτίαν εἶναι αὐτοῖς φάνα-
τε μὴ ἀληθῆ λέγειν; ἄγε τὸ χέ-
ρσον ἀντὶ τοῦ βελτίστου πεπα-
ρῆσθαι.

neque enim de his rogabam, [c] cui qui quum vsus postulat, mentiuntur. Venia nimirum hi, imò laude plrique eorum digni sunt, quicunque vel hostes fefellerunt, vel ad salutem tali quopiam pharmaco vsi sunt ni necessitatibus, cuiusmodi [d] multa Vlysses etiam fecit, vt & vitam suam, & sociorum reditum redimeret. Sed de illis, vir optime, dico, qui nulla necessitate mendacium ipsum vritati longè anteponunt, ipsa re videlicet delectati, atque in ea sine vlla idonea occasione versari. Isti ergo scire cupio cuius commodi gratia, istud agunt. PHILOS. An alicubi tales aliquos iam deprehendisti, quibus hæc insita sit mentiendi libido? TYC. Et quidem admodum multi sunt huiusmodi. PHILOS. Quid aliud ergo in causa fit quòd mentiuntur, nisi dementia? si quidem rem pessimam optimæ loco præoptant,

ρέντα. Τυχ. οὐδὲν τοῦτο, ἐπεὶ πολλοὺς ἂν ἐγώ σοι λέξαιμι, σωφρόνας τάλλα, καὶ τῷ γνώμῃ θαυμαστούς, οὐκ οἶδ' ὅπως ἐπαιρομένους τούτῳ τῷ παιγνίῳ, καὶ φιλοψευδεῖς ὄντας, ὡς ἀνιᾶσθαί μοι, εἰ τοιοῦτοι ἔνδοξοι ἄνδρες τὰ πάντα, ὅμως χαίρουσιν αὐτοῖς τι, καὶ τοὺς ἐντυγχάνοντας ἐξαπατῶντες. ἐκείνους μὲν γὰρ τοὺς παλαιοὺς πῶς ἐμοί σε χρὴ ἀλγεῖν τὸν Ἡρόδοτον, καὶ Κτησίαν τὸν Κνίδιον, καὶ πρὸ τούτων τοὺς ποιητὰς, καὶ τὸν Ὅμηρον αὐτὸν, ἀοιδίμους ἄνδρας, ἐγγραφῷ τῷ ψεύματι κεχρημένους, ὡς μὴ μόνον ἐξαπατᾶν τοὺς τότε ἀκούοντας αὐτῶν ἀπὸ καὶ μέχρις ἡμῶν διικνεῖσθαι τὸ ψεῦδος, ἐκ διαδοχῆς ἐν βαρβάροις ἔθνεσι, καὶ μέτροις φιλαπόμφοις. ἐμοὶ γὰρ πολλάκις αἰδεῖσθαι ὑπὲρ αὐτῶν ἔπεισιν, ὁπόταν οὐρανοῦ τομὰς, καὶ Προμηθέως δεσμὰ διιγῶνται, καὶ Γιγάντων ἐπαναστάσιν, καὶ τὰς ἐν Ἅιδου πᾶσαν τραγῳδίαν,

ptant. TYC. Hoc nihil est: nam ego tibi multos ostenderim ac cætera prudentes, ac sapientia mirabili: nescio tamen quo pacto captos hoc malo, mendaciisque studiosos, adeò vt ego ceriè molestè feram, quòd viri tales, omnibus cæteris in rebus optimi, gaudent tamen se, & eos in quos inciderint, fallere. [e] Nam veteres illi, id quod tibi notius est quàm mihi, [f] Herodotus, Ctesiásque Cnidius, atque his superiores, denique Homerus ipse, viri celebres, mendacijs etiam scriptis vtebantur, vt non solùm eos fallerent à quibus tunc audiebantur, verùm vsque ad nos etiam mendacium per manus traditum perueniret, in pulcherrimis versibus metrisque seruatum. Me ergo sæpe illorum versuum nomine subijt pudor, si quando cœli sectionem, ac Promethei vincula recensent, Gigantumque rebellionem, atque omnem illam de Inferis tragœdiam

γωδίαν, καὶ ὡς δὴ ἔρωτα, ὁ Ζεὺς ταῦρος ἢ κύκνος ἐγένετο, καὶ ὡς ἐκ γυναικός τις εἰς ὄρνιθον ἢ εἰς ἄρκτον μετέπεσεν· ἔτι δὲ Πηγάσους, καὶ Χιμαίρας, καὶ Γοργόνας, καὶ Κύκλωπας, καὶ ὅσα τοιαῦτα, πάνυ ἀπόκοτα, καὶ τεράστια μυθεύσαι, παίδων ψυχὰς κηλεῖν δυνάμενα, ἔτι τε τὴν Μορμὼ, καὶ τὴν Λάμιαν δεδιότων. καί τοι τὰ μὲν τῶν ποιητῶν ἴσως μέτρια· τὸ δὲ καὶ πόλεις ἤδη, καὶ ἔθνη ποτὲ μὲν κοινῇ καὶ δημοσίᾳ ψεύδεσθαι, πῶς ἐγκλεῖον; ἃ Κρῆτες μὲν, τὸ Διὸς τάφον δεικνύουσι, οὐκ αἰσχύνονται· Ἀθηναῖοι δὲ τὸ Ἐρεχθόνιον ἐκ τῆς γῆς ἀναδεδεῖν φασι, καὶ τοὺς πρώτους ἀνθρώπους ἐκ τῆς Ἀττικῆς ἀναφῦναι, καθάπερ τὰ λάχανα, πολὺ σεμνότερον οὗτοι τῶν Θηβαίων, οἱ ἐξ ὄφεως ὀδόντων, Σπάρτοί τινας ἀναβεβλαστηκέναι διηγοῦνται. ὅς δ' ἂν ὧν ταῦτα καταγέλαστα ὄντα, μὴ ἱκανὰ δεῖν εἶναι, ἀπ' ἐμφρόνως ἂν ἐξιτάζων

gædiam: & quo pacto ob amorem Iupiter in taurum & cygnum versus sit: & quemadmodum ex muliere quispiam in auiculam vrsámve mutatus sit: Pegasos prætereà, Chimærásque & Gorgonas, ac Cyclopas, atque id genus omnia, admodum absurdas monstrosásque fabulas, & quæ mentes afficere puerorum queant, qui laruam adhuc lamiámque metuunt: quanquam poëtica sint fortasse tolerabilia: at vrbes iam gentésque totas vna voce ac publicitùs mentiri, an' non hoc ridiculum? veluti cùm Cretenses sepulcrum Iouis ostendere non pudet: & Athenienses Erichthonium editum è terra ferunt, primósque illos homines in Attica olerum more ex terra emersisse. Hi tamen multò verecundiores quàm Thebani, qui ex serpentis dentibus satiuos quosdā progerminasse narrant. quòd si quis hæc, quum sint ridicula, vera esse non

creda

ζων ταῦτα, Κορσίβς τινὸς, ἢ Μαργίτης νομίζοι τ᾽ πάθοιθα, ἢ Τριπτόλεμον πλάσσα δρὰ τὸ ἀέρος, ἐπὶ δρακόντων ἱπτάμενον, ἢ Πάνα κάκεν ἐξ Αρκαδίας, σύμμαχον ἐς Μαραθῶνα, ἢ Ωρείθυιαν ὑπὸ τοῦ Βορέου ἀναρπασθεῖσαν; ἀσεβὴς οὗτός γε καὶ ἀνόητος αὐτοῖς ἔδοξεν, οὕτω πολλοῖς καὶ ἀληθέσι πράγμασιν ἀπιστῶν. ἐς τοσοῦτον ἐπικρατεῖ τὸ ψεῦδος. Φιλ. ἀλλ᾽ οἱ μὲν ποιηταὶ, ὦ Τυχιάδη, καὶ αἱ πόλεις αἱ συγγνώμης τυγχάνοιεν ἄν, οἱ μὲν τὸ ἐκ τοῦ μύθου τερπνὸν ἐπαγωγότατον ὀρεγόμενοι καταμιγνύντες τοῖς γραφῇ, οὗπερ μάλιστα δεόντα πρὸς τοὺς ἀκροατάς· Αθηναῖοι δὲ καὶ Θηβαῖοι, καὶ εἴ τινες ἄλλοι, συμποτέρας ἀφφάνοντα τὰς πατρίδας ἐκ τῶν τοιούτων. εἰ γοῦν τις ἀφέλοι τὰ μυθώδη ταῦτα ἐκ τῆς Ἑλλάδος, ὅδεν ἂν ἡλίσκοιτο μῶ, τοὺς πεπιστευκότας αὐτῶν δια-

credat, sed ea prudenter exammans, Coræbi cuiuspiam, aut Margitæ existimet esse, si quis aut Triptolemum credat in alatis dracomibus per aërem vectum esse, aut [h] Pana quendam ex Arcadia in Marathonem venisse auxilo, vel [i] Orithyam à Borea raptam esse, impius nimirum hic atque insanus videatur eis: quippe qui tam manifesta veráque non credat. vsqueadeò obtinet mendacium. PHILOS. At poëtis Tychiade, vrbibúsque fuerit fortassis ignoscendum: nam illi delectationem illam quæ ex fabula proficiscitur, vt quæ maxima sit illecebra, poëmatibus suis immiscent, quapotissimùm erga auditores opus habent. Athenienses verò, Thebaniqúe, & si qui sunt alij, patriæ suæ plus maiestatis ex huiusmodi figmentis conciliant. Quòd si quis fabulas auferat è Græcia, nihil obstiterit quò minus earum narratores famem inte-

ἀφθαρτῶσι, μηδὲ ἀμισθὶ τῶν ξένων τὰληθῆς ἀκόσαν ἐθελησάντων. οἱ δὲ μηδὲ μίας ἕνεκα ζιαύτης ἀτίας, ὅμως χαίροντες τῷ σώματι, παγχάλοιοι ἐκότως δοκοῖεν ἄν. Τυ. εὖ λέγεις· ἐγὼ γὰρ παρὰ Εὐκράτης ἥκω ζι, τὸ πάνυ, πολλὰ τὰ ἄπιστα καὶ μυθώδη ἀκόσας· μάλιστα δὲ μετὰ ξὺν λεγομένων ἀπιστῶν, ὡχόμιλω, ὁ φέρων τὸ πράγματος τὸν ὑπόκοπλὸν, ἀπαδὲ μὲ ὥσπερ αἱ Ἐριννύες ἐξελάσας, πολλὰ τεράστια καὶ ἀπόκοτα διεξέιοντος. Φι. καίτοι, ὦ Τυχιάδη, ἀξιόπιστος ὁ Εὐκράτης ἐστί. καὶ τὰδὲ ἂν ὁδὲ πιστεύσειεν, ὡς ἐκεῖνος, οὕτω βαθὺν πώγωνα καθαμένος, ἐξηκοντούτης ἀνὴρ, ἔτι καὶ φιλοσοφίας ἐκεῖνα τὰ πολλὰ, ἐπομείνειν ἂν καὶ ἄλλου τινὸς ψευδομένου ἀκόσαι παρὼν, ἢ ὅπως αὐτός τι ζολμῆσαι τοιοῦτον. Τυ. ὁ γὰρ οἶδα ὦ ἑταῖρε, οἷα μὴ ἔπῃν, ὅπως ἡ αὐτὰ ἐπιστεύεζο, ὡς δὲ ἐπόμνυζο τοῖς πλέ-

intereant, quando iam nemo futurus sit hospitium, qui verum vel gratis audire velit. At si qui nulla tali causa, gaudent tamen mendacio, hi omnino ridiculi meritò videãtur. TYC. Rectè dicis, nam ego protinùs ab Eucrate illo celebri venio, vbi multa incredibilia ac faculosa quum audissem, imò verò medio in sermone discessi, non ferens narrationem tam supra fidem, sed me velut furiæ quædam abegerunt, dum monstrosa multa atque absurda referent. PHILO. Atqui, Tychiade, vir gravis Eucrates, est & nemo certè crediderit illum tam promissa barba, virum sexagenarium, & qui prætereà sit plurimùm in philosophia versatus, sustinuisse vt alium quenquam audire se præsente mentientem, nedum vt ipse tale quicquam audeat. TYC. At nescis, amice, qualia referebat: tum ea quàm constanter asserebat: prætereà quàm sanctè in plerisq; iurabat,

πλείστις, παρασήσαιμι τὰ παιδία· ὥστε μοι καὶ ἀμβλέποντα εἰς αὐτὸν, ποικίλα ἐννοεῖν, ἄρτι μὲν, ὡς μεμάνοι, καὶ ἔξω εἴη τῆς κατεσκότου, ἄρτι δὲ, ὡς γόης ὤν, ἄρα δοξάζον χρόνον ἐλελήθει με, ὑπὸ τῇ λεοντῇ γελοῖόν τινα πίθηκον πεφυκώς· οὕτως ἄτοπα διηγεῖτο. Φι. τίνα ταῦτα, πρὸς τῆς Βείας, ὦ Τυχιάδη; ἐθέλω γὰρ ἀδελφαὶ, εἰ τινα τῶν ἀλαζονείαν ὑπὸ γηλικῶτῳ ὤν πάγωνι ἔσκεψω. Τυ. εἴωθα μὲν καὶ ἄλλοτε, ὦ Φιλόκλεις, φοιτᾶν πρὸς αὐτὸν, εἴ ποτε πόλλὰ τῶν σχολῶν ἄγοιμι. τήμερον δὲ Λεοντίχῳ συγγενέσθαι δεόμενος (ἐπαῖρε δέ μοι, ὡς οἶσθα) ἀκόρεσε παρὰ τὸ παιδὸς, ὡς παρ' Εὐκράτει ἔωθεν ἀπέλθοι, νοσοῦντα ἐπισκεψόμενος, ἀμφοῖν ἕνεκα, ὡς καὶ τῷ Λεοντίχῳ συγγενοίμην, διὰ κάνον ἔδοξε μοι (ἠγνόεσκεν γὰρ, ὡς νοσοίη) παραγίγνεσθαι πρὸς αὐτόν. εὑρίσκω δὲ αὐτό-

iurabat, admotis etiam filijs, adeò vt ego quum eum respicerem, varia mecum cogitarem, interdum quidem illum insanire, neque animo constare: interdum verò ita cogitabam fugisse me quòd impostor esset, ac tantum temporis [k] sub leonis pelle ridiculam quandam simiam circunculisset: adeò absurda narrabat. PHI. Quæ nam illa per Lares sunt, Tychiade? nam cupio cognoscere quámnam præstigiaturam sub tam longa barba occuluerit. TYC. Solebam quidem etiam aliàs Philocles aliquoties eum interuisere, siquando videlicet multo ocio abundarem. Hodie verò quum opus esset mihi conuento Leonticho (est autem, vt scit, amicus mihi) edoctus à puero eum se ad Eucratem mane contulisse, vt eum morbi inspiciendi causa viseret: amborum nomine, nempe vt & Leontichum conuenirem, & Eucratem viderem (ignoraueram autem quòd ægrotaret) ad eum peruenio. At Leonti-

αὐτόθι τὸν μὲν Λεόντιχον οὐκ ἔτι, ἐφθάκει γὰρ, ὡς ἔφασκον· ὀλίγον περιεξεληλυθὼς, ἄλλους δὲ συχνοὺς, ἐν οἷς Κλεόδημός τε λῶ, ὁ ἐκ τοῦ περιπάτου, καὶ Δινόμαχος ὁ Στωϊκὸς, καὶ Ἴων. οἶσθα τὸν ἐπὶ ζῆς Πλάτωνος λόγοις θαυμάζεσθαι ἀξιοῦντα, ὡς μόνον ἀκριβῶς καταγνωσκόντα τοῦ νόμου τὸ ἀνδρὸς, καὶ ζῆς ἄλλοις ἐπιφηνῦσαι δυνάμενον. ὁρᾷς οὕτως ἄνδρας οἱ φημὶ, πανσόφους καὶ παναρέτους, ὅτι πρὸ τὸ κεφάλαιον αὐτὸ, ἐξ ἑκάστης περιαιρέσεως, ἀδεεῖμους ἅπαντας, καὶ μονονυχὶ φοβεροὺς τοῦ προσώπου. ἔτι καὶ ὁ ἰατρὸς Ἀντίγονος παρεῖναι κατὰ χρέαν, οἶμαι, τῆς νόσου ἐπικληθείς. καὶ ῥᾷον ἐδόκει ἤδη ἔχειν ὁ Εὐκράτης. καὶ τὸ νόσημα τῶν σωφρόνων λῶ· τὸ ῥεῦμα γὰρ ἐς τοὺς πόδας αὖθις αὖτως κατεληλύθει. καθέζεσθαι ἔν με παρ' αὐτὸν, ἐπὶ τῇ κλίνῃ ὁ Εὐκράτης ἐκέλευεν, ἠρέμα ἐγκλίνας τῇ φωνῇ ἐς τὸ ἀσθενικόν, ὁ πό-

Leontichum ibi iam non inuenio (nam paulò antè, vt dicebant, exiuerat) alios verò confertos reperio, in quibus erat & Cleodemus Peripateticus, & Dinomachus Stoicus, & Ion, nostri virum? Illum dico qui ex Platonica doctrina magnam sui admirationem expectat, vt qui solus mentem viri deprehenderit, quique eius oracula alijs quoque posit enarrare. Vides quos tibi viros nomino, nimirum omni sapientia atque omni virtute præditos, vtpote ipsum ex quaque secta caput, reuerendos hercle omnes, atque aspectu propemodum terribiles. Aderat præterea medicus Antigonus, vt vsui in morbo esset aduocatus opinor. Et meliùs iam habere se videbatur Eucrates: ac morbus quidam ex familiaribus erat. humor enim rursus in pedes ei descenderat. Sedere me ergo Eucrates languidulè remissa paululùm in lecto iuxta se iussit voce,

ὁπότε εἶδέ με, καί τοι βοῶντος αὐτῆς, καὶ διαπτυομένου τι, μετὰ ξυνιέντος, ἐπήκουον. ἐγὼ μάλα περιφυλαττόμενος, μὴ ψαύσαιμι τῆς ποδὸς αὐτοῦ, ἀπολογησάμενος τὰ σωθέντα ταῦτα, ὡς ἀγνοήσαιμι νοσοῦντα, καὶ ὡς ἐπεὶ ἔμαθον, δρομαῖος ἐλθοιμι, ἐκαθεζόμην πλησίον. οἱ δὲ ἐτυγχανον ἤδη ὑπὲρ τῆς νοσήματος τὰ μὲν ἤδη πεφρικότος, τὰ δὲ καὶ τότε διεξιόντος, ἔτι δὲ καὶ θεραπείας τινὰς ἕκαστος ἐποβάλλοντος. ὁ γοῦν Κλεόδημος, εἰ τύχοι, φησί, τῇ ἀριστερᾷ τις ἀνελόμενος καμόθεν τὸν ὀδόντα τῆς μυγαλῆς, οὕτω φονευθείσης, ὡς πεφήσαιμι, ἐνδήσας ἐς δέρμα λέοντος, ἄρτι ἀποδαρέντος, ἔπειτα περιαψειε περὶ τὰ σκέλη, αὐτίκα παύεται τὸ ἄλγημα. οὐχ ἐς λέοντος, ἔφη ὁ Δεινόμαχος, ἐγὼ ἤκουσα, ἐλάφου δὲ θηλείας, ἔτι παρθένου καὶ ἀβάτου. καὶ τὸ πρᾶγμα οὕτω πιθανώτερον· οὐκοῦν γὰρ ἡ ἔλαφος, καὶ ἔρρωται μάλιστα ἐκ τῶν

quum me conspiceret: quanquam interim dum ingrederer, vociferantem eum ac vocem intendentem audieram: tamen ego admodum curiosè cauens ne pedes eius tangerem, vbi me vulgaribus istis verbis purgaueram quòd eum ægrotare nesciuerim: quod vbi rescissem, curriculo venerim: adsedi propé. Et illis quidem sermo iam de morbo erat, & quædam iam antè dixerant, quædam verò etiam tunc narrabant: præterea medicamenta quædam quisque proferebat. Cleodemus igitur: Si quis ergo (inquit) sinistra manu tollens humo^m mustelæ dentem, sic interfectæ, vt antè dixi, in leonis pellem alligauerit, nuper excoriati, ac deinde circum crura posuerit, illicò sedatur dolor. Non in leonis pellem, inquit Dinomachus, vt ego audiui, sed in ceruæ potiùs fœmellæ, virginis adhuc, & nondum initæ. & res quidem magis est hoc pacto credibilis: velox enim cerua est, maximéque

valet

τῶν ποδῶν. καὶ ὁ λέων ἄλκιμος καὶ μέν, καὶ τὸ λίπος αὐτοῦ, καὶ ἡ χεὶρ ἡ δεξιὰ, καὶ οἱ τρίχες ἐκ τοῦ πώγωνος αἱ ὀρθαὶ, μεγάλα δυνάμενοι, εἴ τις ἐπίσταιτο αὐτοῖς χρῆσθαι μετὰ τοῖς οἰκείοις ἐπῳδαῖς ἐκάστῳ. ποδῶν δὲ ἴασιν ἤκιστα ἐπαγγέλλεται. καὶ αὐτὸς, ἔφη δὲ ὁ Κλεόδημος, ἔτω πάλαι ἐνόμιζον, ἐλάφου χρῶσα τὸ δέρμα εἶναι, διότι οὐκ ἐλαφρὸς ἔναγχος δὲ τίνος ἀνὴρ σοφὸς τὰ τοιαῦτα μετεδίδαξέ με, ἀπὸν οὐκ ἐτέρας εἶναι τῶν ἐλάφων τὰς λέοντας· ἀμείνω, ἔφη, καὶ ἀρετὴν αὐτὰς διώκοντες. ἐπῄνουν οἱ παρόντες, ὡς εὖ ἀπόντος τοῦ Λίβυος· ἐγὼ δὲ, οἴεσθε γὰρ, ἔφην, ἐπῳδαῖς τισι τὰ τοιαῦτα πείθεσθαι, καὶ τοῖς ἔξωθεν παραρτήμασι, τῇ κακῇ ἔνδον ἀφορίζοντες; ἐγέλασαν ἐπὶ τῷ λόγῳ μου, καὶ δῆλοι ἦσαν καταγνωκότες μου νοῦν τῷ ἄνοιαν, ἐπεὶ μὴ ἐπισάμην τὰ πεδηλάτατα, καὶ περὶ ὧν οὐδὲς φρονῶν ἀντέποι μὴ

valet pedibus: & leo quidem fortis est, pinguedóque eius, ac manus dextra, pilique qui recti è barba prominent, magnam vim obtinent, si quis vti nouerit cum proprio cuique carmine: at pedum curam minimè pollicentur. Et ipse quoque, inquit Cleodemus, olim sic putabam ceruina pelle vtendum, propterea quòd ceruus velox esset. at nuper vir quidam Libycus, peritus profectò in rebus huiusmodi, contrà me docuit, ceruis ostendens velociores esse leones: quippe qui eas, inquit, etiam persequendo capiunt. Laudabant qui aderant, tanquam rectè dixisset Libycus ille. Tum ego: Putatis, inquam, [n] incantamentis quibusdam sedari taliaʳ aut fortè admotis appendiculis, quum intus malum grassetur? Riferunt hunc sermonem meum: & palàm in me magnam damnabant amentiam, qui apertissimas res ignorarem, & quibus nemo qui sapiat, contradicat

μὴ ὀχὶ οὕτως ἔχειν. ὁ μὲν τοι ἰατρὸς Αντίγονος ἐδόκει μοι καθῶσα τῇ ἐρωτήσει με πολλὰ γὰρ ἠμελήτο, οἶμαι, βοηθεῖν ἀξιῶν τῷ Εὐκράτει μετὰ τῆς τέχνης, οἴνου τε παραγγελλῶν ἀπέχεσθαι, καὶ λαχανα σιτεῖσθαι, καὶ ὅλως ὑφαρεῖν τὴν τόνον. ὁ γοῦν Κλεόδημος ὑπομειδιῶν ἅμα, τί λέγεις, ἔφη, ὦ Τυχιάδη, ἄπιστον εἶναί σοι δοκεῖ, τὸ ἐκ τῶν τοιούτων γίγνεσθαι τινὰς ὠφελείας ἐς τὰ νοσήματα; ἔμοιγε, οὐ δ' ἐγὼ, εἰ μὴ πολὺν τινὰ χρόνον κορυζῶν μετὸς εἶμι, ὡς πιστεύσειν τὰ ἔξω, καὶ μηδὲν κοινονοῦντα τοῖς ἔνδοθεν ἐπιγείρουσι τὰ νοσήματα, μετὰ ῥημάτων, ὡς φατε, καὶ γοητείας τινὸς ἐνεργεῖν, καὶ τοῦ ἴασιν ἐπιπέμπειν πεσαρτόμενα· τὸ δ' ὅν γοῦν ζῶδ' ἔν ἐς τὸ Νεμέου λέοντος τὸ δέρμα ἐνδύσῃ τις ἐκ κεφάλας ὅλας μυγάλας. ἐγὼ γὰρ αὐτὸν τὸν λέοντα εἶδον πολλάκις χωλεύοντα ὑπ' ἀλγηδό-

quin sic se habeant. At medicus certè Antigonus declarari mihi visus est hac rogatione mea. Iamdudum autem neglectui habitus fuerat, opinor, quum opem Eucrati ferre ex arte vellet, denuncians videlicet vino vt abstineret, atque oleribus vesceretur, & vigorem animo omnino minueret. Cleodemus ergo subridens interim: Quid ais, inquit, Tychiade? incredibile tibi videtur esse vt ex rebus huiusmodi parentur quædam aduersus morbos remedia? Mihi certè videtur, inquam ego: nisi naribus adeò mucosis sim, vt credam ea quæ foris applicantur, nihilque cum his quæ morbos excitant, intus communicant: per verbula tamen, vt dicitis, ac præstigiatura operari: & quum appenduntur, sanitates immittere. id profectò nunquam fieri posset, nec si quis vel in Neméi leonis pellem sedecim mustelas integras insuerit. Ego profectò leonem ipsum è doloribus sæpe claudicantem

γηδόνων, ἐν ὁλοκλήρῳ τῷ αὐτοῦ δέρματι· πάνυ γὰρ, ἰδιώτης, ἔφη ὁ Δεινόμαχος, εἰ, καὶ τὰ τοιαῦτα οὐκ ἐμέλησέ σοι ἐκμαθεῖν, ὅν τινα τρόπον ὠφελεῖ τοῖς νοσήμασι πτοσφρόμενα. καί μοι δοκεῖς οὐδὲ τὰ πτοφανέστατα ἂν παραδέξασθαι ταῦτα, τὴν πυριόδη πυρετῶν τὰς ἀφπομπὰς, καὶ τὴν ἑρπετῶν τὰς καταθέλξεις, καὶ βοβώνων ἴάσεις, καὶ τἆλλα, ὁπόσα καὶ ἀγρᾶται ἤδη ποιοῦσιν. εἰ δὲ ἐκεῖνα γίνεται ἅπαντα, τί δὴ ποτε οὐχὶ ταῦτα οἴησι γίνεσθαι ὑπὸ τῶν ὁμοίων; ἀπέραντα, νὴ Δία ἔγωγε, ξυμπράττει, Δεινόμαχε, καὶ ἄλλῳ, φασὶν, ἐκκρούει τὸν ἥλον οὐδὲ γὰρ, ἂ φῄς, ταῦτα ἅπαντα μετὰ τοιούτης διωάμεως γιγνόμενα. ἢν γὰρ μὴ πείσῃς, πρότερον ἐπάγων τὸν λόγον, διότι φύσιν ἔχει γίνεσθαι, τῷ τι πυρετῷ καὶ τῷ οἰδήματι τῷ δι' ὁ τοῦ θεσπέσιον, ἢ ῥῆσιν βαρβαρικὴν· καὶ δι' ὃ τὸ ἐκ τῷ βοβῶνος δρακοντόδους, ἔτι τοι γραῶν μύθοι λεγό-

dicantem vidi in vniuersa sui ipsius pelle. Nimium idiota es, inquit Dinomachus, neque vnquam tibi curæ fuit, vt disceres quónam modo res istiusmodi aduersus morbos quum adhibentur, conferunt: ac mihi videris ne notissima quidem ista recepturus, febrium videlicet istarum profligationes, quæ certo quodam ambitu recurrunt, tum serpentum demulsiones, ac bubonum sanationes, & cætera quæcunque anus etiam iam faciunt. quòd si illa fiunt omnia, quur tandem non putabis hæc etiam similibus rebus fieri? Infinita congeris, inquam, Dinomache, & clauúmque, vt aiunt, clauo extrudis. Neque enim constat ea quæ commemoras, eiusmodi vi fieri. Quamobrem nisi reddita ratione persuaseris primùm natura fieri posse, vt febris tumorque vereatur, aut nomen aliquod diuinum, aut dictionem aliquam barbaricam, ob idque ex inguine fugiat; anilis adhuc fabulæ sunt

νεγόμενά ὅτι. σύ μοι δοκεῖς, ἢ δὲ ὅς ὁ Δινόμαχος, τὰ θειοῦ-τα λέγων, οὐδὲ θεοὺς εἶναι πιστεύ-ειν. εἰ γε μὴ οἴει τοὺς ἰάσεις οἷόν τε εἶναι ὑπὸ ἱερῶν ὀνομάτων γίγνεσθαι. τί δῆ, ὦ δὲ ἐγώ, μὴ λέγε, ὦ ἄριστε· κωλύει γὰρ οὐδέν, καὶ θεῶν ὄντων, ὅμως τὰ θειοῦ-τα ψευδῆ εἶναι. ἐγὼ δὴ καὶ θεοὺς σέβω, καὶ ἰάσεις αὐτῶν ὁρῶ, καὶ ἃ εἰς ποιοῦσι τοὺς κάμνοντας, ὑπὸ φαρμάκων καὶ ἰατρικῆς ἀνι-σάντων. ὁ γὰρ Ἀσκληπιὸς αὐτὸς, καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ, ἅπερ φάρμακα πάσχοντες ἐθεράπευον τοὺς νοσοῦντας, ἐλέοντας καὶ μυγάλας περιάπτοντες. ἃ τοῦτον. ἔφη ὁ Ἴων. ἐγὼ δὲ ὑμῖν θαυμάσιόν τι διηγήσομαι· οὐ γὰρ μακρότερον ἔτι, ἀμφὶ τὰ τέτταρα καὶ δέκα ἔτη σχεδὸν, ἦκε δέ τις ἀγγέλων ἐς πατρὶ, Μίδαν τὸν ἀμπελουργὸν, ἐρρωμένον ἐς τὰ ἄλλα οἰκέτ-ειν καὶ ἐργατικὸν, ἀμφὶ πλήθε-ι ἀγορᾶν, ὑπὸ ἐχίδνης δακ-τυλωτὰ, κεῖσθαι ἤδη σεσηπό-τα

quæcunque retulisti. Tu mihi videris, inquit Dinomachus, quæ ista dicas, ne deos quidem esse credere. Siquidem putas fieri non posse, vt per sacra nomina remedia morbis afferantur. Hoc, inquam ego, vir optime, ne dixeris. nihil enim prohibet quò minùs, etiam si maximè dij sint, ista tamen sint vana. Ego verò & deos colo, & medelas eorum video, & leuamenta quæ laborantibus conferunt, pharmacis videlicet atque arte medica restituentes. Itaque P. Aesculapius ipse eiusque posteri salutaria pharmaca admouentes medebantur ægrotis, non leones aut mustelas circumligantes. Mitte hunc, inquit Ion. At ego vobis mirabile quiddam narrabo: Eram adhuc adolescentulus, annos natus fermè 14. quum quidam ad patrem meum venit nuncians ei, Midam vitis cultorem seruum, etiam alijs in rebus robustum atque industrium, ¶ circa plenum iam forum à vipera morsum iacére iam putrefacto

τα τὸ σκέλος. ἀναδοῦντι γὰρ αὐτοῦ τὰ κλήματα, καὶ τοῖς χάραξι περιπλέκοντι, πρόσερπύσαν τὸ θηρίον δακεῖν κατὰ τὴν μεγάλην δάκτυλον. καὶ τὸ μὲν φθάσαι, καὶ καταδραμεῖν αὖθις εἰς τὸν φωλεόν· τὸν δὲ σιμάλιαν, ἀφανῆ μόρον τῶν ἀλγηδόνων. ταῦτά τε οὖν ἀπαγγέλλετο, καὶ τὸν Μίδαν ἑωρῶμεν αὐτὸν ἐπὶ σκίμποδος ὑπὸ τῶν ὁμοδούλων πρὸς κομιζόμενον, ὅλον φλεγόμενον, πελιδνὸν, μυδῶντα τῇ ἐπιφανείᾳ, ὀλίγον ἔτι ἐμπνέοντα. λελυπημένος δὲ ὁ πατὴρ τῶν φίλων τις παρὼν, θάρρει, ἔφη· ἐγὼ γάρ σοι ἄνδρα Βαβυλώνιον τῶν Χαλδαίων, ὥς φασιν, κυτίκα μίσθεμι, ὃς ἰάσεται τὴν ἄνθρωπον. καὶ ἵνα μὴ διατρίβω λέγων, ἥκει ὁ Βαβυλώνιος, καὶ ἀνίσησι τὸν Μίδαν, ἐπῳδῇ τινι ἐξελαύνας τὸν ἐκ τοῦ σώματος, ἔτι καὶ προσαναρτήσας τοῦ ποδὸς τεθνηκύας παρθένου λίθον ἀπὸ

facto crure. Etenim dum ligaret palmites, ac vallis circumplicaret, adrepentem bestiolam maximum ei pedis momordisse digitum. Tum illam quidem illicò aufugisse, & sese rursus in latebram condidisse. Illum verò eiulare perditum è doloribus. Hæc ergo quum nunciarentur, iam Midam ipsum videbamus lectica domum à conseruis apportari, inflatum totum, liuidum, ac superficie tabefactum, vix iam spirantem. Pater ergo quum id molestè ferret, amicorum quispiam, qui tum fortè aderat: Bono animo es, inquit. Ego enim virum quendam Babylonium ex Chaldæis quos vocant, protinus huc adducam, qui sanabit hominem & ne diem narrando conteram, venit Babylonius, ac Midam restituit, effugato ex corpore veneno quadam incantatione, & ad pedem eius appenso virginis defunctæ lapillo, quem è calumna exciderat. Atque istud quidem hactenus forsan mediocre

πὸ τῆς σήλης ἐκκόψας· καὶ τοῦτο μὴ ἴσως μέτριον· καί τοι ὁ Μίδας αὐτὸς ἀραμενος τὸν σκίμποδα, ἐφ' οὗ ἐκκεκόμιτο, ὤχετο ἐς τὸν ἀγρὸν ἀπιὼν, τοσοῦτον κ ἐπωσδὴ ἐδαπάνησε· καὶ ὁ σελίνης ἐκεῖνος λίθος. ὁ δὲ καὶ ἄλλα ἐποίησε θεσπέσια ὡς ἀληθῶς. ἐς γὰρ τὸν ἀγρὸν ἐλθὼν ἔωθεν, ἐπειπὼν ἱερατικά τινα, ἐκ βίβλου παλαιᾶς, ὀνόματα ἐπὶ θεῶν, καὶ δαδὶ καθαγίσας τὸν τόπον, περιελθὼν ἐς τρὶς ἐξήλασεν ὅσα ἐν ἱερατὰ ἐντὸς τῶν ὅρων. ἦκον οὖν ὥσπερ ἐλκόμενοι πρὸς τοῦ ἐπῳδοῦ, ὄφεις πολλοί, καὶ ἀσπίδες καὶ ἔχιδναι, καὶ θεραῖαι καὶ ἀκοντίαι, φρυῶνές τε καὶ φυσαλοι· ἐπεὶ τοῦ δὲ ἐς δρακων παλαιὸς, ἐπὶ γήρως, οἶμαι ἐξερπύσας μὴ δυνάμενος, παρακούσας τοῦ πρεσβύματος. ὁ δὲ μάγος ἐκ ἔφη παρεῖναι ἅπαντας, ἀλλ' ἕνα τινὰ τῶν ὄφεων τὸν νεόταστον χειροτονήσας, πρεσβευτὴν ἔπεμ-

fuerit. Tum Midas iam ipse sublato in quo allatus erat scabello, discessit in agrum. tantum potuit incantatio, & columnaris ille lapis. At idem iste Babylonius alia prætereà diuina planè fecit. Nempe in agrum profectus manè, quum pronunciasset sacra quædam ex vetusto codice septem nomina, sulphure ac face lustrato loco, in orbem terobambulans, serpentes omneis multos exciuit quicumque intra eam regionem erant. Veniebant ergo tanquam ad incantationem tracti serpentes multi, atque aspides, & viperæ, & cerastæ, & iaculi, phryniq, ac physali: relinquebatur autem vnus draco annosus, prorepere, vt opinor, ob senectam non valens, qui non fuerat audiens dicto. At magus, Non adsunt omnes, inquit. Tum vnum quendam ex serpentibus, eum videlicet qui manu minimus erat, selectum legatum

ἔπεμψεν ἐπὶ τὸν δράκοντα, καὶ μετὰ μικρὸν ἥκει καὶ αὐτός. ἐπεὶ δὲ συνηλίθομεν, ἐνεφύσησεν ἡμῖν αὐτὰ ὁ Βαβυλώνιος, τὰ ἐν αὐτίκα μάλα κατεκαύθη ἅπαντα ὑπὸ τοῦ φυσήματος, ἡμᾶς δὲ ἐθαυμάζομεν. εἶτά μοι, ὦ Ἴων, λοῦ δὴ ἐγώ, ὁ ὄφις, ὁ προσβεβηκὼς, ὁ νεός, ἄρα καὶ ἐκεκραγώς ἦν δράκοντα ἤδη, ὡς φῂς, γεγηρακότα, ἢ σκίπωνα ἔχων ἐκεῖνος, ἐπεισείετο; σὺ μὴν παίζεις, ἔφη ὁ Κλεόδημος. ἐγὼ δὲ καὶ αὐτὸς ἀπιστότερος ἂν σου πάλαι τὰ τοιαῦτα (ὤμην γὰρ ὀδυνὶ λόγῳ δυνατὸν γίγνεσθαι ἂν αὐτὰ πιστεῦσαι) ὅμως ὅτι τὸ πρῶτον εἶδον πετόμενον τὸν ξένον τὸν βάρβαρον (ἐξ Ὑπερβορέων δὲ λοῦ, ὡς ἔφασκεν) ἐπίστευσα, καὶ ἐνικήθην, ἐπὶ πολὺ ἀντισχών. τί γὰρ ἔδει ποιεῖν, αὐτὸν ὁρῶντα δι᾽ τοῦ ἀέρος φερόμενον, ἡμέρας οὔσης, καὶ ἐφ᾽ ὕδατος βαδίζοντα, καὶ δι᾽ πυρὸς διεξιόντα, καὶ σχολῇ

tum mittebat ad draconem: ac paulò post venit etiam ille. At postquam iam collecti constitissent, Babylonius in eos insibilauit. Atque illi repentè admodum omnes ab eius flatu incensi sunt, nobis interim admirantibus. Tum ego: Dic mihi, inquam, Ion: serpens ille legatus, iuuenem illum dico: vtrum manu deduxit draconem, qui iam, vt ais, senuerat, an ille baculum gestans innitebatur? Ludis tu quidem, inquit Cleodemus: at ego, qui & ipse quoque olim minus talia credebam, quàm nunc tu (putabam enim nulla ratione fieri posse vt ea crederem (tamen quum volantem primùm conspicerem peregrinum illum barbarum (erat autem, vt ferebant, ex Hyperboreis) credidi, ac victus sum, quum tamen multum diuq; repugnassem. nam quid facerem quum eum cernerem in aëre volantem, atque id interdiu, ac super aquam ingredientem, atque per medium ignem incedentem, id-

σχολῇ καὶ βάδλω; σὺ ταῦτα, λῶ δλ' ἐγὼ, εἶδον τὸν Ὑπερβόρεον ἄνδρα πετόμενον, ἢ ἐπὶ τοῦ ὕδατος βεβηκότα; καὶ μάλα, ἦ δλ' ὃς, ὑποδεδεμένον γε λαρβατίνας, οἷα μάλιστα ἐκεῖνοι ὑποδοῦνται. τὰ γὰρ σμικρὰ ταῦτα τί χρὴ καὶ λέγειν, ὅς ἐπιδείκνυται ἔρωτας ἐπιπέμπων, καὶ δαίμονας ἀνάγων, καὶ νεκροὺς εἴδωλον ἀνακαλῶν, καὶ τὴν Ἑκάτην αὐτὴν ἐναργῆ παρεισάς, καὶ τὴν σελήνην καταστήσας; ἐγὼ γὰρ διηγήσομαι ὑμῖν, ἃ εἶδον γενόμενα ὑπ' αὐτῷ ἐν Γλαυκίᾳ τῷ Ἀλεξικλέους. ἄρτι γὰρ ὁ Γλαυκίας, τοῦ πατρὸς ἀποθανόντος, παραλαβὼν τὴν οὐσίαν, ἠράσθη Χρυσίδος τῆς Δημαινέτου θυγατρός· ἐμοὶ δὲ διδασκάλῳ ἐχρῆτο περὶ τοὺς λόγους· καὶ εἴ γε μὴ ὁ ἔρως ἐκεῖνος ἀπεσχόλησεν αὐτὸν, ἅπαντα ἂν ἤδη τὰ τοῦ περιπάτου ἠπίστατο· ὃς καὶ ὀκτωκαιδεκαέτης ὢν ἀνέλυε, καὶ τὴν φυσικὴν ἀκρόα-

que lentè ac sensim? Tũne, inquam ego, ista videbas, virum Hiperboreum volantem, aut super aquas ambulantem? Et maximè, inquit ille, carbatinas indutum, quo calceamenti genere illi potissimùm vtuntur. Nam minutula ista quid attinet referre, quæcunque fecit, quo pacto amores immiserit, ac dæmones exegerit, mortuosque marcidos in vitam reuocauerit, atque Hecaten ipsam palàm conspectibus exhibuerit, lunámque è cœlo detraxerit? Quin ego vobis referam quæ ab eo fieri conspexi in Glaucia Alexidis filio, Glaucias hic quum patris nuper defuncti substantiam suscepisset, Chrysidem amabat Demæneti filiam: ac me quidem præceptore in disciplina vtebatur: ac nisi amor ille à studio deduxisset eum, vniuersam Peripateticorum doctrinam perdidicisset, vt qui octo & decem quum esset annorum, iam absoluerat Analytica: tum physicam auscul-

ἀκρόασιν μέχρι τέλους ἐλθεῖν τοῦ. ἀμηχανῶν δὲ ὅμως ὡς ἔρωτι, μέλοι μοι τὸ πᾶν. ἐγὼ δὲ, ὥσπερ ἀκὸς ὤν, διδάσκαλον ὄντα, τὸν Ὑπερβόρειον ἐκεῖνον μάγον ἄγω πρὸς αὐτὸν, ἐπὶ μυᾶς τέσσαρσι μὲν τὸ παραυτίκα (ἔδει γὰρ παρεσκευάσαι τι πρὸς τὰς θυσίας) ἐκκαίδεκα δὲ, ἀ τύχοι τῆς Χρυσίδος. ὁ δ' αὐξομένην τὴν μήνης τὴν σελήνην (τότε γὰρ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὰ ζιαῦτα τελεσιουργεῖται) βόθρον τι ὀρυξάμενος ἐν ἀθείῳ τινὶ τῆς οἰκίας περὶ μέσας νύκτας ἀνεκάλεσεν ἡμῖν, πρῶτον μὲν τὸν Ἀναξικλέα τὸν πατέρα τοῦ Γλαυκίου, πρὸς ἑπτὰ μηνῶν τεθνεῶτα. ἠχανάκτει δὲ ὁ γέρων ἐπὶ τὸ ἔρωτι, καὶ ὠργίζετο, τὰ τελευταῖα δὲ ὅμως ἐφῆκεν αὐτῷ ἐρᾶν. μετὰ δὲ, τὴν Ἑκάτην τε ἀνήγαγεν, ἐπαγομένην τὸν Κέρβερον, καὶ τὴν σελήνην κατέσπασε· πολυμορφόν τι θέαμα, καὶ ἄλλοτε ἀλ-

auſcultationem in finem vſque percurrerat. Amore tamen victus, mihi rem omnem ſignificat. Ego verò, quemadmodum par erat, quippe qui præceptor eram, Hyperboreum illum magum ad eum duco, conductum quatuor illicò minis in manum datis (oportebat enim præparari quiddam ad ſacrificia) tum ſedecim prætereà, ſi Chryſide potiretur. Ille verò creſcentem obſeruans lunam (nam tunc vt plurimùm huiuſmodi ſacra peraguntur) foſſam cùm effodiſſet in aperto quodam loco domus, ſub dio circa mediam noctem euocauit nobis primùm quidem Anaxilem Glauciæ patrem, ante ſeptem menſes vita defunctum. Succenſebat autem ob amorem ſenex, atque indignabatur: tandem tamen ei permiſit vt amaret. Poſtea verò Hecaten quoque eduxit, afferentem vnà Cerberum: tum lunam detraxit, multiforme quoddam ſpectaculum, & quod aliàs

aliud

ἀποῖόν τι φανταζόμενον. τὸ μὲν γὰρ πρῶτον, γυναικείαν μορφὴν ἐπιδείκνυτο, εἶτα βοῦς ἐγένετο πάγκαλος, εἶτα σκύλαξ ἐφαίνετο. τέλος δ' οὖν ὁ Ὑπερβόρειος ἐκ πηλοῦ ἐρωτίδιόν τι ἀναπλάσας, ἄπιθι, ἔφη, καὶ ἄγε Χρυσίδα. καὶ ὁ μὲν πηλὸς ἐξέλαβε. καὶ μετὰ μικρὸν δὲ ἐπίεσε λόπτος τὴν θύραν ἐπάνω. καὶ εἰσελθοῦς πενθάπτεται τὸν Γλαυκίαν, ὡς ἂν ἐμμανέστατα ἐρῶς, καὶ σωλῶ, ἄχει δὲ ἀλεκτρυόνων ἀκούς ἀρτι ἀδόντων. τότε δὲ ἔτι σελήνη ἀνέβαλε ἐς τὸν οὐρανὸν, καὶ ἡ Ἑκάτη ἔδυ κατὰ τῆς γῆς, καὶ τὰ ἄλλα φάσματα ἀφανίσθη, καὶ τὴν Χρυσίδα ἐξεπέμψαμεν περὶ αὐτό που σχεδὸν τὸ λυκαυγές. εἰ ταῦτα εἴδες, ὦ Τυχιάδη, οὐκ ἂν ἔτι ἐπίστευσας, εἶναι πολλὰ ἐν τοῖς ἐπῳδαῖς χρήσιμα. εὖ λέγεις, ἐγὼ δ' ἐγώ· ἐς πίστευον γὰρ ἂν, εἴγε εἶδον αὐτά. νῦν δὲ συγγνάμη, οἶμαι, εἰ μὴ

aliud apparebat. Primùm quidem muliebrem formam referebat: deinde in vaccam formosam vertebatur: postremò verò catula videbatur. Hyperboreus ille tandem quum finxisset quendam è luto Cupidinem: Abi, inquit, atque huc perducas Chrysidem, Ac lutum quidem protinus euolabat: paulò post autem affuit illa, pulsans ostium. Tum ingressa Glauciam complectitur, eum quàm insanissimè deperiens: & cum eo versata est quoad gallos canentes audiuimus. Tum verò luna subuolabat in cœlum, atque Hecate subijt terram, cæteráque spectra disparuerunt: & Chrysidem tandem emisimus circa ipsum fermè diluculum. Hæc Tychiade si conspexisses, haudquaquam ampliùs dubitasses esse multa in carminibus istis commoda. Bene dicis, inquam ego. credidissem equidem, si vidissem ea: nunc verò ignoscendum mihi puto, si qua-

μὴ τὰ ὅμοια ὑμῖν ὀξυδερκῶν ἔχω. πολὺ ἀπ' οἶδα γὰρ τὴν Χρυσίδα, ἣν λέγετε, ἑταίραν γυναῖκα, καὶ πρόχειρον, οὐχ ὁρῶ δὲ, τίνος ἕνεκα ἐδεήθητε ἐπ' αὐτὴν τοῦ παιδίου πρεσβευτοῦ, καὶ μάλιστα τοῦ ἐξ Ὑπερβορέων, καὶ σεληνίας αὐτῇ ἕνεκα δραχμῶν ἀγαγεῖν εἰς Ὑπερβορέους δυνατὸν ἦν. πάνυ γὰρ ἐνδίδωσι πρὸς τοῦτον τὴν ἐπῳδὴν ἡ γυνὴ, καὶ τὸ ἐναντίον τοῖς φάσμασι πέπονθεν. ἐκεῖνα μὲν γὰρ, ἂν ψόφον ἀκούσῃ χαλκοῦ ἢ σιδήρου, φεύγει· καὶ ταῦτα γὰρ ὑμεῖς φατε, αὐτὴ δὲ, ἂν ἀργυρίου τι ψοφῇ, ἔρχεται πρὸς τὸ ἦχος· ἄστε τι καὶ θαυμάζω αὐτὸ τὸ μάλιστα, εἰ δυνάμενον καὶ αὐτὸς ἐραστὴν πρὸς τῶν πλουσιωτάτων γυναικῶν, καὶ τάλαντα ὅλα παρ' αὐτὸ λαμβάνειν, ὁ δὲ τετταράων μνῶν, πάνυ σμικροπρεπὴς ὤν, Γλαυκίαν ἐπέρασεν ἐργάζεται. γελοῖα ποιεῖς, ἔφη ὁ Ἴων, ἀπιστῶν ἅπασιν· ἐγὼ γὰρ ἥδεως ἂν ἑτοίμως

si qualia vos videtis, acutè perspicere non possum: veruntamen Chrysidem illam quam dicis, noui, mulierem planè meretricem, ac facilem: nec video sanè cuius gratia ad illam egueritis luteo illo legato, magóque ex Hyperboreis vsque, atque ipsa insuper luna, quippe quam viginti drachmis ducere in Hyperboreos vsque potuisses. mirificè enim sese offert ad hanc incantationem mulier, & contrarium quiddam spectris istis habet. Nam ea quidem æris ferrive sonum si audierint, fugiunt (nam id vos prædicatis) illa verò si argentum vspiam sonuerit, accurrit ad tinnitum. Præterea ipsum etiam magum admiror, quòd cùm ditissimas mulieres in amorem sui posit elicere, atque ab eis solida talenta suscipere, is tamen ob quatuor minas, admodum tantilli lucelli auidus, Glauciam amoris compotem fecerit. Ridiculè facis, inquit Ion, nihil qui credis. Ego te libenter

ergo

ἐροίμην σε, τί περὶ τούτων φῂς, ὅσοι τοὺς δαιμονῶντας ἀπαλλάττουσι τῶν δεινῶν, ὅτω φῶς ἐξέρχεται καὶ τὰ φάσματα. καὶ ταῦτα οὐκ ἐμὲ χρὴ λέγειν, ἀλλὰ πάντες ἴσασι τὸν Σύρον, τὸν ἐκ τῆς Παλαιστίνης, τὸν ἐπὶ τούτων σοφιστήν, ὅσους παραλαβὼν καταπίπτοντας πρὸς τὴν σελήνην, καὶ τὼ ὀφθαλμὼ διαστρέφοντας, καὶ ἀφρῷ ἐμπιμπλαμένους τὸ στόμα, ὅμως ἀνίστησι, καὶ ἀπαλλάττει μισθῷ μεγάλῳ ἀπαλλάξας τῶν δεινῶν. ἐπειδὰν γὰρ ἐπίσῃ κειμένοις, καὶ ἔρηται, ὅθεν εἰσελήλυθαστὸν εἰς τὸ σῶμα· ὁ μὲν νοσῶν αὐτὸς σιωπᾷ, ὁ δαίμων δὲ ἀποκρίνεται Ἑλληνίζων ἢ βαρβαρίζων, ἢ ὅθεν ἂν αὐτὸς ᾖ, ὅπως τύχῃ, καὶ ὅθεν ἐπέλθῃ εἰς τὸν ἄνθρωπον. ὁ δὲ ὁρκοῦν ἐπάγων, εἰ δὲ μὴ πειθοίη, καὶ ἀπειλῶν ἐξελαύνει τὸν δαίμονα. ἔγωγ' ὃν καὶ εἶδον ἐξιόντα μελανά, καὶ καπνώδη τὴν χροιάν. οὐ μέγα, τῶ

ergo rogauerim quid de his respondeas, qui dæmoniacos liberant erroribus, adeò manifestè spectra illa carminibus eijcientes. Atque hæc me dicere non opus est, verùm omnes nouerunt, Syrus ille ex Palæstina, qui harum rerum artifex est, quàm multos mortales suscipiat qui ad lunam concidant, oculósque distorquent, spumáque os oppleant: quos tamen erigit, ac sanos remittit, magna acceptà mercede diris eos malis liberans. Etenim quum iacentibus instet, rogauerítque vnde sint in corpus ingressi, ægrotus quidem ipse tacet: at dæmon verò respondet, aut lingua Græca loquens, aut barbarica, aut vndecunque fuerit ipse: & quomodo & vnde intrauit in hominem. Ille verò adiurans eum, ac ni paruerit, minitans etiam, expellit abigitq; dæmonem. Quin ego quoque dæmonem quendam exeuntem vidi, nigrum certè, & colore fumidum. Non magnum erat, inquam

ἐγὼ δ' ἐγὼ, τὰ τοιαῦτά σοι ὁρᾷν, ὦ Ἰων. ὧν καὶ αἱ ἰδέαι αὐταὶ φαίνονται, ἃς ὁ πατὴρ ὑμῶν Πλάτων δείκνυσιν ἀμαυρόν τι θέαμα, ὡς πῶς ἡμᾶς τοὺς ἀμβλυώττοντας. μόνος γὰρ Ἰων (ἔφη ὁ Εὐκράτης) τὰ τοιαῦτα εἶδεν, οὐχὶ δὲ καὶ ἄλλοι πολλοὶ δαίμοσιν ἐντετυχήκασιν, οἱ μὲν νυκτῶρ, οἱ δὲ μεθ' ἡμέραν. ἐγὼ δὲ οὐκ ἄπαξ, ἀλλὰ μυριάκις ἤδη τὰ τοιαῦτα τεθέαμαι· καὶ τὸ μὲν πρῶτον, ἐταραττόμην πῶς αὐτὰ, νεῦ δ', ὑπὸ τοῦ ἔθους, οὐδέν τι παράλογον ὁρᾷν μοι δοκῶ, καὶ νέον μάλιστα, ἐξ οὗ μοι τὸν δακτύλιον ὁ Ἄραψ ἔδωκε, σιδήρου τοῦ ἐκ τῶν σταυρῶν πεποιημένον, καὶ τοῦ ἐπῳδοῦ ἐδίδαξε τοῦ πολυώνυμον, ἐκτὸς εἰ μὴ κἀμοὶ ἀπιστήσεις, ὦ Τυχιάδη. καὶ πῶς ἂν οὖν δ' ἐγὼ, ἀπιστήσαιμι Εὐκράτει τῷ Δείνωνος, σοφῷ ἀνδρὶ μάλιστα, καὶ ἐλευθερίως τὰ δοκοῦντα οἱ λέγουσι, οἴκοι, παρ' αὐτῷ, μετ' ἐξουσίας; τὸ γὲ περὶ

inquam ego, talia te Ion cernere. cui ipsæ etiam apparent ideæ, quas vestræ familiæ parens ostendit Plato: rem videlicet spectatu tenuem, atque euanidam, quantum ad nos homines luscios. Itáne solus Ion, inquit Eucrates, istiusmo dí vidit, ac non alij etiam multi inciderunt in dæmones; alij noctu, alij etiam interdiu? Ego profectò non semel, sed millies iam talia conspexi: ac primùm quidem turbabar ad ea: iam verò ob consuetudinem nihil nouum aut prodigiosum mihi videre videor, maximéque nunc, ex quo annulum mihi Arabs dedit ex ferro de cruce quapiam sumpto factum carmenque docuit nominibus multis plenum: nisi fortè ne mihi quidem fidem sis habiturus, Tychiade. At quî fieri posit, inquam, vt Eucrati non credam, Dinonis filio, viro in primis sapienti, ac liberè, quæ sibi videntur, domi in priuato suo cum authoritate narranti. Illud ergo de

statua,

περὶ τοῦ ἀνδριάντος, ἣ δ' ὃς ὁ Εὐκράτης, ἅπασι τοῖς ἐπὶ τῆς οἰκίας, ὅσα νύκτωρ φανερόν ἐστι καὶ παισὶ καὶ νεανίαις καὶ γέρουσι· τοῦτο οὐ παρ' ἐμοῦ μόνον ἀκούσεσθε ἄν, ἀλλὰ καὶ παρὰ τῶν ἡμετέρων ἁπάντων. ποῖον, φῶ δ' ἐγώ, ἀνδριάντος ἑώρακας, ἔφη, εἰσιὼν ἐν τῇ αὐλῇ ἑστηκότα, πολυκαλόν ἀνδριάντα, Δημητρείου ἔργον τοῦ ἀνθρωποποιοῦ; μῶν τὸν διεσκούντα, φῶ δ' ἐγώ, φῆς, τὸν ἐπικεκυφότα ἐπὶ τὸ χεῖμα τῆς ἀφέσεως, ἀπεσταλμένον ἐς τὸν δισκοφόρον, ἀρέμενα ὀκλάζοντα ὦν ἑτέρῳ, ἐοικότα ξεναναστηθομένῳ μετὰ τῆς βολῆς; ἐκεῖνον, ἣ δ' ὅς, ἐπὲ τῶν Μύρωνος ἔργων ἐν καὶ τοῦτό ἐστιν, ὁ δισκοβόλος, ὃν λέγεις δὲ τὸν παρ' αὐτόν φημι, τὸν δεδεμένον τὸν περιφαλίῳ τῇ ταινίᾳ καλόν· Πολυκλείτου γὰρ τοῦτο ἔργον. ἀλλὰ τοὺς μὲν ἐπὶ τὰ δεξιὰ εἰσιόντων ἄφες, ἐν οἷς καὶ τὰ Κειτίου τοῦ

statua, inquit Eucrates, quæ omnibus qui in domo sunt, singulis noctibus apparet tum pueris, tum adolescentibus, tum senibus, hoc, inquam, non à me duntaxat audieris, verumetiam à nostris omnibus. De qua statua, inquam ego? Non vidisti (inquit) quum ingredereris, statuam quandam in atrio collocatam, sanè quàm pulchram, opus Demetrij, qui statuas humana specie fingere consuevit? Nonne illam dicis, inquam, quæ discum iacit, quæ inclinata est ad emissari gestum, reflexa in eam quæ discum fert, altero pede modicè inflexo, quæque se erectura videtur vnà cum iactu? Non, inquit: nam vnum est ex Myronis operibus ille disci iactator quem dicis. Sed nec eam quæ est ei proxima: eam loquor, cui tænijs caput vinctum est, formosam illam: nam id Polycleti opus est. verùm eas quæ à dextra sunt egredientibus, omitte, inter quas & tyrannicidæ illi stant, Critiæ Nesiotæ

τῶ Νησιώτου πλάσματα ἔ=
σηκῳ, οἱ τυραννοκτόνοι. σὺ
δὲ, εἴ τινα παρὰ τὸ ὕδωρ
τὸ ἐπιῤῥέον εἶδον πρόα=
στρα. φαλαντίαν, ἠμιγυμ=
νον πλὴν ἀαβολῶν, λῶιμω
μεγῶν τῶ πάγωνος τὰς τρί=
χας ἐνίας, ἐπίσημον τὰς
φλέβας, αὐτοανθρώπῳ ὅ=
μοιον; ἐκεῖνον λέγω, Πέλι.
χος, ὁ Κορίνθιος στρατη=
γὸς ἐν ἔῳ δοκῶ. νὴ Δι' ἐγὼ δ'
ἐγὼ, εἶδόν τινα ἐπὶ τὰ δε=
ξιὰ τῶ Κρόνος, ταινίας, καὶ σε=
φάνους ξηροὺς ἔχοντα, κε=
χρυσωσμένον πετάλοις τὸ σῶ=
μα. ἐγὼ δὲ, ὁ Εὐκράτης ἔφη,
ἐκεῖνα ἐχρύσωσα, ὁπότε μ' ἰά=
σατο δεῖν τρίτης, ὑπὸ τῶ πυ=
ρετοῦ ἀφρυμένον. ἢ γὰρ
καὶ ἰατρὸς, ἢ δ' ἐγὼ, ὁ βέλ=
τιστος οὗτος Πέλιχος; ἔστι
καὶ μὴ σκόπει, ἢ δ' ὃς ὁ Εὐ=
κράτης, ἢ σε νῦν ἂς μακρὰν
μέτεισιν ὁ ἀνὴρ. οἶδα ἐγὼ,
ὅσον δυνατὰ οὗτος, ὁ ὑπο
σῶ γενόμενος ἀνδρειὰς, ἢ ἂ=
νομίζας τοῦ αὐτοῦ ἐῶν, καὶ
ἐπιπέμπειν ἠπιάνους, οἷς ἂν
ἐθέλοι, εἴ γε καὶ ἀφπέμπειν
δυνατὸν αὐτῶ, ἵλεως, ἢ δ' ἐγὼ ἔσω ὁ ἀνδρειὰς, καὶ ἔπι,

Nesiotæ plasmata. tu verò annon ad aquam illam quæ influit, quampiam vidisti ventre prominulo, caluam, semnudatam, vulsis quibusdam barbæ pilis, insignibus penis vero homini simillimam? Pelichus dux Corinthius esse videtur. Per Iouem, inquam, vidi quandam à dextra Saturni, quæ tænias coronásque aridas habebat, pectoreque folia quædam inaurata. Ego, inquit Eucrates, ea inaraui, quum me sanasset triduo, febre pereuntem. Eráne igitur etiam medicus, inquam ego, optimus iste Pelichus? Est. neque ride, inquit Eucrates, alioqui homo te haud multò pòst inuadet. Noui ego certè quantum valeat hæc quam tu rides statua. An' nō eiusdem putas esse immittere febres in quos voluerit, quandoquidem potis est eijcere? Propitia, inquā, placatáq; sit hæc statua mihi,

ὅτως ἀνδρεῖος ὤν. τί δ' ἂν καὶ ἄλλο ποιοῦντα ὁρᾶτε αὐτὸν ἅπαντες οἱ ἐν τῇ οἰκίᾳ; ἐπειδὰν τάχιστα, ἔφη, νὺξ γένηται, οἱ δὲ κατεβάς ἀφ' τῶν βάσεως, ἐφ' ἧς ἕστηκε, περιέρχεται ἐν κύκλῳ τῷ οἰκίας, καὶ πάντες ἐντυγχάνουσιν αὐτῷ, ἐνίοτε καὶ ᾄδοντι, καὶ οὐκ ἔστιν ὅν τινα ἀδίκησεν· ἐκτρέπεσθαι γὰρ χρὴ μόνον. ὁ δὲ παρέρχεται, μηδὲν ἐνοχλήσας τοὺς ἰδόντας. καὶ μὰν καὶ λούεται τὰ πολλὰ, καὶ παίζει δὲ ὅλης νυκτὸς, ὥστε ἀκούειν τοῦ ὄδατος ψοφοῦντος. ὅρα δείνω, ἐγὼ δὲ ἐγὼ, μὴ οὐχὶ Πέλιχος ὁ ἀνδριὰς, ἀλλὰ Τάλως ὁ Κρὴς, ὁ τοῦ Μίνωος· καὶ γὰρ ἐκεῖνος χαλκοῦς τις ἦν, ὁ Κρήτης περίπολος. ἃ δὲ μὴ χαλκοῦ, ὦ Εὔπραξις, ἀλλὰ ξύλου ἐποιήθη, ὃ δὲν αὐτὸν ἐκώλυεν οὐ Δημητρίου ἔργον εἶναι, ἀλλὰ Δαιδάλου τεχνημάτων. φαπὶ τάνα γοῦν, ὡς φῆς, ἀφ' ἑβάσεως καὶ οὗτος ὅρα, ἔφη, ὦ Τυχιάδη, μή σε μεταμελήσῃ τοῦ σκώμ-

quæ tantum valeat. Quidnam ergo aliud facientem eam viderunt omnes qui in domo sunt? Quum primùm nox est, inquit, hæc è base descendens in qua steterat, in orbem totam domum circumit: & omnes occurrunt ei interdum etiam canenti: nec quisquam est quem vnquam læserit. diuertere enim tantum oportet. Illa verò præterit nihil intuentes infestans, quin & lauat sæpe, & tota nocte ludit, vt ex ipso aquæ strepitu licet audire. Vide ergo, inquam ego, ne fortè non Pelichus hæc statua sit, sed Talus pontiùs Cretensis, qui apud Minoëm fuisse dicitur. nam & ille æreus quidam Cretæ custos erat. quòd si non ex ære, sed ex ligno facta esset, nihil eam prohiberet quin non opus Demetriij, sed vna potiùs ex Dædali machinis esse videatur. è base namque, vt ais, etiam ista fugit. Vide, inquit, ô Tychiade, ne te posthac scom-

σκώμματος ὕστερον. οἶδα ἐγὼ οἷα ἔπαθεν ὁ τοὺς ὀβολοὺς συλήσας, οὓς κατὰ τὴν νομωμοσίαν ἐπάσσομεν τίθεμεν αὐτῷ. πάνδεινα ἐρῶ, ὁ Ἴων ἔφη, ἐπιτρόσυλόν τινα ὄντα. πῶς ἂν αὐτὸν ἠμύατο, ὦ Εὐκρατοῦς; ἐθέλω γὰρ ἀκοῦσαι, εἰ καὶ ὅτι μάλιστα ὀτοσὶ Τυχιάδης ἀπιστήσει. πολλοί, ἔφη, ὦς, ἔκειντο ὀβολοὶ πρὸς τοῖς ποδοῖν αὐτοῦ, καὶ ἅμα νομίσματα ἔνια ἀργυρᾶ πρὸς τῇ μυρσίνῃ, μικρῷ μικροτέρα, καὶ πίτταλα ἐξ ἀργύρου, ἀκαί τινος, ἢ μισθὸς ἐπὶ τῇ ἰάσει, ὁπόσοι δὲ αὐτὸν ἐπαύσαντο πυρετῷ ἐχόμενοι. ἐὼ δὲ ἐμοῖν Λίβυς τις οἰκέτης κατάρατος, ἱππικόμος, οὗτος ἐπιχειρήσει νυκτὸς ὑφηρέθα πάντα ἐκεῖνα, καὶ ὑφείλετο, καταβεβηκότα ἤδη τηρήσας τὸν ἀνθρώπινα. ἐπεὶ δὲ ἐπανιλθὼν τάχιστα, ἔγνω πρὶν συλημένος ὁ Πέλιχος, ὅρα ὅπως ἠμύατο, καὶ κατεφώρασε τὸν Λίβυν. δὲ ὅλης

scommatis huius pœniteat. Noui quidem ego quid illi euenerit qui obolos surripuit, quos ei nouilunio quoque suspendimus. Prorsus attrocia, inquit Ion, oportebat accidere: quippe qui sacrilegus erat. quomodo ergo illum vltus est, ô Eucrates? Nam audire cupio, etiamsi quam maximè Tychiades iste diffisurus est. multi, inquit ille, ad pedes eius oboli iacebant, aliáque item numismata quædam argentea ad crus eius affixa cera, ac laminæ quoque argenteæ, vota cuiusque, aut merces ob sanationem eius qui ab eo liberatus esset quum febre detineretur. At erat nobis seruus quidam Libycus sceleratus, equorum curator. Hic noctu aggressus est ea auferre omnia, abstulitque, digressam iam quum obseruasset statuam. At quum primùm reuersus intellexit sacrilegio se compilatum Pelichus, vide quo pacto sese vltus est, atque furti prodidit Libycum. Tota no-

δλης γὰρ τῆς νυκτὸς πλανᾶται ἐν λύκλῳ τῇ πόλει, ἄθλιος ἐξελθεῖν ὁ δεῦρο, ὥσπερ ἐς Λαβύρινθον ἐμπεσὼν, ἄχρι δὴ κατειλήφθη, ἔχων τὰ φόρεια, γνωμένης τῆς ἡμέρας· καὶ τότε μὲν πληγὰς οὐκ ὀλίγας ἔλαβεν ἄλους, οὐ πολὺν δὲ ἐπιβιοὺς χρόνον, κακὸς κακῶς ἀπέθανε, μαστιγούμενος, ὡς ἔλεγε, κατὰ τὴν νύκτα ἑκάστην, ὥστε καὶ μώλωπας ἐς τὴν ἐπιοῦσαν φαίνεσθαι αὐτῷ ἐπὶ τοῦ σώματος. πρὸς ταῦτα, ὦ Τυχιάδη, καὶ τὸν Πελίχον σκῶπτε, κἀμὲ ὥσπερ τὸν Μίνως ἠλικιώτην, παραπαίειν ἤδη δόκει. ἀλλ', ὦ Εὐκρατοῦς, κἀγὼ δὲ ἐγὼ, εἴ γε ἂν ὁ χαλκὸς μὲν χαλκὸς, τὸ δὲ ἔργον Δημήτριος ὁ Ἀλωπεκίθεν ἀργασμένος ᾖ, ὁ θεοποιός τις, ἀλλ' ἀνθρωποποιὸς ὤν, οὔ ποτε φοβήσομαι τὸν ἀνδριάντα Πελίχε, ὃν δὴ ζῶντα πάνυ εὐδιδίαν, ἀπελοιῶτα μοι. ἐπὶ τούτοις Ἀντίγονος ὁ ἰατρὸς ἔφη κἀμοί, ὦ Εὐκρατοῦς, Ἱπποκράτης δὴ χαλκοῦς, ὅσον

ta nocte artium obambulabat in orbem miser, exire non valens, tanquam in Labyrinthum incidisset quoad orta die iam deprehensus est ea tenens quæ furto abstulerat: ac tum quidem comprehensus, plagas non paucas recepit, nec temporis multum superstes malus malè periit, vapulans, vt dicebat, singulis noctibus: adeò vt vibices postridie apparerent in corpore. I nunc, et post ista quoque Tychiades Pelichum ride, ac me tanquam coætaneum Minoi iam delirare puta. At, ô, Eucrates, inquam ego, quamdiu æs erit æs, operisq; plastes Demetrius Alopecensis fuerit, qui non deos, sed homines fingere consueuit, Pelichi nunquam statuam verebor: quippe qui nec ipsum etiam viuentem, si mihi minaretur, admodũ timuissem. Ad hæc medicus Antigonus: Et mihi, ô Eucrates, inquit, Hippocr. æreus est magnitudine fermè

πυχνᾶς τὸ μέγεθος, ὃς μόνον ἐπεσλὰν ἡ θειαλὶς ἀρσβῇ πρίεσι τὴν οἰκίαν ὅλην ἐν κύκλῳ, ψοφῶν, καὶ τὰς πυξίδας ἀνατρέπων, καὶ τὰ φάρμακα συγχέων, καὶ τὴν θύραν περιτρέπων καὶ μάλιστα ἐπεσλὰν τὴν θυσίαν ὑπερβαλών. μεθαλῶ κατὰ τὸ ἔτος ἕκασον αὐτῷ θύομεν. ἀξιοῖ γὰρ, κἀγὼ δ' ἐγὼ, καὶ Ἱπποκράτης ἤδη ὁ ἰατρὸς θύεσθαι αὐτῷ, καὶ ἀγανακτεῖ, ἂν μὴ κατὰ καιρὸν ἀφ' ἱερῶν τελεσθῶν ἱερεῖα θῇ ὁ ἐλεᾶν ἀγκπᾶν, εἴ τις ἐναγίσειεν αὐτῷ; ἢ μελίκρατον ἐπισπείσειεν, ἢ στεφανώσειε τὴν κεφαλὴν; ἄκου τοίνυν, ἔφη ὁ Εὐκράτης, τοῦτο μὲν καὶ ἐπιμαρτύρων, ὃ πρὸ ἐτῶν πεντε εἶδον. ἐτύγχανε μὲν ἀμφὶ πυγνὸν τὸ ἔτος ὄν; ἐγὼ δ' ἀμφὶ τὸν ἀγρὸν μετόπωρα ἡμέρας, πρυγῶντας ἀφεὶς τοὺς ἐργάτας, κατ' ἐμαυτὸν εἰς τὴν ὕλην ἀπῆειν, μεταξὺ φροντίζων τι, καὶ ἀνασκοπούμενος. ἐπὲ δ' ἐν τῷ σαυρεφεῖ κῶ, τὸ μὲν πρῶτον ὑλαλοῦς ἀβιβάν, κοὶ ἐνεθυμούμην τι.

fermè cubitali: qui tunc duntaxat quum lucerna extincta sit, totam in orbem domum ambit, perstrepens, ac pyxides euertens, pharmacáque commiscens, atque ostia circumuertens: maximéque siquando sacrificia prætermittimus, quibus in singulos annos ei sacrificamus. Postulat ergo, inquam ego, etiam Hippocrates medicus iam vt sibi sacrificetur: indignaturque nisi in tempore iustorum sacrificiorum epulis accipiatur: quem nimirum decebat boni consulere si quis ei libauerit, aut mulsum insperserit, aut caput coronauerit. Audi ergo, inquit Eucrates, istud certè etiam testibus probauero, quod ante annos quinque vidi. Erat fermè vindemiæ tempus. Ego verò in agrum circa meridiem vindemiatum dimissis operarijs, in syluam solus abibam, cogitans interim quiddam atque considerans. At postquam in saltum perueni, canum primò latra-

γμὸς ἐγγίνεσθαι λεωῶν. ἐγὼ ἔκαζον Μνάσωνα τὸν ὑὸν, ὥσπερ εἰώθει, παίζειν καὶ λωποδυτεῖν, ἐς τὸ πάσιον μετὰ τῶν ἡλικιωτῶν παρειθόντα. τὸ δὲ ἐκ ἄχνη ὅτως. ἀλλὰ μετ' ὀλίγον σεισμός τινος γενομένου, καὶ βοὴς, οἷον ἐκ βροντῆς, γυναῖκα ὁρῶ προσιοῦσαν, φοβερὰν, ἡμιπεδιαίαν σχεδὸν τὸ ὕψος, ἔχει δὲ καὶ δᾶδα ἐν τῇ ἀριστερᾷ, καὶ ξίφος ἐν τῇ δεξιᾷ, ὅσον ἀκοσάπηχυ. καὶ τὰ μὲν ἔνερθεν ὀφιόπους ἦν, τὰ δὲ ἄνω γοργόνι ἐμφερὴς, τὸ βλέμμα φημὶ, καὶ τὸ φεικῶδες τῆς προσόψεως. καὶ ἀντὶ τῆς κόμης, τοὺς δράκοντας βοστρυχηδὸν περιείκετο, ἐλισσομένους περὶ τὸν αὐχένα, καὶ ἐπὶ τῶν ὤμων ἐνίους ἐσπειραμένους. ὁρᾶτε, ἔφη, ὅπως ἔφειξα, φίλοι, μεταξὺ διηγούμενος· καὶ ἅμα λέγων, ἐπέκυψε ὁ Εὐκράτης τὰς ἐπὶ τοῦ πήχους τρίχας, πᾶσιν ὀρθὰς ὑπὸ τοῦ φόβου. οἱ μὲν δὴ ἀμφὶ τὸν Ἰωνα, καὶ τὸν Δινόμαχον καὶ τὸν Κλεόδημον, ἐκεκράγεσαν ἀτρεμεῖς,

tus insonuit. Ego verò Mnasona filium meum cum æqualibus venientem, ludere venariq (quemadmodum solebat) coniciebam. At res haudquaquam sic se habebat: verùm paulò post facto terræmotu, sonoq velut è tonitru, mulierem aduenientem video terribilem, proceritate fermè semistadiali. Habebat autem in sinistra facem, in dextra verò gladium viginti circiter cubitorum. Et infernè quidem pedibus erat serpentinis, supernè verò Gorgonem referens, vultu videlicet, atque aspectus horrore: pro coma quidem draconibus tanquam cæsarie circumcincta, alijs collum amplectentibus, alijs etiam per humeros sparsis. Videte, inquit, amici, quo pacto etiam inter narrandum exhorrui, & simul hæc dicens Eucrates, ostendit omnibus brachij sui setas erectas metu. Ion ergo ac Dinomachus & Cleodemus vehemen-

ἐτῳνὶς, προσέχον αὐτῷ γέροντες ἄνδρες, ἐλκόμενοι τῷ ῥινὸς, ἱερὰ προσκυνοῦντες ὅτως ἀπίθανον Κολοσσὸν, ἡμιπλιάσιον γυναῖκα, γιγάντειόν τι μορμολύκειον. ἐγὼ δ' ἐνενόουν μεταξὺ, οἷοι ὄντες αὐτοὶ, νέοις τοῖς ὁμιλοῦσιν ἐπὶ σοφίᾳ, καὶ ὑπὸ πολλῶν θαυμάζονται, μόνῃ τῇ πολιᾷ, καὶ ὡς πώγωνι σεμνύνεσθαι φρονοῦντες τῶν βρεφῶν· τὰ δ' ἄλλα καὶ αὐτῶν ἐκείνων ὀναγωγότεροι πρὸς τὸ ψεῦδος. ἐγὼν Δινόμαχος, ἔφη μοι, ἔφη, ὦ Εὐκράτες, οἱ λεοὺς δὲ τῆς θεᾶς πυλίκοι τὸ μέγεθος ἦσαν; ἐλεφάντων, ἢ δ' ὅς, ὑψηλότεροι τῶν ἰνδικῶν, καὶ μέλανες καὶ αὐτοὶ, καὶ λάσιοι, πιννάρᾳ καὶ αὐχμώσῃ τῇ τάχνῃ. ἐγὼ μὲν ἔν ἰδὼν ἕσιν, ἀναστρέψας ἅμα τῷ σφραγίδι, ὦ μοι ὁ Ἄραψ ἔδωκεν, εἰς τὸ ἔσω τοῦ δακτύλου. ἡ Ἑκάτη δὲ, κατάξασα τῷ δρακοντείῳ ποδὶ τοῦ δαφοῦς, ἐποίησε χάσμα παμμέγεθες, ἐλί-

ter inhiantes auscultabant eum. viri senes, tanquam naribus trahherentur, adorantes apud sese tam incredibilem Colossum, mulierem semistadialem. Giganteum quoddam Mormosyeium. Ego verò considerabam interim cuiusmodi erant hi qui cum iuuenibus sapientiæ nomine versentur, vulgoque in admiratione habeantur: quum sola nimirum canitie barbaque ab ipsis differant infantibus, cæterùm etiam illis ipsis facilùs ductiles ad erdenda mendacia. Dinomachus ergo, die mihi, inquit, Eucrates, illi canes deæ, quanta magnitudine erant? Elephantis, inquit ille, proceriores Indicis, nigri & ipsi, hirsutique, sordido squalidoque villo. Ego igitur quum viderem, restiti, inuerso protinus in interiorem digiti

partm, quod Arabs mihi dederat, sigillo. Hecate ergo percusso draconicis illis pedibus solo, hiatum effecit maximum, & qui immani magnitudine penitùs æqua-

κον Ταρτάρεον τὸ λέγεθος, ἔπα ὤχετο μετ' ὀλίγον ἀπο-
μαγὴς ἐς τὸ αὐτό. ἐγὼ δὲ θαρσήσας ἐπέκυψα λαβόμενος δεξιόν τινος, πλησίον πεφυκότος, ἵνα μὴ σκοτοδινιάσας ἐμπέσοι μοι ἐπὶ κεφαλῆς, ἔπα ἑώρων τὰ ἐν Ἅδου ἅπαντα τὸν Πυριφλεγέθοντα, καὶ λίμνην, τὸν Κέρβερον, τοὺς νεκρούς, ὥστε γνωρίζειν ἐνίους αὐτῶν. ἦν δὲ πατέρα ἔδον ἀκριβῶς, αὐτὰ ἐκεῖνα ἔτι ἀμπεχόμενον, ἐν οἷς αὐτὸν κατεθάψαμεν. τί δὲ ἔπραττον, ὁ Ἰων ἔφη, ὦ Εὐκρατίδη, ἃ ψυχαί; τί ἄλλο, ἦδη ὃς ἢ κατεφύλα καὶ φρύπας, μετὰ τῶν φίλων καὶ συγγενῶν διαπρίβουσιν ἐπὶ τοῦ ἀσφοδέλου κατακείμενοι; ἀντιλεγέτωσαν δὲ ἔτι, ἦδη ὅς ὁ Ἰων, οἱ ἀμφὶ τὸν Ἐπίκουρον τῷ ἱερῷ Πλάτωνι, καὶ τῷ περὶ τῶν ψυχῶν λόγῳ. σὺ δὲ μὴ καὶ τὸν Σωκράτη αὐτὸν, καὶ τὸν Πλάτωνα ἔιδον ἐν τοῖς νεκροῖς; Σωκράτη ἔγωγε, ἦδη ὅς, εἶδον τοῦτον σαφῶς, ἀλλὰ ἀκάθαρτον,

ret Tartarum. deinde paulò pòst abijt in eum desiliens. Ego verò præsente animo porrecta ceruice inclinatus, inspexi apprehensa arbore quapiam quæ vicina stabat, ne obortis mihi tenebris ac vertigine, in caput præceps incederem: deinde conspexi ea quæ in inferno sunt omnia, Pyriphlegethontem lacum, Cerberum, manes: adeò vt quosdam etiam eorum agnoscerem. Patrem ergo meum manifestè cernebam adhuc his ipsis amictum quibus eum sepeliuimus. Quid agebant (inquit Ion) ô Eucrates animæ? Quid aliud, inquit ille, quàm per tribus familiásque cum amicis cognatisque versantur, in Asphodelo collati? Contradicant ergo etiam nunc (inquit Ion) Epicurei sacro Platoni, eiusque de anima rationibus. At tu nónne Socratem etiam ipsum Platonémque videbas inter manes? Socratem (inquit) vidi neque illum tamen euidenter, nisi quod inde conieci,

ὅτι φαλακρὸς καὶ πολύστρωτος. Πλάτωνα δὲ οὐκ ἐγνώκεισαν· καὶ γὰρ, οἶμαι, πρὸς φίλους ἄνδρας τἀληθῆ λέγειν. ἅμα γὰρ ἔγωγε ἅπαντα ἀκριβῶς ἑώρακα, καὶ τὸ χάσμα συνέμυε, καί τινες τῶν οἰκετῶν ἀναζητοῦντές με, καὶ Πυῤῥίας οὗτος ἐν αὐτοῖς, ἐπέκεισαν, οὔπω τέλειον μεμυκότος τοῦ χάσματος. ἐπὶ Πυῤῥίᾳ, ἀληθῆ λέγω. νὴ Δί', ἔφη ὁ Πυῤῥίας, καὶ κλαυθμὸς δὲ ἤκουσα διὰ τοῦ χάσματος, καὶ πῦρ τι ἐπολάμπειν ἀφ' ὁ δαδός μοι ἐδόκει. καὶ γὰρ ἐγέλασα, ἐπιμειδήσαντος ὁ μάρτυρος τοῦ πυκνοῦ καὶ τὸ πῦρ. ὁ Κλεόδημος ὁ καινὰ, εἶπον, ἐδὲ ἄλλοις ἀόρατα ταῦτα εἶδον ἐπεὶ καὶ αὐτὸς οὐ πολλοῦ νοσήσας, τοιόν δέ τι ἐθεασάμην· ἐπισκόπει δέ με, καὶ ἐβδόμη Αντίγονος οὗτος. ἑβδόμη καὶ ἡμέρα, ὁ δὲ πυρετὸς, οἷος καύσων σφοδρότερος. ἅπαντες δέ με ἀπολιπόντες ἐπ' ἐρημίας, ἐπικλησάμενοι τὰς θύρας, ἔξω πρίεμον·

ieci, quoniam caluus ac ventricosus erat. Platonem venò non cognoui: nam apud amicos nimirum vera fateri oportet. Simul ergo atque ego omnia conspexi, & hiatus coïjt, & ex famulis meis quidam quærentes me, atque in his Pyrrhias hic, superuenêre hiatu nondum plenè obducto. dic Pyrrhia, an'non vera narro? Per Iouem (inquit Pyrrhias) & latratum audiui per hiatum: & ignis quidem à face mihi suffulgere videbatur. Tum risi ego profectò, teste latratum ignemq; in cumulum addente. Tum Cleodemus: Haud quaquam noua ista, inquit, neque alijs inuisa vidisti. Nam & ipse haud ita pridem quum ægrotarem, tale quidam conspexi. Prospiciebat mihi curabatque Antigonus hic, ac septima dies erat, febrisq; ô qualis? incendio certè vehementior. Omnes ergo me relinquentes solum, clausis foris ma-

μῶν· ὅτῳ γὲ ἐπέλευσας, ὦ Αντίγονε, εἴ πως ἀναπαύοιμι ἢ ὕπνον τρέποιμι. τότε δὴ ἐφίστά μοι νεανίας ἐγρηγορότι, πάγκαλος, λευκὸν ἱμάτιον περιβεβλημένος. ἔπειτα ἀναστήσας, ἄγει διά τινος χάσματος ἐς τὸ Ἅιδου, ὡς αὐτίκα ἐγνώρισα Τάνταλον ἰδὼν καὶ Τίτυον, καὶ Σίσυφον, καὶ τὰ μὲν ἄλλα τί ἂν ὑμῖν λέγοιμι; ἐπὲὶ δὲ κατὰ τὸ δικαστήριον ἐγγύς μου (παρῆν δὲ καὶ ὁ Αἰακὸς καὶ ὁ Χάρων, καὶ αἱ Μοῖραι καὶ αἱ Βενιννύαι) ὁ μέν τις, ὥσπερ βασιλεὺς ὁ Πλούτων μοι δοκεῖ καθῆστο, ἐπιλεγόμενος τῶν τεθνηξομένων τὰ ὀνόματα, ὃς ἤδη ὑπεξεμέρος τῆς ζωῆς σωεβεκηκὼς εἴη. ὁ δὲ νεανίσκος ἐμὲ φέρων, παρέστησεν αὐτῷ. ὁ δὲ Πλούτων ἠγανάκησε τότε, καὶ πῶς τὴν ἀναγόνατα μὲ, ὅπω σκηπήρωτά, φησι, τὸ νῆμα αὐτῷ, ὥστε ἀπέτω. οὐ δὲ ἀλλὰ τὴν χαλκέα Δημύλον ἄγε, ὅπερ καὶ τὸν ἄρακλον ἤδη βιοῖ. κἀγὼ ἄσμενος ἀναθραμὼν, αὐτὸς μὲν ἤδη

necant· sic enim iusseras, Antigone, si quo pacto possem obdormiscere. Tunc igitur astitit mihi iuuenis quidam vigilanti, pulcher admodum, veste circumamictus candida. Ac me quum excitasset, per hiatum quendam ducit ad inferos, sicuti illicò cognoui, Tantalum quum viderem ac Tityum Sisyphumq. At cætera vobis quid commemorem? Postquam verò ad tribunal perveni (aderat autem & Acacus, & Charon, Parcæq; atque Erinnyes) quidã velut rex (Pluto certè mihi videbatur) assedit singulorum nomina pecensens, qui morituri erant, quos diem iam vitæ præscriptum præterijsse contigerat. Iuuenis ergo me adducens illi exhibuit. At Pluto tunc incanduit, & ad eum qui me ducebat: Nondum illi completum est stantem, inquit. abeat ergo. Tu verò fabrum Demylum adhuc: iam siquidem vltra colum viuit. Tum ego lætus recurrens, ipse quidem

iam

ἀπύρετος ἤδη, ἀγγέλων δὲ ἅπασιν, ὡς τεθνήξεται Δημύλος. ἐν γειτόνων δὲ ἡμῖν ὤκει, νοσῶν τι καὶ αὐτός, ὡς ἀπηγγέλετο, καὶ μετὰ μικρὸν ἠκούομεν οἰμωγῆς ὀδυρομένων ἐπ' αὐτῷ. Τί θαυμαστὸν, ἔφη ὁ Ἀντίγονος; ἐγὼ γὰρ οἶδα τινὰ μετὰ εἰκοστὸν ἡμέραν, ἐξετάφη, ἀνεσάντα. θεραπεύσας καὶ πρὸς τὸ θανάτου, καὶ ἐπεὶ ἀνέστη, τὸν ἄνθρωπον, καὶ πῶς, ἔφη δὲ ἐγὼ, ἐν εἴκοσιν ἡμέραις οὔτε ἐμύδησε τὸ σῶμα, οὔτε ἄλλως ὑπὸ λιμοῦ διεφθάρη; εἰ μή τινά γε Ἐπιμηνίδην σύ γε ἐθεράπευσας. ἅμα ταῦτα λεγόντων ἡμῶν ἐπεισῆλθον οἱ τοῦ Εὐκράτους υἱοὶ ἐκ τῆς παλαίστρας. ὁ μὲν ἤδη ἐξεφοίτα, ὁ δὲ ἕτερος ἀμφὶ τὰ πενταετικά δεκα ἔτη. καὶ ἀσπασάμενοι ἡμᾶς, ἐκαθέζοντο ἐπὶ τῆς κλίνης, παρὰ τῷ πατρὶ, ἐμοὶ δὲ ἐκομίσθη θρόνος καὶ ὁ Εὐκράτης, ὥσπερ ἀναμνησθεὶς πρὸς τοῦ ὄψιν τῶν υἱέων, οὕτως

iam febre liber eram: denunciabam verò omnibus quòd Demylus esset moriturus. Manebat autem nobis in vicinia ægrotans etiam ipse nonnihil, vt renunciatum est. Ac paulò pòst audimus eiulatum eorum qui lugebant eum. Quid miri est, inquit, Antigonus? Ego etenim quendam noui post vigesimum diem quàm sepultus est, resurrexisse. Nam hominem & antequam moreretur, & postquam resurrexit, ipse curaui. Et quo pacto (inquam ego) in diebus viginti neque tabuit corpus, neque prætereà fame corruptum est, nisi fortasis Epimenidem quempiam tu curâsti? Hæc quum diceremus, protinùs ingrediabantur Eucratis filij, è palæstra redeuntes. Alter quidem iam ex ephebis excesserat, alter verò annos natus erat circiter quindecim. Tum salutatis nobis iuxta patrem adsidebant in lecto, ac mihi quidem sella illata est. Tum Eucrates tanquam è conspectu filiorum admonitus: Sic his frui mihi

contin-

ὀναίμλω, ἔφη, τότων ἐπιβα-
λὼν αὐτῖν τὴν χεῖρα, ὡς
ἀληθῆ, ὦ Τυχιάδη, πρὸς σὲ
ἐρῶ. τὴν μακαρίτην μοῦ γυ-
ναῖκα τὴν τότων μητέρα,
πάντου ἴσασιν, ὅπως ἠγά-
πησα ἐλέλωσα ᾗ, οἷς περὶ αὐ-
τὴν ἔπραξα, ὁ ζῶσαν μόνον,
ἀλλ' ἐπὲ κὴ ἀπέθανε, τόν τε
κόσμον ἅπαντα συγκατα-
κάυσας, κὴ τὴν ἐσθῆτα ἣ ζῶσα
ἔχαιρεν ἑβδόμῃ δὲ μετὰ τὴν
τελευτὴν ἡμέρᾳ, ἐγὼ μὴ ἐνταῦ-
θα ἐπὶ δ' κλίνης, ὥσπερ νῦν ἐ-
κείμλω παραμυθόμενος τὸ γε-
γόνοθ. ἀνεγίγνωσκον δὲ τὸ
περὶ ψυχῆς τοῦ Πλάτονος βι-
βλίον ἐφ' ἡσυχίας· ἐπεισέρ-
χεται δὲ μεταξὺ ἡ Δημαινέτη
αὐτὴ ἐκείνη, κὴ καθίζεται
πλησίον, ὥσπερ νῦν Εὐκρα-
τίδης ὅτοσι, δείξας τὸν υἱὸ-
τερον τῶν υἱέων, ὁ δὲ αὐτίκα
ἔφριξε πάλαι παιδικῶς, κὴ
πάλαι ἤδη ὠχρὸς λῦ πρὸς τὴν
δεινότλω. ἐγὼ δὲ, ἤδη ὅς ὁ
Εὐκράτης, ὡς εἶδλω, πει-
πλα-

contingat, inquit, simulque manum eis iniecit, vt apud te Tychiades vera narrabo. Felicis memoriæ vxorem meam horum matrem nouerunt omnes quo pacto dilexerim. Nam declaraui his rebus quas in eam feci, non modò dum viueret, verùm etiam postquam vita functa est, quippe qui mundum eius vniuersum, vestemq; qua dum viueret oblectabatur, in rogum illius iniecerim. Septima verò post mortem die, ego quidem hic in eundem lectum incumbebam. quemadmodum nunc, luctum eum mihi committigans, quem de illa conceperam. Legebam enim tacitus Platonis illum de anima libellum. Ingreditur interim Demænete ea ipsa, atque adsidet iuxtà, quemadmodum nunc Eucratides hic, minorem designans filium. Hic verò illicò tremuit admodum pueriliter, ac dudum ad narrationem pallebat. Ego verò (inquit Eucrates) vt conspexi-

ample-

πλακῆς, αὐτῇ ἐδάκρυον ἀνακωκύσας. ἡ δὲ οὐκ ἔα βοᾶν, ἀλλ' ἠτιᾶτό με, ὅτι τὰ ἄλλα πάντα χαρισάμην αὐτῇ, θάτερον δὲ σανδάλοιν, χρυσοῖν ὄντοιν, οὐ κατακαύσαιμι· εἶναι δὲ αὐτὸ ἔφασκε, παραπεσὸν ὑπὸ τῇ κιβωτῷ· καὶ διὰ τοῦτο ἡμᾶς οὐκ εὑρόντες θάτερον μόνον ἐκαύσαμεν. ἔτι δὲ ἡμῶν διαλεγομένων κατάρατόν τι κλινίδιον, ὑπὸ τῇ κλίνῃ ὄν, μετεπᾶτο ὑλάκτησεν· ἡ δὲ ἐφανίσθη πρὸς τὸν ὑλακτῶν. τὸ μὲν τοι σανδάλιον εὑρέθη ὑπὸ τῇ κιβωτῷ, καὶ κατεκάθη ὕστερον. ἔτι ἀπιστεῖν, τούτοις, ὦ Τυχιάδη, ἄξιον ἐναργέσιν οὖσι, καὶ κατὰ τὸν ἡμέραν ἑκάστην φανερῶς; μὰ Δί', ὦ δὲ ἐγὼ, ἐπὶ σανδάλῳ γε χρυσῷ ἐς τὰς πυγάς, ὥσπερ τὰ παιδία, παίεσθαι ἄξιοι ἂν εἶεν οἱ ἀπιστοῦντες, καὶ οὕτως ἀναισχυντοῦντες πρὸς τὸν ἀλήθειαν. ἐπὶ τούτοις ὁ Πυθαγορικὸς Ἀείγνοτος εἰσῆλθεν, ὁ κομῶν-

amplexus eam singulatim lachrymabam. Illa verò me vociferari non patiebatur, verùm incusabat me, quòd quum ei fuissem in reliquis gratificatus omnibus, è sandaliis aureis alterum non cremaueram. superesse autem id dicebat, quod sub arca ceciderat: atque ob id nos quum non inueniremus, alterum tantùm cremaueramus. Nobis autem adhuc differentibus, scelestissimus quidam caniculus, qui mihi in deliciis erat, in lecto cubans allatrabat: ea verò ad latratum euanuit. At sandalium sub arca repertum est, posteaq; à nobis incensum. An hæc etiam, Tychiades, necusabis credere, quum tam sint euidentia, quotidieq; obseruentur? Per Iouem, inquam ego, digni fuerint quibus aureo sandalio nates puerorum more feriantur: si qui ista non credant, atque vsqueadeò impudenter vero resistant. Interea Pythagoricus intrabat Arignotus comatus

ὁ κομήτης, ὁ σεμνὸς ἀφ' ἧς πρόσωπον. οἶδα τὸ ἀοίδιμον ἐπὶ τῇ σοφίᾳ, τὸ ἱερὸν ἐπονομαζόμενον. κἀγὼ ἤδη, ὡς εἶδον αὐτὸ, ἀνέπνευσα, τοῦτ' ἐκεῖνο ἤδη μοι νομίσας, πιστικόν τινα κατὰ τὸ ψευσμάτων. ἐπιστομοῖ γὰρ αὐτὸς ἔλεγον, ὁ σοφὸς ἀνὴρ, οὕτω τεράστια διεξιόντας· καὶ τὸ τοῦ λόγου, θεὸν ἀφ' μηχανῆς ἐπεισεκυκλῆσαί μοι τοῦτο ᾤμην ἀφ' τῆς τύχης. ὁ δ', ἐπεὶ ἐκαθίζετο, ἐπικάντος αὐτῷ τοῦ Κλεοδήμου, πρῶτα μὲν περὶ τὸ νόσημα ἤρετο, καὶ ὡς ῥᾷον ἤδη ἔχειν ἔφασκε παρὰ τοῦ Εὐκράτους, τί δ', ἔφη, πρὸς ἀλλήλους φιλοσοφεῖτε; μεταξὺ γὰρ εἰσιὼν ἐπήκουσα, καί μοι δοκεῖτε ἐς καλὸν διατεθεῖσθαι διὰ τὸν τριβεῖ. τί δ' ἄλλο, ἔφη ὁ Εὐκράτης, ἢ τουτονὶ τὸν ἀδαμάντινον πείθομεν, δείξας ἐμὲ, κηεῖσθαι δαίμονάς τινας εἶναι; καὶ φαντάσματα, καὶ νεκρῶν ψυχὰς περιπολεῖν

matus ille, ab aspectu venerabilis. Nosti illum doctrinæ nomine celebrem, qui cognominatur sacer. Atque ego equidem vt eum conspexi, respiraui: hoc ipsum quod prouerbio dici solet, aduenisse mihi ratus, nempe securim quampiam aduersus mendacia. Occludet, inquam, eis ora vir sapiens, adeò monstrosa narrantibus. atque prorsus, iuxta vulgatum illud adagium repentè Deum immissum esse mihi hunc à fortuna putabam. Hic verò postquam adsedit, assurgente ei ac cedente Cleodemo, primùm de morbo percontatus est, seque audisse dicebat Eucratem iam se meliùs habere. At quidnam, inquit, inter vos philosophamini? Nam interim dum ingrediebar, subauscultaui, ac mihi certè videmini in re quapiam pulchra conuersari. Quid aliud, inquit Eucrates, quàm vt huic adamantino persuadeamus, me demonstrans, vt dæmones credat aliquos esse, phantasmatáque, ac mortuorum animæ

πολεῖν ὑπὲρ γῆς, καὶ φαίνεσθαι οἷς ἐθέλουσιν; ἐγὼ μὲν ἔρυθριάσας, κάτω ἔνευσα, ἀπαλλαγὲς τὸν Ἀρίγνωτον. ὁ δέ, ὅρα, ἔφη, ὦ Εὔκρατες, μὴ τί φησὶ Τυχιάδης, τὰς τῶν βιαίως ἀφθαρτόντων μόνας ψυχὰς πλανᾶσθαι οἷόν τε εἴ τις ἀπάγξαιτο, καὶ ἀπεκεφάλισε τὸν λεφαλῶν, καὶ ἀνεσκολοπίσθη. καὶ ἄλλῳ γε ὅτῳ τρόπῳ τοιούτῳ ἀπῆλθεν ἐκ τοῦ βίου, τὰς δὲ τῶν κατὰ μοῖραν ἀφθαρτόντων οὐκέτι. ἐμοὶ γὰρ τοῦτο λέγει, ὁ πάνυ ἀπόβλητα φύσει. μὰ Δί', ἔφη ὁ Δεινόμαχος, ἀλλ' οὐδὲ ὅλως εἶναι τὰ τοιαῦτα, οὐδὲ σωματοῦν τὰ ὁρᾶσθαι οἴεται. πῶς λέγεις, ἔφη ὁ Ἀρίγνωτος, δεινὰ ἀπιστῶν ἃ λέγω, οὐδὲν τοι τούτων γίγνεσθαι δοκεῖ, καὶ ταῦτα, πάντων ὡς ἐπεῖν ὁρώντων; ἀπολογοῦμαι, ἐμοὶ δέ, ἔφη ἐγώ, ὑπὲρ ἐμοῦ, εἰ μὴ πιστεύω, διότι μηδὲ ὁρῶ μόνος τῶν ἄλλων, εἰ δὲ ἑώρων, καὶ ἐπίστευον ἂν δηλαδή, ὥσπερ ὑμεῖς. ἀλλ', ἔφη ὁ, ἐμοί ποτε

mas super terram obambulare, & sese, quibus libitum fuerit, ostendere? Ego igitur erubui, vultumq; deiecci reuerituſ Arignotum. At ille: Vide (inquit) Eucrates, num hoc dicat Tychiades, eorum tantùm qui violenter interierint, animas errare, veluti si quis suffocatus, aut capite truncatus, crucive suffixus fuerit, aut alio quopiam iſtiuſmodi modo è vita diſceſſerit: eas verò quæ fatali morte naturaliq; diſceſſerint, haudquaquam ampliùs oberrare. Nam ſi hoc dicat, non vſqueadeò abſurda dixerit. Per Iouem, inquit Dinomachus, ne eſſe quidem iſtiuſmodi, nec præſentia cerni putat. Quid ais, inquit Arignotus, in me toruè aſpiciens, nihil horum tibi videtur fieri? præſertim quum omnes (vt ita dicam) videant? Ignoſces, inquam ego, mihi, ſi non credo. nam ſolus omnium non video quòd ſi vidiſſem, profectò & credidiſſem, quemadmodum & vos. Atqui, inquit ille, ſi quando

ἐς Κόρινθον ἔλθῃς ἐρῶ ἔνθα
δεῖν ἡ Εὐβατίδου οἰκία· καὶ ἐ-
πειδάν σοι δαχθῇ παρὰ τὸ
Κράνειον, παριὼν ἐς ταύ-
τῃ, λέγε πρὸς τὸν θυρωρὸν
Τίβιον ὡς ἐθέλοις ἰδεῖν, ὅθεν
τὸν δαίμονα ὁ Πυθαγορικὸς
Ἀρίγνωτος ἀνοίξας ἀπέπερα-
σε, καὶ πρὸς τὸ λοιπὸν οἰκεῖσθαι
τῇ οἰκίαν ἐποίησε. τί δὲ τοῦ-
τῶ, ὦ Ἀρίγνωτε; ἤρετο ὁ Εὐ-
κράτης. ἀοίκητος ἦν, ἔφη ὁ ἐκ πολλῶν ἕνεκα δειμάτων, εἰ δέ
τις οἰκήσειεν, οὐδὲς ἐκπλαγεὶς
ἔφευγεν, ἐκδιωχθεὶς ὑπό τινος
φοβεροῦ καὶ ταραχώδους φάσ-
ματος. σιωπῇ μὲν ἤδη, καὶ
ἡσύχῃ κατέρρει, καὶ ὅλως, δεδεὶς
ἦν ὁ θαρρήσων παριὼν εἰς
αὐτῆν. ἐγὼ δὲ ἐπὶ ταῦτα
ἤκουσα, βίβλους λαβὼν (εἰσὶ
δέ μοι Αἰγύπτιαι μάλα πολλαὶ
περὶ τοιούτων) ἦκον ἐκ τῆς
οἰκίας περὶ πρῶτον ὕπνον,
ἀπρεπέστατον τοῦ ἔργου, καὶ μο-
νοῦ ἐπιλαμβανομένου, ἐ-
πεὶ ἔμαθον οἱ βαδίζοιμι, εἰς
πρῶτον κακοῦ ὤν. ἐγὼ
δὲ

siquando Corinthum veneris, roga vbi sit Eubatidæ domus. Atque vbi tibi fuerit indicata, nempe circa Craneum, in eam ingressus, dic ianitori Tibio, velle te videre vnde dæmonem Pythagoricus Arignotus quum adduxisset, abegerit, ac deinceps habitabilem domum reddiderit. Quidnam hoc erat, Arignote? rogabat Eucrates. Inhabitalis erat, inquit ille, diu propter terricula. quòd si quis inhabitâsset, expauefactus illicò fugiebat, exactus à quodam horrendo ac terribili spectro. Deciderat ergo iam, tectumq; rumpebatur, neque quisquan erat omnino qui in eam ingredi fuerit ausus. Ego verò vbi hæc audiui, libellos sumens (sunt autem Aegyptij mihi de talibus rebus admodum multi) veni in domum circa primam vigiliam, dehortante hospite, ac fermè detinente, postquam didicerat quò iturus essem in certum, vt putabat, exitium. At ego

sumpta

λύχνον λαβὼν, μόνος εἰσέρχομαι, καὶ ἐν τῷ μυχίῳ οἰκήματι καταθεὶς τὸ φῶς, ἀνεγίνωσκον ἥσυχῆ. χαμαὶ καθεζόμενος, ἐφίσταται δὲ ὁ δαίμων ἐπί τινα τῶν πολλῶν ἥκειν νομίζων, καὶ διελέξεσθαι, κἀμὲ ἐλπίζων, ὥσπερ τοὺς ἄλλους, ἀοχμηρὸς καὶ κομήτης, καὶ μελάντερος τοῦ ζόφου. καὶ ὁ μὴ ἐπισὰς, ἐπειρᾶτό μου πανταχόθεν προσβάλλων, εἴ ποθεν κρατήσειε, καὶ ἄρτι μὴ λύων, ἄρτι δὲ ταῦρος γιγνόμενος, ἢ λέων. ἐγὼ δὲ προσεισάμενος τὴν φεκωδεστάτην ἐπίρρησιν, αἰγυπτιάζων τῇ φωνῇ, σωπήσασα καταδὼν αὐτὸν εἴς τινα γωνίαν σκοτεινὸν οἰκήματος, ἰδὼν δὲ αὐτὸ, οἱ κατέδυ, τὸ λοιπὸν ἀνεπαυόμην. ἕωθεν ὑπὲρ πάντων ἀπιγνωκότων, καὶ νεκρὸν εὑρήσειν με οἰομένων, καθάπερ τοὺς ἄλλους, πρωὶ ἐλθὼν ἀπεσδόκητος ἅπασι, πρόσειμι τῇ Εὐβατίδῃ, ἀναγγελίζομενος αὐτῇ, ὅτι καθαρὰν αὐτῇ, καὶ

sumpta lucerna, solus ingrediior, atque in vastissimo atrio collocato lumine, humi sedens tacitè legebam. Adest verò dæmon ille, cum quopiam è vulgo se congressurum ratus, ac me quoque, quemadmodum alios perterriturum, squallidus, hirsutus, ac tenebris nigrior. Atque hic quum adstaret, vndique me adsultum petens, tentauit si quà posset expugnare, ac modò in canem, modò in taurum, modò in leonem vertebatur. At ego correpto in manum quammaximè horrendo carmine, simulq; vocem imitatus Aegyptiam, & incantans eum, in domicilij tenebrosi angulum quendam compuli. Ac quum animaduertissem vbi se in terram condidit, tum destiti. Manè autem desperantibus vniuersis, ac me quemadmodum alios mortuum sese reperturos putantibus, præter omnium spem progrediens, Eubatidem adeò, feliciter illi annuncians quòd puram sibi

καὶ ἀδέμαντον ἤδη ἔξω τῆς οἰκίας οἰκῶν. καὶ παραλαβὼν αὐτόν τε, καὶ τῶν ἄλλων πολλοὺς (ἕπονδο γὰρ δὴ παραδόξου ἕνεκα) εἰκίνουν ἀγαγὼν ἐπὶ τὸν τόπον, οὗ κατεδεδύκοτα ἡ δαίμονα ἑωράκειν, σκάλλειν κελεύσας δικίναις καὶ σκαφείαις. καὶ ἐπειδὴ ἐποίησαν, εὑρέθη ὡς ἐπ' ὀργυιὰν κεκορωρυγμένος τις νεκρὸς, ἕωλος, μόνα τὰ ὀστᾶ κατὰ σχῆμα συγκείμενος. ἐκεῖνον μὲν οὖν ἐθάψαμεν ἀνορύξαντες· ἡ οἰκία δὲ τὸ ἀπ' ἐκείνου ἐπαύσατο ἐνοχλουμένη ὑπὸ τῶν φασμάτων. ὡς δὲ ταῦτα εἶπεν ὁ Ἀείγνωστος, ἀνὴρ δαιμόνιος τὴν σοφίαν, καὶ ἅπασιν ἀδέσιμος, οὐδὲς ἔτι τῶν παρόντων, ὃς οὐχὶ κατεγίγνωσκεν πολλὴν τὴν ἄνοιαν, οἷς τοιούτοις ἀπιστοῦντες, καὶ ταῦτα Ἀειγνώστου λέγοντος. ἐγὼ ὅμως οὐδὲν κρίσας ὅτι τὴν κόμην, ὅτι τὴν δόξαν τὴν περὶ αὐτοῦ, τί τοῦτ' ἔφην, ὦ Ἀείγνωστε, καὶ σὺ τοιοῦτος ἦθα ἡ μόνη ἐλπὶς τῆς ἀληθείας, κατεπνεῦ

ac spectris liberam domum iam liceret incolere. Atque illum assumens, aliosque multos (sequebantur autem huius inopinatæ rei gratia) quum ad locum duxissem, vbi condentem se dæmona conspexeram, iussi vt sumptis ligonibus matuliqs suffoderent: Atque vbi id fecerant; inuentum est ferè ad passum defossum cadauer quoddam marcidum, ossibus tantùm humana specie cohærentibus. Illud igitur effossum sepeliuimus; domus verò posteà turbari prodigijs desiit. Hæc vbi narrauit Arignotus, vir prodigiosa sapientia, ac reuerendus omnibus, nemo erat ex his qui aderant, qui non multam mihi imputaret insaniam, qui talia non credam, narrante præsertim Arignoto. Ego tamen nihil veritus, neque comam, neque illam quam de eo habebant opinionem: Quid hoc, inquam, Arignote? Etiam tu talis eras, in quo mihi sola spes fuit, fumo plenus

πνοῦ μεστὸς καὶ ἐνδαιμάτων; τὸ γοῦν τοῦ λόγου ἐκεῖνο, ἄν-θρακας ἡμῖν ὁ θησαυρὸς, πέφηνας. σὺ δὲ, ἢ δ' ὃς ὁ Ἀρίγνωτος, ἐὰν μήτε ἐμοὶ πιστεύεις λέγοντι, μήτε Δεινομάχῳ, ἢ Κλεοδήμῳ τούτῳ, μήτε αὐτῷ Εὐκράτει, φέρε, ἀπὸ τίνα περὶ τῶν τοιούτων ἀξιοπιστότερον ἡγῇ, τἀναντία ἡμῖν λέγοντα; νὴ Δί', ἔφη δ' ἐγὼ, μάλα θαυμαστὸν ἄνδρα, τὸν Ἀβδηρόθεν ἐκεῖνον Δημόκριτον, ὃς οὕτως ἄρα ἐπέπειστο μηδὲν οἷόν τε εἶναι συνεῖναι τοιοῦτον, ὥς γε ἐπειδὴ κατεβάρξας ἑαυτὸν εἰς μνῆμα, ἔξω πυλῶν, ἐνταῦθα διετέλει γράφων καὶ συντάττων, καὶ νύκτωρ, καὶ μεθ' ἡμέραν, κατά τινος τῶν νεανίσκων, ἐπεισχεῖν βουλόμενοι αὐτὸν καὶ παιπαλῶν σκάμμενοι νικεικῶς. ἐοικότι μιλάνῳ καὶ πεφοβοπαίοις εἰς τὰ πρανία μεμιμημένοις πειράντων αὐτὸν πτοεῖν χόρευον κατὰ πυκνὴν τὴν βάσιν ἀναπηδῶντες, ὁ δὲ οὔτε ἔλεσι τῶν προσπίπτουσιν

plenus ac simulachris? Illud ergo nobis in te, quod dici solet, euênit, vt thesaurum quum sperauerimus, carbones offenderimus. At tu, inquit Arignotus, si neque mihi credis narranti, neque Dinomacho, aut huic Cleodemo, neque ipsi Eucrati, dic age, quem nam digniorem, cui his de rebus fides habeatur, existimas, qui nobis dicat contraria? Per Iouem, inquam ego virum apprimè mirabilem, Abdera oriundum illum Democritum, cui tam firmiter erat persuasum eiusmodi nihil esse in rerum natura posse, vt quum se in monimento extra portas clausisset, ibique degeret dies noctesque scribens atque componens, iuuenes ei eum quidam illudere cupientes, ac perterrefacere, nigra veste in modum cadaueris ornati, ac personis in capita affictis circumsistentes illum circumsilirent, crebrò subsilientes; hic neque eorum commenta per-

σιν αὐτῶν, οὔτε ὅλως ἐνέβλεψε πρὸς αὐτοὺς, ἀλλὰ μεταξὺ γραφῶν, παύσασθαι, ἔφη, παίζοντες. ὅτω βεβαίως ἐπίστευε μηδὲν εἶναι τὰς ψυχὰς ἔτι, ἔξω γενομένας τῶν σωμάτων. τοῦτο φῆς, ἢ δ' ὃς ὁ Εὐκράτης, ἀνόητόν τινα ἄνδρα καὶ τὸν Δημόκριτον γενέσθαι, εἴγε ὅτως ἐνίγνωσκεν. ἐγὼ δὲ ὑμῖν καὶ ἄλλο διηγήσομαι, αὐτὸς παθὼν, ὃ παρ' ἄλλου ἀκούσας· τάχα γὰρ ἂν καὶ σύ, ὦ Τυχιάδη, ἀκούων προσβιασθείης πρὸς τὴν ἀλήθειαν τοῦ διηγήματος. ὁπότε γὰρ ἐν Αἰγύπτῳ διήγον, ἔτι νέος ὤν, ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἐπὶ παιδείας προφάσει ἀφειμένος, ἐπεθύμησα ἐς Κόπτων ἀναπλεύσας, ἐκεῖθεν ἐπὶ τὸν Μέμνονα ἐλθὼν, ἀκοῦσαι τὸ θαυμαστὸν ἐκεῖνο ἠχοῦντα πρὸς ἀνίσχοντα τὸν ἥλιον. ἐκείνου μὲν οὖν ἤκουσα, οὐ κατὰ τὸ κοινὸν τοῖς πολλοῖς ἄσημόν τινα φωνὴν, ἀλλά μοι καὶ ἔχρησεν ὁ Μέμνων αὐτὸς,

ta pertimuerit, neque eos omninò respexerit, sed inter scribendum, desistite, inquit, ineptire. Adeò firmiter credidit animas nihil esse postquam è corporibus exierint. Hóccine ais, inquit Eucrates, dementem quempiam virum esse Democritum, si quidem sic existimauit? Ego verò vobis etiam aliud referam, quod mihi ipsi contigit, non quod ab alio acceperim. fortassis etiam, tu Tychiades, cùm audieris, compelléris accedere, ipsa narrationis veritate coactus. Quum in Aegypto versarer adhuc adolescens, à patre videlicet doctrinæ gratia transmissus, cupiebam nauigio profectus in Coptum, illinc adiens Memnonem, miraculum illud audire, eum videlicet sonum reddentem ad orientem Solem. Illum igitur audiui non hoc vulgari modo quo audiunt alij sonum quempiam inanem, sed mihi oracula etiam edidit Memnon ipse

αὐτὸς, ἀνοίξας τὸ σόμα ἐν ἕπτοιν ἑπτὰ, καὶ εἴ τι μὴ πε-
ριπλὸν ἦν, αὐτὰ ἂν ὑμῖν ἔ-
πον τὰ ἔπη. ἐν τῷ δὲ τὸν ἀ-
νάπλοιν, ἔτυχεν ἡμῖν συμ-
πλέων Μεμφίτης ἀνὴρ, τῶν
ἱερῶν γραμματέων, θαυ-
μάσιος τὴν σοφίαν, καὶ τὴν
παιδείαν πᾶσαν ἐδὼς τὴν
Αἰγύπτιον. ἐλέγετο δὲ τεία καὶ
ἄκοσιν ἔτι ἐν τοῖς ἀδύτοις
ὑπόγειος οἰκήσαι, μαγείαν
παιδευόμενος ὑπὸ τῆς Ισιδος.
Παγκράτην, ἔφη, λέγεις, ὁ
Αἰγνώτος, ἡμῶν διδάσκα-
λον, ἱερὸν ἄνδρα ἐξυρημέ-
νον ἐν ὀθονίοις, νοήμονα,
καθαρῶς Ἑλληνίζοντα, ἐπι-
μήκη, σιμὸν, πρόχειλον, ὑ-
πόλιπλον τὰ σκέλη. αὐτὸν,
ἔ δ' ὅς, ἐκεῖνον τὸν Παγ-
κράτην. καὶ τὰ μὲν πρῶτα ἠ-
γνόουν ὅστις ἦν, ἐπεὶ δὲ ἑώ-
ρων αὐτὸν, ἅ ποτε ὁρμίσαι-
μεν τὸ πλοῖον, ἄλλα τε πολ-
λὰ τέρατα ἐργαζόμενον, καὶ
δὴ καὶ ἐπὶ κροκοδείλων ὀ
χούμενον, καὶ συνόντα τοῖς
θηρίοις, τὰ δὲ ἐπιπλήσσον-
τα καὶ σαίνοντα τῶν ἐρῶν, ἔ-
γνων

ipse aperto ore septem versibus: quod nisi esset superuacaneum, ipsos nobis versus recenserem. Inter nauigandum verò incidit in nos vnà nauigans vir Memphiticus quidam ex sacris illis scribis, mirabili sapientia, & qui vniuersam Aegyptiorum doctrinam callebat. Dicebatur autem tres ac viginti annos in adytis subterraneis pransisse, magiam intereà doctus ab Iside. Pancratem dicis (inquit Arignotus) præceptorem meum, virum sacrum, rasum, lineis indutum, doctum, pureq; lingua Græca loquentem, procerum, simum, labijs promisiis, cruribusq; gracilibus. Illum ipsum, inquit ille, Pancratem. Ac primùm quidem quis esset ignorabã: at postquam vidi eum, siquando in portũ appulissemus, cùm alia multa miracula facientem, tum crocodilis insidentem agitasse, & cum feris versantem: illas verò reuerẽtes eum, caudisq; adulantes,

γνων ἱερόν τινα ἄνθρωπον ὄντα. καὶ καλὰ μικρὸν φιλοφρονούμενος, ἔλαβον ἑταῖρος αὐτῶν, καὶ συνήθης γενόμενος, ὥστε πάντων ἐκοινώνει μοι τῶν ἀπορρήτων. καὶ τέλος, πείθει με τοὺς μὲν οἰκέτας ἅπαντας ἐν τῇ Μέμφιδι καταλιπεῖν, αὐτὸν δὲ μόνον ἀκολουθεῖν μετ' αὐτοῦ, μὴ γὰρ ἀπρόσθεν ἡμᾶς τῶν διακονησομένων· καὶ τὸ μετὰ τοῦτο οὕτω διήγομεν. ἐπειδὴ δὲ ἐλθοιμεν εἴς τι καταγώγιον, λαβὼν ἂν ὁ ἀνὴρ τὸν μοχλὸν ἢ θύρας, ἢ τὸ κόρυθρον ἢ καὶ τὸ ὕπτερον, περιβαλὼν ἱματίοις, ἐπεπόν τινα ἐπῳδὴν, ἐποίει βαδίζειν, τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ἄνθρωπον εἶναι δοκοῦντα. τὸ δὲ ἀπιλθὸν, ὕδωρ τι ἀπιόντα, καὶ ὀψώνια, καὶ ἐσκεύαζε, καὶ ἐς πάντα δεξιῶς ὑπηρέτει, καὶ διηκονεῖτο ἡμῖν, εἶτα δὲ ἐπειδὴ ἅλις ἔχοι τῆς διακονίας, αὖθις κόρυθρον τὸ κόρυθρον, ἢ ὕπτερον τὸ ὕπτερον, ἄλλω ἐπῳδὴν ἐπεπόν, ἐποίει ἄν. τοῦτο ἐγὼ πάνυ ἐσπο-

agnoui sacrum quempiam virum esse: paulatimque comitate mea me in eius amicitiam ac familiaritatem insinuaui, adeò vt omnia arcana mihi communicaret. Ac tandem mihi persuadet, vt famulis omnibus in Memphide relictis, se solus sequerer. neque enim defuturos nobis ministros atque ex eo tempore sic vitam duximus. Quum in diuersorium quodpiam veniremus, homo accepto pistillo, scobinave, aut pessulo, vestibus implicans, quum in id carmen quoddam dixisset, effecit vt ambularet, vtque alijs omnibus homo videretur. Illud ergo abiens, & aquam hauriebat, & cœnam parabat, instruebatque, atque in omnibus commodè subseruiebat ministrabatque nobis. Deinde postquam iam satis huius ministerij fuit, scobinam rursus scobinam, ac pessulum pessulum, aliud recitans carmen, reddebat. Hoc ego vehementer conatus

ἐσπουδακὼς, οὐκ ἔχον ὅπως ἐκμάθοιμι παρ' αὐτοῦ· ἐβάσκαινε γὰρ αὐτῷ, καί τοι πῶς τὰ ἄλλα πολεμιόταται ὤν· μιᾷ δέ ποτε ἡμέρᾳ λαθὼν, ἐπήκουσα τῆς ἐπῳδῆς, λῶ δὲ πρισυλλαβοῦ, σχιδὸν ἐν σκοτεινῷ ἱστάς. καὶ ὁ μὲν ᾤχετο εἰς τὴν ἀγορὰν, ἐντελάμενος τοῦ πίνου, ἃ ἔδει ποιεῖν· ἐγὼ δὲ εἰς τὴν ὑστεραίαν, ἐκεῖνό τι κατὰ τὴν ἀγορὰν πραγματευομένου, λαβὼν τὸ ὕπνον, σχηματίσας, ὁμοίως ἐπεπὼν τὰς συλλαβὰς, ἐκέλευον ὑδροφορεῖν. ἐπὰ δὲ ἐμπλησάμενος ἡ ἀμφορία, ἐκόμισεν· πέπαυσο, ἔφην, καὶ μηκέτι ὑδροφόρει, ἀλλ' ἴσθι αὖθις ὕπνον τὸ δὲ ἐκέτι μοι πείθεσθαι ἤθελεν, ἀλλ' ὑδροφόρει ἀεὶ, ἄχει δὴ ἐνέπλησεν ἡμῖν ὕδατος τὴν οἰκίαν ἐπαυτλοῦν. ἐγὼ δὲ ἀμηχανῶν τῷ πράγματι (ἐδεδίειν γὰρ, μὴ ὁ Παγκράτης ἐφανεὶς ἀγανακτήσῃ, ὅπερ καὶ ἐγένετο) ἀξίνῃ λαβὼν, διακόπτω τὸ ὕπνον εἰς δύο μέρη· τὰ δὲ ἑκάτερον τὸ μέρος,

conatus nõ reperiebam, quo pacto ab illo expiscarer, Nã id mihi inuidebat, quanquam in alijs esset facillimus. At quadam die in angulo quodam tenebricoso clàm illo delitescens, subauscultaui propiùs incantationem illam. Erat autem trisyllaba. Tum ille quum pistillo mandâsset quæ curanda erant, abijt in forum. At ego postridie illo apud forum occupato, accepium pistillum quum ornãssem, syllabas illas simili modo pronuncians, aquam iussi vt hauriret. Tum impletam amphoram quum tulisset: Desiste, inquam, neque aquam ampliùs haurito, sed rursus esto pistillum. At illud mihi haud ampliùs iam obtemperare volebat, sed aquam hauriebat continuè, quoad hauriendo totam domum nobis impleret. At ego quum resistere huic rei non valerem, timebam autem ne Pancrates reuersus (id quod etiam euenit) irasceretur, correpta securi pistillum in duas

μέρος, ἀμφορέα λαβόντα, ὑδροφόρει, καὶ ἀνθ' ἑνὸς δύο μοι ἐγίνοντο οἱ διάκονοι ἐν τούτῳ, καὶ ὁ Παγκράτης ἐφίστατο, καὶ σωθὲς τὸ γνόμφον, ἐκεῖνα μὲν αὖθις ἐποίησε ξύλα, ὥσπερ καὶ πρὸ τοῦ ἐπεφάνης· αὐτὸς δὲ ἀφαιρούμενος, λαθὼν, οὐκ οἶδ' ὅποι ἀφανὴς ὤχετο, ἀπιόων νυνὶ οὖν, ἔφη ὁ Δεινόμαχος, οἶδα μὲν ἐκεῖνο ἄνθρωπον ποιεῖν ἐκ τοῦ ὑπείρου· νὴ Δί', ἔφ' ὃς ἐξ ἡμισείας γε· ἔτι γὰρ εἰς τὸ ἀρχαῖον οἷόν τέ μοι ἄγειν αὐτὸν, καὶ ἅπαξ γένηται ὑδροφόρος, ἀλλὰ δίκαιον ἡμῖν ἐπικλεισθῆναι τὴν οἰκίαν ἐπαντλουμένην, ὁ πάντα, καὶ δ' ἐγὼ, τὰ τοιαῦτα τερατολογοῦντος, γέροντος ἄνδρος, εἰ δὲ μὴ ἀλλὰ μὲν τὴν μακρίων τούτων ἕνεκα, εἰς ἄλλον καιρὸν ὑπερβάλλεσθε τὰς παραδόξους ταύτας, καὶ φοβερὰς διηγήσεις, μή πως λάθωσιν ἡμῖν ἐμπεσόντων δεινοτάτων, καὶ ἀπροσδόκητον μυθολογήματων. φείδεσθαι δὲ καὶ αὐτῶν μηδὲ τοιαῦτα ἐθίζειν ἀκούειν. ἃ δεῖ

partes disseco. At vtraque pars amphoram sumens hauriebat aquam, iámque venius loco duo mihi ministri esse cœperunt. Interea Pancrates superuenit, ac re intellecta, illas quidem in ligna rursus, quemadmodum ante carmen erant, mutauit. At ipse me clanculùm relicto, nescio quò clanculùm se subducens abijt. At posis istud etiam nunc, inquit Dinomachus, hominem ex pistillo facere? Per Iouem, inquit ille, dimidia ex parte scio: nam in priorem formã nunquam à me restitui potest, postquam semel aquarius esse cœperit, sed deserenda nobis domus esset aquæ iam impleta. Non desistitis, inquam ego, huiusmodi monstrosa narrare viri senes? Alioqui horum saltem adolescentium gratia incredibiles istas ac terribiles fabulas aliud in tempus omittite, ne clanculũ terroribus ac prodigiosis fabulamẽtis implẽtur. Parcere ergo eis oportet, ne talia consuescant audire, quæ

ἃ δὴ παντὸς τοῦ βίου ἐνοχλήσει σωφρόνα, καὶ ψοφοδεεῖς ποιήσει, ποικίλης τῆς δεισιδαιμονίας ἐμπιπλάντα. οὐκ ἐπέμνησας, ἦδη δὲ ὁ Εὐκράτης, ἐπὼν τῶν δεισιδαιμονίαν. τί γάρ σοι, ὦ Τυχιάδη, περὶ τῶν τοιούτων δοκεῖ; λέγω δὴ χρησμῶν καὶ θεσφάτων, καὶ ὅσα θεοφορούμενοί τινες ἀναβοῶσιν, ἢ ἐξ ἀδύτων ἀκούεται, ἢ παρθένος ἔμμετρα φθεγγομένη, προθεσπίζει τὰ μέλλοντα; ἢ δηλαδὴ καὶ τοῖς τοιούτοις ἀπιστήσεις; ἐγὼ δὲ, ὅτι μὴ καὶ δακτύλιόν τινα ἱερὸν ἔχω, Ἀπόλλωνος τοῦ Πυθίου εἰκόνα ἐκτυπούσης τῆς σφραγίδος, καὶ οὗτος ὁ Ἀπόλλων φθέγγεται πρὸς ἐμὲ, ὃ λέγω, μή σοι ἄπιστα δόξω περὶ ἐμαυτῷ μεγαλαυχεῖσθαι, ἃ δὲ ἐν Ἀμφιλόχου τέ ἤκουσα, ἐν Μαλλῷ, τοῦ Ἥρως ἀπερδιαλεχθέντος μοι, καὶ συμβουλευσαντος ὑπὲρ τῶν ἐμῶν, καὶ ἃ εἶδον αὐτὸς, ἐθέλω ὑμῖν εἰπεῖν, εἶτα ἑξῆς, ἃ ἐν Περγάμῳ εἶδον καὶ ἤκουσα ἐν Παταροις. ὁπότε

quae eos per totam vitam comitata perturbabunt, atq; ad omnem strepitum meticulosos reddent, posteaquam eos Y omingena superstitione impleuerint. Rectè admonuisti me, inquit Eucrates, quum superstitionem dixisti. Nam quid tibi, Tychiade, de rebus huiusmodi videtur, de oraculis loquor ac vaticinijs, & quaecunque quidam numine afflati proclamant, quae ve ex adytis audiuntur? aut quae virgo numeris eloquens futura prædicit? an videlicet nec talia credis? At ego quòd annulum quendam sacrum habeo. Pythij Apollinis imaginem exprimente sigillo, quodq; hic Apollo mecum loquitur, non dico, ne tibi videar ad gloriã meam res incredibiles narrare. Cæterùm quæ apud Amphilochum audiui in Mallo, heroë mecum diu disserente, deumq; meis de rebus consulente, tum quæ ipse vidi, volo vobis narrare: deinde ex ordine & quæ vidi in Pergamo, & quæ audiui in Pataris.

ὁπότε γὰρ ἐξ Αἰγύπτου ἐπανήειν οἴκαδε, ἀκούων τὸ ἐν Μαλλῷ τοῦτο μαντεῖον ἐπιφανέστατόν τε καὶ ἐπιθεώτατον εἶναι καὶ χρῆν ἐναργῶς, πρὸς ἅπερ ἀφικνούμενον, οἷς ἂν ἐγγράψας τις ἐς τὸ γραμματεῖον, παραδῷ τῷ προφήτῃ, καλῶς ἂν ἔχειν ἡγησάμην, ἐν παράπλῳ παραβλῶν τὸ χρηστήριον, καί τι περὶ μελλόντων συμβουλεύσασθαι τῷ θεῷ. ταῦτα ἔτι τοῦ Εὐκράτους λέγοντος, ἰδὼν οἷ τὸ πρᾶγμα προχωρήσειν ἔμελλε, καὶ ὡς οὐ περὶ μικρᾶς ἐνάρχεται τῆς περὶ τὰ χρηστήρια τραγῳδίας, οὐ δοκεῖν οἰηθεὶς δεῖν μόνος ἀντιλέγειν ἅπασιν, ἀπολιπὼν αὐτόν, ἔτι διαπλεοῦντα ἐξ Αἰγύπτου ἐς τὸν Μαλλόν (καὶ γὰρ σωίλω ὅτι μοι ἄχθονται παρόντι, καθάπερ ἀνεπιστρεπτῶν τῶν ψευσμάτων) ἀπ' ἐγὼ ἄπειμι, ἔφην, Λεόντιχον ἐπιζητήσων· δέομαι γὰρ αὐτῷ τι συγγενέσθαι. ὑμᾶς δέ, ἐπὲ οὐχ ἱκανὰ ἡγεῖσθαι τὰ ἀνθρώπινα εἶναι, καὶ

Itaque quum ex Aegypto redirem domum, audiremque illud in Mallo vaticinium apertissimum simul ac verissimum esse, tamen sic oracula dare, vt ad rem respondeat his quæcunq; prophetæ quispiam in schedulam inscripta tradiderit, rectè me facturum putaui, si dum præternauigarem, experirer oraculum, deumq; de futuris quippiam consulerem. Hæc adhuc Eucrate dicẽte, quum viderem quàm longè res esset processura, quodq; non breuem incepisset de oraculo tragœdiam, ratus non expedire vti solus contradicerem omnibus, relinquens eum Aegypto adhuc in Mallum nauigantem (nam & intelligebam molestam illis esse præsentiam meam, vtpote qui dissentirem, refellerem q; eorum mendacia) Atqui ego abeo, inquam, quæsiturus Leonichum. nam opus habeo cum eo congredi. At vos quando quidem parùm sufficere vobis res humanas putatis, ipsos

καὶ αὐτοὺς ἤδη τοὺς θεοὺς καλῶτε σαυτοῦ πιπλησμένους ὑμῖν τῶν μυθολογουμένων. καὶ ἅμα λέγων ἐξῄειν. οἱ δὲ ἄσμενοι, εὐπορίας λαβόμενοι, εἰσίων, ὡς τὸ ἀκὸς, αὐτοὺς, καὶ ἐνεφορούντο τῶν ψευδομάτων. τοιαῦτα σοι, ὦ Φιλόκλεες, παρὰ Εὐκράτει ἀκούσας, ἄκων, νὴ τὸν Δία, ὥσπερ οἱ τοῦ γλαύκους πιόντες, ἐμεσφυσημένος τὴν γαστέρα, ἐμέτου δεόμενος. ἥδεως δ' ἂν ποθεν ἐπὶ πολλῷ ἐπριάμην λησθεδανόν τι φάρμακον, ὧν ἤκουσα, ὡς μή τι κακὸν ἐργάσιτό μοι ἡ μνήμη αὐτῶν ἐνοικουροῦσα. τέρατα γοῦν, καὶ δαίμονας, καὶ Ἑκατας ὁρᾶν μοι δοκῶ.

Φι. καὶ αὐτὸς, ὦ Τυχιάδη, τοιοῦτόν τι ἀπήλαυσα τῆς διηγήσεως· φασί γέ τοι μὴ μόνον λυσσᾶν, καὶ τὸ ὕδωρ φοβεῖσθαι, ὁπόσους ἂν οἱ λυσσῶντες κύνες δάκωσιν, ἀλλὰ κἂν τινα ὁ δηχθεὶς ἄνθρωπος δάκῃ, ἴσα τῷ κυνὶ δώσεται τὸ δῆγμα, καὶ τὰ αὐτὰ κἀκεῖνος φοβήσεται.

ipsos etiã deos deniq; in fabularũ vobis partem vocate. Atque hæc simulac dixi, discessi. Illi verò alacres iam libertatẽ nacti, vt est verisimile, mutuò sese epulis accipiebant, ac mendacijs ingurgitabãt. Talib9, ô Philocles, apud Eucratẽ auditis, venio per Iouẽ inflato ventre, non aliter quàm hi qui musto poti sunt, opus habens vomitu. Tũ libenter alicunde magno emerim pharmacum aliquod quod mihi obliuionem induceret eorũ quæ audiui, ne me nonnihil earum rerum lædat inhærens memoria. nempe monstra, dæmones, atq; Hecatas mihi videre videor.

PHIL. Quin mihi quoq; ô Tychiade, tale quiddam hic sermo tuus attulit. aiunt etenim nõ solùm in rabiem verti, atq; aquam formidare, quoscunque rabidi canes mordeant, verumetiam si quẽ mordicùs homo morsus momorderit, illum morsum quoque non minùs canino

paliturum, atque eum etiã n eodem modo formidaturum.

Quin

καὶ σὺ τοίνυν ἔοικας αὐτὸς, ὦ Εὐκράτες ἀκηκοὼς ἐκ πολλῶν ψευσμάτων, μεταδιδόναι κἀμοὶ τοῦ ἀκήματος, οὕτω δαιμόνων μοι τὴν ψυχὴν ἐνέπλησας. Τυ. ἀλλὰ θαρρῶμεν, ὦ φιλότης, μέγα τοιούτων ἀλεξιφάρμακον ἔχοντες τὴν ἀλήθειαν, καὶ τὸν ἐπὶ πᾶσι λόγον ὀρθὸν, ᾧ χρώμενοι ἡμᾶς, οὐδὲν ὁ μὴ τάραξῃ τῶν ἐκείνων καταίων τούτων ψευσμάτων.

Quin tu ergo videris quum sis ipse apud Eucratem à multis mendacijs morsus, mihi quoque morsum illum communicasse, adeò mihi mentem dæmonibus impleuisti. TYC. At bono animo simus, amice, quum magnũ aduersus huiusmodi res remedium habemus, veritatem, rectamq; omnibus in rebus rationem: quo si vtamur, nullis huiusmodi vanis stultisq; mendacijs turbabimur.

GILBERTI COGNATI.
ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM.

PHilopseudes non sine Socratica ironia totus versatur (id quod titulus ipse declarat) in ridenda coarguendaque mentiendi libidine : dialogus nescio certè lepidiórne an vtilior, in quo non vaide me mouet, quod eius animi fuisse videtur, vt non satis immortalitati suæ confideret, atque in eo fuisse errore, quo Democritus, Lucretius, Plinius, plurimique itidem alij. Quid enim mea refert quid sentiat his de rebus Ethnicus, quæ in præcipuis habentur fidei Christianæ mysterijs ? Hinc certè fructum nobis afferet iste dialogus, vt neque magicis habeamus præstigijs fidem, & superstitione careamus, quæ passim sub specie religionis obrepit : tum vitam vt agamus minùs anxiam, minùs videlicet expauescentes tristia quæpiam ac superstitiosa men-

ſa mendacia. quæ plerunque tanta cum fide atque authoritate narrantur, vt Auguſtino viro grauiſſimo, hoſtique mendaciorum acerrimo, neſcio quisnam veterator perſuaſerit, vt fabulam illam de duobus Spurinis, altero in vitam redeunte, altero decedente, tanquam rem ſuo ipſius tempore geſtam pro vera narraret, quam Lucianus in hoc dialogo, mutatis tantùm nominibus, tot annis antequam Auguſtinus naſceretur irriſit. Quò minus mireris, ſi pinguioris vulgi mentes ſuis figmentis afficiant ij, qui ſe tum demum rem magnam confeciſſe putant, Chriſtumque ſibi deuinxiſſe perpetuò, ſi commenti fuerint, aut de ſancto aliquo viro fabulam, aut de inferis tragœdiam, ad quam vetula quæpiam aut delira lachrymetur, aut pauida inhorreſcat. Itaque nullam ferè martyris, nullam virginis vitam prætermiſerunt, in quam non aliquid huiuſmodi mendaciorum inſeruerint, piè ſcilicet. alioquin enim periculum erat ne veritas non poſſet ſibi ipſa ſufficere, niſi fulciretur mendacijs. Nec veriti ſunt eam religionem contaminare figmentis, quam ipſa veritas inſtituit, & in nuda voluit veritate conſiſtere: nec viderunt vſqueadeò nihil iſtiuſmodi fabulas conducere, vt nihil pernicioſius officiat. nempè vbi admixtum ſubolet mendacium, veritas ilicò minuitur ac labefactatur authoritas. Vnde ſæpe mihi ſuſpicio ſuboritur, magnam huiuſmodi fabularum partem, à vafris ac peſſimis nebulonibus confictam, quibus ſtudium fuit, partim ex incauta, ſimplicium potiùs, quàm prudentium credulitate, voluptatem capere, partim fabularum fictarum commercio, fidem veris Chriſtianorum hiſtorijs adimere: quippe qui frequenter quædam, his quæ in ſacra Scriptura continentur, tam vicina confingunt, vt facilè ſe declarent, adludendo luſiſſe. Quamobrem quas ſcriptura nobis hiſtorias diuinitùs inſpirata commendat, eis indubitata fides habenda eſt: cæteras verò ad Chriſti doctrinam tanquam ad Critolai regulam applicantes, cautè & cum iudicio aut recipiamus,

mus, aut respuamus, si carere volumus, & inani fiducia & superstitiosa formidine. Nolo hîc damnatæ magiæ, cuius inuentorem Mercurium ferunt, vanitatem, seu potiùs impietatem pluribus coarguere: ne rem per se satis detestandam, in dubium vocare videar: néve vno exciso capite, innumerabilia (quòd de Lernæa peste legitur) mihi denuò obtruncanda exoriantur. Sunt enim istius imposturæ mille species, milleque ludificandi modi: quos omnes Lucianus lepidè ridet.

a IN REM vident conducere.] *Diues ille apud Satyricũ Iuuenalem dicit:* - quid enim salùis infamia nummis? *Et Dortonem Terentianum non pudet vanitatis, dum ob rem. Orestes in Electra Sophoclis:* Δοκῶ μὲν οὐδὲν ῥῆμα σοῦ κέρδει κακόν: id est, *nullum reor verbum quod est lucro, malum. Conuenerant enim vt fingerent ipsum esse mortuum. Sentit igitur famam mortis viuo nihil nocituram, sed ad id quod constituerant fore accommodam. Venerant enim vlturi Agamemnonis mortem, idq; perfecerunt.* *b* Nihil ad rem.] πρὸς ἔπος, id est, *ad versum. De sensu & vsu huius prouerbij, tum origine vide Erasmum nostrum & Alciatum lib. disputat. suarũ 2. Hom. Odyss. v. & plurib. alijs locis.* *c* Qui quum vsus postulat mentiuntur.] *An alicubi licitum sit mendacium, & quatenus mentiri licet, præcipuè Christiano, Erasmus noster non solùm in lingua sua, sed etiã plurib. alijs locis tractat. Certè Plato, & Stoici mendacium officiosum sapienti permittunt. Annón rectè puerilem indolem falsis laudibus, nonnunquam ad virtutis studium inflammamus? Nónne & optimus medicus quisq; in ægrotis affirmat sibi placere colorem, atque oris habitum, non quòd tales sint, sed vt tales efficiat? Verũ nullum mendacij genus exitialius, quàm ex scriptura diuinitùs inspirata, quæ fons est & regula veritatis æternæ. Ex hac Agyrtæ, arioli, anus, Iudæi & vates responsa dant, morbos curare se iactant. Quoq; fallant perniciosius, ex astris & ex inspectis manib. alijs pollicentur victorias, alijs felix coniugium, ac salubrem vitam, alijs summos honores, alijs Cræsi vel Midæ opes. Nimirũ hi sunt, de quib. scribit Hieremias: Docuerunt, inquit, linguam suam loqui mendaciũ, & vt iniquè faceret, laborauerũt. Ars igitur illis mentiri, & scelerata*

sceleratam artem sceleratior adiuuat & confirmat exercitatio. Quemadmodum enim frequenter prudentia est, silere aut dissimulare quod verum est, ita decet, vt qui semel veritatis spiritum hauserunt, eiq; dedere nomen qui veritas est, ab omni mendaciorum genere tempernent: Quisquis mentitur sciens periurio proximus est. d Multa Vlysses etiam fecit.] *Callidi autem impostores, mendaciorumq; confictores, solent semper aliqua praeijcere, quae vera, clara & aperta videantur, quibus inspectandis dum oculi sunt intentiores, astutè mox mendacij nubem offundunt. Sic Simon Virgilianus sic Vlysses, quē Homerus vbiq; versutum, callidum, astutū & vafrū facit, ac dissimulantem, simulantemq; : vnde & apud eundem Homerū statim initio Odysseae, πολυτρόπου cognomentum. Is ad Sirenum insulam delatus, ne earū cantus audirent, socijs aures cera obturauit, se autem ad malum alligari fecit, eaq; ratione illarum insidias tutus euasit.* e Nam veteres illi.] *Veteres Graeces, praecipuè quae Herodotū, Ctesiam, quae Cnidium, atq; his superiores, & Homerum denique etiam scriptis mendacia conseruasse testatur, non modò vt ad eos, quibus suaipsi recitabant, sed ad posteros quoq;, quasi per manus tradita, pulcherrimis verbis, metrisq; seruata peruenirent. Idē cùm in cāpis Elysius diuersa nocentium genera grauissimis poenis affici se vidisse referat, acerrimè eos qui in vita mentiti essent, apud illos puniri ait, quorum Herodotū Ctesiamq; principes ponit facetissimè, aequo se id animo spectasse subiungens, quippe qui nullius sibi mendacij esset conscius. De ijs scriptoribus Luciani iudicium non est improbandum: cùm & alij Graeci complures in eadem fuerint sententia, Straboque ac Diodorus Siculus non semel eos nugatos asserant, quorum authoritati innixus Iuuenalis ita de Graecis historicis scribit decima Satyra:*

— creditur olim
Velificatus Athos, & quicquid Graecia mendax
Audet in historia, &c.

Demetrius Phalereus in libell. de Elocutione, Ctesiam, quem carpit Lucianus, meritò poetam dicendum dixit. f Herodotus.] *Herodotum veriùs mendaciorum, quàm historiae parentem nuncupaueris. Mira enim ab eo de Xerxis expedisione & transitu, mendacijs quoque admistis praedicata sunt.*

Idem

Idem lib. 2. verarum hist. Inter mendaces Ctesiam, Gnidium & Herodotum ponit. g Athenienses.] *Isocrates & Pausanias Erichthonium Vulcano & Terra generatum opinantur.* h Pana quendam.] *Pan, cùm Athenienses, duce Militiade, cum Persis essent dimicaturi in campo Marathonio, eo in loco Græcis auxilium tulit, atque repressit Persarum ferociam. Meminit Theocritus in Syringe, & plura annotauimus in dialogo Panos & Mercurij.* i Orithyam.] *Orithyam Erechthei Athenarum regis filiam, rapuit Boreas: raptam tulit in Thraciam, & ex ea Zeten & Calain suscepit. Homeri scholiastes ad calcem Odyss. ξ. & Apollonius primo Argonaut.* k Sub leonina pelle, simiam fouet.] *De leui & mendace sene, præse authoritatem ferente.* l Cleodemus Peripateticus.] *Hic se quum iam pridem graui morbo decumberet, per hiatum quendam ad inferos ductum memorat, atque ad tribunal adductum. Ibi quendam velut regem, qui Pluto ipsi visus sit, eorum nomina qui morituri erant percensentem, vehementer ira exarsisse in eum qui se adduxisset. Iussum igitur & se statim abire. Et Fabrum Demylum adduci. Itaque se quidem febri postea liberatũ, Demylum autem vita excessisse. Ex hac planè Luciani fabella, illæ apud Augustinum in Decretis pontificum de duobus Spurinis, & illa de Stephanis est nata, atque conficta. Vide Dialogum Gregorij primi.* m Mustelæ dentem.] *Magorum superstitio, considerata leonis alacritate perniciſimoq; cursu, mustelæ dentem leonino corio adalligatum, ad pedum tumorem atque adeò imbecillitatem adhibere commenta est. Id quod hic Tychiades ridet, orta inter Cleodemum & Dinomachum medicos contentione, vno eorum leoninum, altero ceruinum corium præferente, vt per incantamenta Eucrati laboranti amuletum aliquod apponerent. Controuersia verò omnis inter eos est, dum ille fomentum aliquod miserabiliter implorat, vtrum ceruus an leo magis pedibus valeat, atque eorum vter alacriori feratur cursu. Meritò igitur Virgilianus Aeneas, tergũ Getuli immane leonis dat Salio, velocitatis præmium, qui primam in stadio coronam meruerat, nisi dolo Nisi fuisses interturbatus.* n Incantamentis & appendiculis.] *Vt olim & hodie Physicis ligaturis & φυλάκτοις καὶ ἐπῳδοῖς & incantationibus, ad perniciem*

vitæ

vitæ & saluuis hominum medicina conspurcatur à perditis quibusdam ardelionibus, qui menuri non erubescunt, & ob pecuniæ aucupium animas dæmonibus prostituunt, & deuouent. Est autem ἐπῳδὴ incantatio, quæ solis ᾠδαῖς, id est, carminibus, ac verbis, vt plurimùm barbaris, dæmonibus consecratis, cõstabat ἐδέκοιτο γὰρ οἱ ἀρχαῖοι, inquit Pindari interpres in Nemæis & Pythijs, τῷ ἐπῳδαῖς ἰᾶσθαι καὶ θεραπεύειν. Arbitrati sunt veteres, carminibus curam morborum inuentre. Hu freti Autolyci liberi Hæmorrhagiam vulneris Vlyssis, quod ei aper in Parnaso infra genu inflixerat, derepentè sistebant, vt Homerus in Odyssea τ. perbellè cecinit. Quod & Plinius inter magicæ medicamenta his repetit: Dixit Homerus, inquit, profluuium sanguinis, vulnerato femine, Vlyssem inhibuisse carmine. Theophrastus ita etiam Ischiadicos sanari, & Cato prodidit luxatis membris carmen auxiliari M. Varro etiam podagris. Periapta autem quæ, & quantum illis confidendum audiamus. Galenus lib. 6. & 10. de simpl. medic. experientia horum edoctus: Periaptis inquit, sic confidere oportet, vt substantia illorum, & non incantationis magorum verba, iuuet. Cui Theophrastus lib. de plant. historia 9. ita subscribit: Potius inquit, absurda illa putentur, quæ alligata, & veneficiorum aduersantia vocantur, & tum corporibus, tum domibus vnicè opitulari creduntur, quæ commenta hominum esse planè videntur, qui suas artes magnificare celebrareq; cuperent: vnde non temerè Antonius Caracalla imperator, teste Aelio Spartiano, eos condemnare statuit, qui contra tertianas & quartanas febres periapta gestarent. Quare meritò aniles illos ve siculos, ex sacræ Scripturæ verbis, aut barbaris dæmonum nominibus concinnatos, vnà cum D. Augustino despuimus, qui in Ioan. Euang. sectione 7. ait: Illi qui homines seducunt per ligaturas, per precationes, & per machinamenta inimici, suis precationibus Christi nomen miscent, vt lateat ipsa seductio. Et quamuis Costa ben Luca apud Hebræos, quorum Cabala his ligaturis scatet, de his librum conscripsit, ac Alexander Trallianus, iater à Mesue dictus: & Gordonius quidam ac alij medici, non paruam illis fidem adhibent: ego tamen eas, præcipuè quæ verbis cõstant, non assis facio. Smili vanitate, præter annulos & sigilla, eos quoque nectere videmus chara-

Eleres, crucis †, *Antiochi* Δ. *Machabæi tetragrãmatis, Constantini crucis. Rectè igitur Rabi Moyses ille Aegyptius lib.1. perplexorum, cap 72. mendaces & stultos esse illos pronunciat, qui soli figuræ, soli scripturæ, solis lineamentis, solis denique vocibus, aêre fracto natis, tantam miraculorum vim & potestatem tribuant.* o Clauũ, quod aiunt, clauo extrudis.] *Idem in Apologia, pro eo quod inter salutandum verbo lapsus fuerat: vereor ne si ad intentatum crimen etiam adulationis accusationem adiunxero, clauum (quod aiunt) clauo pellere videar, maiore minorem. Vide Erasmum nostrum in Chiliadibus.*

p Aesculapius.] *Socrates moriens Phædonem admonuit, vt voto se liberans Aesculapio gallum persolueret, perinde quasi sumpto pharmaco, iam sanitatis beneficium sentiret cùm exiret è corpore, vnde omnes animi morbi scatent ac prillulant. Putabatur enim hic deus salutem hominibus conferre.* q Circa plenum forum.] *Quòd maxima olim populi, circa horam (vt antiqui illi numerabant) sextam: id est, meridiem, in foro esset frequentia; hoc à Græcis hominibus tempus ἀμφὶ πλήθουσαν ἀγορὰν vocabatur.* r Lunam è cœlo detrax.] *Incantatrices Lunæ cursum etiam remorari credebantur, vt Virgilius:*

Carmina vel cœlo possunt deducere Lunam.

s Hippocrates æreus.] *Hippocrates maximus Medicinæ parens non solùm innumerabiles inopes ægritudinibus oppressos homines iuuare quotidie nitebatur, in quorum numero sunt, qui in epidemiorum libris nominantur; sed etiam totam Græciam à pestilenti lue, ex Aethiopai vi vẽtorum allata, Thucydidis tempore, magna cum gloria liberauit, quamobrem etiam aureis statuis arisq; tanquam deus à seruatis illis populis donatus est. Galenus in lib. de Theriaca ad Pisonem. Aelianus lib.4. cap. 20. Eusebius libro decimo, capite secundo.* t Mulierem aduenientem video terribilem.] *Hecates descriptio; de qua in Mortuorum dialogis, & in Necyomantia, in Græco περιείκετο pro περιετίθετο* u Et incantans eum.] *Demonem.* x Adiens Memnonem.] *Neque dubium est, quin è toto ferè terrarum orbe omnes ad hunc Memnonem videndum audiendumq; concurrerint huiusmodi rerum studiosi. Namque*

Ut Aelius Spartianus testatur, Seuerus Imperator è Parthica expeditione reuertens, quum Syriam & Aegyptum, aliasque quasdam regiones lustrasset, gratam sibi eiusmodi peregrinationem propter religionem Dei Serapidis, animaliumq; ac locorum (vt eius verbis vtar) nouitatem fuisse semper postea ostendit: quando & Memphin, & Memnonem, & Pyramides, & Labyrinthum inspexit. De Memnone etiam aliquid in Toxaride annotauimus. y Omni gena superstitione impleuerint.] *Operæpretium est considerare quàm illuseris hisce oraculis humano generi diabolus adiutus nonnunquam naturæ secretis. Mirantur autem Cicero & Plutarchus suo tempore obticuisse oracula, nimirum quia veritatis præses, mendacij patrem oppugnaturus iamiam imminebat Ieo de tribu Iuda Christus saluator noster. Lucianus rursum in Deorum concilio huiusmodi deorum Gentilium vanitatem atque superstitionem deridet. Itidem in Ioue confutato: vbi quædam annotauimus aduersus oracula & prædictiones.*

z Non solùm in rabiem verti.] *De rabie canis Dioscoridex libro sexto, capite trigesimo sexto. Galenus de Chirurg. ad Piso. & libro secundo prædictionum Hippocrat. & in tertium Hippocr. Epid. librum. Virus autem ex canis rabiosi morsu conceptum, ac per corporis molem diffusum, per aliquot menses, aut annos quoque velut quædam pharmaca δηλητήρια, diu delitescit, donec viscerum & cordis naturam sensim infecerit, tum subitò rabies illa canina in hydrophobis emergit, Galen. libro tertio de Morbis vulgaribus, commentario 3. Solet autem ex eo vulnere, vbi parum occursum est, aquæ timor nasci, ὑδροφοβίαν Græci appellant. Miserrimum genus morbi, in quo simul ager & siti & aquæ metu cruciatur. Quo oppressis in angusto spes est, inquit Cornelius Celsus libro quinto de Medicina, capite decimoseptimo, Dioscorides libro quinto, capite secundo. Ab eodem Dioscoride libro septimo, capite secundo, Affectio illa quæ morsu canis rabidi infligitur, dicitur ὑδροφοβικὸν πάθος ab aquæ metu ὑδροφοβικοί, qui morsi sunt à cane rabido, dicuntur propterea quòd aquam horreant, παρὰ τὸ φοβοῖσθαι τὸ ὕδωρ. Hoc morbi genus intelligit Ouidius de Remed. amoris, quum ait:*

Tollere nodosam nescit medicina podagram,
Nec formidatis auxiliatur aquis. *Quæ autem homini accidit ex huiusmodi contage lues, mania est, vt eruditissimi hac ætate viri disputant: nam & Festo rabies propriè morbus caninus est. Vniuscuiusque autem canis morsus tam perniciosus est, vt ferant eum qui semel fuerit à cane læsus, pestilenti contagione gallinarum incubitus, pecorum fœtus, & abortus interuentu suo vitiare, eiusque introitu alterius vulnera aggrauari.*

ΠΡΟΣΑΔΔΙΑ, ΗΔΙΟ νυσ ALLOCVTIO, SEV Bacchus.

Vincentio Obsopœo interprete.

ARGVMENTVM.

PRæfatio quædam est, quales & nostri homines in enarrandis authoribus, aut alijs rebus tractandis, ipsis operibus præmittere solent. Et extant sanè etiam Cic. quædam ad idem exemplum compositæ. Monet autem Lucianus auditores suos, ne solùm compositionis nouitatem in scriptis suis spectent, néve ideo pro paruis aut contemnendis illa habeant; quia comica ac satyrica quædam sub dialogi grauitate tractet: sed magis ipsam rem spectent: ne idem illis, quod Indis olim, accidat, dum Bacchi exercitum vt muliebrem, & à re militari alienum contemnunt. Deinde autem & veniam precatur ætati, si paulò verbosior & loquacior nonnullis fortè videatur, factum suum etiam hic collatione quadam Indorum cohonestans. Omnino autem multum gratiæ habent huiusmodi præfationes, siue cui allocutiones eas vocare magis libet,
vbi collationibus atque similibus suis
ipsa hypothesis aptè
respondet.

Oπε

Τι ὁ Διόνυσος ἐπ' Ἰνδοὺς στρατιὰν ἤλασι (κωλύει γὰρ ὀλίγον, οἶμαι, καὶ μῦθον ὑμῖν διηγήσασθαι Βακχικὸν) φασὶν οὕτω καταφρονῆσαι αὐτοῦ τὰ πρῶτα τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἐκεῖ, ὥστε καταγελῶν ἐπιόντος, μᾶλλον δὲ ἐλεεῖν τὸν τόλμαν, ὡς αὐτίκα μάλα συμπατηθησομένου ὑπὸ τῶν ἐλεφάντων, εἰ ἀντιτάξαιτο. ἤκουον γὰρ, οἶμαι, τῶν σκοπῶν ἀλόγως ὑπὸ τῆς στρατιᾶς αὐτοῦ ἀγγελλόντων. ὡς ἡμῖν φάλαγξ αὐτῶν, καὶ οἱ λόχοι, γυναῖκες ἐκφόρουσι καὶ μεμανῆαι, κιθῶν ἐστεμμέναι, νεβρίδας ἐνημμέναι δόρατά τινα μικρὰ ἔχουσαι, ἀσίδηρα, κιθοποίητα, καὶ ταῦτα, καί τινα πλάγια κῶφα, βομβοῦντα, εἴ τις μόνον προσάψαιτο (ἀσπίσι γὰρ ἔκαλον καὶ τὰ τύμπανα) ὀλίγοι δέ τινες ἀγροίκοις νικᾶν

Vno tempore Bacchus aduersus Indos ductare exercitum instituit (nihil enim prohibet, vt mea fert opinio, fabulam vobis Bacchicam percensere) ferunt vsque adeò eum initiò ad Indiæ incolis fuisse contemptui habitum, vt accedentem etiam subsannarent. Magis autē temerariam illius audaciam miseratione prosequendam esse opinabantur, tanquam aduium ab elephantis proculcandum, si acie instructa illis occurrisset. Siquidem inaudiuerant, vt ego existimo, ab exploratoribus, absurda & monstrosa de illius exercitu renunciantibus, quemadmodum eius phalanx & cohortes ex mulieribus insanis & furentibus collectæ forent, thyrso redimitis, pelles ceruinas indutis, & hastas quasdam paruas gerentibus nulla acie ferri acumminatos, & illas ex thyrso confectas: tum scuta quædam leuia, & resonantia si quis saltem vel leuiter attigisset. Quippe clypeis assimilabant & tympana. esse præterea in exercitu iuuenes

νίσκους ἐνᾶναὶ, γυμνοὺς, κόρδακα ὀρχουμένους, οὐραὰς ἔχοντας κεράστας, οἷα τοῖς ἄρτι γεννηθᾶσιν ἐρίφοις ὑποφύεται. καὶ τὸν μὲν σρατηλάτην αὐτῶν ἐφ' ἅρματος ὀχεῖσθαι, παρδάλεων ὑπεζευγμένων, ἀγένειον ἀκριβῶς, οὐδ' ἐπ' ὀλίγον χνοῶντα τὴν παρειὰν, κεκρασφόρον, βοτρύοις ἐσεφανωμένον, μίτρᾳ τὴν κόμην ἀναδεδεμένον ἐν πορφυρέᾳ, καὶ χρυσῇ ἐμβάδι. ὑποσρατιγεῖν δὲ δύο, ἕνα μὲν τινα βραχὺν πρεσβύτην, ὑπόπαχυν, πεγάσορα, ῥινόσιμον, ὦτα μεγάλα ὄρθια ἔχοντα, ὑπόπρομον νάρθηκι ἐπιπεπλόκρον, ἐπ' ὄνου τὰ πεπτὰ ἱππεύοντα ἐν κροκοτῷ, καὶ τοῦτον πάνυ πιθανόν τινα σωταγματάρχην ἀπὸ τοῦ ἵππου δὲ, τρέσιον ἄνθρωπον, φάγῳ τὰ νέρθεν ἐοικότα, κομήτην τὰ σκέλη, κέρατα

nes quospiam agrestes & nudos, qui saltarent cordaca, caudas habentes & cornua, qualia ferè hœdis recenter natis solent succrescere. Ipsum autem ducem illorum in curru vehi iunctis pardalibus, imberbem admodum, ac ne tantillum quidem per genas herbescente barbitio pubescentem, cornigerum, racemis coronatum, mitra purpurea comam inuolutum, ac aureos cothurnos indutum. Cæterùm secundas ductandi exercitus partes obire duos alios, [a] vnum quidem breuis staturæ senunculum, corpore perobeso & ventricoso, simijs naribus deformem auribus magnis & arrectis, tremulum, scipioni innitentem, pandum asellum vt plurimùm equitantem, amictum crocoto, & hunc vehementer fidum illius in ordinanda acie socium. Alterum verò [b] hominem monstrosum, inferioribus corporis partibus hircum referentem, crura crinitum, & cornigerum,

ματα ἔχοντα, βαθυπώγωνα, ὀργίλον καὶ θυμικὸν, θατέρᾳ μὲν σύριγγα φέροντα. τῇ δεξιᾷ δὲ ῥάβδον καμπύλην ἐπιρρίψαντα καὶ περισκιρτῶντα ὅλον τὸ στρατόπεδον καὶ τὰ γύναια δὲ φυβεῖσθαι αὐτὸν, καὶ σείειν λυσιμωμένας τὰς κόμας, ὁπότε βοῶν τύχοι, καὶ βοᾷν τοῦ, τοῦτο δ' ἐκάλουν καλεῖσθαι αὐτῶν τὸν δεσπότην. τὰ δ' οὖν ποίμνια διαγράσθαι ἤδη ὑπὸ τῶν γυναικῶν, καὶ διασπᾶσθαι ἔτι ζῶντα τὰ πρίμματα, ὠμοφάγος γάρ τινας αὐτὰς εἶναι. ταῦτα οἱ Ἰνδοὶ καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτῶν ἀκούοντες ἐγέλων, ὡς τὸ ἀκὸς, καὶ οὐδ' ἀντεξάγειν καὶ παρατάττεσθαι ἠξίουν, ἀλλ' ἅπερ ἄρα τὰς γυναῖκας ἐπαφήσειν αὐτοῖς ἀπιστοῦν ἐγένοντο, φάσι δὲ καὶ νικᾶν ἀσχολὸν ἐδόκει, καὶ φονεύειν γύναια μεμιγνότα, καὶ

nigerum, profunda insuper barba insignem: iracundum, & animo ad furorem propenso prædituum, altera manu ferentem fistulam, dextra verò incurvum baculum, semet attollentem, ac tota castra circumsaltantem, quem mulierculæ exterrere solent, comasque vento diffusas concutere quoties accesserit, neque non vociferari Euohe: quo nomine, vt mihi coniecturam facienti visum est, dominum suum compellant. Itaque greges à mulieribus iam discerptos esse, & oues adhuc viuentes dilaniatas: quippe illas crudiuoras esse planè videbant. Hæc cùm Indi & rex illorum speculatoribus annuncianti-bus cognouissent, sublatis, vt par erat, cachinnis ridebant: iamque nequaquam contra exercitum educere, aut instructis ordinibus obuiam procedere illis deliberatum erat, sed reputabant si comminùs mulierculæ in eos impressionem ac impetum essent facturæ, illis & sincere turpe esse, & mulieres insanientes neci dare

καὶ θηλύμιτριν ἄρχοντα, καὶ μεθύον σμικρὸν γηρόντιον, καὶ ἡμιστρατιώτην ἄλλον, καὶ γυμνήτας ὀρχηστὰς, πάντας γελοίους. ἐπὲι δὲ ἤγγιστο πυροποιῶν ὁ θεὸς ἤδη τὴν χώραν καὶ πόλεις ἀνταίνοντας καταφλέγων, καὶ ἀνάπτων τὰς ὕλας, καὶ ἐν βραχεῖ πᾶσαν τὴν Ἰνδικὴν πυρὸς ἐμπιπλησιν· ὅπλον γάρ τοι Διονυσιακὸν τὸ πῦρ, πατρῷον αὐτῷ καὶ τοῦ κεραυνοῦ· ἐν ταῦτα ἤδη σπουδῇ ἀνελάμβανον τὰ ὅπλα, καὶ τοὺς ἐλέφαντας ἐπεσάξαντας καὶ ἐχαλινώσαντες, καὶ τοὺς πύργους ἀναθέμενοι, ἐπ' αὐτοὺς ἀντεπεξήεσαν, καταφρονοῦντες μὴ καὶ τότε, ὀργιζόμενοι δὲ ὄμφ, καὶ σωφίσματα σπουδοντες αὐτῷ πρατοπέδῳ τὸν ἀγχίθεον ἐκεῖνον πρατηλάτην. ἐπὲι δὲ πλησίον ἐγένοντο, καὶ ἄδηλον ἀπέλαυν, οἱ μὴ Ἰνδοὶ, πεπτάξαντες τοὺς ἐλέφαντας, ἐπῆγον τὸν φάλαγγα, ὁ Διόνυσ-

vnà cum duce effeminato, ac sene modico & vinoso, adiuncto etiam alio semuiro milite, nudisq; saltatoribus per omnia ridiculis, facinus esse parum memorabile. Postea verò quàm Bacchus regionem incendijs deuastare, & viris deuictis ciuitates igne absumere, ac syluas incendere annunciatus est, iamq; in breui temporis spacio tota Indorum regio flammis conflagraret (etenim ignis Baccho iam vsque à fulmine paterna sunt arma) ibi iam citra moram armis induti, coactis elephantibus & infrenatis & turribus desuper positis aduersus illos mouerunt aciem, etiamdum hostilem exercitum extremè contemnentes, & iracundo animo ferocientes, neque non elephantis comminuere atque proterere properantes ipsis cum castris imberbem illum imperatorem. Postquam verò propinquiores facti sunt & vtraque acies vtrique esset spectaculo: Indi locatis ante exercitum elephantis phalangem adegerunt. Cæterùm

Bacchus

ὁ Διόνυσος δὲ, τὸ μέσον μὲν αὐτὸς εἶχε, τοῦ κέρως δὲ αὐτῷ τοῦ δεξιοῦ ἦν ὁ Σειληνὸς, τοῦ δὲ εὐωνύμου δὲ ὁ Πὰν ἡγεμῶν τοξοτοὶ δὲ καὶ ταξιάρχοι, Σατύροι ἐγκαθεστήκασαν. καὶ τὸ μὲν σώθημα τῶν ἅπασι τὸ τοῦ οἴνου εὐθὺς δὲ τὰ τύμπανα ἐπατάγει τὸ, καὶ τὰ κύμβαλα τὸ κωμικὸν ἐσήμαινε, καὶ τῶν Σατύρων τις λαβὼν τὸ κέρας, ἐπήνει τὸ ὄχθιον. καὶ ὁ τοῦ Σειληνοῦ ὄνος ἐνυάλιόν τι ὀγκήσατο. καὶ αἱ Μαινάδες σὺν ὀλολυγῇ ἐνεπήδησαν αὐτοῖς, δράκοντας ὑπεζωσμένα, κἀκ τῶν θύρσων ἄκρων ἀφανυμένα τὸν σίδηρον. οἱ ἰνδοὶ δὲ καὶ ἐλέφαντες αὐτῶν, αὐτίκα ἐκκλίναντες, εἰς ὀδὺν κόσμῳ ἔφευγον, ὅδ' ἐντὸς βέλους γίνεσθαι ὑπομένοντες καὶ τέλος, κατὰ κράτος ἐπεκράτησαν καὶ ἀχμάλωτοι ἀπήγοντο ὑπὸ τῶν τέως κατεγελωμένων ἔργῳ μαθόντες, ὡς οὐκ ἐκεῖνοι ἀπὸ τῆς πρώτης ἀκοῆς καταφρονεῖν ξένων

Bacchus ipse in medio strenui imperatoris fungebatur officio, cuius dextrum cornu Silenus, sinistrum Pan regebat. Porrò autē Satyri manipulares constituti ordinibus instruendis erant intenti. Signum omnibus eras Euche. Statim verò percussa tympana instrepuerunt, ipsaq; cymbala clasicū cecinerunt. Ac è Satyris quispiam correpto cornu carmē quod Orthium dicitur, occinebat. Tum Silemi asellus hianti atq; diducto rictu maritum quiddam atq; terribile derudiji. Ipsæ verò [c] Mænades cum vlulatu facto in eos impetu incursārūt, succinctæ draconibus, atque ex summis thyrsis ferrū denudantes. Indi autē & elephantes illorum illicò declinantes, nullo seruato ordine in fugā se dederunt, [d] neq; intra teli iactū consistere sustinuerunt. Ad postremum aūt omnes in vi capti atq; subacti sunt. & captiui abducti ab ijs, quos paulò antè contemptim subsannauerant, re ipsa experti quā non oportuerit prima statim fama adductos pere-

νων στρατοπέδων. ἀλλὰ τί πρὸς τὸν Διόνυσον οὗτος ὁ Διόνυσος; ἔφοι τις ἄν, ὅτι μοι δοκοῦσι (καὶ πρὸς τὸν Χαρίτων, μή μοι κορυβαντιᾶν ἢ τελίως μεθύειν ὑπολάβητε, ἃ τἀμὰ ἀκούω τοῖς θεοῖς) ὅμοιόν τι πάσχειν οἱ ποιηταὶ πρὸς τοὺς κανοὺς τῶν λόγων τοῖς ἐνδοῖς ἐκείνοις, οἷον καὶ πρὸς τοὺς ἐμοὺς. οἰόμενοι γὰρ Σατυρικά, καὶ γελοῖά τινα, καὶ κομιδῇ κωμικὰ παρ' ἡμῶν ἀκούσεσθαι, τοιαῦτα, πιστεύουσιν οὐκ οἶδ' ὅτι δόξαν αὐτοῖς ὑπὲρ ἐμοῦ. οἱ μὲν γὰρ τῶν ἀρχαίων ἀφιχνοῦνται, ὡς οὐδὲν ἄλλο παρέχειν τὰ ὦτα κόμμοις σωακεῖοις, καὶ σκιρτήμασι Σατυρικοῖς, καταβάντας ἀπὸ τῶν ἐλεφάντων. οἱ δέ, ὡς ἐπί τοιούτό τι ἥκοντες, ἀντὶ τοῦ κιττοῦ σίδηρον ἐρόντες, οὐδ' ὅτοι ἐπαινεῖν τολμῶσι, τῷ παραδόξῳ τῆς πράγματος τεθορυβημένοι. ἀλλὰ θαρρῶν ἐπαγγέλλομαι αὐτοῖς, ὅτι εἰ καὶ νῦν, ὡς πρότερον ποτε, τὴν τελετὴν ἐθελήσουσιν ἐπιδεῖν πολλάκις

grinum exercitum contemnere. Sed quid ad Bacchum ille Bacchus, dixerit aliquis? Quia permulti mihi videntur (ac per Gratias vos oro, ne me insanire aut prorsus temulentum esse suspicemini, si mea cum Dijs immortalibus contulero) idem erga orationum nouitates cum Indis perpeti, quemadmodum & erga meas. Existimantes enim Satyrica & ridicula quædam, nimiumque comica apud nos audiri, talibus fidem habuêre, atque haud scio quam illi de me opinionem induerunt. Alij ne exordium quidem assequuntur, quasi nihil necesse sit præbere vinosis & lasciuis mulierculis, & saltationibus Satyricis ab elephantis descendentes. Alij verò, tanquam alicuius rei gratia venissent, thyrsi loco inuento ferro, neque sic laudare audent, inaudita rei nouitate perterriti. At ego fidenti animo illis annuncio, quòd si in præsentia quoque, vt anteà facere consueuerunt, festiuitatem spectare sæpè voluerint,

καὶ ἀναμνησθῶσιν οἱ παλαιοὶ συμπόται λάμων λοιπῶν τ τότε λαμπῶν, καὶ μὴ καταφρονήσωσι τῶν Σατύρων καὶ Σειλιλῶν, πιῶσι δὲ ἐς λόρον ζοῦ κρατῆρος ζούτου, ἐκβακχεύσειν καὶ αὐζοὺς, καὶ πολλάκις μεθ' ὑμῶν ἐρεῖν τὸ εὖ οἶ. οὗτοι μὲν οὖν (ἐλεύθερον γὰρ ἀκοὴ) ποιοῦντων ὅ, τι καὶ φίλον. ἐγὼ δὲ, ἐπειδὴ πέρ ἔτι ἐν Ινδοῖς ἔσομαι, ἐν θέλω καὶ ἄλλο ὑμῖν διηγήσασθαί τι τῶν ἐκεῖθεν, οὐ ἀπεσδιόνυσον οὐδὲ αὐτὸ, οὐδὲ ὧν ποιοῦμεν ἀλλότριον, ἐν Ινδοῖς ζοῖς Μαχλαίοις, οἳ τὰ λαὰ τοῦ Ινδοῦ ποταμοῦ, ἐὰν κατὰ ῥοῦν αὐζοῦ βλέπῃς, ἐπινεμόμενοι, μέχρι πρὸς τὸν Ὠκεανὸν καθήκουσι. παρὰ ζούτοις ἄλσος ἔσζιν ἐν περιφράκτῳ. ὁ πάνυ μεγάλῳ χωρίῳ, σκιερῷ δὲ, λιμνὸς γὰρ πολὺς καὶ ἄμπελοι, σύσκιον αὐτὰ ἀκριβῶς ποιοῦσιν, ἐνταῦθα πηγαί εἰσι πᾶσι,

ac veteres compotores recordati fuerint conuiuiorũ Bacchanalium tunc temporis celebratorum, neque Satyros aut Silenos contempserint, sed æquo largiùs ad satietatem vsque ex crater re illo hauserint: & illos Bacchico numine afflatos indecorè insanituros, neque non persæpè nobiscum Euohe dicturos. Itaque illi (liberum enim est audire) quicquid animo suo gratum fuerit, faciant. at ego posteaquam adhuc in India peregrè versantur, statui & aliud quiddam earum rerum quæ illic agunturquod non valdè à Baccho abhorrebit, neque à præsenti instituto alienum erit percensere. Inter Indos, quos Machlæos vocant, qui læuum Indi fluminis litus, si ad fluxum illius respexeris, incolunt atque depascunt vsque ad Oceanum porrecti. apud hos lucus est in loco sepibus obturato & angusto, circumtecto tamen quippe thyrsorũ & vitium vbertas ibi prouenientium, locum opacitate sua pulcherrimè inumbrat. Eo ipso in luco

tres

τρεῖς, καθαρίσου καὶ διειδεστάτου ὕδατος, ἓν μὲν Σατύρου, ἓν δὲ Πανὸς, ἓν δὲ Σειληνοῦ. καὶ εἰσέρχονται εἰς αὐτὸ οἱ ἰνδοὶ ἅπαντες τοῦ ἔτους, ἑορτάζουσι τῷ θεῷ, καὶ πίνουσι τῶν πηγῶν οὐχ ἁπασῶν ἅπαντες, ἀλλὰ κατὰ ἡλικίαν· τὰ μὲν μειρακιακὰ τῆς τῶν Σατύρων, οἱ ἄνδρες δὲ τῆς Πανικῆς, τῆς δὲ τοῦ Σειληνοῦ οἱ κατ' ἐμέ. ἃ μὴ οὖν πάσχουσιν οἱ παῖδες ἐπειδὰν πίωσιν, ἢ οἷα οἱ ἄνδρες τολμῶσι, κατεχόμενοι τοῦ Πανὸς, μακρὸν ἂν εἴη λέγειν. ἃ δὲ οἱ γέροντες ποιοῦσιν, ὅταν μεθυσθῶσι τοῦ ὕδατος, οὐκ ἀλλότριον οἶμαι. ἐπειδὰν πίῃ ὁ γέρων, καὶ κατάσχῃ αὐτὸν ὁ Σειληνὸς, αὐτίκα ἐπιπολὺ ἄφωνός ἐστι, καὶ καρυβαντιῶν καὶ βεβακχευμένῳ ἔοικεν. εἶτα ἄφνω φωνή τε λαμπρὰ καὶ φθεγμαζόμενον καὶ πνεῦμα λιγυρὸν ἐγγίνεται αὐτῷ καὶ κατίσχει ἐξ ἀφωνοτάτου εἰς· ἐκ δ'

tres fontes aquæ sunt elegantissimæ & limpidissimæ: quorum vnus Satyris, secundus Pani, tertius Sileno sacer est. Ingrediuntur verò in lacum Indi quotannis semel, diei solennitate deum celebrantes, bibúntque de fontibus, non tamen indiscriminatim omnes de omnibus, sed iuxta ætatem. Nam iuuenes ex eo qui Satyris sacer est, viri ex Panico, porrò ex Sileni fonte ij, qui in mea ætate constituti sunt. Itaque quæ pueris de fonte bibentibus accidũt, aut qualia designent viri iam numine Panos afflati, perlongum esset enumerare. Cæterùm qualia senes faciunt, vbi iam aqua pota inebriati fuerint, non alienum esse opinor narrare. Senex simul atque haustam de fonte aquam biberit, ac eundem Silenus ipse inuaserit, illicò ad prodigium vsque obmutescit hominem, cui graue sit caput, aut ebrium, per omnia referens. Post id ex improuiso voce clara, & loquela graui, tum spiritu dulci rumpit silentium, ac subitò è mutissimo fit loquacissimus.

Sed

ἔδη ἂν ἐπισυμίσας, παύσας αὐτὸν μὴ ἀχὶ συνεχῆ λαλεῖν, καὶ ῥήσας μακρὰς σωίρειν. σωιτὰ μεν τοι πάντα, καὶ κόσμια, καὶ κατὰ τὸν Ομήρου ἐκεῖνον ῥήτορα, νιφάδεσσι γὰρ εἰκότα χειμερίῃσι δι ἔρχοντο. ἔδη ἀρχρήσαι τοι κύκνοις κατὰ τὴν ἡλικίαν ἀκάσσαι αὐτοὺς, ἀλλὰ τεττιγῶδες τι κύκνον καὶ ἐπίπροσθον σωάπουσιν, ἄχρι βαθέας ἐσπέρας ξυντείνοντες ἤδη ἀφεθείσης αὐτοῖς τῆς μέθης, σιοπῶσι, καὶ πρὸς τὸ ἀρχαῖον ἀναπτέρυσι. τὸ μεν τοι παραλοξότατον ἔτι λοιπὸν εἶπον. εἰ γὰρ ἀτελὴς ὁ γέρων μεταξὺ καταλίπῃ ὃν διεξίοι τὸν λόγον, διὰ τὸ ἡλίου κατὰ δύσιν ἐπὶ πέρας αὐτὸν ἐπιξενθέν, εἰς νέωτα σιῶν, αὖθις ἐκεῖνα σωάπτει, ἃ πέρυσι λέγοντα ἡ μέθη αὐτὸν κατέλιπε. ταῦτά μοι κατὰ τὸν Μῶμον ἐς ἐμαυτὸν ἀπεσκώφθω, καὶ μὰ τὸν

Sed nec obturato ore illum compescueris quò minùs continuis verbis diffluat, longasq; orationes contexat. Et profectò quæcunq; dixerit, prudenter & ornatè dicta sunt, ac iuxta Homericum illum rhetorem hybernis niuibus consimilia disserit. Neq; verò sufficienter eos cygnis secundùm ætatem conferre possis, sed vocum densitate cicadas imitantur ac referunt ac rotundum quiddam componunt in profundum vsque vesperam. Inde iam discussa ab illis ebrietate conticescũt, & ad antiquũ morẽ redeunt. Cæterùm quòd inter hæc maximè omniũ admirãdum est, nondum exposui. Quòd si senex imperfectam, quam inchoauit orationem reliquerit, neque Solis occasu interueniente, & temporis angustia exclusus, eandem ad finem deduxerit, degustata iterum in annum subsequentem aqua, deinceps cætera percurrens orationi inchoatæ adiungit, quæ superiori anno dicentem non in tempore, destituerat ebrietas. Istis ego me ipse scommatibus Momi instar ludere volui. Et

pre

τὸν Δία, οὐκ ἄν ἔτι ἐπαγαλ-
λοίμι τὸ ἐπιμύθιον· ὁρᾷτε γὰρ
ἤδη καθότι τῷ μύθῳ ἔοικα.
ὥστε εἰ μέν τι παραπαίομεν,
ἡ μέθη αἰτία· εἰ δὲ πιστὰ δόξει τὰ πεπραγμένα, ὁ Σειληνὸς ἄρα ἡμῖν ἵλεως.

per Iouem, nequaquam amplius affabulationem adducam. Iam enim hauddubiè videtis me fabulæ esse persimilem. Quare, si quibus in rebus delinquètes hallucinati sumus, in causa fuit ebrietas. Sin prudenter & cordatè dicta sunt quæ produximus, constat Silenum nobis fuisse placatum, & propitium.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM.

SCribit Bacchum, bello aduersus Indos susceptò; exercitu iam in Indiam adducto, ab illis initiò contemptum ac derisum esse, quia totus ille exercitus partim ex mulieribus bachantibus, partim ex iuuenibus rusticis nudis, cordaque saltantibus, hedera coronatis, furiosis atque insanis constare videretur, sed ad extremum illos vim & potentiam Bacchi suo magno malo sensisse.

a VNVM quidem.] *Sileni descriptio, de quo Diodorus Siculus in quinto tradens, Bacchi studiorum formatorem fuisse asseris. Erasmus etiam in Alcibiadis Sileno.* b Hominem monstrosum.] *Pan Bacchi socius, & particeps rerum gestarum, in expeditione Indica dicitur fuisse miles & dux belli: fuit studio & amore rerum militarium incensus. de quo suprà in Panos & Mercurij dialogo habuimus, & in Pseudomante: tum in Deorum concilio, vbi de vtroque, nempe Sileno & Pane nos attigisse recordamur.* c Menades.] *Mulieres bacchantes. à Græco verbo μαίνομαι: id est, insanio. Hæ passim capillis instar furentium celebrabant Bacchanalia.* d Neque intrà teli

teli iactum.] *Quem obnoxium periculo videri volumus, hunc ὀφεῖς τοῦ βέλους dicimus in Virgil. 11. Aeneid.*

Iamque intra iactum teli progressus vterque.

Contrà ij dicuntur ἔξω βελῶν esse, qui longiùs absunt, quàm vt iaculo contingi possint, & qui in tuto, citraque periculum sunt. Quod annotauimus, in Votis, in Nigrino, & in Dialogis Cyclopis & Neptuni, Veneris & Cupidinis.

ΨΕΥΔΟΛΟΓΙΣΤΗΣ, ἢ περὶ τῆς Ἀποφράδος. *PSEVDOLOGISTA, siue de Apophrade, hoc est, diu atro.*

Iacobo Micyllo interprete.

ARGVMENTVM.

INuectiua est in eum à quo derisus fuerat, quòd Apophradis verbo vsus esset, ipsumque diei atro comparâsset. Continetur autem tota oratio duabus partibus, quarum priore ostendit, nomen Apophradis Græcum, & vsitatum Græcis esse, & se rectè eo vsum quoque esse: idque exemplis aliorum, qui similibus nominibus etiam alios nefarios ac detestabiles probrosè appellârunt. In altera autem vitam & mores, & item sermonem ac dicendi genus illius insectatur, ostendens illum meritò ac dignè ista voce cognominari, vtpotè atrum ac detestabilem, & ab alijs quoque similibus anteà appellationibus eodem modo passim notatum: afficta etiam prosopopœia linguæ expostulantis cum illo super abusu & fœdo ministerio cui adhibeatur. Exordium longius paulò est ad attentionem ac docilitatem pertinens, captata interim & beneuolentia instituto suo, ab exemplo Archilochi, qui se eodem modo vltus fuerit post exordium prosopopœia Elenchi ex Menandri prologis inducitur, qui argumentum rei & occasionem scripti huius exponit. Titulus alter à materia, de

qua

qua tractatur, alter ab ipsius qui accusatur effectu, siuè opere sumptus est, quò falsò de voce Apophradis iudicârat, eamque quasi peregrinam ac barbaram deriserat. Est enim λογιστὴς examinator, ἐξετασὴς & κριτὴς seu δοκιμαστὴς, vt Hesychius indicat.

SCHOLIA.

Βρωμολόγος à βρωμᾶος fortasse, quod rudere significat, & λέγειν. τροπομαθλήτας μαθλητὴς, voce etiam Aristophanes vtitur pro fistili & nequam: vnde hic τροπομαθλήτα finxit. ῥησιμαστρεῖν pro perorare videtur ab affectatoribus poni. αὐτοκαστρεῖν, fortassis pro αὐτοφορεῖν. Vnde αὐτοφορία festum Proserpinæ. σφενδονίζειν, obscurum anà σφενδόνη, cùm oculorum partem, quæ pupillam cingit, significat, accipiendum pro innuere, vt faciunt puellæ petu oculis: an ab eadem voce cùm fibulam & ornamentum muliebre significat. χειροδλημῶς ὀς est manibus contrectare papillas mulierum. id quod βλημαζειν quoque per se significat. Logius Mercurius cognomine dicitur, quasi eloquentiæ præses. De Ialemo Erasmus in Prouerbiis. De Philanide suprà in Amoribus quoque mentio facta est. λεσβιάζειν & φοινικίζειν, obscœnarum rerum verba sunt, à moribus Lesbiarum & Phœnicis sumpta. Tricaranum, arx siue castellum fuit Argiuorum, vt Suidas, Pollux, Phliasius. ἑτερον τῶν φυκτῶν, Alterii amicorum: sed ἑτερον neutrum est, cùm φυκτὸς masculino genere ponatur, ἄτερος nominatiuo casu dicitur pro ὁ ἕτερος, non pro τὸ ἕτερον. τελῶν μηνοῖν, Triuin mensium tempestas, volo, effundo. In quibus dum affectat Atticus videri, & numeros confundit, & verbis obsoletis vtitur. Bis Coracis. Alludit ad significationem κόραξος, id est, corui. Fuêre autem Tisias & Corax primi inuentores artis Rhetorices, vt & Cicero meminit. Euripides dicere solitus.

Versiculi Euripidis sunt in Bacchis, ἀχαλίνων
φρενῶν αὐόμενοι ἀφροσύνας
τὸ τέλος δυσυχία,
&c.

Αλλ' ὅτι μὴ ἠγνόεις τὔνομα τοῦ ἀφφράδα, παντί που δῆλον. πῶς γὰρ ἂν ἔτι τῷ βάρβαρον εἶναί με τοῦ φωνοῦ, εἰ ἀῴδω ἀπόντα ὑπὲρ σοῦ, ὡς ἀποφράδι ὅμοιος εἴης. τὸ γὰρ τόπον σοῦ νῦν Δία μέμνημα, ἐκάστης τῆς ζοιαύτης ἡμέρας, εἰ μὴ καὶ παντάπασιν ἀνήκοος ἦθα τοῦ ὀνόματος. ἐγὼ δὲ τοῦ μὴ ἀφφράδα, ὅ, τι κὴ βούλοιτο εἶν, διδάξω σε μικρὸν ὕστερον τὸ ὃ τοῦ Αρχιλόχου ἐκεῖνο ἤδη ζοιέχω, ὅτι τέττιγα τοῦ πυρὸς σωσάλυφας· ἔπειρ τινὰ ποιητοῦ ἰάμβων ἀκούεις Αρχίλοχον, Πάριον τὸ γένος, ἄνδρα κομιδῆ ἐλεύθερον, καὶ παῤῥησίας σωνόντα, μηδὲν ὀκνοῦντα ὀνῴδίζειν, εἰ καὶ ὅτι μάλιστα λυπήσειν ἔμελλε τοὺς πειρατὰς ἰαμβοφόους τῇ σχολῇ τοῦ ἰάμβων αὐτοῦ. ἐκεῖνος τοίνυν πρός τινος τῶν ζοιούτων ἀκούσας κακῶς, τέττιγα ἔφη τὸν ἄνδρα ἐλκφφαζοῦν, πυρὸς, ἀκάζων ἑαυτὸν ζῶ τέπι-

AT quòd ignorabas nomen [a] Apophradis (hoc est, diei atri) cuiuis facilè patet. Quomodo enim accusares me ceu barbarum lingua ob hoc quòd de te dixi, Apophradi similem esse te (nam mores tuos memini me cum tali die conferre) nisi prorsus ne audisses quidem nomen hoc? Ego verò ipsam quidem Apophradem, quid sibi velit, quidq; significet, paulò pòst docebo te. In præsentia autem Archilochi illud tibi dico, quòd videlicet cicadam [b] ala comprehenderis. si modò de poëta quodam iambico Archilocho audisti aliquando, qui genere quidem Parius fuerit, cæterùm homo supramodum liber & dicax, neque conuiciari vnquam veritus, etiam si quammaximè molestus futurus esset ijs qui in Iamborũ ipsius ocium im-

currerent. Ille igitur cùm malè à quopiã istorũ audijsset cicadam ait comprehendisse hominem alis: comparans seipsum

τρέπομαι ὁ Αρχίλοχος, φύσει μὴ λάλῳ ὄντι, καὶ ἄνευ τινὸς ἀνάγκης, ὁπόταν δὲ καὶ τὸ πλεῦρον ἐνῳδῇ, γεγωνότερον βοῶντι. καὶ σὺ δὴ, ἔφη, ὦ κακόδαιμον ἄνθρωπε, τί βουλόμενος, ποιητὴν λάλον παροξύνεις ἐπὶ σεαυτὸν, αἰτίας ζητοῦντα καὶ ἐποθήσεις τοῖς ἰάμβοις; ταῦτά σοι καὶ αὐτὸς ἀπειλῶ, ὀμνύς τὸν Δία τὸν Αρχιλόχῳ ἐκαλῶν ἐμαυτὸν πόθεν; ποῖ σε καὶ δεῦρο, σοι δὲ μνεία σωφελὴς, ἰάμβων ἄξια βεβιωμένα, πρὸς ἄμοι δοκεῖ δὲ ἄρ' ὁ Αρχίλοχος αὐτὸς δεδρακέναι, πρὸς παρακαλέσας καὶ τὸν Σιμωνίδην καὶ τὸν Ιππώνακτα συμποιεῖν μετ' αὐτοῦ. κἄν τι τῶν πρόσθεν σοι κακῶν οὕτω σύ γε πάλαι ἀπέφηνας ἐν πᾶσι βδελυρείᾳ, τὸν Οροδοικίδην καὶ τὸν Λυκάμβην καὶ τὸν Βόπαλον, τὸν ἐκεῖνον ἴαμβος. καὶ ἔοικε θεῶν τις ἐπὶ χάλεπον ἀγαγεῖν σοι τότε

cicadae Archilochus, insecto videlicet naturà quidem strepero, & nulla cogente necessitate, vocali: quoties autem etiam dla comprehenditur, altius quiddam stridenti. Tu quoque igitur, inquit, homo infelix, quid tibi vis, qui poëtam loquacem contra te ipsum irritas alioqui causas & materiam iambis suis quærentem? Atque hæc tibi quoque nunc interminor, haud equidem per Iouem me ipsum cum Archilocho conferens, vnde enim hoc possem, vt qui longè adeò inferior illo sim? sed quòd tibi conscius sim, innumera quædam iambis digna abs te in vita perpetrata esse, ad quæ mihi videtur ne Archilochus ipse quidem sufficere, assumpto etiam Simonide & Hipponacte, vt vel vnum aliquod eorum quæ in te sunt malorum describant. Adeò ceu pueros quosdam tecum collatos, malicia superâsti, & Orodœciden, & Lycamben, & Bubalum, quibus iambos ille suos consumit. Atque adeò videtur deus quispiam risum

ποτε τὸν γέλωτα ἐπὶ τῇ ἀπο-
φράδι κινηθείσῃ, ὡς αὐτὸς μὲν
Σκυθῶν καταφανέστερος γένοι-
το, κομιδῇ ἀπαίδευτος ὤν,
καὶ τὰ κοινὰ ταῦτα, καὶ τὰ ἐν
ποσὶν ἀγνοῶν, ἀρχαῖον ἔνιο-
γον παράσχοις τ κατὰ σὲ λό-
γων ἀνδρὶ ἐλευθέρῳ. καὶ οἰ-
κοθεν σε ἀκεβῶς εἰδότι, καὶ
μηδὲν ἐπιστομγῶν τὸ μὴ ὀ-
ρθῶς πάντα ἐξαπῶν. μᾶλλον δὲ
κινδυνεύσαι, ἃ πράττεις νύκτωρ
καὶ μετ' ἡμέραν ἔτι καὶ νῦν, ἐπὶ
πολλοῖς τοῖς πρὶν ἐκείνοις.
κἀκεῖνον μάταιον ἴσως, καὶ πρὶ-
τον, ἐν παιδείας νόμῳ παρρη-
σιάζεσθαι πρὸς σε· ὅτι γὰρ ἂν
αὐτός ποτε βελτίων γένοιο
πρὸς τὸν ἐπιτίμησιν, ὁ μᾶλ-
λον, ἢ κάνθαρος μεταπεσεῖν
ἂν, μηκέτι τοιαῦτα κυκλι-
σθεῖν, ἅπαξ αὐτοῖς σανίθης γε-
νόμενος, ὅτ' ἔναί τινα νομίζω
τὸν ἀγνοοῦντα ἔτι τὰ ὑπὸ σοῦ
τολμόμενα, καὶ ἃ γέρων
ἄνθρω-

risum istum tunc labijs tuis immisisse, quando Apophradis huius mentio facta est: quò videlicet ipse quidem Scythis manifestior fieres, quòd indoctus summopere esses, & communia hæc & ante pedes posita ignorares, principium autem commodum atque aptum orationis contra te instituendæ suppeditares homini libero, & iam olim familiariter te, idq; exactè noscenti, nihilque verituro quò minus omnia foràs eloquatur: imò verò præconum more proclamat, quæcunque agis noctu & interdiu, etiam adhuc nunc post multa illa superiora ac vetera. At qui frustra fortassis & superuacuum fuerit, certò atque erudiendi modo, ad te dicendi libertate vti. Neque enim ipse vnquam melior futurus facilè es ex ea obiurgatione, non magis quàm scarabæus si monitus sit, vt ne ampliùs in stercora huiusmodi volutet, cùm ille semel istis assueuerit. Neque etiam quenquam esse arbitror, qui adhuc ignoret ea quæ tu ausus aliquando fueris, quæq;

ἄνθρωπος εἰς ἑαυτὸν πρᾶνο-
μᾶς, οὐχ ὅτως ἀσφαλὴς, οὐδὲ ἀ-
φανὴς βλίψυρὸς ἐν· οὐδὲ δέ τι-
νος τοῦ ἀφαιρήσοντος τὴν λέ-
οντὴν, ὡς φανερὸς γένοιο, καν-
θέλιος ὤν, εἰ μή τις ἄρα ἐξ Υ-
περβορέων ἄρτι εἰς ἡμᾶς ἥκοι,
ἢ εἰς τοῦτον Κυμαῖος εἶη, ὡς
μὴ ἰδὼν, ἀνοῦς ἐλεγχαίνοντον
ἁπάντων ὑβριστότατόν σε ὄν-
τα, μὴ πρὶν μείνας ὀγκομένου,
πρόσθεν ἀκουσεν. οὕτω πολλὰ
καὶ πρὸς ἐμοῦ, καὶ παρὰ πᾶ-
σι, καὶ πολλάκις κεκήρυκται
τὰ σὰ, καὶ δόξαν οὐ μικρὰν ἔ-
χεις ἐπ' αὐτοῖς ὑπὲρ τὸν Ἀρι-
φράδην, ὑπὲρ τὸν Συβαρίτην
Μίσθωνα, ὑπὲρ τὸν Χῖον ἐκεῖ-
νον Βάσαν, τὸν ἐπὶ ζοῖς ὁμοί-
οις σφόν. ῥητέον δ' ὅμως, εἰ
καὶ ἔωλα δόξω λέγειν, ὡς μὴ
αἰτίαν ἔχοιμι μόνος αὐτὰ ἀ-
γνοεῖν· μᾶλλον δ' παρακλητέος
ἡμῖν τῶν Μενάνδρου πολλῶν
εἷς, ὁ ἔλεγχος, φίλος ἀλη-
θής

homo ætate iam cõfectus in te ipsum iniquè delinquit. Non ita tutus, neque obscurè adeò malus es, neque etiam opus quopiam est qui tibi pellem leoninam detrahat, vt manifestus fias, Canthelius siue Asinus tantus existens: nisi verò quis ex[d] Hyperboreis paulò antè ad nos huc profectus sit, aut in tantum [e] Cumanus existat, vt non statim conspectum te, asinum omnium contumeliosissimum agnoscat, non expectato dum rudentem etiam audiat. Ita iam olim & à me, & apud omnes, & sæpe, res tuæ proclamatæ sunt, & famam inde haudquaquam exiguam nactus es, supra Ariphraden adeò, & supra Sybaritam Misthonem, & supra Chium illum Bastan, qui ijsdem in rebus doctus atque excellens fuit. Sed dicendum tamen est, etiam si frigida atque emarcida iam dicere videbor, ne in eam culpam incidam, quasi solus illa ignorem. Imò verò aduocandus nobis Menandri prologorum vnus aliquis, Elenchus videlicet ille, amicus veritatis,

θέα καὶ παῤῥησία θεὸς, οὐχ ἥκιστα μόνος τῶν ἐπὶ τὴν σκηνὴν ἀναβαινόντων, μόνοις ὑμῖν ἐχθρὸς, τοῖς δεδιόσι τὴν γλῶτταν αὐτοῦ, πάντα καὶ ἑωρακότα, καὶ σαφῶς διεξιόντα, ὁ πρὸς ὑμῖν σαυτοῖς δι' χάριν γνοῦ τοῦτο γνοῦν τ' ἄν, εἰ ἐθελήσειν ὑμῖν πεισθῶν οὕτω διηγήσασθαι τοῖς θεατὰς σύμπαντα τοῦ δράματος τὸν λόγον. ἄγε δὴ νῦν, ὦ πολύγων καὶ δαιμόνων ἄριστε ἔλεγχε, ὅρα ὅπως σαφῶς πεδιδάξεις τοὺς ἀκούοντας, ὡς οὐ μάτην, οὐδὲ φιλαπεχθημόνως, οὐδ' ἀνιάσοις ποσὶ κατὰ τὴν παροιμίαν, ἐπὶ τόν δι' τὸν λόγον ἀπιωτήκαμεν, ἀπὸ καὶ ἴδιόν τι ἀμυνόμενοι, καὶ τὰ κοινὰ μιεῖν τοῦτον τὸν ἄνθρωπον ἐπὶ τῇ βδελυρείᾳ ταῦτα μόνα ἀπὸν, καὶ σαφῶς πεδιηγησάμενος, ἕως ἄπιθι ἐκ ποδῶν, τὰ δ' ἄλλα ἡμῖν κατάλιπε· μιμησόμεθα γάρ σε, καὶ διελέγξομεν

tatis, & libertatis deus, haudquaquam obscurissimus ille quidem eorum qui in scenam ascendunt, solis vobis inimicus qui linguam ipsius formidatis, & scientem omnia, & planè enarrantem, quorumcunque vobis conscius est. Plausibile igitur hoc fuerit, si ille voluerit, ante nos ingressus, exponere auditoribus vniuersam fabulæ rationem. Proinde age, ô Prologorum atque deorum optime Elenche, vide vt planè doceas atque informes auditores, quòd videlicet non frustra neque odij conciliandi gratia, neque etiam illotis, quod aiunt, pedibus ad orationem hanc peragendam accessimus: sed cùm vt priuatum quiddam vlciscereturmur, tum quia illud quod commune est, hominem ob maliciam ac vanitatem odio prosequemur. Atque hæc sola præfatus, ac planè elocutus, propitius abi iterum è medio, cætera verò nobis relinque. imitabimur enim te, & coarguemus

ξομεν τὰ πολλὰ, ὡς παρρησίας τινὶ τῇ ἀληθείας ἕνεκα, μηδεμία αἰτία σε φθάσει, μήτε ἐμὲ πρὸς αὐτοὺς ἐπαινέσῃς, ὦ φίλτατε ἔλεγχε, μήτε τὰ ἐκείνῳ πρόσοντα πρεκχέῃς αὖτως· οὐ γὰρ ἄξιον, θεῷ ὄντι, ἐπὶ σόμα σοι ἐλθεῖν τὸς περὶ τῶν οὕτω κατεσπουδασμένων λόγους. ὁ γὰρ σοφιστὴς οὗτος εἶναι λέγων, ὁ πρόλογος ἤδη φησὶ ταῦτα, ἐς Ὀλυμπίαν ποτὲ ἥκει, λόγον τινὰ πρὸς πολλοῦ συγγεγραμμένον ἐπιδεξόμενος τοῖς πανηγυριστῶσι. ἦν δὲ ἡ ὑπόθεσις τοῦ συγγράμματι· ὁ Πυθαγόρας κωλυόμενος ὑπό τινος Ἀθηναίων, οἶμαι μετέχειν τῆς ἐν Ἐλευσῖνι τελετῆς, ὡς βάρβαρος, ὅτι ἔλεγεν αὐτὸς ὁ Πυθαγόρας πρὸς τοῦτο ποτὲ καὶ Εὐφορβος γεγονέναι. ἐτύγχανε δὲ ὁ λόγος αὐτῷ κατὰ τὴν Αἰσώπου λόγοιον, συμφορητὸς ὢν ἐκ ποικίλων ἀλλοτρίων πτερῶν· βουλόμενος δὲ μὴ ἔωλα δόξαι λέγειν, ἀλλ' αὐτοσχεδιάζειν τὰ

mus pleraque, vt & veritatis & libertatis gratia nemo te accusaturus sit. Neque verò me, ô optime, apud ipsos commendaueris, neque rursum quæ illi adsunt, præeffuderis temerè. Non enim dignum est, Deus cùm sis, in os tibi venire verba de rebus execrabilibus adeò ac detestandis facienda. Nam Sophista atque impostor iste dicendo (hæc iam prologus inquit) Olympiam aliquando venit, orationem multò iam antea conscriptam recitaturus ijs qui ad solennem ludorum celebritatem conuenerant. Erat autem argumentum eius scripti. Pythagoras prohibitus aliquando ab Athenienſibus communicare, vt opinor, cum ijs qui Eleusinia sacra peragebant, tanquam barbarus, eò quòd ipse Pythagoras diceret, ante ea tempora etiam Euphorbum sese fuisse. Cæterùm erat oratio ea ipsius iuxta Aesopi graculum collectitia, ex varijs alienis pennis consarcinata. Itaq; cùm vellet haudquaquā friuola ac vana dicere videri,

ex no-

γὰ ἐκ τοῦ βιβλίου, δέηται τῶν συνήθων τινός (ἦν δὲ ἐκ Πατρῶν ἐκεῖνος, ἀμφὶ δίκας ἔχων τὰ πολλὰ) ἐπαιδίαν ἀπήσῃ τινὰς ἐπιθέσεις τοῖς λόγοις, τὸν Πυθαγόραν αὐτῷ θεωρήσαι. καὶ οὕτως ἀνὴρ ἐποίησε, καὶ συνέπεισε τὸ θέατρον ἀκούσαι τῶν περὶ τοῦ Πυθαγόρου ἐκείνου λόγων. ἦν δὲ τὸ ἐπὶ τούτῳ ὁ μὴ πάνυ ἀπήθανος ἐν τῇ ἀρκείσει, συνείρων, οἷον εἰκὸς, ἐκ πολλοῦ ἐσκεμμένα καὶ μεμελετημένα; ἃ καὶ ὅτι μάλιστα ἡ ἀναισχυντία οὖσα, ἐπήμυνε, καὶ χεῖρα ὤρεγε, καὶ συνηγωνίζετο αὐτῷ· γέλως δὲ πολὺς παρὰ τῶν ἀκουόντων. καὶ οἱ μὲν ἐς τὸν Πατρέα ἐκεῖνον μεταξὺ ἀφορέοντες, ὑπεδείκνυον, ὡς οὐ λέληθε συμπράξας αὐτῷ τὴν ῥᾳδιουργίαν, οἱ δὲ καὶ αὐτὰ γνωείζοντο

ex notis ac familiaribus quendam rogat (erat autem homo ille Patrensis genere, circa lites & actiones forenses plerunque versatus) vt postquam dicendi argumentum aliquod postulasset, Pythagoram ipsi statim subiiceret. Ac ita tum fecit homo ille, & persuasit theatro, vt orationem illam de Pythagora audirent. Erat igitur, id quod consequens tum fuit, iste quidem ad agendum & exprimendum gestu sermonem, valde inepius, & à ratione alienus, connectens & agglomerans, ut par est, ea quæ longè antè meditata atque exercitata habuerat, tametsi impudentia, quæ quàm maxima erat, auxiliabatur quoque, ac manum porrigebat, & cum eo vna certamem obibat. Risus autem ab auditoribus vndique multus. Ac alij quidem ad Patrensem illum interea aspicientes, significationem dabant quòd haudquaquam clam ipsis esset quòd illius ope fallacia & techna hæc composita esset: alij autem etiam

ἔοντοῦ τὰ λεγόμενα, παρ' ὅλῳ τῷ ἀκρόασιν διετέλεσαν, ἐν τοῦτο μόνον ἔργον ἔχοντοῦ, ἀλλήλων πειρώμενοι, ὅπως μνήμης ἔχωσι πῶς τὸ διαγινώσκειν, ὅτου ἕκαστον. ἐν τῶν ὀλίγον πῶ ἡμῶν ἀνδλοιμησάντων ἐπὶ ταῖς καλουμένοις μελέταις σοφιστῶν. ἐν δὲ τούτοις ἅπασι, καὶ ὁ τὸν λόγον τόνδε συγγράψας ἐν τοῖς γελῶσι καὶ αὐτός. τί δ' οὐκ ἐμιλλεγελᾶν ἐφ' οὕτω πεφανερῶ καὶ ἀπιθάνῳ καὶ ἀναισχύντῳ τολμήματι; καί πως (ἔστι δὲ ἀκρατὴς γελωτοῦ) ὁ μὲν τῷ φωνῇ ἐντείνας ἐς μέλος, ὡς ᾤετο, θρηνῶδέ τινα ἐπάυλε τῶν Πυθαγόρᾳ. ὁ δὲ, ζῦτο δὲ τὸ τοῦ λόγου, ὄνον κιθαείζειν πειρώμενον ὁρῶν, ἀνεκάγχασε μαλα ἡδύ, ὁ ποιητὴς οὗτος ὁ ἐμός. ὁ δὲ ἅδδε ἐπεγραφάς, τοῦ ἐξεπολέμωσε, τότε αὐτὸς ἔναγχος. ἐνθένδε καὶ μὲν ἀπὸ τοῦ ἔτους ἀρχὴ, μάλιστα

ipsa ea quæ recitabantur, agnoscentes, per totum illud auscultandi tempus vnum hoc opus agebant, vt se mutuò exploraret quo modo quisque memoria teneret & dignosceret, vnde quicque ex ijs Sophistis qui paulò ante nos celebres fuêre, in declamationibus siue meletis quas vocant, desumptum esset. Porrò inter hæc omnia etiam is qui orationem hanc scripsit, inter ridentes & ipse erat. Cur autem non rideret ob manifestum adeò & ineptum atque impudens facinus? Ac fortè (est enim risus intemperantior paulò) cùm ille voce ad cantiem deflexa, lamentationem quandam, vt ipsi videbatur, Pythagoræ, decantaret: hic meus poëta, illud quod vulgò dici solet, Asinum ad lyram, videns, in cachinnum admodum suauem solutus est: quod alter conuersus aspexit. Et hoc est quòd illos paulò antè inter se inimicos reddidit. Atque hinc erat quidem 8 anni principium, imò

μᾶλλον δὲ καὶ ἡ μεγάλης νουμηνίας τρίτη· ἐν ᾗ οἱ Ρωμαῖοι κατά τι ἀρχαῖον ἔθος εὐχονταί τε αὐτοὶ ὑπὲρ ἅπαντος τοῦ ἔτους εὐχάς τινας, καὶ θύουσι, Νουμᾶ τοῦ βασιλέως κατασκευάσαντος ἱερουργίας αὐτοῖς, καὶ πεπείσθασι τοὺς θεοὺς ἐν ἐκείνῃ μάλιστα τῇ ἡμέρᾳ χρηματίζειν τοῖς εὐχομένοις. ἐν τοιαύτῃ τοίνυν ἑορτῇ, καὶ ἱερομηνίᾳ, ὁ τότε γελάσας ἐν Ολυμπίᾳ ἐκεῖνος, ὑπὸ τοῦ ἀποβολιμαίου. Πυθαγόρᾳ ἐλθὼν πεσόντα τὸν κατάπλουτον καὶ ἀλαζόνα, τὸν τῶν ἀλλοτρίων λόγων ὑποκριτὴν (ἐτύγχανε δὲ καὶ τὸν τρόπον ἀκριβῶς ἀλλὰ αὐτοῦ, καὶ τὴν ἄλλην ἀσέλγειαν, καὶ μιαρίαν τοῦ βίου, καὶ ἃ ποιῶν ἐλέγετο, καὶ ἃ ποιῶν κατείληπτο) ὅρα ἡμῖν, ἔφη πρός τινα τῶν ἑταίρων, ἐκτρέπεσθαι τὸ δυσάντητον τοῦτο θέαμα, ὃς φανερὰς ἔοικε τὴν ἥδιστον ἡμέραν, ἀποφράδα ἡμῖν ποιήσειν. τοῦτ'

imò verò tertia dies à nouilunio magno, quando Romani iuxta veterum consuetudinem & ipsi preces quasdam pro toto anno faciunt, & sacrificia peragunt pro eo ac ipsis rex Numa sacrificandi ritus hos constituit, persuasiq; sunt quòd eo potissimùm die votis ac precibus Dij vacent, atque animum aduertant. In hoc igitur festo, & calendis solennibus ridens Olympiæ tum ille, sub Pythagora isto supposititio conspicatus accedentem execrabilem & arrogantem istum alienarum orationum histrionem (norat autem & mores eius exactè, & reliquam nequitiam, atque impuritatem vitæ, & quæ facere diceretur, & quæ faciens deprehensus fuerat) tempus ad quendam amicorum inquit, vobis est discedere, atque hoc inauspicatum spectaculum relinquere. Nam homo iste obuiam nobis factus, videtur suauissimum hunc diem in apophradem nobis conuertere.

τοῦτ' ἀκούσας ὁ σοφιστὴς τὴν ἀφφράδα, ὡς τι ξένον καὶ ἀπότριον τῶν Ἑλλήνων ὄνομα, εἰπὲ ἀνθυς, καὶ τὸν ἄνδρα τὸ πάλαι ἐκεῖνος γελωτοῦ ἠμείβετο, ὡς γὰρ φέρετο, καὶ πρὸς ἅπαντας ἔλεγεν, ἀφφράς. τί δὲ τοῦτό ἐστι, καρπός τις ἢ βοτάνη τις, ἢ σκεῦος; ἄρα τῶν ἐσθιομένων ἢ πινομένων τι ὄντων ἀφφράς; ἐγὼ μὲν ὅτι ἤκουσα πώποτε, οὔτ' ἂν συνίω ποτὲ ὅ, τι καὶ λέγοι ταῦθ' ὁ μὲν φέρετο κατὰ τοῦτο διεξιόντα, καὶ πολλὰ ἐπῄει τῇ ἀφφράδι τὸν γέλων, ἐλελήθει δὲ κατ' αὐτὸ τὸ ὕστατον τιμήσειν ἀπαιδευσίας ἐκφέρων ἐπὶ τούτῳ. τὸν δὲ τὸν λόγον σοὶ γράψας, ἐμὲ πεισαίμψας ὑμῖν, ὡς δείξειε τὴν ἀοίδιμον σοφιστὴν, τὰ κοινὰ τῶν Ἑλλήνων ἀγνοοῦντα, καὶ ὁπόσα κἂν οἱ ἐπὶ τῶν ἐργαστηρίων καὶ τῶν καπηλείων ἐλθόντες. ταῦτα

Quo audito sophista ille mox verbum Apophradis, veluti peregrinum atque alienum à Græca linguaridere cœpit, & hominem pro superiore illo risu vicissim vltus est, vt quidem ipse putabat, & ad omnes dicebat: Hui Apophras? quid hoc autem est? fructus, an herba aliqua, an instrumentum? num igitur comeditur, an bibitur? quid tandem est Apophras? Nam ego quidem neque audiui vnquam, neque intelligo facilè quid nam etiam sit quod ille dicit. Atque hæc tamen ille quidem putabat se contra hunc valde acerbè dixisse, ac multo adeò risu Apophradem ipsam arripiebat: cæterum non animaduertebat quòd interim extremum contra seipsum inscitiæ testimonium proferebat. Huius igitur gratia orationem hanc scripsit is qui me huc ad vos præmisit, vt videlicet ostenderet, celebrem istum sophistam, communia illa Græcorum, & quæ illi etiam qui in officinis atq; tabernis sedent, scire solent adhuc ignorare. Hactenus

τα μὴ ὁ ἔλεγχος. ἐγὼ δὲ (ἤδη γὰρ αὐτὸς παρέλαβα τὴν δρά-
μα) καὶ τὰ λοιπὰ) δίκαιος ἂν
ἥδιον τὰ ἐκ τῆς Δελφικῆς τρίποδος
ἤδη λέγειν, οἷα μὲν σὺ τὰ ἐν
τῇ πατρίδι, οἷα δὲ τὰ ἐν τῇ
Παλαιστίνῃ, οἷα δὲ τὰ ἐν Αἰ-
γύπτῳ, οἷα δὲ τὰ ἐν Φοινίκῃ καὶ
Συρίᾳ, εἶτα ἑξῆς, τὰ ἐν Ἑλλάδι
καὶ Ἰταλίᾳ, καὶ ἐπὶ πᾶσι, τὰ ἐν
Ἐφέσῳ νῦν, ἅπερ καὶ κεφαλαιο-
δέστατα τῆς ἀφροσύνης σῆς,
καὶ κορυφὴ καὶ κόρωνὶς τῆς τρόπου.
ἐπεὶ γὰρ κατὰ τὴν παροιμίαν,
Ἰλιεὺς ὢν τραγῳδὸς ἐμισθώ-
σω, καιρὸν ἤδη σοι ἀκούειν τὰ
σαυτοῦ κακά· μᾶλλον δὲ ταῦ-
τα μὲν μηδέπω, περὶ δὲ τῆς ἀπο-
φράδος πρότερον. ἐπεὶ γάρ
μοι πῶς πανδήμου, καὶ γυνεκο-
λίδος καὶ κυβέβης, πῇ σοι μεμ-
πτὸν, καὶ γέλωτος ἄξιον τὄ-
νομα εἶναι ἔδοξεν, ἡ ἀπφράς;
νὴ Δί', ὃ γὰρ λῶ τῶν Ἑλλήνων ἥ-
διον ἀπαπόθεν ἐπεισκωμά-
ζειν αὐτοῖς ἀφ' οὗ κλῆρος ἢ
Θρᾷκας ἢ Σκύθας ἐπιμιξίας·

ctenus Elenchus ille. Ego verò (iam enim ipse ad reliqua fabulæ peragenda accedo) meritò debebam veluti ex Delphico tripode tandem illa addere, qualia videlicet facta tua in patria fuerint, qualia in Palæstina, qualia in Aegypto, qualia in Phœnicia ac Syria, atque exinde deinceps in Græcia & Italia: & postremò quæ nunc Ephesi facis, quæ quidem vecordia istius tuæ quasi quoddam summarium sunt & caput, & coronis morum. Postquam enim [h] iuxta prouerbium, Iliensis cùm sis, tragœdos conduxisti, tempus iam est vt propria tua mala audias. Imò verò nondum etiam, sed se Apophrade priùs. Nam dic mihi [i] per Pandemum, & Genetyllidem, & magnam matrem, quo tandem modo reprehendendum ac risu dignum videtur nomen Apophradis? Non enim mehercle Græcorum proprium erat, sed alicunde ex Gallorum, aut Thracum, aut Scytharũ commixtione velut comessabundum introductum: tu ve-

σὺ δὲ (ἅπαντα γὰρ οἶσθα τὰ τῶν Ἀθηναίων) ἐξεκηρυξας τοῦ ὄνου, καὶ ἐξεκήρυξας τὴν Ἑλληνικὴν καὶ ὁ γελως ἐπὶ τούτῳ, ὅτι βαρβαρίζω, καὶ ξενίζω, καὶ ὑπερβαίνω τοὺς ὅρους τοὺς Ἀττικούς. καὶ μὴν τί ἄλλο ἢ τοῦτο Ἀθηναίοις ἐπιχώριον, ὡς τοῦτο τὄνομα φωνῶν, οὐ τὸν σὸν μᾶλλον τὰ τοιαῦτα ἀλότου; ὥστε θᾶττον ἂν Ἐρεχθέα καὶ τὸν Κέκροπα, ξένους ἀφρένας καὶ ἐπήλυδας εἶναι τῶν Ἀθηναίων ἢ τοῦ ἀφραδὰ λέξας, ἐκ οἰκείαν καὶ αὐτόχθονα τῆς Ἀττικῆς. πολλὰ γὰρ ἔστιν, ἃ καὶ αὐτοὶ ἅπαντα τὰ ταυτὰ τοῖς πᾶσιν ἀνθρώποις ὀνομάζουσιν, ἀφραδάλα δὲ μόνοι ἐκεῖνοι τοῦ μιαρὰν καὶ ἀπανικτοῦ, καὶ ἀπαύσιον καὶ ἄπρακτον, καὶ τοῦ ὁμοίαν ἡμέραν. ἰδοὺ καὶ μεμάθηκας ἤδη ὁδὸν πάρδηλον τοῦ βουλεῖσθαι αὐτοῖς ἡ ἀφραδὰς ἡμέρα, ὅταν μήτε αἱ ἀρχαὶ χρηματίζωσι, μήτε ἀγώνιμοι αἱ δίκαι ὦσι,

tu verò (cuncta enim Atheniensium cognita habes) exclusisti illud continuò & velut per præconem è ciuitate Græcorum eiecisti: & ex eo risus iste videlicet, quòd barbarè ac peregrino modo loquor, & transgredior terminos Atticos. At verò quid aliud Atheniensibus ita familiare ac patrium, vti hoc nomen? dixerint illi qui huiusmodi meliùs, quàm tu, sciunt. Quapropter citiùs Erechtheum aut Cecropem peregrinos & aduenas apud Athenienses esse probaueris, quàm Apophradis nomen ostenderis non proprium, aut non inibinatum, & genuinum Atticæ esse. Nam multa quidem sunt quæ & ipsi eodem modo cum cæteris hominibus omnibus appellant: Apophradem autem soli illi

ater am, & abominabilem, & inauspicatam, & nefastam, tibiq; similem diem vocant. Ecce didicisti iam obiter quoq; significationem Apophradis, & quis dies ater vocetur: quando videlicet neque magistratus de rebus consultant publicè

neq;

ὅτι, μήτε τὰ ἱερὰ ἱερουργῆ-
ται, μήθ' ὅλως τι τῶν αἰσί-
ων τελῆται, αὕτη ἀφφρὰς
ἡμέρα. ἐνομίσθη δὲ τοῦτο ἄλ-
λοις ἐπ' ἄλλας αἰτίας. ἢ γὰρ
ἂν ἡττηθέντες μάχας με-
γάλας, ἔπειτα ἔταξαν ἐκεί-
νας τὰς ἡμέρας, ἐν αἷς τὰ
τοιαῦτα ἐπιπόνθασιν ἀπρο-
κλοῦς καὶ ἀκύρους τῶν ἐννό-
μων πράξεων εἶναι, ἢ καὶ νὴ
Δία. καί τοι ἄκαιρον ἴσως. καὶ
ἔξωρόν γε ἤδη, γέροντα ἄνε-
δρα μετὰ παιδεύειν, καὶ ἀ-
ναδιδάσκειν τὰ τοιαῦτα, μη-
δὲ τὰ πρὸ τούτων ἀδόκητα. πρω-
νὺ γοῦν τοῦτ' ὅτι τὸ λοιπόν,
κἂν ἐκμάθῃς αὐτὸ, πᾶν ἡμῖν
ἄδως ἔσῃ. πόθεν γὰρ, ὦ οὗτος;
τὰ μὲν γὰρ ἄλλα κἂν ἀγνοῆ-
σαι, συγγνώμη, ὁπόσα ἔξω τοῦ
πολλοῦ πάντου, καὶ ἄδηλα
τοῖς ἰδιώταις· τὴν ἀφφράδα δ'
ἀδὲ βουληθεὶς ἄν, ἄλλως ἔποις.
ἐν γὰρ τοῦτο καὶ μόνον, ἁπάντων

neq; lites in foro disceptantur, neque sacrificia peraguntur, neque quicquam eorum quæ more & auspicato solent, tractatur: is dies Apophras siue ater dicitur. Atque huiusmodi dies apud alios alijs de causis indicti sunt. Aut enim pugna aliqua magna ac grauiſ superati sunt, ac dies exinde tales quibus cladem eam accepêre, pro nefastis & inauspicatis ad res legitimas gerendas habendos censuerunt: aut meherclè etiam. k Atqui ineptum fortasis & intempestiuum vtique iam fuerit dedoceri, ac denuò discere talia virum senem adeò, ne illa quidem quæ his priora sunt, scientem. Proinde hoc omnino reliquum est, & si didiceris ipsum, omnia exinde nobis scies. Vnde enim heus tu? Nam cætera quidem etiamsi ignorare ignoscendum sit, ea videlicet quæ extra communem viam posita, & obscura hominibus priuatis atque indoctis sunt: diem tamen atrum, etiamsi volueris, nominare aliter quàm Apophrada non poteris. Nam hoc vnum ac solum nomen omnium

ζων τὔνομα ἔχω, φησί τις. ἀλλὰ καὶ τῶν παλαιῶν ὀνομάτων τὰ μὲν κινεῖται, τάδε δ', ὁπόσα αὐτῶν μὴ σωνήθη τοῖς πολλοῖς ὡς μὴ ταραττοιμεν τὰς ἀκοὰς καὶ τιτρώσκοιμεν τῶν σωνόντων τὰ ὦτα. ἐγὼ δέ, ὦ βέλτιστε, πῶς μὲν σὲ ἴσως ταῦτα περὶ σοῦ ἀπῶν, ἥμαρτον· ἐχρῆν γὰρ, ἐχρῆν κατὰ τὰ Παφλαγόνων ἢ Καππαδόκων ἢ Βακτρίων πάτρια σλαλεγεσθάσοι, ἕως ἐκμάθοις τὰ λεγόμενα, καὶ σοὶ ἀκούειν ἡδέα, τοῖς δ' ἄλλοις Ἕλλησιν, οἶμαι, κατ' Ἑλλάδα γλῶττα σωνεῖναι χρή. ἔτα καὶ τῶν Ἀττικῶν κατὰ χρόνους τινὰς ποτὲ ἐντριψάντων τῆς αὐτῶν φωνῆς, τῦτο ἐν τοῖς μάλιστα ζῦνομα διετέλεσεν οὕτως ἀεὶ, καὶ πῶς ἁπάντων αὐτῶν λεγόμενον. ἔπον ἂν καὶ τοὺς πῶ ἡμῶν λεχθεμένους ὀνόματι, ἃ μὴ καὶ ταύτῃ σε σλαταράξειν ἔμελλον, ξένα

mnium positum esse dixerit quispiam. At verò veterum verborum alia quidem vsurpanda sunt, alia autem non item, quæcunque eorum videlicet non ita multis consueta atque vsitata sunt, vt ne perturbemus auditum, & vulneremus intelligentium aures. Ego verò, vir optime, si ad te quidem verba fecissem, de te ita dicens, peccassem fortasis. Decebat enim, decebat, inquam, aut Paphlagonum, aut Cappadocum, aut Bactrianorum verbis consuetis ac patris tecum loqui, si intelligere deberet quæ dicerentur, & audiendo voluptatem aliquam capere. Cæteris autem Græcis, opinor, secundum Græcam linguam conuersari decet. Deinde etiam Atticis per successionem temporum multa variantibus in lingua sua, hoc nomen inter præcipua mansit, hoc modo semper & ab omnibus ipsis dictum. Ac sanè commemorarem etiam eos qui ante nostram ætatem eodem nomine vsi sunt: nisi & isto modo perturbaturus te essem, peregri-

ξένα σοι τῶν ἄγνωστα ποιητῶν καὶ ῥητόρων καὶ συγγραφέων ὀνόματα διεξιών. μᾶλλον δὲ ἐγώ σοι τοὺς εἰπόντας ἐρῶ, πάντες γὰρ ἴσασιν· ἀλλὰ σύ μοι ἕνα τῶν παλαιῶν λέξας οὐ διεχρημάτισεν τῷ ὀνόματι, χρυσοῦν, φασίν, ἐν Ὀλυμπίᾳ τάθηθι. καί τοι εἰ ὄντων γέρων ὤν, καὶ ἀφῆλιξ τὰ τοιαῦτα ἀγνοεῖ, δοκεῖ μοι, ὅτι καὶ Ἀθῆναι πόλις οὖσαν ἐν τῇ Ἀττικῇ, καὶ Κόρινθος ἐπὶ τῷ ἰσθμῷ, καὶ Σπάρτη ἐν τῇ Πελοποννήσῳ, μὰ Δία ἠγνόα. λοιπὸν ἴσως, ἐπάνω σοι λέγειν, ὡς τὸ μὲν ὄνομα ᾔδεις, πλὴν δὲ χρῆσιν αὐτοῦ ἄκαιρον ἠτιάσω. φέρε δή, καὶ ὑπὲρ τούτου πρὸς σὲ ἀπολογήσομαι τὰ εἰκότα· σὺ δὲ πρόσεχε τὸν νοῦν, εἰ μὴ πάνυ ὀλίγον σοι μέλει τοῦ μηδὲν εἰδέναι. εἰ οἱ πάλαι πολλὰ τοιαῦτα πρὸς ἡμῶν ἀπέρριψαν εἰς τοὺς τοιούτους ἕκαστοι τὸν τότε· ἴσον γὰρ καὶ τότε, ὡς τὸ εἰκός, βδελυροί τινες εἰς τὰ ἤθη, καὶ μιαροί,

peregrina & ignota tibi poëtarum, oratorum & historicorum verba recensendo. Imò verò ne ergo quidem tibi eos dicam, qui illud vsurpârunt, omnes enim norunt: sed tu contrà si mihi vnum aliquem ex veteribus ostenderis, qui nomine hoc vsus non fuerit, aureus, vt aiunt, in Olympia statueris. Atqui si quis senex adeò & ætate confectus, huiusmodi ignorat, videtur idem mihi quòd Athenæ ciuitas est Atticæ, & Corinthus in Isthmo, & Sparta in Peloponneso, ignorare. Superest igitur fortassis illud tibi vt dicas, ipsum quidem nomen apophradis nosse te; cæterùm vsum eius vt intempestiuum accusasse. Age itaque & de hoc respondebo tibi consentanea: tu verò animum aduerte, nisi omnino paruì facis si nihil scire videaris. Nam & veteres huiuscemodi multa ante nos in eos qui tibi similes erant tum, iactârunt. Erant enim tunc quoque (vt est verisimile) moribus abominabiles quidam, & impuri,

ροὶ, καὶ κακοήθεις τὸν τρόπον, καὶ ὁ μὲν Κόθορνόν τινα ἔφη, ἐκαθέτ αὐτὸ τὸν βίον, ἀμφίβολον ὄντα τοῖς τοιούτοις ἐπιδείγμασιν· ὁ δὲ Λυπάλιος, ὅτι τὰς ἐκκλησίας, θορυβώδεις ἐόντων ὧν, ἐπιτάραττεν· ὁ δὲ Ἑβδόμιος, ὅτι ὥσπερ οἱ παῖδες ἐν ταῖς ἑβδόμαις, καὶ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἔπαιζε, καὶ διεχέετο, καὶ παιδιὰν ἐποιεῖτο τὸν σπουδαῖον τοῦ δήμου. μὴ δῆτα οὖν κἀμοί, πρὸς Ἀδώνιδος, ἐκάσαι πανωμόνηρον ἄνθρωπον, ἀπαίδευτον κακίας σύστροφον, ἡμέρᾳ δυσφήμῳ καὶ ἀπαισίῳ· ἡμεῖς καὶ τοὺς χωλοὺς τῶν δεξιῶν ἐκτρεπόμεθα, καὶ μάλιστα, εἰ ἑωθεν ἴδοιμεν αὐτούς. κἂν εἴ τις βάκηλον ἢ ἀνυσχον ἴδοι, ἢ πίθηκον, εὐθὺς ἐξιὼν τῆς οἰκίας, ἐπὶ πόδα ἀναστρέφει, καὶ ἐπανέρχεται, οὐκ ἀγαθὰς μαντευόμενος τὰς ἡμέρας ἐκείνας πράξεις ἔσεσθαι αὐτῷ. ἀπὸ πονηρῶν

puri, & perditi ingenij. Atque alius quidem [l] Cothurnum quendam appellabat, vitam illius comparatione hac perstringens, vt inconstantem & ambiguam, perinde vt calciamenti genus hoc est. alius autem [m] Lypaën, quòd concionès turbare solebat, orator tumultuosus existens. rursum alius Hebdomam, quòd perinde vt pueri septimanis diebus solent, et iam ille in concionibus luderet & rideret, & serium studiúmque plebis pro ludo ac ioco haberet. Ne dederis itaque & mihi, per Adonidem, comparare hominem perditum & omni maliciæ innutritum, diei atro & inauspicato. [n] Nam nos & claudos ad dexteram declinamus, ac maximè si manè videamus ipsos. Et si quis spadonem aut eunuchum aspexerit, aut simiam quoque egressus domo statim, conuertit pedem, & regreditur: ominans sibi haud quaquam prosperat diei illius res atque actiones fore, præ malo hoc primo & inauspicato omine. A principio autem

τῷ πρώτῳ καὶ δυσφήμῳ καὶ δυσείσματι, ἐν ἀρχῇ δὲ, καὶ ἐν θύραις καὶ ἐπὶ τῇ πρώτῃ ἐξόδῳ, καὶ ἔωθεν τὸ ἅπαντι ὃ τὸς ἔ τις ἴδοι κίνδυνον καὶ ἀπόρρητα ποιοῦντα καὶ πάσχοντα, ἐπίσημον ἐπὶ τούτῳ καὶ ἀπερρωγότα, καὶ μονονυχὶ τὸ ὄνομα τῶν ἔργων αὐτῶν ὀνομαζόμενον ἀπατεῶνα, γόητα, ἐπίορκον, ὄλεθρον, λυμῶνα, βάραθρον, μὴ φύγῃ. μὴδ' ἐπάσῃ τοῦτον ἀφφράδι ἡμέρᾳ; ἀλλ' οὐχὶ σὺ τοιοῦτος; οὐκ ἂν ἐξῆν γένοιο, εἰ ἐγὼ τῷ σῷ ἀνδρίᾳ οἶδα τῷ σῷ, ὅς γε καὶ μέγα φρονεῖν ἐπὶ τούτῳ μοι δοκεῖς, ὅτι μὴ ἀπόλυταί σοι ἡ δόξα τῶν ἔργων. ἀλλὰ πᾶσι δῆλος ἔῃ καὶ περιβόητος. εἰ δὲ καὶ ὀμόσαι χωρήσας, καὶ ἀρνήσαιο μὴ τοιοῦτος εἶναι, τίσι πίστὰ ἐρεῖς; τοῖς πολίταις τοῖς σοῖς; (ἐκεῖθεν γὰρ ἄρχεσθαι δίκαιον) ἀλλ' ἴσασιν ἐκεῖνοι τὰς πρώτας σου τροφὰς, καὶ ὡς παραδοὺς σεαυτὸν τῷ ὀλέθρῳ ἐκείνῳ στρατιώτῃ, συμπεριφθείρει.

autem, & in foribus, & in primo egressu, & mane primo totius anni, si quis videat cinædem, & nefaria perpetrantem pariter & patientem, notum ob hæc & eneruatum, & tantum non ipso nomine quæ agit, præ se ferentem, deceptorem, præstigiatorem, periurum, pestem, catastam, barathrum: non effugiat, neque talem diei atro compareat? An verò tu talis non es? Haudquaquam negabis, si modò noui fortitudinem tuam istam, qui certè & animum attollere ob hæc mihi videris, videlicet quòd tibi gloria ista rerum tuarum non prorsum perit. Sed omnibus notus es, & passim celebris. Quòd si autem etiam contrà ieris, & inficiaberis talem esse, cui quæso credibilia ista dices? An ciuibus tuis? nam hinc ordiri æquum est. at noerunt illi prima tua incunabula, & quo pacto tradiderit teipsum perdito illi militi, & cum eo vnà turpissimè ac flagitiosissimè oberrauerit,

σε πάντα ὑπηρετῶν, ἄχει δέ
ρι, τὸ τῆ λόγου τοῦτο, ῥαπῆ
πολυσχιδῆς ἐργασαμένῃ,
ἐξέωσε, μάκαινα μέμνηται, ὡς
τὸ ἀκὸς, ἃ πρὸς τὸ θέατρον
ἐνανιόνου, οἷς ὀρχησᾶς ὑπο
κεκινόμῃ, καὶ σώτα
γματάρχης ἀξιῶν εἶναι ὁδᾶς
γοῦν πῆ οὗ ἂν εἰσῆλθῃν ἐς
τὸ θέατρον, οὐδὲ ἂν ἐμλύσῃν
ὅ, τι τὔνομα ὦ δράματι, ἀλ
λὰ σὺ ἀσμίως πάνυ, χρυσᾶς
ἐμβάδας ἔχων, καὶ ἐσθῆτα τυ
ραννικὴν, πῆ ἀσκεπέμπον, ὑ
μῴδαν ἀτήσων παρὰ τοῦ
θιάτρου, σφόδρα μομίζων,
καὶ ἐρότῳ ἀπιὼν ἤδη τιμώ
μῃ πῆς αὐτῶν. ἀπὰ
νῦν ῥήτωρ, καὶ σοφιστὴς, καὶ
δῆ οὗτο, εἰ πίθοντό ποτε
τὰ τοιαῦτα ὑπὲρ οὗ ἐκῆνοι,
τῆο δὲ τὸ ἐκ τῆς φαγῳδίας,
Δύο ἡλίους ὁρᾶν δοκῆσι, διο
σᾶς ἢ Θήβας. καὶ πρόχειρον ἅ
πασιν ὀνθὺς τὸ, Ἐκῆνος, ὁ τό
τε, καὶ μετ' ἐκῆνα. Ζιγάρτοι
καὶ

ris, omnia obsequens ac pa-
tiens, donec te, ° iuxta pro-
uerbium, pannum lacerum
detritum & confectum ex-
trusit. Etiam illa meminerunt, vt est consentaneum, P quæ in theatro adolescens egisti, quando saltatoribus ac mimis subseruiebas, & in ducendis ordinibus seu choris quasi quidam dux esse cupiebas. Quippe nemo ante te theatrum ingrediebatur, nemo ne nomen quidem fabulæ quod esset, renunciabat, sed tu ornatè admodũ, subligatis aureis crepidis, & indutus veste tyrannica, ante cæteros immittebaris, qui beneuolentiam à theatro postularet, coronas ferens, & cum plausu rediens, honore tandem ab ipsis affectus. At nunc orator es, & sophista: & ob hoc si audiant aliquandò talia de te illi, istud ex Tragœdia videlicet, Et solem geminum, & duplices se ostendere Thebas putabunt: & in promptu atque in ore tum omnibus statim notum illud erit: Hiccine ille, qui tum? & quæ post illa sequuntur. Proinde & ipse

καὶ αὐτὸς οὐ ποιῶν, οὐκ ἐπιβαί-
νοις τὸ παράπαν, οὐδ' ἐπιχω-
ριάζεις αὐτοῖς, ἀπὰ φεύγεις
ἐκεῖν πατρίδα· οὔτε χεῖμα κα-
κὸν, ὅτι θέρει ἀργαλέον, ἀπὰ
καὶ ἐν θέρει καὶ μετόπωρον τὴν Φοι
νίκην ἁπασῶν. τὸ γὰρ ἐλεγχόμε-
νον τοῖς εἰδόσι καὶ μεμνημένοις
τὰ πάλαι ἐκείνων σοῦ ἔνεκα, βρόχ
ος ὡς ἀληθῶς ἐστί σοι. καὶ τοῖ
τί ταῦτα λυρῶ; τίνα γὰρ ἂν ἀν-
θρωπείας σύ; τί δ' ἂν αἰσχρὸν
ἐκύσαιο τὰ τοιάτων; πλουθάνο-
μαι δὲ καὶ κτήματα ἔναί σοι με-
γάλα παρ' αὐτοῖς, τὸ δόξαιον
ἐκεῖνο πυργίον, ὡς τὰ τὰ Κινω-
βείως πίθον, πλὴν Διὸς αὐλῆς
ἔνεκα πρὸς αὐτό. τοὺς μὲν δὴ πο-
λίτας οὐδαμῇ οὐδαμῶς μεταπέ
σεσθαι ἄν, μὴ οὐχὶ τὰ ἁπάντων
βδελυρώτατόν σε ἡγεῖσθαι, οὐδ.
δὲ λοιπὸν ἁπάσῃ τῇ πόλει.
τάχα δ' ἂν τοὺς ἄλλους τοὺς ἐν
τῇ Συρίᾳ πολλοῖς ὁμοφύλο-
φυς, οὐ λίγοις μηδὲν πονηρόν,
μὴ δὲ ἐπάτιον βεβιῶσθαί σοι.

Ηρά-

& ipse rectè facis, qui omnino non ascendis ad illos neque in patriam crebrò ventitas, sed fugis illam vltrò: quanquam neque hyeme malam, neque æstate molestam nimis, sed pulcherrimam & maximam omnium in Phœnicia ciuitatum. Nam coargui, & cum ijs qui vetera illa sciunt ac meminerunt, conuersari, laqueus reuera tibi est. Sed quid ista frustra nugor? Quem enim tu vnquam veritus fueris? aut quid turpe putaueris eorum etiam quæ extrema sunt? Audio autem & possessiones esse tibi apud illos magnas: nimirum miseram illam turriculam, cum qua Sinopensis illius dolium collatum, Iouis atrium videri queat. Proinde ciuibus quidem tuis haudquaquam vllo modo persuaseris, vt non omnium detestabilissimum te credant, & commuue adeò totius ciuitatis dedecus. Fortassis autem & cæteri habitantes in Syria, eadem de te cum illis testabuntur, si te dicas nihil mali aut reprehensione dignum fecisse.

Ηρακλεας, ἡ μὲν Αντιόχεια καὶ τοῦτο ἔδειν, ὅτι τὸν Θαρσόθεν ἥκοντα ἐκεῖνον νεανίσκον ἀπαγαγὼν, ἀπὸ καὶ ἀναδεῖξαι αὐτὰ αἰσχρὸν ἴσως ἐμοί. πολλὰ ἀπὸ ἴασασί γε, καὶ μέμνηται οἱ τότε ὑμῖν ἐπιστάντες, καὶ σὲ μὲν ἐς γόνυ συγκαθήμενον ἑωρῶντες, ἐκεῖνον δ' οἶσθα ὅ,τι καὶ ποιοῦντα, εἰ μὴ παντάπασιν ἐπιλήσμων τις εἶ. ἀπ' οἱ ἐν Αἰγύπτῳ ἴσως ἀγνοοῦσί σε, οἱ μετὰ τοὺς ἐν Συρίᾳ θαυμαστοὺς ἄθλους ἐκείνους ἐπιδεξάμενοι φεύγοντα, ἐφ' οἷς ἔπορ, ἀπὸ τῶν ἱματιοκαπήλων διωκόμενον, παρ' ὧν ἐωθεῖτας πολυτελεῖς τριάμενος, ἐφόδια εἶχες. ἀπ' ἐκ ἐπιδείξω σοι καὶ Αλεξάνδρεια συνοίδεν, οὐδὲ μὰ Δί' ἐχεῖν δεύτεραν τῆς Αντιοχείας ἡγεῖσθαι αὐτῷ· ἀπ' ἔτι ἀκολασία γυμνοτέρα, καὶ ἡ ἀσχεργία σοι ἐκεῖ ἐπιμανεστέρα, καὶ τὔνομα ἐπὶ τούτοις μεῖζον, καὶ ἐπὶ πᾶσιν ἀκάλυπτος

Nam mehercle Antiochia quidem etiam ipsum istud opus vidit, quando adolescentem illum Tharso venientem abduxisse. Sed & detegere ipsa inhonestum fortasis mihi fuerit. Veruntamen norunt & meminerunt illi qui tum adstabant vobis, atque aspiciebant te quidem in genu inclinatum, illum autem nosti quid facientem quoque, nisi omnino perpetua rerum obliuione labores. At in Aegypto illi fortasis non norunt te, qui te post praeclara ista in Syria certamina, fugientem inde ob ea quæ modò dixi, susceperunt, cùm te vestiarij insequerentur, à quibus vestibus preciosis comparatis, viaticum tum habebas. Sed non minùs Alexandria quoque conscia tibi est. Et per Iouem haudquaquam posteriorem eam Antiochia censeri decebat, nisi quòd proteruitas ista tua manifestior, & turpitudo flagitiorum infamior illic fuit, & nomen ob hæc maius, & super omnia caput

ἡνεῷγ ἡ κεφαλή. εἷς μόνος ἂν ἐπίστευσέ σοι, ἐξ ὀρφνῶν γιγνομένῳ μηδὲν τοιοῦτον ἐργάσασθαι, καὶ βοηθὸς ἂν κατέστη ὁ τελευταῖος μισθοφόρος ἀνὴρ ἐν τοῖς ἀφείσοις Ρωμαίων· τοῦνομα δὲ αὐτὸ δώσεις ἀφεσιωπήσαί μοι, καὶ ταῦτα, πρὸς πάντας εἰδότας ὃν λέγω. ἐκεῖνος τοίνυν, τὰ μὲν ἄλλα, ὁπόσα ἔτυχεν ἐν τῇ συνουσίᾳ τολμηθέντα ὑπ' αὐτοῦ, τί χρὴ λέγειν; ἀλλ' εἶδέ σε κατέλαβε τὸ μειρακίου, τοῦ οἰνοχόου, τοῦ οἰνοπίωνος ἐν γόνασι κείμενον, τί οἴει, ἐπίστευσεν ἄν σοι τὸν εἶναι τοιοῦτον, αὐτὸ τὸ ἔργον ὁρῶν; οὐκ, εἴ γε μὴ παντάπασι τυφλὸς εἶν, ἀλλ' ἐδόκουν τοῦ γνόμου, αὐτίκα ἐξελάσας τῆς οἰκίας, καὶ καθαρσίοις γε, ὥς φασι, πειρηνικὼν ἐπὶ τῇ σῇ ἐξόδῳ. Ἀχαΐα μὲν γὰρ καὶ Ἰταλία πᾶσα ἐμπέπλησται τῶν σῶν ἔργων, καὶ τῆς ἐπ' αὐτοῖς δόξης, ὄνειδός γε τῆς

put adapertum. Vnus tantùm fuit qui crederet tibi inficias eunti, quòd nihil tale commisisses: ac postremus auxiliator tibi fuit, is qui stipendium dabat, vir inter præcipuos Romanorũ. Nomen autem ipsum permittes mihi vt taceam, & hoc apud omnes eos qui sciunt quem dicam. Ille igitur cætera quidem quæcunque sustinuit in conuersatione illa à te perpetrata, quid attinet dicere? At verò quando te deprehendit in genibus adolescentuli pocillatoris Oenopionis iacentem, quid putas? crediditne tibi talem te non esse, cùm ipsum opus aspicere? Haudquaquam opinor, nisi prorsus cæcus fuit: verùm apertam voluntatis atque animi significationem dedit, cùm te statim ex ædibus eiecerit, & eas expiamentis quibusdam lustrauerit post exitum inde tuum. Nam Achaia quidem & Italia tota referta est operibus tuis, & fama ea quæ ob illa consecuta est. & sanè gratulor tibi ob tam

τῆς ὑπολείας. ὥστε πρὸς τοὺς θαυμάζοντας ἔγωγε τὰ ἐν Ἐφέσῳ νῦν πραττόμενα ἐπὶ σοῦ, ἐκεῖνο λέγω, ὅπερ ἀληθέστατον, πῶς οὐκ ἂν ἐθαύμαζον, εἰ τὰ πρῶτά σου ἤδειμεν. καίτοι καινὸν ἐνθαῦθα νῦν τὸ πρὸς τὰς γυναῖκας πρόσιμαθοῦν. οὐ περὶ πόλλα οὖν, ὦ τοιοῦτε, εἰπέ μοι, ἀποφράδα ὀνομάζεσθαι; ἀλλὰ τί πρὸς Διός, καὶ φιλοῦσα, ὦ σόματι πρόσιτι ἀξιώσειας ἡμᾶς ἐπ' ἐκείνοις τοῖς ἔργοις; τοῦτο γοῦν τὸ βρευστόταον ποιεῖς, καὶ μάλιστα, πρὸς οὓς ἔκισα ἐχθῶ, καὶ τοὺς ὁμιλητάς, οἷς ἱκανὰ λοῦ ἐκεῖνα μόνα τὰ κακὰ ἐν σοῦ σόματι ἀπολαύειν, τὸ βάρβαρον τῶν ὀνομάτων, τὸ τραχὺ τῆς φωνῆς, τὸ ἄκειρον, τὸ ἄτακτον, τὸ παντὶ ἄμβον, καὶ τὰ τοιαῦτα· φιλοῦσα δὲ σε τοῖς τοῦτοις μὴ γένοιτο, ὦ ἀλεξίκακε. ἀστοῖδα μᾶλλον ἢ ἐχιδναν φιλοῦσα, ἄμεινον δὲ ἄγμα ἐκεῖ, τὸ κινδυνεύσαι καὶ ἄλγημα

praeclaram laudem. Quare ad eos qui mirantur ea quæ nunc Ephesi abs te geruntur, illud equidem dico quod verissimum est, quòd mirum foret si non mirarentur, si prima illa tua opera nossent. Atqui nouum hîc istud videlicet cum mulieribus quoque addidicisti. An non congruum igitur, dic mihi, fuerit, hominem talem Apophradem apellari? Sed quid, per Iouem? num etiam osculari ore insuper voluisti nos ob tali facta? Istud igitur contumeliosissimè facis, & maximè ergà eos quos minimè decebat, sectatores tuos, quibus satis fuerat illa solum mala ab ore tuo percipere, verborum videlicet barbariem, & vocis asperitatem, & indiscretam atque inordinatam enunciationem, & à Musis omnino alienam, & id genus alia: osculari autem etiam te supra hæc, absit, ô malorum auersor Hercule. Nam scutum potiùs aut viperam osculari satiùs fuerit, quòd in morsu ibi omne periculum & omnis

ἄλγημα, καὶ ὁ ἰατρὸς ἀσκληθὲς ἐπήμωσεν, ἀφ' οὗ τῆς σῆς φιλήματος, καὶ τοῦ ἰοῦ ἐκείνου, τίς ἂν ἱεροῖς ἢ βωμοῖς προσέλθοι; τίς δ' ἂν θεὸς ἐπακούσειεν ἔτι εὐχομένου; πόσων πηδήσεις ἐν ἡμέρᾳ ποταμῶν δεῖ; καὶ τοιοῦτος αὐτὸς ὤν, καθαίρεις τὰ ἄλλων τ' ὀνόματι καὶ ῥήμασιν ἔργα δεινὰ καὶ τυραννικά. καί σοι ἐγὼ μὲν ἀφραδία μὴ εἰδώς, ἐσχυνόμην ἂν μάλλον, εἴ ὅπως ἐπῶν ἀρνηθείην ἄν. εἰ δ' ἐδεῖς κτιάζεις ἡμῶν, βρωμολόγους λέγοντα, καὶ τροπομαθήσας, καὶ ῥησιμιτρεῖν, καὶ Ἀθηνῶν, τὸ Ἀθηνῶν ἐπιθυμῶ, καὶ ἀνδρατεῖν καὶ σφηνδικίζειν, καὶ χαροβλημάδη κακὸν κακῶς σοι ὁ λόγος Ἑρμῆς ἐπιτείνῃ αὐτοῖς λόγοις. ποῦ γὰρ ταῦτα τῶν βιβλίων εὑρέσκεις; ἐν γωνίᾳ πῆ τάχα τῶν Ἰαλέμων τινὸς ποιητῶν κατεῤῥωγμένα. ἀρῶτος καὶ ἀραχνίων μεστά, ἥπου ἐκ τῆς Φιλαμίδος δίλτων,

omnis dolor, & medicus accersitus facilè illum depulerit: à tuo autem osculo, & veneno isto, quis quaeso vel ad sacra vel ad aras accederet? Quis autem deus exaudiret etiam precantem? quàm multis lustrationibus, multisq; fluminibus opus foret? At talis ipse cùm sis, derides alios ob nomina ac verba, cùm tu interim facinora talia ac tanta perpetrare soleas. Atqui ego quidem si Apophradis vocabulum ignorarem, erubescerem potiùs: nedum si dixissem, inficias irem. Te verò nemo nostrûm accusauit adhuc, quòd βρωμολόγος dixeris, & τροπομάθησας, & ῥησιμιτρεῖν, & ἀθηνῶν, pro Athenas desidero, & ἀνδρατεῖν, & σφηνδικίζειν, & χαροβλημάδη. Malũ te malè perdat. ¶ Mercurius Logius, vnà cum ipsis verbis. Vbi enim huiusmodi scripta reperis? In angulo fortassis alicubi alicuius [t] ex poëtis istis Ialemo frigidioribus defossa, [s] situ & araneis oppleta: aut alicubi ex libris Philæmidos,

λέλτων, ἃς δὲ χερὸς ἔχεις, σοῦ μνήσι, καὶ σοῦ σοῦ σόματος ἄξια. ἐπεὶ δὲ σοῦ σόματος ἐμνήσθην, τί φάνης ἂν, εἴ σε ἡ γλῶττα εἰς δικαστήριον προκαλεσαμένη (θῶμεν γὰρ οὕτως) ἀδικήματος, ἢ τὸ μετριάτατον, ὕβρεως διώκοι; λέγουσα· ἐγώ σε, ὦ ἀχάριστε, πτωχὸν καὶ ἄπορον παραλαβοῦσα, καὶ βίου δεόμενον, τὰ μὲν πρῶτα ἐν τοῖς θεάτροις εὐδοκιμεῖν ἐποίησα, νῦν μὲν Νῖνον, νῦν δὲ Μετίοχον, εἶτα μετὰ μικρὸν Ἀχιλλέα τιθεῖσα· μετὰ ταῦτα δὲ παῖδας συλλαβίζειν διδάσκοντα μακρῷ χρόνῳ ἔβοσκον. ἤδη δὲ καὶ τοὺς ἀλλοτρίους τούτους λόγους ἐπικεκοσμήκειν, σοφιστὴν ἔναι δοκεῖν ἐποίησα, καὶ τὴν μυδὲν προσήκουσαν δόξαν περιέθηκα. τί τοίνυν τιλικοῦτον ἔχων ἐγκαλεῖν τοιαῦτά με δρᾷς τίθης, καὶ ἐπιτάττεις ἐπιτάγματα αἴσχιστα, καὶ ὑπουργίας καταπλήσους; οὐχ ἱκανά μοι τὰ ἐπὶ

quos in manibus crebrò habes: veruntamen te atque ore tuo digna. Quia autem oris mentionem feci, quid diceres quaso si te in ius vocaret lingua? Fingamus enim hoc pacto, vt te iniuriæ, aut quod molestius paulò foret, contumeliæ accusaret, ita dicens: Ego te, ingratissime, pauperem atque inopem susceptum, & victu quoque carentem, principio quidem in theatris celebrem feci, nunc quidem Ninum, nunc autem Metiochum, deinde paulò pòst Achillem quoque exhibens. Post hæc autem docentem pueros syllabas nectere, longo tempore alui. Iam autem & alienas istas orationes velut in scena exhibentem, sophistam videri feci, eamque gloriam tibi, quàm minimè conueniebat adaptaui. Quid igitur tantum habes quod imputare mihi posis, ob quod adeò contumeliosè me tractas, & iniungis mihi mandata quædam turpissima, & ministeria execratione digna? Non satis mihi sunt

ἐπὶ τῆς ἡμέρας ἔργα, ψεύδειν καὶ ἐπιορκεῖν, καὶ τὰς τοιούτους ὕθλους καὶ λήρους διαντλεῖν, μᾶλλον δὲ τὸν βόρβορον τῶν λόγων ἐκείνων ἐμεῖν; ἀλλ' οὐδὲ νυκτὸς τοῦ κακοδαίμονα σχολὴν ἄγειν ἐᾷς, ἀλλὰ μόνη σοι πάντα ποιῶ, καὶ πάσχομαι, καὶ μαίνομαι, καὶ ἀντὶ γλώσσης, ὅσῳ καὶ χερὶ κνᾶσθαι δεῖ νῦν κᾶς, καὶ ὥσπερ ἀποτρίαν ὑβείζας, καὶ ἐπικυλίσας σοῦ σοῖς κακοῖς. λαλεῖν μοι ἔργον σὺ μόνον, τὰ δὲ σοι αὐτὰ ποιεῖν καὶ πάσχειν, ἄλλοις μέρεσι πεπόνθαμεν· ὡς ὤφελε κἀμέ τις, ὥσπερ τοῦ τῆς φιλομήλας, ἐκτεμεῖν. μακαριώτερα γοῦν μοι ἂν γλῶτταν τῶν τὰ τέκνα κατεδηδοκότων. πρὸς θεῶν, ἂν λέγῃ ταῦτα ἡ γλῶττα, ἰδίαν αὐτῇ φωνὴν λαβοῦσα, καὶ τὸ πώγωνα συνήγορον ἐπικαλεσαμένη τί ἂν ἀρκεῖναι αὐτῇ; ἐκεῖνα δηλονότι, ἃ καὶ πρὸς τὸν Γλαῦκον ἔναγχος ἔρρηταί σοι, ἐπιπεπραγμένῳ ἤδη τῷ ἔργῳ

sunt ea quæ per diem fiunt opera nefaria, mentiri puta, & peierare, & tot nugas atque ineptias exhaurire: imò verò cœnum verborum istorum emouere: sed neque noctu me miseram ocium ducere sinis, sed sola ego omnia tibi facio, & proculcor, & contaminor: ac lingua perinde vt manu vti decreuisti, & quemadmodum alienam cõtumelia afficis me, tantisquê malis obruis. Loqui, meum opus solum est: talia autem facere ac pati, quæ tu cogis, alijs partibus inunctum est. Quare vtinam & me aliquis, ceu philomelæ illam exercuisset. Nam mihi beatiores illorum linguæ videntur, qui liberos suos deuorârunt. Huiusmodi, per Deos, igitur si lingua diceres, propria aliqua assumpta sibi voce, ac barba tua velut patrona aduocata, quid quæso responderes ipsi? Illa scilicet quæ & ad Glaucum nuper abs te dicta sunt, cùm ille te ob opus iam

ἔργῳ ἀτιώμενον, ὡς ἐπὶ τοῦ τῷ ἔνδοξος ἐν βραχεῖ, καὶ γνώριμος ἅπασι γενόμενος. πόθεν ἂν οὕτω πιθανὸς εἶναι δοκεῖς ἐν τοῖς λόγοις γενόμενος; ἀγαπητὸν δή, ὁποῖόν τινα καινὸν καὶ ὀνομαστὸν εἶναι, εἶτα καταριθμήσειν αὐτὴ τὰς πολλάς σου προσηγορίας, ὁποῖός κατὰ ἔθνη προσήνεγκας. ὃ καὶ θαυμάζω, ὅτι τὴν μὲν ἀφφράδα ἐδυσχέραινας ἀκούσας, ἐπὶ ἐκείνοις δὲ τοῖς ὀνόμασιν οὐχ ἠγανάκτεις. ἐν Συρίᾳ μὲν ροδοδάφνη κληθείς, ἐφ' ᾧ δή, νὴ τὴν Ἀθηνᾶν, αἰσχύνομαι διειρῆσθαι, ὥστε τό γε, ἐπ' ἐμοί, ἀφφὶς ἔτι ἔσω. ἐν Παλαιστίνῃ δὲ φραγμὸς ἐς τὰς ἀκάνθας τοῦ πώγωνος οἶμαι, ὅτι ἔνυπνε μεταξύ, ἔτι γὰρ ἐξυρῶν αὐτόν. ἐν Αἰγύπτῳ δὲ σωαγχὴ πρόδηλον τοῦτο· μικρὸν γοῦν φασιν ἀφπνιγῶναί σε, ναύτῃ τινὶ τῶν πριβμενῶν ἐντυ-

actum accusaret, quòd ob hoc celebris breui tempore & notus omnibus factus esses. Vnde ergo ita celebris? ob orationēsne redditus? At sufficit quomodocumque clarum ac celebrem esse, deinde connumerare ipsi multas istas appellationes, quas passim apud varias gentes adeptus es. Quò magis etiam miror quòd cùm Apophradem audieris, ægrè tantopere tuleris, ob illa autem nomina nihil indigneris. Nam in Syria quidem Rhododaphne vocatus es: quamobrem autem, ita me Minerua amet, erubesco dicere. quare quantum quidem in me est, obscurum etiam maneat. In Palæstina autem, sepis nomine, ob barbæ opinor spinositatem, quoniam inter opus pungere solebat. adhuc enim tondebas ipsam. In Aegypto vero angina dictus es: quod per se manifestum est. Nam aiunt te propemodum suffocatum esse, cùm in nautam quēdam crassiorem ex ijs qui in onerarijs atque maioribus nauibus sunt, incidis-

ἐντυχόντα, ὃς ἐμπήσων, ἀπέφραξέ σοι τὸ στόμα. Ἀθηναῖοι μὲν γὰρ βέλτιστοι, ἀνιγματῶδες ὄνομα, ἀλλὰ γραμματικὸν ἑνὸς πεποίηκε τιμήσαντες σε, Ἀλίμαρχον ὠνόμασαν· ἔδει γὰρ καὶ ἐκείνου τι πρεσβύτερον πρεσβεύειν σοι. ἐν Ἰταλίᾳ δὲ, βαρβαρικὸν, ἡρωϊκὸν ἐκεῖνο ἐπικλήθης, ὁ Κύκλωψ, ἐπιδείξασθαί ποτε καὶ πρὸς ἀρχαίαν δόξασκευὴν, παρ' αὐτὰ τὰ τοῦ Ὁμήρου ἐραψῳδήσασαι, καὶ σὺ τὴν ἀσχεργίαν ἐπιθύμησας. καὶ αὐτὸς μὲν ἐκεῖνο μεθύων ἤδη, μισσοβίον ἔχων ἐν τῇ χειρὶ, βινηλιῶν Πολύφημος. νεανίας δὲ ἐπόμενος, ὀρθὸν ἔχων τὸ μοχλὸν, εὖ μάλα ἠκονημένον, ἐπὶ σὲ Ὀδυσσεύς τις ἐπῄει, ὡς ἐκκόψων τὸν ὀφθαλμόν.

incidisses: qui tibi postquam imposuisset, etiam ipsum os obturauit. Nam Athenienses quidem, optimi illi, obscurius nomen nullum dedêre tibi, sed literæ vnius appositione te honorantes, Atimarchum apellârunt. decebat enim & illud affectatum ac nouum habere te. In Italia autem, papæ, heroicum illud, Cyclops vocatus es, quòd aliquando etiam ad veterem ornatum ac modum illum, iuxta ipsa Homeri poëmata, versibus peragere tu quoque turpitudinem illam affectasses. Ac ipse quidem iacuisti ebrius iam, mulctrale habens in manu, Polyphemus videlicet coire gestiens: Adolescens autem mercede conductus, rectum habens vectem, probè admodum acutum, quasi Vlysses quidam te inuadebat, excussurus videlicet oculum:

Καὶ ἐκεῖνος μὲν ἅμαρτε παρὰ τὸ οἰνόπιτ' ἔγχος,
Λιχμῶν ἐξιλύθη παρὰ νείατον ἀνθρακῶνα.

Καὶ γὰρ ὄδυν ἄζωστον, ὑπὲρ σὸ λίγου-

Quem tamen haud tetigit, iuxtaque elabitur hasta,
Et ferit extremum vibrata cuspide mentum.

Neque enim absurdum aut ineptum puto fuerit, cùm de te-

verba

λέγοντα ψυχρολογεῖν. σὺ δὲ ὁ Κύκλωψ, ἀναπεπταμένος τὸ στόμα, καὶ ὡς ἔνι, πλατύτατον μειχθνῶς, διὰ τοῦ χάσματος τυφλοῦ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ γνάθου. μᾶλλον δὲ, ὥσπερ ἡ Χάρυβδις αὐτοῖς ναύταις, καὶ πηδαλίοις καὶ ἱστίοις, ὅλον ξυντῶν καταπίεν τὸν Οὖτιν, καὶ τοῦτο ἐώρων καὶ ἄλλοι παρόντες ἑταῖροι ἐς τοῦ ὑστεραίαν μία ὑπὸ ἀφροσύνης, ἢ μέθης, καὶ ἐς τὸν ἄντρον ἐνέφευγες. τοιούτοις δὴ καὶ τοσούτοις ὀνόμασι πλουτῶν, αἰσχύνῃ τοῦ ἀφφραδοῦς; πρὸς θεῶν εἰπέ μοι, τί πάσχεις, ἐπειδὰν μακάρια λέγωσιν οἱ ποιοῦντες, Λαβυριάζειν σε, καὶ Φοινικίζειν; ἄρα καὶ ταῦτα, ὥσπερ τοῦ ἀφφραδοῦς ἀγνοεῖς καὶ οἴει τάχα που ἐπαινεῖσθαι πρὸς αὐτῶν; ἢ ταῦτα μὲν διὰ τὸ σωφρόνων οἶδα, τοῦ ἀφφράδοῦς δὲ, ὦ ἀγνῶτα, μόνον ἀτιμάζεις, καὶ ἀφανίζεις τὸ καταλόγου τῶν ὀνομάτων, τοιγαροῦν ὑμμπὰς ἡμῖν τίνεις τὰς δίκας, ἀπὸ μέχρι

verba faciamus, frigidiora quoque paulò hæc dicere. Tu verò Cyclops ille, diducto ore, & quàm latissimè licebat, hians, sustinebas ab illo cum occæcari tibi maxillam. Imò verò quemadmodum Charybdis quærebas vnà cum ipsis nauis & clauis & velis totum illum absorbere. [x] Vim, siue Neminem. Atque hæc tum aspiciebant etiam cæteri qui aderant. Deinde postero die vna ea tibi defensio erat, ebrietas, & ad merum confugiebas. His igitur ac talibus nominibus opulentus eũ sis, pudore afficeris erga Apophradem. Per deos itaque dic mihi, quo pacto afficeris cum illa quoque dicunt pleriq; [y] λιβυιάζειν & [z] φοινικίζειν? num igitur, & hæc perinde tu Apophradem ignoras, & existimas fortasiis etiam laudari te ab ipsis? An hæc quidem vt consueta familiaria nosti: Apophradem autem vt solam ignotã improbas, & à catalogo verborũ tuorum excludis? Proinde nõ indignas pœnas nobis exoluis, sed etiam

μ' χρὴ καὶ τῆς γυναικωνίτιδος πειεβόντος εἰ. πρώλω γὰρ, ἐπειδή τινα γάμον ἐν Κυζίκῳ μνᾶσθαι ἐτόλμης, εἰ μάλα ἐκπεπυσγύη πάντα ἢ βελτίστη ἐκείνη γυνὴ, οὐκ ἄρ' πεισάμλιν, ἔφη, ἀνδρὰ, καὶ αὐτὸν ἀνδρὸς δεόμενον. εἶτα ἐν τοιούτοις ὄντι σοι ὀνομάτων μέλει, καὶ γελᾶς, καὶ τῶν ἄλλων καταπτύεις; εἰκότως· ἀ γὰρ ἂν ἅπαντῶν ὅμοιά σοι λέγειν δυνάμεθα. πόθεν τίς οὕτως ἐν λόγοις μεγαλόζηλος, ὡς ἐπὶ μὴ τὰς τρεῖς μοιχὰς, ἀντὶ ξίφους πρίαναν ἀτεῖν. τὸν δὲ Θεόπομπον, ἐπὶ τῷ Τρικαράνῳ κρίνοντα φάναι, πρὸς ἑνὶ λόγῳ καθηρηκέναι αὐτὸν τὰς πρόχους πόλεις· καὶ πάλιν, ἐκπραινῶσα αὐτὸν τοῦ Ἑλλάδα, καὶ ἐν Κέρβερον ἐν τοῖς λόγοις. πρώλω γὰρ καὶ λύχνον ἅψας, ἐξήτεις ἀδελφόν τινα, οἶμαι, ἀπολωλότα· καὶ ἀλλὰ μυρία, ὧν δὲ μεμνῆσθαι ἄξιον, ἢ μόνον ἐκεῖνο, ὅπερ οἱ ἀκό-

etiam muliebri consortio, & ad Gynæcéa vsque notus es. Nuperrimè igitur cùm nuptias quasdã Cyzici ambire ausus esses, probè admodum explorata omnia habens optima illa mulier respondit: Haudquaquam, inquiens, virum eum accepero, qui ipse quoq; viro indiget. Et tamen in talibus rebus cõstituto tibi, adhuc verborũ cura est, & rides conspuísque cæteros. Meritò sané. Neque omnes similia tibi dicere possumus. Vnde enim, aut quis adeò in verbis audax foret, vt contra tres adulteros pro gladio tridentem postulet? De Theopompo autem ob Tricaranum in iudicio agente, dicat tricuspide oratione ipsum confecisse ciuitates præstantiores. Et rursum tridente interfecisse ipsum Græciam: & esse Cerberum in oratione. Nam paulò antè & lucerna accensa quærebas fratrẽ quendam, ni fallor, mortuum, & alia infinita, quorum ne mentionem quidem facere dignum est, excepto solo illo, quod qui audie-

ἀκόφυτον ἀπεμνημόνευον. πλούσιός τις, οἶμαι, καὶ δύο πένητοι ἦσαν ἐχθροὶ, ὅτε μετὰ ξὺν περὶ τοῦ πλουσίου λέγων, ἀπέκτεινεν, ἔφης, θάτερον τῶν πενήτων. γελασάντων δὲ, ὡς τὸ εἰκὸς, τῶν παρόντων, ἐπανορθούμενος δὴ σὺ καὶ ἀνατιθεμένος τὸ διημαρτημένον, σύμφωνον, ἔφης, ἀπὸ ἄτερον αὐτῶν ἀπέκτεινεν. ἐῶ τὰ ἀρχαῖα, τὸ πρὶν μωῶν, καὶ τὸ ἀνωμία, καὶ τὸ πέταμαι, καὶ τὸ ἐκχύθη, καὶ ὅσα ἄλλα καλὰ ἐν τοῖς λόγοις ἐπανθεῖ. ἃ μὲν γὰρ ἐπὸ τῆς πενίας ἐπανόρθωσις ποιεῖς, Ἀδρασεία φίλη, οὐκ ἄν τινι ὀνειδίσαιμι. συγγνωστὰ γοῦν, ἄ τις λιμῷ πιεζόμενος, παρακαταθήκας παρ' ἀνδρὸς πόλιτα λαβὼν, εἶτα ἐπιόρκησεν, ἢ μὴ μὴ παρεπιφύσαι ἢ εἴ τις ἀναισχύντως αἰτεῖ, μᾶλλον δὲ πρεσαιτεῖ, καὶ λωποδυτεῖ, καὶ τιλωνεῖ, οὐ δὴ λέγω ταῦτα· φθόνος γὰρ ἐδεὶς, ἐξ ἅπαντος ἀμύσασθαι τὴν ἀπορίαν. ἐκεῖνο δὲ ἔτι φορητὸν,

audierunt, memoriæ relinquere. Diues quidam opinor, & duo pauperes erant inter se inimici: postea de diuite loquens, occidit, inquis, θάτερον τῶν πενήτων. Ridentibus autem, vt par erat, ijs qui tum aderant, corrigens videlicet tu, & id quod erratum erat restituens: Haudquaquam, subijcis, sed ἄτερον αὐτῶν occidit. Omitto antiqua illa: puta πρὶν μωῶν, & ἀνωμία, & πέταμαι, & ἐκχύθη, & quæ alia præclara in orationibus tuis effulgent. Nam quæ paupertatis causa facis, ô chara Adrastia, nemini exprobrauero. Ignoscendum enim, si quis fame coactus, depositto à ciue accepto, deierârit se illud haudquaquam accepisse: aut si quis impudenter postulat, imò verò mendicat & furatur, & publicanorum more rapit: haud equidem ista dico. Neque enim inuidia vlla est quoque modo depellere inopiam. Sed illud intolerabile tandem, pau-

per

ὅλον, πολλὰ σε ὄντα, εἰς μόνας
ταύτας διαύτας ἡδονὰς ἐκχεῶν
τὰ ἐκ τῆς ἀναισχυντίας πρεγνι-
γνόμενα. πλὴν εἴ γε τι καὶ ἐπαι-
νέσαι μοι δόξεις πάνυ ἀσεμνῶς
ἐπὶ σοῦ πεπραγμένον, ὁπότε τὴν
Τισίου τέχνην οἶσθα, ὡς τὸ
δισκόρακον ἔργον αὐτὸς ἐ-
ποίησας, ἐξαρπάσας τοῦ ἀνοή-
του ἐκείνου πρεσβύτου χρυσοῦς τρι-
άκοντα. ὁ δὲ δὴ τὴν Τισίαν, ἀντὶ
τοῦ βιβλίου, πεντήκοντα καὶ ἑ-
πτακοσίας ἐξέτισε, καταφρο-
νήσας. πολλὰ ἔτι ἔχων εἰπεῖν,
τὰ μὲν ἄλλα, εἰκὼν ἀφίημί σοι,
ἐκείνου μόνον προσλέγω. πρᾶτ-
τε καὶ ταῦτα ὅπως σοι φίλον, κἀ-
μὲ παύσειε τὰ διαῦτα εἰς ἑαυ-
τὸν παρορῶν, ἐκεῖνο δὲ μηκέτι.
ἅπαγε· οὐ γὰρ ὅσιον, ἐπὶ πλὲν αὐ-
τὸν Εσίαν τοῦς ταῦτα δρᾶτι-
θυτας καλεῖν, καὶ φιλοτυσίας
ποιεῖσθαι, ἀλλὰ μὲ δὲ ἐκεῖνο ἴσω,
τὸ ἐπὶ δεῖς λόγοις φυλάττεσθαι,
καὶ ταῦτα, πρὸς τοῦς ὁ πολ-
λὸ ἀπρεπέστατα σοι ἐργαζομέ-
νους τὸ σῶμα. βάπτεσθαι πρ
ἅπαξ

per cùm sis, in solas huiusmodi voluptates omnia ea profundere, quæ per impudentiam istam acquiris. Nisi si quid vtique etiam laudare mihi concesseris admodum vrbanè abs te factum, quando cùm Tisiæ artem noris, bis Coracis opus ipse peregisti, subreptis stulti illius senis triginta aureis. Ille autem propter Tisiam pro libro septingentas & quinquaginta drachmas exoluit, deceptus videlicet. Multa adhuc alia possem dicere, sed tamen vetera quidem volens remitto tibi: illud autem solum adhuc verbis addam. Age ista quidem fac vt tibi lubet, néve desieris huiusmodi in te ipse debacchari: ab illo autem caue. Non enim pium aut fas est, eandem Vestam, eos qui talia committunt, inuocare, & amicitiam præbibere, eadémque obsonia attingere. Sed neque illud, ob verba videlicet oscula: idqúe cum ijs qui tibi non multò antè apophradem ipsum os effecêre. Ac postquam semel

ἅπαξ φιλικῆς παραινέσεως ἠρξάμεθα, καὶ κᾶνα, ἐὰν δοκῇ, ἄφελε, τὸ μύρῳ χρίειν τὰς πολιὰς, καὶ τὸ πιπλῆσθαι μόνα κᾶνα. ἐὰν μὲν γὰρ νόσος τις ἐπέχῃ, ἅπαν τὸ σῶμα θεραπευτέον. ἐὰν δὲ μηδὲν νοσῇς ζητεῖν, τί σοι βούλεται καθαρὰ καὶ λεῖα καὶ ὁλοσφυρὰ ἐργάζεσθαι. ἃ μηδὲ ὁρᾶσθαι θέμις; κεῖνό σοι μόνον σῴζον, ἃ πολιὰ καὶ τὸ μηκέτι μελαίνεσθαι ὡς πεκάλυμμα ἔχει τῆς βδελυρίας. φέλον δὲ αὐτῶν πεῖς Διὸς λέγω ζυτῷ, καὶ μαθεῖν ζῦ πώγωνος αὐζῦ, μηδὲ μιαίνῃς ἔτι, μηδὲ ὑβρίσῃς, ἐὰν μὴ, ἐν νυκτί γε, καὶ σκοτῷ· τὸ δὲ μεθ' ἡμέραν ἄπαγε, κομιδῇ ἄγριον, καὶ θηριῶδες. ὁρᾷς ὡς ἄμεινον λῷ σοι, ἀκίνηζον τὴν Καμαρίναν κᾷν, μηδὲ καταγελᾷν ἀφροδίτης, ἢ σοι ἀφροδίτα τὸν βίον ὅλον ἐργάσεται. ἢ ἔτι πεσεῖν

semel admonitionem amicam exorsi sumus, etiam illa, si videtur, abs te amoue, vnguento puta canos istos inungere, & pice sola illa quæ scis velli. Nam si morbus quidem aliquis vrgeret, totum corpus curandum foret: nunc autem cùm nihil ægrotas tu huiuscemodi, quid attinet pura ac leuia & glabra illa tibi reddi, quæ ne aspici quidem fas erat? Illud tibi vnum relictum est, qui doctrinam ac sapientiam præ te feras, cani videlicet, & non ampliùs nigricare. Id tanquam operculum quoddam maliciæ ac detestabilitatis istius sit. Proinde parce ipsius per Iouem, cùm in hoc tum maximè in barba ipsa, neque polluas hanc ampliùs, neque contumelia afficias: aut si prorsus hoc nequeas, noctu saltem & in tenebris: interdiu autem apage. est enim omnino ferum, ac bestiale. Vidésne quantò satius fuerat tibi A Camarinam immotam relinquere, neq; Apophradem deridere, quæ tibi Apophradem & atram totam vitam reddiderit? An etiam amplius aliquid desideras? Nam quod ad me attinet,

ἀλλ' τινος, ὡς τὸ γε μὴν ὅ ποτ' ἐπάψει. ὃ λέγω γοῦν οἶδα, ὡς ὅλῳ τῷ ἐπισπάσω, λέγον, ὦ παπάλημα καὶ λίναλος, ἀποπλύνειν, εἴ τις ἀνὴρ λασὺς, καὶ τοῦ λὰ τὸ ἀρχαῖον μελαμπιγος, φρίμυ μόνον ἂς σὲ ἀφελίψειν. ἴσως ἤδη καὶ ταῦτα γελάσῃ, τὸ παπάλημα καὶ τὸ λίναλος, ὥσπερ τινὰ αἰνίγματα, καὶ γείφος ἀκούσας· ἄγνοια γὰρ σοι τῶν σῶν ἔργων τὰ ὀνόματα. ὥστε ὥρα ἤδη καὶ ταῦτα συκοφαντεῖν. ἃ μὴ τριπλῆ καὶ τετραπλῆ σοι ἡ ἀφφρὰς ἐκτέτικεν ἀτιῶ λ' οὖν σεαυτὸν ἐπὶ πᾶσιν· ὡς γὰρ ὁ καλὸς Εὐριπίδης λέγειν ἔωθεν, Ἀχαλίνων στομάτων, καὶ ἀφροσύνης καὶ ἀνομίας τὸ τέλος, δυστυχία γίγνεται.

timet, nunquam quicquam deficiam. Nondũ igitur scis quòd totum attraxisti tibi plaustrum, cũ conueniret, ô pæpalema (id est, omnifariã scelerate) atq; cinæde, vereri te si quis homo hirsutus, & iuxta antiquũ illud, Melampygus, accrbè solũ intueretur te. Fortasis iam hæc quoque ridebis, pæpalema quod dixi, et cinædũ, perinde vt ænigmata quædam & griphos audiens. Ignota enim tibi sunt tuorum operum nomina. Quare licet tibi iam etiam hæc cauillari, nisi tibi tripla atq; etiam quadrupla Apophras iam parta est. Accuses autem teipsum ob hæc omnia, licet. Nam vt præclarus ille Euripides dicere solitus fuit: Oris indomiti & stultitiæ & iniquitatis finis, infelicitas esse consueuit.

GILBERTI COGNATI.
ANNOTATIONES.

a APOPHRADIS nomẽ.] *Apophradis vocabulũ in vsu esse Heniochus enim Comicus fabulam conscripsit, cui titulus est* ἀποφράς, id est, *dies inauspicatus.* Ἀποφράδες ἡμέραι, id est, *nefasti dies. Olim vocabantur inauspicati, & quibus publica non licebat agere: vnde receptũ, vt homines execrandos & abominandæ malitiæ* ἀποφράδας *appellarent, teste versiculo.*

ἄνθρωπος ἀποφρὰς, καὶ βλέπων ἀπιστίαν:

Homo nefastus, & ore perfidum tuens. *Vocat hominem* ἀποφράδα. *Cic. in Vatin. Omnes, cùm te viderint, tanquàm auspicium malum detestantur*, id est, ὡς ἀποφράδα. *Eadem est autem Græcæ vocis etymologia, quæ Latinæ*, παρὰ τὸ φράζω: *quòd hanc dictionem* ἀποφρὰς *perinde ac barbaram vsurpasse Lucianus notatus est à quodam, quam vel hoc vno argumento* ἀλληκοτάτῳ *probare possemus, quòd eam Plato* νόμων ζ. *in ore habuerit. Item Plutarchus & Dionysius Halicarnas. Antiqui autem primum mensem & dies impares, dijs cœlestibus consecrabant, Alterum verò mensem & dies pares dijs inferis, in quibus lustrabant sontes, & mortuis parentabant, quos dies inauspicatos, Græci* ἀποφράδας, *Romani verò nefastos appellabant, quales erant dies mensium postridie Calendas, Nonas & Idus, in quibus Do, dico, & addico, hæc tria verba dicere, Prætori religio & nefas erat. At alios tres mensium dies primarios, Calendarum, Nonarum, & Iduum dijs superis consecrabant, quos fastos quoque appellabant, in quibus sacris operari, & ius dicere fas erat. Hos Numa Pompilius ex Hetruscorum magia Romanos pontifices concipere & statuere docuit. Quos ne sacra vilescerent, populo non diuulgabant, sed horum obseruationem pontifex minor, sacrificiorum regulis plebi in capitolium calate: id est, conuocate iuxta Calabram Romuli casam indicebat. b* Ala comprehendisse.] *Archilochus poëta Iambographus, & ad maledicendum egregiè instructus, ad hunc modum respondisse fertur cuidam, à quo fuerat conuicio prouocatus:* τὴν τέττιγα πτερῶν σὺ ἀπέλιφας: id est, *cicadam ala corripuisti & me minimè ex vsu tuo prouocâsti. Est autem huius insecti mira quædam & prodigiosa loquacitas, maximè efferuescente sole. Ergo quemadmodum si cicadam naturà garrulam ala prehendas, clariùs obstrepit, ita si poëtico homini præbeas simultatis occasionem, non modò non tacebit, sed clariùs obstrepet, & omnem bilem charti illinet atris. Proinde Platonem aiunt admonuisse, ne quis hominem poëtam sibi faceret inimicum. Et Horatius:*

— genus irritabile vatum,

dixit. Strab. lib. 10. dicit ex Paro natum esse Archilochum. Est

autem

autem Paros Cycladum vna in mari Aegæo. c Ante pedes.] Paßim obuia. Nam ante pedes esse dicitur, quod obuium, quodque præsens adest, vel imminet. Terent. Isthuc est sapere, non quod ante pedes modò est, videre: sed etiam illa quæ futura sunt prospicere. d Hyperboreis.] ὑπερβόρεοι & populi Septentrionales, ita dicti quòd supra Boreæ flatum siti esse crederentur. De his vide apud Plinium lib. 4 cap. 12. Pomp. Melam, Diodorum & Festum. e Cumanus existat.] Cumanæ sunt in Aeolide supra Lesbium, notati stoliditatis, vt indicat Stephanus. f Iuxta Aesopi.] Aesopi graculus dicitur, qui aliena sibi vsurpat, aliorumq; bonis sese vendicat. Extat Aesopi Apologus inter alios. g Anni principio.] In anni exordio, in principio Ianuarij soliti sunt Romani bene auspicari. Meminit & Plinius in Panegyrico. itemq; historiographi. h Iuxta prouerbium. Ilienſis cùm sis] Erasmus noster admonet dici, vbi quis vltrò prouocat quempiam, vnde sua audiat probra, veluti si Troiani accersant histrionē, qui ipsis calamitates, quas semel perculere, denuò quasi renouet. Idē Lucianus in Piscatore seu reuiuiscentibus. Idē nobis accidit, quod Ilienſibus, vt qui istū ceu tragœdum quempiam aduersus nos excitauimus, qui Phrygum cantet calamitates. i Per Pandemū.] Veneris cognomina sunt apud Suidam. k Atqui ineptum.] Præcisio. l Cothurnum quendā appellabat.] Cothurnus vtriq; pedi aptus est, ob id ad hominē transfertur, qui se ancipitem in duas factiones præbet, quo nomine Theramenes Atheniensis notatus fuit, de quo Xenoph. lib. 2 & Lucianus in Amoribus. Erasmus noster in Adagio: Cothurno versatilior. m Lypaën.] Λύπαν videlicet deducta voce, quod molestare & vexare significat. n Nam nos & claudos.] Cùm vario superstitionū genere priscorū hominū animi à pueris statim imbuerentur, tum ea mira in modū illos stultitia occupabat, vt si deformi cuipiam viro Aethiopi, Eunucho, manè domo exeuntes primùm occurrerēt, inauspicatū omen putarent. Idem alibi: δυστιανιστόν τι καὶ δυσάντητον θεάμα, εἴ τις ἑωθεν ἐξιὼν ὀφθεν τὸ οἰκιάς: Eunuchum fortè fortuna viderit, existimat. Appianus Alexandrinus ἐμφυλίων δ. Plutarchus in Bruto: Imperator quoq; Adrianus ex Mauri occursu maximam sibi calamitatem impendere præsagiuit. Eadem quoq; infe-

cti vanitate, sepulcra declinabant. Ammianus lib. 31. Aedificijs nullis vnquam tecti, sed hæc velut ab vsu communi discreta, sepulchra declinant. Hodie sunt, qui sic monachos auersantur, vt eorum aspectum non ferant, eos crebrò κακῶν οἰόνεκα vocitantes. o Iuxta prouerbium, pannum lacerum.] Hominem iam fastiditum & reiectum. ῥάκος πολιχιδὲς appellat Græci: id est, pannum vndique lacerum. Sumpta metaphora à veste longo vsu detrita, atque ob id reiecta, cùm noua fuerit in precio. p Quæ in theatro adolescens egisti.] Adeò histriones illiberales habiti sunt; vt qui in agendo eorum gestus imitarentur, probrosis appellationibus iactati sint, quod Gell. lib. 1. cap. 5. demonstrat. Accedat, quod edictum prætoris, qui pronunciandi causa in scenam produxisset, infamia notabatur, vt Iul. retulit, de his qui notantur infamia l. 1. Vlp. autem l. sequenti, ex Pegasi & Neruæ filij responsis, sic interpretatus Prætoris edictum videtur, vt ij duntaxat infames efficiantur, qui præmio conducti, in scenam prodierint. At si reliqui præter mercede conducti non sint infames, non tamen in eorum honestas ingenuasque personas referuntur. Recentioribus quoque temporibus Theodos. imp. l. 4. C. de spectacul. scenicis, & lenonibus lib. 11. Histriones viles & inhonestos vocauit. De histrionibus nonnulla Bud. in annot. in Pand. ad l. athletas ff. de his qui notan. inf. Aemil. Prob. in præfatione suorum Imperat. In scenā verò prodire, & populo esse spectaculo, nemini in eisdem gentibus fuit turpitudini. Quæ omnia apud nos partim infamia, partim humilia, atq; ab honestate remota ponuntur. Apud Græcos quoque histriones propter improbitates fœditatesq;, quas repræsentabant, viles parumq; honesti habiti sunt. q Mercurius Logius.] Mercurij cognomenta multa sunt apud Lucianum, Aristophanem & alios. Sed Logius à disciplinis, & facultate dicendi est appellatus hic & apud Philostratum & Synesium. Logos enim & sermonem & rationem & studia significat, & multa alia. In apologia pro Mercede conductis dicitur eloquentiæ præses, qui à viris doctis colebatur. r Ex poëtis Ialemo frigidioribus.] Erasmus in adagio, Ialemo frigidior. Ἰαλέμῳ lugubri cantione. Eurip. in Rheso. Idem in Troade: Ἰάλεμος hymnus lugubris. s Situ & araneis oppleta.] Situ & araneis

araneis oppleta loca dicuntur inania, siue res nullius precij, aut momenti. Sic Catullus de se ipse iocatus ait, ad Fabium:

Nam tui Catulli
Plenus sacculus est aranearum. *Afranius apud Festum: Támne arcula tua plena est aranearum? Plautus in Aulularia:* An'ne quis ædes auferat?
Nam hic apud nos nihil est aliud quæsti furibus,
Ita inanijs sunt oppletæ atq; araneis. *In Ecclesiastica historia legitur, quod eo tempore quo Gregorius patriarcha Constantinopolitanus & Macarius cum alij, qui vnam in Christo naturam & voluntatem asserebant, centum & quinquaginta præsulum sententia damnati sunt, plurimæ araneorũ telæ, maxima omnium admiratione, in medium populum cecidêre. Ex quo significatum est eas hæreticorum sordes araneariũ instar inanes fuisse, eoque conuentu solemni iudicio disiectas esse. t* Ego te, ingratissime.] *Prosopopœia linguæ expostulantis cum abutente. u* Atimarchum appellârunt.] *fortassis enim nomen illius Timarchus fuerat. x* Vtin, siue neminem.] *Cùm Polyphemus ab Vlysse lumine priuatus eum percunctaretur, quod ei nomen esset* οὔτις *(inquit,)* ἐμοί γ' ὄνομ' ἐστὶ, *vt tradit Odyss. 9. Hom. y* λεσβιάζειν] ἢ λεσβιζειν. *Hoc Latini capitibus illudere, aut econtrà ore morigerari appellant. Sunt qui pro polluere aut conspurcare accipiunt. Sumptum à moribus Lesbiorum, Erasmus in Chiliad. z* φοινικίζειν.] *Dicebantur vulgò puerorum obscenis amoribus dediti. Ortum est autem adagium à spurcissima Phœnicum libidine, quam Græci meritò ἄῤῥητον μίξιν nominant, in primis Plutarchus in vita Cæsaris. A* Camarinam immotam, &c.] Id est, *malum tibi non accersere, vel cœnum admodum conuingere fœtidum. Natum est adagium à palude iuxta oppidum eiusdem nominis in Sicilia. Hæc quum olim pestem genuisset, vetuit eam Deus moueri penitùs, oraculo consulto. Illi non obtemperantes diuino responso, eam repurgarunt. Cessauit quidem pestis, sed per eam ingressis hostibus pœnas neglecti oraculi dederunt. Vide Erasmum in hoc adagio.*

ΔΙΑΛΕΞΙΣ ΠΡΟΣ Ησίοδον, Λυκίνου καὶ Ησίοδου.

DISSERTATIO cũ Hesiodo, Luciano & Hesiodi.

Vincentio Obsopœo interprete.

ARGVMENTVM.

CAuillatio quædam poëtarum est, qua Hesiodum vanitatis atq; mendacij coarguit, quòd cùm iactauerit se à Musis accepisse munus hoc, vt carmine celebraret & præterita, & quæ futura essent, nihil de futuris, quod quidem extet, vaticinatus fuerit: siue hoc inuidia quadã fecerit, cõmunicare nolens alijs quæ ipse accepisset: siue vanitate aliqua, quã cùm nihil tale à Musis, didicisset, ad vulgus tamẽ huiuscemodi de se iactãrit. Ad hanc accusationẽ fingitur postea Hesiodus respondere, ac primũ translatione tueri sese, qua cõmuniter poëtæ omnes vti solẽt, causam eius rei in Musas reijciendo, si quid nouũ, aut incredibile, aut cuius euentus cõsecutus nõ sit, carminibus suis fortè insertũ habeant. Nam id instinctu illo atq; poëtico furore fieri, & multa sępe, metrorũ quoque gratia, dum in cursu opus est, eodẽ spiritu illo assumi, quorum ratio interdũ reddi satis non possit. Deinde aũt & absolutè se defendere, recitando ex carminibus suis quędã, vbi futurorũ rationem & prædictionem nõnihil attigerit. Quę tamen iterũ refutans Lucianus, posteriora quidẽ ostendit non satisfacere definitioni & officio vaticinãdi, cùm quiuis agricola eiusmodi quoque possit, qualia ille prædixerit: priora aũt quæ de poëtico furore, & de Musarum instinctu respondit, aliquo modo recipit. Porrò fabula vnde occasio cauillationis huius nata est, in principio Theogoniæ habetur. Ibi enim de seipso ait Hesiodus, pascenti sub Helicone oues, astitisse Musas, & dato sceptro ex Lauro, inspirasse canendi vim, ἵνα inquit, κλείοιμι τέτ' ἐσόμενα, πρόσθ' ἐόντα: *hoc est*, vt carmine celebraret futura pariter & anteacta.

Ἀλλὰ ποιητὴν μὲν ἄριστον εἶναί σε, Ἡσίοδε, καὶ τοῦτο παρὰ Μουσῶν λαβεῖν μετὰ τὴς δόξης, αὐτός τε δὴ δηλοῖς ἐν οἷς ποιεῖς (ἔνθεα γὰρ καὶ σεμνὰ πάντα) καὶ ὑμᾶς πιστεύομεν ὅτως ἔχειν. ἐκεῖνο δὲ ἀπορεῖσθαι ἄξιον, τί δὴ ποτε πεῖθομεν ὑπὲρ σαυτοῦ, ὡς δὴ τοῦτο λόγοις τὴν θεσπέσιον ἐκείνην ᾠδὴν παρὰ τῶν θεῶν, ὅπως ἀκόοις, καὶ ὑμνοῖς τὰ παρειλημμένα, καὶ θεσπίζοις τὰ ἐσόμενα θάτερον μὲν καὶ πάνυ ἐντελῶς ἐξεφλίσχας, θεῶν τε γενέσεις διηγούμενος, ἄχρι καὶ τῶν πρώτων ἐκείνων χάους, καὶ γῆς, καὶ οὐρανοῦ καὶ ἔρωτος, ἔτι δὲ γυναικῶν ἀρετὰς καὶ παρανέσεις γεωργικὰς, καὶ ὅσα περὶ πλεάδων, καὶ ὅσα περὶ βαρῶν ἀρότου καὶ ἀμήτου καὶ πλοῦ, καὶ ὅλως, τῶν ἄλλων ἁπάντων θάτερον δή, καὶ ὀχρησιμότερον δὴ ὦ βίῳ

A Poëtam præstantissimum esse te, Hesiode, & hoc ipsum à Musis vnà cum lauro te accepisse, cùm se palàm in ijs quæ à te edita sunt indicas (sunt enim diuina, & admirationis plena omnia) tum nos rem ita se habere constanter credimus. Illud tamen non iniuriâ nos incertet pendentes animi, quánam re de teipso prædicta, quasi propter hoc diuinum illi in cantum à deabus acceperis, vt celebrares ac laudibus illustrares præterita, & futura prædiceres. Quippe alterum excellenter admodum extulisti, Deorum genealogiam percensendo, ad vsque primos illos, nempe chaos, & terram, & cœlum, & amorem. Præterea autem heroidum matronarumq; virtutes, tum rei rusticæ instituta, ad hæc quæcunque ad ortum & occasum vergiliarum, & arationis ac messis & nauigandi tempora attinent, breuiter omnia alia pulcherrimè executus es. Alterius autem, quod

βίῳ παραπολύ, καὶ θεῶν δω-
ρεᾶς μᾶλλον ἐοικός. λέγω
δὲ τῶν μελλόντων πρα-
γόρευσιν, ὃ δὲ τῶν ἀρχῶν ἐξα-
πέφηνας, ἀλλὰ τὸ μέρος τοῦ-
το πᾶν λίθῃ παραδεδω-
κας, ὑδαμοῦ τῆς ποιήσεως ἢ
τὸν Κάλχαντα, ἢ τὸν Τήλε-
φον, ἢ τὸν Πολύιδον, ἢ καὶ
Φινέα μιμησάμενος, οἳ μὲν
δὲ παρὰ Μουσῶν τοῦτο τύχον-
τες, ὅμως πρόθυσπέλον, καὶ
ἐκ ὤκνου χρᾶν ζῆς δεομέ-
νοις. ὥστε ἀνάγκη σοι, τῶν πρῶν
τούτων ἀτιῶν μιᾷ γε πάντως
ἐνέχεσθαι ἢ γὰρ ἐψεύσω, ἢ καὶ
πικρὸν εἰπεῖν, ὃ ὡς ἐπόσχο-
μένων σοι τῶν Μουσῶν κατὰ
μέλλοντα προλέγειν δεδά-
θα· ἢ ἃ μὲν ἔδοσαν, ὥσ-
περ ὑπέσχοντο, σὺ δὲ ὑπὸ
φθόνου ἀπεκρύψας, καὶ ὑπὸ
δόλου φυλάττεις τῶν δω-
ρεὰν, ὃ μεταδιδοὺς αὐτῆς ζῆς
δεομένοις· ἢ γέγραπται μέν
σοι καὶ τὰ τοιαῦτα πολλά,

ὃ δὲ=

& multo interuallo homi-
num vitae erat accommoda-
tius & vtilius, Deorum q
munificentiae conuenientius,
dico autem futurorum prae-
dictionem, ne principium
quidem attigisti, verùm
eam partem prorsus obli-
uioni traditam silentio in-
uoluisti, nullo modo tua
poësi aut Calchanta, aut
Telephum, aut Polyidum,
a aut Phinea imitatus; qui
etsi vaticinandi peritiam à
Musis non sunt consecuti,
multa tamen prædixerunt,
nec eosdem piguit respon-
dere egentibus. Itaque ha-
rum trium causarum vna
te fuisse præpeditum & im-
plicitum valde verisimile
est. Aut enim mentitus es,
quanquam dictu acerbum
hoc sit, Musas tibi fuisse
pollicitas, fore vt futura
queas prædicere. Aut illæ,
quemadmodum pollicebat-
ur, futurorum scientiam tibi prastiterunt, tu verò inuidia
morbo adductus, acceptum munus à virginibus celas, &
in sinu seruas conditum, neque illius egentes participes
reddere voluisti. Aut ea de re multa tibi conscripta sunt,

sed

ἔλιπο δὲ αὐτὰ ὧν βίῳ παρα=
λέλοιπας, οὐκ οἶδα εἰς ὃν καιρόν τινα ἄπορον ταμιευόμενον τοῦ χρῆσιν αὐτῶν. ἐκεῖνο μὲν γὰρ οὐδὲ τολμήσαμ' ἂν εἰπεῖν, ὡς αἱ Μοῦσαι δύο σοι παρέξειν ὑποσχόμεναι, τὸ μὲν ἔδοσαν, ἐξ ἡμισείας δὲ ἀνεκαλέσαντο τοῦ ὑποσχεσιν· λέγω δὴ τοῦ τῶν μελλόντων γνῶσιν, καὶ ταῦτα πότερον αὐτοῦ ἐν ὧν ἔπει ὑπεσχημένα. ταῦτα οὖν παρὰ τίνος ἄλλου, Ἡσίοδε, ἢ παρ' αὐτοῦ σοῦ μάθοι τις ἂν πρότερον γὰρ ἄν, ὥσπερ οἱ θεοὶ δοτῆρες ἐάσωσι σοι, ὅτω δὲ καὶ ἡμῖν τοῖς φίλοις, καὶ μαθηταῖς αὐτῶν. μετὰ πάσης ἀληθείας ἐξηγεῖσθαι περὶ ὧν οἶδε, καὶ λύειν ἡμῖν τὰς ἀφείας. Ησι. ἐνὶ μέν μοι, ὦ βέλτιστε, ῥᾴδιον ἀποκρίσιν ἀποκείνεσθαί σοι περὶ ἁπάντων, ὅτι μηδὲν ὧν τῇ ἐρραψῳδημένων ὑπ' ἐμοῦ τοῦ ἐμοῦ, ἀλλὰ τῆς Μουσῶν· καὶ

sed quæ nondum in lucem edidisti, haud scio in quódnam tempus aliud horum usum promendum reseruans. Illud autem nullo modo ausim dicere, quòd cùm Musæ duas res se tibi præstituras promiserint, alterum reddiderint, dimidium autem promissionis negando retractârint. Dico autem rerum futurarum cognitionem, maximè verò ista priores in promittendo partes obtinente. Itaque hæc ipsa alicui ab alio potiùs quàm à te perdiscenda sunt, Hesiode. Valde enim consentaneum est, quèadmodum Dei bonorũ largitores sunt, sic & nobis amicis atque discipulis vestris quamuerissimè ijs de rebus certitudinem exponere quæ vobis notæ sunt, ac omnino nos nos animi hæsitatione liberare. HESIODVS. *Poteram equidem, ô bone, facile ac promptum responsum respondere super omnibus quæ me interrogâsti, nimirum nihil eorum quæ mihi carminibus decantata sunt, meum esse, sed Musarum.*

καὶ ἐχρῆν σε παρ' ἐκείνων τοὺς λογισμοὺς τῶν τε εἰρημένων καὶ τῶν παραλελειμμένων ἀπαιτεῖν. ἐγὼ δὲ ὑπὲρ ὧν ἰδίᾳ ἐπίσταμαι· νέμειν δὲ τοῦ νέμειν καὶ ποιμαίνειν, καὶ ἐξελαύνειν, καὶ βλάκειν, καὶ τῶν ἄκρων, ὅσα ποιμένων ἔργα καὶ μαθήματα, δίκαιον ἂν εἶναι ἀπολογεῖσθαι· αἱ θεαὶ δὲ τὰς αὐτῶν λαρνὰς, οἷς τι ἂν ἐθέλωσι, καὶ ἐφ' ὅσον ἂν οἴονται καλῶς ἔχειν, μεταδιδόασιν. ὅμως δὲ οὐκ ἀπορήσω πῶς σε καὶ ποιητικῆς ἀστρολογίας· οὐ γὰρ, οἶμαι, χρὴ παρὰ τ ποιητῶν, ἐς τὸ λεπτότατον ἀκριβολογουμένους, ἀπαιτεῖν κατὰ τὴν συλλαβὴν ἑκάστην ἐντελῆ πάντα τὰ εἰρημένα, κἂν εἴ τι ἐν τῷ τῆς ποιήσεως δρόμῳ παραῤῥυὲν λάθῃ, πικρῶς τοῦτο ἐξετάζειν. ἀλλ' ἐλέναι ὅτι πολλὰ ἡμᾶς, καὶ τῶν μέτρων ἕνεκα καὶ τῆς εὐφωνίας, ἐπεμβάλλομεν, τὰ δὲ καὶ τὸ ἐπ' αὐτὸ πολλάκις, λῆρα

hil superuacuum interserere.

Et æquum fuerat, vt ab illis dictorum neq; non omissorum rationem postulasset. Ego verò super ijs quæ mihi priuatim explorata sunt & comperta, dico autem pecora pascendi & regendi, & à stabulis agendi, & mulgendi rationem, tum etiam si qua sunt alia pastorum opera & officia, me rectissimè tueri possim: ceterùm ipsæ deæ sua munera quibuscunque voluerint, & quantum ea rectè tribui posse existimauerint, præstare consueuerunt. Neque enim opinor oportere à poëtis ad viuum vsque leuia quæque perscrutanter postulare, vt syllabatim omnia exactissimè & dicta & scripta sint. Et si in cursu poëseos aliquid per imprudentiam influens, poëtæ memoriam fefellerit, illud perpendere acerbum est. Sed non ignorandum est, nos poëtas metrorum & concinnitatis gratia nonnihil superuacuum interserere. Quædam verò ipsius carmi-

nis te-

λῆα ὄντα, οὐκ οἶδ' ὅπως παρειλίξατο· σὺ δὲ μέγιστον, ὧν ἔχομεν, ἀγαθῶν ἀφαιρῇ ἡμᾶς, λέγω δὲ τὴν εὐθυμίαν, καὶ τὴν ἐν τῷ ποιεῖν ἐξουσίαν. καὶ τὰ μὲν ἄλλα οὐκ ὀρᾷς, ὅσα τῆς ποιήσεως καλὰ σκιυδαλάμους δὲ, καὶ ἀκάνθας τινὰς ἐκλέγεις, καὶ λαβὰς τῇ συκοφαντίᾳ ζητεῖς. ἀλλ' ὁ μόνος ταῦτα σὺ, οὐδὲ κατ' ἐμὲ μόνος, ἀλλὰ πολλοὶ καὶ ἄλλοι τὰ τοῦ ὁμοτέχνου τοῦ ἐμοῦ Ὁμήρου κατακνίζουσι, λεπτὰ ὅτω κομιδῇ καὶ μάλιστα μικρὰ ἄλλα διεξίοντες. ἃ δὲ καὶ κατὰ ὁμόσε χωρήσαντα τῇ ἀτίᾳ τῶν ὀρθοτάτων ἀφελείαν ἀφελείσαθαι, ἀναγνώθι, ὦ οὗτος, τὰ ἔργα μου καὶ τὰς ἡμέρας. ἔστι γὰρ, ὅσα ἐν τῷ ποιήματι τούτῳ μαντικῶς ἄσμα καὶ προφητικῶς πεπτωκέναι μοι, τὰς ἀρβάσεις πολυλοῦντα τε καὶ ὀρθῶς καὶ κατὰ καιρὸν πρᾶξιν μεγάλων, καὶ τῶν

nis tenor sæpenumerò plana & polita existentia, haud scio quo modo recipiat. At enim tu maximo quo præditi sumus bono, nos violenter dispolias, nempe libertate, ac ea qua in fingendo utimur facultate. Alios equidem ornatus poëseos, quibus passim culta & compta est, non perspicis: palos autem & spinas quaspiam excerpis, ac ansas intentandæ sycophantiæ studiosè rimaris. Atqui hoc tibi non soli studio est, neque me solùm insectaris, sed & alij non pauci eadem in Homero collega meo flagellant & calumniantur, impensè tenuia & extremè modica quæpiam calumniantes. Porrò autem si causa cedentem me oporteat rectissimam in medium afferre defensionem: age, ô amice, perlege Operum & Dierũ opus à me conscriptum. Planè enim competies quanta in eo ipso poëmate è vatidico & prophetico spiritu prædicta sint, successus manifestante laborum rectè ac tempe-

τῶν παραλειπομένων τὰς ζημίας. καὶ τὸ, Οἴσεις δ' ἐν φορμῷ, πᾶροι δὲ σε θυήσουσι καὶ ἐν πάλιν, ὅσα ἀγαθὰ πείσεται τοῖς ὀρθῶς γεωργοῦσι, χρησιμωτάτη ἐν τῷ βίῳ μαντικὴ νομίζοιτο. ΛΥ. τοῦτο μὲν ὅν, ὦ θαυμαστὲ Ἡσίοδε, καὶ πάνυ ποιμενικόν ἐρωτᾶς σοι, καὶ ἐπαληθεύειν ἔοικας τῶν Μουσῶν ἐπίπνοιαν, αὐτὸς δὲ ἀπολογεῖσθαι ὑπὲρ τῶν ἐπῶν δεινάμενος. ἡμεῖς δὲ ὁ τοιούτου μαντικὴν παρὰ σοῦ καὶ τῶν Μουσῶν σεσημείωμεν, ἐπεὶ τάχιστα οὕτω μαντικότεροι ὑμῶν οἱ γεωργοί, καὶ ἄνευ μαντεύσαντ' ἂν ἡμῖν περὶ αὐτῶν, ὅτι ὕσαντος μὲν τοῦ θεοῦ, ἀνθεῖν ἔσται τὰ δράγματα, λῶ δὲ αὐχμὸς ἐπιλάβοι, καὶ διψήσωσιν οἱ ἄρουραι. ὁ δὲ ἱμία μηχανὴ μὲν ὀχεῖ τιμὸν ἐπακολουθοῦσα τῷ δίψει αὐτῶν. καὶ ὅτι ἐμισσοῦντος ἕτερος, χρὴ ἀρῶν

tempestiuè factorum ac omissorum dispēdia. Et illud:

Demessas in corbe feres intra horrea fruges,
Et te spectabunt mirantes tritica pauci.

Ac rursus, quanta bona consequantur rus & agros rectè & in tempore colentes. Et hoc sanè vtilissimum in vita vaticinium esse existimatur. LVC. Bnimuerò hoc, ô admirande Hesiode, nimiùm pastoraliter à te dictum est, & verè Musarum inspirationem mihi referre videris, quando ipse versiculos tuos aliter tueri nequeas. Nos autem eiusmodi vaticinationem neque à te, neque à Musis expectabamus, quoniam talia longè certiùs nostri nouerunt agricolæ, ac nobis de illis quamoptimè vaticinarentur, fore vt si Iupiter largis imbribus terrā irrigārit, manipuli

vberes proueniant: si Solis ardores sata exusserint, & arua sitierint, nihil obstare quò minus & fames illorū sitibundā siccitatē subsequutura sit. Tum quòd æstate media terra aratro

subi-

ἀρῦν, ἢ ὃν ἄν τι ὄφελος γένοι τοῦ, ἐκεῖνοι ἐκχυθέντων τῶν σπερμάτων. οὐδὲ ἀμᾶν χλωρὸν ἔτι τῶν στάχυν, ἢ λιγυὸν νυστιόωθαι τὸν καρπόν. ὁ μὲν οὐδὲ ἐκεῖνο μαντείας δεῖται, ὡς ἢν μὴ καταλύψῃς τὰ σπέρματα καὶ θράσπων μακίζλῳ ἔχων ἐπιφορείσῃς γῆς αὐτοῖς, καταπτήσονται τὰ ὄρνεα, καὶ κατατεμεῖται τῷ ἅπασαν τὸν θέρος ἐλπίδα. τὰ γὰρ τοιαῦτα παραινέσεις ἢ καὶ ὑποθήκας λέγων ὃν ἄν τις ἁμαρτάνοι· μαντικῆς δὲ πάμπολυ ἀφεστῶν μοι δοκεῖ ἐστὶ τὸ ἔργον, τὰ ἄδηλα, καὶ ὀδαμῇ ὀδαμῶς καὶ φανερὰ προγιγνώσκειν, ὥσπερ τὸ τῷ Μίνωι προειπεῖν, ὅτι ἐν τῷ τῶ μέλιτος πίθῳ ὁ παῖς ὁ τῶν αὐτῷ ἀφανιγόμενος· καὶ τὸ τοῖς Ἀχαιοῖς προμηνύσαι τῶν Ἀπόλλωνος ὀργῆς τὴν αἰτίαν, καὶ τῷ δεκάτῳ ἔτι ἁλῶσθαι τὸ Ἴλιον· ταῦτα γὰρ ἡ μαντική. ἐπεὶ καὶ τὰ τοιαῦτα εἴ τις αὐτῷ ἀνατιθείη, οὐκ ἂν φθάνοι

subigenda non sit, propterea quòd nulla utilitas arandi laborem exceptura sit, effusis temerè seminibus. Neque spicas adhuc virides esse demetendas, quippe fructum inanem inuenturos esse rusticos. Sed neque illud valde eget vaticinio, quòd nisi semina inuolueris, & minister rastrum habens, terra abducat illa, auiculas aduolaturas, ac omnem futuræ messis spem intercepturas. Etenim talia si quis agricolarum adhortationes & documenta dixerit, haudquaquam à verò aberrabit: cæterùm à vaticinio mihi longè latéq; esse videntur, cuius opus est, obscura ac nullo modo vspiam apparētia præcognoscere: exempli gratia quòd Minoi prædictum est, in vase mellis pleno eius filium suffocatum iri. Tum Achiuorum quoque proceribus, Apollinis iracundiæ causam præsignificasse, & anno decimo fore vt Ilium captum à Danais excinderetur. Hæc quidem vaticinij officia sunt peculiaria. At si quis & ea quæ tu iactas,

illi

ἐγὼ μὲν μάντιν λέγων. πειρῶ γὰρ καὶ πεθεσπιῶ, καὶ ἄνευ Κασταλίας καὶ Δάφνης, καὶ τρίποδος Δελφικοῦ, ὅτι ἂν γυμνὸς τὸν χειμῶνα πρὸς τινὶ θύοντι πεσεῖται τῶν θεῶν, ἢ χαλαζῶντος ἢ θεοῦ, ἐπιάλας ὁ μικρὸς ἐπιπεσὼν τοῦ χιόνος, καὶ τὸ ἔτι γε τοῦτο μανικώτερον, ὅτι καὶ θέρμης μετὰ ταῦτα, ὡς τὸ εἰκός, ἐπιγενήσεται. καὶ ἅπερ ποιήσεις τοιαῦτα, ἆρ' γελοῖον ἂν εἴη μεμνῆσθαι. ὥστε τὰς μὲν τοιαύτας ἀπολογίας καὶ μανθάνας ἄφες, ἐκεῖνο δὲ, ὃ ἔφησας ἐν ἀρχῇ, ἴσως παραδείξειν ἄξιον, ὡς ὑπὲρ ἡμῶν τῶν λεγομένων, ἀπάτις ἔμπνοια λεπτὴ σοι ἐνεποίησε τὰ μέτρα, ὃ πάνυ εὖ ἐκείνη βεβόασος ὅσα. οὐ γὰρ ἅπαντα καὶ ἐπιτέλεα τῶν ὑπεσχημένων, ταῦτ' ἀτελῆ ἀπελίμπανεν.

illi adscribere voluerit, & ille me quoq; vatem rectissimè dicere poterit: prædicam enim & vaticinabor vel sine aqua Castalia, & lauro, & tripode Delphico, quòd si quis hyberno gelu sæuiente, & ad hæc Ioue pluente & grandinate nudus obambulauerit, hunc algor nõ modicus inuasurus est: et quod adhuc priorem vaticinij certitudinem longè exuperat, calores quoq; hyberna frigora subseruturos: aliaq; id genus permulta, quorum meminisse valde ridiculum est. Quare eiusmodi & apologias & vaticinia missa facito: illud autem quod initiò dixisti, fortasse indignũ nõ est suscipere: nempe quòd nihil eorum quæ abs te dicta sunt, noueris, sed afflatus quispiam diuinus suggesit tibi versiculos, neq; ille admodũ firmus existens. Siquidem quædam promissorum non plenè perfecta reddidit; quædam verò inabsoluta prorsus reliquit.

GILBERTI COGNATI. ANNOTATIONES.

Hic Hesiodum de se multa narrantem inducit, eumq; opus suum, Operum & dierum vt verè rusticum non vatem cecinisse festiuo suo morè illudit. Quanquã enim profitea-

profiteatur οὐπνιδσόν δέ μοι αὐ ἡλιῶ θείῳ ἵνα κλάομι, τέτ' ἐστόρδρα ἔσεὸ τ' ἐόντα· nihil tamen fatidicum, sed præcepta duntaxat de moribus & agricultura leuia & peruulgata tradit.

a AVT Phinea imitatus.] *Hinc Valerius Flaccus lib. 4.* Littora fatidici pœnis horrentia Phinei. *De Phineo quoq; infrà nonnulla dicta sunt in dialogo Menippi & Tyresiæ, nonnulla etiam suprà in Timone.*

ΤΡΑΓΟΠΟ. *Δαγρα.*

TRAGOPO- dagra.

Ioanne Sinapio interprete.

ARGVMENTVM.

ARgumentum fabulæ tale est. Paragunt encomium & laudes Podagrę, sacerdotes, potestatē deę carminibus celebrantes. Ad quorū inuocationē cùm ipsa quoq; dea adesset, suumq; numen vt insuperabile & inuictū prædicaret: nunciatur interea medicos quosdam Sydos deam contemnentes, ac vires ipsius eleuantes, medicinam, à patre videlicet acceptam, contra illam vulgò polliceri. Indignata itaq; dea, arrogantiamq; ac temeritatem hominum non ferens, immissis tortoribus suis, miserè illos excruciare atque vexare cœpit. Qui cùm medicina suà frustra adhibita doloris vehementiam atq; acerbitatem ferre non possent, supplicantes deæ, victos sese, artemque suam nullam esse confitentur. Exorata igitur dea tortores suos reuocat, ac victrix palmam refert. Proloquitur podagricus quidam, malum & cruciatum immedicabilem detestans. Fabula verò in vniuersum idem illud innuit, quod Ouidius cùm inquit:

Tollere nodosam nescit medicina podagram.

tum quòd & vanitatem Iudæorum ac Syrorum nonnihil taxare videtur, vt qui contra omnes morbos quantumuis incurabiles, medicinam pollicerentur: quale & hodie quidam ex eadem gente vulgò faciunt.

ΠΟΔΑΓΡΟΥ,

ΠΟΔΑΓΡΟΥ, ΧΟΡΟΥ, Ποδάγρας, Αγγέλου, Ἰατρῶν καὶ Βασάνων.

PERSONAE. Podagricus, Chorus, Podagra, Nuncius, Medici, Tortores.

LOQVITVR PODAGRICVS.

Trimetri Iambici.

Στυγνὸν ὄνομ' ἀθανάτοις συγκάμψον, Ποδάγρα, πολυσύνακλι, Κωκυτοῦ τέκνον.
ἐν Ταρτάρου κοιλόμωσιν ἐν βαθυσκίοις,
Μέγαρ' Ἐρινὺς γαστὸς ἐξεγάνατο,
μαζοῖσί τ' ἐξέθρεψε, καὶ πικρῷ βρέφη
ἀς χῶλον ἐπάλαξεν Ἀληκτοῦ γάλα.
τίς τοὶ δυσώνυμόν σε δαιμόνων ἄρα
ἀς φῶς ἀνῆκεν; ἦλθον ἀνθρώποις βλάβον.
εἰ γὰρ τεθνεῶσιν ἀμπλακημάτων τίσις
βροτῶν ὀπυδεῖ, τῶν ἔφασαν ἐν φάει,
οὐ Τάνταλον ποτοῖσιν, οὐδ' Ἰξίονα
τροχῶ τροχοῦτον, οὐδ' Σίσυφον πέτρῳ

Triste nomen, ô diis odibile, [a] Podagra, [b] lachrymosa,
[c] Cocyto sata,
In [d] Tartari specubus opacis edita,
[e] Erinnys vtero quam [f] Megæra suo tulit,
Et uberibus aluit, cuiquê paruulæ
Amarulentæ, in os lac [g] Alecto dedit.
Ergo [h] quis abominabilem te dæmonum
Produxit in lucem exitio mortalibus?
Quòd si luunt errata [i] manes mortui,
Si luce commissi rationem nox petit,
Nec Tantalus siti, nec Ixion, rota
Volubilis, nec Sisyphus onere lapidis

Crucian.

ἔδη κολάζων ἐν δόμοισι Πλου-
τέως,
ἁπλῶς δὲ πάντας τοὺς κακῶς
δεδρακότας
τοῖς σοῖς πεσσάπλαν ἀρθροκη-
δέσιν πόνοις,
ὥς μου τὸ λυπρὸν, καὶ ταλαί-
πωρον δέμας,
χειρῶν ἀπ' ἄκρων, εἰς ἄκρας
ποδῶν βάσεις,
ἰχῶσι φαύλῳ, καὶ πικρῷ χυμῷ
χολῆς,
πνεύματι βιαίῳ τῷδε δεσφίγ-
γον πόρους
ἔσηκε, καὶ μεμυκὸς ἐπιτένει
πόνους.
σπλάγχνων δεῖπ' αὐτῶν, διά-
πυρον πρίχε κακὸν,
δίνασι φλογμῶν σάρκα πυρ-
πολούμενον,
ὁποῖα κρητὴρ μεσὸς Αἰτναῖος
πυρὸς,
ἢ Σικελὸς αὐλὼν ἀλιπόρου δε-
σφάγου,
ὅπου συνεξέλικτα κυματούμ-
νου,
σύραγξι πετρῶν σκολιὸς εἰ-
λεῖται κλυδών.
ὦ δυσκεκμαρτὸν πᾶσιν ἀνθρώ-
ποις τέλος,

Cruciandus in[k] Stygij fuit
Ditis domo:
Tuis sed omnes omnium sce-
lerum reos
Aptare decuit membrifra-
gis cruciatibus.
Vt corpus affectum & fati-
gatum meum
[l] Manibus ab extremis ad in-
fimas pedum
Plantas, sanie tetra, fluentê-
que [m] fellea
Per membra bile, & impe-
tuoso flamine,
Suis vbique stringitur mea-
tibus
Porisq; clausum me premit
doloribus.
Per ipsa currit ignea pestis
viscera,
Carnemq; vorticibus popu-
latur ignium,
[n] Aetnæ velut crater facibus
exæstuans:
Aut Sicula vallis æquorea-
rum rupium,
Aestibus ineuolubilibus, vbi
fluctuans
Sinuosa ruinas vnda scopu-
lorum ferit.
O omnium mortalium opinionibus

ὡς ἀς μάτλω σε πάντου ἀμ-	Incogitabile malum, vt om-
φιθάλπομψ,	nes perditè,
ἐλπίδι ματαίᾳ μωρὰ βυκο-	c Quicunque vana spe stoli-
λόμψοι.	di, te leniter

Mulcere medicariq; cupimus, fallimur.

GILBERTI COGNATI.
ANNOTATIONES.

HVius podagrici encomij versus sunt Demetri & Trimetri iambici. Partim acatalectici Archilochij: *id est*, puri & perfecti, tamen legitimè quoq; mixti, vltimum pedem à quo nominantur integrum habentes. Partim catalectici: *id est*, semimutuli, ideò q; vna syllaba in fine deest. Sunt etiam Dimetri Anapestici & hexametri μέτροι: *id est*, excludati, aut cauda minuti Saturnij. Interactus Chori inseruiuntur pro tibicine & concentu. Chorus enim totus est cum cantu & motu & gestu & saltationibus ad tibias: & propriè est multitudo canentium, aut saltantium. Podagræ encomium parentes & patria etymologia: principium & quod illi tempus dicatum. Eius vim nullum pharmacum compescit. Quæ tormenta afferat, quibus se facilem præbeat, & quibus non. Sacra quæ. Quid podagricos consoletur.

a PODAGRA.] *Morbus est qui initium à pedibus sumit, vnd etiam nomen accepit.* πόδαγρα *autē laqueum significat, quasi* ποδὸς ἄγρα: *i. pedis captura. b* Lachrymosa.] *Metonymia, efficiens pro effecto, vt in multis alijs sequentibus. Arthridis autem & podagra, præcipuè mortalibus pestes, animis pariter & corporibus duræ infestæque ab inferis proficisci creduntur, quanq; omnia à Deo dispensari certum est. c* Cocyto sata.] *Cocytus inferorum fluuius, à Styge profluens, & nomen habēs* ἀπὸ τοῦ κωκύειν, *quod est gemere ac lamētari. Virgil. 6. Aeneid.* Cocyti stagna alta vides, Stygiamq; paludem. *Podager Podagram Cocyti filiam nominat, articulatis morbi*

dolores

dolores impiorum cruciatibus non leuiores esse subindicans. Aetius Serm. 12. ex cruditatibus ebrietate immoderato ac intempestiuo rei venereæ vsu, podagram nasci scribit. Extant incerti autoris epigrammata in fine lib 2 Epigr. Græcorũ, in quibus inuenies Podagræ naturam scitissimè descriptam; nempe φ vnguentis, φ vino, quod coronis gaudeat, quarum rerum omniũ inopia laborant pauperes. Qua de causa τὸ πενίης χάλκεον ἀλεῖν auersatur, hinc μεσόπλουτον appellat: i. odio habentem pauperes, & tantum in locupletum ædes diuertit. Podagram hodie diuitum morbum vulgus quoque nostrum appellat, qua tamen eorum diuitiæ domantur, cùm quibus abundant, frui nequeunt. Sed hoc loco libet ascribere Podagræ & Araneæ apologum, à Cælio Secundo Curione nostro in suo Araneo confictum. Araneæ olim peregrè proficiscenti se Podagra comes adiunxit, tametsi passibus ambiguis admodum ægrè illam sequeretur, tamque diei vnius itinere confecto, constitutum inter eos est, vt diuersum hospitem vtraque experiretur ac Aranea oppidum ingressa, veteris adhuc memor hospitij, in opulenti cuiusdam spaciosas ædes diuertit, vbi statim sua incipit tapeta, aulæaque præpandere. adfuêre protinùs furiæ quædã conuertentes, & quicquid erudita operatione texebat dissipantes, adeò, vt vix oculatæ trygodæmonum scopas posset euadere: misera planè, quæ in tanta rerũ omniũ affluẽtia sola egebat, atq; in tam amplis atrijs ne angulũ quidem tutũ inueniebat. Podagra verò pedibus capta, cum vltra progredi nequiret, in primas se eius oppidi casas dedit: vbi nil non miseriarum experiri, apponi cœnaturienti panis ater cum holusculo vix sale condito: in potum vappa propinari, nisi è proximo riuo petere mallet, vnde sitim reflingueret. Sic igitur accepta, lectum sibi poscit exhiberi. Torus ille pro plumea culcitra stramine plenus ostenditur. In eo suspirans & gemebũda, se vicunq; componit. Sed ô q̃ malè membris mollibus & delicatis, cùm tam horridis stragulis, tã duris & barbaris villis conuenit. Orto igitur augusto illo sidere, quod omnia patefacit, Aranea pariter & podagra rursum conuenerunt: & prior Aranea magnoperè se diuitis illius barbarie conquesta est. Podagra contrà se hospitis sui egestate, duroq; victu multa commemorat, Irum eum appellitans. Aranea commemorat

liuidas vibices, quas senticosa fulcra tenellæ cuticulæ impresserant. Quæ de re posteaquam maturè deliberatum inter ipsas fuit, in hanc pedibus sententiam iuerunt, vt Aranea deinceps pauperum tabernas & tuguria, podagra verò diuitum aulas, regumque turres incoleret. Itaque Podagra instituti nequaquam immemor pedetentim numosi cuiuspiam domum ingressa, ad obesuli pedes procubuit. quam vbi conspexit hospes humanissimus, Dij boni, qua lenitate, quibus nominibus excepit? Substernuntur olorinæ culcitræ, puluinis toralibusque Milesiis cubilium fulcra replentur, fertur culina, omnes sunt in officio ministri, qui dapibus mensas onerent (vt Poëtæ verbis vtar) & pocula ponant. Huc capi pingues atque altiles phasiani, pauones, coturnices, turtures, ficedulæ, & aues illæ, quæ binis superbiunt cordibus, conuolant: rhombos, scaros, siluros que prætereo. Lucrina item conchylia, Abidena, ostrea, & quicquid mare, lautum & delicatum mittit. Huc vina candida, nigra, purpurea, rubella dulcia, tenera, austera, Cecuba Falerna, Chia, Cretica plenis crateris infunduntur. Taceo mensas secundas à Tarentinis allatas. In summa nihil deliciarum, nihil cupediarum ac voluptatum non exhauritur, vt tam potens dea (est enim Podagra Bacchi Venerisque filia) cum sororibus suis Chiragra atque Gonagra, molliter quiescat. At Aranea pauperis domum læta petit, telas orditur, textrinæ manibus & pedibus incumbit, venatur nullas insidias, nullius iam formidat insultus, (vt dicam breuiter) vacua in aula dominatur. ac ne erga hospitem suum ingrata videatur, eum à Podagræ insidijs (est enim bellua illa admodum insidiosa, vt quæ nomen non raro mentiatur, humique serpat) securum tutumque reddit. Si quando tamen Aranea aliud agente, seu calida, seu frigida in ædes irrepserit, haud diu potest cum Aranea consistere. Non igitur mirentur diuites ociosi, si varijs, & hoc vno præcipuè morbo affecti sæpè decumbunt: cùm nec Medicum, nec vera medicamenta admittere velint, laborem, industriam, frugalitatem. Hanc fabulam elegantissimè descripsit Nicolaus Gerbelius. Fastidit autem podagra pauperum frugalitatem, ac tenuem victum, contenta dominis ipsis dominari, & in tyrannos exercere tyrannidem. d Tartari.] *Tartarus, siue Tartara,*

tara locus profundissimus inferorum, in quo sontes plectuntur, à παράτω, conturbo, quòd illic plena sint perturbationis, vel ἀπὸ τοῦ ταρταρίζειν: id est, à tremore frigoris. Sole enim caret.

e Erinnys.] *Vna furiarum Infernalium, ἀπὸ τοῦ ἔρρειν τὸν νοῦν: id est, à corrumpenda mente. f* Megæra.] *Vna quoque furiarum noctis, ἀπὸ τοῦ μεγαίρειν: id est, odisse, seu invidere. g* Alecto.] *Infernalis furia, & Megæræ soror, mentes sibi malè conscias iugiter infestat, nullamq; ijs requiem permittit. h* Quis dæmonum.] *Infernorum & subterraneorum. Caliginosa enim tenent loca, quæ eis quasi carcer est vsque ad tempus iudicij. Dicuntur autem παρὰ τὸ δαιμοκαίνω: i. exterreo & panefacio. Malos enim omnes statuunt Christiani. i* Manes mortui.] *Homerus Odyss λ. sub persona Vlyssis ea, quæ apud inferos viderat Alcinoo narrantis, & hunc sequuti Virgil in 6. Aen. Ouid in 4. Met. Silius in 13. & noster Lucianus ipsos inferos describunt, & pœnas diuersas referunt quas manes corporibus solutæ persoluunt. Siti & fame supplicio plecti Tantalum faciunt:*

Saxum ingens voluunt alij, radijsq; rotarum
Districti pendent, *inquit Virgilius. Sisyphus saxum sursum ac deorsum voluit: Ixion rotæ alligatus sceleris sui pœnas dat. k* Stigij Ditis.] *Quē nos Latinè Ditem vocamus, Græci Plutonem, qui Stygius dicitur, à Stygio infernali palude Virgil. 6. Aeneid.*

Tu Stygio regi nocturnus inchoat aras.

l Manibus ab extremis.] *Corpus totum significat Homerus Il. ψ: ἐς πόδας ἐκ κεφαλῆς. i. à capite asq; ad calcem. Item Theocrit. in Bucol. κ. μ' ἀπὸ τᾶς κεφαλᾶς ποτὶ δὲ τὼ πόδε συν χὰς εἶδεν.* Me à capite vsq; pedes lustrauit lumine totum. *Arthritis autem & podagra fiunt in articulis manuum primò vnde nomen chiragra, tum etiam pedum, hinc podagra, denique in omnibus ossibus, quæ inter se iuncta sunt, vt alterum sine altero moueri possit. In gutture, in mandibulis, in dentibus, in dorsi spina, & circa pectus. m* Fellea bile.] *Omnes ferè sunt calidè, quia sunt inflammationes, & bile mouentur. Quæ verò ab humore crudo, sunt frigidæ. n* Aetnæ velut crater.] *Aetna Siciliæ mons crebris incendijs clarus eoque nomine à*

Poëtis celebratus. Sed sæpè grauis ac perniciosus accolis. Incendij autem eius causas Iustinus lib. 4. explicat: foramen verò illud, per quod globi ignei & flammæ euomuntur, Crater dicitur. o Quicunque vana [pe.] *Pòst, se insuperabilem dicit, quam nec vincere ipse summus omnium Pæon deorum medicus arte sua potest, Apollinis ve filius Aesculapius. His in locis significat podagram nulla ope sanari posse. Quod tamen falsum est, si Celso in lib. 4. credimus ac Plinio, qui eum morbum scribit peregrinum fuisse. Podagræ autem causam legito apud Macrobium lib. 7. Saturnal.*

CHORVS.

Dimetri catalectici omnes.

Χο. ἀνὰ Δίνδυμον Κυβέλης,	A *Iuga Dindymi Cybeles*
Φρύγες ἔνθεον ὀλολυγᾷ	*Phryges vlulante voce,*
ἀπαλῷ τιλάσειν Ἄττα,	B *Tenere frequentare Attâ*
οἱ πᾶς μέλ' ἀναύλε,	*Solent,* C *modisq;* D *sistri*
Φρυγίς κατ' ὄρια Τμώλου,	*Phrygij, super iuga* E *Tmolî*
κῶμον βοῶσι Λυδοί.	F *Comon celebrare* G *Lydi.*
Παραπλήγες δ' ἀμφὶ ῥόπτροις	*Et perciti furore*
ἀλαλάζει, Κρητὶ ῥυθμῷ	*Resonant suis in armis*
νόμον ἀναρ Κορύβαντες.	H *Euãtis Iorgia Krhythmis*
ἀλάλαξε δὲ βαίθεσα σάλπιγξ,	*Cretensibus Corybantes*
Ἄρει κρέκεσα θόρῳ	*Clangit quoque tuba* L *duro*
πολεμηΐαν Ἄτιν.	*Marti, modulans tumultus*
ἡμεῖς δὲ σοι Ποδάγρα,	*Depressa bellicosos.*
πρώταις ἔαρος ἐν ὥραις,	*Sed nos tui podagra*
μύσαν τιλάμεν οἴκτους,	M *Mystæ,* N *tibi sacramus*
ὅτι πᾶς χλοηφόρει	*Ineunte vere luctus:*
ποίαις τέθηλε λειμών,	O *Vbi gramminifera passim*
ζεφύρου δὲ δενδρέα πνοαῖς	*Herbis virere prata,*
ἁπαλοῖς κομᾷ πετάλοις,	*Et in arboribus tenellæ*
	B *Zephyro reflante frondes*

Inceperint vigere Q Malè

ἃ δὲ δύσγαμ' κατ' οἴκους
μετόπωρ θροεῖ χελιδὼν,
καὶ νύκτερ' κατ' ὕπαρ,
τὸν Ἴτυν στένει δακρύοις
Ἀηδὶς γόοις ἀηδών.

Q Malè nuptaq; cũ per ædes
Hominum strepens hirundo.
R Nocturna perq; lucos
Itym gemit, querelis
Vbi tristibus philomela.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

A IVGA Dindymi Cybeles.] *Lucianus noster de dea Syria varias recensens opiniones: Alius, inquit, sermo fertur, quẽ ego à viro sapiente audiui, quod Rhea ipsa sit, & templũ Attis opus. Attis quidem Lydus fuit, primus qui sacrorũ ritus, quib. Rhea coleretur, prodidit, & quib. Phryges, Lydi, Samothraces in sacris vterentur, ea ab Atte accepisse. Nam vbi Rhea ipsum castrauit, virilem vitam agere desiit, & muliebrẽ formam assumpsit & vestes. Hactenus Lucianus. Ipsa verò Rhea dicta est Cybele, Dea Phrygia, Dindymene & Berecynthia, à Dindymis & Berecynthio Phrygiæ montibus in quibus colebatur. Vide Catull. de Berecynthia & Atte, cuius fabulam narrat Ouid. 4. Fast. De eo quoq; Diodorus & Eusebius Luciani dialogũ Veneris & Cupidinis. Cybeles porrò ministri ac sacerdotes Attos primò ab Atto Phygio vocatos fuisse notissimum est, tũ Gallos à Phrygiæ flumine, autore Festo, quia qui eo bibissent, in eo furere incipiebant, adeò vt se virilitatis parte priuarent, vnde & semiuiri dicti, quia castrati & execti. Postremò Corybantes dicti sunt, quia per furorẽ capitis motues comam votantes, tympanorum pulsu, cymbalorum sonitu, cornuum & tibiarũ cãntu, vlulatu futura pronunciabant & Rheæ sacrificabant, alios item in similem agentes rabiem. A quibus manauit κορυβαντιᾶν. i. Corybantum more insanire ac furere, diuino quodã spiritu afflari. Horũ verò sacerdotum antistites Archigalli nominabãtur. His quidẽ insanis ac furentib. ministris & sacerdotib. stipes & æra petere moris fuit, vnde turpiter viuerent, vt manifestè mõstrat Lucret. Implebant eũ superstitione animos, & exhauriebãt domos. Itidẽ faciunt hodie Franciscani & reliqui mẽdici monachi. Vide Cic. in lib. de Legib.* B Tenero Atti.] *Puero formosissimo, quẽ Cybele casto amore adamauit, eumq; sacris suis pfecit.*

C Modis.] *Modus mensura illa, quam cantores inter canendum obseruare solent.* D Sistri Phrygij.] *Sistrum crepitaculum, quod concusum, argutum sonorumque edat tinnitum, dictũ est.* E Tmoli.] *Montis Lydiæ.* F Comum.] *Quidam ex scriptoribus cum Dionysio coniungunt. Hyalicus autem Dionysius vocatus Deus comus: i. conuiuiorũ & comessationum nocturnarumq; saltationum, vt notat Hesychius. In cuius militia autorabantur iuuenes, qui coronati noctu cum facibus musicisque instrumentis ad amicarum fores saltandi canendique gratia concurrebant, procacieręq lasciuiebant, vt fores nonnunquam effringerent, quod optimè describit Philostratus περὶ εἰκόνων imagine tertia. Crepalocomus, vinolentorum hymnus, apud Aristophanem in Ranis.* G Lydi.] *Lydiæ regionis Asiæ minoris incolæ.* H Euantis.] *Bacchi. Εὐαὶ enim vnum est ex Bacchi cognominibus. Ab Euantiũ mulierum vlulatione & clamore impositum. Virgil. 6. Aeneid. de Helene:*

Illa chorum simulans Euanteis Orgia circum
Ducebat Phrygia—.

Vbi certè Ephanteis Phrygias matres Bachi furore agitatas vocat. I Orgia.] *Liberi patris & Bacchi sacra fuerunt, quæ præcipuè à mulieribus furore correptis celebrabantur, & quoniam tertio quoque anno fiebant, Trieteria dicta sunt. i. triennalia.* K Rhythmis.] *Quid sit rhythmus & eius diuisio, tum quid differat à metro, & quomodo Latini exponãt vide Iulij Cæs. Scaligeri poëtices lib. 2. qui est Hyle, cap. 2.* L Duro Marti.] *Diophanius Lacedæmonius, qui de sacris deorum scribit, ait apud Athenas Marti solere sacrificari sacrum, quod ἑκατονφόνιον appellabatur Si quis enim centum hostes, interfecisset, Marti de homine sacrificabat apud insulam Lemnum, quod sacrificatum est à duobus Cretensibus, & vno Loco, sicut Sosistrates scribit. Sed posteaquam hoc Athenienſibus displicuit, cæperunt offerre castratum porcum, quem nephrendem vocabant. quasi sine renibus. Habuit autem Mars sacerdotes & flamines, qui ab eo Martiales dicebantur.* M Mystæ.] *Initiati tuis sacris, ac tui cultores, tuorumque mysteriorũ periti.* N Tibi sacramus luctus.] Ἀρθριτικὸν: *id est, articulorum dolores, & podagricos morbos, quos vere aut autumno*

tũno mãgna ex parte moueri & excitari docent Hippocrates sectionis 3.aphoris.20.in vernalium enumeratione: Item sectionis 6. Aphor.53.& Celsus lib.4.cap.24. Quod autem magna ex parte dixit Hipp. non temerè est factum. Interdum enim hyeme & æstate morbi podagrici fiunt, sed hoc rarius est. Cur verò in vere & autumno podagrici morbi excitentur, vide commentaria in ipsum Hippocr. præcipuè Galeni. Idem Hippocr. sect.3.aphor.22 Dum de autumno loquitur, connumerat coxendicum dolores, qui & ipsi sunt è podagræ genere, vt ipsa podagra continetur inter articulorum morbos. vt 10.de compos. medicam.secundum locos, à Galeno scriptum est, affectis locis duntaxat differentes, & non toto genere. Namque ἰσχίας, seu coxendicum dolor ποδάγρα τῆς ἀρθρίτης nihil aliud sunt quàm articulorum dolores à fluxione quapiam orti, vt Aetio visum est capite sexto, libro duodecimo. Cæterùm isti affectus ab obiæsa parte denominati sunt, vt liquet ex Galen.2.meth.med. Nam si ad inferiores partes facta fuerit fluxio, & pedum articulos repleuerit, podagra vitium nuncupabitur. Si verò in multis corporis articulis innititur, aut per omnes æqualiter articulos fluxio dispergatur, ἀρθρίτιδα Græci, nos articularem morbum appellare consueuimus, ex eiusdem Aetij testimonio. Qui autem ἰχίον nuncupatum articulum cruciare solet, à Græcis ἰσχίας, velut & qui eo affectu laborant ἰσχιαδικοὶ nuncupantur. O Vbi grammifera.] gramĩnea. Veris descriptio. P Zephyro reflante.] Fauonio occidentali vento. Horatius libro primo epist.ad Mecœnatem.2:

Cum Zephyris, si concedes, & hirundine prima.

Q Malè nupta hirundo.] Progne. Quod autem nonnulli tradiderunt Philomenam in luscniam abijsse, Ioannes Grammaticus in Hesiodi commentarijs, non Philomelæ id obtigisse dicit: τὴν πρόκνην ἀηδὼν γεγονῆναι τὸν ἴτυν ὀδύρεται. & Procne in luscniam commutata Ityn deplorat. Idem apud. Ouid. habemus:

Sola virum non vlta prius mœstissima mater,
Concinit Ismarium Daulias ales Ityn.

Ita & Horatius Flacc.de Procne loquens, quamuis non expresso nomine, Luscniæ tamen similem dicit:

Nidum ponit, Ityn flebiliter gemens,
Infelix auis & Cecropiæ domus,
Aeternum opprobrium, quòd malè barbaras
Regum est vlta libidines. *Et Catullus eodem modo.*
Qualia sub densis ramorum concinit vmbris
Daulias absumpti fata gemens Ityli.

Sentit idem doctissimus Probus in Bucolicis. Vide quæ in Alcyone annotauimus, & pòst, in Menippi & Tiresiæ dialogo. Lucianus autem noster, ad vulgatam fabulam respicit, quæ talis est: Procne Pandionis regis Atheniensium filia & Terei Thracum regis vxor, qui Philomelæ alteri Pãdionis filiæ, sub prætextu visendæ sororis à patre abdictæ in itinere vim intulit, vitiatæq; linguam præcidit, ne flagitium cuiquam indicare posset. Verùm illa (vti erat lanificij peritissima) rem omnem quo gesta erat ordine, in tela depinxit, eamq; per famulam ad Procnem sororem misit, quæ quamuis sororis iniuria grauissimè commota, vltionem tamen in orgiorum tempus distulit, quo tempore magna mulierum caterua comitata thyrsisq; & pellibus instructa, sororem carceri eripit, & in regiam perducit, vbi communicato cum illa consilio, Itym communem filium dilacerauit, patriq; epulandum apposuit, illoq; epulis tam nephandis iam satiato, sub finem cœnæ pueri caput in conuiuium attulit. Quo agnito Tereus furore percitus cum stricto gladio vxorem insequitur, eamque iam occisurus in vpupam commutatur, etiam nunc militarem cristam in capite gerentem, Progne autem in hirundinem, Itys verò in phasianum, Philomela deniq, in auem sui nominis etiam hodie de Terei iniuria suo cantu conquerentem. Martial. lib. 14:

Flet Philomela nephas incepti Teteos, & quæ
Muta puella fuit, garrula fertur auis.

Vide latiùs hanc fabulam apud Ouid. 6. Metamoph. Hirundo sola auium in tectis versatur, nullam adferens vtilitatem: plus enim inepto garritu tædij adfert, quàm voluptatis. Est enim minimè canora, sed molesto quodam stridore obstrepit. Sanè κωπίλη ἡ χελιδὼν Hesiodo, propter garrulitatem: vnde poëta is κωπιλοῦσα formauit: κωπίλειν enim garrire est eoq; cognomento ales hæc apud Anacreontem & Simonidem appella-

tur

tur. & Aristophanes Ran. Musæa hirundinum vocat nugationom nihili, & quæ filys leuior sit. Nicostratus garrulitatem hanc notat his iambis:

εἰ τὸ σωεχῶς πολλὰ κ̓ ταχέως λαλεῖν,
ἰῶ τοῦ φρονεῖν παράσημον, αἱ χελιδόνες
ἐλέγοντο ἡμῶν σωφρονέστεραι πολύ.

Loqui si indesinenter, multaq; & velociter,
Prudentiam indicaret, vtique hirundines
Fortasse quàm nos sapere dicantur magis. Hesiodus haudquaquam leuiter, sed ex arte dixit hirundinis loquacitatem lamentationem esse, fabulæ ratione habita, quæ de Pandionis filia fertur:

τόνδε μετ' ὀρθρογόη πανδιονὶς ὤρτο χελιδών.

Quem mane gemens Pandionis exijt hirundo. ὀρθρογόη exponunt interpretes, clamosa, non autem diluculò flens, cùm hirundo tota clamitet die, non autem manè tantum aut vesperi, veluti facit luscinia. Hirundinem Græci vocant chelidona, que verni temporis indicium est & nostro magis quàm vlla alia volucres contubernio freta, diu nobiscum versatur, nostra omnium maximè familiaris atq; domestica, totam apud nos æstatē agit. Atq; hoc illud est quod Horat. lib. 1. epist. ad Mecœnatē 2. ait: Cum Zephyris & hirundine prima. Apud Athenæum legas Rhodijs præcipuum fuisse morem sub tempus vernum hirundinem inuitare, idq; χελιδονίζειν dicebant. Apud Aristoph. Hirundo chlænam venderet, theristum emere suadet, præterijsse quippe hyemem admonitu, adesse verò æstatem. R. Nocturna perq; lucos philomela.] Luscinia cùm primùm sylua frondibus incipit opacare, diebus ac noctibus quindecim assiduè canit, ab eo verò tempore canit quidem, sed non assidué.

PODAGRICVS.

Trimetri Iambici.

Πο. ὤμοι πόνων ἀρωγὸν, ὦ τέκνον πολὺς	O ægritudinis opifer & comes meæ,
μοιρᾶν λιπογχὸς βάκτρον, ἐξέρεισόν με	O tertij gerent a Bacule vicem pedis,

Tremu-

βάσιν τρέμουσαν, καὶ κατίθεν-
νον τρίβον,
ἴχνος τε βαιὸν ὡς ἐπιστήσω
πέδῳ.
ἔρρε τεῦμον γῆα δεμνίων
ἄπο,
καὶ λᾶπε μελάθρων τῶν ὑπό-
ροφον σκύλω.
σκέδασον δ' ἀπ' ὄσσων νύ-
χιον ἀέρος βάθος,
μολὼν θύραζε, καὶ πέδ ἡλίου
φάος,
ἀθόλωτον αὖραν πνεύματος
φαιδρᾶ σπάσον.
δεκάτον γὰρ ἤδη τοῦτο πέδ
πέμπῳ φάος,
ἐξ οὗ ζόφῳ σύγκλεισος, ἡλίου
λίχα,
ἀνᾶς ἐν ἀστρότοισι τέρομαι
δέμας.
ψυχὴ μὴ οὖν μοι κὴ πεθυμία
πάρα,
βάσδε ἀμείβδν ἐπὶ θύρας ἀρ-
μυμένο,
δέμας δ' νωθρὸν ἐχ ὑπηρετᾶ
πόθοις.
ὅμως δ' ἐπέγου θυμὲ γιγνώ-
σκων, ὅτι
πλωχὸς ποδαγρῶν, πτειπα-
θᾶν μὴ ἂν θέλῃ,

Tremulum mihi suffulciat
oro gradum,
Iterq; dirigas, leuia & vesti-
gia
Firmes pedum, possint vt in-
niti solo.
Age miser ex stratis tua mem-
bra corripe,
Et culmen ædium relinque
vmbratile,
Nigramqûe ab oculis excu-
tiens caliginem,
Prodi foràs, & ad rutilum
Solis iubar
Auram serenam spiritu læ-
to trahe.
Ter quinq; præterière nunc
solidi dies,
A' sole cùm procul in tene-
bris abditis
Incompositio in lecto cubans
distorqueor.
Adest animus, adest volun-
tas sæpiùs
Vt in pedes me conijciam,
fores petens,
Sed corpus imbecille vota
deserit.
Atenim propera mea mens,
quoniam te non latet
Egena vita podagrici, qui cùm velit
Obambulare, non queat, viuentium

Hunc

καὶ μὴν δικαίως, τοῦτον ἐν νε-
κροῖς τίθει.
ἀλλ' εἶα·
τίνες γὲ οἱ δὲ βάκτρα νωμῶν-
τες χεροῖν,
κάρλωα φύλλοις Ἀκτίας κα-
τασεφεῖς,
τίνα δαιμόνων ἄγεσι κωμα-
σίῳ χορόν;
μῶν Φοῖβε Παιὰν, σὸν γ' βαί-
ρεσι σέβας;
ἀλλ' οὐ σέφονται Δελφίδ' Θ'
φύλλῳ Δάφνης.
ἢ μί τις ὕμνος Βακχείων κω-
μάζεται;
ἀλλ' οὐκ ἔπεσι κισσίνῃ σφρα-
γὶς κόμας.
τίνες ποθ' ἡμῖν, ὦ ξένοι βε-
βάκατε;
αὐδᾶτε, καὶ πρότερον νεμεσητὸν
λόγον.
τίς δ' ἐστὶν, ὃν ὑμνεῖτε, λέξα-
τ' ὦ φίλοι;
Χο. σὺ δ' ὢν τίς, ἡμᾶς καὶ τί-
νων ἐρωτᾷς;
ὡς γὰρ σε βάκτρον καὶ βάσις
νύστον,
μύστιν ὁρῶμεν τῆς ἀνικήτου
θεᾶς.
Πο. ἐς εἰμι κἀγὼ τῆς θεᾶς ἐ-
πάξιος.

Hunc exime numero, & refer inter mortuos.
Sed eia.
At qui veniunt hîc qui baculos manibus mouent?
Capita coronati β foliis sunt Acteæ,
Cuiúsve dæmonũ celebrant festum chorum?
An γ Phœbe Pæan numen extollunt tuum?
At δ Delphica nulla cingit illos laurea.
An fors canitur laus aliqua Bacchanalium?
Sed non adest ι signum comis hederaceum.
Age qui, vel vndénam venitis hospites,
Exponite nobis, veráq; fateamini:
Et quam deam celebretis amici, dicite.
CHO. *At tu quis es, vel vnde nos interrogas?*
Vt enim baculus gressusque nobis indicant,
Mysten videmus insuperabilis deæ.
POD. *Vnus quidem & ego sum, deam non dedecens.*

GILBER-

GILBERTI COGNATI
ANNOTATIONES.

α BACVLE.] *Podagrici & senes baculo sustentantur, cui innitentes gradum stabiliunt: ideo in diuinis literis pro consolatione, auxilio, sustentationeq; ponitur. Psal. 22: Virga tua & baculus tuus ipsa me consolata sunt. Pro sustentaculo. Thob. 5. & 10: Lumen oculorum nostrorum baculum senectutis nostræ, solatium vitæ nostræ. Verba sunt Annæ vxoris Thobiæ de filio suo Thobia. Latini in huiusmodi significatu scipionem protulêre. Poëta in fine 2. lib. epig. Græc. Podagricos ὁπλοφορεῖν nosse dicit: id est, baculos & arma ferre. Sunt enim semper in armis, rixosi, queruli, pleni indignationis & iracundiæ, indignè ferentes vel muscam præteruolentem insidere pedibus: ita omnis doloribus impatientes, omnes reformidant tactus.*

β Folijs Acteæ.] *Herbæ siue fruticis graui foliorum odore. Ideo podagræ mystis tribuit Lucianus: de qua Plinius lib. 27. cap. 7. Ruellius hanc eandem esse putat, aut certè simillimam illi, quæ à Dioscoriee & cæteris Græcis χαμαιάκτη, quasi humilis sambucus, & coactæ breuitatis ἄκτη, à Latinis* ebulum *vocatur Germanis* Attich *vel* ruder erholder. *Gallis* hyeble. *Alterum enim sambuci genus est.* γ Phœbe Pæan.] *Phœbus dictus est Pæan, ἀπὸ τοῦ παίειν: id est, à medendo. Medicinæ enim inuentum antiquitas Apollini tribuit. Iuuen. sat. 6:*

Parce precor, Pæan —. δ Delphica laurea.] *Laurus. Cato autem de Re rustica lib. 1. Lauream & laurum pro eodem accipit. Itidem Virgil. 7. Ecloga:*

Populus Alcidæ gratissima, vitis Iaccho,
Formosa myrtus Veneri, sua laurea Phœbo.

Horat. 2. Carm. Tum spissa ramis laurea feruidis. *Delphica dicitur, quòd victores ea Delphis coronarentur. Horat. lib. 3. Carm. Ode 30:* —& mihi Delphica
Lauro cinge volens Melpomene comam. *Apollinea quoque dicitur, quòd Apollini dicata ac sacra sit. Græci Daphnem vocant, ab eius nominis puella, quam Apollo adamauit. Ea coronabantur Apollinis mystæ & sacerdotes ac diuinaculi. Item triumphantes & poëtæ.* ε Signum hederaceum.]

Hederæ

Hedera Baccho sacra est, & huius altera species nigra Dionysia appellatur. Virgil. in Pharmaceutria:

—atque hanc sine tempora circum
Inter victrices hederam tibi semper lauros.

CHORVS.

Dimetri partim calcaectici, partim acatalectici.

Χορ. τὰν μὲν Κυπρίαν Αφροδίταν,
παγόνων πεπτισοῦσαν ἀπ' αἰθέρος,
ἀνιερίψαν κόσμιον ἁρμονίαν,
ἄλι τε νὶν κύμασι Νηρεύς.
τὰν δ' Ὠκεανοῦ παρὰ πηγᾶς,
ζωὸς παράκοιτιν Ολυμπίου
νοσφίσφορον, ἐν ῥίσι κόλποις
Ηρᾶν ἐτιθήνασε Τηθύς.
κορυφᾶσι δ' κρατὸς ἐν ἀφθίτου, (ἀν,
ἐλόχευσε κόρας ἄτρομον φυ-
Κρονίδας, μέγ' ἄεισε Ολυμπίων,
τὰν ἐγρεκύδοιμον Αθάναν.
τὰν δ' ἐμετέραν θεὸν ὀλβίαν,
ὁ γέρων λιπαρᾶσιν ἐν ἀγκάλαις,
πρώταν ἐλόχευσεν Οφίων.
ὅτ' ἐπαύσαν μὲν σκότιον φάος,
ἀνέτειλε τε λαμπτὴς ἠὼς, καὶ παμφαὲς ἀνίου σέλας,

A Venerem B sacræ deam Cypri
Ex ætheris ortam semine
Nutriuit in æquoreis aquis
Γ Nereus decẽtem fabricam,
Δ Iunoq; coniunx & soror
Tonantis, vlnas candida,
Apud Oceani fontes vagis
In sinubus educata
Nutrice fuit E à Tethyde:
Summoq; vertici celebri
Est virginis interritam
Enixus indolem, pater
Cœlestium Z Saturnius,
Virtute claram H Palladem.
Sed hanc deam beatam
Primam cubitis Θ Ophion senex
In delicatis protulit.
Cùm desiit tenebrosa lux,
Et orta lucifera fuit
Aurora, iubarq; lucidum

τότε

τότε καὶ Ποδάγρας ἐφάνη κράτος.
ὅτι γὰρ λαγόνων σε τεκοῦσα
Μοῖρα, Κλωθὼ τότ' ἔλυσεν,
ἐγέλασεν ἅπαν σέλας οὐρανοῦ,
μέγα δ' ἔκλυπεν οὐδὸς ἀθήρ.
τὸν δ' ἀγλαΐτοις ἐνὶ μαζοῖς,
ἔνοσίβρος ἐπρίψατο Πλούτων.

Solis : podagræ tum simul
Apparuit potentia.
Te prodeuntem ex ilibus
Parcæ, statim I Clotho abluit
Totúsq; risit ætheris
Fulgor, tonuitq; serenum
Cœlum, beatus at aluit
Hanc in papillis lacteis
Largus pater ipse K Pluton.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

A VENEREM deam.] *Venus à Latinis nuncupata, à Græcis ἀφροδίτη, καὶ κυπρογένεια, ab antiquis amorum, gratiarum, pulchritudinis, delitiarum, voluptatumq; omnium habita est dea. Hanc poëtæ ex maris spuma, & vrani :* id est, *cœlitesticuli natam fabulantur, à Saturno excisis, & in mare proiectis : vnde & παρὰ τὸν ἀφρὸν,* hoc est, *à maris spuma ἀφροδίτην appellarunt. Ausonius :*

Orta salo, suscepta solo, parte edita cœlo
Aeneadum genitrix hîc habito alma Venus.

B Sacræ Cypri.] *κυπρογένης Cypria siue Cypris Venus frequenti nomine dicta est, quòd in Cypro genita, & illic colebatur, vel quòd párere faciat, ἡ τὸ κυεῖν παρέχουσα.* Γ Nereus.] *Maris deorum antiquissimus, vnde & grandæuus, & senior dictus. Græci ἁλιὸν γέροντα vocant, Nereidum Nympharum pater, mirificè laudatus ab Hesiodo in Theogonia.* Δ Iuno.] *Saturni filia, Iouis soror & coniunx, qui tonans dicitur & ὑψιβρεμέτης :* id est, *altitonans siue altisonans & altisonus, quibus vocibus & Latini vtuntur. Claudianus:*

Contra tonantem coniurant furiæ. *Virg.* 10. *Aen.*
Panditur interea domus omnipotentis Olympi.

Et Nenius à quo desumpsit Virgil.

Panditur interea domus altitonātis Olympi. *Olympum*

pum enim pro Ioue poëtæ cœperunt aliquando, & pro ipso cœlo.

E A' Tethyde.] *Oceani vxore. Ouid. 5. Fastor.*

Duxerat Oceanus quondam Titanida Tethyn.

Pausanias in Corinth. tres ait fuisse Iunonis nutrices: Euboeam, Prosymnam & Ascræam. Z Saturnius.] *Iupiter Saturni filius. Virgil. lib. 4. Aen.*

Nec Saturnius hæc oculis pater aspicit æquis.

H Palladem.] Ἀθήναν *Doricè, pro* ἄθλων. *Ea ex Iouis capite & cerebro iam adulta prodiit, hinc dicta* κορυφαγενὴς, *& quòd sine matre edita* ἀμήτορ, *quam Latini Mineruam vocant.* Θ Ophion.] *Cadmi socius ex illis qui è dentibus serpentinis nati fuerunt. Ideoq; & nomen habet à serpente, qui Græcè* ὄφις *dicitur. Is communibus auspicijs cum coniuge Eurymone Oceani filia rerum potitus est, ante Saturnum, à quo deiectus Ophion à Cœli gubernaculis, vt ab Ope Saturni vxore, Eurymone, quod in Cassandra Lycophron innuit, & Aristoph. ac vtriusque tradit interpres.* I Clotho.] *Vna Parcarum.*

K Pluton.] *vel Pluto Saturni ex Ope filius & Iouis ac Neptuni frater: ab opibus nomen habet. Græcè enim* πλοῦτος *opulentia est. Ij quam ad regni diuisionem venissent, Plutoni, qui natu minor erat, & Agesilaus vocabatur, pars Occidentis obtigit secus infernum mare: Ioui plaga Orientalis: Neptuno insulæ. Hinc datus est fabulæ locus, vt Ioui cœli imperium, Neptuno maris, Plutoni inferorum obtigerit, qui Proserpinam Cereris filiam in vxorem habuit. Podagra autem cum opulentis tantùm conuersari solita & delicijs assueta est. Vult enim perquàm delicatè tractari, molliter cubitare, & non nisi in anserinis & olorinis plumis dormitare.*

PODAGRICVS ET CHORVS.

Πο. τίσι δ' ἐν τελεταῖς ὀρχήσασθαι πεπόνεις;

Χο. οὐ ἅμα λάβρον πεσχόμην ἀν' σόματος σιδάρου τριχὸς ἀφίτου λυγίζεται φρεφῶσιν αὐχένι,

POD. [a] *Sed qualibus sacris ministros excitat?*

CHO. [b] *Nihil cruoris ab ore ferri* [c] *fundimus,*

[d] *Nec vlla seta de ceruice vellitur,*

οὐδὲ πολυκρότοις ἀσραγάλοις πέπηγε νῶτα,
οὐδ' ὀμὰ λάκισα κρία σιτέμεθα τῶρωρ.
ὅτι δὲ πλιάς ἔαρι βρύει τὸ κιπῶρ ἄνθος
καὶ πολυκίλαδος κόσσυφος ἐπὶ κλάδοισιρ ᾄδει,
τότε δὴ μελέωρ ὀξὺ βέλος πέπηγε μύσας,
ἀφανὲς, κρύφιορ, δεδικὸς ὑπὸ μυχοῖσι γήρωρ,
πόδα, γόνυ, κοτύλιν, ἀσραγάλους, ἰσχία, μηροὺς,
χεῖρας, ὠμοπλάτας, βραχίονας, κόρωνα, καρπὸς,
ἰθία, νῆρετι, φλέγει, κρατεῖ, πυροῖ μαλάσσει,
μέχρις ἂρ ἡ θεὸς τὸρ πόνορ ἀποφυγεῖρ κελεύσῃ.
Πολλὴ ἄρα κἀγὼ τῶρ κατοργιαορέρωρ
ἔλαθορ ὑπάρχωρ, τοι γὰρ κεῖνοι προμηνυὴς
δεῖμωρ φανεῖσα, σὺ δ' ἐγὼ μύσας ὁμῶ
ὕμνωρ κατάρξω, τὸ ποδαγρῶρ ᾄδωρ μέλος.

[e] Nec terga talis perstrepunt sonantibus,
[f] Nec frusta crudæ pascimur carnis boum.
Cùm & vere florem tenuis [h] vlmus germinat,
Et insidet ramis loquacula [i] merula, (gitur
Acuta tunc mystis sagitta fi-
[k] Per membra, clàm, latens, & intima penetrans,
Pedem[l] genu, cauosq; nodos ossium,
Talosq; coxarumque vertebra, femora,
Manus, scapulas, & brachia, & imas artuum
Cauernulas, tumidasq; digitorum bases:
Omnia vorat, depascitur, [m] vrit, occupat,
[n] Inflammat, emollit, deà donec iusserit
Augustus morbum, [o] & esse modum doloribus.
POD. Ergo vnus & ego, nescius licet, fui
Deæ sacratæ numine tali per (citus:
Ergo benigna veniat apparens dea,
Simulq; [p] cum Mystis, & ego hymnos ordiar
Solitum podagricis modulaturus melos.

GILBER-

GILBERTI COGNATI
ANNOTATIONES.

a Ορνάζει.] ὀρνάζω, & ὀρνάζομαι, rem diuinam facio, & ἐξορνάζω, expio, & ad sacra suscipienda præparo. *b* Nihil cruoris.] *Aliquot sacrificia recenset. Verùm de varijs & multiplicibus sacrificiorum Gentium ceremonijs Lucianus in eo qui est, de sacrificijs, & Lilius Gregor. Girardus in Syntagmate 17. Sanguinem autem ad aras fundi solitum ostendit Virgil. vt,* Sanguinis & sacri pateras. *c* Fundimus.] *Supina manu libamus. Virg. 4. Aen.*

— media inter cornua fundit.] *Id autem fiebat in sacris superùm. d* Nec vlla seta.] *Et illud notandum ex ceremoniarum instituto quod ait; Nec vlla seta de ceruice vellitur. Sacrificiulus autem setas inter cornua victimæ manu excerptas, tanquam prima libamina in ignem mittebat. Id quod & Virgil. non ignorauit, cùm cecinit in 6. Aen.*

Et summis carpens media inter cornua setas,
Ignibus imponit— *e* Nec terga talis.] *Flagellatio seu verberatio, quam Aegyptij facere post sacrificium solui fuerant, ab Herodoto lib. 2. describitur. f* Nec frusta crudæ.] *Persæ sacrificabant in loco alipuo excelso, & mundo, coronatamq; hostiam mactabant. Cùm verò magus, qui sacrificio præerat, membratim carnes in singulos quosque diuisisset, abibant omnes, nulla deis parte relicta. Græci quoque & Hebræi holocaustum nonnunquam distribuebant vel epulabantur. g* Vere.] *Quo potissimùm tempore podagrici moueantur dolores, antè diximus. Ver enim maximè excitat tales cruciatus. h* Vlmus.] *Notissima ferè omnibus arbor, vitibus amica, de qua Plin. lib. 16. cap. 40. Col. l. 4. cap. 13. i* Merula.] *De huius auis natura Plinus lib. 10. cap. 29. Vide etiam Aelianum & Oppianum de Aucupio. k* Per membra.] *Podagrici dolores in omnibus ferè corporis partibus fiunt. Sed propriè in articulis pedum primo, vnde nomen habent, tum etiam manuum, sed rarius, quia locus arctior est, nec tantum laborat grauibus motibus, vt iuncturæ præter naturam dilatentur, atque sic infirmiores fiant. Fit & in omnibus ossibus, quæ inter se iuncta sunt, vt alterum sine altero moueri possit,*

sive in ἐναρθρώσι septimi cum secundo osse carpi, & humeri cum cavitate scapulæ: seu in ἀρθρωδίᾳ superiorum ossium pollicis, vel metacarpij, aut tarsi pedij, & συσαρκώσι γιγλύμοις dicta, & σωδρώδη modò sit cum motu. Nam aliqua est, sive vt inter ossa pubis, & generaliter potiùs sit, dum inflammantur tendones, seu sint ossium vincula, seu musculorum fines, quàm cavitates articulorum, licet ab illis soleat ob latitudinem incho-

a a. *Modò enim locus frigidus, & doloris capax, podagræ simile accidit. Nonnunquam fit in tarso pedis & carpio & metacarpio & spina dorsi & faucibus ac dentibus, in articulo pectoris cum iugulo in sterno. Non autem possunt tam celeriter finire dolores suos articuli, vt interiora membra, tum quia exangues, tum quia longiùs à corde & iecore positi: vnde etiam quæ circa pectus podagræ, & in spina dorsi, celeriùs finiuntur, & in gutture, mandibulis, dentibus, quàm quæ in manibus, & quæ in manibus, quàm quæ in pedibus.* l Genu.] *Si genu occupat, dicitur Gonagra ab Hippocrate.* m Vrit.] *Quia calida, & sunt inflammationes.* n Inflammat.] *Morbos podagricos inflammationes esse, ex Hippocratis aphorismo 47. sect. 6. liquet.* o Et esse modum doloribus.] *Hippocr. 6. sect. aphoris. 49: Quibuscunque podagrici morbi fiunt, hi sedata inflãmatione, intra dies quadraginta restituuntur. Corn. Cels. de Medicina libro quarto, capite vigesimo quarto de Articulorum doloribus: Vbi dolor & inflammatio se remiserunt, quod intra dies quadraginta fit.* p Cum mystis.] *Mysteriorum periis.*

CHORVS.

Dimetri.

Χο. σίγα μὲν ἀὴρ, καὶ νιφόμενος ἔσω,
καὶ πᾶς ποδαγρῶν ἀνφκμάτων.
ἴδε, πῶς θυμέλας κλινοχαρὴς
βαίνει δαίμων, σκίμπωνι βάσιν κρειζομένη.

Tranquilliter igitur & sine
Ventis sit æther, quilibet
Laudes canat podagricus.
aa *En strata diligens dea,*
Suas ad aras aduenit
bb *Baculo gradũ suffulciẽs.*

Salue

χαίροις μακάρων πολυπραο-
τάτη, (θοις,
καὶ σοῖς πᾶ πόλοις ἵλα Θ ἵλ-
ὄμματι φαιδρῷ· δοίης δ' πό-
νοις λύσιν ὠκέαν,
τοῖς δ' ἐαρίνοῖς ὥρας.

Salue Deûm mitissima,
Tuosq; benigna respice
Lætante lumine famulos,
Huiusq; veris tempore
Paulùm dolores mitiga.

GILBERTI COGNATI
ANNOTATIONES.

a a EN strata.] *In epigrammate incerti authoris penultimo lib. 2. epig. Græcorum,* ἀλλοτρίοις ποσὶ *à seruis vecta, aut eius ambulando insistens, aut virinque sustinentibus pendens. b b* Baculo gradum sussulciens.] *Et hoc est, quod idem incertus poëta eandem* ὁ πλοφορεῖν *nosse dicit: id est, arma ferre, siue baculos quibus sustentatur.*

PODAGRA.
Trimetri Iambici.

Πο. τίς τῶν ἀνίκητόν μι δε-
σποτὶν πόνων,
οὐκ οἶδι παδάγραν τῶν ἐπὶ
χθονὸς βροτῶν;
ἐὼ ὅτι λιβάνων ἀτμὶς ἐξιλά-
σκετα,
ὅτι χυθὶν αἷμα βωμίοις παρ'
ἐμπύροις,
οὐ ναὸς ὅλβε πεκρίμνς ἀν-
γάλμασιν.
ἐὼ ὅτι Παὰν φαρμάκοις νι-
τᾷν αθγῷ,
πάν]ων ἰατρὸς τῶν ἐν ὀρανῷ
θεῶν,
οὐ πᾶς ὁ Φοῖβε πολυμαθὴς,
Ασκληπιός.

Quis est hominum, cui non
ego insuperabilis
Regina morborum Poda-
gra nota sim?
A Quam nulla thura, nulla
fumigatio,
B Nec fusus apud aras cru-
or aut donaria
Suspensa templis diuitum
placabilem
Reddunt: nec ipse vincere
summus omnium
C Pæan deorum medicus
D arte sua potest,
Apollinisve filius Aescula-
pius.

ἐξ οὗ γὰρ ἐφύη πρῶτον ἀνθρώποις γένος,
ζηλοῦσι πάντων τὸν ἐκβαλεῖν ὀργός,
λυκοῦντῶν ἀεὶ φαρμάκων τεχνήματα.
ἄλλος γὰρ ἄλλῳ ἐπ' ἐμὲ πειράζει τέχνῃ.
πρίβοσιν ἀρνόγλωσσα καὶ σέλινά μοι,
καὶ φύλλα θεσσάλων καὶ νομαίαν ἀνθράχνῃ,
ἄλλοι πράσιον, οἱ δὲ ποταμογείτονα·
ἄλλοι λυίδας πρίβοσιν, ἄλλοι σύμφυτον·
ἄλλοι φακὸς φέρουσι τοὺς ἐκ τεκμάτων,
παφλάγον κρθὸν, οἱ δὲ φύλλα Περσικῶν.
ὑοσκύαμον, μήκωνα, βολβὸς, σίδια,
ψύλλιον, λίβανον, ῥίζαν ἐλλεβόρου, νίτρον,
τῆλιν μετ' οἴνου, γυείλῳ, κολλαμφακὸν.
λυπαρισσίνῳ λικίδα, γύειν λριθίνῳ.
λράμβης ἀπέφθου φύλλα, γύψον ἐκ Γάρου.

Ex quo siquidem mortalium fuit genus,
Omnes meas retundere vires gestiunt,
Omnemq́ turbant pharmacorum industriam.
Alius enim in me aliam tentat solertiam.
E Plantaginem terunt, F apiq́ femina,
G Foliaq́ lactucarum, & agreste H peplion,
Et I marrubium, amnicolamq́ K potamogeitona.
Aliij L Cnidas terunt, aliijq́ M symphyton.
N Lentes aliij de stercore lectos illinunt.
Hos O cocta pastinaca, foliaq́ persica,
P Hyoscyamus, Q papauer, & R bulbi iuuant,
S Cortexq́ pomi punici, malicorium.
Et T psyllion V thus, X elleborori radix, Y nitrum,
Et mixta vino Z telis, & a collamphacos,
β Et gyrine, simulq́ γ galla cupressina,
Et δ panis hordeaceus, atq́ ε brassicæ
Crudæ folia, ζ gypsus gari liquaminis.

Et

πυράβους ὀρείας ἀγρὸς, ἀν-
θρώπε κόπρον,
ἄλφρα κυάμων, ἄνθος Ασίου λίθου.
ἕψουσι φρῶνες, μυγαλὰς, σαύρας, γαλᾶς,
βατράχους, ὐράνας, τραγελάφους, ἀλώπεκας.
ποῖον μέταλλον ἀπεράσθη βροτοῖς,
τίς ὀχὶ χυμὸς, ποῖν οὐ λεψάφρε λάκρυ;
ξώων ἁπάντων ὀστᾶ, νεῦρα, λίρματα,
κέαρ, αἷμα, μυελὸς, ὄρος, ἀπόπατος, γάλα;
πίνουσιν οἱ μὲν τὸ λεπτοσάρων ἄκος,
οἱ δὲ τὸ δὲ ὀκτὼ, τὸ δὲ δὶ ἑπτὰ πλέονοῦν.
ἄλλος δὲ, πίνων τῶν ἱερῶν, καθαίρεται,
ἄλλος ἐπ' ἀοιδαῖς ἐπιθέτων ἐμπαίζεται.
Ιουδαῖος ἕτερον μωρὸν ἐξέδεα λαβών.
ὁ δὲ θεραπείαν ἔλαβε παρὰ κράνης.

ἐγὼ

Et η stercora sylueſtris capræ, θ fimus hominis,
ι Farina fabarũ, κ flos quoque lapidis Aſii.
Alij λ rubetas, quiq; vocantur μ aranei
Mures, ν lacertas atq; ξ mustelas coquunt,
ο Ranas, π hyænas, ρ tragelaphos, σ vulpeculas.
τ Cuius metalli non pericla ſumpta ſunt?
Quis non probatas υ humor eſt mortalibus?
Aut cuius inexplorata lachryma eſt arborum?
Animalium omnium oſſa, nerui, tergora,
φ Adeps, χ cruor, ψ medulla, ω lotium, A merda, B lac.
Γ Bibunt alij numero quaterno pharmacum,
Alij per octo, perq; ſeptem plurimi.
Δ Alius bibens ſacram, repurgari ſtudet,
Aut E carminibus animum adhibens illuditur.

Z Iudæus excantat fatuum nactus alium.
Rurſus alius H à fonte remedium petit,

ἐγὼ δὲ τούτοις πᾶσιν οἰμώζειν λέγω,
καὶ τοῖς ποιοῦσι ταῦτα, καὶ παρῳδοί με
ἀεὶ θ' ἀπαντᾷν μᾶλλον ὀργιλωτέρα,
τοῖς δ' φρονοῦσι μηδὲν ἀντίξυν ἐμοί,
ἄπιον ἔχω νῦν, εὐμενής τε γίγνομαι.
ὁ γὰρ μεταλαβὼν τῶν ἐμῶν μυστηρίων,
πρῶτον μὲν εὐθὺς εὐσεβῆν δεδιδάσκεται,
εἶτ' ἄπαντας, εὐτραπέλους λέγων λόγους.
πᾶσιν δὲ ὁρᾶται μετὰ γέλωτος καὶ κρότου.
ὅτι ἐπὶ λουτρὰ φερόμενος βασάζεται.
Ἄτλω γὰρ, ὦ ἄνερ Ὁμηρέ, ἥδ' ἐγὼ,
βαίνω δ' ἐπ' ἀνδρῶν κρᾶτα, καὶ βάσεις ποδῶν
ἁπαλὰς ἔχουσα, παρὰ δὲ τοῖς πολλοῖς βροτῶν,
Ποδάγρα καλοῦμαι, γιγνομένη ποδῶν ἄγρα.
ἀλλ'

Sed omnibus illis ⊖ nil nisi plorare impero:
Et sic facientibus vel irritantibus
Occurrere soleo magis iracundior.
Qui verò contra me nihil eius cogitant,
Illis facilem & tractabilem me præbeo.
Nam qui meis communicat mysteriis,
Primùm quidem statim bona verba dicere
Docetur, oblectarecq; salibus & iocis
Dictisq; facetis se salutantes solet.
Deinde cùm gestatus intrat balnea,
Fit ridiculus, fit & voluptas omnibus.
Ka Aten enim quam dixit Homerus, illa sum
Ego, per hominum capita molliter ambulans,
Plantas pedum teneras habens: veruntamen
Plericq; me mortalium Λpodagram vocant,
Quoniam pedum captura sum, ποδῶν ἄγρα.

Sed

ἀλλ᾽ ἔια μύσται πάντες ὀργίων ἡμῶν, γεραίρετ᾽ ὕμνοις τὸν ἀνίκητον θεάν.

Sed agite Mystæ, qui mea colitis sacra, Celebrate laudibus insuperabilem deam.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

A NVLLA thura, nulla fumigatio.] *Thuris suffitus confortat cerebrum, & ideò commodus apud medicos eius vsus, in reprimenda humorum fluxione, & cerebro robore adijciendo, ac quod in eo continetur exiccando. Sed frustrà omnis conatus. Vnde ingeniosus Poëta lib. 1. de Ponto, eleg. 4:*

Soluere nodosam nescit medicina podagram.

Plutarchus in comment. περὶ τῆς δύσθυμίας *refert huiusmodi sententiam ceu vulgo iactatam:* οὔτε ποδάγρας ἀπαλλάττει καλτίδες. *Nec podagra liberat calceolus. Plinius ait, non esse incurabilem. Nam in multis sponte desinit, & in plurib. curatur. Vide remedia lib. 20. cap. 11. Podagræ curatio etiam est à Cardano descripta in lib. de Dentibus. B* Nec fusus apud aras cruor.] *Victima, hostia. C* Pæan deorũ medicus.] *Virgines vestales inquit Macrob. ita indigitant Apollinem. Apollo medice, Apollo Pæan. Idem Lucianus in dialogo Iouis, Aesculapij & Herculis: ne ipse quidem Pæan curauerit te. D* Arte sua.] *Sunt qui scribunt inuentam fuisse medicinam ab Apolline, inter quos Ouid. lib. 1. Metam.*

Inuentum medicina meum est, opifexq; per orbem
Dicor, & herbarum subiecta potentia nobis.

Iouis autem filius Apollo censetur; huius verò Aesculapius: Ipsa nimirũ Theoretice, quæ intellectum illuminat, Apollo est, Aesculapius ars ipsa. vnde Maro in fine lib. 7. Aeneid

Tum pater omnipotens aliquẽ indignatus ab vm-
Mortalem infernis ad lumina surgere vitæ, (bris
Ipse repertorem medicinæ talis & artis
Fulmine phœbigenam Stygias detrusit ad vndas.

Ars igitur Aesculapio attributa, per quã bona comparatur valetudo, vtpotè quæ in Therapeuticæ. i. medendi arte & curatio-

ne ipsa versetur. Dicta Pæonia manus. E Plantaginem terunt.] Ἀρνόγλωσσον Græcis, Plantago Latinis nominatur, cuius folia (vt ait Plin.) podagras refrigerant, & in primo impetu rubentis podagræ, hoc est, calidæ, conueniunt. L. Apul de Virtutib. herbar. Ad podagram, inquit, & omnem neruorum dolorem & tumorem herbæ plantaginis folia contusa cũ sale, & imposita, optimè facere certum est. Celebrauit & Themiso medicus plantaginem tanquam inuẽtor voluimine de ea edito. F Apij semina] Quæ ipsa herba efficaciora sunt, vt inqt Gal. & eius radix L. Apul. de virtutib. herb. Petroselinon, Latinis apium ipsum, ad ischiaticum tritum & impositũ, neruorum dolorem sedat. G Lactucarum folia.] θρίδαξ Græcè, Latinè lactuca. Si enim ex biliosa fluxione fiat podagra aut arthritis, herbæ admouentur, quæ infrigidandi & astringendi vim habent per se leuigatæ, præsertim virides, veluti sunt: plantago, lactuca, portulaca, polygonon, & reliqua huiusmodi. Hæc enim dolores, qui accessionibus fiunt, abundè lenire possunt. Adhuc etiam magis si paucæ farinæ hordeaceæ, vel vnũ ex prædictis, vel duo admisceas, & ne succescat medicamẽtum, vtile est etiã rosaceum cataplasmati adijcere. Frigida autem cataplasmata admoueantur, mutenturque crebriùs, & nunc hæc, nunc micæ panis posca imbutæ adhibeãtur, vel hordeacea farina cum rosaceo accommodetur, vt Paulo visum est. H Peplion.] Ἀνδράχνη κομμία sive ἀγρία portulaca sylueſtris sive agrestis. Hippocrati πέπλιον, Dioscoridi πεπλίς. Plin. lib. 20. cap. 20 Portulaca quam peplion vocant, non multum satiua efficacior. Nascitur non multũ absimile à peplo. Eius semen tantum vtile est, & idem cum Tithymalis habet temperamentum. Quantum autem peplion à peplo differat, Cardanus in libro 4. de Ratione victus in acutis docet. Ruellius Peplu n eandem esse herbam cum ea, quam officinæ hodie Esulam rotundam vocant, putat. Vide Plin. lib. 27. cap. 22. I Marrubium.] πράσιον Græcis & officinis, Marrubium Latinis. Plinius scribit neruorum contractionibus esse salutare, cuius succus articulis minuendæque bili cum melle prodest. K Potamogeiton.] ποταμογείτων Græcis & Latinis, quasi fluminibus vicina dicta est, siquidem in aquosis & palustribus locis nascitur, hinc Ioanni Sinapio interpreti amnicola dicitur, & vul-

& vulgo fontinalis, siue fontalis. Sunt qui tintinabulum terræ dicunt. Folio est betæ, ac plantaginis aquaticæ. Refert quoque folium Indum vocatum officinis. Refrigerat, adstringit & exsiccat similiter polygono. Plinius lib. 26. cap. 8. scribit vsum esse in folijs ac vitiosis cruribus vitiem. De ea Dioscorides libr. 1. cap. 102. L Κνιδας.] Θυμέλαια frutex & genus herbæ, de qua Dioscorides lib. 4 cap. 173. Huius semen dicitur κνιδέιον κόκκον, granum cnidium, vnde conficitur κνιδέλαιον cnidium oleum, de quo Plinius libro 23. capite 4. Idem de ipsa herba libro 21. cap 16. Hallucinantur plurimùm Pharmacopœi, qui pro eo vtuntur Daphnoidis semine, vt monuit Fuchsius lib. 1. de Composit. medic. M Σύμφυτον.] μεγάλη ἄλλα, symphyton alterum, consolida maior, alum, solidago. Maior verò dicitur alterius minoris ὡς πρὸς respectu. Nomen illis apud Græcos Latinosque egregia constringendi vis fecit. Vtrumque coxendicis dolori prodest. N Lentes.] φακὴς ὁ ἐπὶ τῶν τελμάτων, lens palustris siue aquatica: est autem muscus lenticulæ similis, qui in aquis præcipuè stagnantibus reperitur. De cuius vi Galenus lib. 8. de Facultate simpl. medic. ita dixit: Humidæ frigidæq; temperaturæ existit, vtrinque ex secundo ordine. Decocta cum polenta, & illita podagram lenit, vt inquit Dioscor. lib. 4. cap. 89 Plinius quoque scribit, podagris cum polenta imponi. O Cocta pastinaca.] Σταφυλίνος Græcè, Pastinaca Latinè dicitur, cuius radicē decoctam in vino prodesse podagris, quæ sine tumore sunt, inquit Celsus. Tam purpurescens, quā carotam vocant, q̄ lutea calefacit & abstergit. Agrestis ad medicinæ naturā propiùs accedit. P Hyoscyamus.] ὑοσκύαμος Græcis, Apollinaris Latinis. Confert podagris, inquit Dioscor. Miscetur vtiliter & alijs cataplasmatis dolorē leuantib. Folia omnibus medicamentis dolorem sedantibus per se, & cū polenta mixta vtiliter illinuntur. Q Papauer.] Latinè, μήκων ἡμερος Græcè, podagris illinitur cū lacte mulierū & croco, inquiūt Diosc & Plinius: vbi aiūt adeò magnus dolor vrget, vt podagricus eū ferre nequeat, eis quæ torporē inducūt, medicamētis vtendum est, quanq̄ eorum liberalior vsus & frequēs cauendus sit. In hūc itaq; vsum hyoscyami seu mandragoræ, papaueris & cicutæ folia adhibētur, vel eadem contusa, ac leuigata cum ouo-

rum luteis ac rosaceo permixta accommodentur. Galenus 10. de Compos. med. secundum locos, hoc medicamentum ex Asclepiade cõmẽdauit: Succi papaueris drach. ij croci drach. ß cũ lacte muliebri, aut bubulo, aut caprillo trito, ac adiecto pane interno diligẽter leuigato, vt molle cataplasma fiat, & rosaceo admoto mollito. Dolore sedato, partes refouendæ erũt calefacientib. medicamentis. R Bulbi.] *βόλβος ἄγρειος, siue cepa sylnestris ad articulorum dolores conducit, inquit Dioscor. podagris cũ melle & per se prodest.* S Cortex mali punici.] *Græcè ῥοὰ vel ῥοιὰ, Latinè pomum Punicum, malum granatũ: cuius putamen siue cortex σίδιον dicitur, nobis verò malicorium. Flores porrò eius Cytin dicuntur. Similem vim habent acini, σίδια & cytini, hoc est, astringentes sunt, & exiccantes. Ex mali Punici corticibus, rhu, & semperuiuo, vino probè decoctis accurateq; leuigatis, ac cum farina hordei mixtis medicamentum commendat Alexan. in podagra ex sanguinis copia excitata.* T Ψύλλιον.] *Græcis & in officinis dicitur, Latinè pulicaris, de cuius temperamento Gal. lib. 8. de Faculr. simpl. medic. ita dixit: ψύλλιον semen habet admodum vtile, ex secundo refrigerantium ordine, in desiccando verò & humectando, medium quodammodo est, & symmetrum. Dioscorides: Vis ψυλλίου refrigeratoria. Cum rosaceo aceto, aut aqua illitum, articulorum doloribus prodest. Plinius, vis ad refrigerandum ingens. Semen in vsu. Omnibus articulorum morbis salutare est: huius semen madefactum in aqua, admistis in heminam seminis duobus resinæ colophoniæ cochlearibus, thuris vno. At si semen psyllij in aqua feruenti maceretur, & diligenter subigatur, viscosumq; fiat, & hordeaceæ farinæ permisceatur, mirabiliter podagricos dolores mitigabit, feruorem & ardorem doloris extinguet, & affecta loca ad temperiem bonam reducet, vt liquet ex Alexandro, Aetio & Paulo.* V Thus.] *Græcis λίβανος, Officinis olibanum dicitur. Est autem lachryma ex suæ arboris Arabicæ atque Aegypti cortice emanans, Libanotus quoq; vocata. Dioscor. libr. 1. cap. 70. in Arabia, quæ ideò thurifera appellatur, gigni tradit, in qua Sabæi, propter thuris fertilitatem clarissimi olim habiti sunt, vt ex fontibus poëtarum, cùm Græcorum, tũ Latinorũ, nimirum Homero atq; Virgilio, demonstrari potest. De thure Galenus*

lenus in emplasticis medicamentis, Methodi 5. Nos in initio huius actus recensuimus, velut ingredientibus alijs, quæ hic ad memoriam reuocari velim. X Ellebori radix.] *Huius duo sunt genera.* ἐλλέβορος & λευκὸς, *albus, &* μέλας, *niger, melampodium. Vtrumq; Latinè veratrum satis notum, sed sola radice, quæ in vsu medico frequenter venit. Prodest articulorum doloribus correptis & resolutis, podagricis & ischiadicis, inquit Plinius.* Y Nitrum] *Græcorum nitrum, albũ antiquis frequens fuit, & rei medicæ vtile. natiuum & factitium, sicut authoribus Dioscoride lib. 5. cap. 78. & Plin. lib. 31. cap. 10. offeruitur, A' sale nitro nostro non multùm differt.* Z Telus.] τῆλις. 1. *fænugræcum. Plinius & Varro testantur hanc frugem siliciam & siliculam Romanos magis, q̃ fænogræcum appellasse. Columella eam simpliciter siliquam dici ait. Plinius lib. 24. cap. 8. eius recenset vtilitates in medicina, dicitque mederi podagræ, chiragrę, articulisq;. Si ex pituito so humore sit podagra, & dolor vehemens ortus fuerit, cataplasmate mitigante vti oportet, quale est ex farina fænugræci ex aqua mulsa, aut vino tenui decocto, modico oleo nardino adiecto.* α Κολλάμφακος.] *dictio composita, ex* κόλλα *i. gluten siue glutinum, qua dictione Latini tantùm vtuntur in eius cõpositis Et* φακὸς. *i. lens. Hinc Phacinus panis & Phacossus dæmon. Sunt glutini multa genera, quæ in medicina locum habent, & quædam ex farina parantur. Farinæ autẽ tot sunt genera & tam diuersa, quot & quàm varia semina sunt, vnde conficiuntur.* β Et gyrinc.] *Gyrini informes dicuntur ranarum partus, quod scribit Theon 1.* ἀδύπλαστα γονίμαλα, & ἄποδα, *quando vrsarum more pariant ranæ. Hinc in prognosticis Aratus:*

Αὐτόθεν ἐξ ὕδατος πατέρες βοῶσι γυρῖνοι. *id est,*

Inde gyrinorum clamant per stagna parentes.

Itidem Aristoph. citante Suida: οἷον πατέρες βοῶσι γυρῖνοι. *i. Quemadmodum patres clamant gyrinorum. Plin. lib. 9. cap. 51: Pariunt, inquit, ranæ minimas carnes nigras, quas* γυρῖνος *vocant, oculis tantùm & cauda insignes, &c. Sic autem dicuntur à figura corporis in gyrum orbiculari, quò fit vt mira celeritate se quò velint voluant, versentq;: quemadmodum testatur Hesychius, & quisquis is fuit, qui scripsit Etymologicon Græcarum*

dictionum.

dictionum. Porrò cum ranæ tribuitur loquacitas, quæ stoliditatis solet esse comes, minimũ mentis esse oportet gyrinis, quos vix deprehendas esse animal, nisi mouerentur. vnde apud Platonem in Thræt. prouerbialis figura: ἀδὴν βελτίων βατράχου γυρίνου. i. Nihilo rana gyrina prudentior. γ Galla cupressina.] Eam multæ arbores producũt, sed præstantissimæ δρῦς quercus, quæ etiam glandes producit, item & viscũ. Ex Syria præcipuè affertur, parua, rotunda, perforata, atramento scriptorio conficiendo aptissima. Habetur Anconæ in Italia, & Castello albo in Hispania. De ea Dioſc. lib. 1. cap. 123 Gal. lib 7. de Facul. simpl. med. Græcè κηκὶς dicitur. δ Panis hordeaceus.] κρίθη, hordeũ: ex eo panis, polenta, quam Græci ἄλφιτον nominant, & ptisanã medicamenta veterib. vsitatissima, conficiuntur. Farina hordeacea cũ fico in melsa aquã decocta, inflammationes discutit. Podagricis inflammationib. cum cotoneis aut aceto prodest. γύρις, Dioscoridi est farinæ pollen. i. flos, è verbo polleo. q. hordei siue tritici portio præstantissima sit. Marcellus Dioscoridis interpres dicit, pollinem esse tenuissimũ puluerẽ subtilioremq; farinæ partem, qualis circa molas plerunq;, & loca in quib. panis pinsitur parietib. hæres inuenitur. ε Brassicæ crudæ folia.] κράμβη ἡ ἥμερος, Brassica satiua vulgo caulis, cuius sunt aliquot genera. Est vnis minutiorib. caulibus, & tenuioribus foliis, flore luteo, Galli Choux rouges dicunt, Dioscor. Brassicæ succus cũ fœnigræci farina podagricis & articulorum doloribus correptis illitus prodest. Brassicæ folia per se aut cũ polenta trita omnibus inflammationib. conferunt. Plinius: Podagræ aũt morbisq; articularijs illinitur, cũ rutæ, coriandri & salis mica, hordei farina. Aqua quoq; eius decocta neruos articulosq; mirè iuuat. Scribit insuper à podagra liberatos edendo brassicam, decoctaq; ius bibendo. Quidam eius succũ ex aceto, vel cũ fœnogræco articulis, podagrisq; imponunt. Ad coxendicum dolores cũ adipe peruetusto. Plura de brassicæ viribus, vide apud Catonem de Re rustica, cap. 157. L. Apuleius de Virtut. herb. Herbæ brassicæ sylueſtricæ folia cum axungia vetere pisata, & commixta quasi malagma inducitur linteolo grosso, aut in aluta, & imponitur podagræ. Quod si vetustissimus dolor fuerit, eò magis efficacior erit. Cinis cremata radicis brassicæ, eiusq; coliculorũ cum axũgia il-

ἐπὶ illitus, multis fuit præsidio, vt inquit Paulus. Conuenit autē si pituitosus influat humor. ζ Gypsus.] *Gypsum ex lapide quodā candido in Burgundia superiori multis in locis coquitur, atq; etiam è terra eruitur. Arefacit, & est emplasticum, ac reprimit, maximè si miscetur Gari liquamine ex salmuria salitū piscis, Garī apud Græcos dicti. Id salmuriā vocamus, i. ius salsum, muriam salsuginē, in qua pisces & caro seruantur. Et Gypsum & Garum ἰσχιαδικοῖς & coxendicis dolori infunduntur.* η Stercora capræ sylueſtris.] *Caprarū præsertim in montibus degentium σπύρηδοι vel σπυρίδια, i. baccæ, globuli acrem & discussoriam vim habent indurator ū maximè tumoru ū. Cum posca & farina hordeacea fimus caprinus diuturnos tumores discutit, quod Galenus sui experientia docet. Idem inquit, eo vsus sum ad genu tumorē habens inueteratū, & ægrè solubilem, iusso fieri cataplasmate ex farina hordeacea per oxycratū, indito videlicet hoc stercore, & mirificè homo ille fuit adiutus. Cum exungia verò impositum his, qui podagra tentātur, auxilio est, vt inquit Diosc. lib. 2. cap. 72. vbi vitlem, Arabicam dictam, vstionem Ischiadici videbis. Fimi caprini cinerem cū axungia vetere, podagris auxiliari, author est Celsus.* θ Fimus hominis.] *ἀνθρώπου κόπρος, humanū stercus, vt posteritatis memoriæ prodidit Gal. lib. 10. Simpl. med. vim habet vel maximè digerentem, ab inflammatione vindicat, & obiter intumescere non sinit. Verùm abominandum est ob fœtorem.* ι Farina fabarum.] *De fabis Gal. lib. 7. de Fac. simpl. med. Erasmus noster in adag. Chil. Sunt enim frigidæ & siccæ. In podagricis, inquit Gal. ea sæpenumerò vsi sumus ex aqua decocta, deinceps adipem suillum admiscentes. Fabalium etiam filiquarū cinis, ad coxendices, & neruorum veteres dolores, cum adipe suilli vetustate prodiſt, vt inquit Plin.* κ Flos quoq; lapidis Asij.] *Asii historiam, & vires descripsit Gal. lib. 9. Simpl. med. Est lapis, inquit, in Asso proueniens, quem ob id ipsum Assion cognominant: Innutritur ei quidda m farinæ tenuissimè adsimile, qualis in pistrinorū parietib. adhærere visitur. Appellant hoc medicamentum petræ Asiæ florem. Troadis est Assus, vt Plin. lib. 26. cap. 17. author est. Generationem floris nasci ex rore maris vel aspergine, ac Sole indurari idem Galenus existimat. Podagrici*

eo iuē

eo iuuantur. Hic lapis idem videtur esse qui & Sarcophagus, de quo Plin. lib 26 cap. 17. & lib. 2. cap. 96. Cels lib. 4. cap. vlt. in cura prodagræ. Aetius lib. 7. cap. 39. Oribas. synopf. lib. 2. cap. Cardan lib 5. de Variet. rer. λ Rubetas.] φρυνός ἢ βάτραχος ἑλειος κῶφος. i. Rubeta rana palustris muta, quam quidam bufonē vocāt. Terrestris nocētior, magisq; lethifera est, q̃ palustris. Acopon ex rubetis ad podagricos, arthriticos, ischiadicos describitur apud Aet. lib. 12. c. 44. Plin. & Marcell. aiunt, podagris prodesse ranæ rubetæ exustæ cinis. μ Aranei mures.] μυοχάλη compositiū est vocabulum cū μυὸς καὶ χαλῆς. i. ex mure & mustela. Dicitur & μυχάλη, vt hic. De eo Aet. libr. 13. cap. 14. colore similis mustelæ est, magnitudine autem muris, os oblongū habet, caudam exiguā, dentes tenues. ν Lacertas.] Σαῦρος ἢ σαῦρα in vsu medico habetur etiā, vt docti norūt medici, chirurgicive. Ischiadicis prodesse dicit Plin. lacertam viridem in cibo, ablatis pedibus, intraneis & capite. ξ Mustelas coquunt.] De ea legito Gal. lib. 11. de Facult. simpl. med. vbi mustelam, pro podagricis & arthriticis nunq̃ cōbussisse fatetur, de qua quidam tradiderūt, cinerem eius aceto illitū podagricos iuuare, & arthriticos, quippe cui insit vis discutiendi. Diosc. lib. 2. cap. 24: Cremata in fictili podagricis confert, cinere ex aceto illito γαλῆ κοινωνικὴ mustela vulgaris. Mustelæ viuæ combustæ cinis cum oleo rosaceo & aceto penna illitus, podagricis prodest. Marcell. & Plin. qui addit, vel si cera & rosaceum admisceatur. Mustelæ sanguis cum plantagine illitus, podagras lenit, Plinius. Neruos contractos remollit, & articulorum dolorem soluit, Isidorus. ο Ranas.] βάτραχος, notissimū animal, cuius species sunt plures. Oleo de ranis multi viuuntur in podagra. Plin. & Georg Pistor. π Hyænas.] Hyæna habetur in Africa corpore nō minore q̃ lupus est, cuius caro coacta cū oleo iuuat podagricos & iunctura rū dolores ex frigiditate. Cocta cū aqua, cui insideat in solio seu cupa podagricus & arthriticus, plurimū prodest: Rasis & Albert. Vituli marini, aut quod melius est, hyænæ pelle facta calciamēta, si qs in quotidiano vsu habuerit, efficaciter podagræ morbo carebit. Marcell. Hyænæ felicum lapide Asio prodest podagris. ρ Τραγέλαφος.] Animal hirco & cerno simile, nasciur in Arabia. Diod. lib. 3. ab Aristotele dicitur

Hippela-

Hippelaphus. σ Vulpeculas.] ἀλώπεκας, *pulmo in vsu quotidiano est medico, quũ ex eo Loch officinæ contra pectoris vitia paratũ habeant. Plinius: Podagris vulpes decocta prodest. Oleum vulpis discoctæ vtile est arthriticis & podagricis, inquiũt Haly, & Rasis. Est etiam vnguentum vulpinũ apud Nicolaum Myrepsum admodũ vtile ad podagricos & arthriticos dolores.*

τ Cuius Metalli.] *Non solùm ab ipsis fodinis metallica & fossilia medicamenta habentur sed etiã à fornacibus, vbi Metalla funduntur. Nam ibi & diphrygẽ & pompholygem, & spodiũ & cadmiam, & argenti spumã, & alia nonnulla habemus.*

υ Humor, lachryma.] *Succi in medicina admodũ necessarij sunt, & non solùm ab herbis eliciuntur, sed etiã à radicibus, vt Cyrenaicus, & glycyrrhizæ. Ac fructibus malorũ punicorum, citrinorũ, limonũ, ex myrti baccis, inglandibus, moris, pyxacantha, ligustri baccis, & acacia. Item omphaciũ. De his vide Galenum lib. 6. de Medic. compos. secundũ locos. Adhãc habentur varia liquorũ genera, quæ quamplurimis ex plantis distillant ac defluunt, quorũ alij gummi, alij resinæ, alij lachrymæ vocantur. In gummi genere sunt opoponax, lajer, ammoniaciũ, sagapenũ, euphorbium, galbanum bdellium, myrrha, thus, opopalsamum, sarcocolla, styrax, & id genus alia. In resinarũ verò censu sunt: Therebinthina, lentiscina, strobilina, pinea, picea, larigna, & abiegna. In lachrymarum denique numero sunt lac, quod ex papauerũ vasculis excipitur, propriè opium appellatũ, scammoniũ, quod ex thapsia fluit, tithymalorum omniũ lac, cancamum, tragacantha lachryma, quiq; defluit ex vitibus liquor, ex pruno, amygdalo & ceraso. Manna cœlestis est quidã ros siue liquor suauis, qui ex aëre veniens sublucanis temporibus, arborũ ramis, & frondibus, herbis lapidibus, & solo interdũ inuenitur hærere, qui breui tẽporis curriculo coalescens, grumosus in gummi morem efficitur.* φ Adeps.] στέαρ. *De dapibus, seuis & pinguedinibus, quæ in medicum vsum veniunt, copiosè & abundanter locuti sunt Dioscorides lib. 2. cap. 69. & Galenus. Vtimur autem pinguibus pro leniendis, ac sedandis doloribus, emolliendisq; tumoribus.* χ Cruor.] Αἷμα *de sanguine Galenus statim in initio libri 10. de Simplicium medic. facult. Dioscor. li. 2. cap. 70.* ψ Medulla.] μυελός. *De medullis nihil quicquam*

melius aut elegantius dici potest, quàm quod Galen. de illis scriptiũ reliquit, lib. 11. de Facult. simpl. medic. Medulla mollit indurata corpora, siue duricies sit in musculis, vel nervis, quos νεῦρα vocant Græci, siue connexiones artuum sint adfectæ, siue exta patiantur. Ex experientia ceruinæ primas tribuit Gal. secundas bubalæ, postremas hircinæ è dorsi spina meliorem indicat atq; hyberno tempore adseruandam docet. ω Lotium.] ὄρος, melius ὄρον, vrina frequenter hodie vrinæ vsus in re medica habetur, qui ad abstergendi vires obtineat. De vrinis Dioscor. lib. 2. cap 74. Gal. lib. 10. simpl. med. A Merda.] κόπρος, σκατ vel σκατὸς, κόπος· κόπρημα, ἄφορος, βόλβιτος, fimus, stercus. Inter fomenta podagræ est fimus pauonum, qui (vt refert Hieronymus in 2. contra Iouinianum) podagræ feruorem mitigat. Fimus bouis, inflammationibus conducit, & cum aceti fece podagris auxiliatur. Columbinum stercus vehementer etiam sui experientia Galenus commendat. Ad coxendicis dorores, ad podagricas & arthridicas affectiones, si nulli dum nodi vel tumores extiterint, conducit. De humano & caprino stercore, cùm satis superque antè disseruerimus, non est quid amplius addendum existimem. Refert Plinius pluribus malagmatibus eos vti, qui podagræ morbo laborent. Ea peculiari epitheto fœtida dicuntur, cùm sint omnia ferè talia, meritoque dixit Hippoc. in lib. de Flatibus, Medicinam artem esse sordidam, cùm medicus res fœdas, fœtidasque tractare cogatur. Medici autem cùm multorum animantium, tum hominis etiam excrementa non illinunt solùm, verùm in potione ministrant in morbis. Hinc medicorum & Aesculapij apud comicorum lepidissimum Aristophanem in Pluto κοπρόφαγος, id est, merdam comedens epitheton, qui olim, vt humoris peccantis naturam deprehenderent, sudores in balneis strigilis exceptos, & aurium sordes degustabant: non minus quàm veterinarij medici equorum stercora. Vide Hippoc. lib. 5. Gal. lib. 3. de Locis affectis. B Lac.] Galen. lib. 10. simpl. medic. refert experientiam de lacte & caseo in arthritico. Propriè autem ad tophos facit vetustissimus, acerrimusque caseus cum suillæ carnis præpinguis, ac veteris decocto contritus, & superimpositus ex omnium ferè medicorum Græcorum consensu

Γ Bibunt alij numero quaterno Pharmacum, &c.] *Arbitror decocta intelligere, quæ pluribus assumuntur dosibus appetente diluculo: interdum etiam vesperi, præsertim, vbi frequentem exhibitionem ægrotantis nullam afferre molestiã, aut eandem morbum ipsum requirere, compertum habemus. Dosis est pondere trium, quatuor, plurium aut pauciorum vnciarum, pro morbi aut ægrotantis ratione: & dicitur à Græco δίδωμι, quod est, dare. Hac voce nos vtimur proportione simplicium medicamentorum. Decoctorum autem varia sunt genera, quædam enim ad concoquendos tantùm, & alterandos humores vsurpantur, quædam verò non tantùm in hoc vt concoquant & alterent, sed & vt simul purgent, aliosq; multos effectus in diuersis partibus corporis præstent adhibentur, & magistralia dicuntur sive mixta. i. simul concoquentia, & purgantia. Sunt etiam nonnulla quæ priuatim purgantia vocantur decocta. Parantur autem maximè è stirpium radicibus, foliis, floribus, surculis, fructibus, seminibus, corticibus, & lignis, & ex aqua iustæ quantitatis coquuntur, donec tertia pars, aut dimidium absumatur. Decocta exprimuntur & colo transfundiuntur, & mox seu inutilia abijciuntur. Liquor saccharo aut melle dulce redditur, idemq; oui albo purificatur, & quibusdã odoramentis suauius fit. Extant aliquot exempla decoctorum, concoquentium, alterantium, mixtorum & magistralium apud Mesuẽ & Leonhartum Fuchsium de Compositione medicamentorum lib. 3. Sunt autẽ Græcorum medicis duo protrita potionũ vocabula, nẽpe ἀπόζεμα. i. elixatio, decoctũ, à Græco verbo ἀποζέω, quod est, defervesco. de quo Dioscor. li. 2. c. 185. Et ἀπόῤῥοφημα. i. delutũ aut infusum. Est autẽ dilutũ, aqua vinum, aut alius humor, in quo herbæ, aut radices vel aromata maduerint, quibus exẽptis relicta eorũ vt in aqua vel vino, id propriè dilutũ vel infusionẽ dixeris. Euacuationes autem lenitiuas & moderatas sive per sedẽ factas, sive per vomitũ, veteres συμμετρομοῖς vel συμμιάσματα sive σύμμικτα vocant. Galen. in lib. 2. Hippoc. de artic. Hinc συμμισεῖν. i. purgare decocto & potione. Herodotus συμμαίζεσι, purgant se.* Δ Alius bibens sacram.] *ἱερὰν ita nominarunt Græci, quasi sacrã ab operibus & facultatibus suis diuinis & mirabilibus, aut certè quasi magnã. Magna itaq; est,*

propter excellentes suas facultates. Isdē picra, vt hodie etiā vocabatur. i. amara, ob aloën, quæ mirificè amara est, & magna copia eius compositionē ingreditur. Extant eius confectionis diuersæ compositiones, quæ ab autoribus ferè nomina traxerunt, scilicet Ruffini, Galeni, Hermetis, Constantini, Abbatis, Hieraloga dij, &c. E Carminibus.] Incantationibus. Virg. Eclog. 8.

Carmina vel cœlo possunt deducere lunam,
Carminibus Circe socios mutauit Vlyssi:
Frigidus in pratis cantando rumpitur anguis.

Irrepsit hoc incantationis & maleficij genus in medicinam, habuitq; olim & adhuc hodie habet, suæ artis, sub medicinæ prætextu suos professores, quos Plato lib. de Rep. 2. Agyrtas, ariolos & vates nominat, qui ante diuitiū ianuas stipē petituri, oppidatim quæstus causa oberrabāt, & diuina quadā virtute, carminibus & sacrificiorum mysterijs se morbos infligere, inflictos quoq; curare: & si quid sceleris à diuitibus, aut eorū proauis esset cōmissum, in magica sacrificiorū celebritate suffimentorumq; odore expiare, eorumq; inimicos tam sontes, quam innocētes εἰκάζειν, id est, carminibus obligare posse gloriabantur. Quos non tantum arguit, sed piè & sanctè diuinus Hippocrates in libello de Sacro morbo, siue comitiali ita redarguit, & impietatis accusat. Qui, inquit, lustrationibus & magicis incantamētis morborū affectiones depellere se iactitant, hi victus indigni, verba eorū ad Dæmoniū referunt, vt quiddā se amplius scire vulgo ostentent, & homines decipiant. Expiant enim morbo correptos, sanguine & sceleribus inquinatos, iniustos & intoxicatos: ac expiamenta alia sub terrā defodiunt, alia in mare proijciunt, alia ad montes desertos, ne quis ea contrectet, asportāt. At Deus (inquit) qui maxima ac sceleratissima peccata purgat, nostra est liberatio. Qui certè sui filij natiuitate & immolatione, nos à cruento Dæmonum cultu & potestate liberauit. Z Iudæus excantat.] Indæos perfidos incantationibus curare morbos, sunt qui putāt, at ego illos nihil nō audere video, quo ab afflictis ægris per fas & nefas pecuniā emungant. O sceleratū pecuniæ aucupium, quid non mortalia pectora cogis audere? Quos non obsecro morbos curare, quæ deniq; præstigia & intempestates, herbarū, radicum, lapidumq; viribus, sub statu lunæ & stellarū ortu

adapta-

adaptarũ, sese non efficere posse promittãt? His fascinare, his dæmones cogere, his deniq; iratũ Dei numen litari posse, perfricta fronte nugantur. H A` fonte remediũ.] A` thermarũ lauacris, quæ vt Plutarchus ait, lib. de Igne & Aqua, ἀκέσματα, καὶ πρὸς θεραπείαν δὲ καὶ θηρίων. i. salutaria, & ad morborum medelam efficacia, quarũ aliæ per simplices tantũ mineras, vt alumen, sulphur, plumbũ, chalcitida aut ferrũ, suas deriuãt scaturigines, quarũ medicas vires Paulus lib. 1. cap 51. Aegineta & Vitruuius breuiter perstringunt ⊙ Nil nisi plorare] Notum est Græcos ita loqui solitos, vt plorare iuberent eum quẽ à se cõtumeliosè dimitterent, & plurib. annotauimus in prouerbio, Præter plorare nihil. Aristophanes in πλούτῳ: Ἐγὼ μὲν οἰμώζειν λέγω σε: & infrà: κλαύσῃ ἐγώ γέ σοι λέγω. Lucianus vsus est hac voce in primo Necricorũ dialogo: & in Somnio seu Gallo. Irritãtibus iracundior.] Tale est mulierũ ingeniũ, quibus iratis si repugnes, magis prouoces, nec sine tuo malo discedas. Sic Plautus:

Bacchæ Bacchanti si velis aduersarier,
Ex insana insaniorum facies, feriet sæpiùs,
Sin obsequaris, vna te soluas plaga. Sic quantò obnitentibus est asperior podagra tantò stabilior in ratione manentibus indulget. K Aten enim.] Ate dea noxæ, damni & turbarũ, quæ θεραπεύεται ἁρπάκων, id est, valida & velox, τῶν ἀνὲ πρὸς ἀνὲ πρὸς τρέχουσα, & tã multa suscitat mala, vt ijs sanandis λιτὰ ponè sequentes nunquam sufficere possint. A Podagram vocant.] Solet enim articula is morbus plerumq; ab humore calido & frigido ex capite præcipuè distillante oriri, vt Hippocrates diuinus ille scripsit: qui si ad pedes descendit, & nos infestat, podagra dicitur: si ad manus, chiragra: si verò ad vniuersum corpus, Arthritis morbus i. articularis absoluè appellitatur. Dolorem affert, idq; alijs cum ardore, alijs cum algore. Eo diuites & otiosi præcipuè infestantur. Dicta est autem podagra, quòd pedum vsum impediat, pedicæ, tendiculæ. i. laquei more, quo animalia capiũtur. Græci enim πεδάγρων, laqueũ appellãt, quasi πεδὸς ἄγρα. i. pedis captura. Podagra ab Horatio in epist. lib. 1. Cessans morbus dicitur, quòd longus & aduersus remedia contumax, & difficilis curatu, vel effectu, quia tardet, & cessare cogat:

Dictaq; cessantem neruis elidere morbum
Sulfura contemni, vicus gemit, inuidus ægris.

Elidere neruis. i. depellere è neruis. Hæc molestè ferunt sulfuræ. i. aquas sulfuratas, quæ dicuntur valere ad podagram leuandam, contemni & pro nihilo putari. Podagra etiam canes laborant. Aristot. lib. 8. Animalium cap. 22.

CHORVS.

Dimetri Anapæstici.

Χο. ἀδάμαντινον ἔθου ἴχνος	O' nympha [aa] ingenium adamantinum habes,
πολυθρῆνε, δυσμόβυμε θεὰ,	Multipotens, animo dea validio,
κλῦε σῶν ἱκετῶν τροπὸν ἐνοτάς.	Audi vota tuorum supplicũ.
μέγα σὸν κράτος, ὀλοιόφρον Ποδάγρα,	[bb] Magna potentia, vis tua magna,
ἣν τὸν Διὸς οὐκ τέφει κέλος·	O' regina [cc] opulenta Podagra,
τρομεῖ δὲ σε κύμαθ' ἁλὸς βαθέος,	Quam [dd] Iouis horret pernix telum,
τρομεῖ βασιλεὺς ἐνέρων Αἰδωνεὺς,	Quamq; profundi [ee] fluctus pelagi
ἐπιδεσμοχαῖς, κατακλινοβατὲς,	Trepidant, quàm quoq; trepidat, [ff] sceptra
κωνυοδρόμα, βαρυαφαγάλα,	Qui 88 gerit infera [hh] Stygius Pluton,
σφυροπρησιπύρα, μογιοφελάφα,	O' [ii] gaudẽs nodis, lectigrada,
λοιδυκαφόβα, γουνκλαυγρύπνα,	[hk] Cursiuetãs, [ll] talorum tortrix,
πρικουλυρλοπωροφίλα,	Calcicrematrix, malehumi tanga,
γουνκαμψιπίκυρτε Ποδάγρα.	Ossitremenda, genufraga, pernox,

Articulos cruciandi cupida
Curuigenuflexa, potens Podagra.

GILBER

GILBERTI COGNATI
ANNOTATIONES.

aa INGENIVM adamantinũ.] *Nulla vi domabile, inexorabile, implacabile & infatigabile. Adamantis enim lapidis incredibili est duricies. vnde quicq̃d inuictũ atq; inexpugnabile & implacabile est, id adamantinũ vocamus. Idẽ Lucianus in Pseudomante, mentem adamãtinam dixit.* *bb* Magna potentia.] ἡ κρατίστη ἐστὶ μέγιστον. i. *cuius potentia est maxima. Homericũ hemistichiũ.* *cc* Opulẽta podagra.] *Iuuen. sat.* 13:

—pauper locupletem optare podagram
Ne dubitet Ladas—. *Fuit autẽ Ladas mirè pernicitatis pauper. Podagra diuites & otiosi præpuè infestãtur & vexãtur, rarò pauperes inuadit, vnde rectè Græcus poëta cã μισοπλουτοῦν. i. odio habentẽ pauperes, appellat.* *dd* Iouis pernix telũ.] *Fulmẽ supremi Iouis gestamẽ est, quod ciere cõfixit vetustas & velocissimæ celebritatis est: hinc fulminis ocior alis, apud poëtas. Statius:* Ilicet igne Iouis lapsisq; citatior astris,
ee Fluctus pelagi.] *Neptuni, cuius hoc cognomẽ fuit, Pelagæus.* *ff* Sceptra infera.] *Infororũ regnũ. Nã apertissimè sceptro siue virga regnũ intelligi, illud in diuinis literis ostẽdit, quod sceptrũ de manu Iudæ non auferendũ pollicetur Dominus, donec veniret, q mittẽdus erat Christus.* *gg* Gerit.] *Regit.* *hh.* Stygius Pluton.] *Pluto inferorum deus Stygius dicitur, à Stygiæ inferorum palude.* *ii* Gaudens nodis.] *Nodosa ab Ouid. & Horat. appellat, ab alijs lapidosa, propter tumores, q in modũ lapidis indurant.* *kk* Cursiuetãs.] *Velocitatis aduersatrix. Podagra. n. maximè velocitas impedit, & ideo ab Hor. I ser. sat. 9. tarda dicitur. Item à Catullo:* Aut si aliquem meritò tarda podagra secat. *A' Mantuano tardigrada:*

Tu quoq; tardigradam tactu sanare podagram.

ll Talorum tortrix.] *Hæc dea propter varrios effectus varijs epithetis & nominibus celebratur. Extat epigramma Græcum eleganter podagræ originem describens:*

λυσιμελὴς βάκχε, κ' λυσιμελὴς ἀφροδίτης
ἡ κοῦφα ἡυζαντὴ λυσιμελὴς ποδάγρα: id est,

Soluere mẽbra solet Bacchus, solet & Venus ipsa
Soluere & ex illis nata podagra solet.

Ita vt ex Baccho deo membrorum dissolutore, & Venere deæ membrorum dissolutrice, filia podagra nascatur, membrorum dissolutrix. Idem Lucianus in Somnio seu Gallo, scribit podagram ex intemperantia nasci.

Trimetri Iambici.

PERSONAE.

Nuncius, Podagra, Medici, Tortores.

Αγ. Δέσποινα, καιρίως γὰρ ἥκεις ὧδε,	NVN. *Domina per opportuna te fers obuiam:*
ἄκου· ἐπεὶ γὰρ οὐκ ἐτώσιον φέρω,	*Audi, nec enim tibi nuncium fero a friuolum,*
ἀλλ' ἔστι πρᾶξις τῶν λόγων συνέμπορος,	*Sed socia verbis ipsa res adiungitur.*
ἐγὼ γὰρ, ὡς ἔταξας, ἠρέμῳ ποδὶ	*Nam ciuitates, vt statueras vndique*
πόλεις ἰχνεύων, πάντας ἠρέμα δόμους,	*Lento pede vestigans, tibi scrutabar domos*
μαθεῖν ποθῶν, εἴ τις σὸν οὐ τιμᾷ κράτος·	*Cunctas, vt aduerterem si quis tuam*
καὶ τῶν μὴ ἄκων ἥσυχον ἔδοξον φρένα	*Potentiam non debito more coleret,*
νικωμένων, ἄνασσε, σῇ βίᾳ χερῖν,	*Aliosque tuarum vi manuum sat repperi*
δύο δὲ τούδε φῶτε, θυμηρὲς θράσει,	*Regina domitos, mente bona quiescere.*
ἐφρασθὲ τὼ λαοῖσι, καὶ κατωμυότε,	*Isti sed audaces duo, confidentia*
ὡς οὐκ ἔστι σὸν κράτος σεβάσμιον,	*Freti sua non desierunt dicere*

Ac deierare, vim tuam venerabilem

Non

ἀλλ' ἔκβολον βροτῶν σε θέσθαι βίου
Non esse, sed exortem volunt mortalium

διόπερ κρᾶσιν σωφρονοῦσ' δεσμῶν πόδα
Te generis ac vitæ. Religans igitur pedes

πτηνῶν ἥκω, τάδε δανύουσ' δδόν.
Mox fasciis, vehementer approperans, die

Πῶς κραιπνὸς ἔπλης ἀγγέλων ὤκιστέ μοι
Iam denique quinta veni, lassus itinere.

τίνος δὲ νῦν γῆς ὅσια δυσβάτου λιπὼν,
Nam tota fermè duo stadia pertransij.

ἥκεις; σφῶν μύθων, ὡς ἴδω τάχος.
POD. Quàm subitus ades, ô nuncie velocissime?

Αγ. πρῶτον μὲν ἔλιπον πᾶσι βαθμῶν κλίμακα,
Sed cuius obsecro regionis terminos

ξύλων πέμπουσ' δαπέδοισιν ἁρμογαῖς,
Duros & inuios reliqueris, explica,

ὅθεν με δέχεται κορδυβαλῶδον πέδον,
Clareq; refer, vt celeritatem intelligam.

σκληροῖσι τρόχοις ἀντερεῖδον κρόμασιν.
NVN. Quinq; graduũ scalas reliqui primitùs,

ὅσπερ δανοῦσ' ἴχνεσιν ἀλγεινοῖς ἐγὼ,
Tremulas quoq; luxatis trabium compagibus.

ἐπρωμνίλω χάλικιν ἀσέβλω ὁδόν
Deinde sternax me excipit mox area,

τῇ δυσπάτητον ὀξέσι κρότοις λίθων.
Duris retinens ad pedes impulsibus.

μετὰ τὸν ὀλίσθῳ πτεπτεσὼν πέδας ὁδῦ,
Quod iter vbi confeci graui bus vestigijs,

Stratam silicibus ingrediebar semitam,
Itaq; scrupulis acutis asperam,
Hinc incidens in lubricam & Planam viam,

ἔσπουδον ἐς τὸ πρόσω, διάλυτον δέ μοι
ἔσυρεν ὀπίσω πηλὸς ἀσθενῆ σφυρά,
δι' ἧς πρῶντι νότιος ἐκ μελῶν ἱδρῶς
ῥεῦε, βάσει μοι θερὰν ἐκλυομένῳ.
θέρος μοι δέχεται πᾶν δέμας κεκμηκότα
πλατεῖαν μὲν κίνουθος, ἀλλ' οὐκ ἀσφαλής.
τὰ μὲν γὰρ ἔνθεν, τὰ δ' ἐκεῖθεν ὀχήματα
ἤπειγεν, ἐξάνεγκεν, ἔσπευδε τρέχειν.
ἐγὼ δὲ νωθρὸν ἐλαφρὰ κοφίζων πόδα,
δόχμιος ἔβαινον ἐσόδους πέραν στενῶν,
ἕως ἀπεῖμι πρὸς ἁμαξαν τροχήλατος.
μύστης γὰρ ὢν σός, ταχὺ τρέχειν οὐκ ἔδυνον.

Πο. οὐκ ἐς μάτην, βέλτιστε, πρᾶξις ἡ δέ σοι
ὀρθῶς πέπρακται, τῇ δὲ σῇ προθυμίᾳ
ἔσασι τιμᾶς ἀντίσυμμάσον χάριν.

ἔσω

Dum propero progredi, solutum retrahit
Calces malè firmas illicò cœnum retrò,
Quà transeunti liquidus è membris mihi
Sudor fluebat, æger vt fessum gradus
Deficeret: inde lassus omni corpore,
Latam quidem, ast tutam minus insisto viam,
Variis & hinc & inde me vehiculis
Vt currerem cogentibus & vrgentibus.
Quare celeriter subleuans segnem pedem,
Transuersus occursum fugiens, cessi loco,
Donec citis quadriga transiret rotis.
Mystes enim tuus nequibam currere.

PODAG. Non gratis hæc rectè tibi res gesta sit,
Mi nuncie. tuæ nanq; promptitudini
Parem rependam gratiam precio pari.

Atq;

ἐγὼ δὲ σοι δώρημα θυμῆρες τόδε,
ἐξῆς τριετίας παράσχ κόφων πόνων.
ὑμᾶς δὲ μιαροὶ καὶ θεοῖς ἐχθίστοι,
τίνες πότ' ὄντες, καὶ τίνων πεφυκότες,
δόμασι Πελάργας ἀνθαμιλλᾶσθ κρατεῖ,
φεῦ φεῦ ὁ Κρονίδας οἶδε νικῆσαι βίαν;
λέγετ', ὦ κάκιστοι· καὶ γὰρ ἡρώων ἐγὼ
δόμαις πλείστοις, καί γ' ἐπίστανται σοφοί.
Πρίαμος ποδάρκης, ποδαγρὸς ὢν ἐκκηρίζει.
θανὼν δ' Ἀχιλλεὺς, ποδαγρὸς ὢν, ὁ Πηλέως.
ὁ Βελλεροφόντης, ποδαγρὸς ὢν, ἐκβάλλει.
Θηβῶν δυνάστης, Οἰδίπους, ποδαγρὸς ὢν.
ἐκ τῶν Πελοπιδῶν, ποδαγρὸς ὢν ὁ Πλεισθένης.
Ποίαντος υἱὸς, ποδαγρὸς ὢν, ἄρχει σόλου.
ἄλλος ποδάρκης, Θεσσαλῶν ὢν ἡγεμὼν,

Atque hoc adeò gratum tibi sit præmium,
Posthac triennio semel modò leves
Tentare te nostros dolores perferam.
Sed vos scelesti, diis & inuisissimi,
Quinam, vel à quibus parentibus editi, (tentiæ,
Audetis obniti podagræ potentiæ
Cuius superare vim nequit [b] Saturnius?
Heus dicite pessimi: quoniam [c] heroas ego
Quamplurimos domui, sapientes vt sciunt:
[d] Priamus pede celer ille, canitur podagricus.
Perijt [e] Achilles podagricus ille Pelei.
Et [f] Bellerophontes podagricus me pertulit.
Podagricus & Thebanus erat [g] dux Oedipus,
Et ex Pelopidis podagricus erat [h] Plesthenes:
Et [i] filius Pœantis etiam podagricus (alius celer
Dux præfuit classi, fuit & Dux Thessalorum, qui simul atq; prælio

Victus

ὃς ἐπέπτ ἔπεσε Πρωτεσίλαος ἐν μάχῃ,	Victus ceciderat [k] Protesilaus, præfuit
ὅμως ποδαγρὸς ὤν, καὶ πονῶν κρῆς σύλα.	Classi, podagricus licet & æger foret.
Ἰθάκης ἄνακτα, Λαρτιάδην Ὀδυσσέα	Ithacæ quoque principem Laërtæ filium
ἐγὼ κατέπιφνον, οὐκ ἄκανθα πυγόνος.	Vlyssem, ego, non spina necuit trigonos.
ὡς ὅτι χαρίζοντες, ὦ δυσδαίμονες,	Nunquam ergo grauisuri, ô calamitosissimi,
ἴσλω πάθητε κόλασιν, οἷς δικαίως.	Pœnã patiamini meritis vestis parem.
Ια. Σύροι μὲν ἐσμὲν, ἐκ Δαμασκοῦ τῶν γένους·	MED. [m] Syri quidem genere Damasceni sumus.
λιμῷ δὲ πολλῷ, καὶ πενίᾳ κεκαλύμμεθα.	Multa [n] fame verò coacti & inopia,
γῆν καὶ θάλασσαν ἐφίπομεν πλανώμενοι,	Terrã & mare peragramus, errantes, vagi.
ἔχομεν δὲ χρίσμα πατροδώρητον τόδε,	Habemus autem quod pater vnguentum dedit,
ἐν ᾧ πεδηγορεῦμεν ἀλγεύντων πόνους.	Per hoc mala consolamur ægrotantium.
Πο. τί δὴ τὸ χρίσμα, καὶ τίς ἡ σκευή, φράζον.	POD. Cedò, quod vnguentum? quis illius habitus?
Ια. μυστῆς μυστικῶν ὅρκος ἐκ ἐᾷ φράσαι,	MED. Sacrarum tacendi ius mihi iurandum datum
καὶ κοίδια θνήσκοντος ἐντολὴ πατρός,	

ὃς

Me talia dicere tibi planè non sinit,
Nec vltimum morientis edictum patris,

Qui

ὃς ἔταξε κοὐθὲν φαρμάκου μέγα σθένος,
ὃ κἀκεῖνόν σε παύειν οἶδεν ἠγειωμένον.
Πο. εἶτ', ὦ κατάρατοι, καὶ κακῶς ὀλόμενοι,
ἔσιν τίς ἐν τῇ φαρμάκου δυνάσεις τόσαι,
ὃ χἠδὲν οἶδε τοὐμὸν ἐμοὶ πεῦσαι βίαν;
ἀλλ' εἶα τοῦδε σύμβασιν σωθώμεθα,
κἀπεράσωμεν, εἴτε φαρμάκου σθένος
ὑπέρτερον πέφυκεν, εἴτ' ἐμὰς φλόγας.
δεῦτ', ὦ σκυθρωπαί, πάντοθεν ποτώμεναι.
βάφυσι, πάρεδροι τῶν ἐμῶν βακχευμάτων,
πιάζετ' ἄσβεν. καὶ σὺ μὴ ποδῶν ἄκρους
φλέγμαινε τρόσδε, δακτύλων ποδῶν ἄχει·
σὺ δ' σφυροῖς ἔμβαινε, σὺ δ' μὴ ῥῶν ἄπο,
ἐς γόνατα λάβε πικρῶν ἰχώρων βάθος,
ὑμεῖς δὲ χειρῶν δακτύλους λυγίσετε.

Βά.

Qui iussit hanc celare nos
vim pharmaci,
Quod sæuientem te quoque
scit compescere.
PODAG. An igitur ô
execrabiles, malè perditi,
Vllius vsquam tanta vis est
pharmaci,
Meam quod iniunctum vim
sciat compescere?
Sed sine, paciscamur age tale
fœdere,
Et experiamur ánne virtus
pharmaci
Futura sit superior, an flammæ meæ.
Huc ô seuera statim vndique
conuolantia
Tormēta, præsides meæ vesaniæ,
Ocyùs adeste, tuque soleas infimas
Pedum, sub ipsos vsque digitos
vrito:
Tu calcibus insili, profundam tu riges
A fœminibus ad genua tabem felleam:
At vos manuum repentè flectite digitos.

TOR.

Βά. ἀλλ' ὡς ἔταξας, πάντα σοι διδράκαμεν.
κεῖνται βοῶντες οἱ ταλαίπωροι μέγα,
ἅπαντα γυῖα περιβολῇ σφιβλόμενοι.
Πο. φέρετ', ὦ ξένοι, μάθωμεν ἀτρεκέστερον,
εἰ χειδὶν ὑμᾶς φάρμακον τόδ' ὀφελεῖ.
εἰς γὰρ ἐφεῶς τόδ' ὄν μ' ἀντίξυν ἐμοί,
λιπὼν γαῖαν, εἰς μυχὸς ἔαμι χθονός,
ἄϊστος, ἀφανὴς, πύματα Τάρτάρου βάθη.
Ια. ἀλλ', λίκεισαι, κοὐ χαλᾷ φλογμὸν πόνων.
οἴ μοι παπαί γε, τέρομαι, διόλλυμαι,
ἅπαν πέπρωμαι γῆρον ἀσκόπῳ κακῷ.
οὐ Ζεὺς λαμυνὸν ζῖον ἀωρεῖ βέλος.
οὐδὲς θαλάσσης ζῖα μαίνεται βλυδών.
οὐδὲ πρόβυτὸν παλαιὸς τόσον βία.
μὴ πάρεστον πορθεῖ με δέμας Κρόνου;

TOR. *En imperata singula tibi fecimus.*
Iacent, miseriqúe clamitant grauissimè,
Per omnia torti mẽbra tuis complexibus.
POD. *Nunc agite, ô hospites, videamus optimè,*
An illitum vos nunc munieè hoc pharmacum.
Nam si palàm aduersum fuerit illud mihi,
Mundum relinquens, abditor terræ sinus
Subibo, & ᵖ infimos abyssos Tartari,
Obscura & ignota omnibus mortalibus.
MED. *En vnximus, leuat néq; dolores tamen*
Podagricus. Heu proh dolor, heu tabesco miser atque pereo,
Omnia populatur membra mea ᵍ cæcum malum.
Non Iupiter fert tale ʳ telum fulminis,
Non vllá sic procella sauit (æquoris,
Non impetuosi tanta vis est turbinis.
An asperos sustineo ˢ morsus Cerberi?

Nun-

μή τις ἐχίδνης ἰὸς ἀμφιβόσκεται,
ἢ Ἡρακλέους ἰχὼρ κεκραύρου πέπλου;
ἐλέαρ ἄνασσα· φάρμακον γὰρ ὅστ' ἐμὸν,
ἔστ' ἄπορ ἀλύσαι σὸν ἀναχαιτίσαι δρόμον.
ψήφοις δὲ πάσαις πᾶν ἔθνος νικᾷς βροτῶν.
Πο. παύσασθε βάσανοι, καὶ πόνοι μέλεσι
τὴν μετανοούντων ἀς ἐμὲ λῶ ἔχειν μοῖραν.
γιγνωσκέτω δὲ πᾶς τις, ὡς μόνη θεῶν
ἀτεκνοῦσ' ὄδε, φαρμάκοις οὐ παύομαι.

Num [t] virus Echidnæ membra mea depascitur?
An [u] tunica sanie tincta Nessi sanguinis?
O dea miserere: nam neque meum pharmacum,
[x] Nec aliud inhibere poterit cursum tuum:
Victrix sed omnium omnibus es suffragijs.
POD. *Desinite nunc tormenta, dolores cedite:*
Mecum quia cœptæ litis illos pœnitet,
Et norit vnusquisque me solam omnium
[y] Illachrymabilem & [z] immedicabilem deam.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

a Ἐπῶσιον friuolum.] *Inutile. Sic apud Homer. Il. σ: ἐπῶσιον ἄχθος ἀρούρης, telluris inutile pondus. & Odyß. υ. b* Saturnius?] *Iupiter Saturno genitus κρονίδης & Saturnius dicitur, κατὰ τὸ μαστία. Sic Virgil. 4. Aen.*

Nec Saturnius hæc oculis pater aspicit æquis.

Porrò & illud legimus, Saturnium podagrosum ab antiquis effictum gressibus tardum ac remoratorem. c Heroas.] *Heroês podagrici. d* Priamus] *Non solùm Troiæ, sed totius ferè Asiæ rex, de quo Virg. 2. Aen.*

Forsitan & Priami fuerint quæ fata requiras, *&c.*

Hesione cùm post captam ab Hercule Troiam captiua cum fratre Priamo abduceretur, redemptum flammeo suo Troiam eum remisit,

remisit, vnde is Priamus dictus est, cùm antè Podarces vocaretur. e Achilles Pelei.] *Fortissimus omnium Græcorum, Pelei Thessaliæ regis & Theditis filius.* f Bellerophontes.] *Glaucis regis Ephiræ filius. Hinc Mantuanus:*

—nec adest Glauci certissima proles.

g Oedipus.] *Laïj Thebanorum regis & Iocastæ filius, à pedibus ex vulnere & podagra tumentibus, Oedipus est apellatus.* h Phlesthenes.] *Pelopis fuit filius ex Hippodamia.* i Pœantis filius.] *Philoctetes Herculis comes, qui vnius sagittæ casu, in pede, vulnere penè immedicabili affectus est, cuius fœtor cũ à Græcis ferri non posset, in Lemno relictus est. Tandẽ operæ Machaonis medici sanatus, Propertio teste, qui inquit:*

Tarda Philoctetæ sanauit cura Machaon. k Protesilaus.] *Vnus ex Græciæ principibus primus Græcorum omnium ante Ilium interfectus, vnde non sine omine quodam, & futuræ mortis præsagio Protesilaus videtur appellatus:* id est, *primus mortuus. Ausonius:*

Protesilaë tibi nomen sic fata dederunt,
Victima quod Troiæ prima futurus eras.

l Ὀδυσσέα Vlyssem.] *Rex Ithacæ, Laërtæ filius fuit Vlysses, Telogonus autem eius ex Circe susceptus filius, patrẽ suum videre cupiens, Ithacam profectus est, vbi cùm incognitus à domo patris prohiberetur, orta contentione, patrem incognitũ spina venenosa trigonis piscis transfixit. Trigon verò marina traditur fera lethalis præcipuè, adeò vt si aculeo truncum arboris percutias, inarescat protinus. Hunc denique Vlyssi necis fuisse causam tradunt. Et inde à Nicandro ὀλοεσσὸν ἀγυιὰν nuncupatur. Trigona nostri* pastinacam *conuertunt.* m Syri Damasceni.] *Damascus Syriæ vrbs antiquissima, palmularum fertilissima, & prunorum, quæ inde Damascena vocantur. Luc. lib. 3:*

Et felix (sic fama) Ninos, ventosa Damascus.

n Fame coacti & inopia.] *Tales sunt nostri seculi Agyrtæ, receptarij, circulatores, pfidi & Christianis infesti Iudæi, anus fatidicæ chymistæ, et id genus nebulonũ, qui impunè p hominũ mortes experimenta sola agũt et cõsectãtur. Nomẽ medici sibi vẽdicãt, & in medicinæ professionẽ, vt fisci in aliena apũ aluearia irrepunt, oppidatim q̃stus causa oberrãt, ac à diuitib. stipẽ petũt*

de suis

de suis gloriantur remedijs, ac sua adulatione ignobile inescant vulgus, quum ferè omnia ex integris receptorum fasciculis citra rationis iudicium, agunt. o Felleam tabem] Avariū humorem: fellis enim humor est amarissimus. p Infimos abyssos Tartari.] Profundissimos inferorum locos q Cæcum malum.] Colum. lib. 1. Sæpe, inquit, cōtrahuntur cæci morbi, quorū causas ne medici quidē perspicere queunt. Sunt enim insidiosi, occultè mali, latentes, & qui videri non possunt. Persius sat. 4:

Cæcum vulnus habes, inquit. Virgil. 4. Aen.

Vulnus alit venis, & cæco carpitur igni.

Et paulò post:

——est mollis flamma medullas

Interea, & tacitum viuit sub pectore vulnus. Horat.

Sed vereor ne cui de te plusquam tibi credas,

Non si te populus sanum rectecq; valentem

Dictitet occultam febrem sub tempus edendi

Dissimules, donec manib. tremor incidat vnctis.

r Telum fulminis.] De eo antè in proximo Choro. Ouid. lib. 2. Metam.

Spectat & in dextra missile fulmen habet.

Virgil 1. Aen.

Nate patris summi, qui tela Typhoëa temnis.

s Morsus Cerberi.] Cerberum tricipitem ab caninis capitibus effingunt poëtæ, Tartareumq; custodem statuunt, morsu admodum aspero, qui quos icit statim interficit. t Virus Echidnæ.] Id est, viperæ. capitur & pro Hydra ab Hercule occisa, & pro quocunq; serpente. Hesiodus Echidnam ait dimidia sui parte Nympham: Dimidio altero immanem anguem. Mantuanus:

Vel quia letiferæ dentem non sensit Echidnæ.

u Tunica sanie tincta Nessi sanguinis.] Nessus vnus ex Centauris, Ixionis ex nube filius, cùm Herculi ad Euenum fluuium operam suam obtulisset ad Deianiram in ripam vlteriorem traijciendam, iamq; traiectæ vim inferre pararet, ab Hercule sagittis est confossus. Quare cùm iam mortē imminere videret, Deianiræ vestem tradidit, sanguini suo infectam, vim amatorij illi inesse simulans, virumq; alterius fœminæ amore captū, ad ipsius amorē posse reuocari. Cuius verbis illa temerè fidem adhibens, Herculi in Oeta monte sacrificāti, per Lichan puerū vestem

eam misit, quam quum ille induisset, veneno statim per viscera serpente, doloris impatientia in ardentem sese rogum contecit. Hinc Nesseus, a, um. Ouid. in Epist. Deianiræ ad Herculem:

Illita Nesseo misi tibi texta veneno.

κ Nec illud inhibere poterit cursum tuum.] *qui non remittitur ante quadraginta dies, referentibus Hippoc. 6. Aphor. 49 & Corn. Celso, lib. 4. cap. 24. & vltimo.* γ Illachrymabilem.] *Inexorabilem, & tam duram, vt ad lachrymas aut misericordiam commoueri non possim. Hoc epitheton Horatius Plutoni tribuit libr. 1. Carm.* κ Immedicabilem.] *Quæ medicaminibus non potest sanari Liuius: Non tam in periculosum quàm longum morbum implicitum. Idem: Longinquum forsitan & in, anabilem morbum efficiat.*

CHORVS.

Hexametri μέτροι & Anapæstici Dimetri.

Χα. ὅτι Διὸς βροντῶς Σαλμωνέος ἔκειον βία,
ἀπ' ἔθανε, φονόεντι λαμπάδος θεῖον φρόνημα βέλος
οὐκ ἐείδες ἐχάρη Φοίβῳ Σάτυρος Μαρσύας,
ἀπὸ λιγὺ ψάρεα κέανος περὶ δέρμα πέτευς.
πρόθεν ἀείμνηστον δὲ ἔκειρε δακὰς ἔχει Νιόβη,
ἀπ' ἔτι μυρομένη πόχιδι πολὺ δάβρυ Σιπύλῳ,

Non vis a Salmonei contendere cum tonitribus,
Ausa Iouis, pœnas euadere salua potuit:
Verùm animo repressa, repentecq; fulmen Dei
Fumigero Stygias detruditur icta sub aquas,
Nec β satyrus Phœbo congressus Marsya tulit
Inde voluptatem, cùm diripit vndique cutem
γ Pythius illius, non præmia grata referens

Μαιο-

Litis habet memorem, δ luctu quoq; fœta Niobe
Namq; & adhuc lugens Sipylum rigat vdá lachrymis

ε Mæonis

Μαονὶς δ' ἀράχνη Τειτανίδ' ἤλθεν ἐς ἔριν,
ἀπ' ὀλίγου τύπον, καὶ νῦν ἔτι εὔματα πλέκει.
ὁ γὰρ ἴσον μακάρων ὀργᾶς θράσος ἐστὶ μερόπων,
ὡς Διὸς, ὡς Λητοῦς, ὡς Παλλάδος, ὡς Πυθίς.
ἄπορον, ὦ πάνυ μοι φέροις ἄλγημα Ποδάγρα.
λυφορὶ ἐπαφρὸν, ἄδριμυ, βραχυβλαβὲς, ἀνώδυνον,
ἔυφορον, ἔυκλειζον, ὀλιγοδρανὲς, ὀυποδίπαλον.
πολλὰ μόρφὰ τῶν ἀτιχοῦντων.
μελετᾶ δὲ πόνων καὶ τὸ σύνηθες
τοὺς πολλαχοῦ τὰς παραμυθέοσθω,
ὄθεν ἀθύμως, ὦ σὺν ἀόκλειροι λάσιοθε
πόνων, ἃ τὰ δοκεῖ θεῶν ἐπιτελεῖται,
τοῖς δ' ἀδοκήτοις πόρον εὗρεν θεός.

πᾶς

ὁ Mœonis ad lites Arachne, quia Pallada vocat
Perdita, nũc scelus id testantia stamina plicat.
Impar enim est diuorum affectibus humana vis:
Vt Iouis, vt Latonæ, vt Pallados, vt Pythi.
Mites ergo feras cruciatus atq; faciles,
O celebris, cunctisq; locis dea nota Podagra,
Perq; leues, & acutos, & breuiter noxios
Absq; dolore, nec intolerabiliter, bene suos
Qui teneant fines, sint exiguumq; validi,
Quiq; gradum non impediant facientibus iter.
Multæ sunt formæ miserorum,
Sed podagricos soletur morbi
Exercitium & consuetudo;
Quare æquanimiter nobiscum

O i quotquot in hac estis naui,
Cruciatus ex animo eijcite.
Quòd si quæ placeant, non fiunt,
Et iter non placitis dij inueniunt.

πᾶς ἀνιχέοθω τῶν πασχόν-
των
ἐμπαιζόμενος καὶ σκωπτόμε-
νος·
ζῆον γὰρ ἔφυ τόδε πρᾶγμα.

Quisquis et hic cui morbus
grauis est,
Te ludi rideríq; feras.
Nam hæc huius ludi natu-
ra est.

GILBERTI COGNATI.
ANNOTATIONES.

α SALMONEI.] *Salmoneus Aeolis regis Elidu filius, quum diuinos honores petulantiùs quæreret, Iouemque structo æneo ponte, tonando & iaciendis fulminibus imitaretur, ab eo fulminatus in infernum detrusus est. Vide Virgil. lib. 6. Aeneid. & quæ ascripsimus in principio Timonis, & in Philopatre.* β Satyrus Phœbo congressus Marsya.] *Marsyas tibicen, ex Celenis oppido Phrygiæ, ea temeritate fuit, vt ipsum etiam Phœbum ad musicæ & cantus certamen auderet prouocare. Sed temerarius eius conatus turpiter illi ob imperitiam cessit. Nam à Phœbo victus & excoriatus est. Vide Ouid. lib. 6. fast. Nostri Luciani dialogum Iunonis & Latonæ. Eius quoque meminit in Harmonide, & aduersus Indoctum librorum supellectilem tumentem.* γ Pythius.] *Apollo nuncupatus, vt notissimum est à Pythone serpente, Apollinis sagittis confecto, cuius fabula ab Ouid. in Metam. planè descripta est. Proper. lib. 2.*

Pythius in longa carmine veste sonat.

δ Luctu fœta Niobe.] *Tantali fuit filia, & Amphionis, Thebanorum regis vxor, quæ cum viro suo, sex filios, totidemq; filias peperisset, animo elata, Latonæ sese præferre non dubitauit. Quamobrem indignata dea Apollinis & Dianæ sagittis liberos eius ad vnum omnes interficiendos curauit: Niobenq; ipsam sibi conuiciantem turbine venti in Asiam rapuit & iuxta Sipylũ Mœoniæ vrbẽ (quæ illi patria erat) in saxũ transformauit. Vide latiùs hanc fabulã apud Ouid. 6. Metam. Ad quam allusit etiã Lucianus in Philopatre in suo Somnio, & in Luctu.* ε Mœonis ad lites Arachne.] *Puella quædã Lydia olim fuit, nomine Arachne, quã Minerua nendi omne sisendi, texendiq; artificium docuerat. quibus dotibus illa superbiens, negabat se à Minerua*

uerua doctam, ac eò processit arrogantiæ, vt Palladi se non vereretur æquare, deamq; in certamen vocare. Idcirco indignata Dea venit, virginemq; acriter obiurgata, opus mirisimaginibus intertextum ac varium radio discidit. Quod virgo ægerrimè ferens, laqueo vitam finire decreuerat. Sed Pallas illius casum miserta, non quidem statim eam mori voluit, sed ita tenuissimo funiculo pendentem in araneam transformari:

Atq; ita viue quidem, pende tamen improba, dixit,
Lexq; eadem pœnę, ne sis securа futuri,
Dicta tuo generi, serisq; nepotibus esto,
Mœonis —.

Nam Lydia aliter vocatur Maonia. Ouid lib 6. Metamorph.

Mœonięq; animum satis intendit Arachnes.

Hæc, authore Plinio, linum & retia ferunt inuenisse. Eius item filius fusos reperit. ζ Impar est deorũ affectib. humana vis.] *Deum enim hominibus potiorem esse, nemo ignorat. Adde quod*

Αργαλέον γάρ τ' ἐστὶ θεὸς βροτῷ ἀνδρὶ δαμῆναι: *id est,*

Ardua res homini mortali vincere numen.

Extat Creontis sententia æquè pia:

Θεοὺς μιαίνειν οὔτις ἀνθρώπων δένει,

Violare diuos, nemo quit mortalium.] *Non enim Deũ fallit homo, nec factis nec consilijs Hæc admonent, inuispicatò cedere, quæcunq; aduersus Deum instituuntur. Freti enim nimium suis viribus, vel à Deo facilè vincuntur.* η Multę sunt formę miserorũ.] *Aegrotantiũ De morborũ multitudine & numero Plin. lib. 7. cap 51 & lib. 25. ca. 2. Trecentis enim morborum generibus homo infestatur. Et exoleti veterũ morbi, quotannis denuò incrudescunt, ac renouantur, tũ in morbis, nil modò accidit, quod non acciderit olim. In tanta autẽ morborum phalange, Podagra immedicabilis dicitur hic, nodosos cõficiens articulos, in cuius cura, quisquis peritus fuerit, Medici physicũ honore diuino dignabitur. Hippocratis etiam encomio celebrandus, quo ait,* ἰητρὸς φιλόσοφος ἰσόθεος, *Medicus philosophus Deo æquiparandus.* θ Sed podagricos soletur morbi Exercitium & cõsuetudo.] *Quod autẽ prius erat violentũ, ac proinde molestũ, assuetudine primum fit leue, postea etiã iucundũ. Aristot. lib. rhetoricorum 1. disputans de iucundis, docet ea iu-*

cunda esse, quæ vel secundum naturã sunt, vel quod huic proximum est, assueta. Vnde illud vulgo iactatũ ἔθος ἀλλη φύσις. i. Vsus altera natura. Natura nihil efficacius potentiúsve. Huic parem aut certè proximã vim habet assuetudo. Et nihil interest inter naturam & vsum, nisi quod interest inter semper & plerunq;. Perpetuũ est quid indidit natura, frequẽs quid vsus affixit. Qui malis assueuit, ac permulta tulit, cõmodiùs fert & aliud, si quid inciderit infortuniũ. Tantũ valet assuetudo, vt mala quibus assueuerimus, optima videantur. Huc pertinet & Quid illud:

Quod malè fers assuesce, feres bene multa vetustas
Lenit —. *Cognitum enim malum, aut vitamus, aut nos ad id accommodantes ferimus. Aristot. li. Moralium Nicom. 8. Dum fatentur esse molestum, sed iam assueuimus, vt aiunt.*

Quotquot in hac estis naui] *Id est, in cõmuni morbo & periculo. Siquidẽ ad eos, qui eodẽ vehuntur nauigio, periculum naufragij communiter pertinet: neq; magnopere refert in prora sint, an in puppi, an in carina, cùm nihilo magis absint à discrimine. Cicero Epistolarũ familiariũ secundo ad Curionẽ: Etsi vbicunq; es, vt scripsi antea, in eadem es naui, tamen quòd abes gratulor. Idem alibi: Hoc miror enim, queroq;, quenquã hominẽ ita pessundare alterũ velle, vt etiã nauim perforet, in qua ipse nauigei: hoc est, vt rempublicam euertat, cũ qua si etiã ipse pereundũ. Aristophanes in Vespis. ἐν τῆς πόλεως γὰρ ἐστὶ τὸ σκάφος ὅλον. i. de ciuitate est, naue de tota puta. Est autem familiare poëtis à nauibus ad Rempublicã similitudinẽ mutuari. Pro eodem Seneca lib. epist. 3. Non sum tam improbus, vt curationes ægro obeam, sed tanquã in eodẽ valetudinario iaceam, de communi malo tecum loquar: dicitur autem Seneca valetudinariũ, locus vbi ægroti iacent & curantur, quod Græcis νοσοκομεῖον. Corn. Tacit. de Orat. Qui in eodem valetudinario, hæc ossa & hanc maciem probant.*

ΩΚΥΠΟΥΣ. *OCYPVS.*

Iacobo Micyllo interprete.

ARGVMENTVM.

Ωκύπους, Ποδαλείριος καὶ Ἀσκαλάφου υἱὸς ἐγένετο, κόλαξ καὶ ὀκνώμενος ἀμφοτέρων, γυμνασίων τε καὶ κυνηγεσίων μὴ ἀμελῶν. ποδάκης

λάκις ᾗ θεραπεύν τὰς ἐχομένους ὑπὸ τ ἀπέγκτου Ποδάγρας, καὶ ἀγέλα, φάσκων μηδὲν ὅλως ἀναιρεῖν τὸ πάθος. ἡ θεὸς τοίνυν ἀγανακτεῖ, & ἀφὶ ποδῶν ἐκτρέχει, τοῦδ' οὕτόνους φέρουσ, καὶ ἀρτιμέμνα, ὕπτιον ὅλως πίπτει ἡ θεός. Η μὲν σκηνὴ δ δράματος ὑποκείται τῶ Θήβαις. ὁ δ χορὸς συνέστηκεν ἐξ ἐπιχωρίων ποδαγρῶν, συνελεγχόντων τ Ωκύπουν. Τὸ δὲ δρᾶμα τ πάνυ ἀστείων. Τὰ δ δράματος πρόσωπα, Ποδάγρα, Ωκύπους, Τροφός, Ἰατρός, Πόνος, Ἄγγελος.

OCypus Podalirij & Astasiæ filius fuit, pulchritudine ac viribus præstans, gymnasiorumq; & venationum in primis studiosus. Hic cùm sæpe videret eos qui à rigida Podagra detinerentur, irridere illos cœpit, dictitãs nihil esse prorsum, cur illi tantos dolores præ se ferrent. Indignatur itaq; dea, ac pedes illius inuadit. Qui cùm ab initio cõstanter ferret, ac morbũ detrectaret, tandẽ à dea totus prosternitur, & supinus decũbit. Scena quidẽ, siue actio fabulę apud Thebas esse intelligitur. Chorus autem ex popularibus eius loci podagricis constituitur, qui omnes Ocypum pariter coarguunt. Fabula est ex ijs quę pro valde vrbanis habentur. Interlocutores fabulę sunt: Podagra, Ocypus, Nutritor, Medicus, Labor, Nuncius. Proloquitur autem Podagra. Poëma imperfectum & mendosum est &, vt Erasmus addit, ne micam quidem Lucianici salis habens.

Προλογίζει ἡ Ποδάγρα.

Δεινὴ μὲν βροτοῖσι, καὶ δυσώνυμος
Ποδάγρα κέκλημαι, δεινὸν ἀνθρώποις·
δεσμῶ δ νευείοισι τὰς πέδας
βρόχοις, μεγίστ.
ἄρθροισιν ἐσφαμένος, μὴ νυν

GRauis hominibus & inauspicati nominis
Podagra vocor, mortalibus dirum malum:
Quæ vinculis adstringo neruorum, pedes,
Ingressa clàm sub artuum compagines.

γελῶ δὲ τοὺς στρεβλουμένους ὑπ' ἐμοῦ,
καὶ μὴ λέγοντας ἀληθινὴν τῆς συμφορᾶς·
ἀλλ' ἐς μετάφασιν πρόφασιν ἐξευρισκομένους·
ἅπας γὰρ αὐτὸν βασκολεῖ ψευδολογούμενος,
ὡς ἐνεσείσας, ἢ πεκόψας τοῖ βάσιν,
λύγιε φίλοισι, μὴ φράσας τὴν αἰτίαν.
Β ὃ μὴ λέγει γὰρ, ὡς δοκῶν λαθεῖν τινὰς,
χρόνος δέ γ' ἔρωσιν μισθὲ, λαθὲν μὴ θέλων·
καὶ τότε δαμασθεὶς, ὀνομασθεὶς με τὔνομα,
πᾶσι θείαμβος, ἐμβοηθάσαντα φίλοις,
πόνος δέ μοι σωτὴρ ὅδε τῶν κακῶν·
ἐγὼ γὰρ οὐδὲν ἄμι τότε δίχα, μόνος.
τοῦτ' οὖν δάκνει με, καὶ φρενῶν καθάπτεται.
ὅτι τὸν ἅπασιν αἴτιον πόνον κακῶν,
ἔδεις κακόεργοις δοιδορεῖ βλασφημίαις,

Ridere verò soleo eos quos torqueo,
Dum proloqui veram mali causam haud volunt,
Aliamq; ficiam in promptu habent, qua se tegant.
A Quilibet enim se decipit mendacio,
Luxatum alicubi, aut graui-ter allisum pedem
Dum dictitat, veramq; causam supprimit.
B Quod enim ipse celat, & latére alios cupit,
Hoc tempus inuito arguit eo pòst tamen:
Ac tum domitus, veróq; nomine me vocans,
Gostatur ab amicis, triumphus omnibus.
At verò ad hanc rem adiutor est Labor mihi.
Neque enim sine hoc ego sola quicquam potuero.
Proinde mordet me illud, & præcordia
Tangit mihi, quòd cùm ille causa sit omnibus
Malorum, & omnes excruciet: nemo tamen
Incessat ipsum maleficis conuicijs,

Sed

ἀλλὰ κατ' ἐμοῦ πέμπουσι λυσφόμους ἀρὰς,
ὡς λιτομὸν ἐλπίζοντες ἐκφυγεῖν ἐμόν.
Εἰ ταῦτα φυλαρῶ, κοὐλίγω τίνος χάειν
πάρειμι, μὴ φέρου πρὸς ἐμὲ χολῶ;
ὁ γὰρ δόλων γνώμας, ὁ θρασὺς Ωκύπους
φρονεῖ κατ' ἐμῶν, μικρὸν εἶναι μέ τι λέγων,
ἐγὼ δ' ἐπ' ὀργῆς, ὡς γυνὴ διδυγμένη,
ἀντέβαλλα τοῦτον ἀβροβαπτάζων ἀνόχως,
ὡς ἐμοὶ ἔθος μοι, κουδένα πόδος τυχεῖν.
ἤδη δ' ὁ δεινὸς πόνος ἔχει δεινὸν τόπον,
κοὐ τῷ βάσει νυγμοῖσι τρυπᾷ τῷ κάτω,
ὁ δ' ὡς δρόμοισιν ἢ πάλης πλέξας ἴχνος,
πλανᾷ γέροντα, παιδαγωγὸν ἄθλιον,

Sed ab omnibus (ita est dementia)
Me prosequuntur imprecationibus,
Quasi hoc mea modo effugere possint vincula.
Verùm quid ista nugor, & non protinus
Qua gratia huc aduenerim ad vos, proloquor,
Iram euomens hanc intus omnem, vt est, meam:
Nam cursor hic (si dijs placet) generosus,
Elatus animo præter alios Ocypus
Contemnit, & nullam esse me demens ait.
Ego autem, vt mulier, ira acerbè percita,
Illum vicissim acerbo & immedicabili
Adorta malo, vt mos est meus,
Ictu illicò talum pedis certo petens.
Ac nunc quidem dirus labor locum eum tenet,
Plantamq; terebrat infimam stimulis suis.
At ille, ceu cursu aut palæstra offenderit
Pedem, magistrum decipit, miserum senem,

καὶ χολῆς ἔχοντον πόδα τιθὲς ἐν-
χυμμένον,
κύκλῳ αὐτὸς ἐκ δόμων
προσέρχεται.
Ωκ. πόθεν δ' ὁ λαιὸς κατὰ
ποδῶν οὗτος παρῆν,
ἀπραγμάτιστος, ἄδακτος, ἄπα-
τος πόνος;
τείνω γὰρ νεῦρον, οἷα δεξότης ἀ-
νὴρ,
βέλος προπέμπων, καὶ τὸ τόξον
βιάζεται,
τὸ τῶν πονούντων ἔσχατον σοι-
χεῖ κρόνῳ.
Τρο. ἔπαρον σαυτὸν, ὦ τέκνον,
καὶ κύβευε,
μή πως με πίπτων καταβαί-
νῃς σὺ χωλὸς ἄν.
Ωκ. ἰδὸ κρατῶ σε δίκα βάρος,
καὶ πείθομαι,
καὶ τὸν πονοῦντα πόδα τιθῶ,
καὶ καρτερῶ·
νωτέρῳ γὰρ ἕσχος ἐν πᾶσιν
ἀεὶ,
ὑπερέτης ἀδυώτατος, γογγυ-
ζῶν χέρων.

Τρο.

Sed biliosam ægrè mouens
captum pedem
Progreditur infelix domo ip-
sius foras.
OCYP. Vnde autem acer-
bus iste per pedes mihi
Sine vulnere D improuisus
accidit dolor,
Qui neq; gradi me, neque
loco stare patitur?
Intendoverò neruum, & arc-
um olim solet
Iaculator, inde dum sagita
tas emouet:
Cogitq; tandem vis iniqua
proloqui.
Cedit dolentium vltimum
iam tempori.
NVTR. Attolle te ipsum
quaeso, fili, & alleua,
Ne fortè concidens pro eo
atq; claudus es,
Tecum pariter & me tra-
has pronum solo.
OCYP. En teneo te abs-
que pondere, & tibi pa-
reo:
Aegro pedi insistens, dolo-
remq; opprimens.
Nanq; iuniori turpe, pueros inter, est
Obmurmurans minister, inualidus senex.

NVTR.

Φρο. μὴ, μὴ σὺ ταῦτα, μωρὲ, μὴ μ' ἀφτόμῃ.
μὴ μ' ὡς νέος λόμπαξι, τοῦτ' ἐλῶς, ὅτι
ἐν τοῖς ἀνάγκαις πᾶς χέρων ὁ νέος.
πάθε λέγοντι, τὰ πέρας ἂν ὑποσπάσω,
ἔσω ὁ πρέσβυς, σὺ δ' ὁ νέος πίπτεις χαμαί.
Ωκ. σὺ δ' ἂν σφαλῇς, πίπτω κἀπὸν ὢν χέρων.
πεθυμία γὲ ἐν χέρσι παρέπεται, (ζῶν.
πρᾶξις δὲ τοῖς νέοις ἀκέρ' ἐστὶν ὤν=
Τρ. τί μοι σοφίζῃ, κὐ λέγεις, οὐκ τρόπω
πόνος πεῖπθι σὺ πόδος λοίλιν βάσιν;
Ωκ. δρόμοισιν ἀσκῶν, λῦφον ὡς τιθῶ πόδα,
πέχων ἔσελα, ἡ σωτμίχθιν πόνῳ.
Τρ. πάλιν πέχ' ὅσις ἔπον, ἢ λαθόμῃ (λεύσας.
πόνων κ' τίνα λυρέων ἐπ' ὠ-

NVTR. Ne ne quid huiusmodi, stulte, ne mihi obijce,
Ne fastuose me lacesse vti iuuenis,
Illud sciens, quòd iuuenis est quiuis senex,
F. Quoties necessitas & opus hoc postulant:
Ac crede dicenti, vltimum hoc si subtraham,
Stabo senex, at tu iuuenis cades humi.
OCYP. At tu, parùm si offenderis, senex, cadis,
Et hoc, dolor cùm nullus est iam te premit.
G. Siquidem parata in senes voluntas semper est,
Sed res & opus haudquaquam in eo itidem viget.
NVTR. Quid hæc H sophisticãdo ineptias agis?
Quin potiùs vnde morbus hic cauam pedis
Adusque plantam venerit tibi, disseris?

OCYP. Dum cursitando exerceo me, atq; tibi leuem
Pono pedem, currens retorsi, atq; incidi
In hoc malum, implicitus dolore quo vides.
NVTR. Denuò igitur curre, vti monebat qui sedet
Barbamq; sub tonsore vellit hispidus.

OCYP.

Ωκ. οὐκοῦν παλαίων, ὡς θέλων παρεμβολῶν βαλεῖν, ἐπλέγλω· τοῦτο δὲ πίστευέ μοι.

Τρο. πῶς σφατιώτης γίγονας, ἵνα παρεμβολῶν βάλλων σὺ πληγῆς; πεικυκλοῖς ψευδολογῶν, τὸν αὐτὸν ἡμᾶς ἔχομεν λόγον ποτὲ μηδενὶ, λέγοντες τῷ ἀληθεῖ φίλων.

νῦν δ' ἑωρᾶς ἅπαντα ἐκ ὁ πόνος δ' ἐλκίδας ἐμμελῶς διαφέρει.

Ια. ποῖ, ποῖ καθεύρω κλεινὸν Ωκύπορ φίλοι, τὸν πόδα πονοῦντα, καὶ βάσιν παρεμπίπτον;

Ἰατρὸς γὰρ ὢν ἔκλυον ὑπὸ φίλου τινὸς, πάσχοντα δεινὰ τοῦτον ἀσθενεῖ πάθει ἀλλ' αὐτὸς οὕτως ἐγὼ ὀμμάτων ἐμῶν.

Κεῖται

OCYP. Ergo vbi palæstra exerceor, & parembolam

Dum iacere luctando volo, hanc plagam tuli.

Hoc vtique tandem credere volo te mihi.

NVTR. At qualis ipse miles es, cedo, vt iacens

Parembolam, percussus hanc plagam feras?

Mendacium nectendo, falsa prædicas.

Eadem ista diximus aliquãdo nos quoq;

Fatendo veritatem amico nemini

At nunc vides vt cuncta

Quassansq; facilè intorquent huc illuc labor.

MED. At vbi, vbi reperiam inclytum Ocypum, viri,

Ex pede laborantem, & vacillantem gradu.

Medicus enim cùm sim, ex amico quopiam

Audiui eum vehementer affici malè

Dolore, qui consistere pede ipsum haud sinit.

Sed ipsus hic propè iacet ante oculos meos

Stratus

κεῖται κατ' οὐνῆς ὕπτιος βε-
βλημένος.
ἀσπάζομαί σε πᾶς θεῶν, καὶ σὸν *
τί τῶδε, λέξον Ωκύπου τάχα. *
ἃ γὰρ πάθοιμι τυχὸν, ἴσως ἰάσομαι
τὸ δεινὸν ἄλγος, τῷ παθεῖν τιν' συμφορᾶν.
Ωκυ. ὁρᾶς με σωτὴρ, καὶ πάλιν σωτήριχε,
σάλπιγγος αὐτὸ ὄνομ' ἔχων, σωτήριχε,
δεινὸς πόνος μὲ τοῦ ποδὸς δακνεῖ κακῶς,
δεινὸν δ' βῆμα, οὐχ ἁπλοῦν τι θῶ ποδί.
Ια. πόθεν; τί παθὼν; μὲ νῦν, κἀν ποίῳ τρόπῳ;
μαθὼν γὰρ ἀληθεῖαν ὁ ἰατρὸς ἀσφαλῶς,
ῥᾴδιον πρόσεισι, σφαλεῖται δὲ μὴ μαθών.
Ωκ. δρόμον τιν' ἀσκῶν καὶ τέχνῃ γυμνασικῇ,
δεινῶς ἐπλήγην ὑπὸ φίλων ὁμηλίκων.
Ια.

Straius supino per cubile corpore.
Saluere iubeo per deos te, ac tuum.
Quid istud, Ocype? dic mihi forsan
Si fortè enim cognôro, forsan remedium
Adhibebo tam sæuo dolori, atq; istius
Tantum mali causam leuabo scilicet.
OCYP. At me vides, I ô Soter, & Soteriche,
Tubæ ipsius nomen gerens, Soteriche.
Sæuus dolor pedem mihi arrodit malè,
Gressumq; timidè facio, & haud planum pede.
MED. Vnde, aut quid accidit expedi, aut quibus modis?
Nam M medicus audiens rem vt est, dempto metu
Meliùs adit: non audiens, errat ferè.
OCYP. Dum genere cursus nescio quo exerceor
N Arti studens gymnasticæ, plagam tuli
Percussus à quodam O meorum æqualium.

MED.

Ια. πῶς ὃν ἀηδὴς οὐ παυρίσι φλεγμονὴ,
τόπῳ κατ' αὐτ', κἀκ ἔχεις τίν' ἐμβροχλῶ;
Ωκ. ἀλλ' ἔγω σίγω τὰ δεινὰ τῶν ἐκείνων,
ἐυμορφίαν ἄχρηστον ἀς πολλὰς κακλῶ.
Ια. τί δὴ δοκεῖ σοι, κατακυκᾶσα σε τὸν πόδα;
ἂν γὰρ παράσχῃς μοι, γιγνώσκειν σὲ χρὴ,
ὡς τᾶς ζωᾶσι πλεῖστον αἷμα σε κενῶ.
Ωκ. ποιῶν, εἴ τι κάινὸν ἐξεύρεῖν ἔχεις,
ἵν' ἀυτὸ κἀνὸν ἐκ ποδῶν παύσῃς πόνον.
Ια. ἰδὲ σιδηρόχαλκον ἐπιφέρω ζυλῶ,
ὀξεῖαν, ἀμόδιψον, ἡμιγρόγυλον.
Ωκ. ἔα, ἔα.
Τρο σωτῆρ τί ποιᾶς; μὴ τυχοῖς σωτηρίας,
ζημᾶς σιδηρόσπρζον ἐπιβᾶλλῶν πόνον;

MED. Cur tristis igitur cessat inflammatio
Locum per ipsum? aut cur nec impositas habes
Tinctas salubri fascias aspergine?
OCYP. Quoniam haud domo ex lana illigata vinculà,
Vt quæ afferant deformitatem inutilem.
MED. Quid ergo tibi videtur? pedem?
Nam si hoc feres, scias licet quamplurimum
Exhauriam tibi secãdo sanguinem.
OCYP. Fac quicquid inuenire nunc nouum potes,
Vt me hoc pedum dolore quàm citò liberes.
MED. Et sectionem acutam, & ærifer ferram,
Cruoribibulam, semicuruam infero tibi.
OCYP. Heus sine, sine.
NVTR. Soter quid agis vt ne tibi Soteria
Contingat vlla, qui facinus istud facis.
Adhibere ferisatum laborem sustines?

μὴ δὴν

Mã

κακὸν κατειδὼς, πεσφέρεις	Malumq; nil planè sciens.
κακὸν ποσί.	infers pedi?
ψευδὴς γὰρ ἔκλυον, ὧν ἀκήκοας ἔργον·	Falsus etenim audisti opera
	quæ audisti modò.
ὁ γὰρ παλαισιν ἢ δρόμοισιν,	Nam neq; palæstra iste, neq;
ὡς λέγει,	cursu, vt dictitat,
ἀσκῶν ἐπλήγη. τοῦτο γὰρ ἄκουέ	Certando læsus est. id ex me
μου.	ergo audias.
ἦλθεν μὲν ὃν τὸ πρῶτον ὑγιὴς	Principiò enim saluus qui
ἐν δόμοις,	dem venit domum,
φαγὼν δ' πολλὰ, κὴ πιὼν ὁ δυ=	Post autem Q edens mul
συχὴς,	tum, & bibens miser,
κλίνης ὕπερθε κατεπεσὼν,	Solus, super lectum cadens,
ὑπνοῖ μόνος,	somnum capit:
ἔπειτα νυκτὸς διυπνίσας, ἐ=	Ac deinde noctu expergefa
κραύγασεν,	ctus occipit
ὡς δαίμονι πληγεὶς, κὴ πάντα φόβον λαβεῖν.	Clamare quasi R perculsus
	aliquo dæmone,
ἕκεκ' δ' οἴμοι, πόθεν ἔχω κακὸν τυχεῖν;	Vt omnibus clamore eo in
	cuteret metum.
δαίμων τάχα κρατῶν ἔξω	Dicebat autem, Vnde hoc
ποδός.	malum mihi? heu miser.
πεὶς ταῦτα, νυκτὸς ἀνακαθὴ=	Fortasse dæmon potitur ali
μενος μόνος.	quis pede.
ὁποῖα κἀπρυξ ἐξεθορὼν ἔδον πόδα.	Noctu insuper solus quoque
	resid. ni toro,
ἐπεὶ δ' ἀλέκτωρ ἡμέραν ἐσάλπισεν,	S Ceu præco, lamentan do
	prosequitur pedem.
οὕτος πεσῶν, χεῖρα θεὶς ἐμοὶ πικρὰν,	Ast T vbi diem iam gallus
	intonat tuba,

Accessit, & tristem mihi imposuit manum,

Plorans,

θρηνῶν, πυρέσσων, ἐπ' ἐμοὶ βάζων.
Plorans febricitans, corpori innitens meo.

ἃ πρὶν δὲ σοι κατέπτη πάντ' ἰψούσῃ,
Tibi verò, quæ dixit priùs, mentitus est,

τὰ δεινὰ κρυπτῶν τῆς νόσου μυστήρια.
Sæua hæc volens morbi tegere mysteria.

Ωκ. γέρων μὲν ἀεὶ τοῖς λόγοις ὁπλίζεται,
OCYP. V Verbis senex armatus omnis semper est,

καυχώμενος τὰ πάντα, μηδὲν ὤν.
X Nil iactitans non, est opere præstans parum.

ὁ γὰρ πονῶν τι, κοὐ φίλοις φανδὸν λέγων,
Nam qui dolet, falsumque amicis disserit,

πεινῶντ' ἔοικε μαστίχῃ μασσωμένῳ.
Y Similis edenti mastichen famelico est.

Τρο. πλανᾷς ἅπαντας, ἄλλα δὲ ἐξ ἄλλων λέγεις,
MED. Deludis omnes tu, aliaque aliis implicas,

λέγων πονεῖν μέν, ὁ δὲ πονεῖς, ὅπω λέγεις.
Dicens dolere te, ast vbi doleas, tacens.

Ωκ. πῶς ὃν φράσω σοι τῶν πάλαι θεῶν τιν' συμφοραῖν;
OCYP. Quónam ergo pacto edisseram causam tibi

πάσχων γὰρ, οὐδὲν οἶδα, πλὴν πονῶ μόνον.
Huiusce morbi, qui doleo grauiter quidem,

Ια. ὅταν ἀφορμῆς δίχα πονῇ τις τὸν πόδα,
Verùm nihil scio, nisi quòd doleo modò.

πλάσσει τὸ λοιπὸν, οὓς θέλει, ψευδῆ λόγους,
MED. Atenim absque causa cùm dolet aliquis pedem,

ἄλλως τὸ δεινὸν, ᾧ συνέζευκται κακῷ.
Posthac inania verba fingit, vt lubet,

Sciens graue illud, quo implicatus est malo.

Ac nunc

καὶ νῦν μὲν ἀκμὴν εἶς. *
ἐπὰν δὲ καὶ τὸν ἕτερον ἀλγήσῃς πόδα,
κλαίων δακρύσῃς, ἢν δέ σοι φράσαι θέλω,
τοῦτ' ἐς' ἐκεῖνο, κἂν θέλῃς, κἂν μὴ θέλῃς.
Ωκ. τί δ' ἐς' ἐκεῖνό γ', εἰπέ, καὶ τί κλαυσίεται;
Ια. ἔχει μὲν ὄνομα, συμφορᾶς, γέμον διπλῆς.
Ωκ. οἴμοι, τί ζοῦτο; λέξον, ὦ, δέομαι, γέρων.
Ια. ἐκ τοῦ τόπου μὲν, οὗ πονεῖς, ἀρχὴν ἔχει.
Ωκ. ποδὸς μὲν ἀρχὴν ὄνομ' ἔχει, καθὼς λέγεις.
Ια. τούτῳ σὺ πρόσθεν ἐπὶ τέλει λαυλὶν ἄγραν.
Ωκ. καὶ πῶς με τὸν δύσλεωρ ἔτι;
Ια. λαυκίπερ ὅσα φείδεται γὰρ ἐδενός.
Ωκ. σωτὴρ τί λέγεις, τί δέ με;
Ια. ἄφεν με μικρὸν ἀπόγκαμα ζῶν χάειν.
Ωκ. τί δ' ὅτι δεινὸν, ἢ τί συμβέβηκέ σοι;

Ac nunc quidem consistis in acie mali:
Vbi verò & alterum pedem inuadet dolor,
Flebis gemens. at dicere vnum tibi volo,
Hoc illud est, nolis, velis, hoc illud est,
OCYP. *Quod illud autē? quódve nomē habet? cedo.*
NVTR. *Nomen quidem habet è duplici factum malo.*
OCYP. *Hei mihi, qd hoc? dic obsecro te, dic senex.*
NVT. *Ab eo loco principiū habet, vbi nunc dolet.*
OC. *Pedis igitur principiū habet, quantum dicis.*
NVT. *Huic adde sæuæ nomen Agræ, Doricum.*
OCYP. *Quo me ergo pacto miserum adhuc?*
NVTR. *Est sæua nempe: namque parcit neminī.*
OCYP. *Soter, quid ais? quid me autem?*
MED. *Sine me parūm, stulte, tui ego gratia.*
OCYP. *Quid hoc mali autem, aut quid tibi accidit graue?*

Ια. ἐς δεινὸν ἐκχώρησον πόνον ἦλθον ποδός.

Ωκ. ἐκοῦν με δεῖ πρόχωλον ἐξαυτλεῖν πόνων;

Ια. χωλὸς ἢν ἂν ἧς ὀδυνῶ ὅτι μὴ φοβῦ.

Ωκ. τί δ' ἐστὶ χεῖρον;

Ια. ἀμφοῖν ποδοῖν σε συμποδιῶσαι μόνει.

Ωκ. αἴμοι, πόθεν μοι καινὸς εἰσῆλθεν πόνος ποδὸς δι' ἄκρου, καί με συμπάσχει κακῶς;

ἢ πῶς ὅλως ἐπηγα, μεταβῆναι θέλων;

δειλαίνομαι δὲ ποσὶ μεταστῆσαι πόδα,

νύστι, ὁποῖα βρέφη, ἄφνω φοβούμενος.

ἀλλ' ἄρ τοι καί σε πρὸς θεῶν, Σωτήριχε,

ἔστιν τέχνη σὺ δεύσαι, μηδὲν φθονῶν,

θεράπευόν ἡμᾶς, εἰ δὲ μὴ, διοίχομαι·

πάσχω γὰρ ἀφανῶς, κατὰ ποδῶν τοξεύομαι.

Ια. Ζεὺς μὲν πλανήτας πλειλῶν λόγους ἐγὼ,

Ζεὺς

MED. In graue malum incidisti & incurabile.

OCYP. Proin claudicantem viuere hinc necesse me est?

MED. At esse claudum, nihil erat, néve hoc time.

OCYP. Quid peius autem?

MED. Iacére vtroq; te impeditum pede etiam.

OCYP. Heu, vnde nouus inuasit hic mihi dolor.

Etiam alterũ pedem, huicq; compatitur malé?

Quóve penitùs modo obriqui vt ire hinc volo?

Formido verò dimouere pedem nimis,

Stultus, quasi infans derepentè exterritus.

Sed obsecro te per deos, Soteriche,

Vt si quid ars potest tua, nihil inuidens

Medeáre mihi: sin minùs, ego pereo funditùs.

Namque intùs excrucior, doleoq; per pedes.

Tanquam sagitta fixus ex arcu leui.

MED. Equidem remota ambage verborum procul

Hac,

ὃνς τῶν ἰατρῶν τῶν ὁμιλέν-
των μόνον,
ἔργῳ δὲ μηδὲν ἐδότων σωτή-
ριον,
τὰ πάντα σοι πάσχοντι, σω-
τόμως φράσω·
ἄφνκτον ἦλθες πρῶτον ἐς πά-
θος κακόν·
ὁ γὰρ σιδηρόπλαστον ὑπεδύσω
βάσιν
ὃ τοῖς κακέργοις εὑρέθη τεκ-
μήριον,
κακλὶν δὲ, καὶ κρυφαίαν, ἃς
πάντας κακλὶν,
τίς ἂν ἄρ' ἄροιτ' ἀχθος ἀνθρώ-
πων φύσις.
Ωκ. αἴ, αἴ, αἴ, αἴ, οἴμοι, οἴ-
μοι,
πόθεν μοι τρυπᾷ τὸν πόδα
κρυπτὸς πόνος;
λύσαθε χεῖρας τὰς ἐμὰς πρὶν ἢ
πεσεῖν,
ὁποῖα Σάτυροι βακχίοις ὑπ' ὠ-
λένας.
Τρ. γέρων μὲν εἰμι, πλὴν ἐ-
δέ σοι πείθομαι,
καὶ τὸν νέον σε χειραγωγῶ,
πρέσβυς ὤν.

Hac, qua medici alij solent
vti modò,
Ipsáque re nullam salutis ferre
opem,
Cuncta patienti breuiter ex-
ponam tibi:
Principiò ineuitabile in ma-
lum miser
Planè incidisti: non enim cō-
pactilem
Ferroque fictam pede subisti
compedem,
Sed sæuam & abditam om-
nibus prorsus malam,
Cuius hominum natura non
tulerit onus.
OCYP.[aa] *Eheu miser, væ*
væ mihi,
Vnde hic mihi tacitus pedi
terebrat dolor?
Suscipite me manibus priusq-
quam concidam,
Perinde vti[bb] *Satyri sub vl-*
nas[cc] *Bacchicos.*
NVTR. *Equidē senex sum:*
at ecce tibi pareo tamen,
Iuuenemque te longæuus ipso
manu rego.

Cętera deficiunt.

GILBERTI COGNATI
ANNOTATIONES.
ARGVMENTVM.

INducitur hic podagrosus iuuenis, qui tamen affectabat videri ὠκύπους, *id est*, celeripes. Is rogatus à sene, vnde accidisset pedis dolor, respondet se, cùm magna celeritate curreret, distraxisse talum, atque hinc esse cruciatum. Quicunque author est huius fabulæ de Ocypo ex Senecæ epistola 54. sumpsisse argumentum videtur. Pedes, inquit Seneca, dolent, articuli punctiunculas sentiunt, adhuc dissimulamus, & aut talum extorsisse nos dicimus, aut in exercitatione aliqua laborasse. Dubio & incipiente morbo, quæritur nomen, qui vt talaria cœperit intendere, & vtrosque pedes ferierit, necesse est podagram fateri. Idem epistola 79. Podagra & chiragra, & omnis vertebrarum dolor, neruorumq; interquiescit, cùm illa quæ torquebat, habetauit, omnium istorum prima, verminatio vexat, impetus mora extinguitur, & finis dolendi est obtorpuisse.

A QVILIBET enim se decipit mendacio.] γνώμη. *Veram causam supprimens, aliam fictam in promptu habet. Adeò nulli tam est impudens mendacium, quod teste vel prætextu aliquo careat, vt inquit* Plin. *lib.* 8. *cap.* 22. *B* Quòd ipse celat, & latére alios cupit, Hoc tempus inuito arguit eo pòst tamen.] *Tertullianus in Apologetico contra Ethnicos: Benè autem, inquit, quod omnia tempus reuelat, testibus etiam vestris prouerbijs, atque sententijs. Erasmus noster in Adagio: Tempus omnia reuelat; in hanc sententiam citat quosdam veterum Poëtarum versus, in primis Sophoclis, Pindari, & aliorum. C* Ego autẽ, vt mulier, ita percita.] *Hebræorum sententiæ negant vllam iram atrociorem esse ira mulieb ri. Irritabile enim ac vindex mulierum genus, partim ob rationis inopiam, partim ob animi humilitatem. Nam veræ magnitudinis est, quasdam iniurias negligere, neque quosuis homines dignari ira sua. Est autem formidabile animal mulier, quum ad sexus vitium accedit senectus. D* Improuisus dolor.]

lor] *Repentè enim oriri solet, vt in Gallicis prouerbijs est, etiam non expectatum.* E Iuuenis est quiuis senex.] *Senectus viri fortis ac strenui præstantior est iuuenta quorundam ignauorum & imbecillium iuuenum. Huc pertinet illud Euripidis ex Andromacha:* πολλῶν μεῶν γὰρ, κἂν γέρων δύψυχος κρείσσων. *i. Gnauus senex & iuuenibus compluribus præstat. Ingenium enim docti senis & exercitati ingenio parum eruditi iuuenis præfertur. Aristophanes alicubi :* Ἐγὼ τιμῶν νομίζω γῆρας εἴναι κρεῖττον ἢ πολλῶν κινίνδυν νεανιῶν. *i.* Meam senectam præferendam existimo Compluriũ comis adulescentium. *Ausonius Chilonis sententiam his versib. conclusit :*

Grata senectus homini, quæ parilis iuuentute.
Illa iuuentus grauior, quæ similis senectæ.

F Quoties necessitas.] *Vt enim necessitas, dicente Q. Curtio, ignauiam acuit, ita & senem excitat. Extat apud Græcos versus prouerbialis :*

Ὑπὸ τῆς ἀνάγκης πάντα δεδιδάκτηται τέχνα.

In seruitutem cuncta agit necessitas. G Siquidem parata in sene voluntas.] *Huc pertinet illud Euripidis ex Ione:*

Τὸ τοῦ ποδὸς μὲν βραδὺ, τὸ δ' ἦνε ταχὺ.

Tardus quidem pes, animus est velox tamen.

Est enim senectus cruda viridisque, animique viribus adhuc pollens. H Sophisticando.] *Sophistas imitando, qui ἀδεὶ ὄνε disciplinam omnẽ suam ostentant, ac omnium ignari, quódque peius est, indociles, de re nihili semper altercantur, inanes nugas, & cauillosas verborum argutias argumentorumque decipulas in naturæ viribus indagantes.* I Denuò igitur curre.] *Alumnus hic admonet Celeripedem Podalirij filium, podagram qua discruciabatur inficiantem, vt cursu malum dissimularet, aut pateretur sibi remedium adhiberi. Quem locum sic vertit Hadrianus Iunius : Vel desidens euelle barbam sub tonsorum brachijs. Porrò vide de hoc loco Erasmum in prouerbio: Curre denuó.* κειρῶν *participium à verbo* κείρειν, *quod est hirsutum esse, & tonsoris egere, vt sit sensus : Curre denuò quemadmodum aliquis dixit, qui sedens in tonstrina vellit barbam, quam habet hirsutam sub alis.* K Parembolam.] *Quid Parembole inter Palæstritas propriè sit, alibi non repe-*

vio. Videtur tamen æquiuocatione hic vti, & priore loco tacitam & subdolam luctantium interstitionem pedum significare: posteriore autem vel vallum, vel cohortem aut manum subsidiariam, quæ in ipsa pugna cæteris omnibus inferitur: de quæ significatione Suidas & Hesychius meminerunt, & Pollux quoq;.

L O Soter.] *Id est, Saluator: sic enim demulcendi causa medicum vocat, & Soterichus à Soter deductitium est, aliàs quoq; proprium. σωτῆρας nonnulli seruatores, alij salutares, alij sospites interpretati sunt. Sed nos quanto hoc rectius cognomine Iesum Christum Dominum nuncupamus, qui nos suo benignus cruore in veram æternæ vitæ libertatem asseruit. Cicero lib.4.in Verrem: Itaque C. Verrem non solùm patronum istius insulæ, sed etiam σωτῆρα inscriptum vidi Syracusis. Hoc quantum est ita magnum, vt Latino vno verbo exprimi non possit. Is nimirum σωτὴρ qui salutem dedit.* M Medicus audiens rem vt est.] *Morbos ab ægro prudens medicus percontando explorare debet, vt docet Galenus, fidus Hippocratis interpres in principio lib.2.Prædictionum Hippoc. & lib.2. Prognost. & lib.1. de Crisi. Cornel. Celsus lib.3. cap.6. Periti medici, inquit, est, non protinùs vt venit, apprehendere manu brachium, sed primùm residere hilari vultu, percunctariq; quemadmodum se habeat, & si quis eius metus est, eum probabili sermone lenire, tum deinde eius corpori manum admouere. Neque in tenebris, neque à capite ægri debet residere sed illustri loco aduersus eum, vt omnes notas ex vultu quoque cubantis perspiciat. Rectè prætereà Damascenus in suis Aphorismis ait: De ægritudinibus non facilè proferas iudicium, nec vrinam habeas, nisi postquam, ægrũ videris in præsenti, & de singulis eum interrogaueris, & examinaueris. Cui Rasis medicus Arabs his verbis perbellè in Aphorismorum suorũ lib.6. astipulatur: Decet medicum, ægrum interrogare, vt causam ægritudinis interiorem cognoscat, vt postmodùm rationale iudicium præstare possit: ne erubescat ægrum interrogare, vt sciat an ægritudo intra vel extra venas subsistat.*

N Arti studens gymnasticæ.] *Id est, disciplinæ exercitationis. Plato lib.7. de Legib. Gymnasticæ nomine, exercitationes bellicas contineri docet, eamq; diuidit in saltationem & luctationem. Aristoteles præcipit lib.8. Polit. Adolescentes gymnasticæ*

nasticæ & pædotribicæ vocare debere: vt ita fiãt exercitatiores firmioresque. Plautus in Rud. Ex vrbe ad mare huc prodimus pabulatum pro exercitio gymnastico, vt Palæstrico. *Terent. in Eunucho:* Fac periculum in literis, in palæstra, in Musicis. *Virgil. lib. 6. Aeneid.*

Pars in gramineis exercent membra palæstris.

Id est, luctationibus, & corporis agitationibus. Hæc corporis exercitatio, à Cicerone palæstra, à Græcis à manuum gestu χειροβολίν dicta est, qua præceptores & pædotribæ ingenuos pueros motus gestusq; corporis docebant, ne corporis status indecorus, aut manus & brachia ineptè proferentur, & ne caput & oculi ab alijs corporis partibus dissiderent, & pedes appositè proferrentur. Horum ignaras à παλίστρας: id est, apalæstritas sive à palæstra alienos nominabant. O Meorum æqualium.] *Palæstræ sodalium.* P Incídam pedem.] *Morborum sanè omnium seu præsentium, seu imminentium, qui ex sanguinis vbertate, aut quauis illius eruptione atque coacervatione nasci consueuerunt, propria ac prima certaque curatio sanguinis detractione perficitur, cuiusmodi sunt synochi febres omnes, calidæque arthritides, podagræ, ischiades, & quæcunque denique similis formæ inuentiuntur ægritudines aliæ, de quibus Ioannes Fernelius Ambianus.* Q Edens multùm & bibens.] *Podagra dolor pedum, chiragra manuum, ischias coxarum, & in genu gonagra, in corporis articulis multis partibus affligens cruciatus arthritis: comites ferè sunt intemperantis & incontinentis vitæ, artuum singularis infirmitatis, quæ vel à parentibus hæreditaria successione, vel vitæ libidine & incontinentia ociióque immoderato contrahitur.*

Ennius ipse pater dum pocula siccat iniqua,
Hoc vitio tales fertur meruisse dolores.

Hippocrates 6. Aphoris. 26. & 30: Nec pueri ante Veneris vsum, nec Eunuchi temerè, nisi intemperantia vitæ desidiaque maiorem in modum deliquerint, nec mulier facilè, nisi cui menses constiterint, aut temulenta & incontinens insigniter fuerit, podagra laborat. Tanta primũ Veneris, tum ignauiæ mox intemperantiæ ad podagram, & quamuis arthritidẽ procreandam vis est & efficacia. At olim, dum apud Romanos & Lacedæmonios

mulieres abstemiæ & sobriæ viuerent, erant morborum arthritidis expertes, quæ modò ob crapulam iure, lege consortij, viris compatiuntur & condolent. Podagra autem ex crapula & quiete, poterit sanari per longam abstinentiam & exercitationem quacunq; ætate, vt legitur apud Porphyrium in vita Plotini de senatore Romano. R Perculsus aliquo dæmone.] *δαιμονιζόμενος & à dæmonibus agitatus, seu vexatus, vel δαιμονοφόρητος, id est, dæmoniacus.* S Ceu præco.] *Id est, alta voce. Aristoph. πάδε κηρύσσω πατρὶ: id est, nuntio patri altâ voce. Sic fæciales, caduceatores, legati, buccinatores. Vt præco qui magistratus iussu publicè aliquid denunciat ore, & aliquando auctionem facit, & audientiam in theatris indicit.*

T Vbi diem iam gallus intonat tuba.] *Gallus à prima mediæ noctis inclinatione explaudentibus, vt Lucret. ait, alis:*

Auroram clara consuetus voce vocare,

matutino crepusculo, matutinis astris Deum iisdem plaudentibus quotidie commodulatur. Et orto Galliarum aduersus Neronem tumultu, Romæ passim columnis adscriptum est, Galli te cantando excitarunt, aptè scilicet ad eiusdem nominis gentem nuncupatione deflexa. Gallus autem tribus interuallis canit, prænuncians diem. Qua de re Plinius libro 10. capite 21. Erasmus noster in Adagio: Priusquam gallus iterum cecinerit. Nos porrò in Luciani Gallo. V Verbis senex.] *Nestorem facit Homerus loquatiorem, qualem & Catonem seniorem fuisse accepimus. Senes enim loquaciores ferè sunt, quàm qui vigent ætate siue id accidat ob rationis inopiam, siue quia natura linguæ promptitudine pensat, quod viribus detractum est. Hesychius indicat γλωσσάσπιδας dictos, qui pro armis lingua vterentur. Heraclius ad Hermodorum: σὺ ταῖς γλώτταις ἔχετε τὰ ὅπλα ἀπεστερηκότες χρήματα.* id est, *In linguis habetis arma, postea q̃ abstulistis pecunias. De his eleganter apud Liuium dictum lib. ab Vrbe condita 7. In castris feroces, in acie pauidi. Apuleius verbo festiuiter nouato, Verbigerari dixit, pro verbis digladiari. Causidicorum ac Rhetorum est, γλώσσαν πολεμίζειν ἢ δὲ μάχεσθαι: id est, linguis bellare atque pugnare.* X Nil iactitans non, ast opere præstans parum.] *Adest quidem nutritor verbis, non re, consolatur & adest oratione, cũ auxilio*

sit o-

sit opus Y Similis edenti mastichen.] *Quæ contrarijs qualitatibus prædita est. Alexander Aphrodisæus lib. 1. problē. 104. quærit, qua ratione fiat, vt in vno simplici medicamento contrariæ subsistere vires possint: Mastix, inquit, & absterget & digerit ac firmat, Rheubarbarum aluum laxat & constringit, acetum calefacit & infrigidat. & Galen. lib. 3. & 7. de Facultatibus simpl. medic. candida quidem & Chia, astringit simul emollitq;, &c. Rheubarbarum quippe & mirobolanos flauam & atram in dysenteria expurgare bilem ab aluo videmus, & fluorem alui, quam exonerarunt, sistere & roborare.* Z Nomen quidem habet.] *Podagræ notatio, quæ in articulis pedum primò accidit, vnde nomen habet, quasi ποδὸς ἄγχα: id est, pedis captura, siue laqueus, pedica.* a a Eheu miser.] *Exclamantis est cum dolore αἰ αἰ geminatum. Idem in dialogo, cuius titulus, φιλόπατρις: αἰ αἰ αἰ αἰ, τῶν κενῶν ἐλπίδων, ὦ νανας spes.* b b Satyri.] *Humano capite, sed cornuto, toto corpore villoso, syluarum lateris gaudentes.* c c. Βακχίας.] *Bacchantes ebrios furore correptos.*

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΥΡΙΗΣ ϑεᾶς. — *DE SYRIA dea*

Iacobo Micyllo interprete.

ARGVMENTVM.

ARgumentum operis ipse titulus indicat. Describit enim Syriæ deæ & templum, & sacra, & effigiem quoque, facto narrationis initio à collatione reliquorum templorum sacrorumque quæ in Syria sunt. Ac primùm quidem in genere commendat templum deæ huius à sanctitate, miraculis, & opulentia. Deinde speciatim commemorat & de origine eius, quando videlicet, & à quibus conditum tradatur, & quænam ipsa dea esse à plerisque putetur. Post hæc de æde templi, à quibus ea extructa fuerit, quæ eius forma, qui situs

sit. Item de signis ac statuis quæ tum intra ædem, tum extra visantur. Postremò autem & de sacerdotibus déæ, de lacu & piscib. sacris, ad quos simulachra deorum veluti per pompam quandam visendi causa quotannis exeunt. Præterea & de Panegyricis conuentibus qui ibi celebrentur, de Gallis, & eorum ceremonijs, deque sacrificandi ritu ac legibus, insertis suo loco & Antiochi & Combabi historijs, quorum alter Stratonicen nouercam amauit: alter ob euitandam eiusdem rei suspicionem sibijpsi virilia præcidit. Atque in his nonnulla, vt videlicet illa de arca Noë (quem Lucianus, vt cæteri Græci quoque, Deucalionem hic vocat) de Gallorum & sacerdotum purificatione, de vetito porcorum esu, & id genus alia ita traduntur, vt propemodum credi possit ex Iudæorum obseruationibus ac sacris pleraque illa transsumpta, sed tempore postea vsuque adulterata ac deprauata fuisse, siue hoc populorum vicinitate atque commercio factum demus, siue Barbari isti ad eorum exempla quæ à Iudæis tunc cùm in Assyria captiui erant, videbant fieri, suos quoque ritus conformârunt. Assyriorum enim & hæc ciuitas fuit, in qua tam prodigiosa dea culta est, ea parte quæ Cœlesyria à Plinio dicitur, condita: cuius nomen Stephanus quidem Hieram, hoc est, sacram absolute, Strabo autem & Plinius iuncta voce Hierapolin vocant, quod hic Lucianus Ionica dialecto, qua per totam hanc descriptionem vtitur, in polin Hieram, hoc est, ciuitatem sacram, per tmesin diuisit. Eandem autem & Bambycem ijdem, & Edessam, quod posterius nomen Strabo addit, & à Syris ipsis Magog, vt Plin. habet, appellari tradunt, ipsamque deam quam Lucianus simpliciter Syriam vocat, proprio nomine Atergatin, & à Græcis Derceto quoque nominari scribunt. Cæterùm de Atergatide non alienum opinor fuerit etiam illa huc apponere, quæ apud Athenæum leguntur, quando & ipsa ad vberiorem intellectum eorum quæ hic à Luciano dicuntur, nonnihil facere

videntur. Verborum eorum ſententia hæc eſt: Antipater Tarſenſis, inquit, profeſſione Stoicus, libro περὶ δεισιδαιμονίας, hoc eſt, de religione quarto, dici à quibuſdam tradit, quòd Gatis Syrorum regina ita gulæ dedita fuerit, vt per præconem edixerit, ne quis piſcem aliquem abſque Gatide comederet. Per ignorantiam igitur pleroſque Atergatim ipſam vocare, atque à piſcibus abſtinere. Mnaſeas autem in ſecundo de Aſia ita ait: Mihi quidem Atergatis videtur regina adeò intolerabilis fuiſſe, ac multa duriter populis ſuis imperâſſe, ita vt lege quoque cauerit illis, ne quem piſcem ederēt, ſed ad ipſam afferent, eò quòd hoc cibi genere delectaretur. Atque inde etiam in ſacrificijs ſolenne hoc manſiſſe, vt quoties deam precarentur, piſces illi argenteos aut aureos offerrent. Sacerdotes verò etiam tota die veros deæ piſces in mēnſa paratos ac coctos apponere, elixos pariter & aſſatos, quos ipſi poſtea ſacerdotes deæ abſumant. Ac paulò pòſt idem addit: Atergatis autem, quemadmodum Xanthus ille Lydus tradit, à Mopſo quodam Lydo capta vnà cum filio Ichthye, in lacu Aſcalone contumeliæ cauſa ſubmerſa, & à piſcibus deuorata eſt. Hęc Athen. lib. 8. Prętereà neque illud omittendum videtur quòd Edeſſam tradit Volaterranus eam eſſe vrbem, in quam Tobias olim filium ſuum ad Gabelum quendā, apud quem pecuniam depoſuerat, miſit. Quòd ſi verè ab illo traditur, eademq; Edeſſa & Hierapolis dicitur, vt Straboni placet: manifeſtum iam ex eo apparet, & Iudęos ibi captiuos vixiſſe, & illorum obſeruationum veſtigia quoque quędam eodem loco hęſiſſe. Sed hęc in medio relinquamus.

Ἔστιν ἐν Συρίᾳ πόλις, οὐ πολὺν ἀπὸ τοῦ Εὐφράτου ποταμοῦ, καλεῖται δὲ Ἱερὰ, καὶ ἔστιν ἱερὰ τῆς Ἥρης τῆς Ασσυρίας· ἐπεὶ δὲ μοι, τὸ δὲ τὸ ὄνομα, οὐκ ἄμα τῇ πόλει οἰκουμένῃ ἐγένετο, ἀλλὰ τὸ μὲν ἀρχαῖον ἄλλο ἦν, μετὰ δὲ σφισι, τῶν ἱερῶν μεγάλων γιγνομένων, ἐς τόδε ἐπωνυμίην ἀπίκετο. περὶ ταύτης ὦν τῆς πόλεος ἔρχομαι ἐρέων, ὁκόσα ἐν αὐτῇ ἐστί· ἐρέω δὲ καὶ νόμους τοῖσι ἐς τὰ ἱερὰ χρέονται, καὶ πανηγύρεας, τὰς ἄγουσι, καὶ θυσίας, τὰς ἐπιτελέουσι. ἐρέω δὲ, ὁκόσα καὶ περὶ τῶν τὸ ἱερὸν ἐσαμένων μυθολογέουσι, καὶ τὸν νηὸν, ὅκως ἐγένετο. γράφω δὲ Ασσύριος ἐὼν, καὶ τῶν ἀπηγέομαι, τὰ μὲν αὐτοψίῃ μαθὼν, τὰ δὲ παρὰ τῶν ἱρέων ἐδάλω, ὁκόσα ἐόντα ἐμοῦ πρεσβύτερα, ἐγὼ ἱστορέω. Πρῶτοι

Est a in Syria ciuitas non longè ab Euphrate flumine: β vocatur autem Sacra, & est quoq; sacra Iunonis Assyriæ: cæterùm nomen hoc videtur mihi non statim ab initio vrbi, cùm condita est, impositum fuisse, sed antiquitùs quidem aliud fuisse: postea verò cùm sacra ibi magna subinde peragerentur, in hoc cognomentum euasisse. De hac igitur ciuitate venio dicturus, quæcunq; videlicet in ipsa sunt. Dicam autem & leges quibus in sacris vtuntur, & solennes conuentus quos celebrant, & sacrificia quæ peragunt. Dicam autem & quæcunque de illis traduntur, qui templum hoc consecrârunt, & de æde ipsa quo pacto condita fuerit. Scribo autem Assyrius ipse existens: & eorum quæ narro, alia quidem ipse coràm vidi, alia verò à sacerdotibus edoctus sum. Quæcunque igitur antiquiora me sunt, ab ijs narrationem incipiam. γ Primi

Πρῶτοι μὲν ὧν ἀνθρώπων, τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, Αἰγύπτιοι λέγονται θεῶν τε ἐννοίαν λαβεῖν, καὶ ἱερὰ ἔσασθαι, καὶ τεμένεα καὶ πανηγύρεις ἀπέδειξαι. πρῶτοι δὲ καὶ ὀνόματα ἱερὰ ἔγνωσαν, καὶ λόγους ἱεροὺς ἔτειξαν, μετὰ δὲ ὁ πολλοστῷ χρόνῳ, παρ' Αἰγυπτίων λόγον Ασσύριοι ἐς θεοὺς ἤκουσαν, καὶ ἱερὰ καὶ νηοὺς ἤγειραν, ἐν τοῖσι καὶ ἀγάλματα ἔθεντο, καὶ ξόανα ἐστήσαντο. τὸ δὲ παλαιὸν, καὶ παρ' Αἰγυπτίοισι ἀξόανοι νηοὶ ἔσαν. καὶ ἔστι ἱερὰ καὶ ἐν Συρίῃ, ὁ παραπολὺ τοῖς Αἰγυπτίοισι ἰσοχρονέοντα, τῶν ἐγὼ πλέστα ὄψπα. τό γε τοῦ Ηρακλέος, τὸ ἐν Τύρῳ, ὁ τούτου τοῦ Ηρακλέος, τὸν Ελλησι ἀείδουσι, ἀπὸ τοῦ ἐγὼ λέγω, πολλὸν ἀρχαιότερος, καὶ Τύριος ἥρως ἐστί. ἔνι δὲ καὶ ἄλλο ἱερὸν ἐν Φοινίκῃ μέγα. τὸ Σιδώνιοι ἔχουσι, ὡς μοι αὐτοὶ λέγουσι, Ασάρτης ἐστί. Ασάρτην δ' ἐγὼ δοκέω σελήνην

γ Primi itaque hominum, quos nos scimus, Aegyptij, dicuntur & deorum notitiā percepisse, & templa constituisse, lucoisq; & conuentus solennes edidisse. Primi autem & nomina sacra intellexerunt, & sermones sacros docuerunt. Deinde verò non multo tempore pòst, ab Aegyptijs Assyrij doctrinam de dijs acceperunt, & sacra templaq; erexerunt, in quibus & simulacra posuerunt & statuas dedicārunt. Antiquitùs autem etiam apud Aegyptios absque simulacris & statuis templa erant. Et sunt in Syria quoq; templa non multò Aegyptijs ætate posteriora, quorum ego plurima ipse vidi. Herculis vtique æquæuum est illud videlicet quod Tyri est: non huius Herculis quem Græci carminibus celebrāt: sed quem ego dico, multò vetustior est, & Tyrius heros. Est autem & aliud templum in Phœnicia, magnum, quod Sidonij celebrant, & Astartæ, vt quidem ipsi dicunt. Astarten autem ego puto Lunam

λωάλιν ἔμμψα. ὡς δὲ μοί τις τῶν ἱρέων ἀπηγήσατο, Εὐρώπης ὄντα τῆς Κάδμου ἀδελφεῆς. ταύτην δ' ἐῶσαν Ἀγήνορος τοῦ βασιλέος θυγατέρα ἐπόδυσιν ἀφανὴς ἐγένετο, οἱ Φοίνικες ὡς νηῷ ἐτιμήσαντο καὶ λόγον ἱρὸν ἐπ' αὐτῇ ἔπλεξαν, ὅτι ἐῶσαν καλὴν Ζεὺς ἐπόθει, καὶ τὸ εἶδος ἐς ταῦρον ἀμειψάμενος ἥρπασε, καί μιν ἐς Κρήτην φέρων ἀπίκετο. τάδε μὲν καὶ τῶν ἄλλων Φοινίκων ἤκουον· καὶ τὸ νόμισμα ὡς Σιδώνιοι χρέονται, τὴν Εὐρώπην ἐφεζομένην ἐπὶ ὡς ταύρου ὡς Διί· τὸν δὲ νηὸν οὐχ ὁμολογέουσι Εὐρώπης ἔμμψαι. ἔχουσι δὲ καὶ ἄλλο Φοίνικος ἱρὸν, οὐκ Ἀσσύριον, ἀλλ' Αἰγύπτιον, τὸ ἐξ Ἡλιουπόλιος ἐς τὴν Φοίνικα ἀπίκετο. ἐγὼ μὲν μιν οὐκ ὄπωπα, μέγα δὲ καὶ τόδε, καὶ ἀρχαῖον ὄντα. εἶδον δὲ καὶ ἐν Βύβλῳ μέγα ἱρὸν Ἀφροδίτης Βυβλίης, ἐν ὡς καὶ τὰ ὄργια ἐς Ἀδωνιν ἐπιτελέουσι·

nam esse. Cæterùm vt mihi ex sacerdotibus quidam narrauit, & Europæ illud est, Codmi sororis. Hanc autem fuisse ferunt Agenoris regis filiam: & postquam ampliùs non comparuit, Phœnices ipsam templo honorárunt, & sermonem de ea sacrum euulgárunt, quòd videlicet pulchra cùm esset, Iupiter amore eius captus fuerit, & mutátà in taurum forma, rapuerit eam, & in Cretam inde abiens deportárit. Atque hæc quidem etiam à cæteris Phœnicibus audiui: & nomisma quoque quo Sidonij vtuntur, Europam habet insidentem tauro, Ioui videlicet. Cæterùm ipsam ædem non omnes constentur Europæ esse. Habent autem & aliud templum Phœnices, non Assyrium, sed Aegyptium, quod ex Heliopoli in Phœniciam peruenit: quod ego quidem ipse non vidi, sed tamen magnum etiam hoc & peruetustum est. Porrò & Bybli vidi templum magnum Veneris Bybliæ cognomento, in quo & ritus quosdam in Adonidem peragunt,

δίδασι· ἐδάλω δὲ καὶ τὰ ὄργια. δίγασι γὰρ δὶ ὧν τὸ ἔργον τὸ ἐς Ἀδωνιν, ὑπὸ τ᾽ συὸς, ἐν τῇ χώρᾳ τῇ σφετέρᾳ γενέσθαι καὶ μνήμλν τ᾽ πάθεος, τύπτονταί τε κάστε ἔτεος, καὶ θρηνέασι· καὶ τὰ ὄργια ἐπιτελέασι, μεγάλα σφισι μεγάλα πένθεα ἀνὰ τὴν χώρλν ἵστασι. ἐπὰν δ᾽ ἀφτύψωνταί τε, καὶ ἀφκλαύσωνται, πρῶτα μὲν καταγίζασι τῷ Ἀδώνιδι, ὅκως ἐόντι νέκυι, μετὰ δὲ, τῇ ἑτέρᾳ ἡμέρᾳ, ζώειν τε μιν μυθολογέασι, καὶ ἐς τ᾽ κεφαλὰς ξυρέονται, ὅκως Αἰγύπτιοι, ἀφθανόντος Απιος. γυναικῶν δὲ, ὁκόσαι οὐκ ἐθέλουσι ξυρέεσθαι, τοιόνδε ζημίλν ἐκτελέασι. ἐν μιῇ ἡμέρᾳ ἐπὶ πρόσοδ᾽ ὥρης ἵστανται, ἐν δὲ ἀγορὴ μοῦνοισι ξένοισι παρατίθεται καὶ ὁ μισθὸς ἐς τὴν Ἀφροδίτλν θυσίν γίγνεται. οἱ δὲ ἄνοιο Βυβλίων, οἱ λέγουσι παρὰ σφίσι τεθάφθαι τὸν Οσιειν τὸν Αἰγύπτιον, καὶ τὰ

peragunt. Cognoui autem & ipse ritus eos. Dicunt igitur factum illud quo ab apro percussus Adonis fuit, in sua terra contigisse, & in memoriam rei verberantur annis singulis, & ululamentantur, & ritus solennes peragunt, ac ipsis magni adeò luctus per totam regionem indicuntur. Postquam autem iam verberandi ac deplorãdi finis factus est, principiò quidem inferias Adonidi peragunt, perinde ac mortuo tum existenti; postea autem sequenti die & viuere ipsum dictitant, & in aërem sursum mittunt, & capita detondent, quemadmodum Aegyptij, quando apud ipsos Apis mortuus est. Ex mulieribus autem quæcunque tonderi non volunt, talem pœnam exoluunt: vnum quidem diem ad quæstum corpore faciendum prostant. forum autem illud solum peregrinis exhibetur: & quod inde mercedis auferunt, hoc Veneri in sacrificium datur. Sunt autem ex Byblijs nonnulli qui dicunt apud sese humatum esse, Osirim Aegyptium, luctúsque & ritus

hosce

πτύθια, καὶ τὰ ὄργια, οὐκ ἐς τὸν Ἀδωνιν, ἀλλ' ἐς τὸν Ὀσιριν πάντα πράσσεσθαι. ἐρῶ δὲ, ὁκόθεν καὶ τάδε πιστὰ δοκέουσι. κεφαλὴ ἑκάστου ἔτεος ἐξ Αἰγύπτου ἐς τὴν Βύβλον ἀπικνέεται, πλώουσα τὸν μεταξὺ πλόον ἐπὰ ἡμερέων, λαμπρὸν οἱ ἄνεμοι φορέουσι θείῃ ναυτιλίῃ, πρήσσεται δὲ οὐδαμῇ, ἀλλ' ἐς μόνην τὴν Βύβλον ἀπικνέεται, καὶ ἔστι τὸ σύμπαν, θῶυμα. καὶ τοῦτο ἑκάστου ἔτεος γίγνεται, τὸ καὶ ἐμεῦ παρεόντος ἐν Βύβλῳ ἐγένετο, καὶ τὴν κεφαλὴν ἐθηησάμην Βυβλίνην. ἔνι δὲ καὶ ἄλλο θῶυμα ἐν τῇ χώρῃ τῇ Βυβλίῃ, ποταμὸς ἐκ τοῦ Λιβάνου τοῦ ὄρεος ἐς τὴν ἅλα ἐκδιδοῖ· οὔνομα τῷ ποταμῷ Ἀδωνις ἐπικέεται. ὁ δὲ ποταμὸς ἑκάστου ἔτεος ἁμάσσεται, καὶ τὴν χροιὴν ὀλέσας, ἐσπίπτει ἐς τὴν θάλασσαν, καὶ φοινίσσει τὸ πελάγεος πλάγος, καὶ συμφάνεα τοῖς Βυβλίοις τὰ πτύθια. μυθέονται δὲ, ὅτι ταυτησὶ τῇσι ἡμέρῃσι, ὁ Ἀδωνις ἀνὰ τὸν Λίβανον τιτρώσκεται, καὶ

hosce non Adonidi, sed Osiridi omnes fieri. Dicam autem & vnde fidem eius rei sibi faciant. Caput vnoquoque anno ex Aegypto Byblũ defertur, septẽ diebus, quantum spacij ex illa in hanc est enatant. Ac venti ipsum ferunt diuina quadam remigatione. Vertitur autẽ nusquam aliò, sed solùm Byblũ perfertur, & est in summa mirum quiddam. Et hoc quouis anno fit, quemadmodum & me præsente tum Bybli factum est, & caput ipsum spectaui è papyro effigiatum. Est autem & aliud miraculosum in terra Bybliorum. fluuius quidam ex Libano monte in mare defertur: fluuio nomen est Adonis. Hic quotãnis cruore inficitur, & colorem amittit, & in mare exiens, ipsum quoque pelagus magna ex parte purpureum efficit, Byblijsq; lugendi tempus indicat. Fabulantur autem quòd illis tum dieb. Adonis per Libanũ saucietur, &

καὶ τὸ αἷμα ἐς τὸ ὕδωρ ἐρχόμενον, ἀπαάσσει τὸν ποταμὸν, καὶ τῷ ῥόῳ τῷ ἐπωνυμίαν διδοῖ. ταῦτα μὲν οἱ πολλοὶ λέγουσι, ἐμοὶ δέ τις ἀνὴρ Βύβλιος, ἀληθέα δοκέων λέγειν, ἑτέρῳ ἀπηγέετο τοῦ πάθεος αἰτίαν. ἔλεγε δὲ ὧδε. ὁ Ἄδωνις ὁ ποταμὸς, ὦ ξεῖνε, διὰ τοῦ Λιβάνου ἔρχεται· ὁ δὲ Λίβανος καταξανθόγεως ἐστι. ἄνεμοι οὖν τὴν ἐχέου ἐπείνησι τῆς ἡμέρησι ἐπάμενοι, τῷ γῇ τῷ ποταμῷ ἐπιφέρουσι, ἐοῦσαν ἐς τὰ μάλιστα μιλτώδεα, ἡ δὲ γῆ μιν ἀμαυδὰ τίθησι, καὶ τοῦ δὲ τοῦ πάθεος οὗ τὸ αἷμα, τὸ λέγεται, ἀπ' ἡ χώρη αἰτίη. ὁ μὲν μοι Βύβλιος τοσαῦτα ἀπηγέετο. ἐγὼ δὲ ἀτρεκέως ταῦτα ἔλεγε, ἐμοὶ μὲν δοκέει κάρτα βάη καὶ τοῦ ἀνέμου ἡ σωτυλίη. ἀνέβην δὲ καὶ ἐς τὸν Λίβανον ἐκ Βύβλου, ὁδὸν ἡμέρης, πυθόμενος αὐτόθι ἀρχαῖον ἱρὸν Ἀφροδίτης ἔμμεναι, τὸ Κινύρης ἔασε· καὶ ἔδον τὸ ἱρὸν

& cruor illius in aquam delatus, fluminis colorem mutet, eidémque nomen præbeat. Atque hæc quidem vulgo dictitant: cæterùm mihi vir quidam Byblius, qui vera dicere visus est, aliam quandã huius rei causam narrauit. Dicebat autem hoc pacto: Fluuius hic Adonis, ô hospes, per Libanum defertur. Libanus autem ipse terram habet admodum rubeam. Venti igitur vehemẽtiores illis tum diebus exorientes, terram in fluuium deferunt, quæ tum maximè minio similis est. ea postea illum cruentum videri facit. Atque ita rei huiusce causa haudquaquam cruor est, vti ferunt, sed terra. Ac Byblius quidem tantum narrabat. Quòd si autem vera ista dixit, mihi quidem videtur diuinus adeò etiam venti iste tum ortus indicere. Cæterùm ascendi & in Libanum ex Bybli, itinere vnius diei, cùm audíssem ibi antiquum templum Veneris esse, quod Cinyras dedicasset. Ac vidi sanè

ἱερὸν, καὶ ἀρχαῖον λίαν. τάδε μὲν δὴ τὰ ἐν τῇ Συρίᾳ ἀρχαῖα καὶ μεγάλα ἱερά. τοσούτων δὲ ὄντων, ἐμοὶ δοκεῖν, οὐδὲν τῶν ἐν τῇ ἱερᾷ πόλει μεῖζον ἔμμοιγε, οὐδὲ νεὼς ἅμα καὶ ἁγιώτερος, οὐδὲ χώρα ἅμα καὶ ἱεροτέρα. ἔνι δὲ καὶ ἔργα ἐν αὐτῷ πολυτελῆ, καὶ ἀρχαῖα ἀναθήματα, καὶ πολλὰ θαύματα, καὶ ξόανα θεοπρεπῆ, καὶ θεοὶ δὲ κάρτα αὐτοῖσι ἐμφανέες. ἱδρῶσι γὰρ δὴ ὧν παρασφίσι τὰ ξόανα, καὶ κινέεται καὶ χρησμῳδέει. καὶ βοὴ δὲ πολλάκις ἐγένετο ἐν τῷ νεῷ, κλεισθέντος τοῦ ἱροῦ, καὶ πολλοὶ ἤκουσαν. καὶ μὴν καὶ ὄλβος ὁρέεται, ἐν τοῖσι ἐγὼ οἶδα, πρῶτόν δὲ· πολλὰ γὰρ αὐτοῖσι ἀπικνέεται χρήματα, ἐκ τε Ἀραβίης, καὶ Φοινίκων καὶ Βαβυλωνίων, καὶ ἄλλα ἐκ Καππαδοκίης, τὰ δὲ καὶ Κίλικες φέρουσι, τὰ δ' Ἀσσύριοι, εἶδον δὲ ἐγὼ καὶ τὰ ἐν τῷ νεῷ κάθαρκ ἀρκέα), ἐσθῆτα πολλὴν, καὶ

templum, eratque peruetustum. Atque hæc quidem in Syria sunt templa antiqua, & magna. Quæ cùm multa adeò sint, nullum tamen, quantum mihi videtur, maius eo est quod in Sacra ciuitate habetur, neque etiam ædes alia sanctior, aut terra magis sacra vspiam est. Sunt autem & opera in eo preciosa, & donaria antiqua, & miraculosa multa, & statuæ religiosæ, & diij quoque ex ipsis manifestam adeò sui significationem dantes. Siquidem & sudorem ipsis emittunt statuæ & mouentur, & oracula edunt, & clamor sæpenumerò in æde coortus est cùm templũ iam clausum esset, multiique audierunt. Iam verò & diuitijs inter ea quæ quidem ipsi vidi primum atque præcipuum est. Nam multæ afferũtur ipsis opes tum ex Arabia, tum Phœnicibus & Babylonijs, & aliæ item ex Cappadocia, & quæcunque Cilices afferunt, & quæcunque Assyrij. Vidi autem ego etiam ea quæ secretò in æde posita sunt, vestes videlicet multas, & alia

καὶ ἄλλα, ὁκόσα ἐς ἀργύριον ἢ ἐς χρυσὸν ἀφικέκαται. ἑορταὶ μὲν γὰρ καὶ πανηγύρεις οὐδαμοῖσι ἄλλοισι ἀνθρώπων τοσάδε ἀφικνέαται. ἰσορέουσι δέ μοι ἐτέων πέρι, ὁκόσα τοῦ ἱροῦ ὄν, καὶ τὸν θεὸν αὐτοί, τίνα δοκέουσι, πολλοὶ λόγοι ἐλέγοντο· τῶν οἱ μὲν ἱροί, οἱ δὲ ἐμφανέες, οἱ δὲ κάρτα μυθώδεες, καὶ ἄλλοι βάρβαροι, οἱ μὲν τοῖσι Ἕλλησι ὁμολογέοντες, τοὺς ἐγὼ πάντας μὲν ἐρέω, δέκομαι δὲ οὐδαμῇ. οἱ μὲν ὧν πολλοὶ Δευκαλίωνα τὸν Σκύθεα τὸ ἱρὸν ἔσασθαι λέγουσι, τοῦτον Δευκαλίωνα, ἐπὶ τοῦ τὸ πολὺν ὕδωρ ἐγένετο Δευκαλίωνος δὲ περὶ λόγον ἐν Ἕλλησι ἤκουσα. Ἕλληνες ἐπὶ αὐτῷ λέγουσι. ὁ δὲ μύθος ὧδε ἔχει· ἤδη ἦν γενεὴ, οἱ νῦν ἄνθρωποι, οὐ πρῶτοι ἐγένοντο, ἀλλ' ἐκείνη μὲν ἦν γενεὴ, πάντων ὄλεθρος, οὗτοι δὲ γένος τὸ δευτέρου εἰσὶ, τό αὖτις

alia quæcunque argento aut auro seorsim deputata sunt. Nam festa quidem & solennes conuentus haud vllis aliis hominibus æquè multùm peraguntur. Porrò inquirenti mihi de annis, quàm diu templum hoc durâsset, & de dea, quámnam ipsi eam esse putarent, multi sermones ferebantur, quorum alij sacri tradebantur, alij aperti ac plani erant, alij contrà valde fabulosi: rursum alij Barbari, alij cum Græcis consentientes: quos ego omnes quidem referam, haud quaquam autem approbo. Complures igitur Deucalionem Scytham illum tradunt templum hoc consecrâsse, eum puta Deucalionem, cuius temporib. aquarum diluuium fuit. Cæterùm de Deucalione inter Græcos sermonem quem illi de eo referunt, audiui. Habet autẽ sermo ille hoc pacto: Hanc hominum generationem quæ nunc est ab initio haud quaquam fuisse, sed eam quæ tum fuit, totam interijsse. Hos aũt homines qui nũc sunt, secundi generis esse, eius quod

τις ἐκ Δευκαλίωνος ἐς πλη-
θὺ ἀπίκετο. ἐκείνων δὲ πε-
ρὶ τῶν ἀνθρώπων, τάδε μυ-
θεύονται, ὑβριστὰ κάρτα ἐόν-
τες, ἀθέμιστα ἔργα ἔπρασ-
σον, οὔτε γὰρ ὅρκια ἐφύλασ-
σον, οὔτε ξένους ἐδέκοντο,
οὔτε ἱκετέων ἐπαίεχοντο, ἀντ'
ὧν σφίσι ἡ μεγάλη συμφορὴ
ἀπίκετο, αὐτίκα ἡ γῆ ποτὸν
ὕδωρ ἐκδιδοῖ, καὶ ὄμβροι με-
γάλοι ἐγένοντο, καὶ οἱ ποτα-
μοὶ κατέδεσαν μείζονες, καὶ
ἡ θάλασσα ἐπὶ ποτὸν ἀνέ-
βη, ἐς ὃ πάντα ὕδωρ ἐγέ-
νοντο, καὶ πάντες ὄλοντο,
Δευκαλίων δὲ μουνος ἀνθρώ-
πων ἐλείπετο ἐς γενεὴν δευτέ-
ρην, ὑδρηλὸς τε καὶ τὸ εὐσε-
βὲς ἕνεκα. ἡ δὲ οἱ σωτηρίη
ἥδε ἐγένετο· λάρνακα μεγά-
λην, τὴν αὐτὸς ἔχε, ἐς ταύτην
ἐσβιβάσας παῖδάς τε καὶ γυ-
ναῖκας ἑωυτοῦ, ἐσέδη ἐσβαί-
νοντι δὲ οἱ ἀπίκοντο σύες
καὶ ἵπποι, καὶ λέοντες γένε-
α, καὶ ὄφιες, καὶ ἄλλα, ὁκόσα
ἐν

rursus à Deucalione in tan-
tam multitudinem excreuit.
De illis autem hominibus,
huiusmodi quædam tradun-
tur: Cùm contumeliosi ad-
modum essent, nefaria ope-
ras eos perpetrâsse. Neque
enim iusiurandum obser-
uâsse, neque hospites rece-
pisse, neque supplicium mi-
sertos esse. Ob eam rem,
maximam calamitatem ip-
sos mox consecutam esse.
Statim enim & tellus mul-
tam aquam effudit, & im-
bres magni fuerunt, & flu-
mina solito maiora decur-
rerunt, & mare quoque in
multum ascendit eò vsque,
dum omnia aquis inunda-
rentur, atque omnes peri-
rent. Deucalion autem solus
hominum relictus fuit, in se-
cundam videlicet genera-
tionem, prudentiæ simul &
pietatis gratia. Seruatus au-
tem fuit hoc pacto: Arcam
quandam magnam, quam
ipse habebat, impositis in eam & liberis & vxore sua con-
scendit. Cæterùm cùm ipse ingrederetur, venerunt eodem
& apri, & equi, & leonum genera, & serpentes, aliáque
quæcun-

ἐργῇ νεμονται, πάντα ἐς βύγια. ὁ δὲ πάντα ἐδέκετο, καὶ μιν οὐκ ἐσίνοντο, ἀπὸ σφισι μεγάλκ Διόθεν φιλίη ἐγένετο, καὶ ἐν μιῇ λάρνακι πάντες ἔπλουσαν, ἔς τε τὸ ὕδωρ ἐπεκράτεε. τὰ μὲν Δευκαλίωνος εἕνεκα Ἑλλῆνες ἱστορέουσι. τὰ δὲ ἀπὸ τούτου, λέγεται λόγος ἐκ τῶν ἐν τῇ ἱερῇ πόλει, μεγάλως ἄξιος θωυμάσαι, ὅτι ἐν τῇ σφετέρῃ χώρῃ, χάσμα μέγα ἐγένετο, καὶ τὸ σύμπαν ὕδωρ κατεδέξατο: Δευκαλίωνα δὲ, ἐπὲ τάδε ἐγένετο, βωμούς τε ἔθετο, καὶ νεὸν ἐπὶ τῷ χάσματι Ἥρης ἅγιον ἐσήσατο. ἐγὼ δὲ καὶ τὸ χάσμα εἶδον, καὶ ἔστι ἐκ τῷ νεῷ κάρτα μικρὸν, ἐ μὲν ὂν πάλαι ὑμέγα ἐὸν, νεῶ τοιόν δὲ ἐγένετο, οὐκ οἶδα. τὸ δὲ ἐγὼ εἶδον, μικρόν ἐστι· σῆμα δὲ ἱστορέοντες τόδε πρόσσουσι, δὶς ἑκάστου ἔτεος ἐκ θαλάσσης ὕδωρ

quæcunque tellure pascuntur, bina ex vnoquoque genere cuncta. Ille autem recepit ad se omnia, atque ea ipsum haudquaquam lædebant, sed magna inter eos, Ioue ita dispensante, concordia erat, vnáque in arca omnes nauigabant quamdiu aqua superabat. Atque hæc quidem de Deucalione Græci tradunt. De ijs autem quæ mox consecuta sunt, fertur alius quidam sermo ab ijs qui Sacram incolunt ciuitatem, magna certè admiratione dignus: quòd in ipsorum videlicet terra hiatus quidam factus fuerit, ac totam illam aquã absorbuerit. Deucalion autem, vbi hæc ita facta sunt, & aras constituit, & ædem supra hiatum illum Iunoni sacram erexit. Ego verò etiam hiatum vidi, & est sub æde illa, admodum exiguus quidam. Vtrum autẽ antiquitùs etiam maior fuerit, & nunc in tam paruum redactus sit, equidem nescio. Is vtique quem ego vidi, paruus est: signum autem quo fidem historiæ huic faciant, hoc peragunt: Bis vno quoque anno ex mari

ὕδωρ ἐς τὸν νηὸν ἀπικνέεται. φέρουσι δὲ οὐχ ἱρέες μοῦνον ἀλλὰ πᾶσα Συρίη καὶ Ἀραβίη. καὶ ὅσοι πέρην τοῦ Εὐφράτεω, πολλοὶ ἄνθρωποι ἐς θάλασσαν ἔρχον), καὶ πάντες ὕδωρ φέρουσι. τὸ πρῶτα μὲν ἐν ῷ νηῷ ἐκχέουσι, μετὰ δὲ ἐς τὸ χάσμα κατέρχεται, καὶ δεκετὰ τὸ χάσμα μικρὸν ἐὸν, ὕδατος πλῆθος πολλόν. τὰ δὲ ποιέοντες, Δευκαλίωνα ἐν τῷ ἱρῷ τόν δὲ νόμον θέσθαι λέγουσι, συμφορῆς τε καὶ ἀνεργεσίης μνῆμα ἔμμεναι. ὁ μὲν ὦν ἀρχαῖος αὐτοῖς λόγος ἀμφὶ τοῦ ἱροῦ οἷός δέ ἐστι. ἄλλοι δὲ Σεμίραμιν τὴν Βαβυλωνίην, καὶ δὴ πολλὰ ἔργα ἐν τῇ Ἀσίῃ ἔτι, ταύτην καὶ τόδε τὸ ἕδος ἔασαθαι νομίζουσι, οὐκ Ἥρῃ δὲ ἔασαθαι, ἀλλὰ μητρὶ ἐούσῃ, καὶ Δερκετοῦς ὄνομα. Δερκετοῦς δὲ εἶδος ἐν Φοινίκῃ ἐθεησάμην, θέημα ξεῖνον. ἡμισέη μὲν, γυνὴ, τὸ δὲ ὁκόσον ἐκ μηρῶν ἐς ἄκρους πόδας, ἰχθύος οὐρὴ ἀπετείνετο· ἡ δὲ ἐν τῇ ἑτέρῃ πόδε,

aqua in ædem defertur. Perunt autem illam non sacerdotes modò, sed tota Syria, & Arabia, & qui trans Euphratem incolunt, multi homines ad mare descendunt, atq; omnes inde aquam afferunt. Ac primò quidem in æde effundunt illam, postea autem in hiatum defluit, recipitq; lacus ille quauis exiguus, immensam vim aquæ. Atq; hæc ita facientes, Deucalionem ritũ ac legem templi istam instituisse ferũt, ad testandam cladis pariter & beneficij memoriam. Vetustior igitur sermo de templũ origine talis quidem fertur. Alij autẽ à Semiramidẽ Babyloniam illam, cuius multa passim opera per Asiam extant, etiã hanc sedem consecrãsse putant, cæterùm non Iunoni, sed matri suæ, cui nomẽ Derceto fuit. Dercetus autẽ imaginem in Phœnicia vidi spectaculũ planè peregrinum, altera quidem parte mulierem, altera verò quantũ à femorib. adimos pedes protenditur, in piscis caudam desinentem. At hæc quæ in Sacra

πόλει, πᾶσα γυνή ἐστι. πίστιν δὲ τοῦ λόγου αὐτοῖσι οὐ πάρεστι ἐμφανέα. ἰχθύας χεῖμα ἱρὸν νομίζουσι, καὶ οὔποτε ἰχθύων ψαύουσι. καὶ ὄρνιθας τοὺς μὲν ἄλλους σιτέονται, περιστερὰς δὲ μούνας οὐ σιτέονται, ἀπὰ σφέσι ἄδε ἱρά. τὰ δὲ γινόμενα δοκέει αὐτοῖς ποιέεσθαι Δερκετοῦς καὶ Σεμιράμιος ἕνεκα, τὸ μὲν, ὅτι Δερκετὸς μορφὴν ἰχθύος ἔχει, τὸ δὲ, ὅτι τὸ Σεμιράμιος τέλος ἐς περιστερὰς ἀπίκετο. ἀτὰρ ἐγὼ τὸν μὲν νηὸν, ὅτι Σεμιράμιος ἔργον ἐστὶ, τάχα κου δέκομαι, Δερκετοῦς δὲ τὸ ἱρὸν ἔμμεναι, οὐδαμῇ πείθομαι. ἐστὲ καὶ παρὰ Αἰγυπτίων ἔνιοί εἰσι, οἱ ἰχθύας οὐ σιτέονται, καὶ τάδε οὐ Δερκετοῖ χαείζουσι. ὡς δὲ καὶ ἄλλος λόγος ἱρὸς, τὸν ἐγὼ σοφοῦ ἀνδρὸς ἤκουσα· ὅτι ἡ μὲν θεὰ Ρέη ἐστὶ, τὸ δὲ ἱερὸν, Ἄττεω ποίημα. Ἄττης δὲ γένος

ciuitate est, tota mulier est. Porrò argumenta quibus huic narrationi fidem faciunt, non ita clara habent. Pisces rem sacram existimant, neque vnquam pisces attingunt. Deinde & aues, alias quidem edunt, columbam autem solam non edunt, sed hæc sacra ipsis est. Et quòd hæc ita fiunt, placet ipsis Dercetus & Semiramidis gratia fieri: alterum quidem, quòd Derceto piscis formam habet: alterum autem, quòd Semiramis ad postremum in columbam versa est. At ego ipsam quidem ædem Semiramidis opus esse, fortassis permiserim, Dercetus autem sacram esse haudquaquam credo: quando & apud Aegyptios nonnulli sunt qui piscibus non vescuntur, idque in gratiam Dercetus minimè faciunt. Fertur autem & alius sermo sacer, quem ego à sapiente quodam viro audiui: quòd videlicet ipsa dea Rhea sit, templum autem Attæ opus. Porrò Attes

γένος Λυδὸς μὲν ἦν, πρῶτος δὲ τὰ ὄργια τὰ εἰς Ῥέαν ἐδιδάξατο. καὶ τὰ Φρύγες καὶ Λυδοὶ καὶ Σαμόθρακες ἐπιτελοῦσι, Ἄττεω πάντα ἐμαθον· ὡς γὰρ μιν ἡ Ῥέα ἔτεμε βίου μὲν ἀνδρείου ἀπεπαύσατο, μορφὴν δὲ θηλέαν ἠμείψατο, καὶ ἐσθῆτα γυναικείαν ἐνεδύσατο, καὶ ἐς πᾶσαν γῆν φοιτέων, ὄργια τε ἐπιτέλει, καὶ τὰ ἔπαθε, ἀπηγέετο, καὶ Ῥέαν ἤσκει, ἐν τοῖσι καὶ ἐς Συρίην ἀπίκετο, ὡς δὲ οἱ πέρι Εὐφρήτεω ἄνθρωποι ὅτι αὐτὸν οὔτε ὄργια ἐδέκοντο, ἐν τῷ δὲ τῷ χώρῳ τὸ ἱρὸν ἐποιήσατο. σημήια δ' ἡ θεὸς τὰ πολλὰ ἐς Ῥέαν ἀπικνέεται· λέοντες γὰρ μιν φέρουσι, καὶ τύμπανον ἔχει, καὶ ἐπὶ τῇ κεφαλῇ πυργοφορέει, ὁκοίην Ῥέαν Λυδοὶ ποιέουσι, ἔλεγε δὲ καὶ Γάλλων πέρι, οἳ εἰσὶ ἐν τῷ ἱρῷ, ὅτι Γάλλοι Ἥρῃ μὲν οὐ λαμᾷ, Ῥέῃ δὲ τέμνονται, καὶ Ἄττεα μιμέονται.

gente quidem Lydus fuit, primus autem sacrorum ritus μ quibus Rhea colerestur, tradidit. Ac quibus Phryges & Lydi & Samothraces in sacris utuntur, ea omnia ab Atte acceperunt. Postquam enim ipsum castrauit Rhea, vitam quidem virilem agere desiit, formam autem fœmineam assumpsit, vestemq; muliebrem induit. Atque ita per omnem terram obambulans, & sacra peragebat passim, & quæ passus esset, narrabat, Rheamq; celebrabat. Inter quæ & in Syriam venit. Cæterùm cùm illi qui trans Euphratem incolunt homines neque ipsum neque sacra eius receperint, hoc in loco templum constituit. Ac multa signa adsunt deæ, quæ ipsam Rheam videri faciunt. Nam & leones ipsam ferunt, & tympanum habet, & coronã in capite turritam gestat, qualem & Lydi Rheam effigiant. Dicebat autem & de Gallis idem qui in templo sunt, quòd Galli Iunoni quidem haudquaquam, Rheæ autem castrari soleant, & v Atten imitentur.

μίονται. τὰ δὲ μοι σύμφορα μὲν δοκεῖ ἔμμορφα, ἀληθέα δὲ ὄ, ἐπεὶ καὶ τῆς τομῆς ἄλλω ἀτίλω ἤκουσα πολὺν πιστότερον. ἀνδάνει δέ μοι τὰ λέγουσι τοῦ ἱροῦ πέρι, τοῖσι Ἕλλησι τὰ πολλὰ ὁμολογέοντες τοῦ μὲν θεὸν, Ἥρην δοκέοντες, τὸ δὲ ἔργον Διονύσου τοῦ Σεμέλης ποίημα· καὶ γὰρ δὴ Διόνυσος ἐς Συρίην ἀπίκετο, κατὰ τὴν ὁδὸν, τήν περ ἦλθε ἐπ' Αἰθιοπίην. καὶ ἔστι πολλὰ ἐν τῷ ἱρῷ Διονύσου ποικίλα σήματα, ἐν τοῖσι καὶ ἰδοῦ βάρβαροι, καὶ λίθοι Ἰνδοὶ, καὶ ἐλεφάντων κέρεα, τὰ Διόνυσος ἐξ Αἰθιόπων ἤνεικε. καὶ φαλοὶ δὲ ἐστᾶσι ἐν τοῖσι πεπυκάδοισι, δύο μάρτα μεγάλοι, ἐπὶ τ ἐπίγραμμα τοιόν δὲ ἐπιγέγραπται·

Τόδε δὲ Φαλὸς Διόνυσος
Ἥρῃ μητρυῇ ἀνέθηκα.

Ἐμοὶ μὲν ὦν καὶ τοῦ δὲ ἀρκέει. ἐρέω δὲ καὶ ἄλλο, τί δεῖ ἐν τῷ νηῷ Διονύσου ὄργιον.

Φαλὸς

tentur. Cæterùm hæc mihi conuenientia quidem videntur esse, vera autē non, quoniam de castratione aliam quoque audiui causam, multa hac fide digniorem. Placent verò mihi hæc, quæ de templo dicunt, in quibus cum Græcis consentiunt, deam quidem Iunonem putantes esse, ipsum autem opus Dionysii, eius qui ex Semele natus fuit. Nam & Dionysius in Syriam venit, eo videlicet itinere, quo in Aethiopiam est profectus. Et sunt multa in templo eius indici, quæ ipsum auctorē comprobant: inter quæ & vestes Barbaræ, & lapilli Indic, & Elephantorum cornua, quæ ille ex Aethiopia tulit. Etiam Priapi stant in vestibulis, duo admodū magni, qui tali Epigrammate inscripti sunt:

Hos posui Bacchus tibi Iuno nouerca Priapos.

Ac mihi quidem vel ista sufficiunt. Cæterùm dicam & aliud, quo ritu videlicet Dionysii sacra in æde peragant.

φαλλὸς Ἕλλησι Διονύσῳ ἐγείρουσι, ἐπὶ τῶν καὶ τοιόν δέ τι φέρουσι, ἄνδρας μικρὸς ἐκ ξύλου πεποιημένους, μεγάλα αἰδοῖα ἔχοντας, καλέονται δὲ τάδε νευρόσπαστα. ἔσι δὲ καὶ τόδε, ἐν τῷ ἱερῷ, ἐν δεξιᾷ τοῦ ναοῦ κάθηται σμικρὸς ἀνὴρ χάλκεος, ἔχων αἰδοῖον μέγα. τοσάδε μὲν ἀμφὶ τῶν οἰκισιῶν τοῦ ἱροῦ μυθολογέουσι. ἤδη δὲ ἱρέω καὶ τοῦ νηοῦ πέρι, θέσιός τε, ὅπως ἐγένετο, καὶ ὅς τις μὲν ἐποιήσατο. λέγουσι τὸν νηὸν τὸν πρὶν ἐόντα, μὴ ἔμμεναι τὸν νῦν ἀρχαῖον γενόμενον, ἀλλ' ἐκεῖνον μὲν καθυπερθεῖναι χρόνῳ ὕστερον, τὸν δὲ νῦν ἐόντα, Στρατονίκης ἔμμεναι ποίημα, γυναικὸς τοῦ Ασσυρίων βασιλεῦος. λοιπὸν δέ μοι ὑ Στρατονίκη ἐκείνη ἔμμεναι, τῆς ὁ πρόγονος ἠρήσατο, τὸν ἤλειξε τὸ ἐπηρεῦ ἐπινοίη· ὡς γάρ μιν ὑ συμφορὴ καταλαβὲ ἀμηχανέων τῷ κακῷ, ἀσχεῖν δοκέοντι,

Priapos Græci (quos & Phallos ipsi dicunt) Dionysio erigunt, in quibus & tale quiddam portant, viros puta exiguos, ex ligno effigiatos, magna virilia habentes. Vocantur autē o Neurospasta hæc. Est igitur & hoc in templo illo. Nam ad dextram ædis partem sedet exiguus vir ex ære factus, habens virile magnum. Ac tantùm de illo quod ad conditores templi attinet, tradunt. Iam verò & de æde dicam, & de situ eius, quo pacto ædificata sit, & quinam illam ædificauerit. Dicunt igitur ædem illam, quæ à principio fuit, haudquaquā eam esse, quæ nunc est, sed antiquiorum illam quidem successu temporum collapsam esse, hanc autem quæ nunc est, Stratonices opus esse, vxoris regis Assyriorum. Videtur autem mihi Stratonice illa esse, quæ à priuigno amata fuit, cuius amorem medici industria deprehendit. Postquam enim ipsum ægritudo hæc inuaserat, dubius animi, propterea & illi malū

hoc

κλοντὶ, καθ' ἡσυχίαν νόσου. ἔκειτο δὲ ἀλγέων οὐδὲν, καὶ εἰ ἄντι χρὶν πάμπαν ἐπρέπετο, καὶ τὸ σῶμα δι' ἡμέρης ἐμαραίνετο. ὁ δὲ ἰητρὸς, ὡς ἅδε μὲν ἐς ὄψιν ἐμφανὲς ἀρρωστοῦντα, ἔγνω τὴν νοῦσον, ἔρωτα ἔμμορα. ἔρωτος δὲ ἀφανέος πολλὰ σημεῖα, ὀφθαλμοί τε ἀσθενέοντες, καὶ φωνὴ, καὶ χροιὴ, καὶ δάκρυα. μαθὼν δὲ, ταῦτα ἐποίει, χαρὶ μὲν τῇ δεξιῇ ἔχει τὸ νεηνίσκου τὴν καρδίην. ἐκάλεε δὲ τοὺς ἀνὰ τὴν οἰκίην πάντας. ὁ δὲ τῶν μὲν ἄλλων ἐσιόντων πάντων, ἐν ἠρεμίῃ μεγάλῃ ἦν, ὡς δὲ ἡ μητρυιὴ ἀπίκετο, τήν τε χροιὴν ἠλλάξατο, καὶ ἱδρῶτα ἄρξατο, καὶ τρόμος ἔχετο, καὶ ἡ καρδίη ἀνεπάλλετο. τὰ δὲ γιγνόμενα, ἐμφανέα τοῖς ἰητρῷ τὸν ἔρωτα ἐποίει. καί μιν ὧδε ἰήσατο, καλέσας τὸν νεηνίσκου τὸν πατέρα

hoc turpe videretur, silentio rem premens, morbo decumbebat. Iacebat autem nullo quidem certo dolore affectus, veruntamen & color eius omninò immutabatur, & corpus indies marcescebat. Medicus autē vt ipsum aspexit nullum manifestum morbi indicium præ se ferentem, amorem esse morbum cognouit. Amoris autem occulti multa indicia sunt: oculi videlicet languentes, & vox, & color, & lachrymæ. Quæ omnia cùm ille in hoc animaduertisset, huiusmodi quædam facit. Manu quidem dextera adolescentuli cor tenebat: eos verò qui in domo erant, omnes intrò in cubiculum, vbi ille decumbebat, vocabat. Ille igitur cæteris quidem ingredientibus omnibus cum summa quiete iacebat: at vbi nouerca adueniebat, tum demum & colorem mutare, & sudorem emittere incipiebat, tremoreq; corripiebatur, & ei cor subsultabat. Quæ cùm ita fierent, manifesta amoris indicia medico præbebant. Ac ipsum hoc pacto sanitati restituit. Aduocato adolescentis patre,

τέρα, καὶ τὰ ὀρρωδέοντα· ἀλλὰ νῦσος, ἔφη, τοῦ παῖς ὅδε ἀρρωστεῖ, ὁ νῦσός ἐστι, ἀλλὰ ἀδικία· ὅδε γὰρ τοι ἀληθῆ μὲν ὀδύνῃ, ἔρως δὲ μιν οὐ φρονοβλαβέα ἔχει. ἐπιθυμέει δὲ, τῶν ἐδαμᾷ τοῦ ἔκυρα, φιλέων γυναῖκα ἐμὴν, τοῦ ἐγὼ ὅτι μετήσομαι. ὁ μὲν ὧν τοιᾷδε σοφίῃ ἐψεύδετο. ὁ δὲ αὐτίκα ἐλίσσετο, πρός τε σοφίης καὶ ἐντεικῆς, μή μοι παῖδα ὀτέσῃς· ἐ γὰρ ἐθέλων ταύτῃ συμφορῇ ἔσχετο, ἀλλ' οἱ ἐνοῦσος ἀνεκυσίη, ὦν σὺ μηδαμᾷ ζυλοτυπέων, πρόθος ἔγωγε πάσῃ βασιληΐῃ, μηδὲ ἰητρὸς ἐὼν, φόνον πρὸς νέης ἐντεικῆ. ὁ μὲν, ὅδε ἀγνὼς ἐὼν, ἐδέετο. ὁ δὲ μιν αὖτις ἀμείβετο, ἀνόσια σπεύδεις, γάμον ἐμὸν ἀπαιρεόμενος, καὶ ἰητρὸν ἄνδρα βιώμενος. σὺ δὲ κῶς ἂν αὐτὸς ἔπρηξας, εἴ τοι σὴν γυναῖκα ἐπόθει, ἐμοῦ τάδε

tre, qui admodum tum filij causa solicitus erat: Hic morbus, inquit, haudquaquam morbus est, sed iniuria quædam. Nam ille quidem dolore neutiquam premitur, sed amor ipsum & vecordia tenent. Expetit autem ea quæ illi haudquaquam assequi licet. Vxorem enim meam amat, quam ego minimè dimissurus sum. Atque hac ille tum prudentia mentiebatur. Pater autem continuò precari cœpit: Per prudentiam ego te tuam, perq; ipsam medicinã obtestor, ne mihi perditum eas filiũ. Non enim suasponte hoc malo tenetur, sed morbus illi inuito hic accidit. quare tu nequaquam æmulando velis luctum toti regno conciliare, néve, medicus cùm sis, hanc homicidij notã murere medicinæ. Atq; hoc pacto ignarus ille, tamen precabatur. Alter autem respondens ei rursum: Nefaria, inquit, moliris, coniugem meam à me auferre quærens, & homini medico vim faciens. Tu verò quónam pacto ipse affectus esses, si quis vxoris tuæ desiderio teneretur, quando nunc

τάδε δεόμεθα; ὁ δὲ πρὸς τάδε ἔλεγε, ὡς οὐδ' αὐτὸς ἄν ἐκ τε γυναικὸς ἐφείσατο, οὐδὲ παιδὶ σωτηρίας ἐφθόνει, εἰ καί τοι μητρὸς ἐπεθύμει· οὐ γὰρ ὁμοίαν συμφορὰν ἔμελλον, γαμετὴν μὲν ἀπολέσαι. ὡς δὲ τάδε ὁ ἰητρὸς ἤκουσε. τί δὴ, ἔφη, ἐμὲ λίσσεται, καὶ γάρ τοι σὴν γυναῖκα ποθεῖ· τὰ δὲ ἔλεγον ἐγὼ, πάντα ἐλεψεύδεα· πείθεται μὲν τούτοισι, καὶ οὐ μὲν παιδὶ λέπει καὶ γυναῖκα καὶ βασιλήιον, αὐτὸς δὲ ἐς τὴν Βαβυλωνίην χώρην ἀπίκετο, καὶ πόλιν ἐπὶ τῷ Εὐφράτῃ ἐπώνυμον ἑωυτοῦ ἐποιήσατο, ἔνθά οἱ καὶ ἐτελεύτησε τὴν ἐγένετο. ὧδε μὲν ὁ ἰητρὸς ἔρωτα ἔγνω τε καὶ ἔπαθε, ἥδε δὴ ὧν ἡ Στρατονίκη, ἔτι τῷ πρότερον ἀνδρὶ συνοικέουσα, ὄναρ τοιόν δὲ ἐθηήσατο, ὡς μιν ἡ Ἥρη ἐκέλευε ἐν ἱρῇ οἰκοδομῆσαι τὸν ἐν τῇ ἱρῇ πόλει νηὸν, εἰ δὲ ἀπειθέοι, πολλὰ οἱ, καὶ κατὰ ἀπέλεε. ἡ δὲ τὰ μὲν πρῶτα οὐδὲ μίαν

nunc ista à me postulas? Tu ille ad hæc respondit, quòd neq; ipse vxori vnquam parsurus fuisset, neque filio salutem inuideret, etiamsi nouercæ desiderio teneretur. neque enim parem iacturam esse, vxorem, ac filium amittere. Quæ cùm medicus audisset: Quid igitur me, inquit, obtestaris? Etenim tuæ ille vxoris desiderio tenetur. Et quæ ego tibi modò dicebam, omnia falsa fuêre. Adducitur itaq; hisce pater, ac filio quidem & vxorem relinquit & regnum: ipse verò in terram Babyloniam abijt, & ciuitatem supra Euphratem, cognominem ipsi, condidit, vbi & mortem posteà obijt. Atque hoc quidem pacto tum medicus amorem cognouit, & curauit, Stratonice verò hæc, cùm adhuc priori marito cohabitaret, somnium tale vidit: Visa est eì Iuno iubere ædem illam in Sacra ciuitate extruere sibi, & si minùs paréret, multa malaque ipsi comminari. Illa verò principiò quidem nullam

somnij

μίων ὥρων ἐποίησε, μετὰ δὲ, ὅς μιν μεγάλη νοῦσος ἔλαβε, τῷ τε ἀνδρὶ τῷ ὄψιν ἀπηγήσατο, καὶ τῷ Ἡρῳ ἐπεύσκησε, καὶ σῆσαν τὸν νηὸν ἐπιδέξατο. καὶ αὐτίκα ὑγιὴς γενομένου ὁ ἀνὴρ ἐς τὴν ἰδίαν πόλιν ἔπεμπε, σὺν δὲ οἱ καὶ χρήματα, καὶ στρατιὰν πολλὴν, τοὺς μὲν οἰκοδομίας, τοὺς δὲ τοῦ ἀσφαλοῦς ἕνεκα. κλείσας δέ τινα τῶν ἑωυτοῦ φίλων νεανίσκον, κάρτα καλὸν, τῷ ὄνομα ἦν Κομβάβος· ἐγώ τοι, ἔφη, ὦ Κομβάβε, ἐπαινέω τε, φιλέω τε μάλιστα φίλων ἐμῶν, καὶ πάμπαν ἐπαινέω σοφίης τε, καὶ εὐνοίης τῆς ἐς ἡμέας, τῷ δὲ ἐπιδέξαο. νῦν δέ μοι χρεὼ μεγάλης πίστεος, τῷ σε θέλω γυναικὶ ἐπῇ ἑσπόμενον. ἔργον τέ μοι ἐπιτελέσαι, καὶ ἱρὰ τελέσαι, καὶ στρατιῆς ἐπικρατέειν· οἱ δὲ ἀπικομένῳ ἐξ ἡμέων τιμὴ μεγάλη ἔσεται. τοῦ δὲ τάδε ὁ Κομβάβος

somnij huius rationem habuit: posteà autem vt ipsam grauis morbus corripuit, & viro visionem exposuit, & Iunonem placare cœpit, ædémque se illam conditurum esse promisit. Ac statim vbi conualuit, maritum ipsam in Sacram ciuitatem misit, cum ipsa autem vnà & pecunias, & exercitum magnum, partim ædificandi causa, partim etiam securitatis gratia. Vocato autem quopiam ex amicis, homine adolescente admodum formoso, cui nomen erat Combabo: Ego te, inquit, Combabe, vipotè probum, ex omnibus amicis diligo maximè, & cùm ob prudentiam, tum ob beneuolentiam erga me tuam, quam & præstitisti laudo in primis. In præsentia autem opus mihi est magna fide: quare te volo cũ vxore mea hinc profectũ, & ædificium absoluere mihi, & sacra peragere, & exercitui præesse. Cæterùm vbi reuersus fueris, magis à nobis honoribus afficieris. Ad hæc igitur Combabus,

βάβ& αὐτίκα λύσοιτο, πολλὰ λιπαρέων μὴ μιν ἐκπέμπειν, μηδὲ πιστεύειν οἱ τὰ πολλὸν ἐφυτοῦ μέζονα χρήματα, καὶ γυναῖκα, καὶ ἔργον ἱερόν. τὰ δὲ ὀρρωδέοντο, μήποτε οἱ ζηλοτυπίη χρόνῳ ὑστέρῳ ἐς τὸν Σατονίκου γηρόιτο, τὸν μοῦνον ἀπάξειν ἔμελλε ὡς δὲ ὀλιγῳ ἐπέθετο· ὁ δὲ ἐπεσίης ἀντέρης ἄπλετα, δοιῶν οἱ χρόνον ἐπὶ ἡμερέων, μετὰ δὲ ἀρσένα μιν τελέσαντα τι, τῶν μάλιστα ἐδέετο. τυχὼν δὲ ἐνιδίως, ἐς τὸν ἑωυτοῦ οἶκον ἀπικνέεται, καὶ πεσὼν χαμάζε, τοιάδε ὠδύρετο· ὦ δείλαιε, τί μοι τούτης τῆς πίστεος; τί δὲ μοι ὁδοῦ, τῆς τέλος ἤδη δέρκομαι; οὐ μὴν ἐγὼ, καὶ γυναικὶ καλῇ ἕψομαι; τὸ δὲ μοι μεγάλη συμφορὴ ἔσσεται, ἐ μὲν ἔγωγε πᾶσαν ἀτέλεα καινοῦ ἀρθήσομαι. ὦ μεγάλῳ μέγα ἔργον ἀρτελέσαι, τό μοι πάντα φόβον ἐκοίτα.

τάδε

babus, statim precari cœpit, multis obtestans Regem, ne se mitteret, nēve sibi crederet pecuniam multò suis facultatibus maiorem, deinde & vxorem, & opus sacrum. Cæterùm illud formidabat, ne quando progressu temporis zelotypia erga Stratonicen ipsi pareretur, vt quam solus inde abducturus erat. Cæterùm vbi illum haudquaquam permouit, supplicare iterum cœpit, quo sibi spatium septem dierum permitteret, ac deinde vbi ea perfecisset, quibus maximè opus haberet, ablegaret. Quod cùm facilè impetrâsset, domum suam abit, & procidens in terram, huiuscemodi quædam cum fletu eiulauit: O me miserum, quò mihi hac fide? quò mihi autem via ista, quam nunc postremùm aspiciam? Adolescens equidem ego, & cum muliere formosa proficiscar. Hæc mihi magna verò calamitas erit, nisi omnem malì causam à me amoueam. Quare necesse est magnum peragere me facinus, quod mihi metum omnē hunc subleuet ac curet.

Hæc

τάδε εἰπὼν, ἀτελῆ ἑωυτὸν ἐποίει, καὶ ταμὼν τὰ ἀιδοῖα, ἐς ἀγγήιον μικρὸν κατέθηκε, σμύρνῃ τε ἅμα καὶ μέλιτι, καὶ ἄλλοισι θυώμασι, καὶ ἔπειτα σφηγίδι, τῷ ἐφόρει, συμκνάμψας τὸ πρῶυμα ἐῆτο. μετὰ δὲ, ὥς μιν ὁδοιπορέειν ἐδόκει, ἀπικόμενος ἐς τὸν βασιλῆα, πολλῶν παρεόντων, δίδοῖ τε ἅμα τὸ ἀγγήιον, καὶ τέως ἐφόρεε· ὦ δέσποτα, τὸ δέ μοι μέγα κεκμήλιον ἐν τοῖσι οἰκείοισι ἀπικείαν, τὸ ἐγὼ κάρθα ἐπόθεον. νῦν δὲ, ἐπὲ μεγάλῳ ὁδὸν ἔρχομαι, παρὰ σοὶ τόδε θύσομαι, σὺ δέ μοι ἀσφαλέως ἔχαν· τόδε γάρ μοι χρυσοῦ βέλτερον, τόδε μοι ψυχῆς ἐμῆς ἀντάξιον, οὕτ' ἂν δὲ ἀπίκομαι, σῶον αὖτις ἀποίσομαι. ὁ δὲ δεξάμενος, ἑτέρῃ σφηγίδι ἐσημάνατο, καὶ τοῖσι ταμίῃσι φρουρέειν ἐντέλατο. Κομβάβος μὲν ὦν, τὸ ἐπὸ τοῦδε, ἀσφαλέα ὁδὸν εἴνυε. ἀπικό-

Hæc ita effatus, se ipsum inutilem ac mancum reddidit, amputatisq; virilibus, in angustum quoddam vasculum ea inclusit, myrrha pariter & melle, alijsq; odoramentis additis. Deinde vbi & annulo, quem gestare solebat, obsignasset illud, vulnus curabat. Posteà verò cùm ipsi iam tẽpus videretur vt proficisceretur, ad regem veniens, multis alijs præsentibus dat illi pariter & vasculum, & dicit in hunc modum: Hoc ego vasculum, Domine, inter preciosissima domi repositum habui, idque in primis amabam. Nunc autem, quando magnum adeò iter ingredior, apud te deponam. Tu verò fac vt tutum ac custoditum mihi præsletnam hoc auro potiùs mihi est, eodemq; precio cum anima ipsum æstimo: vt postquam rediero, saluum & incolume iterum recipiã. Ille verò acceptum altero quoq; annulo obsignauit, & quæstoribus asseruãdum & custodiendũ tradidit. Combabus igitur post illa securũ iter peragebat.

Cæterùm

ἀπικόμενοι δὲ ἐς τὴν ἱερὴν πόλιν, σπουδῇ τὸν νηὸν οἰκοδόμουν· καὶ σφισι πρία ἔτεα ἐν τῷ ἔργῳ ἐξεγένετο, ἐν τοῖσι ἀπίκοιτο τάπερ ὁ Κομβάβου ὀρρώδεε, ἦ Στρατονίκη γὰρ χρόνον ἐπὶ πολλὸν συνόντα μιν πόθεεν ἄρχετο, μετὰ δὲ οἱ καὶ κάρτα ἐπεμήνατο, καὶ λέγουσι οἱ ἐν τῇ ἱερῇ πόλει, τὴν Ἥρην τυτέων αὐτίην ἐθέλουσαν γενέσθαι, Κομβάβον ἐόντα καθέειν μηδαμᾶ, Στρατονίκην δὲ τέσσασθαι, ὅτι οὐ ῥηιδίως τὸν νηὸν ὑπέσχετο. ἦ δὲ τὰ μὲν πρῶτα ἐσωφρόνεε, καὶ τὴν νοῦσον ἔκρυπτε, ὡς ἢ οἱ τὸ κακὸν μέζον ἠσυχίης ἐγένετο, ἐς ἐμφανὲς ἐκφύγετο κλαύσκέ τε δι' ἡμέρης, καὶ Κομβάβον ἀνεκαλέετο, καὶ οἱ πάντα Κομβάβου ἦν. τέλος δὲ, ἀμηχανέουσα τῇ συμφορῇ, ἀνηρέετο ἐκείνην ἐξεύρεσιν.

Cæterùm cùm iam ad Sacram ciuitatem venissent, ædem summa cura extruxerunt: atque ipsis dum in opera sunt, anni tres elabuntur, intra quos illa quæ Combabus tantoperè metuerat, euenêre. Nam Stratonice pòstquam ille multò iam tempore cum ea conuersaretur, amare illum cœpit, mox etiam grauiter in illum ex amore insanijt. Et ferunt, qui Sacrã ciuitatem incolunt, Iunonem eius rei causam extitisse: ac Combabum quidem vt bonum virum haudquaquam latuisse: Stratonicen autem vltam esse, eò quòd non statim ac facilè ædem illam promisisset. Porrò illa principiò quidem modestè ac temperanter se gerebat, morbumq; celabat: posteà verò vbi malum illi hoc in maius quàm vt tegi silentio posset, accreuit, manifestè adeò conficiebatur, flebatq; continuè, ac Combabum vocabat, Atque illi tum omnia Combabus erat. Postremò autem cùm inopia consilij nullum huic malo remedium inueniret, honestam atq; idoneam compellandi illius viam quærere cœpit. Proinde cum alteri quidẽ vlli amo-

τα ὁμολογεῖν ἐφυπάσσοιτο, αὐτὴ δὲ ἐπιχειρεῖν ἠδέιτο, ἐπινοία ὧν τοιάδε, οἴνῳ ἐωυτὴν μεθύσασα, ἐς λόγους οἱ ἐλθεῖν. ἅμα δὲ οἴνῳ ἐσιόντι παῤῥησίη τε ἐσέρχεται, καὶ ἡ ἀφυχίη οὐ μάρτα ἀσχαλῶ, ἀπὸ τῶν φρησσομένων, ἑκάστα ἐς ἀγνοίλιν ἀναχωρεῖ. ὡς δὲ οἱ ἐδόκει, καὶ ἐποίει τοῦτα. καὶ ἐπὴν ἐκ δείπνου ἐγένετο, ἀπικνεομένη ἐς τὰ οἰκήια, ἐν τοῖσι Κομβάβος αὐλίζετο, λέσχετό τε, καὶ γένων ἄπιτο, καὶ τὸν ἔρωτα ὡμολόγεε. ὁδὲ τόν τε λόγον ἀπηνέως ἀπεδέκετο, καὶ τὸ ἔργον ἀνάνυτο, καὶ οἱ τῶν μέθων ἐνικάλεε. ἀπελόσας δὲ μέγα τι κακὸν ἐωυτῶν ἐργάσασθαι, δείσας, πάντα οἱ λόγον ἐξέφηνε, καὶ πᾶσαν τὴν ἐωυτοῦ πάθην ἀπηγήσατο, καὶ τὸ ἔργον ἐς ἐμφανὲς ἔνεικε ἰδοῦσα δὲ ἡ Στρατονίκη, τὰ οὔ-ποτε

rem fateri abhorreret, ipsa autem aggredi illum coram verecundia prohiberetur, huiusmodi quædam animo cogitare cœpit, vt postquam videlicet vino sese mebriasset, in colloquium cum illo veniret. ρ Pariter autem cum vino ingrediente, & loquendi fiducia accedit, & non impetrasse quod postularis, non ita magnus pudor est, sed eorum quæ agunturſ singula in oblitionem retrò abeunt. Postquam igitur apud se ista constituerat, faciebat quoque: & cùm cœna peracta discessissent, ad ædes, in quibus Combabus diuertebatur, veniens, obiestabatúrque illum, & genua eius prehensabat, & amorem fatebatur. Ille autè orationem eius ægrè ac difficulter admittebat, ipsumq; opus detrectabat, deniq; & ebrietatē illi exprobrabat. At verò cùm illa nescio quod magnum malum in se ipsam facturā esse se minitaretur, adductus metu, totam illi rem manifestā fecit, & quicquid à se ipse passus esset, enarrauit, ipsumq; opus in lucem protulit. Videns igitur Stratonice ea quæ nunquam

ποτε ἔλπις, μανίης μὴν ὅ-
τω ἱκάνης ἔσχις, ἔρω-
τα δὲ ὐδαμᾷ ἐλήθις, ἀλλὰ πάν-
τως οἱ συνοῦσα, τούτῳ πα-
ραμυθίῳ ἐποιέετο ἔρωτα
ἀπάλλαξιν. ἔστι δ' ἔρως οὗτος
ἐν τῇ ἱερῇ πόλει, καὶ ἔτι νῦν
γίνεται, γυναῖκας Γάλλων
ἐπιθυμέουσι, καὶ γυναῖκες Γάλ-
λοι ἐπιμαίνονται, ζηλοτυπίαι
δὲ ὐδαμαὶ, ἀλλὰ σέβεται τὸ χρῆ-
μα μάλιστα ἱερὸν νομίζοντα.
τάδε ὧν ἐν τῇ ἱερῇ πόλει ἀμφὶ
τῷ Στρατονίκῃ ὐδαμᾷ τὸν
βασιλέα λέληθε, ἀλλὰ πολλοὶ
ἀπικνούμενοι κατηγόρουν, καὶ
τὰ γιγνόμενα ἀπηγέοντο. ἐ-
πὶ τοῖσι μετεκαλέετο, ἐξ ἀτε-
λέος τοῦ ἔργου Κομβάβου μι-
τιπάλλει· ἄλλοι δὲ λέγουσι λό-
γον ὅτι ἀληθέα, τῷ Στρατο-
νίκῃ, ἐπεὰν ἀπέτυχε τῶν ἐ-
θέλεις, αὐτῷ γράψαντα ἐς τὸν
ἄνδρα, τοῦ Κομβάβου κατη-
γορέειν, πάντας οἱ ἐπικαλέου-
σαν.

quam futura putaret, à furore quidem illi in præsens ita destitit, amoris autem haudquaquam oblita est, sed per omnia conuersando illi hanc quasi quandam consolationem amoris, cuius affectum consequi nequiuerat, quærebat. Est autem amor hic in Sacra ciuitate, & etiam nunc durat, vt Gallos quidem concupiscant mulieres, & vicissim Galli in mulieres depereant, neque tamen quisquam zelotypia siue æmulatione aliqua commoueatur, sed ipsis res hæc in primis sacra censetur. Porrò hæc in sacra ciuitate circa Stratonicen ita gesta, regem haudquaquam latuêre, sed complures venientes, accusabant illos, & quæ facta essent, commemorabant. Quocirca dolore accensus, ab opere, quanquam adhuc imperfecto Combabū reuocauit. Alij autem sermonem quendam neutiquam verum recensent, quòd videlicet Stratonice postquam ea consequi, quæ expetiuerat, non potuisset. ipsa ad virum scribens, Combabum vltrò accusarit, tanquam qui ad stuprum ipsam solicitasset

σαν. καὶ τὸ Ἑλλῆνες Σθενεβοίας παρειλήφασι, καὶ Φαίδρας τῆς Κρησσίας, ταυτὶ καὶ Ἀσσύριοι ἐς Στρατονίκην μυθολογήσουσι. ἐγὼ μὲν οὖν οὐδὲ Σθενεβοίαν πέπεισμαι, οὐδὲ Φαίδραν τοιάδε ἐπιτελέσαι, εἰ τὸν Ἱππόλυτον ἀπρεπέως ἐπόθει Φαίδρα. ἀλλὰ τὰ μὲν ἐκείνω ὅπως καὶ ἐγένετο. ὡς δὲ ἡ ἀγγελία ἐς τὴν ἱερὰν πόλιν ἀπίκετο, ἔγνω τε ὁ Κομβάβος τὴν ἀτίμιαν, θαρσήσας τε εἶπε, ὅτι οἱ ἡ ἀφροσύνη οἴκοι ἐλείπετο. καὶ μὲν ἐλθόντα ὁ βασιλεὺς αὐτίκα μὲν οὐδέν τι, καὶ ἐν φρουρᾷ ἔχει. μετὰ δὲ, παρόντων οἱ τῶν φίλων τοὶ καὶ τότε πεμπομένῳ τῷ Κομβάβῳ παρεγένοντο, παραγαγὼν ἐς μέσον, κατηγορίαν ἄρχετο· καί οἱ μοιχείαν τε καὶ ἀποστασίαν προφέρει, κάρτα δὲ λεπτοπαθέων, πίστιν τινὰ φιλίαν ἀνεκαλεῖτο, λέγων τρισσὰ Κομβάβον ἀδικεῖν, μοιχεύοντα, καὶ ἐς πίστιν ὑβείσαντα, καὶ ἐς

citasset. Et quod Græci de Sthenebœa dicunt, & de Phædra Cretensi, hoc idem & Assyrij de Stratonice confitentur. Ego quidem igitur neque Sthenebœam credo, neque Phædram talia perpetrasse, si modò Hippolytum Phædra verè amauit. sed hæc in medio, ita vt sunt, relinquamus. Cæterùm vbi nuncius in Sacram ciuitatem peruenit, Combabus & causam reuocationis agnouit, & animo fidente ad regem abijt: nam illi defensio domi relicta erat. Ac venientem ipsum continuò rex comprehendi iussit, & in custodia tenuit. Posteà autem præsentibus amicis, qui tum quoque vnà adfuerant, quando Combabus emittebatur, adductum illum in mediũ accusare cœpit, adulterium & intemperantiam vitæ obiecit. Admodum autem grauiter commotus & fidem inuocabat

& amicitiam, dicens tripliciter Combabum iniuriam fecisse, vt qui & adulterium commisisset, & fidem fregisset, & in

ἐς θεὸν ἀσεβέοντα, τῆς ἐν ᾧ ἔργῳ τοιάδε ἔπραξε. πολλοὶ δὲ παρεστῶτες ἤλεγχον, ὅτι ἀναφανδὸν σφέας ἀλλήλοισι συνιόντας ἔδλον. πᾶσι δὲ τέλος ἐδόκει, αὐτίκα θυήσκειν Κομβάβον, θανάτῳ ἄξια ἐργασμένον. ὁ δὲ τέως μὲν ἐσήκει, λέγων ὀδὲν ἐπὶ δὲ ἐλθὼν ἐς τὸν φόνον ἤγετο, φθέγξατό τε, καὶ τὸ λεμήλιον ἔτι, λέγων ὡς ἀναιρέεα μὲν ὀχ ὕβρεος, ὀδὲ γάμων ἕνεκα, ἀλλὰ ἐκείνων ἐπιθυμέων, τῷ οἱ ἀπιὼν παρεθήκατο. πρὸς τῷδε ὁ βασιλεὺς λαλήσας τὸν ταμίλω, ἐλέλυε ἐνεῖκα, τῷ οἱ φρουρέειν ἔδωκε. ὡς δὲ ἔνεικε, λύσας τῷ σφρηγῖδα ὁ Κομβάβος, τῷ τε ἐνεόντα ἐπέδειξε, καὶ ἑωυτὸν ὁποῖα ἐπιπόνθει, ἔλεξέ τε. ὦ βασιλεῦ τὰ δέ τοι ἐγὼ ὀρρωδέων, εὖ τε μὲ ταύτῃ ὁδὸν ἔπεμπες, ἀέκων κίον. νῦ ἐπεί με ἀναγκάκη μεγάλη ἐκ σέο λατέλαβε, διάδε

in deam impia fuisset, in cuius opere huiusce modi perpetrasset. Multi autem adstantes coarguebant ipsum, quòd videlicet manifestè vidissent ipsos mutuò congredientes. Omnibus itaq; postremò videbatur quamprimùm morte afficiendus esse Combabus, vt qui capitalia peregisset. Ille verò hactenus quidem stabat, nihil dicens, postquam autem ad supplicium & cædem iam ducebatur, tum demùm loqui cœpit, & depositum vasculum repoposcit, illud addens, quòd nõ contumeliæ aut nuptiarum causa interficeret ipsum rex, sed quòd ea quæ abiens apud illum deposuisset, hoc pacto retinere cuperet. Ad hæc igitur rex, vocato quæstore, iussit afferre ea quæ custodienda ei tradidisset. Ille vbi attulit, resignato Combabus sigillo, ea quæ inclusa fuerant, commonstrauit, & quæ ipse passus esset, exposuit, atque ita dixit: Nimiùm ista, ô rex, veritus ego quando me primùm ad hoc iter suscipiendum mittebas, inuitus ibam: ac postquam magna necessitate à te compulsus fui,

τοιάδε ἐπιτέλεσα, ἐσθλὰ μὲν
ἐς δεσπότου, ἐμοὶ δὲ οὐκ ἀν-
τυχεῖα, τοιός δε μέν τοι ἐών,
ἀνδρὸς ἐπ' ἀδικείῳ ἐγκαλέο-
μαι. ὁ δὲ πρὸς τάδε θαμβώ-
σας, περιέβαλε τε μιν, καὶ
δακρύων ἅμα ἔλεγε, ὦ Κομ-
βάβε, τί μέγα κακὸν ἀρ-
γάσαο; τί δὲ σεωυτὸν ὅτω
ἀκείλιον ἔργον μοιῶν ἀν-
δρῶν ἔπρηξας; τὰ οὐ πάμ-
προν ἐπαινέω, ὦ σχετλιε, ὅς
τοιάδε ἔτλης, οἷα μήτε σὲ πα-
θεῖν, μήτε ἐμὲ ἰδέσθαι ὄφε-
λον· ὀ γάρ μοι ταύτης ἀπολο-
γίης ἔδει. ἀλλ' ἐπὲ δὲ δαίμων
τοιάδε ἤθελε, πρῶτα μέν σοι
τοῖς ἐξ ἐμέων ἔσεται, αὐτέων
συκοφαντέων ὁ θάνατος, μετὰ
δὲ μεγάλη δωρεὴ ἀπίξε-
ται, χρυσός τε πολλὸς καὶ ἄρ-
γυρος ἄπλετος, καὶ ἐσθῆτες
Ασσύριαι, καὶ ἵπποι βασιλήιοι.
ἀπίξεαι δὲ παρ' ἡμέας ἄνευ
ἐσαγγέος, ὅδε τις ἀπέρ-
ξει σε ἐμετέρης ὄψιος. οὐ δ'
ἐν γυναικὶ ἅμα δυνήσομαι.

talia peregi, vtilia quidem
domino, mihi verò non ita
felicia ac bona. At verò ta-
lis cùm sim, tamen contu-
meliæ in virum coniugem
accusor. Ille autem ad hæc
stupefactus, amplexatus pa-
riter ipsum est, & dixit:
O Combabe, cur magnum
hoc malum perpetrásti?
cur autem teipsum indigno
adeò facinore solus viro-
rum deformâsti? Non ita
prorsum laudo hæc, ô in-
felix, qui talia quidem su-
stinuisti, qualia vtinam ne-
que te pati, neque me aspi-
cere vnquam contigisset.
Neque enim ista apologia
mihi opus erat. Veruntа-
men quando Deus quispiam
hæc ita voluit, principiò
quidem tibi vltio à nobis e-
rit, mors videlicet ipsorum
sycophantarum: postea au-
tem maxima dona tibi ve-
nient, aurumq; multum, &
argentum immensum, & ve-
stes Assyriæ, & equi regij.
Accedes autem ad nos inuocatus, neq; te quisquam à nostro
conspectu prohibebit, ne si cum vxore quidem vnà concumbā.

Atque

τάθι ἅπί τι ἅμα, καὶ ἐ-
ποίει. καὶ οἱ μὲν αὐτίκα ἐς
φόνον ἤγοντο· τῶν δὲ τὰ δῶ-
ρα ἐδίδοτο, καὶ ἡ φιλία μέ-
γεθος ἐγίγνετο. ἐδόκει δὲ οὐδὲς
ἔτι Ασσυρίων, Κομβάβῳ σο-
φίᾳ καὶ ἀνδραμονίᾳ ἄκρῳ. μετὰ δὲ, αἰτησάμενος ἐκτε-
λέσαι τὰ λείποντα τῶν νεκρῶν, ἀ-
τελὲς γὰρ μὲν ἀφῆλθε, αὐτὸς ἐπέμπετο, καὶ τόν τε
νεὼν ἐξετέλεσε, καὶ τὸ λοιπὸν
αὐτοῦ ἔμενε. ἔδωκε δὲ, ὁ
βασιλεὺς ἀρετῆς τε καὶ ἀνερ-
γεσίας ἕνεκα, ἐν τῷ ἱερῷ ἐσά-
ναι χάλκεον. καὶ ἔστι ἐς τε-
μένος ἐν τῷ ἱερῷ Κομβάβου
χάλκεος, Ερμοκλέους τοῦ Ρο-
δίου ποίημα, μορφὴν μὲν ὁμοίαν
γυναικὶ, ἐσθῆτα δὲ ἀνδρείαν ἔ-
χει. λέγεται δὲ τῶν φίλων τὸς
μάλιστα οἱ ἀνυόντας, ἐς παρα-
μυθίαν τοῦ πάθους, κοι-
νωνίαν ἐλθεῖν τῆς συμφορᾶς· ἔτιμον γὰρ ἑωυτοὺς, καὶ διάτα-

Atque hæc quidem dixit pariter & fecit. Ac illi quidem continuò ad supplicium & cædem ducebantur, huic autem dona dabantur, amicitiáque hæc maxima conciliata fuit. Videbatur autem nullus Assyriorum ampliùs Combabo neque sapientia, neque felicitate similis esse. Postea verò cùm postulasset vt sibi liceret ædem, quantum eius reliquum erat, absoluere, imperfectam enim ipsam reliquerat, rursum mittebatur: ac ædem quidem ille absoluit, & reliquam ætatem ibi peregit. Dedit autem illi rex, virtutis pariter & beneficentiæ causa, vt æreus in templo statueretur. Stat itaque præmij & honoris causa in templo Combabus æreus, Hermoclis Rhodij opus, forma quidem mulieri similis, vestitum autem virilem gerens. Feruntur autem & amici illius, ij qui maximè erga ipsum beneuolentia affecti fuêre, in solatium eius, quod passus ille fuit, eiusdem affectionis societatem vltrò sibi elegisse. Nam & seipsos castrârunt, &

ταν τῶν αὐτῶν ἐκείνῳ διαιτίοντο. ἄλλοι δὲ ἱερολόγιουσι ἐπὶ τῷ πράγματι, λέγοντες, ὡς ἡ Ηρη φιλίουσα Κομβάβον, ποιοῖσι τῶν τοιμῶν ἐπὶ νόον ἔβαλε, ὅκως μὴ μοῦνος ἐπὶ τῇ ἀνανδρείῃ λυπέοιτο. τὸ δὲ ἔθος τοῦτο, ἐπεὶ δὴ ἄπαξ ἐγένετο, ἔτι νῦν μένει. καὶ ποιοὶ ἑκάστου ἔτι ἐν τῷ ἱερῷ τάμνονται, καὶ θηλύνονται, ἅτε Κομβάβον παραμυθούμενοι, ἅτε καὶ Ηρη χαριζόμενοι. τάμνονται δ' ὧν, ἐοῦσα δὲ οἱ δὲ οὐκ ἔτι ἀνδρείῃν ἔχουσι, ἀλλὰ καὶ εἱματά τε γυναικεῖα φορέουσι, καὶ ἔργα γυναικῶν ἐπιτελέουσι. ὡς δὲ ἐγὼ ἤκουον, ἀνακέαται καὶ τούτων ἐς Κομβάβον ἡ αἰτίη. συνῳκέχθη γὰρ οἱ καὶ τάδε. ξείνη γυνὴ ἐς πανήγυριν ἀπικομένη, ἰδοῦσα καλόν τε ὄντα καὶ ἐοῦσα ἔτι ἀνδρείην ἔχουσα, ἐρᾷ μιν μάλα ἔσχε. μετὰ δὲ μαθοῦσα

eandem cum illo viuendi consuetudinem tenuerunt. Alij autem inter sermones sacros de hoc facto ita tradunt dicentes, quòd Iuno quum amaret Combabum, multis castrandi cupiditatem in mentem immiserit, ne videlicet solus ille ob virilitatem amissam lugeret. Cæterùm consuetudo illa postquam semel cœpit, etiam nunc manet, & multi quotannis in templo hoc castrantur & emasculantur, siue Combabum hoc pacto consolantes, siue etiam Iunoni gratificantes. Castrantur autem illi, vestitum verò virilem ampliùs nõ habent, sed & muliebria indumẽta gerunt, operaq; mulierum perficiunt. Cæterùm, vt ego audiui, refertur & huius rei causa in Cõbabum. Nam illi etiam hoc accidisse traditur. Peregrina quædam mulier ad solennem conuentum veniens, cùm vidisset & corpore formosum esse, & vestem præterea virilem habere illum, magno eius amore capta est. Postea autem ibi cognouit euiratum

atque

ρα ἀτελῆ ἐόντα, ἑωυτῷ δι-
εργάσατο. ἐπὶ τοῖσι Κομβά-
βος ἀθυμέων, ὅτι οἱ ἀτυχέως
τὰ ἐς Αφροδίτην ἔχει, ἐσθῆ-
τα γυναικηΐην ἐνεδύσατο, ὅκ-
ως μηκότι ἑτέρη γυνὴ ἴσα
ἐξαπατέοιτο. ἔδει ἀτίμη Γάλ-
λοισι τοῖς θηλέης. Κομβά-
βου μὲν μοι πέρι τοσάδε ἐρέω,
Γάλλων δὲ αὖτις ἐγὼ
λόγῳ ὑστέρῳ μεμνήσομαι, το-
μῆς δὲ αὐτέων, ὅκως τάμνον-
ται, καὶ ταφῆς, ὁκοίην θάπτου-
σι, καὶ ὅτου εἕνεκα ἐς τὸ ἱρὸν οὐκ
ἐσέρχονται. πρότερον δέ μοι
θυμὸς ἐστὶν θεσίος τε πέρι τοῦ
νηοῦ καὶ μεγάθεος, καὶ δῆτα ἐρέω.
ὁ μὲν χῶρος αὐτὸς, ἐν τῷ τὸ ἱ-
ρὸν ἵδρυται, λόφος ἐστὶ, κεῖται δὲ
καὶ μέσον μάλιστα τῆς πόλι-
ος, καὶ οἱ τέχεα δοιὰ περιέατα.
τῶν δὲ τεχέων τὸ μὲν ἀρ-
χαῖον, τὸ δὲ οὐ πολλὸν ἡμέων
προτέρου. τὰ δὲ πρόπυ-
λαια τοῦ ἱροῦ ἐς ἄνεμον βορέω
ἀφικέαται, μέγαθος ὅσον
τε ἑκατὸν ὀργυιέων. ἐν τοῖσι

atque inutilem esse, sibi ipsi mortem consciuit. Ob quæ Combabus mœrore affectus quòd ea quæ ad Venerẽ pertinent, infeliciter illi cederent, vestem muliebrem induit, ne qua mulier posthac eodẽ modo deciperetur. Et hæc causa est cur Galli veste muliebri vtuntur. Ac de Cambabo quidem tantum mihi dictum sit. a De Gallis autem iterum in sequentibus mentionem faciam, puta de castratione ipsorum, quo pacto execentur, & de sepultura, quali sepeliantur: prætereà & cuius gratia in templum non ingrediantur. Priùs autem animus mihi est & de positu ædis dicere, & de magnitudine. Atque igitur dicam. Locus quidem ipse in quo templum consecratum est, modicus quidam collis est. Iacet aũt in media quasi ciuitate, cingiturq; muro duplici, quorũ alter quidem vetustus est, alter aũt non ita multò ante nostram ætatem factus. Vestibula verò templi versus Aquilonem ventũ seorsim directa sunt, altitudine centum propè passuum. In his &

τοῖσι πρωπυλαίοισι ἢ οἱ φαλλοι ἑστᾶσι, τοὺς Διόνυσος ἐπεσκαλε ἡλικίῃ καὶ οἴδε τριηκοσίων ὀργέων. ἐς τετέων τὸν ἕνα φαλλὸν ἀνὴρ ἑκάστου ἔτεος δίς ἀνέρχεται, οἰκέει τε ἐν ἄκρῳ τῷ φαλλῷ χρόνον ἑπτὰ ἡμερέων, αἰτίη δὲ οἱ τῆς ἀνόδου ἥδε λέγεται· οἱ μὲν πολλοὶ νομίζουσι, ὅτι ὑψηλοῖσι θεοῖσι ὁμιλέει, καὶ ἀγαθὰ πάσῃ Συρίῃ αἰτέει, οἱ δὲ τῶν χολέων ἀγχόθεν ἐπαύσει ἄλλοισι δὲ δοκέει καὶ τάδε Δευκαλίωνος ἕνεκα ποιέειν, ἐκείνης ξυμφορῆς μνήματα, ὁκότε οἱ ἄνθρωποι ἐς τὰ ὄρεα, καὶ ἐς τὰ περιμήκεα τῶν δενδρέων ἔδεισαν, τὸ πολὸν ὕδωρ ὀρρωδέοντες. ἐμοὶ μὲν ὧν καὶ τάδε ἀπίθανα, δοκέω γε μὲν Διονύσῳ σφέας καὶ τάδε ποιέειν. συμβάλλομαι δὲ τουτέοισι φαλλοὺς ὅσοι Διονύσῳ ἐγείρουσι ἐν ζοῖσι φαλλοῖσι, καὶ ἄνδρας ξυλίνους καθίζουσι· ὅτου μὲν ἕνεκα, ἐγὼ οὐκ ἐρέω. δοκέει δ' ὧν μοι

Priapi ſtant, quos Dionyſius dedicauit, trecentorũ etiam iſti circiter paſſium. In horum vnum vir quiſpiam ſingulis annis bis aſcendit, habitátque in ſummitate eius per tempus ſeptem dierum. Aſcenſus autem iſtius cauſa talis refertur: Complures quidem putant quòd in ſublimi cum diis ſermones conferat, & toti Syriæ bona ab illis poſtulet. Nam illos expropinquo preces faciliùs exaudire. Cæteris autem placet etiam hæc Deucalionis gratia fieri, in memoriam eius calamitatis, quando homines paſsim in montes & in altiſsimas arborum aſcenderunt, aquarum inundationem metuentes. Mihi quidem igitur etiam iſta nõ ſatis veriſimilia videntur. Exiſtimo enim certè Dionyſio ipſos etiam iſta facere. Coniecturam autem inde capio, Phallos ſiue Priapos quicunque Dionyſio erigunt, in ipſis etiam viros quoſdam ligneos collocant. cuius id autem gratia, in præſentia non dicam. Videtur mihi itaq; etiam hic ad imita-

μιμησὴ ὅδε ἐς ἐκείνου μιμήσιν τοῦ ξυλίνου ἀνδρὸς ἀνέρχεται. οἱ δὲ ἀνοδοτοιήδε σειρῇ μακρῇ ἑωυτόν τε ἅμα καὶ τὸν φαλλὸν περιβάλλει, μετὰ δὲ ἐπιβαίνει, ξύλων πεσσευῶν ὡς φαλλῷ, ὁκόσον ἐς χῶρον ἄκρου ποδὸς, ἀνιὼν δὲ ἅμα ἀναβάλλει τῷ σειρῷ ἀμφοτέρωθεν, ὅκως περ ἡνιοχέων. εἰδέ τις τόδε μὴ οὐκ ὄπωπε, ὅπωπε δὲ φοινικοβατέοντας, ἢ ἐν Ἀραβίῃ ἢ ἐν Αἰγύπτῳ, ἢ ἄλλοθί κου, οἶδε τὸ λέγω. ἐπειὰν δὲ ἐς τέλος ἵκηται τῆς ὁδοῦ, σειρὴν ἑτέρην ἀφεὶς, τῷ αὐτὸς ἔχει, μακρὴν τείνει, ἀνέλκει τῶν οἱ θυμὸς ξύλα καὶ ἱματα καὶ σκεύεα· ἀπὸ τῶν ἕδρην σφεδέων, ὁκοίην καλέω, ἱξάνει, μίμνει τὲ χρόνον, τὸν ἔφην. ἐμπρέων πολλοὶ δὲ ἀπικνεόμενοι χρυσόν τε καὶ ἄργυρον, οἱ δὲ χαλκὸν κομίζουσι, ἔτ' ἀφῶτις ἐκείνου

imitationem lignei illius viri ascendere. Porrò ascensus iste in hunc modum illi fit: Catena longa seipsum pariter & Priapum circundat: deinde ascendit in ligna quædam ex ipso Priapo prominentia, spacio, quantum ad summum capiendum pedem sufficit. Ascendens autem pariter & catenam utrinque attollit, hanc perinde ut auriga habenat, moderans. Quòd si verò quispiam istud non vidit, vidit autem eos qui palmas conscendunt, siue in Arabia, siue in Aegypto, siue alio aliquo loco, intelligit facilè quòd dico. Cæterùm postquam ad summum peruenit, aliam quandam catenam, quam ipse secum habet, demittens, longam quidem illam, attrahit sursum quæcunq; libet, ligna videlicet, & vestes, & vasa: ex quibus sedem componens, perinde ac nidum aliquem, in illa se collocat, maneq; ad id tempus dierum quod dixi. Multi autem venientes, aurumq; & argentum, quidam etiam æs afferunt, deinde ante illum appositis

ἐκείνου πρόσθε κείμενα, ἀπιᾶσι, λέγοντες τὰ ὀνόματα, ἕκαστος. παρεστὼς δὲ ἄλλος ἄλλο ἀγγέλλει. ὁ δὲ λεξάμενος τὸ ὄνομα, ἐσχωλιὼ ἐς ἕκαστον ποιεῖται. ἅμα δὲ ἀνχόμενος κροτεῖ ποίημα χάλκεον, τὸ ἀείδει μέγα καὶ τρηχύ, λιγυόμενον, ὀδύρεται δὲ οὐδαμᾶ· ἤν γάρ μιν ὕπνος ἕλῃ ποτὲ, σκορπίος ἀνιὼν ἀνεγείρει τε, καὶ ἀσκέα ἐργάζεται, καὶ οἱ ἥδε ἡ ζημίη τοῦ ὕπνου ἐπικεῖται. τὰ μὲν ὧν ἐς τὸν σκορπίον μυθεῦνται, ἱρά τε καὶ θεοπρεπέα, ἃ δὲ ἀπρεπέα ἐστὶ, οὐκ ἔχω ἐρέειν. δοκέει δὲ μοι, μέγα ἐς ἀγρυπνίλω συμβάλλεται καὶ τῆς πλάσιος ἡ ὀρρωδίη. φαμοβατέων μὲν δὴ τόσον τοσαῦτα ἀρκέει. ὁ δὲ νηὸς ὀρέει μὲν ἐς ἥλιον ἀνιόντα, εἶδος δὲ καὶ ἐργασίλω ἐστὶ, ὁκοίους νηοὺς ἐν Ἰωνίῃ ποιέουσι. ἕδρη μεγάλη ἀνέχει ἐκ τῆς, μέγαθος ὀργυιέων δυοῖν, ἐπὶ ἧς ὁ νηὸς ἐπικεῖται,

appositis æque ibi relictis illis abeunt, vnusquisque nomen suum edentes. Adstans autem alius quidam, sursum renunciat. Ille igitur accepto nomine, preces pro vnoquoque facit. precando autem pariter & æreum quoddam tintinabulum pulsat, quod motum, grauiter atque asperè sonat. Dormit autem haudquaquam. nam si somnus ipsum capiat aliquando Scorpius ascendens excitat ipsum, atque indignè afficit. & hæc illi pœna somni proposita est. Quæ igitur de scorpio tradunt, sacra quidem sunt, & dijs conuenientia: vtrum autem vera sint, dicere non possum. Cæterùm quantum mihi videtur, non parùm ad vigilantiam conducit & cadendi metus. Ac de conscensoribus Priapi tantum dixisse satis est. Porrò tædes ipsa ad solem quidem aspicit orientem: forma autem & opere talis est, quales sunt quas in Ionia ædes ædificant. Basis magna protenditur, altitudine duorũ passuum, supra quam ædes posita est.

πίπτει, ἄνοδος ἐς αὐτὸν λίθου πεποίηται, οὐ κάρτα μακρή. ἀνιόντι δὲ θῶμα μὴν καὶ ὁ πρόνηος μέγα παρέχεται, θύρησί τε ἤσκηται χρυσοῖσι. ἔνδοθε δὲ ὁ νηὸς χρυσοῦ τε πολλοῦ ἀπολάμπεται, καὶ ἡ ὀροφὴ πᾶσα χρυσέη, ἀπόζει δὲ αὐτοῦ ὀδμὴ ἀμβροσίη, ὁκοίη λέγεται τῆς χώρης τῆς Ἀραβίης, καί σοι τηλόθεν ἀνιόντι προσβάλλει πνοιὴ κάρτα ἀγαθή, καὶ ἢν αὖτις ἀπίῃς, οὐδαμῇ λήγει, ἀλλά σου τά τε ἕματα ἐς πολὺν ἔχει τὴν πνοιὴν, καὶ σὺ ἐς πάμπαν αὐτῆς μνήσεαι. ἔνδοθεν δὲ ὁ νηὸς οὐκ ἁπλόος ἐστί, ἀλλὰ ἐς τοῦτον θάλαμος ἄλλος πεποίηται, ἄνοδος, καὶ ἐν αὐτῷ ὀλίγη, θύρησι δὲ οὐκ ἤσκηται, ἀλλ' ἐς ἀντίον ἅπας ἀναπέπταται· ἐς μὲν ὦν τὸν μέγαν νηὸν πάντων ἀσίρχονται, ἐς δὲ τὸν θάλαμον οἱ ἱρέων μοῦνον, οὐ μέν τοι πάντων ἱρέων, ἀλλὰ

est. Ascensus autem in ipsam lapideus est, non ita longus: verùm vbi ascenderis, admirationem quidem & porticus ante ædem non paruam præbet, ianuisque exornata aureis est. Intus autem ipsa ædes auro multo resplendet, & tectum totum aureum est. Odorem autem effragrat diuinum quendam, qualis fertur & terræ Arabiæ esse. Ac tibi à longè ascendenti auram aspirat admodum suauem, & si rursus inde abeas, haudquaquam cessat: sed & vestes tuæ in longum vsque eandem retinent, & tu in perpetuum quasi quandam memoriam eius tecum referes. Cæterùm ipsa ædes intus simplex non est, sed & penetrale quoddam alterum intra se factum habet, in quod & ipsum ascensus modicus est. Foribus autem exornatum non est, sed ex aduersò totum patet. In magnam igitur ædem omnibus ingredi licet, v in penetrale autē siue cellam illam solis sacerdotibus, neque verò ijs omnibus,

sed

ἀλλὰ τοὶ μάλιστα ἀγχίθεοι τέ εἰσι, καὶ τοῖσι πᾶσα ἐς τὸ ἱερὸν μέλεται θεραπείη. ἐν δὲ τῷ δὲ ἕδρα τὰ ἕδρα, ἥτε καὶ Ἥρη τὸν αὐτοί, Δία ἐόντα, ἑτέρῳ ὀνόματι καλέουσι. ἄμφω δὲ χρύσεοί τέ εἰσι, καὶ ἄμφω ἕζονται. ἀλλὰ τὼ μὲν Ἡρέω κέονται φορέεσσι, ὁ δὲ ταύροισι ἐφέζεται. καὶ δεῦτα τὸ μὲν τοῦ Διὸς ἄγαλμα ἐς Δία πάντα ὁρᾷ, καὶ κεφαλῇ καὶ ὄμματα καὶ ἕδρῃ, καί μιν οὐδὲ εἰδέων ἄλλως ἐπάσης. ἡ δὲ Ἥρη σκοπέουσί τοι ποικίλεα μορφῇ ἐκφανέα, καὶ τὰ μὲν ξύμπαντα, ἀκριβέα λόγῳ Ἥρη ἐσί· ἔχει δέ τι καὶ Ἀθηναίης, καὶ Ἀφροδίτης, καὶ Σελήνης, καὶ Ῥέης, καὶ Ἀρτέμιδος, καὶ Νεμέσιος, καὶ Μοιρέων. χαρὶ δὲ, τῇ μὲν ἑτέρῃ σκῆπτρον ἔχει, τῇ ἑτέρῃ δὲ ἄπρακτον, καὶ ἐπὶ τῇ κεφαλῇ ἀκτῖνάς τε φορέει καὶ πύργον καὶ κεστὸν, ὃν μούνῳ τῷ Οὐρανίῳ

sed illis tantùm, qui diuini maximè sunt, quibusque omnis cura & studium in templum impenditur. In hoc autem adyto simulacra deorum posita sunt, Iunonis videlicet, & quem Iouem existentem ipsi alio nescio quo nomine appellant. Ambo autem aurei sunt, amboque sedentes finguntur�. Sed Iunonem quidem leones portant, Iupiter autem tauris insidet. Atque adeò & Iouis quidem simulacrum per omnia Ioui assimilatum est, & capite, & oculis & sedendi habitu: neque ipsum alteri, ne si velis quidem, assimilare potueris: Iuno autem, si propiùs contemplèris, haudquaquam vnius speciei formam præ se fert. Nam in vniuersum quidem, quod verè dixeris, Iuno est: cæterùm habet quippiam & Mineruæ, & Veneris, & Lunæ, & Rheæ, & Nemesis, & Parcarum. Ac altera quidem manu sceptrum tenet, altera aût colum, & in capite radios gerit, & turrim, & cestum habet, quo solam Venerem

νίλῳ κοσμοῦσι· ἔκτοθι δὲ οἱ χρυσός τε ἄμφ περικεῖται, καὶ λίθοι κάρτα πολυτελεῖς, τῶν οἱ μὲν λευκοί, οἱ δὲ ὑδατώδεες, πολλοὶ δὲ πυρρώδεες. ἔτι δὲ ὄνυχες οἱ Σαρδῶοι πολλοί, καὶ ὑάκινθοι καὶ σμάραγδοι, τὰ φέρουσι Αἰγύπτιοι, καὶ Ἰνδοί, καὶ Αἰθίοπες, καὶ Μῆδοι, καὶ Ἀρμένιοι, καὶ Βαβυλώνιοι. τὸ δὲ δὴ μέγιστον λόγου ἄξιον, τοῦτο ἀπηγήσομαι· λίθον ἐπὶ τῇ κεφαλῇ φορέει, λυχνὶς καλέεται, οὔνομα δὲ οἱ τοῦ ἔργου ἐπωνυχίη. ἀπὸ τούτου ἐν νυκτὶ σέλας πολὺ ἀφλάμπεται, ἐπὸ δὲ οἱ καὶ ὁ νηὸς ἅπας οἷον ὑπὸ λύχνοισι φαέεται, ἐν ἡμέρῃ δὲ, τὸ μὲν φέγγος ἀθρόεν, ἰδέῃ δὲ ἔχει κάρτα πυρώδεα. καὶ ἄλλο θωυμαστόν ἐστι ἐν τῷ ξόανῳ, ἢν ἐστὸς ἀντίος ἐσορέῃς, ἐς σὲ ὁρᾷ, καὶ μεταβαίνοντι τὸ βλέμμα ἀκολουθέει, καὶ ἢν ἄλλος ἑτέρωθεν ἐσορέῃ, ἴσα

rem cognomento cœlestem exornant: foris autem & aliud illi aurum circumpositũ est, & lapilli valde pretiosi, quorum alij quidem candidi, alij autem cærulei, multi verò etiam rufi. Præterea autem & Sardonyches multi, & Hyacinthi & Smaragdi: quæ omnia afferunt Ægyptij, & Indi, & Æthiopes, & Medi, & Armenij, & Babylonij. Quod igitur maximè memorabile est, id dicam: Lapidem in capite gerit, qui Lychnis vocatur. Nomen autem illi dedit operis effectus respondens. Ab hoc multus fulgor noctu resplendet, totáque ædes ab eo perinde atque lucernis collucet. Interdiu autem ipsum quidem lumè amarescit, speciem autem præ se fert admodum igneam. Iam verò & aliud admiratione dignum in ipso signo deæ est. Si ex adverso steteris, ad te aspicit. quod si inde transeas, visu te sequitur, & si alius quispiam aliunde ipsam intuetur, eadem erga illum quoque facit.

Porrò

ἴσα καὶ ἐς ἐκεῖνον ἐκτελεῖ. ἐν μέσῳ δὲ ἀμφοτέρων ἕστηκε ξόανον ἄπολλον χρύσεον, οὐδαμῇ ζῶσι ἄλλοισι ξόανοισι ἐοικός, τὸ δὲ μορφὴν ἰδίην οὐκ ἔχει, φορέει δὲ τῶν ἄλλων θεῶν εἴδεα. καλέεται δὲ σημήιον καὶ ὑπ' αὐτῶν Ἀσσυρίων, οὐδέ τι οὔνομα ἴδιον αὐτῷ ἔθεντο, ἀλλ' οὐδὲ γενέσιος αὐτοῦ πέρι καὶ ἔδε λέγουσι. καί μιν οἱ μὲν ἐς Διόνυσον, ἄλλοι δὲ Δευκαλίωνα, οἱ δὲ ἐς Σεμίραμιν ἄγουσι· καὶ γὰρ δὴ ὧν ἐπὶ τῇ κορυφῇ αὐτοῦ περιστερὴ χρυσέη ἵδρυται, τοιόνεκα δὴ μυθέονται, Σεμιράμιος ἔμμορα τόδε σημήιον. ἀφίκνεται δὲ δὶς ἑκάστου ἔτεος ἐς θάλασσαν, ἐς κομιδέω, τοῦ ἕνεκα, ὕδατος. ἐν αὐτῷ δὲ τῷ νηῷ, ἐσιόντων ἐν ἀριστερῇ κεῖται πρῶτα μὲν θρόνος κείνου, αὐτὸς δὲ εἶδος οὐκ ἔνι. μόνος γὰρ κείνος καὶ σελήνης, ξόανα οὐ δεικνύουσι, ὅτεω δὲ εἵνεκα ὧδε νομίζουσι, ἐγὼ καὶ τόδε ἔμαθον. λέγουσι τοῖσι μὲν ἄλλοισι θεοῖσι

Porrò in medio inter vtrumque, aliud quoddam simulacrum stat aureum, cæteris haudquaquam simile: formam quidem propriam non habet, aliorum autem deorum species gerit. Vocatur autem signum etiam ab ipsis Assyriis, neque illi nomen aliquod proprium posuêre: sed neque de generatione ipsius, neque de specie quicquam dicunt. Atque ipsum alij quidem ad Dionysium, alij ad Deucalionem, alij ad Semiramidem referunt. Quando enim & in vertice eius columba aurea insidet, ob eam videlicet rem tradunt Semiramidis illud signũ esse. Proficiscitur autem bis quotannis ad mare, ad afferendam aquam eam de qua dixi. In ipsa autem æde ad sinistram ingredienti, stat principiò solium Solis, ipsius autem effigies non adest. Soliut enim Solis & Lunæ simulachra non exhibẽt: cuius aũt gratia faciendũ ita putent, didici id quoq; ego. Nam cæteris quidem diis fas esse

θεοῖσι, ὅσιον ἔμμεναι, ξόανα ποιέεσθαι· οὐ γὰρ σφέων ἐμφανέα πάντεσι τὰ εἴδεα, οὐδὲ μὴν σελήνης, οὐδὲ ἡλίου ἐναργέα, καὶ σφεῖας πάντες ὁρέουσι. κοῖον ὦν ἀτὴν ξόανουργίης ζοῦσι ἐν τῷ οὐδὲ φανερεῖσι, μετὰ τὴν θρόνον τοῦδε κεῖσθαι ξόανον Ἀπόλλωνος, ἐκ οἷον ἐώθεε ποιέεσθαι, οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι πάντες Ἀπόλλωνα νέον τε ἥλικα, καὶ προθήβεα ποιέουσι, μοῦνοι δὲ οὗτοι Ἀπόλλωνος γραφέα ξόανον λαμβάνουσι. καὶ τὰ δὲ ποιέοντες, ἑωυτοὺς μὲν ἐπαινέουσι, Ἕλλησι δὲ κατηγορέουσι, καὶ ἄλλον ὁκόσον Ἀπόλλωνα παῖδα θέμεσι ἐπάσκουσι. ἀτὴν δὲ δοκέει αὐτέοισι, ἀσοφίη μεγάλη ἔμμεναι, ἀτελέα ποιέεσθαι τοῖσι θεοῖσι τὰ εἴδεα, τὸ δὲ νέον, ἀτελὲς ἔτι νομίζουσι. ἐν δὲ καὶ ἄλλο τῷ σφετέρῳ Ἀπόλλωνι καινουργέουσι, μοῦνοι Ἀπόλλωνα εἵμασι κοσμέουσι. ἔργον δὲ αὐτοῦ πέρι πολλὰ

esse aiunt simulacra fieri: neque enim illorum species aut formas manifestas omnibus apparere: Solem autem & Lunam omnibus esse manifestas, neque quenquam illos non videre. Quare quámnam causam illorum effigiandorum esse, cùm in aëre appareant? Ac post solium hoc, signum Apollinis positum est, non quale vulgo consueuit fieri. Nam cæteri quidem omnes Apollinem & iuuenem putant, & cum prima lanugine effingunt: soli autem isti Apollinis barbati simulacrum effigiant. Atque hoc facientes, sibi ipsi laudi ducunt, Græcos autem reprehendunt, & alios quicunque Apollinem puerum fingunt & colunt. Causa verò ipsis videtur inscitia magna esse, cui nuperfectæ deorum formæ ac species fingantur. nam iuuenem esse ipsi ad-

huc nuperfectum existimant. Cæterùm & aliud quiddam nouum Apollini suo affingunt. Soli enim Apollinem vestibus exornant. De operibus autem ipsius multa quidem

λὰ μὴ ἔχω ἀπῶν· ἐρῶ δὲ, τὸ μάλιστα θαυμαζόμενον ἄξιον. πρῶτα δὲ τοῦ μαντηίου ἐπιμνήσομαι. μαντηία πολλὰ μὲν παρ' Ἕλλησι, πολλὰ δὲ καὶ παρ' Αἰγυπτίοισι, τὰ δὲ καὶ ἐν τῇ Λιβύῃ, καὶ ἐν τῇ δὲ Ἀσίῃ πολλά ἐστι· ἀλλὰ τὰ μὲν οὔτε ἱρέων ἄνευ οὔτε προφητέων φθέγγονται, ὅδε δὲ αὐτός τε κινέεται, καὶ τῷ μαντηίῳ ἐς τέλος αὐξουργέει. πρόπος δὲ αὐτοῖς τοιός δὲ· κῦτ' ἂν ἐθέλῃσι κρεμαστηριάζειν, ἐν τῇ ἕδρῃ πρῶτα κινέεται, οἱ δὲ μιν ἱρέες αὐτίκα ἀείρουσι, ἢν δὲ μὴ ἀείρωσι, ὁ δὲ ἱδρώει, καὶ ἐς μέζον ἔτι κινέεται. κῦτ' ἂν δὲ ὑποδεξάμενοι φέρωσι, ἄγει σφέας, πάντῃ περιδινέων, καὶ ἐς ἄλλον ἐξ ἑτέρου μεταπηδέων. τέλος, ὁ ἀρχιερεὺς ἀντιάσας, ἐπείρεται μιν περὶ ἁπάντων πρηγμάτων, ὁ δ' εἴ τι μὴ θέλῃ ποιέειν, ὀπίσω ἀναχωρέει

dicere possim, sed tamen eamodò dicam, quæ maximè admiratione digna sunt. Principiò itaque oraculi mentionem faciam. Atque oracula quidem multa tum apud Græcos, tum apud Ægyptios sunt, multa autem & in Africa, & in Asia item multa: sed illa quidem neque absque sacerdotibus neque absque interpretibus responsa dant: hic autem Apollo & ipse per se mouetur, & vaticinia ad plenum vsque per se peragit. Modus autem eorum talis est. Postquam illi placitum est vaticinari, in sede sua primùm mouetur, sacerdotes autem ipsum continuò in sublime attollunt: quòd si non attollant, ille & sudorem emittit, & se in medium etiam emouet. At postquam illi subeuntes portant ipsum, tum & illos secum agit, circum-

circà vertendo sese, & ab alio in alium subinde transilit. Postremò princeps sacerdotum supplicans interrogat illum de omnibus rebus. Ille verò si quid non vuli fieri, retrò recedit:

χωρεῖ, ἐὰν δέ τι ἐπαινέῃ, ἄ, γει ἐς τὸ πρόσω τοὺς προσφέροντας, ὅκως πυρ λιθοχοέων οὕτω μὴ σιωαγείρουσι τὰ θεσφατα, καὶ οὔτε ἱρὸν πρῆγμα οὐδὲν, οὔτε ἴδιον τούτου ἔνδον ποιέουσι. μέγει δὲ καὶ τοῦ ἔτεος τέλει καὶ τῶν ὡρέων αὐτοῦ πασέων, καὶ ὁκόσα οὐκ ἔσονται. λέγει δὲ καὶ τοῦ σημηίου τέλει, ἐόντι χρὴ μιν ἀφικνέεσθαι, τὸν ἔπορ ἀποδημέω. ἱρέω δὲ καὶ ἄλλο, τὸ ἐμοῦ παρέοντος ἔπρηξε· οἱ μὲν μιν ἱρεῖς ἀείροντες ἔφερον, ὁ δὲ τοὺς μὲν ἐν γῇ κατέλιπε, αὐτὸς δὲ ἐν αἰθέρι μόνος ἐφορέετο. μετὰ δὲ τὸν Ἀπόλλωνα ξόανον ἐστὶ Ἄτλαντος, μετὰ δὲ, Ἑρμέω καὶ Εἰλειθυίης. τὰ μὲν ὧν ἐντὸς τοῦ νηοῦ ὧδε κεκοσμέατα, ἔξω δὲ βωμός τε κέαται μέγας, χάλκεος· ἐν δὲ καὶ ἄλλα ξόανα μυρία, χάλκεα, βασιλέων τε καὶ ἱρέων. καταλέξω δὲ, τῶν μάλιστα ἄξιον μνήσθαι. ἐν

dit: contrà autem si quid approbat, agit in anteriorem partem gestantes, perinde ac si currus habenas moderaretur: atque ita illi colligunt oracula, & neque sacram rem vllam neque priuatam absque hoc gerunt. Prædicit autem illis & de anno & de tempestatibus omnibus, & quando amplius futuri non sint. Prædicit item & de signo illo, quando proficisci illud oporteat profectionem eam de qua dixi. Dicam autem & aliud, quod me præsente fecit: Sacerdotes attollentes ipsum ferebant: ille autem illos quidem in terra infrà reliquit, ipse verò in aëre solus ferebatur. Porrò autem post Apollinem simulacrum Atlantis est, deinde Mercurij, & Lucinæ atque hæc quidem intra ædem ita exornata sunt: foris autem ara quoque posita est magna ærea, atque ibi etiam alia simulacra innumera ærea regum & sacerdotum. Recensebo autem quæ mihi maximè memoratu digna videntur.

ἐν ἀριστερᾷ τοῦ νεὼ Σεμιράμιος ξόανον ἵσταται, ἐν δεξιᾷ τὸν νηὸν ἐπιδεικνύουσα. ἀνίστη δὲ δὴ αἰτίαν τοιαύδε· ἀνθρώποισι, ὁκόσοι Συρίην οἰκέουσι, νόμον ἐποιέετο, ἑωυτῶν μὲν, ὅκως θεὸν ἱλάσκεσθαι, θεῶν δὲ τῶν ἄλλων, καὶ αὐτῆς Ἥρης ἀλογέειν· καὶ ὧδε ἐποίεον. μετὰ δὲ, ὡς οἱ θεόθεν ἀφίκοντο νοῦσοί τε καὶ συμφορὴ, καὶ ἀπορίη, μανίης μὲν ἐκείνης ἀπεπαύετο, καὶ θνητῶν ἑωυτῶν ὁμολόγεε, καὶ ζοῖσι ὑπηκόοισι αὖτις ἐκέλευε Ἥρην σέβεσθαι. ζωόντα δὴ ἔτι ζοῖσδε ἀνίστη, ζοῖσι ἀπικυομένοισι τῶν Ἥρην ἱλάσκεσθαι δεικνύεε, καὶ θεὸν ἐκ ἔτι ἑωυτῶν, ἀλλ' ἐκείνην ὁμολογέεε. εἶδον δὲ καὶ Ἑλένης αὐτόθι ἄγαλμα, καὶ Ἑκάβης καὶ Ἀνδρομάχης, καὶ Πάριδος καὶ Ἕκτορος, καὶ Ἀχιλλέως· εἶδον δὲ καὶ Νιρέως εἶδος τοῦ Ἀγλαΐης, καὶ Φιλομήλης, καὶ Πρόκνης, ἔτι γυναῖκας καὶ αὐτὸν Τηρέα ὄρνιθα· καὶ ἄλλο ἄγαλ-

Ad sinistram ædis, Semiramidis signum stat, ædem ipsam dextera demonstrantis. Stat autem talem ob causam. Hominibus quicunque Syriam incolunt, legem illa tulerat, vt se ceu deam colerent, cæterorum autem deorum, atque ipsius etiam Iunonis nullam rationem haberem. Atque illi tum ita faciebant. Postea autem vbi deorũ indignatione & morbi venerunt, & clades, daliq; mala, ab insania desistit, sese que mortalem agnouit, ac subditis iterum præcepit vt ad Iunonem conuerterentur. Ob eam igitur causam adhuc tali specie stat, indicans adueniẽtibus Iunonem colendam esse, seque ipsam nõ ampliùs deam esse, sed illam confitens. Vidi autem & Helenæ simulacrum ibi, & Hecubæ, & Andromaches, & Paridis, & Hectoris, & Achillis. Vidi itidem & Nirei formam, filij Aglaiæ, & Philomelam, & Prognen, adhuc dum mulieres, & ipsum Tereum in auem iam conuersum. Præterea & aliud

ἄγαλμα Σεμιράμιος, καὶ Κομβάβου. τὸ μὲν πρότερον, καὶ Στρατονίκης, μάλα καλὸν, καὶ Ἀλεξάνδρου αὐτῷ ἐκείνῳ ὅμοιον. παρὰ δὲ οἱ Σαρδανάπαλος ἕστηκε, ἄλλῃ μορφῇ, καὶ ἄλλῃ στολῇ· ἐν δὲ τῇ αὐλῇ ἄφετοι, νέμονται βόες μεγάλοι, καὶ ἵπποι, καὶ ἀετοὶ, καὶ ἄρκτοι, καὶ λέοντες, καὶ ἀνθρώπους οὐδαμῶς σίνονται, ἀλλὰ πάντες ἱεροί τέ εἰσι, καὶ χειροήθεις. ἱερεῖς δὲ αὐτοῖσι νόμοι ἀφωρίσθηται, τῶν οἱ μὲν τὰ ἱερήια σφάζουσι, οἱ δὲ σπονδεῖα φορέουσι· ἄλλοι δὲ πυρφόρα καλέονται, καὶ ἄλλοι παραβώμιοι. ἐπ' ἐμοῦ δὲ, πλέονες καὶ τριακοσίων ἐς τὰ θυσίαι ἀπικνέονται· ἐσθὴς δὲ αὐτέοισι πᾶσι λευκὴ, καὶ πῖλος ἐπὶ τῇ κεφαλῇ ἔχουσι. ἀρχιερεὺς δὲ ἅμα ἑκάστου ἔτεος ἐπιγίνεται, πορφυρέα δὲ μὲν οὗτος φορέει, καὶ τιάρῃ χρυσέῃ ἀναδέεται. ἔστι δὲ καὶ ἄλλο πλῆθος ἀνθρώπων

aliud Semiramidis simulacrum, & Combabi, id de quo iam antea dixi, & Stratonices, admodum pulchrum, & Alexandri, ipsi illi simile. Iuxtà autem & Sardanapalus stabat, alia quadam forma, aliáq; etiam veste exornatus. Intra septa autem templi, liberi ac dijs consecrati pascebantur boues magni, & equi, & aquilæ, & vrsi, & leones: atque illi homines haudquaquam lædunt, sed omnes & sacri sunt, & mansueti. Sacerdotes autem ipsis multi eliguntur, quorum alij quidem hostias mactant: alij autem libamenta ferunt, rursus alij flammiferi vocantur, & alij aræ ministri. Mea autem ætate plures etiam trecentis ad sacrificia ventitare solebant. & Vestis autem illis tota candida est, & pileum in capite gestant. Summus autem sacerdos alius ac nouus vnoquoque anno surrogatur, solúsque hic & purpuream vestem gerit, & A tiara aurea redimitur. Est autem & alia multitudo homi-

πων ἱερῶν, αὐλητῶν τε καὶ συρίττων καὶ Γαλλῶν, καὶ γυναῖκες ἐπιμανέσι τε καὶ φρενοβλαβέσι θυσίαι δὶς ἑκάστης ἡμέρας ἐπιτελεῖται, ἐς τὸν πάντες ἀπικνέονται. Διὶ μὲν ὧν ἅπαξ ἡσυχίαν θύουσι, ὅτι ἀείδοντες ὅτι αὐλέοντες. εὖτ' ἂν δὲ τῇ Ἥρῃ κατάρχωνται, ἀείδουσί τε καὶ αὐλέουσι, καὶ κρόταλα ἐπικροτέουσι· καί μοι δοκεῖ τῶν φρενῶν ἐπῶν ἐδύνασθαι. ἔστι δὲ καὶ λίμνη αὐτόθι, οὐ πολὺν ἐκὰς τοῦ ἱροῦ, ἐν τῇ ἰχθύες ἱροὶ τρέφονται πολλοί, καὶ πολυειδέες. γίγνονται δὲ αὐτέων ἔνιοι καρτα μεγάλοι, οὗτοι δὲ καὶ ὀνόματα ἔχουσι, καὶ ἔρχονται καλεόμενοι. ἐπ' ἐμεῦ δέ, τις ἔλεν ἐν αὐτοῖσι χρυσοφορέων, ἐν τῇ πέρυσι δὲ ποίημα χρυσεον αἴγειον ἀνεκάλει, καί μιν ἐγὼ πολλάκις ἐθηησάμην, καὶ ἔχει τὸ ποίημα. βάθος δὲ τῆς λίμνης πολὺν, ἐγὼ μὲν οὐκ ἐπειράθην. λέγουσι δ' ὧν καὶ διη-

num sacrorum, tibicinum videlicet, & fistulatorum, & Gallorum, & præterea mulieres furibundæ, ac mente captæ. Sacrificium autem bis quotidie peragitur, ad quod omnes veniunt. Iouii quidem igitur cum silentio sacrificant, neque cantantes, neque tibia modulantes. At postquam Iunoni primitias celebrant, & voce modulantur, & tibijs canunt, & tintinabula pulsant. Ac de ea re planiùs mihi dicere nihil potuerunt. Est autem lacus ibi non ita longè à templo, in quo pisces sacri aluntur, multi ac varij. nascuntur autem ipsorum nonnulli admodum magni, atque ij nomina quoque habent, & cùm vocantur, præstò veniunt. Meis autem temporibus erat quidam inter ipsos aurum ferens: cæterùm in pinna opus istud aureum ipsorum suspendebatur: atque ego illum sæpenumerò vidi & habebat opus illud. Altitudo autem lacus magna est, quanquam ego experimentum eius non ceperim. Dicunt autem etiã

ducena

διακοσίων ὀργυιῶν πλέον ἔμμεναι· κατὰ μέσον δὲ αὐτῆς βωμὸς λίθου ἀνέστηκε, δοκέοις ἄν ἄφνω ἰδὼν πλώειν τε μιν, καὶ τῷ ὕδατι ἐνοχεῖσθαι· καὶ πολλοὶ ὧδε νομίζουσι. ἐμοὶ δὲ δοκέει σύλλογος ἐφεστὼς μέγας ἀνέχειν τὸν βωμόν. ἔστεπται δὲ ἀεὶ, καὶ θυόματα ἔχει. πολλοὶ δὲ καὶ ἑκάστης ἡμέρης κατ' οὐχλὸν ἐς αὐτὸν νηχόμενοι, στεφανηφορέουσι. γίγνονται δ' αὐτόθι καὶ πανηγυρεῖς τε μέγιστα, καλέονται δὲ ἐς τὼ λίμνω καταβάσιοι, ὅτι ἐν αὐτῇσι ἐς τὼ λίμνω τὰ ἱρὰ πάντα κατέρχεται. ἐν τοῖσι πρώτη ἀπικνέεται Ἥρη ἰχθύων εἵνεκα, μὴ σφέας ὁ Ζεὺς πρῶτος ἴδηται· ἢν γὰρ τόδε γένηται, λέγουσι ὅτι πάντες ἀπόλλυται. καὶ δὴ τὰ ὁ μὲν ἔρχεται ὀψόμενος, ἡ δὲ πρόσω ἱσταμένη, ἀπέρχει τε μιν, καὶ πολλὰ λιπαρέουσα, ἀπιέμενα. μέγιστα δὲ αὐτοῖσι πανηγυρεῖς, τὰ ἐς θάλασσαν νομίζονται, ἀπ'

ducentorum ampliùs passuum esse. Cæterùm in medio ipsius ara lapidea stat. Putares autem si ex improuiso videres, & natare illam, & in summa aqua vehi: & multi ita existimant. Mihi verò videtur columna subesse magna, aramque sustinere. Semper autem sertis coronata est, & odoribus crematur. Ac multi quotidie precandi causa ipsam enatantes, coronas portant. Fiunt autem ibidem & conuentus solennes maximi, vocanturq; descensus in lacum, quoniam in ijs ad lacum deorum simulacra omnia descendunt: inter quæ Iuno prima aduenit piscium gratia, ne Iupiter illos primus aspiciat. Nam si hoc fiat, ferunt omnes illos emori. Atqui ideo ille quidem vadit inspecturus, Iuno autem anteriore loco stans, & prohibet ipsum, & precibus obtestando dimittit. Maximi verò conuentus ipsis illi sunt, quòd solēni instituto ad mare cōueniunt:

ἀλλ' ἐγὼ τούτων περὶ σαφὲς οὐδὲν ἔχω εἰπεῖν· οὐ γὰρ ἦλθον αὐτὸς, οὐδὲ ἐπειράθην τούτου τοῦ δοιποείου, τὰ δὲ ἐλθόντες ποιοῦσι, εἶδον, καὶ ἀπηγήσομαι. ἀγγεῖον ἕκαστον ὕδατι σεσημασμένον φέρουσι· κηρῷ δὲ τοῦδε σεσήμανται, καὶ μὲν οὐκ αὐτοὶ λυσάμενοι χέουσι, ἀλλ' ἔστι ἀλεκτρυὼν ἱερὸς, οἰκεῖ δὲ ἐπὶ τῇ λίμνῃ, ὃς ἐπὰν σφέων λέξηται τὰ ἀγγεῖα, τινὶ τι σφραγῖδα ὀρεῖ, καὶ μισθὸν ἀρυσάμενος, ἀνάστε λύει τὸν δεσμὸν, καὶ τὸν κηρὸν ἀπαστέεται, καὶ πολλὰ μνεῖα ἐκ τούτου τοῦ ἔργου τοῦ ἀλεκτρυόνος ἀγείρεται. ἔνθεν δὲ ἐς τὸν νηὸν αὐτοὶ ἐνέκαυτον, σπένδουσί τε, καὶ θύσαντες, ὀπίσω ἀπονοστέουσι. ἑορτέων δὲ πασέων, τῶν οἶδα, μεγίστου τοῦ ἔαρος ἀρχομένου ἐπιτελέουσι. καὶ μὲν οἱ μὲν πυρὶ, οἱ δὲ λαμπάδα καλέουσι. θυσίαν δὲ ἐν αὐτῇ τοιήδε ποιέουσι· δένδρεα μεγάλα ἐκόψαντες ἐν τῇ αὐλῇ ἑσᾶσι, μετὰ δὲ

sed ego de illis certum ac planum aliquid dicere non possum: neque enim ipse eò veni neque vnquam profectionis istius periculum feci. Quæ verò redeuntes faciunt, vidi, eaq; commemorabo. Vas vnusquisque aqua repletum portat, idq; cera obsignatur. Nemo autem suum ipse resoluens effundit, sed Gallus quidam sacer est, habitat autem ad lacum, qui postquam vasa illorum accepit, & sigillum inspexit, mercede quoque accepta & vinculum resoluit, & ceram reposcit. Et multæ adeò minæ ex hoc sacro Gallo accumulantur. Atque hinc in ædem ipsi ferentes, postquam libârunt ac sacrificârunt, retrò domo reuertuntur. Festorum autem omnium quæ noui, maximum incipiente vere peragunt, atque illud pyram alij, alij autem facem appellât. Sacrificium autem in eo tale perficiunt: Arbores magnas cædentes, intra septum templi collocant: postea

καὶ ἀγινίοντες αἶγάς τε καὶ ὄϊας, καὶ ἄλλα κτήνεα ζῶα ἐκ τῶν δενδρέων ἀπαρτῶσι, ἐν δὲ καὶ ὄρνιθες, καὶ ἐσθῆτες, καὶ χρυσία, καὶ ἀργύρεα κοσμήματα· ἐπὶ ἂν δὲ ἐντελῆ πάντα κοσμήσαντες τὰ ἱερὰ περὶ τὰ δένδρεα, πυρὶ ἐνιᾶσι τὰ δὲ αὐτίκα πάντα καίονται. ἐς ταύτην τὴν ἑορτὴν πολλοὶ ἄνθρωποι ἀπικνέονται ἔκ τε Συρίης καὶ τῶν πέριξ χωρέων πασέων, φέρουσί τε τὰ ἑωυτῶν ἱερὰ ἕκαστοι, καὶ τὰ σημήια ἕκαστοι ἔχουσι ἐς τάδε μεμιμημένα. ἐν ῥητῇσι δὲ ἡμέρῃσι, τὸ μὲν πλῆθος ἐς τὸ ἱερὸν ἀγείρονται· ἄλλοι δὲ πολλοὶ, καὶ τοὺς ἕλιξα, οἱ ἱεροὶ ἄνθρωποι ἕλκουσι τὰ ὄργια, τάμνοντά τε τοὺς πήχας, καὶ τοῖσι νώτοισι πολὺς ἀμάλους τυπτόμενοι. πολλοὶ δὲ σφισι πρὸς τῶτις ἐπαυλέουσι, πολλοὶ δὲ τυμπανα καταχέουσι, ἄλλοι δὲ ἀείδουσι ἔνθεα, καὶ ἱερὰ ἄσματα. τὸ δὲ ἔργον ἐκτὸς τοῦ νηοῦ τόδε

autem adducentes capras & oues, aliáque animantia bruta ex arboribus illis suspendunt, inter hæc autem & volucres, & vestes, & aurea argenteâque opera collocant: ac postquam omnia perfectè ac ritè composuerunt, deorum simulacra circum arbores portant, atque exinde pyram accendunt, illa autem continuò omnia cremantur. Ad hoc festum multi homines adueniunt, cùm ex Syria, tum ex circumiacentibus oris omnibus, afferúntque & sua quique deorum simulacra, & signa quæ ad imitationem illorum singuli facta habent. Diebus autem hisce solennibus multitudo quidem ad templum congregatur, Galli autem frequentes, & ij quos dixi, homines sacrati peragunt sacrificia, vulnerantúrque cubitis, & in terga à se mutuò verberantur. Multi autem adstantes ipsis tibijs accinunt, & tympana pulsant, alij autem diuinitùs inspirata sacráque carmina cantant. Atque hoc opus extra ædem

τάδε γίνεται, οὐδὲ εἰσέρχονται εἰς τὸν νεὼν, ὁπόσοι τάδε ποιέουσι. ἐν θεσπεσίοισι τῇσι κατ' ἐνιαυτὸν γάλλοι γίνονται. ἐπὰν γὰρ οἱ ἄλλοι ἀπαλεύσωσί τε, καὶ ὅρκια ποιέωνται, ἐς πολλὸς ἤδη κ μανία ἀπικνέεται. καὶ πολλοὶ οἱ ἐς θέλω ἀπικόμενοι, μετὰ δὲ, ζωὸν δὲ ἔπρηξαν. καταλέξω δὲ καὶ τὰ ποιέουσι· ὁ νεηνίης, ὅτω τάδε ἀρέσκεται, ῥίψας τὰ ἱμάτα, μεγάλῃ βοῇ ἐς μέζον ἔρχεται, καὶ ξίφος ἀναρέεται· τὰ δὲ πολλὰ ἔτεα, ἐμοὶ δοκέειν, σὺν ζῶν ἔσηκε. λαβὼν δὲ αὐτίκα, τάμνει ἑωυτὸν θέλει τε σὺν τῆς πόλιος, καὶ τῇσι χερσὶ φέρει, τὰ ἔταμε, ἐς ὁκόλιον δὲ οἰκίλω τάδε ἀρρέψει, ἐκ ταύτης ἐσθῆτά τε θηλέλω, καὶ κόσμον τὸν γυναικήιον λαμβάνει. τάδε μὲν ἐν τῇσι τομῇσι ποιέουσι, ἀρθανόντος δὲ Γάλλοι ἐκ ὁμοίλω ταφὴν ζῶισι ἄλλοισι θάπτουσι· ἀλλ' ἐὰν ἀρθανῇ Γάλλος, οἱ ἑτάῳροί

peragitur, neque ingrediuntur in ædem quicunque ista faciunt. Hisce diebus Galli fiunt. Postquam enim cæteri tibijs canunt, & sacrificia peragunt, ad multos alios interea furor iste peruenit: & multi qui ad spectaculum solummodò venerant, postea eadem fecêre. Recensebo autem & quæ faciunt. Adolescens quicunque fortè ad hoc paratus venit, abiectis vestibus magna voce in medium progreditur, atque ensem distringit (hæc autem multis annis, vt mihi videtur, per hoc steterunt.) Accepto autem eo continuò seipsum secat, currítque per vrbem, & manibus ea quæ resecuit, portat. In quancunque autem domum hæc abijcit, ex ea & vestem fœmineam, & ornatum muliebrem accipit. Atque hæc quidem in castrationibus faciunt. Quando autem moriuntur Galli, haudquaquam eandem cum cæteris sepeliendi rationem habent: sed postquam Gallus quispiam mortuus est, socij sublatum

ροὶ μὲν ἀείροντες, ἐς τὰ πρόσω φέρουσι, θέμενοι δὲ αὐτὸ, καὶ τὸ φέρετρον, ὃν ἐκόμισαν, ὑπὲρ θεμελίοις βάλλουσι, καὶ τάδε πρήξαντες, ὀπίσω ἀπονοστέουσι. φυλάξαντες δὲ ἑπτὰ ἡμερέων ἀριθμὸν, ὅταν ἐς τὸ ἱερὸν ἐσέρχονται, πρὸ δὲ τούτων, ἢν ἐσέλθωσι, ὀχ ὅσια ποιέουσι. νόμοισι δὲ ἐς ταῦτα χρέωνται τοιοῖσι· ἢν μέν τις αὐτέων νέκυν ἴδηται, ἐκείνῳ τῷ ἡμέρῃ ἐς τὸ ἱερὸν οὐκ ἀπικνέεται· τῇ ἑτέρῃ δὲ καθήρας ἑωυτὸν, ἐσέρχεται. αὐτῶν δὲ τῶν οἰκείων τὸ νέκυος ἕκαστοι, φυλάξαντες ἀριθμὸν ἡμερέων πρήκοντα καὶ τὰς λιφαλὰς ξυρησάμενοι, ἐσέρχονται, πρὶν δὲ τάδε ποιῆσαι, ὅ σφεσι ἐσιέναι ὅσιον. θύουσι δὲ βόας ἄρσενάς τε καὶ θήλειας καὶ ἄιγας καὶ ὄϊας σύας τε μοῦνον ἐναγέας νομίζοντες, ὅτε θύουσι, ὅτε σιτέονται. ἄλλοι δὲ ὀσφύας ἐναγέας ἀπὸ ἱερὸς νομίζουσι. ὀρνίθων τε αὐτέοισι κρίσις ἐστὶ, οὐκέτι κεῖται

sublatum ipsum in suburbana efferunt. Ibi deposito ipso, & feretro quo elatus fuit, lapides supernè injiciunt: atque hæc postquam fecerunt, retrò domum abeunt. Observato autem septem dierum numero, exinde in templum ingrediuntur. Nam si antea ac citiùs ingrediantur, nephas faciunt. Legibus autem ad hæc vtuntur talibus: Si quis ipsorum cadauer aliquod aspexerit, illo die ad templum non accedit. Postero autem, vbi se ipsum purgando lustrauit, ingreditur. Eorum autem qui ex familia mortui sunt, vnusquisque non nisi post triginta dierum numerum, rasoque capite ingreditur. Antea verò quàm hoc fecerunt, fas illis introire non est. Immolant autem boues masculosque & fæminas, præterea capras & oues: sues autem solos pro sceleratis habentes, neque sacrificant, neque manducant. Alij autem eos non sceleratos, sed sacros existimant. Præterea ex auibus columba ipsis videtur

χεῖμα ἱρόταϛον, καὶ δὲ ψαύειν αὐτῶν δυκαιοῦσι, καὶ ἢν ἀίκουντις ἅψωνται, ἐναγεῖς τε καὶ μιαροὶ τῷ ἱερῷ εἰσί. τοῦτο δὲ αὐτοῖσι συμφορῶν τε εἶσι, καὶ ἐς τὰ οἰκία ἐσέρχονται, καὶ τὰ πολλὰ ἐν γῇ νέμονται. πλέω δὲ καὶ τῶν παρηγυρεσίων, τὰ ἐκεῖνοι ποιέουσι. ἀνὴρ οὗτ' ἂν ἐς τὸν ἱερὸν πόλιν πρῶτον ἀπικνέηται, κεφαλὴν μὲν ὄδε καὶ ὀφρύας ἐξυρᾶϛο, μετὰ δὲ, ἱρεύσας ὄιν, τὰ μὲν ἄλλα κρεουργέει τε, καὶ ὀνοχέεται, τὸ δὲ κάλλιστον χαμαὶ θέμενος, ἐπὶ τούτῳ ἐς γόνυ ἕζεται· πόδας δὲ καὶ κεφαλὴν τοῦ κτεινομένου ἐπὶ τῷ ἑωυτοῦ κεφαλὴν ἀναλαμβάνει, ἅμα δὲ εὐχόμενος ἀτέα, τῷ μὲν πρεσβυτέρῳ θυσίαν δέκεσθαι, μείζω δὲ ἐσαῦθις ὑπισχνέεται. τελέσας δὲ ταῦτα, τῷ κεφαλὴν αὐτοῦ τε στέφει, καὶ τῶν ἄλλων, ὁκόσοι τῷ αὐτῷ ὁδὸν ἀπικνέονται. ἄρας δὲ, ἀπὸ τῆς ἑωυτοῦ ὁδοιπορέα,

res sanctissima esse, & nè tangere quidem ipsam fas habent. Quòd si quando inuiti etiam attingunt, scelerati & execrabiles illo tum die habentur. Ob quam rem & compascuæ ipsis sunt, & ad domos ipsorum veniunt, & plerunque in terra pascuntur. Porrò autem & illa dicam quæ ab ijs qui ad conuentus solennes veniunt facitantur. Vir quispiam quando primùm in Sacram ciuitatem abit, caput ille quidem & supercilia tondere solet, postea autem mactata oue, cætera quidem in frustra concidit, & conuiuatur, vellus autem humi sternens, super hoc in genua procumbit: pedes autem & caput animantis, suo ipsius capiti imponit, & simul precando postulat, vt præsens sacrificium acceptum sit, maiùsque aliud in posterum pollicetur. His ita peractis, caput suum corona induit, itidémque aliorum omnium qui eandem cum ipso viam proficiscuntur: atque ita attollens se, ex

ρίεα, ὕδασί τε ψυχροῖσι χειώμενος, λουτρῶν τε καὶ πόσιος ἕνεκα, καὶ ἐς κοίμησιν χαμοκοιτέων· οὐ γὰρ οἱ ἀνῆς ἐπιβῆναι ὅσιον, πρὶν τινὰ τε ὁδὸν ἐκτελέσαι, καὶ ἐς τὼ ἑωυτοῦ αὖτις ἀπικέσθαι. ἐν δὲ τῇ ἱρῇ πόλει ἐκδέκεταί μιν ἀνὴρ ξενοδόκος ἀγνοούντα· ῥηθὲν δὲ ὦν ἐκείνης πόλιος αὐτόθι ξενοδόκοι εἰσὶ, καὶ τόδε παρόθεν οἶκοι δέκονται. λεγέοντα δὲ ὑπὸ Ασσυρίων οἷδε διδασκαλοι, ὅτι σφέσι πάντα ὑπεγέοντα. θύεσι δὲ, οὐκ ἐν αὐτῷ τῷ ἱρῷ, ἀλλ' ἐπειὰν παρασήσῃ τῷ βωμῷ τὸ ἱρήϊον, ἐπισπέσας, αὖτις ἄγει ζῶον ἐς τὰ οἰκήια, ἐλθὼν δὲ κατ' ἑωυτὸν θυέτε, καὶ εὔχεται. ἔεσι δὲ καὶ ἄλλος θυσίης τρόπος τοιόσδε. σείψαντες τὰ ἱρήια ζῶα, ἐκ τῶν πεφυλαγμένων ἀπιᾶσι, τὰ δὲ κατεφεχθέντα, πίπτοντα θύεσκουσι. ἔνιοι δὲ καὶ πᾶσι

se, ex terra sua proficiscitur vtens & frigidis aquis, lauandi causa pariter & potus & omnino humi quoque dormiens. Neque enim fas illi est conscendere lectum, donec iter illud peregerit, domumq; suam reuersus iterum fuerit. In Sacra autem ciuitate recipit ipsum publicus hospes ignotum. Certi enim vniuscuiusque ciuitatis hospites ibi sunt, & quod ex patria cuiusque venit, id denuò apud se recipit. Apellantur autem ab Assyrijs isti doctores, quoniam ipsis omnia exponunt & enarrant. Sacrificant autem non in ipso templo, sed postquam adduxit ad aluare hostiam, libatione insuper facta, rursus eandem domum ducit: deinde verò vbi rediit, secum ipse domi sacrificat, & precatur. Est autem & alius quidam sacrificandi ritus talis: Postquã animalia immolationi destinata coronârunt, ex vestibulis templi ea demittunt: illa verò præcipitata, ex causa moriuntur. Quidem autem & pueros

παῖδας ἑαυτῶν ἐντεῦθεν ἀπιᾶσι, οὐκ ὁμοίως ζεῖς κατεύκτοις, ἀπ' ἐς πάρλω ἐνδεδεμένοι, καὶ κατάγουσι, ἅμα δὲ αὐτοῖσι ἐπικερτομέοντες, λέγουσι, ὅτι οὐ παῖδες, ἀλλὰ βόες εἰσί. σίζουται δὲ πάντες, οἱ μὲν ἐς καρπὸς, οἱ δὲ ἐς αὐχένας· καὶ ἀφ' τοῦδε, ἅπαντες Ασσύριοι σημαίνεται. ποιέουσι δὲ καὶ ἄλλο, μίνοισι Ἑλλήνων Τροιζηνίοισι ὁμολογέοντες. λέγω δὲ καὶ τὰ κένοι ποιέουσι· Τροιζήνιοι τῆσι παρθένοισι καὶ τοῖσι ἡβήσοισι νόμον ἐποιήσαντο, μὴ μὲν ἄλλως γαμεῖν ἐόντα, πρὶν Ἱππολύτῳ κόμας κείρασθαι, καὶ ὧδε ποιέουσι. τοῦτον καὶ ἐν τῇ ἱερῇ πόλει γίνεται. οἱ μὲν νεηνίαι τῶν γενείων ἀπάρχονται, τοῖσι δὲ νέοισι πλοκαμοὺς ἱροὺς ἐκ γενεῆς ἀπιᾶσι, τοὺς ἐπὰν ἐν τῷ ἱερῷ γένωνται, τάμνουσί τε, καὶ ἐς ἄγγια καταθέντες, οἱ μὲν ἀργύρεα, πολλοὶ δὲ χρύσεα ἐν τῷ νηῷ κρεμάσαντες

pueros suos ex eodem locò dimittunt, non tamen eodem modo quo pecudes, sed imperam siue saccum inclusos, manu deducunt, simul autem & acerbè increpantes illos, dicendo quòd non pueri, sed boues sint. Certis autem B notis compunguntur omnes, alij quidem in vola manus, alij autem in ceruice. Et inde est quòd cunEli Assyrij notas iniustas habent. Faciunt autem & aliud quiddam, in quo cum solis Græcorum Trœzenijs consentiunt. Dicam autem etiâ quæ illi faciunt. Γ Trœzenij virginibus & adolescentibus legem statuerunt, ne quis ipsorum connubio sese illigaret, prius quàm Hippolyto comas totondissent, faciûntque hoc pacto. Idem igitur & in Sacra ciuitate fit. Ac adolescentes quidem barbas suas consecrant: iuuenibus autem capillos sacros à natiuitate vsque consecratos demittunt: quos postquam in templo sunt, resecant, & in vasa depositos, alij quidem argentea, multi verò etiam aurea, in ædè affigunt,

ὑπολιπόντου, ἀπίασι, ἐπιγράψαντου ἕκασοι τὰ ἐνόματα. ζοῦζ δὲ καὶ ἐγὼ ἔτι νέου ὢν ἐπιτίθημι, καὶ ἔτι μου ἐν τῷ ἱερῷ κρέμαται πλόκαμος, καὶ τὸ ὄνομα.

affigunt, atque abeunt, inscripto vnuscuiusque nomine. Atque hoc ego quoque cùm iuuenis adhuc essem, feci, & in tẽplo meus capillus adhuc meumq; nomen restat.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

α EST in Syria.] *Lucianus hic de dea Syria varias recenset opiniones, siu illa Atergatis, seu Astarte, seu quæcunque alia illa fuerit, quæ in Hierapoli vrbe colebatur. Addit & sacra, & eorum ritus, quæ ridenda potiùs quàm referenda erant, Cicero libro de Natura Deor. 3. Quarta Venus Syria Cyrroque concepta, quæ Astarte vocatur, quam Adonidi nupsisse proditum est.* β Vocatur autem sacra.] *Et est quoque sacra Iunonis Assyriæ. Plutarch. in Crasso vocat Hierapolim.* γ Primi hominum Aegyptij.] *Aegyptij olim & doctrina, & ingenio plurimùm claruerunt, neque temerè ex tota Græcia viri summi doctrinæ nomine ad eos transmearunt. In cæpe numinis loco coluerunt, vt in Ioue Tragœdo scribitur à nostro Luciano. Cæpe Pelusiis deus est, inquit.* δ Astartæ.] *Lucianus hic manifestè in re admodũ obscura deceptus est, vt priùs animaduertit Francis. Floridus in successiuis suis lectionibus, Astartem deã eandem existimans esse, quæ Luna dicitur: cùm Astarte non Luna, sit, sed Venus potiùs. Id probat testimonijs sacræ Scripturæ, Plauti & Suidæ.* ε Europæ illud est.] *Theocritus Europa, tauro vecta virginis gestũ eleganter describit, cuius descriptionis hæc est sententia: Europa cùm tauro insideret, altera quidem manu eius cornua, ne decideret, apprehẽdebat; altera verò sustollebat vestes ex aqua, idq; quousq; marina assurgebat vnda, sic vt ea semper ora vestis (id enim valet apud Theocritũ ἄκη) allueret, itaq; fieret, vt nec vestis humectaretur, & virgo interim pudori consuleret suo.* ζ Adonidẽ.] *Adonidẽ formosum pastorẽ, filium Cinaræ regis ex Myrrha filia sua interemptũ fabulæ ferunt, apri dente inuidia Martis immissi, vnde & Venus suem semper est abominata. Huius Ouid. li. 10. Metam. latè meminit, & Virg. in Galle:*

—formo-

—formosus oues ad flumina pauit Adonis—. *Sed sacra & ritus illius Lucianus copiosè hic ridet.* ν Lamentantur.] *Adonidem quotannis lugeri etiam sacra Hebræorum testis est historia, quo in loco multa Hieronymus. Nec minùs Macrobius in primo Saturnalium.* θ Capita detondent.] *Apud Aegyptios gentem præ cæteris nationibus superstitioni altissimè immersam, à mortuo Api boue, nemo non comam radebat, si vel puniceos Nisi concinnos (vt Luciani verbis libro de Sacrificijs vtar) illa superasset. itaque alium quasitum qui in extincti locum sufficeretur, velut publico luctu præpediti capita radebant, testante Plinio, libro octauo Naturalis historiæ. Idem faciebant & Byblij in sacris Adonidis, vt hic docet Lucianus. Nos eadem ferè annotauimus in lib. de Sacrificijs.* ι Osirim Aegyptium.] *Osiris quidem ab aliquibus traditur Iouis filius ex Niobe Phoronei filia. Eius inuentum cadauer quum Typhon (vt refert Plutarch.) in partes xliij. diuisum disiecisset: Isis perquirendo singulas reperit, præter pudenda, quæ in fluuium protecta mox à Phagro & oxyrncho piscibus deuorata fuerant, illius igitur loco ad eius similitudinem factum τὸν φαλὸν consecrauit, cui etiam nunc diem festum Aegyptij celebrant. Hæc ille. Hoc autem Phalo (aut potius Phallo) percuti solitos in sacris illis execrandis Aegyptios probabile est.* κ Habet autem sermo ille hoc pacto.] *Hic narratur Diluuij historia ex Scriptura sumpta, quam maximè qui Christi tempora sequuti sunt, legebant, vt ex Galeno lib. 3. de Differentijs pulsuum (quemadmodum & alibi) qui Mosis meminit. Ex Iuuenale & Horatio etiam liquet. Cum Luciano nostro Diluuij historiam narrant etiam Gentium scriptores, Plutarchus lib. de Industria animalium. Didymus Homeri interpres in expositione vocabuli λαοὶ in Homeri lib. 1. & Apollodorus lib. 1. bibliothecæ suæ de dijs Gentium. Ex hoc Luciani loco manifestum est, per Diluuium Deucalionis intelligi non (vt quidam volunt) inundationem illam, qua olim Græcia & Italia vastata, atq; Atlanta insula absorpta est, sed diluuiũ vniuersale quod fuit Nohæ temporibus. In Sacris literis similia traduntur de animalibus à Noa, in arcam receptis, & de columba ab eodem emissa, quæ indicium recedentis diluuij attulit.* λ Semiramidem Babyloniam.]

bylonſam.] *quæ Babylonem muris latericijs cinxit : cuius horti illi penſiles tantam admirationem habuerunt.* μ Quibus Rhea coleretur.] *Rheæ ſacra magno tympanorum tibiarumq; cantu fiebant.* ν Attin.] *atq; Atyn tertia declinatione. Apud Suidam ἄττις Hic ἄττης, vnde hic gignendi caſu ἄττεω. Apud Plutarch. de Numa: Phryge de Atte.* ξ Phallos.] *Phallus erat effigies obſcœni membri virilis, à quo φαλλα, celebritas & pompa, quæ Dionyſio agebatur ex Phallis, dicta eſt, teſte Heſychio, quæ & φαλλοφορία, vt Phornutus & Theodoretus aiunt, dicebatur. 1. dies & ſeriæ Priapo dicatæ: vnde & Phallouitraboli nuncupati, ex vitro priapi, quamuis & ex alia materia fierent: ex ebore, auro, & (ſi dijs placet) ex ſerico, & panno lineo, quibus mulieres papiliones & monachæ nunc etiam vtuntur ad explendam Veneris pruriginem. Lucianus hic Phallos pro foribus deæ Syriæ fuiſſe ſcribit, quos ait poſitos ab ipſo Dionyſio nouercæ Iunoni.* ο Neuroſpaſta.] *i. Neruis mouentia. quo nomine & imaguncula vocantur apud Græcos, qui ſidiculis tractæ vel ſaltant, vel alios motus referiũt.* π Medicus autem.] *Eraſiſtrati medici mira prudentia, qui æqualis & ſocius ſtudiorũ fuit Niciæ medici Mileſii, & cũ quo toties depugnat Galenus.* ρ Pariter cum vino ingrediente.] *Vinum audaces in dicendo facit.* σ De Gallis.] *Gallos ſacerdotis Cybeles intelligit, ſic dictos à Gallo fluuio, vt docet Ouid. 4. Faſtor. his verbis :*

Cùm igitur Gallos qui ſe excidêre vocamus,
Cur tantum à Phrygia gallica diſtet humus.
Inter ait viridem Cybelem altasq; celenas,
Annis & inſana nomine Gallus aqua.
Qui bibit inde furit, procul hinc diſcedite, queis eſt
Cura bonæ mentis, qui bibit inde furit.

De quibus vide Plin. lib. 11. ca. 49. & lib. 35. cap. 12. & Lucret. li. 2. Auguſtinum lib. 7. de Ciuitate Dei. τ Aedes ad ſolẽ orientem.] *Idem Lucianus etiam templa condi ad Solem orientẽ veteres conſueuiſſe alibi aſſerit. Hinc Vitruuius lib. 4. de ſacrariũ ædium poſitione idẽ ſcribit. Porphyrius philoſophus templorũ ingreſſus orientem ſpectare debere ſtatuit.* υ In penetrale ſolis ſacerdotibus.] *Sciendum eſt veteres Gentiles in tẽplis ſuis habuiſſe*

buisse loca, quæ ἄδυτα. i. inaccessibilia vocabant. φ Barbati Apollinis.] *Apollinem, qui idem est & Sol, barbatum colebant Hierapolitani, authore Fulgentio Mythologo. Syrios quoque Apollinis γενείτιον*, id est, *barbati simulachrum coluisse annotat Lucianus: quanquam alij νέον & πρόθηλον coluerint, cui primùm lanuginis flos erumpere inciperet, qualem & Callimachus facit:*

—οὔπωτε Φοῖβος
Θηλείας ἐδ' ὅσσον ἐπίχνοος ἦλθε παρηΐς.

Nec vestit lanugo genas tibi Phœbe tenellas.

χ Vrsi mansueti.] *Martialis lib. 1:*

Quod freno Lybici domantur vrsi, &c.

ψ Vestis tota candida.] *Veteres dijs sacrificaturi alis vestibus atq; puris ornabantur. Quinetiam sacerdos pura veste & candida plerunq; textili, nec maioris operis quàm industriæ vtebatur. Quod significat Cic. 2. de Legibus, cùm ait: Color albus præcipuè Deo charus est, cùm in cæteris, tum maximè textili. & Ouid. 3. Fast. Numam Pompilium Ancilia Martis expectantem & ideo dijs vota facientem, sic describit:*

Constitit, atq; caput niveo velatus amictu,
Tam benè dijs notus, sustulit ille manus.

Idem 3. Amorum, sic Iunonis sacerdotes eiusdem sacra humeris gestantes describit:

More patrum sanctæ velatæ vestibus albis
Tradita supposito vertice sacra ferunt.

Hinc albati dicuntur pura & religiosa veste induti, qua sacra facturi vtebantur. aiunt, Festus, Seruius, Caper, & Hygin. in illud Virg. Velati lino & verbena tempora vincti

ω Purpuream vestem gerit.] *κωνεία ἀλεγὴ gestamen erat regium, vt est apud Plutarchum in Antonio, & Athenæum. Item Pontificum. Nunc est Cardinalium.* A Tiara aurea.] *Tiara olim erat Persarum & Medorum & Pontificum. Hodie etiam Papæ Romani est.* B Notis compunguntur.]. i. *inuruntur stygmatis.* Γ Trœzenij.] *Trœzenij populi à Trœzena regione minoris Asiæ. Est & Trœzen Peloponnesi oppidum, in quo Pitheus regnauit, vt attestatur in Phedræ epistola Ouid.*

Hic tecum Trœzena colam, Pytheia regna.

Idem

Idem lib. Metamorph. 15:

Pittheiam profugo cursu Trœzena petebam.

Apud Trœzenios lege vetabantur puellæ nubiles & adolescentes connubio iungi, priusquam cæsariem totondissent. Assyrijs etiam obseruatum hic commemorat Lucianus.

KYNIKOΣ. *CYNICVS.*

Thoma Moro interprete.

ARGVMENTVM.

DIsputatio est Luciani ac Cynici, qua alter Cynicam vitam vt sordidam atq; ferinam, & à natura hominis abhorrentem reprehendit, alter vt frugalem & modestam, & virtuti maximè conuenientem defendit. Luciani argumenta sumuntur à modo & descriptione vitæ victusq; Cynicorum; quòd illi vt mendici incedant: vt canes, quibusuis reiectamentis vtantur: & vt feræ, nullas certas sedes, nulla certa habitacula teneant: deinde & contra naturam faciant, quæ ob id omnia creârit, vt illis ad corporum alimenta, defensionem, & voluptatem quoq; vtamur: quæ cùm illi contemnant ac negligant, ipsam naturam ac Deum negligere atq; contemnere videri. Contrà autem Cynicus à finitione opulentiæ & inopiæ ostendit, se neque mendicum esse, neque quicquam sibi deesse. Deinde quod alter de natura & rebus omnibus ad vsum nostrum creatis affert, id similitudine quadam diluit. Et primò, quod ad victum attinet, ostendit, vt in conuiuio lauto non omnia ab omnibus arripi & vorari, sic neque in rebus creatis omnia ab omnibus vsurpari conuenire: alia ægrotantibus & inualidis, alia valentibus & robustis magis accommoda esse. Atq; eo loco in diuitias vt quæ magna molestia multisq; periculis pariũtur, deinde & ipsæ vicissim multorũ malorũ causæ sint, inuehitur. Et quod alter de Cynicis vsurpârat, hoc in diuites ipse retorquet, videlicet quòd contrà quàm à natura omnia creata ac facta sint, ipsi illis vtantur. Deniq; vitam suam deorum etiam exemplo atq; authoritate comprobat. Deinde verò, quod ad habitum &

cultum pertinet, ostendit ea quoque parte naturam magis sequi sese, quàm diuites, ex officio & fine vestium, cæterarumque id genus rerum. Nam se, quatenus vsus postulat, illis vti: contrà diuites vt cinædos & mulieres incedere, glabros & delicatos, & perinde vt torrente aliquo, sic libidine sua præcipites ferri. Postremò etiam deos plerosque barbatos ac nudos fingi, sibique quàm diuitibus illis habitu ac cultu similiores apparére.

ΚΥΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΛΥΚΙΝΟΥ

LVCIANVS ET Cynicus.

Ἆρ' ὅτι, ὦ οὗτος, πώγωνα μὲν ἔχεις καὶ κομᾷς, χιτῶνα δὲ οὐκ ἔχεις καὶ γυμνοδρομεῖς, καὶ ἀνυποδητεῖς, καὶ ἀλήτευς καὶ ἀπάνθρωπον βίον καὶ θηριώδη ἐπιτηδεύεις, καὶ ἀεὶ τοῖς ἐναντίοις τὸ ἥδιον δίωμας, οὐχ ὡς οἱ πολλοί, διαχεόμενος, πρεμνοτεῖς ἄλλοτε ἀλλαχοῦ, καὶ ἀναβόμενος ἐπὶ ξυροῦ διαπέδου, ὡς ἄδικον πάμπολυ τοῦτο τὸ βιβλίον φέρων, οὐδὲ μαλακὸν οὐδὲ ἀνθηρόν; Κυ. οὐδὲ γὰρ δέομαι, τοιοῦτον ὄν, ὁποῖον ἂν ποιήσῃ ῥᾷστα, καὶ τῶν τυχόντων πράγματα ὡς ἐπιτηδειότατα παρέχον· τοιοῦ-

Vid tu tandè? barbam quidè habes & comam, tunicā non habes, nudus conspiceris ac sine calceis, delectata nimirum vaga inhumanáque ac ferali vita: tum proprio corpore contrà quàm faciunt cæteri, semper vsus incommodè, nunc huc, nunc illuc circumis, in arido prætereà solo cubans, adeò vt plurimum etiam sordium, tritum isthuc pallium referat, alioqui nec ipsum vel tenui filo, vel molle, vel florulentum. CYNIC. Neque enim indigeo, si quid est huiusmodi, vt comparetur facillimè, dominóque minimum exhibeat negocij: id inquam,

ζιδζον γὰρ ἀρκεῖ μοι. σὺ δὲ πρὸς θεῶν ἐπί μοι, τῇ πολυτελείᾳ ἐνομίσας λαμπίαν πρόσεῖναι; Λυ. ἦ μάλα. Κυ. τῇ δ' ὀυτελείᾳ ἀρετῶ; Λυ. καὶ μαλα. Κυ. τί ποτ' ὄν ὁρῶν ἐμὲ τῶν πολλῶν ὀυτελέστερον διαιτώμενον, τοὺς δὲ πολυτελέστερον, ἐμὲ ἀτιᾶς, καὶ ἐκείνους; Λυ. ὅτι ἐκ ὀυτελέστερόν μοι, μὰ Διὰ, τῶν πολλῶν διαιτᾶσθαι δοκεῖς, ἀλλ' ἐνδεέστερον, μᾶλλον δὲ τελέως, ἐνδεῶς καὶ ἀπόρως· διαφέρεις γὰρ ὀδὲν σὺ τῶν πτωχῶν, οἱ τῶν ἐφήμερον προφῶν μετατρέσι. Κυ. βόλει ὄν ἔιδομεν, ἐπεὶ πρὸς τελέλευθεν ἐνταῦθα ὁ λόγος, τί γὰ ἐνδεεῖς, καὶ τί γὰ ἱκανὸν ὄστιν; Λυ. εἴ σοι δοκεῖ. Κυ. ἆρ' ὄν ἱκανὸν μὴ ἱκάστῳ, ὅπερ ἂν ἐξικνῆται πρὸς τῶν ἐκείνου χρείαν, ἢ ἄλλό τι λέγεις; Λυ. ἔγω τοῦτο. Κυ. ἐνδεεῖς δὲ, ὅπερ ἂν ἔνδεέστερον ἢ τῆς χρείας, καὶ μὴ ἐξικνῆται πρὸς τὸ δέον; Λυ. ναί. Κυ. ὀδὲν ἄρα τ' ἐμῶν ἐνδεές ὄστιν· οὐδὲν γὰρ αὐτ', ὅ, τι ὁ τῶν χρείαν ἐκπληροῖ τῶν ἐμῶν.

id inquam, mihi sufficit. At tu per deos dic mihi putásne esse in luxu vitium? LVC. Imò admodum. CYN. Contrà in frugalitate virtutem; LVCIA. Admodum. CYN. Cur igitur tandem quum me videas viuentem frugaliùs quàm vulgò faciũt homines, eos verò sumptuosiùs, me non illos arguis? LVC. Quia non frugaliùs per Iouem videris mihi, sed egentiùs viuere, imò vitam omnino egenam atque inopem. Nam tu nihil à mendicis differs, qui cibum mendicant in diem. CYN. Vis ergo videamus (quandoquidẽ huc processit oratio)[a] quidnam inopia sit, quidq; rursus copia? LVC. Si tibi quidem ita videtur. CYN. Nũ quid ergo satis id cuique est, quicquid ipsius explet necessitatem? an aliud quippiam dicis? LVC. Esto istud. CYN. Indigentia verò, quicquid cuiusquam vsui deest, nec eò quò sit necesse, peruenit? LVC. Scilicet. CYN. Nihil igitur meis in rebus deest. Nihil enim in his est quod necessitatem nõ expleat meam.

Λυκ. ὡς τοῦτο λέγεις; Κυ. ἐὰν σκοπῇς, πρὸς ὅ, τι χρῆσιν ἕκαστον, ὧν δεόμεθα, οἷον οἰκία, ἆρ' οὐχὶ σκέπης; Λυ. ναί. Κυ. τί δ' ἱμάτιον, τί χάριν; ἆρα οὐχὶ αὐτὴ σκέπης; Λυ. ναί. Κυ. τί δὲ σκέπης αὐτή, πρὸς θεῶν, τίνος ἕνεκα δεήθημεν ἐνίοτε, οὐχ ὡς μᾶλλον ἥδιον τὴν σκεπόμενον; Λυ. δοκεῖ μοι. Κυ πότερ' ὃν τὸ πόδι κάκιον ἔχειν δοκεῖ σοι; Λυ. οὐκ οἶδα. Κυ. ἀλλ' ἔτως ἂν μάθοις, τί ποιοῦν εἰς ἔργον; Λυ. πορεύεσθαι. Κυ. κάκιον οὖν πορεύεσθαί σοι δοκοῦσιν οἱ ἐμοὶ πόδες, ἢ οἱ τῶν ποιμένων; Λυ. τοῦτο μὲν οὐκ ἴσως. Κυ. εἰ δίκαιον, οὐδὲ ἑκάτερον ἔχουσιν ἢ μὴ χεῖρον, τὸ ἑαυτῶν ἔργον ἀπροσδόκητον; Λυ. ἴσως. Κυ. τοὺς μὲν δὴ πόδας οὐδὲν φαίνομαι χεῖρον διακείμενον τῶν ποιμένων ἔχων. Λυ. οὐκ ἔοικας. Κυ. τί δ', τοῦμὸν σῶμα τῶν ποιμένων ἆρα κάκιον; εἰ γὰρ κάκιον, καὶ ἀσθενέστερον· ἀρετὴ γὰρ σώματος, ἰσχύς. ἆρ' ὃν τὸν ἐμὸν ἀσθενέστερον;

Luc. Quo pacto illud ais? Cyn. Scies, si consideres in quem vsum eorum quodque paratum est, quorũ egemus, vt domus: an non tegumenti gratia? Luc. Maximé. Cy. Quid vestis, cuius gratia? nónne tegumenti etiam ipsa? Luc. Sané. Cyn. At ipso per deos tegumento, cuius rei gratia indiguerimus, nónne vt melius se habeat id quod tegitur? Lu. Mihi quidem sic videtur. Cyn. Vtrum igitur tibi peius se habere videntur pedes? Luc. Nescio. Cyn. Atqui hoc pacto didiceris: quódnam pedum officium est? Lu. Ingredi. Cyn. An deteriùs ergo ingredi pedes tibi videntur mei, quàm aliorũ? Luc. Istud verò fortasse non. Cy. At non possent seu sese meliùs seu deteriùs haberent, officium suum præstare? Lu. Fortasse. Cyn. Pedibus ergo nihil peius affectus videor, quàm alij? Luc. Non videris. Cy. Quid corpus verò meum? Num deterius quàm reliquorum? Nempe si deterius se haberet, esset idem imbecillius; corporis quippe virtus robur est. An meũ ergo debilius

Luc.

Λυ. οὐ φαίνεται. Κυ. οὐ δίνῳ δὲ οἱ πόδες φαίνονται μοι σκέπης ἐνδεῶς ἔχειν, ὅτι τὸν ποιητὸν σῶμα. εἰ γὰρ ἐνδεῶς εἶχον, κακῶς ἂν εἶχον. ἢ γὰρ ἔνδεια, πανταχῇ κακόν, καὶ χεῖρον ἔχειν ποιεῖ ταῦτα, οἷς ἂν πρόσῃ. ἀπὸ μὲν οὐδὲν πρέπει δαί γε φαίνεται χεῖρον τὸ σῶμα δοῦμον, ὅτι ἀπὸ τῶν τυχόντων τρέφεται Κυ δῆλον γάρ. Κυ. οὐδὲ ὄρωσιν, εἰ κακῶς ἐπέφυκε. νομίζουσι γὰρ αὐτοὺς πονηρὰ προφὰ τὰ σώματα. Λυ. ἔστι ταῦτα. Λυ. πῶς οὖν, ἔφη μοι, δύτων οὕτως ἐχόντων, ἀτιᾷ μου, καὶ φαυλίζεις τὸν βίον, καὶ φὴς ἄθλιον; Κυ. ὅτι μὴ Δία τῆς φύσεως, λῶ σὺ τιμᾷς, καὶ τῶν θεῶν γε λῶ ἐν μέσῳ καταθεμένων, ἐκ δ' αὐτῆς ἀναδιδόντων πολλὰ καὶ ἀγαθὰ, ὥς τ' ἔχειν ἡμᾶς πάντα ἄφθονα, μὴ πρὸς τὴν χρείαν μόνον, ἀλλὰ καὶ πρὸς περιουσίαν, σὺ πάντων δυτῶν ἢ τῶν γε πλείστων ἄμοιρος εἶ, καὶ οὐδενὸς μετέχεις αὐτῶν, ὀλίγον μᾶλλον, ἢ τὰ θηρία.

LVC. Non videtur. CYN. Neque pedes ergo tegumento videntur egere, neque reliquum corpus. Quippe si egerēt, malè haberent.[b] Egestas etenim omnino mala, ac peius habere se facit, ea quibuscunque adfuerit. At nec ali quidē deterius corpus videtur meum, quod quibus licet cibis alitur. LVC. Manifestum est id quidē. CYN. Nam nec vegetum esse, robustumque si aleretur malè: mala siquidem alimenta corpus tabefaciunt. LVC. Ista quidem ita se habent. CYN. Quo pacto igitur, dic mihi, his ita se habentibus me arguis, vitámque improbas meam, ac miseram prædicas? LVC. Ideo per Iouem, quod cum natura (quam tu colis) ac superi terram in communi statuerint, ex ea multa nimirum ac bona ediderint, vt nobis omnia superessent abundè, non in necessitatem modò, verùm in voluptatem quoque: tu tamen horū omnium aut maximæ saltē partis expers es, nec eorū quoquam frueris nihilo certè magis, quàm feræ.

εία. πίνεις μὲν γὰρ ὕδωρ, ὅπερ καὶ τὰ θηρία· σιτῇ δὲ, ὅπερ ἂν ἐθέλῃς, ὥσπερ οἱ λιμόδες, ἀνθὶ δὲ δείπνου κρέπλα τ λιμῶν ἔχεις· χόρτος γὰρ παρακεῖσοι, καθάπερ ἐκείνοις. ἔτι δὲ ἱμάτιον φορᾶς, οὐδὲν ἐπιθέτερον ἀκλήρου. καίτοι εἰ σὺ τούτοις ἀρκούμενος ὀρθῶς φρονήσας, ὁ θεὸς ὃν ὀρθῶς ἐποίησε, τοῦτο μὲν, πρόβατα ποιήσας ἔμμαλα, τοῦτο δ', ἀμπέλους οἰνοίνους, τοῦτο δὲ, τὴν ἄλλην παρασκευὴν θαυμασῶς ποικίλην, καὶ ἔλαιον, καὶ μέλι, καὶ τὰ ἄλλα, ὡς ἔχειν μὲν ἡμᾶς σιτία πανδαπὰ, ἔχειν δὲ ποτὸν ἡδὺ, ἔχειν δὲ χρήματα, ἔχειν δ' ἀνθὶ μαλακίου, ἐξῆν δ' οἰκίας καλὰς, καὶ τὰ ἄλλα πάντα θαυμασῶς κατεσκευασμένα. καὶ γὰρ αὐτὰ τῶν τεχνῶν ἔργα, δῶρα τῶν θεῶν ὄντα. τὸ δὲ πάντων τούτων ζῆν ἀστέρημένον, ἄθλιον μὲν, εἰ καὶ ὑπ' ἄλλου τινὸς ἀπεστέρηται, καθάπερ οἱ

ferae. Nempe aquam bibis, quam etiam bibunt ferae: comedis verò quicquid offeneris, quemadmodum canes tum cubile nihilo melius canibus habes: quandoquidem gramē tibi sufficit, quemadmodum & illis: pallium praetereà circunfers nihilo mendico decentius. Quanquam si tu his contentus, rectè sapis, tum Deus profectò neutiquam rectè fecit, primùm quòd oues effecit pingues, deinde vites dulcis vini feraces, ac reliquum deinde apparatum varietate mirabilem, & oleum, & mel, & reliqua omnia, vt nos haberemus, edulia quidem omnigena haberemus, potum dulcem haberemus, pecunias haberemus, mollem lectum haberemus: praetereà pulchras domos, ac reliqua demum omnia mirum in modum praeparata. Nam & ipsa quoque c artium effecta deorum dona sunt. At viuere omnibus huiusce bonis priuatum, id fuerit profectò miserum, etiam si ab alio quopiam priuéris: quemadmodum

οἱῳ δεσμωτηρίοις. πολὺ δὲ ἀθλιώτερον, εἴ τις αὐτὸς ἑαυτὸν ἀφαιρεῖται πάντων τῶν καλῶν, μανία τις ἤδη τοῦτό γε φανής. Κ. ἀλλ' ἴσως ὀρθῶς λέγεις. ἐκεῖνο δέ μοι εἰπὲ, εἴ τις ἀνδρὸς πλουσίου πρόθυμως καὶ φιλανθρώπως, ἔτι δὲ φιλοφρόνως ἑστιῶντος, καὶ ξενίζοντος πολλὰς ἅμα καὶ παντοδαπὰς, τοὺς μὲν ἀθρόους, τοὺς δὲ ἐρρωμένους, εἶτα παραθέντος πολλὰ καὶ παντοδαπὰ, πάντα ἄρτιον καὶ πάντα ἐδέσματα, μὴ τὰ πλησίον μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ πόρρω, τὰ τοῖς ἀθρόοις παρεσκευασμένα, ὑγιαίνων αὐτὸς, καὶ ταῦτα, μίαν μὲν λοιπὴν ἔχων, ὀλίγων δέ, ὥς τε παρεῖναι διὸ μὲν, ὑπὸ τῶν πολλῶν ἐπιτριβήσεσθαι μέλλων, οὗτος ὁ ἀνὴρ ποιός τις δοκεῖ σοι εἶναι, ἆρά γε φρόνιμος; Λυ. οὐκ ἔμοιγε. Κυ. τί δ', σώφρων; Λυ. οὐδὲ τοῦτο. Κυ. τί δέ, εἴ τις μετέχων τῆς αὐτῆς ταύτης παρεσκευῆς, τῶν μὲν πολλῶν καὶ

modum hi qui seruantur in vinculis: longè verò miserius, si quis ipse sese omnibus bonis priuet. Nam ea demum manifesta insania est. CYN. Et rectè quidem fortasse dicis. Verùm isthuc dic mihi: Si quis diuite quopiam alacriter atque humanè, quin prolixè quoque exhibente conuiuium, tum hospites excipiente & multos simul, & omnigenos, alios quidem imbecillos, alios autē robustos: deinde apponente multa atque omnigena: si quis, inquam, omnia corripiat, omniáq; deglutiat, nō ea tantùm quæ vicina sunt, sed ea quoque quæ procul absunt, præparata videlicet inualidis, ipse tamen valens, cùm vnum duntaxat ventrem habeat, nec multis vt nutriatur indigeat, diutiùs tamen quàm alij multi immoretur: hic vir cuiusmodi tibi videtur esse? probúsne? LVC. Non mihi quidem CYN. Quid verò, num temperans? LVC. Ne id quidem. CYN. Quid verò si quis eiusdem mensæ particeps, multa illa

καὶ ποικίλων ἀμελεῖ, ἐν δὲ τῶν ἔγγιστα κειμένων ἐπιτηδάμενος, ἱκανῶς ἔχων πρὸς τὸν ἑαυτοῦ βίον, τοῦτο ἐσθίει κοσμίως, καὶ τούτῳ μόνῳ χρῶτο, τοῖς δὲ ἄλλοις οὐδὲ προσβλέπει, τοῦτον οὐκ ἤδη σωφρονέστερον καὶ ἀμείνω ἄνδρα ἐκείνου; Λυ. ἔγωγε. Κυ. πότερον οὖν συνίης, εἰ ἐμὲ δεῖ λέγειν; Λυ. τὸ ποῖον; Κυ. ὅτι ὁ μὲν θεὸς ὥσπερ ξενίζοντι καλῶς ἐκείνῳ ἔοικε, παρατιθεὶς πολλὰ καὶ ποικίλα καὶ παντοδαπά, ὅπως ἔχωσιν ἁρμόττοντα, τὰ μὲν ὑγιαίνουσι, τὰ δὲ νοσοῦσι, καὶ τὰ μὲν ἰσχυροῖς, τὰ δὲ ἀσθενοῦσιν, οὐχ ἵνα χρώμεθα ἅπασι πάντων, ἀλλ' ἵνα τοῖς καθ' ἑαυτὸν ἕκαστος, καὶ τῶν καθ' ἑαυτὸν, ὅτῳ περ ἂν τύχοι μάλιστα δεόμενος. ὑμεῖς δὲ ὦ δὲ ἀπληστίαν τε καὶ ἀκρασίαν ἁρπάζοντι πάντα, τούτῳ μάλιστα ἐοίκατε, πᾶσι χρῆσθαι ἀξιοῦντες, καὶ τοῖς ἅπαντα χοῦ,

ac varia negligat, vnoquoque piam ex his quæ proximè apponuntur, electo, cùm satis in suam habeat necessitatem, id decenter edat, eóque solo vtatur: cætera illa ne respiciat quidem, an non hunc temperatiorem & meliorem virum illo putabis? LVC. Ego certè. CYN. Virum ergo iam intelligis, an me oportet dicere? LVC. Quidnam? CYN. Quòd Deus illi quidem pulchrè conuiuium instruenti similis est, vt qui apposuerit multa ac varia atque omnigena, vti essent, quæ cuique conuenient; alia quippe valentibus, alia rursus ægrotantibus, atque alia quidem robustis, alia verò mualidis: non vt omnibus vtamur omnes, sed vt his vtantur singuli, quæ suæ cuiusque naturæ conueniunt, & ex his ipsis, quacunque re maximè quenque indigere contigerit. At vos illum qui per insatiabilitatem atque incontinentiam omnia corripit, refertis, vt qui rebus vti veliis omnibus, & vndecunque pariis,

χοῦ μὴ τοῖς παρ' ὑμῖν μόνον, οὐ γὰρ, οὐ θαλασσῶν πάνυ καθ' αὐτοὺς αὐτάρκη νομίζοντες, ἀλλ' ἐξ ἑτέρων γῆς ἐμπορευόμενοι τὰς ἡδονὰς, καὶ τὰ ξενικὰ τῶν ἐπιχωρίων ἀεὶ προτιμῶντες, καὶ τὰ πολυτελῆ τῶν οὐτελῶν καὶ τὰ δυσπόριστα τῶν εὐπορίστων, καθόλου δὲ, πράγματα καὶ κακὰ ἔχειν μᾶλλον ἐθέλοντες, ἢ δίχα πραγμάτων ζῆν. τὰ γὰρ δὴ πολλὰ καὶ τίμια, καὶ εὐδαιμονικὰ παρασκευάσματα, ἐφ' οἷς ἀγάλλεσθε, δι' ὁποῖας ὑμῖν ταῦτα κακοδαιμονίας καὶ ταλαιπορίας παραγίγνεται. σκόπει γὰρ, εἰ βούλει, τὸν πολυώνητον, χρυσὸν καὶ τὸν ἄργυρον· σκόπει τὰς οἰκίας τὰς πολυτελεῖς· σκόπει τὰς ἐσθῆτας τὰς ἐπουδασμένας· σκόπει τὰ τούτοις ἀκόλουθα πάντα, πόσων πραγμάτων δεῖ ὠνία, πόσων πόνων, πόσων κινδύνων μᾶλλον ἢ, αἵματος καὶ θανάτου, καὶ διαφθορᾶς ἀνθρώπων πόσης, οὐ μόνον ὅτι πλούτου ἀπόλλυται διὰ ταῦτα

partis, non solis contenti præsentibus, existimantes propriam quidam neq; terram, neque mare sufficere, sed importantes ab ipsis vsque terræ finibus voluptates, patriisq; rebus peregrina præferentes, sumptuosaq; frugalibus, atque ea quæ difficilè comparantur, his quæ sunt comparatu facilia: in summa, denique molestias, malaq; potiùs eligentes, quàm absque molestijs viuere. At isti quidem plurimi ac preciosi beatiq; apparatus, quibus exultatis, per magnam ad vos miseriam, ærumnamq; perueniunt. Aurum ipsum tam optabile, si libet, argentumq; considera: domus considera sumptuosas, vestes operosas considera: atque eius generis omnia, quanto negocio emuntur, quot laboribus, periculis, imò sanguine ac cæde, quantoq; hominum interitu: non ideo solùm, quòd dum

ταῦτα ποιοῦσι, καὶ ζητοῦντες καὶ διαμιαρχοῦντες, δεινὰ πάσχουσιν, ἀλλ' ὅτι καὶ πολυμάχητά ἐστι, καὶ ἐπιβουλεύονται ἀλλήλοις διὰ ταῦτα, φίλοις φίλοι, καὶ πατράσι παῖδες, καὶ γυναῖκες ἀνδράσιν. ἔτως οἶμαι καὶ τὸν Βριφύλην, διὰ τὸν χρυσὸν, κτεῖναι τὸν ἄνδρα. καὶ ταῦτα μὲν ἔοικε πάντα γίγνεσθαι, τὸν μὴ ποικίλων ἱματίων ὀλίγόν τι μᾶλλον θάλπειν δυναμένων, τὸν δὲ κυβεφόρων οἰκιῶν οὐδὲν τι μᾶλλον σκεπασῶν· τὸν δὲ ἐκπωμάτων τὸν ἀργυρῶν ἐκ ἀφανὲς τῶν τὸν πόνον, οὐδὲ τὸν χρυσῶν ἐδὲ τὸν ἐλεφαντίνων αὖ κλινῶν τὸν ὕπνον ἡδίω παρεχομένων· ἀλλ' ὅψει πολλάκις, ἐπὶ τὸν ἐλεφαντίνης κλίνης, καὶ τὸν πολυτελῶν στρωμάτων τὸς ὀδυρόμενος ὕπνον λαχεῖν ἐδυναμένος. ἔτι δὲ καὶ αἱ πανδεδαπὰ περὶ τὰ βρώματα πραγματεῖαι τρέφουσι μὲν ἐδὲν μᾶλλον, λυμαίνονται δὲ τὰ σώματα, καὶ τοῖς σώμασι νόσους ἐμποιοῦσι. τί δὲ δεῖ λέγειν, ὃ ἕνεκα τὸν Ἀφροδισίων

dum nauigant, propter ista pereunt complures: ac dum quærunt, paranťq; grauia perferunt: sed ob id quoque quòd digladiationes multas pariunt, quodq; ob ea insidiantur inuicem, & amicis amici, & parentibus liberi, & maritis coniuges. Sic opinor Eriphylen quoque auri gratia prodidisse maritum. Atque hæc quidem omnia fiunt, quum tamen vestes illæ variæ nihilo magis quicquam queant calefacere, auratáq; illa ædificia nihilo prorsus magis tegãt, nec pocula illa argẽtea potui quicquam magis conducant. Sed nec aurei illi, nec eburnei item lectuli, somnum suauiorem præbeant: imò videbis frequenter in eburneo lecto sumptuosisque stromatibus, beatis illis somnum contingere non posse. Præterea omnigenæ illæ circa edulia curæ, nihilo magis alunt, quin tabefaciunt potiùs corpora, ijsdemq; morbos ingenerant. Quid autem dicere attinet, libidinis gratia quan-

ἕνεκα πράγματα ποιοῦσί τε, καὶ πάσχουσιν οἱ ἄνθρωποι; καί τοι ῥᾴδιον ἐξαπανῆσαι τούτου τοῦ ἐπιθυμίαν, εἰ μή τις ἐθέλοι τρυφᾶν, καὶ ὅλως εἰς τοῦτο ἡ μανία καὶ διαφθορὰ φαίνεται τοῖς ἀνθρώποις ἀρκεῖν· ἀλλ' ἤδη καὶ τῶν ὄντων τοῦ χρῆσιν ἀναστρέφουσιν, ἑκάστῳ χρώμενοι πρὸς ὃ μὴ πέφυκεν, ὡς εἴ τις ἀνθ' ἁμάξης ἐθέλοι τῇ κεφαλῇ χρῆσθαι, καθάπερ ἁμαξῇ. Λυ. καὶ τίς οὗτος; Κυ. ὑμεῖς, οἱ τοῖς ἀνθρώποις ἅτε ὑποζυγίοις χρῆσθαι κελεύετε δι' αὐτὸς ὡς περ ἁμαξας τὰς κλίνας, τοῖς τραχήλοις ἄγειν, αὐτοί δ' ἄνω κατακείσθαι τρυφῶντες, καὶ ἐκεῖθεν, ὡς περ ὄνους, λιθοχαῖτε τὸς ἀνθρώπους, τούτου, ἀλλὰ μὴ τούτου τρέπεσθαι κελεύοντες, καὶ οἱ ταῦτα μάλιστα ποιοῦντες, μάλιστα μακαρίζεσθε. οἱ δὲ τοῖς κρέασι, καὶ μὴ τροφῇ χρώμενοι μόνον, ἀλλὰ καὶ βαφὰς μηχανώμενοι δι' αὐτὸ οἷοι γε εἰσὶν οἱ τοῦ πορφύραν βάπτοντες, ὁ

tas molestias mortales & faciunt, & patiuntur? quanquam facile est isti cupiditati mederi, nisi quis velit indulgere delitijs. At ne hæc quidem insania corruptelaque sufficere videtur mortalibus, sed iam rerum etiam vsum peruertunt, singulis rebus ad id vtentes, ad quod minimè paratæ sunt, quemadmodum lecto si quis vti carpenti loco velit, ac tanquam curru LVC. Quisnam is est? CYN. Vos, inquam, qui hominibus tanquam iumentis vtimini. Nam eos iubetis, vt lecticis tanquam currus in ceruicibus ferant. Ipsi verò in sublimi residetis delicati, atque illinc homines perinde tanquam asinos aurigamini, imperantes vt hàc, non illàc eant: & qui hæc facitis maximè, ijdem maximè beati videmini. Tum hi qui piscium carnibus non tantùm vt alimentis vtuntur, verùm tincturas etiam quasdam ex his machinantur, eos dico qui purpuram tingunt: nónne

χὶ ἢ αὐτοὶ παρὰ φύσιν χρῶνται τοῖς τ θεῦ κατασκευάσμασι; Λυ. νὴ Δία· βαπτόμενα γὰρ βαπτέον, ἐπειδὴ μόνον τὸ τῆς πορφύρας ἐρίας. Κυ. ἀπ' ὀ πτὸς τοῦτο γέγονεν, ἐπεὶ καὶ ὧν κρατῆρι βαπτόμενα ἄν τις βιαζόμενος, ὥς περ χυτρὰ χρήσασθαι πάλιν οὐ πρὸς τοῦτο γέγονεν. ἀπὰ γὰρ πῶς ἅπασαν τὴν τούτων τὶς κακοδαιμονίαν διελθεῖν βιαζόμενος ἄν; τοσαύτη τίς ἐστι. σὺ δέ μοι; διότι μὴ βούλομαι ταύτης μετέχειν, ἐγκαλεῖς; ζῶ δ, καθάπερ ὁ κόσμος ἐκεῖνος, ἀνωχλήτως τοῖς κατ' ἐμαυτὸν καὶ τοῖς ἀντιτυχάτοις χρώμενος. τῶν δὲ ποικίλων καὶ πανδαπῶν οὐκ ἐφάπτομαι. κἄπειτα θεῖον βίον, βραχέα διώκομεν, καὶ ὀλίγοις χρώμεθα, δοκῶ σοι ζῆν. κινδυνεύουσιν οἱ θεοὶ καὶ τ θείων εἶναι χείρονες, κατεῖ γε τὸν σὸν λόγον· ὀλιγοδεῖς γὰρ διόντες. ἵνα δὲ καταμάθῃς ἀκριβέστερον, τό, τε ὀλίγων καὶ τὸ πολλῶν

& hi præter naturam his vtuntur quæ à deo præparata sunt? LVC. Non per Iouem, siquidem tingere etiam potest, non comedi tantùm, purpuræ caro. CYN. At non in id tamen nata est. Nam & cratere quispiam, si præter naturam detorqueat, ollæ loco posset vti, nec in id tamen paratus erat. Sed quo pacto posset quispiam vniuersam illorum infelicitatem percurrere, quæ tanta est? At tu me quoque quòd nolo eius esse particeps, incusas: viuo ego tamen quemadmodum modestus ille, his videlicet duntaxat, quæ mihi apponuntur, vescens, ac frugalissimis vtens: varijs verò illis atque omnigenis minimè inhians. Ac deinde quum paucis egeam, ac minimè multis vtar, ferinam tibi videor vitam viuere. Atqui hac ratione tua Dij profectò in periculũ veniunt, ne & ipsi sint feris etiam deteriores, quippe qui rei nullius indigent. Verùm vt exactiùs intelligas, cuiusnodi horum vtrumq; sit, vel paucis videlicet

λῶν δεῖσθαι, ποῖόν τι κάτι=
ρόν ἐστιν, ἐννόησον, ὅτι δέονται πλείονων, οἱ μὲν παιδὸς τῶν τελείων, οὐ μὴν γυναικὸς τῶν ἀνδρῶν, οἱ δὲ νοσοῦντος τῶν ὑγιαινόντων· καθόλου δὲ, παντάχοῦ τὸ χεῖρον τῶν κρείττονι καὶ πλείονων δεῖται. διὰ τοῦτο, θεοὶ μὲν οὐδενὸς, οἱ δ' ἔγγιστα θεῶν, ἐλαχίστων δέονται. ἢ νομίζεις τὸν Ἡρακλέα, τῶν πάντων ἀνθρώπων ἄριστον, θεῖον δὲ ἄνδρα καὶ θεὸν ὀρθῶς νομισθέντα, διὰ κακοδαιμονίαν πεινοσεῖν γυμνὸν, δέρμα μόνον ἔχοντα, καὶ μηδενὸς τῶν αὐτῶν ὑμῖν δεόμενον; ἀλλ' οὐ κακοδαίμων ἦν ἐκεῖνος, ὃς καὶ τῶν ἄλλων ἀπαίμων τὰ κακὰ· οὐδὲ αὖ πένης, ὃς γῆς καὶ θαλάττης ἤρχεν. ἐφ' ὅ, τι δὲ ὁρμήσειεν, ἅπαντα χοῦ πάντων ἐκράτει· καὶ οὐδενὶ τῶν τότε ἐνέτυχεν ὁμοίῳ οὐδὲ κρείττονι ἑαυτοῦ, μέχρι περ ἐξ ἀνθρώπων ἀπῆλθεν. ἢ οὐ δοκεῖς πρωμάτων καὶ ὑποδημάτων ἀπόρως ἔχειν, καὶ

videlicet egere, vel multis? considera quòd pluribus egent primùm pueri quàm adulti, deinde mulieres quàm viri, tum ægroti quàm valentes: atque omnino in summa, inferiora quælibet præstantioribus plurium indigent. proinde Dij omnino nullius egent rei: qui verò ad deos accedunt proximè, quàm minimis egent. An Herculem putas omnium hominum præstantissimum, quippe diuinum virum, deúmque rectè creditum, miserum tunc fuisse, quum circuiret nudus, pelle duntaxat indutus, harum rerum nostrarum nihil desiderans? At ille miser profectò non erat, quippe qui miseriam ab alijs propulsabat: neque rursus pauper, qui terra mariq; dominabatur. Nempe quocunque intendisset impetum, omnes quaquaversum superat: nec in quemquam sui temporis incidit, qui se vel æquârit vnquam, vel vicerit, quòad ex humanis excesset. At tu illi stromata putas calceósque defuisse, atque

καὶ δὴ τοῦ τοῦ περιιέναι διὰ τοῦτο; οὐκ ἔστιν ἀπεῖν, ἀλλ' ἐγκρατὴς καὶ καρτερικὸς ὢν, καὶ κρατεῖν ἢ θέλει, καὶ τρυφᾶν οὐκ ἐθέλει. ὁ δὲ Θησεὺς, ὁ τούτου μαθητὴς, ὁ βασιλεὺς ἡμῶν ὢν πάντων Ἀθηναίων, υἱὸς δὲ Ποσειδῶνος, ὥς φασιν, ἄρεις τῶν καθ' αὐτὸν; ἀλλ' ὅμως ἐκεῖνος ἥθελεν ἀνυπόδητος εἶναι, καὶ γυμνὸς βαδίζειν καὶ πώγωνα καὶ κόμην ἔχειν ἤρεσκεν αὐτῷ, καὶ οὐκ ἐκείνῳ μόνῳ, ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς παλαιοῖς ἤρεσκεν· ἀμείνους γὰρ ἦσαν ὑμῶν. καὶ οὐκ ἂν ὑπέμεινεν ὀδεῖς αὐτ, ὀδὲν μᾶλλον, ἢ τῶν νεόντων τὶς ξυρώμενος. ὑγρότητα γὰρ, καὶ λειότητα σαρκὸς γυναικεῖ πρέπειν ἡγοῦτο· αὐτοὶ δ' ὡς πρὸς ἄνδρας, καὶ φαίνεσθαι ἄνδρες ἤθελον. καὶ τὸν πώγωνα, κόσμον ἀνδρὸς ἐνόμιζον, ὥς περ καὶ ἵππον χαίτη, καὶ νεόντων γένεια, οἷς ὁ θεὸς ἀγλαΐας καὶ κόσμου χάριν πεποίηκέ τινα, ἔτι δὲ καὶ τοῖς ἀνδράσι τὸν πώγω-

ob id mundum obambulasse tantum virum? Dicendum profectò non est: sed continens erat ac fortis, & moderatè viuere volebat, nõ indulgere delicijs. Quid Theseus eius discipulus? An non rex erat Atheniensium omnium, ac filius etiam, vt ferunt, Neptuni, sua certè tempestate fortissimus? Attamen ille quoque voluit sine calceis esse, ac nudus ingredi: [d] barbámque & comam nutrire placuit: nec ei tamen solùm, sed omnibus etiam veteribus placuit: nempe meliores erant quàm vos, atque adeò ne sustinuisset, quidem eorum quisquam aliquid huiusmodi, nihilo profectò magis quàm leo quispiã sese tonderi. Siquidẽ carnis [e] mollitiem ac læuorem decere mulieres existimabãt, ipsi verò sicuti erant, ita videri quoque viri volebant: ac barbam quidem cultum viri ducebant, quemadmodum in equis iubam, in leonibus barbã, quibus Deus splendoris quandam atque ornamenti venustatem dedit, sic & viris barbam

πώγωνα προσέθηκεν. ἐκείνους ὅν ἐγὼ ζηλῶ τοὺς παλαιούς, καὶ ἐκείνους μιμεῖσθαι βούλομαι. τοὺς δὲ νῦν ὁ ζηλῶ τὴν θαυμαστὴν ταύτης εὐδαιμονίας, λοῦν ἔχουσι καὶ περὶ τρυφὴς καὶ ἐσθῆτας, καὶ λιαίνουσιν καὶ ψιλόμφοι πᾶν τὸ σῶμα τοῦ μέρους, καὶ μηδὲ τὴν ἀπορρήτων οὖν, καὶ κρύπτειν, ἐξεῖναι ἐῶσιν. εὔχομαι δὲ μοι τοὺς μὲν πόδας ὁπλῶν ἱππείων οὖν διαφέρειν, ὥς περ φασὶ Χείρωνος. αὐτὸς δὲ μὴ δεῖσθαι στρωμάτων, ὥς περ οἱ λέοντες. ὅτι τροφῆς δεῖσθαι πολυτελοῦς μᾶλλον, καὶ οἱ κύνες. εἰ δὲ μοι, γένοιτο μὴ ἅπασαν, οὖν λὶ αὐτάρκειαν ἔχειν, οἶκον δὲ, τὸν κόσμον νομίζειν, τροφὴν δὲ αἱρεῖσθαι, τὴν ῥᾴστην ποιεῖσθαι. χρυσὸν δὲ καὶ ἀργύρου μὴ λιθέλω, μήτ' οὖν ἐγὼ, μήτε τῶν ἐμῶν φίλων μηδείς. πάντα γὰρ τὰ κακὰ τοῖς ἀνθρώποις ἐκ τούτων ἐπιθυμίας φύονται, καὶ στάσεις, καὶ πόλεμοι, καὶ ἐπιβουλαὶ, καὶ σφαγαί. ταυτὶ πάντα πηγὴν ἔχει τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ πλέονος, ἀπ' ἡμῶν

barbam adiunxit. Illos igitur ego æmulor, veteres inquam illos imitari volo. huius verò tempestatis homines non æmulor mirabilis huius felicitatis nomine, quam in epulis & vestibus habent, dũ poliunt ac lævigant singulas corporis partes, ac ne secretiorum quidem vllam, ita vt instituit natura dimittentes. At mihi certè pedes opto, vt nihil equinis differãt, quales Chironis fuisse ferunt. Tum vt ipse stromatis non egeam more leonũ: nec cibo egeam magis exquisito quàm canes. Contingat præterea mihi, vt terra quæuis mihi per se procubili sufficiat. Domum verò vt mundum hunc existimem. alimenta demùm vt ea deligam, quæ facilimè comparari possint. Aurum verò argentúmque ne desiderem vnquam, neque ego, neque meorum amicorum quispiam. Omnia namq; mala inter homines ex horũ cupiditate nascuntur, & seditiones, & bella, & insidiæ, & cædes. Hæc omnia fontem habent plus habendi cupidinem. At-

ἡμῶν αὐτῆ ἀπέιη, καὶ πολυτελείας μὴ ποτε ὀρεχθείλω, μανθανε]ῶν δ' ἀνέχεσθαι δυναμαι. τοιαῦτα τοῖ τοῦ γνήμητρα, πολὺ δήπου διάφορα τοῖς τῶν πολλῶν βουλήμασι. καὶ θαυμαστὸν οὐδὲν, εἰ τοῦ σχήματι διαφέρομεν αὐτῶν, ὁπότε καὶ τῆ πεφαιρέσει τοιοῦτον διαφέρομεν. θαυμάζω δὲ σε. πῶς ποτε κιθαρῳδὸς μεν τινα νομίζεις πολὺ καὶ σχῆμα, καὶ αὐλητοῦ, νὴ Δία, σχῆμα καὶ πολὺ τραγῳδοῦ, ἀνδρὸς δ' ἀγαθοῦ σχῆμα καὶ πολὺ οὐκ ἔτι νομίζεις, ἀλλὰ τὴν αὐτὴν αὐτὸν οἴει δεῖν ἔχειν τοῖς πολλοῖς, καὶ ταῦτα, τῶν πολλῶν κακῶν ὄντων. ἐμοὶ δὲ ἑνὸς ἰδίου σχήματος τοῖς ἀγαθοῖς, τί πρέπει ἂν μᾶλλον, ἢ τοῦτο, ὅπερ ἀναδέσαιμον μᾶλλον τοῖς ἀκολάστοις ὅτι, ὅπερ ἀπόξαιντ' ἂν ὅτοι μάλιστ' ἔχειν. οὐκοῦν τὸ γνήμον σχῆμα, τοιοῦτόν ὅπερ, αὐχμηρὸν εἶναι, λάσιον εἶναι, τείβωνα ἔχειν, λοιμᾶν, ἀνυποδητεῖν· τὸ δ' ὑμέτερον, ὅμοιον τοῦ κιναίδου, καὶ

hæc à nobis abscedat prò cul, ne vnquam plus satis appetam: mirùi verò cùm habeam, ferre æquo animo valeam. Nostra quidē ita se habent. Plurimùm profectò à vulgi sententijs ita dissentiut. Neque quicquam ergo mirandum est, si ab his differimus habitu, à quibus tantùm differimus instituto. Sed te miror, quònam pacto, quū suam quandam citharœdo vestem tribuas, cultumq; atque adeò tibicini suum, & tragœdo suum: bono viro cultum vestemque propriam nullam existimas, sed eandem ei cum vulgo habendam censes, idq; quum vulgus malum sit. Quòd si bonorum cultus proprius debet esse vlus, quinam deceat magis, quàm hic meus, qui maximè luxuriosis pudē lus sit, quémque illi maximè auersentur? Cultus ergo meus huiusmodi est, squalidum esse, hirsutum esse, tritum pallium induī, comā producere, ac sine calceis ingredi. Vester verò, cinædorū ornatui simillimus est,

nes

καὶ δεῖπνεῖν οὐδὲ εἷς ἂν ἔχοι, οὐ τῇ χροιᾷ τῶν ἱματίων, οὐ τῇ μαλακότητι, οὐ τῷ πλήθει τῶν χιτωνίσκων, οὐ τοῖς ἀμφιέσμασιν, οὐχ ὑποδήμασιν, οὐ καταστικῇ, τειχῶν ἐκ ὀδμῇ καὶ γὰρ ἀπόζετε ἤδη παραπλήσιον ἐκείνοις, οἱ οὐδαμοῦ ἐπαίοι οὖτοι μάλιστα. καί τοι τί ἂν δράσῃ τὶς ἀνδρὸς τῷ αὐτῷ τοῖς μυρίοις ὀδμὴν ἔχοντος; τοιγαροῦν τὸς μὲν πόνος, οὐδὲν ἐκείνων μᾶλλον ἀνέχεσθε, τὰς δὲ ἡδονὰς οὐδὲν ἐκείνων ἧττον, καὶ πρέφεσθε τοῖς αὐτοῖς, καὶ κοιμᾶσθε ὁ μοίως, καὶ βαδίζετε. μᾶλλον δὲ βαδίζειν ἐκ ἐθέλετε· φέρεσθε δ, ὡς πρὸς τὰ φορτία, οἱ μὲν ὑπ' ἀνθρώπων, οἱ δὲ ὑπὸ κτηνῶν, ἐμὲ δὲ οἱ πόδες φέρουσιν, ὅποι πρὸς ἂν δέωμαι· κἀγὼ καὶ ἱκανὸς καὶ ῥίγος ἀνέχεσθαι, καὶ θάλπος φέρειν, καὶ τοῖς τῶν θεῶν ἔργοις μὴ δυσχεραίνειν διότι ἄθλιός εἰμι· ὑμᾶς δὲ, δι' τὴν οὐδαμοῦ ἀφ, οὐδ' νὶ γνομένων ἀρέσκεσθε, καὶ πάντα μέμφεσθε· καὶ τὰ μὴ παρόντα φέρειν ἐκ ἀθέλετε, τὰ δὲ ἀπόντων κρίνεσθε.

nec dignoscere vos quispiam ab illis posit, neque colore vestium, neque mollitie, neque camisiarum numero, neque lacernis, neque calceis, neque capillorum cura, neque odore. Nam & redoletis vt illi, iam præsertim vos, qui estis felicissimi. Et quidem quid facias, quum vir eundem cum cinædis odorem oleat? Etenim in ferendis laboribus nihil illis præstatis, voluptatibus verò nihilò minùs quàm illi superamini: eadem comeditis, eodem modo dormitis atq; incedi tis, imò verò incedere nõ vultis, sed gestari potiùs tanquam sarcinæ, alij ab hominibus, alij verò à iumentis. At me pedes ipsi gestant, quocunque sit opus: egóque & frigus tolerare sufficio, & calorem pati: eaq; quæ dij obtulerint, minimè molestè ferre, ideò videlicet, quia miser sum. Vos verò propter hac felicitatē nulla estis fortuna contenti, sed omnium pœnitet, ac præsentia ferre non potestis, absentia desideratis,

χειμῶν τ' ἢ, αὐχόμενοι θέρος, θέρος δ' χειμῶνα, καὶ καύματος μὲν, ῥίγος, ῥίγος δὲ, καῦμα, καθάπερ οἱ νοσοῦντες δυσάρεστοι καὶ μεμψίμοιροι ὄντες· ἀστία δὲ ἐκείνοις μὲν, νόσος, ἡμῖν δὲ ὁ τρόπος. καὶ πεῖραν ἡμᾶς μετατίθεσθαι, καὶ ἐπανορθοῦν τὰ ἡμέτερα ἀλλήλοις ἐπιτιμῶμεν, κακῶς βουλευομένοις πολλάκις, περὶ ὧν πράττουσιν, αὐτοὶ ἀσκεπτοι ὄντες περὶ τῶν ἰδίων, καὶ μηδὲν αὐτῶν κείσε καὶ λογισμῷ ποιοῦντες, ἀλλ' ἔτι καὶ ἐπιθυμίᾳ. Ζηγαρὸν ἄρ' ὑμεῖς δὴ φέρεσθε ὑπὸ χειμάρρου φερομένων· ἐκεῖνοί τε γὰρ, ὅπου ἂν ἴοι τὸ ῥεῦμα, ἐκεῖφέρονται, καὶ ὑμεῖς, ὅπου ἂν αἱ ἐπιθυμίαι πάσχωσι δὲ παραπλήσιόν τι, ὅ φασι παθεῖν τινα ἐφ' ἵππον ἀναβάντα μανόμενον. ἁρπάσας γὰρ αὐτὸ ἔφερεν ἆρα ὁ ἵππος, ὁ δὲ ἐκ ἔτι καταβῆναι, τοῦ ἵππου θέοντος ἐδύνατο. καί τις ἀπαντήσας, ἠρώτησεν αὐτὸν, ποίαν ἄπεισιν, ὁ δὲ εἶπεν, ὅπου ἂν τοῦτο δοκεῖ, δεικνὺς τὸν ἵππον.

hyeme quidem optates æstatem, æstate rursus hyemem: atq; in calore frigus: in frigore vicissim calorem: quemadmodum ægrotantes, morosi semper & queruli: quod in illis quidem facit morbus, in vobis verò mores. Atq; hæc ita quū sint, iam nos in vitam vestram traducere æquū censetis, nostramq; corrumpere, quū sæpè malè consulta sint quæ faciitis, ipsiq; sitis in vestris ipsorū negotijs minimè circūspecti, nihilq; eorū iudicio ac ratione, sed cōsuetudine cupiditatis faciatis. Quāobrem nihil profectò differtis vos ab his qui torrente ferruntur. Illi quippe quocunq; fluxus intenderit, eò rapiuntur: & vos itidem quocunq; libidines. Ac similiter quidē vobiscum agitur, vt cū quodam qui equum insanum ascenderat. equus igitur virum corripiens abstulit. hic verò ampliùs iam desilire equo currente non poterat. quidam verò cùm occurrisset ei, rogauit quònam tenderet. hic respondit, quocunque huic videtur, equum demonstrans.

Quòd

καὶ ὑμᾶς ἄρ τις ἐρωτᾷ, ποῖ φέρεσθε, τἀληθῆ εἰ βούλοισθε λέγειν, ἐρεῖτε ἁπλῶς μὲν, ὅπου περ ἂν τοῖς ἐπιθυμίαις δοκῇ, κατὰ μέρος δὲ, ὅπου περ ἂν τῇ κόλουσῃ, ποτὲ δὲ, ὅπου τῇ δόξῃ, ποτὲ δὲ αὖ, τῇ φιλοκερδείᾳ· ποτὲ δὲ ὁ θυμὸς, ποτὲ δὲ ὁ φόβος, ποτὲ δὲ ἄλλό τι ζήτορ ὑμᾶς ἐκφέρειν φάνοιτο. ὁ γὰρ ἐφ' ἑνὸς, ἀλλ' ἐπὶ πολλῶν ὑμᾶς γε ἵππον βεβηκότας, ἄλλοτε ἄλλων, καὶ μαινομένων πάντων φέρεσθε. τοιγαροῦν ἐκφέρουσιν ὑμᾶς εἰς βάραθρα καὶ κρημνούς. ἴστε δ' ὀδαμῶς, πρὶν πεσεῖν, ὅτι πεσεῖσθαι μέλλετε. ὁ δὲ τείνων οὗτος, οὐ κατάγελᾶτε, καὶ ἡ κόμη, καὶ τὸ σχῆμα τὸμὸν, τηλικαῦτα ἔχει δύναμιν, ὥστε παρέχειν μοι ζῆν ἐν ἡσυχίᾳ, καὶ πράττοντι ὅτι βούλομαι, καὶ συνόντι οἷς βούλομαι. τοὺς γὰρ ἀμαθῶν ἀνθρώπων καὶ ἀπαιδεύτων οὐδεὶς ἂν εἰθέλοι μοι προσιέναι διὰ τὸ σχῆμα· οἱ δὲ μαλακοὶ καὶ πάνυ πόρρωθεν ἐκπρέπουσι, προσίασι δὲ οἱ κομψότατοι καὶ ἐπιεικέστατοι.

Quòd si vos quisquã roget, quò feramini: si verum vultis dicere, dicetis in vniuersum quidem, quocunq; videatur affectibus: sigillatim verò, interdum quocunq; voluptati, interdum quocunq; ambitioni, interdum rursus quò lucri studio. Quin interdũ ira, interdum metus, interdum aliud quippiã huiusmodi vos auferre videtur. Neque enim vnum duntaxat equum vos, sed multos insilientes, nunc hunc, nunc illũ, furiosos quidem omnes, auehimini. auferunt ergo vos in barathrum, ac prærupta: vos tamẽ priusquã cadatis, casuros vos esse nescitis. At hoc detritũ pallium, quod vos ridetis, comaq; habitusq; meus tantam habet vim, vt vitã mihi quietam præbeat: viq; agam quicquid volo, verseq; cum quibus volo. Nempe ex indoctis atque imeruditis hominibus nemo me adire voluerit, ob hunc habitum: at molles etiã qui sunt, adhuc admodũ procul declinant: congrediuntur verò scitissimi atq; modestissimi,

κέστοι, καὶ ἀρετῆς ἐπιθυμοῦν-
τες, οὗτοι μάλιστά μοι συγγίγνο-
νται· τοῖς γὰρ τοιούτοις ἐγὼ χαίρω
συνών. θύρας δὲ τῶν καλου-
μένων ἀνθρώπων ὁ θεραπεύω, τοὺς δὲ χρυσοῦς στεφάνους, καὶ
τὴν πορφύραν, τύφον νομίζω, καὶ τῶν ἀνθρώπων καταγελῶ. ἵνα δὲ μάθῃς περὶ τοῦ σχήματος, ὡς οὐκ ἀνθρώποις πόνον ἀγαθοῖς, ἀλλὰ καὶ θεοῖς πρέπον ἐστὶ, ἔπειτα καταγελᾷς αὐτοῦ, σκέψαι τὰ ἀγάλματα τῶν θεῶν, πότερά σοι δοκοῦσιν ὁμοίως ἔχειν ὑμῖν, ἢ ἐμοί· καὶ μὴ μόνον γε τῶν Ἑλλήνων, ἀλλὰ καὶ τῶν βαρβάρων τοὺς ναοὺς ἐπισκόπει περιιὼν, πότερον αὐτοὶ οἱ θεοὶ κομῶσι, καὶ γενειῶσιν, ὡς ἐγὼ, ἢ καθάπερ ὑμᾶς, ἐξυρημένοι πάππους τε καὶ γράφουσι. καὶ μέν τοι καὶ ἀχίτωνας ὄψει τοὺς πολλοὺς, ὥς φησι μέ. τί ἂν οὖν ἔτι δημόσιος περὶ τοῦτο τοῦ σχήματος λέγειν, ὡς φαύλου, ὁπότε καὶ θεοῖς φαίνεται πρέπον;

stissimi, & qui virtutem cupiunt, hi potissimùm congrediuntur mecum. horum ego consuetudinem delector. Eorum verò fores quì homines vocantur, nõ obseruo, tum coronas aureas ac purpuram pro fastu habeo, atq; homines ipsos derideo. At vt cultum hũc intelligas, non bonos modò viros, sed ipsos etiam deos decere, atq; eum deinde, si libet, irridear, deorũ statuas considera, viri videantur, vobisne an mihi simliores. Neq; Græcorum solùm, sed barbarorũ etiam templa circunspicias, virum ipsi dij, vt ego, comati barbatiq; sunt, an quemadmodũ vos, rasi finguntur atque pinguntur. Quin plurimos etiã sine tunicis conspicies, vt me nunc esse vides. Quo pacto igitur audeas posthac hunc habitum vitio dare, quum deos etiam decere videatur?

GILBER-

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM.

DIalogus hic lepidissimus asperam paruoq; contentam Cynicorum vitam defendit, mollem atq; eneruatam delicatorum hominum luxuriam reprehendit: nec non eadem opera temperantiam, frugalitatem, simplicitatem, denique arctam illam atque angustam vitam laudat. D. Ioan. Chrysostomus, vir planè sanctus & incomparabilis, non veritus est eius partem in Homiliam quandam, quam in Ioannis Euangelium commentatus est, inserere. De Cynicis verò habes apud Laërtium in vita Antisthenis & Diogenis: Lucianum in Vitarum venditione, vbi notantur quasi ὑλακτοῦντες καὶ δάκνοντες Arrianum Epist. περὶ κυνισμοῦ, & Athenæum Dipnosop. 13. Cynici appellati sunt, siue ob sordidam vitam, siue quod obuios quosq; conuiciãtes mordeãt & mẽdicato viuant, more canum. Augustinus canina inuerecundia Cynicos dictos putat: ob quam etiam ipsos à decori disputatione in Offic. Cic. excludere videtur. Laërtius quidem ἀπὸ τῆς σκομμάτων hanc nominationem ortam esse testatur: Gal. ἔνιοι. Alij ab allatratu & mordacitate canina ipsos putant.

a QVID'NAM inopia.] *Inops dicitur, qui solus est, qui nec amicos nec propinquos habet, quorum opeı.i. auxilio tutari se possit, vnde inopia ferè in eadem re dicitur.* b Egestas omnia mala.] *Egestas solet homines facilius ad scelera perpetranda impellere.* c Artium effecta Deorũ dona.] *Artes Dei donum sunt. Hippocrates: Artes deorum dona sunt, homines naturæ opera. Epist. an senatum Abderitarum. Apud Philostratum in Heroicis Palamedes artium & literarum inuentionem dijs tribuit.* d Barbã & comã nutr.] *Tam sacri q̃ prophani scriptores in barba præcipuum decoris & ornamenti argumentum esse prodiderunt. Ita Cynicus hic ponit & barbam viro demere & leoni tondere iubar, detractio videlicet vtrique peculiari suo decore.* e Mollicie m.] *Lactantius atq; Varro scribunt mulierem à mollicie dictam.*

ΨΕΥΔΟΣΟΦΙΣΤΗΣ ἢ σολοικιστής

PSEVDOSOPHISTA, seu Solœcista.

Iacobo Micyllo interprete.

ARGVMENTVM.

QVanquam neque hic dialogus, vt suprà Lexiphanes ille, vertendus fuerat, quòd singula commodè ac suo modo Latinè reddi nō possent: pro suscepto tamen opere audendum aliquid longius, & periculum qualecunq; faciendum fuit. Quo æquiorem nobis lectorem fore puto, si qua etiam hic offenderit, quæ expectationi ipsius non omninò respondebunt, præsertim cùm ipsum quoque exemplar, quo nos vertendo vsi sumus, in quibusdam locis non ita sincerum & castigatum appareret. Tractat autem de Solœcismo Lucianus, quem veteres Latini, vt Gellius indicat, stribiliginem vocârunt, Græci etiam Solœcon, atque illud innuit, haud quaquam ita expeditum aut obuium cuiuis esse, planè ac purè dicere, & ab omni vitio sermonis temperare: idque exemplo cuiusdam, quem pseudosophistam, à falsa, vt videtur, facundiæ atq; doctrinæ persuasione, Solœcistam autē ab ipsa appellat: qui cùm profiteretur se & loqui purè, & multos in sermone peccantes deprehendere facilè posse, interim ipse etiam illa, quæ nota ac manifesta sunt ignorare fingitur. Ac principiò quidem varias Solœcismi formas exemplis cùm suis tum aliorum proponit: postremò autem & quædam explicat, & quod in quo vitium & peccatum sit, ostendit. Propriè autem & grammaticos hic Dialogus pertinet: quem si multi illorum tam diligenter perpenderent, quàm facilè sibi ipsi persuadent & Latinè & Græcè interim se scire, in plerisque haud dubiè minùs ostentationis & arrogantiæ inesset.

VIKI-

Ἆρά γε ὁ γνῶναι ἢ σολοικίζοντα δυνὸς, οὗτος καὶ φυλάξαιθ' ἂν σολοκοίζειν δυνατός; Σο. ἐμοὶ μὲν δοκεῖ. Λυ. ὁ δὲ γε μὴ φυλάξαιθ', ὁδὲ γνῶναι ἢ οὕτως ἔχοντα; Σο. ἀληθῆ λέγεις. Λυ. σὺ δὲ αὐτὸς φὴς ἢ σολοικίζειν, ἢ πῶς λέγομεν περὶ σοῦ; Σο. ἀπαιδεύτου γὲ ἂν εἴην σολοικίζοιμι τηλικοῦτος ὤν. Λυ. ἐκεῖν' καὶ ἕτερον φωράσαι δυνήσῃ τοῦτο δρῶντα, καὶ ἐλέγξαι τὸν ἀρνούμενον; Σο. παντάπασί γε. Λυ. ἴθι νυν, ἐμὲ λάβε σολοικίζοντος, ἄρτι δὲ σολοικιῶ. Σο. οὐκέτι. Λυ. ἀλλ' ἔγωγε ἤδη τὸ δεινὸν ἔργασμαι, σὺ δὲ οὐκ ἐπέγνως. Σο. παίζεις ἔχων. Λυ. μὰς τοὺς θεοὺς, ἐπεὶ σολοικίσας, ἐλαθόν σε, ὡς οὐκ ἐπιτάμενον. αὖθις δὲ σκόπει. εἰ γάρ σε φημὶ δύναθαι κατανοῆσαι, ἐπεὶ ἃ μὲν οἶδ',

*LVCIANVS ET
Solœcista.*

Vm igitur qui agnoscere solœcisitem potest, idem etiã cauere potest ne solœcisset? SOL. Mihi quidem ita videtur. LVC. Qui verò cauere non potest, ille nec agnoscere potest cũ qui talis est? SOL. Rectè dicis. LVC. Tu verò teipsum negas solœcissare, aut quo pacto de te dicamus? SOL. Indoctus equidẽ essem, si cũm tãtæ ætatis sim, adhuc solœcissarem. LVC. Proinde & alium deprehendere poterit qui hoc facit, & negantem conuincere? SOL. Prorsus itaque. LVC. Age nunc conuince me solœcissantem. Iampridem enim solœcissare gestio. SOL. Proinde dic. LVC. At equidẽ A iam graue istud commisi: tu verò non agnouisti. SOL. Ludis tu nunc? LVC. Non per deos. Nam solœcismo commisso latui te perinde ac nesciens. Rursus autem contemplare. Neq; enim te puto intelligere posse quoniam alia quidem

οἶδ', ἃ δ' οὐκ οἶδα. Σο. ἐὰν τὶ μόνον' Λυ. ἀλλὰ καὶ νῦν σισολοίκισά μοι, σὺ δ' οὐκ ἔγνως. Σο. πῶς γὰρ, σὺ μηδὲν λέγοντος; Λυ. ἐγὼ μὲν λέγω, καὶ σολοικίζω, σὺ δ' οὐκ ἐπὶ τοῦτο δρῶντι, ἐπὶ ὅρισον καὶ νῦν ἀκολουθῆσαι δεινόν. Σο. θαυμαστὰ λέγεις εἰ μὴ δυνήσομαι καταμαθεῖν σολοικισμόν. Λυ. καὶ πῶς ἂν δύνασο τὸν ἕνα μαθεῖν, τοὺς τρεῖς ἀγνοήσας; Σο. τίνας τρεῖς; Λυ. ὅλους ἀρτιγενεῖς. Σο. ἐγὼ μέν σε παίζειν δοκῶ. Λυ. ἐγὼ δέ σε ἀγνοεῖν τὸν ἁμαρτάνοντα ἐν τοῖς λόγοις. Σο. καὶ πῶς ἄν τις μάθοι, μηδενὸς εἰρημένου; Λυ. κέκικται, καὶ σισολοίκισά τι. τραπεῖ. σὺ δὲ οὐκ ἔγνως. μέγα οὖν ἆθλον κατέπραξας ἄν, εἴπερ ἔγνως. Σο. οὐ μέγα μὲν, ἀναγκαῖον δὲ τῷ ὁμολογήσαντι. Λυ. ἀλλ' οὐδὲ νῦν ἔγνως. Σο. πότε νῦν; Λυ. ὅτι τὸ ἆθλον ἔφθασε σε καταπρᾶ.

nosti, alia autem non nosti. SOL. Dic modò. LVC. Sed & nunc solœcismus à me commissus est, tu verò non cognouisti. SOL. Nam quomodo cognoscerm, cùm tu nihil dicas? LVC. Ego quidem dico, & solœcisso: tu verò non assequeris istud facientem: quoniam vtinam etiam nunc assequi possis. SOL. Mira dicis, si nequeam solœcismum quis sit, intelligere. LVC. Et quo pacto vnum intelligeres, quando iam tres non animaduertisti? SOL. Quos tres? LVC. Totos recèns natos. SOL. Ego te quidem ludere puto. LVC. At ego te ignorare eum qui in verbis peccat. SOL. Et quomodo quis intelligat, quando nihil dictũ est? LVC. Dictum est, & solœcismus iam quadrifariam commissus: tu verò non cognouisti. Magnum igitur præmium confecturus fueras, si cognôsses. SOL. Non magnum quidem, sed necessarium confitenti. LVC. Sed neque nunc cognouisti. SOL. Quando nunc? LVCIA. Quando præmium confe-

παρῆξαι. Σο. οὐκ οἶδα ὅ, τι λέγεις. Λυ. ὀρθῶς ἔφης, οὐ γὰρ οἶσθα καὶ πρόσθι γε εἰς τὸ ἔμπροσθεν, οὐ γὰρ ἐθέλεις ἔπεσθαι. σωθήσῃ ἄν, εἴπερ θελήσεις. Σο. ἀλλ' ἐγὼ βούλομαι, σὺ δ' οὐδὲν εἶπας ὧν ἄνθρωποι σολοικίζουσιν λέγουσι. Λυ. τὸ γὰρ νῦν ῥηθὲν, μικρόν τί σοι φάνεται κακὸν εἶναι; ὅμως δὲ ἀκολούθησον αὖθις, ἐπεὶ οὐκ ἔμαθες ἐκβαμόντα. Σο. μὰ τοὺς θεοὺς οὐκ ἔγωγε. Λυ ἀλλὰ μὲν μεθῆκα θεῖν καγὼ ταχέως, ἆρα παρῆξα; ἀλλὰ καὶ νῦν ἔξεστιν ἰδεῖν, τὸν καγώ· εἰ δὲ μὴ, πολλοὶ γενόμενοι καγὼ, κήσουσί σε ἐν σολοικισμῷ πεσόντες. Σο. οὐ κήσουσι. Λυ. μικὸν ἔλαθόν γε. Σο. θαυμαστὰ λέγεις. Λυ. σὺ δὲ ὑπὸ τῆς ἄγαν παιδείας διέφθορας, ὡς τι μὴδ' αὐτῷ τοῦτο σολοικίζοντας κατανοῆσαι· οὐ γὰρ πρόσεστιν αὐτῷ τὸ τινά. Σο. ταῦτα μὲν οὐκ οἶδα

confecisse te dixi. SOL. Non intelligo quid dicas. LVC. Rectè dicis, neque enim intelligis. Ac procede sanè in anteriorem partem, non enim vis assequi. Intelligam enim si modò volueris. SOL. At ego volo: tu verò nihil dixisti eorum quæ homines solent cùm solœcismum faciunt. LVC. An tibi hoc quod modò dictum est, paruum aliquod malorum videtur esse? Sed tamen sequere denuò, quoniam nō animaduertisti cursu digredientem. SOL. Ita per Deos, ego quidem nō. LVC. At verò dimisit currere lépórem celeriter. Num præteriisti? sed & nunc licet videre lépórem. Si verò non, multi inde lépores facti latebunt te in solœcismo iacentes. SOL. Non latebunt. LVC. At verò latuerunt certé. SOL. Mira dicis. LVC. Tu verò præ nimia eruditione corruptus es, vt neque ipsum hoc solœcissantes intelligere possis. Deest enim ipsi distributiua vox τινά, id est, quendam. SOL. Hæc quidem non intelligo quo pacto

λα πῶς λέγεις· ἐγὼ δὲ πολλοὺς ἤδη σολοικίζοντας κατενόησα. Λυ. καὶ μὲν τοίνυν ἔσῃ τότε, ὅταν τὶ τῶν παιδίων γένῃ, τῶν τὰς τίτθας θηλαζόντων. ἢ οὐ νῦν ἔγνως σολοικίζοντά με, οὐδὲ αὐξάνοντα παιδία σολοικισμὸν ποιήσει τῷ μηδὲν ἀδικότι. Σο. ἀληθῆ λέγεις. Λυ. καὶ μὲν ἃ ταῦτα ἀγνοήσομεν τῶν ἑαυτῶν, ἐπὴν τόδε σολοικισθὲν ἀπεφύγῃς σε. μὴ τοίνυν ἔτι λέγαν, ὡς ἱκανὸς εἶ κατιδεῖν τὸν σολοικίζοντα, καὶ αὐτὸς μὴ σολοικίζων. κἀγὼ μὲν οὕτω. Σωκράτης δὲ ὁ ἀπὸ Μόψου, ᾧ συνῳκούμην ἐν Αἰγύπτῳ, τὰ τοιαῦτα ἔλεγεν ἀνεπαχθῶς, καὶ οὐκ ἤλεγχε τὰ ἁμαρτάνοντα. πῶς μέντοι γε ἐπερωτήσαιμι ποῖκα ἔξει σε, τίς μὲν ἄν, ἔφη, ἀπεκριθῇ σοι περὶ τῆς τήμερον, ὡς ἐξιόν; ἑτέρῳ δὲ φήσαντος ἱκανὰ ἔχω τὰ πατρῷα, πῶς σὺ εἴπε, πέθυκε

pacto dicas: ego verò multos iam solœcisantes perspexi. LVC. Et me igitur scies tunc, quando puer quispiam eris, eorum videlicet qui mammam adhuc sugũt. Aut si nunc non cognouisti solœcissantem me, neque crescentes pueruli solœcismum facient nihil intelligenti. SO. Vera dicis. LVC. Atqui si hæc ignorabimus, nihil cognoscemus nostrorum propriorum: quoniam & hic solœcismus quem nunc feci, fefellit te. Ne igitur dixeris amplius quòd possis perspicere solœcissantem, & ipse solœcismum non committere. Atque ego quidem hoc pacto. B Socrates autem, qui à Mopso genus ducebat, cui in Aegypto cõuersatus sum, huiusmodi dicere solebat citra inuidiam, neque aperiè coarguebat eum qui sic peccásset: verùm ad eum qui interrogabat, ποῖκα ἔξεσι, hoc est, quando exibit? Quis enim, inquit, responderit tibi de hodierna die tanquam exiens; Alio autem dicente, ἱκανὰ ἔχω τὰ πατρῷα, id est, satis habeo paternorum bonorum: Quomodo ais, inquit, an

τέθνηκε γὰρ ὁ πατήρ σου; ἄλλου δὲ αὖθις λέγοντος, σύμπατριώτης ἐστί μοι, ὡς ἄνθαυδ ἄρα ἡμᾶς, ἔφη βάρβαρος ὤν. ἄλλου δὲ ἀπόντος, ὁ δὲ νὰ ἐστι μεθύσης, μητρὸς ἔπῃ, ἢ πῶς λέγεις; ἑτέρου δὲ λέοντας, διπλασιάζεις, ἔφη, τοὺς λέοντας· ἀπόνζος δέ τινος, λῆμμα πάρεστιν αὐτῷ διὰ τὸ δύο μμ, οὐκοῦν, ἔφη, λῆψεται, ἐὰν λῆμμα αὐτῷ πάρεστιν· ἑτέρου δὲ ἀπόντος, πόσεσιν ὁ μέραξ, ἡμῶν φίλος, ἔπεται, ἔφη, λοιδορεῖς φίλον ὄντα; πρὸς δὲ τὸν ἀπόντα, δεδίοιμαι τὸν ἄνδρα, καὶ φεύγω, σύ, ἔφη, καὶ ὅταν τινα ὑπολαβοῦς, διώξῃ. ἄλλου δὲ ἀπόντος, τῶν φίλων ὁ κορυφαότατος, χαρίεν γε, ἔφη, τὸ τῆς κορυφῆς ποιεῖν τι ἐπάνω. καὶ ἐξορμῶ δέ, τινος ἀπόντος, καὶ τίς ἐστιν, ἔπῃ, ὃν ἐξορμᾷς; ἐξεπιπολῆς δέ,

an tibi pater mortuus est? Alio autem rursus dicente, σύμπατριώτης ἐστί μοι, hoc est, conterraneus meus est: Latuisti igitur nos, inquit, barbarus existens. Alio autem quodam dicente, ὁ δὲ νὰ ὄν μεθύσης, hoc est, iste nescio quis ebrius est: Matrisne, inquit, aut quomodo dicis? Alio autē, λέοντας; Duplicas, inquit, leones. Cùm autē quidam dixisset, λῆμμα πάρεστιν αὐτῷ, duplici videlicet μμ, id est, quæstus siue captura in est ipsi: Proinde, inquit, capiet, si captura ipsi inest. Alio autem dicente, πόσεσιν ὁ μέραξ ἡμῶν φίλος, id est, accedit adolescēs meus amicus: Et conuicaris illi, inquit, cùm sit amicus? Ad eum autem qui dixerat, δεδίοιμαι τὸν ἄνδρα, καὶ φεύγω, hoc est, terreo pro timeo virū, & fugio: Tu, inquit, etiam quādo timebis aliquem, persequeris Alio autem dicēte, τῶν φίλων κορυφαότατος, id est, amicorū maximè summus: Festiuum sanè, inquit, quod supra verticem seu summam aliquid vltrà etiam ponis. Et ἐξορμῶ quopiam dicente, hoc est, inuado siue irrumpo: Et quisnam est, inquit, quem ἐξορμᾷς; hoc est, impellis. Ἐξεπιπολῆς

autem

λει, τινὸς ἀπόντος, ἐκ τῆς ἐπιπολῆς ἔπειν, ὡς ἐκ τῆς πιθάκνης. λέγοντος δὲ τινος, συνετάξατό μοι, καὶ λόχον, ἔφη, Ξενοφῶν συνετάξατο. ἄλλου δὲ ἀπόντος, περιέστω αὐτὸν, ὥς τι λαθεῖν, θαυμαστὸν, ἔφη, εἰς ὢν περιέστης τὸν ἕνα. ἑτέρου δὲ λέγοντος, συνεπρίνετο αὐτῷ, καὶ διεκείνετο πάντως, ἔπειν, ἐνθεν δὲ καὶ πρὸς τοὺς σολοικίζοντας Ἀττικῶς παίζειν ἀνεπαχθῶς. πρὸς γὰρ τὸν ἀπόντα νῶι τοῦτο δοκεῖ, σὺ, ἔφη, καὶ νῶιν ἐρεῖς, ὡς ἁμαρτάνομεν. ἑτέρου δὲ σπουδῇ διηγουμένου τι τῶν ἐπιχωριῶν, ἡ ἀπόντος, ἡ δὲ Ἡρακλεῖ μιχθεῖσα, οὐκ ἄρα ἔφη, ὁ Ἡρακλῆς ἐμίχθη αὐτῇ. κατεῦνα δὲ, τινος ἀπόντος, ὡς διοιτο,

autem quodam dicente, hoc est, de superficie: subiecit, ἐκ τῆς ἐπιπολῆς ὡς ἐκ τῆς πιθάκνης, hoc est, ex superficie vt ex doliolo. Dicente autem quodam, συνετάξατό μοι, hoc est, composuit mihi, vel eiusdem ordinis mecum fuit: & manipulum, inquit, Xenophon συνετάξατο, id est, coordinauit. Alio autem dicente: περιέστω αὐτὸν, ὥστε λαθεῖν, id est, circumsteti, seu circundedi ipsum, vt latérem: Mirum inquit, si tu cùm vnus sit, περιέστης, id est, circunsteteris vnum. Alio rursum dicente, συνεκείνετο αὐτῷ, quod & comparabatur ipsi & contendebat cum ipso, significat: subiecit, καὶ διεκείνετο πάντως, hoc est, dijudicabatur seu dirimebatur quoque omninò. Solebat autem & contra eos qui solœcismum Atticè loquendo comittebant, eadem festiuitate ludere. Nam ad eum qui dixerat, Δοκεῖ νῶι τοῦτο δοκεῖ, hoc est, nobis hoc videtur: Tu, inquit, etiam νῶιν dices, vt peccamus. Alio autem seriò narrante quippiam eorum quæ in patria sua acciderant, ac dicente, Illa verò Herculi μιχθεῖσα, hoc est, concumbens: Non igitur, inquit, Hercules ἐμίχθη αὐτῇ, hoc est, ipse concubuit, siue commixtus fuit. Porrò dicente

ποιτι, τί δὲ, ἔφη, σοι δεινὸν ἔργασα, καὶ ἄξιον ἀτιμίας; καὶ ξυγομαχεῖν δέ, τινος λέγοντος, πρὸς τὸν ἐχθρὸν ἔπει, ξυγομαχεῖς; ἑτέρου δὲ ἐπόνος βασανίζεσθαι τὸν παῖδα αὐτοῦ νοσοῦντα, ἐπὶ τοῦ, ἔφη, ἢ τί βελόμενος τὸ βασανίζοντος; προκόπτει δέ, τινος ἐν πόνοις, ἐν τοῖς μαθήμασιν, ὁ δὲ Πλάτων, ἔφη τοῦτο ἐπιδιδόναι καλεῖ. ἐρόμενος δέ τινος, ἐὰν μελετήσει ὁ δεῖνα, πῶς ἦν, ἔφη, ἐμὲ ἐρωτᾷς, ἐὰν μελετήσομαι, οἴει ὅτι ὁ δεῖνα; Ἀττικίζοντος δέ τινος, καὶ τεθνήξεται ἐπόνος ἐπὶ τοῦ τρίτου, βέλτιον, ἔφη, καὶ ἐνταῦθα μὴ Ἀττικίζειν καταρώμενον καὶ πρὸς τὸν ἐπόντα δέ, σοχάζομαι αὐτοῦ, ἐπὶ τοῦ φείδομαι αὐτοῦ, μή τι, ἔφη, διήμαρτον βαλὼν;

dicente quopiam quòd haberet opus Καρεῖν, hoc est, tonderi: Quidnam grauе adeò, inquit, & quod dignum ignominia ista sit, abste factum est? Et Ξυγομαχεῖν, hoc est, (vt Hesychius exponit) cum domesticis & familiaribus contendere, dicente quopiam: Tunc eduersus hostem, inquit, ξυγομαχεῖς; Alio auem quodam dicente puerum suum morbo decumbentem βασανίζεσθαι, hoc est, torqueri: Cuius gratia, inquit, torquetur? aut quid vult ille qui torquet? Προκόπτει verò cùm quidam diceret ἐν τοῖς μαθήμασιν, hoc est, proficit in discipulis, respondit: At Plato ἐπιδιδόναι, hoc est, crescere vocat. Interrogãte aut quopiam, ἐὰν μελετήσει ὁ δεῖνα, hoc est, an declamaturus nescio quis esset: Quomodo ergo, inquit, interrogans me an declamaturus sim, dicis ὁ δεῖνα; hoc est in tertia persona iste. Volente autem quodam Atticismum exprimere, & dicente, τεθνήξεται, hoc est, morietur in diem tertium: Satius, inquit, foret, etiam hic non Atticissare adeò te, quando malum imprecaris. Ad eum autem qui dixerat, Σοχάζομαι ἀυτοῦ, pro φείδομαι αὐτοῦ, hoc est, parco ipsi: Nunquid, inquit, aberrâsti iaculan-

βαλὼν; ἀφισᾶν δέ, τινὶ ἀπόντι καὶ ἑτέρου, ἀφισάνειν, ἄμφω μῶν, ἔφη, οὐκ οἶδα. πρὸς δὲ τὸν λέγοντα, πολὺ ἀμὰ, ταῦτα, ἔφη, διπλᾶ χαρίζοι. καὶ χᾶσθαι δέ, τινὶ ἀπόντι, ψευδάτικον, ἔφη, τὸ ῥῆμα. τῷ δὲ λέγοντι, ἔκποτε, καλὸν, ἔφη, τὸ ἅπαν ἐκπέρυσιν· ὁ γὰρ Πλάτων, ἅς ποτε λέγει. τῷ δ' ἰδοῦ ἐπὶ τῇ ἰδὲ χωμένου τινὸς, ἕτερα ἀνὶ ἑτέρων, ἔφη, σημάνας. ἀντιλαμβάνομαι δέ, ἐπὶ τοῦ σωίημι, λέγοντός τινος, θαυμάζειν, ἔφη, πῶς ἀντιποιήμενος τῷ λέγοντι, φησὶν ἀντιποιεῖσθαι. βράδιον δέ, τινος ἀπόντος, οὐκ ἔστιν, ἔφη, ὅμοιον τῷ τάχιον. βαρεῖν δέ, τινος ἀπόντος, οὐκ ἔστιν, ἔφη, τὸ βαρῶσαι, ἢ νενόμικας. πέλοχα δέ, τὸ ἔλοχα λέγοντος, ὀλίγον, ἔφη, νῦν

iaculando? Quodam verò ἀφισᾶν dicente, & altero ἀφισάναν, pro eo quod est ad defectionem solicitare: Vtrunque, inquit, non noui. Ad eum autem qui dicebat πολὺ ἀμὰ, hoc est, nisi si: Hæc, inquit, dupla gratificantur. Et χᾶσθαι cùm quidam diceret: I Pseudatticũ, inquit, verbum est. Rursum dicenti Κἔκποτε, pro ex eo tẽpore: Pulchrum, inquit, fuerit ἐκπέρυσιν, hoc est, ex superiori anno dicere. nam Plato ἅ ποτε, hoc est, in id tempus dicit. Ei verò qui Ἰδὲ pro ἰδοῦ, hoc est, vide, vtebatur: Alia pro alijs, inquit, significat. Cùm quidam autem ἀντιλαμβάνομαι pro σωίημι (hoc est, intelligo) diceret: mirari se ait quo pacto ὁ ἀντιποιήμενος τῷ λέγοντι, id est, qui cum dicente certaret, siue competitor eius foret, diceret, ἀντιποιεῖσθαι, id est, concertare vel competere se. M βράδιον autem dicente quopiam: Non est simile, inquit, verbo τάχιον, quod celerius significat. Et rursum N βαρεῖν pro grauare dicente quopiam: Non est, inquit, βαρῶσαι, quemadmodum putâsti πέλοχα item pro ἔλαχα (id est, sortitus vel naclus sum) dicente quodam; Modicũ, inquit, etiam

apud

παρ' οἷς ἁμαρτάνεται, ἵπτα-
σθαι δὲ ἐπὶ τοῦ πέτασθαι πολ-
λῶν λεγόντων, ὅτι μὴ ἀφ' τῆς
πτήσεως τὸ ὄνομα, σαφῶς ἴ-
μεν. περιστερὸν δέ τινος ἀπόν-
τος, ὡς δὴ Ἀττικὸν, καὶ τὸν
φαττὸν ἐροῦμεν, ἔφη. φακὸν
δέ τινος ἀπόντος, ἐδηλοκέ-
ναι, καὶ πῶς ἄν, ἔφη, φακὸν
τις φάγοι; ταῦτα μὲν τὰ Σω-
κράτεια. ἐπανίωμεν δέ, εἰ δο-
κεῖ, ἐπὶ τὴν ἅμιλλαν τῶν πρε-
σβυτέρων λόγων, κἀγὼ μὲν καλῶ
τοὺς βελτίστους εἶναι ὅλος,
σὺ δὲ γνώσεσθαι· οἶμαι γάρ
σε κἂν νῦν δεινοῦσθαι, τοσού-
των γε ἐπακούσαντα τῶν ἐ-
ξῆς λεγομένων. Σο. ἴσως μὲν
οὐδὲ νῦν δεινοῦσομαί σου λέ-
γοντος, ὅμως ἀπέ. Λυ. καὶ πῶς
φῂς οὐ δεινοῦσθαι; ἡ γὰρ θύρα
σχεδὸν ἀνέῳγέ σοι γνωσέ-
σεως αὐτῶν. Σο. ἐπὶ τοίνυν.
Λυ.

apud quos peccatur. Mulatis autem ἵπτασθαι pro πέτασθαι (quod est volare) dicentibus, quod ἀφ' τῆς πτήσεως (hoc est, à volatu) quidem verbum hoc descendat, planè scimus. Περιστερὸν autem quodam dicente (hoc est, columbum masculinuo genere) quasi hoc Atticum verò foret, etiam τὸν Ο φαττὸν (id est, palumbum masculino genere) dicamus, inquit. Rursum dicente quodam se φακὸν comedisse, (hoc est, lentem) Et quomodo, inquit, Ρ φακὸν aliquis comederit? quod & algam, & lentiginem, & vas qoddam vnguentarium, & alia item quædam significat. Atque hæc quidem Socratica illa sunt. Redeamus autem, si videtur, ad certamen priorum verborum. Ac ego quidem citabo ea quæ optima videntur esse tota, tu verò cognitionem fac. Arbitror enim vel nunc posse te, quippe qui tam multa ordine iam audieris SOL. *Fortassis ne nunc quidem potero te dicente, sed tamen dic.* LVC. *Quomodo ais te non posse? Nam cognitionis ipsorum propè Q ianua tibi aperta est.* SOL. *Dic igitur.*

Λυ. ἀλλὰ ἄπορ. Σο. οὐδὲν γε, ὥς τι ἐμὲ ματεῖν. Λυ. οὐ γὰρ ἔμαθον, τὸ ἀνεῴγνυ; Σο. οὐκ ἔμαθον, Λυ. τί δὴ πασόμεθα, εἰ μηδὲ νῦν ἀκολουθήσας τοῖς λεγομένοις; καίτοι πρός γε τὰ κατ' ἀρχὰς ῥηθέντα ὑπὸ σοῦ, ἐγὼ μὲν ὤμην ἱππεῖς ἐς πεδίον καλεῖν, σὺ δὲ τοὺς ἱππεῖς κατεγνώκεσας. ἀλλὰ ἐοικὰς ἀφροντίζειν τῶν λόγων μάλιστα, οὓς νῦν κατὰ σφᾶς αὐτοὺς διήλθομεν. Σο. ἐγὼ μὲν φροντίζω, σὺ δὲ ἀλήλως αὐτοὺς διεξέρχει. Λυ. πάνυ γοῦν ἄδηλόν ἐστι, τὸ κατὰ σφᾶς αὐτοὺς ἐφ' ἡμῶν λεγόμενον· ἀλλὰ τοῦτο μὲν δῆλον, σὲ δὲ οὐδὲν ἂν θεῶν ἀγνοοῦντα παύσειε, πλήν γε ὁ Ἀπόλλων. μαντεύεται γοῦν ἐκεῖνος πᾶσι τοῖς ἐρωτῶσι, σὺ δὲ οὐδὲ τὸ μαντεύομενον κατανόησας. Σο. μὰ τοὺς θεούς· οὐ γὰρ ἔμαθον. Λυ. εἰ ἄρα καθὲς λανθάνει σε περιιών. Σο. ἐοίκασί γε.

LVC. *At iam dixi.* SOL. *Nihil certè quod ego intelligam.* LVC. *Annón intellexisti quod dixi* ἀνέῳγε (*id est, aperuit, pro aperta est.*) SOL. *Non intellexi.* LVC. *Quid igitur patiemur, si ne nunc quidem assequeris ea quæ dicuntur? Atqui secundum ea quæ ab initio abs te dicta sunt, ego quidem putabam me equites in campum prouocare; tu verò equites cogitásti. Sed videris non curare verba, maximè* R *quæ inter nos ipsos prosecuti sumus.* SO. *Ego quidem curo, tu verò obscurè ipsa prosequeris.* LVC. *Nempe omnino obscurum est, quod dixi* κατὰ σφᾶς αὐτοὺς, *cùm de nobis mentionem facerem. Sed hoc quidem manifestum est. Te verò* S *nullus deorum ab ignorantia liberauerit, nisi fortassis Apollo.* T *Vaticinatur enim ille omnibus interrogantibus: tu verò neque ipsum* μαντεύομενον *intelligis.* SOL. *Per deos equidem. non enim didici.* LVC. *Si ergo* καθὲς *latet te circumiens.* SOL. *Videntur certè.*

Λυ.

LVC.

Λυ. ὁ δὲ καθὰς πῶς παρέλθεν; Σο. οὐδὲ τοῦτο ἔμαθον. Λυ. οἶδα δέ τινα μνηστεύομενον αὐτῷ γάμον; Σο. τί δὲ τοῦτο; Λυ. ὅτι σολοικίζειν ἀνάγκη τὸν μνηστευόμενον αὐτῷ. Σο. τί οὖν πρὸς τοὐμὸν πρᾶγμα, εἰ σολοικίζει τις μνηστευόμενος; Λυ. ὅτι ἀγνοεῖ ὁ φάσκων εἰδέναι· καὶ τοῦτο μὴ οὕτως ἔχειν. εἰ δέ τις λέγοι σοι παρελθὼν, ὡς ἀπλέποι τὴν γυναῖκα, ἆρ' ἂν ἐπιτρέποις αὐτῷ; Σο. τί γὰρ οὐκ ἂν ἐπιτρέποιμι, εἰ φαίνοιτο ἀδικουμένος; Λυ. εἰ δὲ σολοικίζων φαίνοιτο, ἐπιτρέποις ἂν αὐτῷ τοῦτο; Σο. οὐκ ἔγωγε. Λυ. ὀρθῶς γὰρ λέγεις· οὐ γὰρ ἐπιτρεπτέον σολοικίζοντι τῷ φίλῳ. ἀλλὰ διδακτέον ὅπως τοῦτο μὴ πείσῃ. καὶ ἤν τις γε νῦν ψοφοίη τὴν θύραν εἰσιὼν, ἢ ἐξιὼν κόπτοι, τί φήσομέν σε πεπονθέναι;

Σο.

LVC. *At καθὰς iste quo pacto praeteriit?* SO. *Neque hoc didici.* LVC. *Nosti autem quempiam sibi ipsi γάμους μνηστευόμενον (hoc est, nuptias stipulantem vel respondentem?* SO. *Quorsum igitur hoc?* LVC. *Quòd necesse est solœcismum committere τὸν μνηστευόμενον αὐτῷ: id est, eum qui sibi despondet.* SOL. *Quid igitur ad meum negocium hoc, si solœcismum committit quispiam despondens?* LVC. *Quòd ignorat is, qui se scire dictabat. Et hoc quidem ita se habet. Si verò quispiam dicat tibi accedens, ὡς ἀπλέποι τὴν γυναῖκα, hoc est, quod repudiare velit vxorem, num permittes hoc illi?* SOL. *Quid mi permittam si videatur iniuria affectus esse?*

LVC. *Si verò solœcismum committere videatur, etiámne hoc permittes illi?* SOL. *Haud equidem.* LVC. *Rectè dicis. Neque enim concedendum amico vt solœcisset: sed docendus potiùs est, vt hoc ne patiatur. Quòd si quis autem nunc crepare faciat ianuam ingrediens, aut exiens pulset, quid dicemus tibi accidisse?*

Σο. ἐμὲ μὲν οὐδὲν, ἱκανὸν δὲ ἐπεισιθεῖν βουλεσθαι, ἢ ἐξιέναι. Λυ. σὲ δὲ ἀγνοοῦντα τὸν κόπτοντα, ἢ τὸν ψοφοῦντα, ὅ ἐστιν, ὅλως πεπονθέναι δόξομεν ἀπαίδευτον ὄντα; Σο. ὑβρεικὴς εἶ. Λυ. τί λέγεις, ὑβρεικὴς ἐγὼ νῦν δὴ γενήσομαί σοι διαλεγόμενος; ἔοικε δὲ σοληκίζειν, τὸ νῦν δὴ γενήσομαι, σὺ δ' οὐκ ἔγνως. Σο. παῦσαι πρὸς τῆς Ἀθηνᾶς, ἀλλ' εἴπε τί τοιοῦτον, ὥς τι κἀμὲ μαθεῖν. Λυ. καὶ πῶς ἂν μάθοις; Σο. ἔμοιγε πάντα ἐπέλθοις, ὅσα φῂς σοληκίσαι ἐμὲ λαθεῖν; καὶ γὰρ ὅ, τι ἕκαστον σισολοίκισται. Λυ. μηδαμῶς, ὦ ἄριστε· μακρὸν γὰρ ἂν ποιήσαμεν τὸν διάλογον. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἐξεστί σοι καθ' ἕκαστον αὐτῶν πυνθάνεσθαι. νῦν δ' ἕτερά ἄττα ἐπέλθωμεν, ἃ δοκεῖ· καὶ πρῶτόν γε αὐτὸ τοῦτο τὸ ἄττα μὴ δασέως, ἀλλὰ

SOL. Mihi quidem nihil: illum verò vel exire velle, vel introire. LVC. Tibi verò, cùm ignorares τὸν κόπτοντα, hoc est, qui pulsat, aut τὸν ψοφοῦντα, hoc est, qui crepare faciat, nihil omnino accidisse putabimus indocto adeò existenti? SOL. Contumeliosus es. LVC. Quid dicis? Ego contumeliosus verò nunc γενήσομαι: (id est, fiam) qui tecum disputo? Videtur autem solœcissare etiam ipsum, γενήσομαι quo nunc vsus sum: tu verò non cognouisti: SOL. Desine, quæso per Mineruam: ac dic potiùs tale aliquid, quod etiam ego intelligam. LVC. Ac quo pacto intelligas? SOL. Si mihi omnia ista percurras quæ modò dixisti à te cum solœcismo dicta, à me autem non animaduersa esse: & quo pacto in singulis peccatum sit, exponas. LVC. Nequaquam, ô optime. longum enim modò facturi essemus dialogum: sed de horum quidem vnoquoque licebit tibi singulatim quærere. Nunc autem alia quædam persequamur, si videtur. Ac primùm ipsum hoc ἄττα, absque aspiratione, &

ἁπλᾶ ψιλῶς ἐξφωνεῖν, ὀρθῶς φαίνεται ῥηθὲν μετὰ τοῦ ἕτερα συντιθέμενον, μὴ γὰρ οὕτως ἄλογον ἦν ἄν. ἔπειτα τὸ τῆς ὕβρεως. εἰ μὲ φὴς ὑβρεῖσθαι, ἐ μὴ οὕτω λέγοιμι, ἀλλ' ἐς σὲ φαίλω ἴδιον, ἐγὼ μὴ οὐκ ἔχω ἀπεῖν, ὅτι τὸ μὴ σὲ ὑβρεῖσθαι τὸ σῶμά ὅτι τὸ σὸν, ἤτοι πληγαῖς, ἢ δεσμοῖς, ἢ καὶ ἄλλῳ τρόπῳ. τὸ δὲ ἐς σὲ ὅταν ἔς τι τῶν σῶν γίγνεται ἡ ὕβρις. καὶ γὰρ ὅς τις γαῦα καὶ ὑβρίζει τεῦ σεῦ, ἐς σὲ ὑβρίζει· καὶ ὅς τις παῖδα καὶ φίλον, καὶ ὅς τις τε οἰκέτεῦ. πολὺ γὰρ περὶ τῶν πραγμάτων οὕτως ἔχει σοι, ἐπὲ τὸ ἐς πρᾶγμα ὑβρίζειν λέλεκται. οἷον ἐς τεῦ παροιμίαν, ὡς ὁ Πλάτων φησὶν ἐν τῷ συμποσίῳ. Σο. κατανοῶ τὸ διάφορον. Λυ. ἆρ' ὃν νῦ τῦτο καταννοῦς, ὅτι τὸ ταῦτα ὑπαλλάττειν, σολοικίζειν καλοῦσιν;

Σο.

& cum tenui spiritu, vtrum rectè videatur dictum cum verbo ἕτερα compositum. Non enim ita præter rationem fuerit. Deinde & τὸ τῆς ὕβρεως, id est, de contumelia, qua te à me affectum ais, si non hoc pacto dicam, sed ἐς σὲ hoc est, in te contumeliosum (fuisse me scilicet) dicam, proprium id esse ego quidem non possum dicere: quoniam σὲ quidem ὑβρεῖσθαι, hoc est, te cõtumelia afficere, idem est quòd corpus tuũ, siue plagis, siue vinculis, siue etiam alio aliquo pacto. At ἐς σὲ (hoc est, in te contumeliosus esse dicor) quãdo alicui tuorum contumelia fit. Nam & qui vxorem tuam contumelia afficit, in te contumeliosus est, & qui puerum tuum, & amicum, & certè qui seruum quoque. Nam præterquam de rebus, ita tibi se res habet: quoniam & in res contumeliosum esse dictum est, vt in prouerbium, quemadmodum V Plato dicit Symposio. SOL. Intelligo differentiam. LVC. Num igitur & hoc intelligis, quod si dicam, ταῦτα ὑπαλλάττειν, solœcismum vocant?

Σο. ἀλλὰ νυῖ ἔσομαι. Λυ. αὐτὸ δὲ τὸ ἐναλλάττειν; Σο. ἐμοὶ μὲν ταυτὸν λέγειν δόξει. Λυ. καὶ πῶς ἂν εἴη ταυτὸν τὸ ὑπαλλάττειν τὸ ἐναλλάττειν, ἐπὶ τὸ μὲν ἑτέρου πρὸς ἕτερον γίνεται, τοῦ μὲν ὀρθοῦ πρὸς τὸ ὀρθὸν, τὸ δὲ τοῦ μὴ ὄντος πρὸς τὸ ὄν; Σο. κατέμαθον, ὅτι τὸ μὲν ὑπαλλάττειν, τὸ μὴ κύριον ἀντὶ τοῦ κυρίου λέγειν δοκεῖ. τὸ δὲ ἐναλλάττειν ποτὲ μὲν τῷ κυρίῳ, ποτὲ δὲ τῷ μὴ κυρίῳ χρῆσθαι. Λυ. ἴχνη τινὰ καὶ ταῦτα κατανόησιν οὐκ ἄχαριν. τὸ δὲ σπουδάζειν πρός τινα, τὴν οἰκίαν ὠφέλειαν τοῦ σπουδάζοντος ἐμφαίνει· τὸ δὲ περί τινα, τὴν ἐκείνου, περὶ ὃν σπουδάζει. καὶ ταῦτα ἴσως μὲν ὑποσυγχέχυται, ἴσως δὲ καὶ ἀκριβοῦται παρά τισι. βέλτιον δὲ, ἀκριβοῦν ἑκάστῳ, Σο. ὀρθῶς γὰρ λέγεις. Λυ. τόχε

SOL. *At nũc scibo.* LVC. *Ipsum autem dici debere,* ἐναλλάττειν. SO. *Mihi quidem videtur idem vtrunque dicere.* LVC. *At quomodo idem fuerit* ὑπαλλάττειν *&* ἐναλλάττειν. *quando illud quidem est alterum cum altero commutare, videlicet id quod rectum non est, cum eo quod rectum est: hoc autem, id quod non est, cum eo quod est.* SOL. *Intelligo quod* ὑπαλλάττειν *quidem sit id quod proprium non est, pro eo quod proprium est, dicere* ἐναλλάττειν *verò, aliquando quidẽ eo quod proprium est, aliquando verò eo quod proprium non est, vti.* LVC. *Habent quandam & hæc consideratio-nem non iniucundam.* σπουδάζειν *autem* πρός τινα: *id est, satagere vel obsequio-sum esse erga aliquem, propriam vtilitatem eius qui satagit, indicat: cùm autem dico* περί τινα, *circa aliquem, illius indicat, circa quem quis satagit, siue obsequiosus est, Atque hæc quidem fortasse confunduntur à quibusdam, fortassis autem etiam obseruantur: melius autem est obseruare vnumquenque.* SOL. *Rectè dicis* LVC.

καθ-

τόγε μὲν κατέζεσθαι τοῦ καθίζειν, καὶ τὸ καθίζειν τοῦ κάθησο, ἆρ' οἶσθ', ὅτι διενεγκόν, ἢ οὔ; Σο. οὐκ οἶδα. τὸ μὲν καθέσθαι τι ἤκουόν σου λέγοντος, ὡς ἔστιν ἔκφυλον. Λυ. καὶ ὀρθῶς γε ἤκουσας, ἀλλὰ τὸ κάθισον, τοῦ κάθησο διαφέρειν φημί. Σο. καὶ τῷ ποτ' ἀλλήλω διαφέρουν; Λυ. τῷ τὸ μὲν πρὸς τὸν ἑστῶτα λέγεσθαι, τὸ κάθισον· τὸ δὲ πρὸς τὸν καθεζόμενον, ἧσο ξένε, ὑμᾶς δὲ καὶ ἄλλοθι εὑρήκαμεν ἕδρας, ἀντὶ τοῦ μένε καθεζόμενος. πάλιν δὲ ἐρήσομαι, ὅτι τὸ ταῦτα παραλλάττειν, ἁμαρτάνειν ἐστί. τὸ δὲ καθέζω, τοῦ καθίζομαι ἆρά σοι δοκεῖ μικρῷ τινι διαφέρειν, ἕτερον τὸ μὲν ἕτερον δρῶμεν, τὸ καθίζειν λέγειν. τὸ δὲ μόνους ἡμᾶς αὐτοὺς, τὸ κατέζεσθαι Σο. καὶ ταῦτα ἱκανὸς διεξῆλθας, καὶ δὴ λέγε· οὕτω γάρ σε δεῖ προδιδάσκειν. Λ. ἕτερος γὰρ λέγοντος ὁ καταλαβεῖν, οὐκ οἶσθα, οἷόν ὅστι ξυγγραφεὺς ἀνήρ; Σο.

καθέζεσθαι verò à καθίζειν, & κάθιζον à κάθησο, scis quo pacto differant? So. Haud scio. καθέσθαι quidem audiui te dicere quod sit alienum. Luc. Et rectè quidem audisti. Sed κάθησο à κάθισον differre aio. So. Et quo tandem inter se differunt? Luc. Quòd κάθισον quidem ad eum qui stat, dicitur: alterum autem ad eum qui sedet. vt, ἧσο ξεῖνε, ἡμᾶς δὲ καὶ ἀλλόθι εὑρήκαμεν ἕδρας, hoc est, Sede vel quiesce hospes, nos autem etiam alibi inueniemus sellam. Rursùm itaque dictum sit, quòd qui hæc commutat, vitium incurrit. καθίζω autem à καθίζομαι, num tibi parum distare videtur? Siquidem καθίζειν dicendo, alterum sedere facimus: καθέζεσθαι verò, nosmet ipsos solos. So. Et hæc sufficienter prosecutus es. Atque igitur: ita enim oportet te docendo præire. Lv. Nam me alio pacto dicente, non intelligis. Non nosti quale sit ξυγγραφεὺς ἀνήρ; (h.e. vir historiarũ scriptor aut cõmentator.)

Σο. πάνυ οἶδα νῶν γέ σου ἀκούσας ταῦτα λέγοντος. Λυ. ἐπεὶ κὴ τὸ καταδουλοῦν σὺ μὴ ἴσως ταυτὸν ᾤῃ καταδουλοῦν νομίκας, ἐγὼ ὃ οἶδα διαφορὰν οὐκ ὀλίγην ἔχον. Σο. τίνα ταύτην; Λυ. ὅτι τὸ μὴ ἑτέρῳ, τὸ καταδουλοῦν δ' ἑαυτῷ γίγνεται. Σο. καλῶς λέγεις. Λυ. καὶ ἅμα δέ σοι πολλὰ ὑπάρχει μανθάνειν, εἴπερ μὴ αὐτὸς εἰδέναι οὐκ οἶσθ' ὅλως δόξεις. Σο. οὐκ ἂν δόξαιμι. Λυ. οὐκοῦν τὰ λοιπὰ εἰσαῦθις ἀναβαλόμεθα, νῦν δὲ διαλύσωμεν τὸν λόγον.

SOL. *Ad modum noui, vt qui te audierim hæc dicentem.* LVC. *Quoniam & καταδουλοῦν tu quidem fortasis idem cum* Χ*καταδουλοῦν putâsti: ego verò scio differentiam nõ paruam habere.* SOL. *Quámnam hanc?* LVC. *Quòd hoc quidem alteri,* καταδουλοῦν *aût sibi ipsi fit.* SOL. *Pulchrè dicis.* LVC. *Y. Etiam alia verò multa licet tibi discere, si modò non ipse tibi scire, cùm nesciat, videbere.* SOL. *Non videbor facilè.* LVC. *Proin reliqua in posterùm reijciemus, in præsentia autem dialogũ dissoluamus.*

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM.

LVcianus hîc rhetorem ore & manibus siue gestis barbarum, suo tamen iudicio facundum ac doctum, ridet, quem quia solœcismum sæpe committeret, solœcistam vocat. Est autem σολοικισμὸς sermo incongruè, & præter probatorum Græcorum consuetudinem compositus, à σολοὶ Ciciliæ vrbe dictus, cuius incolæ pauci ex Athenienſibus non multo interiecto tempore, corrupto patrio sermone inconuenienti orationis partium structura loqui cœperunt. Quapropter qui eo vitio aliquando vterentur, dicti sunt σολοικίζειν. Hanc autem ciuitatem Solon vnus ex septem

Græciæ

Græciæ sapientibus condidit, à quo cognomen sortita est, vt inquit Laërtius libro 1. in Solone, cui opinioni magis accedo, quàm Isidori, aut eorum, qui σολοικισμὸν οἷον τὸ τοῦ λόγου ἄκισμον, velut sermonis ludibrium, vel à Solone dictum putant, quòd is vel in Legibus suis pingui Minerua loquutus sit. Nam Cicero & Aristides οὐ κοινῇ ἀπολογίᾳ Solonem in numero eloquentium reponendum censent. Strabo lib. 14. ambigit, vnde natum σολοικίζειν, an à Soloi oppido, an aliundé. Gellius lib. 5. cap. 20. σολοικισμὸν nomẽ apud idoneos & antiquos authores non reperiri dicit. Nam inquit, vt βάρβαρον anriqui, sic & σολοῖκον dixerunt. Reperitur tamen hæc dictio non semel in Aristotelis Elenchis. σολοικία idem est quod σολοικισμὸς, qua dictione Lucianus vsus est de Saltatione, & Budæus in Epistolis. Lucilius dixit, centum genera solœcismorum, teste Isidoro. σολοικοφανὲς dicitur, quod solœcismi speciem habet: cuius exempla aliquot profert hîc Lucianus. Suidas vnum tantùm, col. 1322. Ego ambulans murus cecidit, pro me ambulante. Vide plura apud Donatum libello de Figuris. Martialis libro quinto:

Vnus quum sitis, duo Calliodore sedetis:
Surge, solœcismum Calliodore facis.

Fit aût solœcismus variè, per orationis partes & per earũ accidẽtia, tum adiectione, detractione, immutationr & transmutatione, de quib. Fl. Sosipater Charisius Artis grammat. lib. 4. ex Comminiano. Incõgruum portò & subabsurdum ὑποσόλοικον quoque Græci vocant, quo verbo Cic. vtitur lib. ad Atticum 2. pro indecoro & absono: σολοικισμὸς autem non tantùm est cum pluribus verbis consequens verbum superiori non accommodatur, sed hoc quoq; nomine significatur, quicquid fit perperam, nec rectè nec ordinè peragitur: vt σολοικισμὸς τῶν ἡδονῶν voluptatum prouerbij specie, pro earũ abusu apud eundem Lucianum in Nigrino, siue de Moribus philosophorum. Iuuenalis Satyra 6:

—solœcismum liceat fecisse marito

Martialis, cùm Lanuuini ad postes, non arrigens:

Sæpè solœcismum mentula nostra facit.

Quintilianus lib. 1. de Solœcismo agens: In gestu etiam, inquit nonnulli putant illud idem vitium inesse, cùm aliud voce, aliud nutu vel manu demonstratur, vt si illud Terentianum: *O cœlum, ô terra*, ita pronunciatũ sit, vt manus in priore deijceretur, in altero sustolleretur. aut illud: *Sosia ades dum*, cum abnutatione Palemonẽ Laodiceum Sophistam cùm Smyrnæ ludi celebrarentur, atque imperitus actor in Tragœdia: ὦ ζεῦ exclamans, manum in terram protendisset: rursum ὦ γᾶ pronuncians in cœlum suspexisset, è theatro se surripuisse. hæc insusurrantem ferunt, manu hic solœcismum fecit. Hoc Græcè magis bellè sonat: οὔτ' τῇ χειρὶ ἐσολοίκισε. Vide Philostratum. De hac re extant duo epigrammata Græca libro 2. in Flaccum rhetorem, & ore & manu barbarũ, alterum Abbiano ascriptum, alterum Lucilio. Primum Morus sic vertit:

Quinque solœcismis donaui rhetore Flaccum,
Quinque statim decies reddidit ille mihi:
Nunc numero hoc paucos, inquit, contentus habeto,
Mensura accipies, quando redibo Cypro.

Secundi interpres est Ioach. Camerarius:

Flacce solœcismos tacitus quoque nuper, & ipsò
Fecisti os pandens flamine barbariem:
Deinde solœcismos dextra dum specto mouentem,
Nescio quid cupiens dicere, mutus eram.

Plutarchus auditorem minimè attentum, aliúdque agentem σολοικίζειν πρὸς τὴν ἀκρόασιν. nouè dixit. i. in auscultando solœcissare. Solœcismum quoque dicuntur admittere, qui quum Leophanis reminisci studeant, in Leosthenem deflectunt. Solœcismus autem (vt iam diximus) est vitiosa orationis partium constructio. Sic vitiosa mensæ constructio est solœcismus. Extruuntur fercula, construitur oratio. Cic. in Tuscul. Mensæ epulis conquisitissimis extructæ.

A IAM graue istud commisi.) τὸ δεινὸν ἔλεγον. Idem de Sab-

de Saltatione: καὶ σολοικίας δεινὰς ἐν τῇ ὀρχήσει ἐπιδείκνυται: id est, *turpibus inter saltandum solœcismis delinquunt. Item ἀχρειοῦν καὶ δεινὰ ποιεῖν.* i. *indecorè & indignè facere. δεινῶς ἔχει τοῦτο πολμᾶσαι.* i. *arduum est me hæc audere efficere. Euripides. Quintilianus lib.* 1. *cap* 9. *Solœcismi, inquit, fœditas absit. Hinc colligendum δεινὸν vel δεινὸς graue, turpe, indecorum, indignum & fœdum significare.* B Socrates qui à Mopso genus ducebat.] *Lucianus noster Mopseatis Socratis coætaneus fuit, ac eius consuetudine & familiaritate vsus est, imperante Aelio Adriano, circa annum* 122. *Is à Mopso vate Thessalo fortassis genus duxit. Cuius Pomponius Mela meminit, & à quo Mopsus Ciciliæ liberum oppidum ad Pyramum flumen situm, teste Plinio libro* 5. *capite* 27, *Strabo libro* 14. *Μόψου ἑστίαν appellat:* id est, *Mopsi focum. Huius Socratis hoc extat carmen apud Athenæum lib.* 14.

οἱ δὲ χρηστοῖς κάλλιστα θεοὺς τιμῶν ἄριστον: *id est,*

Quique boni diuos rectè venerantur ad aras.

Deus enim à nemine libentiùs & rectiùs colitur quàm à pijs.

C Συμπατριώτης.] *Compatriota velut barbarum carpit.*

D Νῶι τοῦτ' δοκεῖ.] Νῶι *poëticè, nos duo, vel nos duos.* Ἐν νῶιν, id est, *nostrûm duorum, vel nobis duobus. In soluta oratione νῶι in νῷν, νῶιν tamen apud Platonem in Epist. reperitur: ὁμολογάθη νῶιν, inter nos conuenit.* E Ἐμίχθη αὐτῇ] *Homerus Iliad.* γ. ἐμίχθεν *pro* ἐμίχθησαν: id est, *mixti sunt.* F Καρῶσαι.] *pro* κεῖραι. *Serui caput rasitabant, & capitis rasitatio apud Græcos pariter & Latinos diu seruitutis indicium fuit. Hoc ipsum etiam tondere caput, pro deludere Græcis prouerbio est.* G Συγγραφεῖν.] ἀπὸ τοῦ βοῶν μετ' ἀλλήλων μαχομένων. Οὐδὲν γὰρ περὶ τῶν ὀνομάτων συγγραφήσομεν, *nihil enim de verbis pugnabimus.* H Στοχάσομαι.] κατευθυνεῖν *est, et alium fingere, collineare, collimare,* τὸν στοχασμὸν κατορθοῦν, *hoc est, linearum vsualium contentionem ita regere, vt à scopulo proposito non aberremus.* I Ψευδόκτικον ῥῆμα.] *Verbum falsò Atticum, non verè Atticum.* K Ἑκτοπε.] *Pro eo dicendum erat,* οὐ πέρυσι *Aristot. tamen lib.* 3. *Animal.* ἀλλὰ ἐκτοπὲ ἀποθνήσκει. L Ἰδοῦ.] *Pro* ἴδε, *Atticè non dicitur.* M Βράδιον.] *Serius, tardius, lentius.* τάχιον *contrà, citius, celerius.*

N Βάρειν.]

N βάρειν.] βαρέω, pro βαρύω prolatum reprehendit Socrates. O φάτλον.] Palumbē, pro φάτνεον. Lucilius, teste Nonio, genere masculino dixit:—macrosq; palumbes. P φακὸν comedisse.] φακῶ variæ sunt significationes. Nam legumen & lentem significat. Item lentem palustrem, siue muscum lenticulæ similem, qui in aqua stagnante reperitur. Algam Latini vocant. Rursus maculam in corpore, quæ lentigo dici solet. Est etiam vasis vnguentariæ genus, de quo in Biblijs sacris. Apud Iustinum Martyrem pro aheno aut vase in quo mortui cineres conduntur, legitur, vbi de Sibyllæ busto legitur. Alia item quædam significat apud Dioscor. lib. 2. cap. 71. et lib. 4. cap. 88. 1. Reg. 10. item 1. Reg. 26. Q Ianua tibi aperta.] Metaphora. Sic Plinius Suetonio Tranquillo: atq; adeò illa actio mihi aures hominũ, illa ianuam famæ patefecit. Indicauit hoc adagium Plutarch. in Sympos. dec. 2. Imprudens Firme, mundum pro Ianua prouerbiali, in teipsum aperuisti. R Quæ inter nos ipsos prosequuti sumus.] κοφὰς αὐτὸς διήλθομεν λόγους. i. verba inter nos referimus. Lucianus hanc locutionem carpit. S Nullus deorũ liberauerit ab ignorantia.] Quòd vehementer esset obscurum, & intellectu perdifficile, id negabant antiqui vel ab Apolline posse intelligi. Athenæus libro Dipnosoph. 3. Quid autem sibi velit hæc epistola, arbitror equidem nec ipsum Apollinem intelligere. Adducit inibi senarium ex Antiphane: τοῦτο οὐ ὅτ' ἐστὶν οὐδ' αὐ ἀπόλλων μαθοι. Nec Apollo, quid sibi hæc velint, intelligat. At Lucianus qui de industria loquitur obscuriùs, & αἰνιγματικῶς: Apollinem excipit, qui obliquè & obscurè dicta, quæque perdifficile percipi à Solœcista imperito possent, interpretari queat & abdita reserare. Martialis libro 10. ita iocatur in Sextum, obscuritatis affectatorem:

Non lectore tuis opus est, sed Apolline libris,
Iudice te maior Cinna Marone fuit.

T Vaticinatur omnibus interrogantibus.] Id est, omnibus reddit oracula. De vate cum datiuo, μαντεύεται θεὸς τοῖς ἐρωτῶσι. Hanc locutionem carpit Lucianus. V Plato in Symposio.] De hoc Platonis loco vide Erasmum nostrum in adagio: Boni ad bonorum commuia vltrò accedunt. X Κατα:

δουλωσαι.] *In seruitutem redigere & redigi.* τὸ καταδουλοῦσθαι μὲν ἑτέρῳ, τὸ καταδουλοῦν δὲ ἑαυτῷ γίνεται. *Lucianus hanc differentiam ponit.* ϒ Etiam alia multa licet alicui discere.] *Persuasio sapientiæ profectus impedimẽtum. Quintil. lib. 1. Instit. orator. cap. 2. Quales præceptores ac pædagogi esse debeant: Vt pædagogi, inquit, aut sint eruditi planè, aut se non esse eruditos, sciant velim. Nihil enim peius est ijs, qui paululum aliquid vltra primas literas progressi, falsam sibi scientiæ persuasionem induerunt, &c.*

IACOBI MICYLLI SCHOLIA.

GRAVE illud cõmisi.] *Fortassè quia dixit* ἀρτιπολοιχιῶ. *i. modò vel paulò antè solœcissare gestio: nam Gaza id adverbium cũ præterito construi dicit.* Solœcismus à me commis. est.] *In eo, vt videtur, quod dixit,* ἃ μὲν & ἃ δὲ. *pro* τὰ μὲν & τὰ δὲ. *alia quidem, alia verò.* Quando iam tres. *Tertiũ, cum dicit,* ὄφελον δωιήσῃ. *i. vtinam possis: quoniam* ὄφελον, *vt cætera optandi, cum optatiuo poni postulat.* Quadrif. cõmis.] *Suprà ter, quartò aũt in verbo recens natos, opinor quod Græcè* ἀρτηγενεῖς *dixit, pro* ἀρτιγενεῖς. Præmium confecisse.] *nam certamen confecisse dicere debuerat, hoc est, in masculino genere* ἄθλον, *non in neutro.* Quod modò dictum est.] *videlicet, si modò volueris. id em Græcè dixit* εἴπερ θελήσας, *præterito tempore, cum præsenti vel futuro potiùs debuerat.* At verò latuerunt.] *Quoniam vox* λαγὼ *& singularis numeri & dualis est, & item pluralis, si subdas* ἰῶτα. De estem distrib. vox πνά.] *Quod dicendum videlicet erat,* λαγώ τινα μεθῆκα. Aut si nunc nõ cog solœc.] *Vel quia dixit* ὅταν τὴν παιδίων θρόνη, *quasi in intellectu ibi peccatũ sit. vel quia* τὰς πτθας θηλαζόντων. *i. nutrices sugentiũ pro* πτθία *dixit.* Hic solœcis. fefellit te.] *In eo opinor cùm dixit* αὐξανοῦσα παιδία, *actiuo pro passiuo vsus.* Qui interrog.] πῶιηκα ἔξεισι, &c. *Exempla quæ sequuntur, Græcè omnia posui, vt quisque per se videat ac iudicet, in quo vitiũ orationis siue solœcis. sit. Sunt enim huiusmodi quædam, vt non cuiuis statim appareat quid vbiq; ambiguum, aut immutatum, aut plùs minùsve dictum sit: quale*

statim

statim à principio, hoc est, quod reprehendit eum qui dixerat, πολιτικὰ ἕξεισι, *& infrà* πρέσβεσι μέτοχος ὁ ὑμὸς φίλος, *& alia quædam.* Alio aût. λέγοντ'.] *videtur non nihil deesse* λῆμμα πάρεστι αὐτῷ *voluerat* λῆμα *dicere, quod prudentiam vel* φρόνημα *notat.* τὸ φίλων κορυφαιότατος.] *Allludens eò quod superlatiuum à* κορυφαῖος *fecerat.* Et quisnam est, *&c.*] *Altero absolutè dicente, altero actiuè accipiente, subiecit,* οὐκ τὸ ἐπιπολῆς, οὐκ τὸ πιθάκνης, *quasi dicat vno itidem vt altero vtendum esse.* σωιπόξατο μόγι.] *Ad ambiguitatem respiciens videlicet.* Mirum si tu, &c.] *Quasi non satis proprium fuerit.* ἐμίχθη αὐτῇ.] *Quasi hoc verbum de viris tantùm, & non de mulieribus vsurpandum fuerit* βασανίζεσθε.] *quod verbo impropriè vsus esset, vt suprà quoq;. & mox infra.* πρόσκλεις verò.] *quasi quod non satis Atticum foret.* Dicis ὁ δεῖνα, &c.] *quoniam Atticè in secunda persona intelligatur.* ζητοῦμεν αὐτόν.] *Nam* ζητεῖν *scopum petere significat, & alias etiam obseruare & colere* θεὸν ἕτερον autem quodam, *&c.*] *nam illi fœminina quædam masculino genere proferunt, vt* ὁ θεός. φακὸν comedisse.] *Eadem ratione vt suprà, pro* φακλῶ. Quod dixi αὐέωχο.] αὐέωχο *verbo medio dixit pro passiuo. i. aperta est.* κατὰ σφᾶς αὐτούς.] σφᾶς *tertiæ personæ pro prima ponitur.* Vatic. natur em. *&c.*] μαντεύεται, *quod de consulentibus, non de respondente dicendum fuerat.* Si ergo καθὰς latet.] *Videntur vel abesse quædam, vel hæc ipsa corrupta esse, id quod infrà apparet. Significat autem* καθὰς, *vt hîc ponitur, idem quod demittens, vel, descendens.* Ac primùm hoc ipsum ἄτλα absque aspiratione.] *Interdum enim & aspirari solet, vt cùm interrogatiuum est, vt* πῶς κ ἄτλα διελέχθη. i. *quomodo & quænam dixit?* Plato in Symp.] *Locus est statim à principio, vbi Homerus ait,* ὑθρίσαι ἐς τλὼ παροιμίαν, *quòd deteriorem fuxerit ad conuiuium melioris inuocatum venire: cùm prouerbium sonet, bonos ad bonorum conuiuia vltrò venire.* κατὰ πόδιν.] *Et hinc est quod suprà notaui, quædam vel abesse, vel corrupta esse videri.*

TERTII TOMI FINIS.

TOMI TERTII
OPERVM LVCIANI
INDEX.

A

ABROEA mulier 342
Acarná qnalis in vita 70
Accidens quid 120
Achantus ex Philaridis hostium numero seruatus 235
Achilles podagricus 715. post eius obitum apud Troianos prestantissimi qui 75
Adonis 750. in eius memoriam que sacra ibid. & 751
Ægyptius rex simias instituens 172
Ægyptij diuinandi rationem ab Æthiopibus imperfectam acceperunt 255. eorũ sacra 93. 94. 256. itẽ dij, & cur ita pingantur 94
Ægyptios primos deorum notitiá habuisse 649
Æneas Veneris filius quomodo intelligẽdus 262. 270
Æschines parasiticam exercuit 507. 508
Æsculapius deus ascriptitius 435
ex Æsculapio genus mortalium 693. 694
Æthiopes 267. 277. felices 82. cæteros mortales sapientia cur præcellant 254. inuẽtores Astrologię ibid.
Ætion Proxenidis gener 216
Ætna 677. 678
Ætolica mala 81
Agalia Hirei mater 62
Agamemnon somnio delusus 475

Agere

Agere aliud, aliud docere, absurdum est 170
Aiax seipsum interfecit 73. qualiter Vlyssem oderit ibid. furoris causa 75
Alcmena Herculis mater 50
Aleam iactare 319
Alecto podagram educauit 672. Infernalis furia 677
Alexander Philippinean Iouis filius 37. 38. cur se Iouis filium appellari passus, quos item, & quomodo superauerit 38. 39. 41. 47. inde eius nuptię in Italia depictę 2. 16. adorari se passus 41. montem ad sui imaginem formari noluit 312. quid in eo laudabile 40. se hominem esse quando agnouerit 46
Alexandri & Philippi comparatio 42
Amicitia, parasiticę principium 500
Ammonis oraculum 269
Amor quid 5. dijs & hominibus imperat ibid.
Amphion 303. cantus dulcedine saxa permouet 289
Amymone virgo 25. à Neptuno amata 27
Amniones durus pater 25. illius forma ibid.
Anaxarchi ad Alexandrũ impia vox 546. 547
Anaxicles Glauciæ parens 571. incantamentis ab inferis reuocatus ibid.
Anaximenes 215.
Animę morborum, an alicubi appareant 590. 591, &c.
Animus nõ lingua examinari debet 207
Animi absoluti imago 288.
ἀνηνεμία vox antiqua 654
Antigonus medic. 561

ἀντιλαμβάνομαι pro intelligo 832
ἀνθεκραζᾶν barbarum esse 647
Anubis deus 420
Annus ex Sole mensuram habet 256. eius principium Romanis sacrum 632.633
Aornus petra 47
Apis apud Ægyptios deus 94.99.268.751
Apophoras quid 636. tanquam barbarum derisum 634. item Athenienſibus familiare 636
Apophrades dies vnde dicti 636
ἀφισᾶν & ἀφισάνειν 832
Appollo medicus 19. Dianæ frater ibid. Chryſidis oratiõe pudefactus 83 exul. 84 peſtem in Græcos iaculatur 83. ab Homero falſo diues prædicatus 421. eius delubrum 249. oracula 251. in vaticinando geſtus & modus 786 787. imago barbata 785. qua de cauſa ibid.
Aqua ab Ægyptijs culta 460
Arachne contẽpte Palladis pœnas luit 723
Araneæ podagræq; peregrinatio 675
Aræ deorum indicia 469
Areopagus 152. 189
Arcades aſtrologiá reſpuunt 266
Archiloch9 qualis 625. ad maledicentem reſponſum 626. 658
Argentarius 542
Argos aqua non abundat 28
Arignotus Pythagoricus cælebris 589 590 qualiter dęmonẽ ex dono eubatidæ expulerit 592
Ariſtides Armodij paraſitus 522. eiuſdem opera Athenienſes tyrannide liberati ibid.
Ariſtippus paraſiticam exercuit 598

Aristoteles parasiticam non ignorauit 509
Arsaces ad inferos descendens 66. quomodo interẽptus 67. pedibus incedens indignatur 66 68
Artemisia Mausoli vxor 59
Ars quid 485
Arte quod caret, possidenti inutile 488
Artes labore addiscuntur 496. fructũ cultori tardè afferũt 497 cur expetantur ibid. instrumentis egent 499. duæ in Luciano contrariæ 155. cur discendæ 541
Arthritis & podagra vbi primò fiant 677
Ascalaphus quomodo Martis filius intelligendus 262
Asij flos podagricum iuuat 695.703
Asinus quid 127. ad lyram, prouerbium 632
Asini sylueſtris pars hospiti dona data 384
Aspasia Milesia 294.304
Aspides serpentes 568
Assentator hyperbolis vtitur 329. à laudatore qd differat 327. 337. item à scurra 337
Astarte in Phœnicia templum 749
Astrologia 253. vbi inuenta 254. vetustissimum doctrinæ genus 253. ab Ægyptijs exculta 255
Assyrij doctrinam de dijs vt acceperint 749
Attes, ritus quib. Rhea coleret tradidit 760. à Rhea castratus ibid.
Ate dea noxę 696. 709. Homerica 297
Atheniẽses fabis magistratus eligunt 184
Atimarchus cognomen 651.
ἀθλωτῶ pro ἀθωᾶν barbarè 647
Atho mons ingens 312
Atis aureus deus 420
Atreus quo pacto rex creatus 259

Augusto,

Augusto, ineptè gratiæ aguntur 207
Aurum & æs sapientibus charum 139
Autolychus Mercurij filius 262. fur. 263.

B

BAbylonij astrologi 257. de Babylonio incantatore 567
Bacchus de Priapo ridicula commemorat 19 20. in ductãdo exercitu duo comites 614. eorum habitus, & ornatus 614. 615. prelianti acies vt instructa 616 617 exercitus signum siue tessera 618. 619. eiusdẽ aduersus Indos bellantis exercitus, quomodo instructo 613.
Baculus tertij pedis vicem gerens 683
Barbã sub tonsore vellere 731. viri cultum fuisse estimatam 816
Βάρειν 832. 844.
Βασανίζεσθαι 831
Bellerophon quomodo in cœlum ascenderit 260
Bellerophontes podagrã pertulit 715. 720
Bello quæ'nam ætas apta 547
Bendis dea 420
Bestiæ cui morsus nocentiss. 337
Blepsias fœnerator ad inferos descendens 69. pecuniam cui custodiat 70. quo genere mortis obierit 69
Bos à Memphitis cultus 460
Bona triplicia 126
Bonorum fortunę paruus fructus 203
Bonos ad bonorũ conuiuia vltrò venire, p. uerb. 846
Βράδιον 832 844. (647
Βρωμόλοχος barbara vox
Brassicani in parasiticã Epigramma 538
Brassicæ folia podagræ medentur 694. 702
Bubalus 626
Bulbi podagrę medentur 694. 700

C

CÆlij de aranea & podagra fabula 675
Calchas multa prædixit 664
Callias mollis 467
Callisthenes leoni obiectus euadit 46
Calydoniorum calamitates vnde 81
Camarinam immotam relinquere 656 660
Canis deus 116
Canis quomodo laudandus 324 (172
Canes vt sint affecti
Capilli ante contractũ connubium, tonsi ac sacrati 798
Cassiopea laudis cupida 311
Castor & Pollux cur salutares 26. inter se immortalitatem diui serunt 23. à Polluce quomodo discernendus 22. 25. eorundẽ similitudo 23
χαίρειν vox antiqua 195
Caucasus mons 87
Cecrops 636
χαροβλιμᾶν inusitatum esse 647
Cepe à Pelusijs cultum 460. 477
Cerberi morsus 719
Cercyō maleficus 435
Certaminum præfecti vt flagellent 169
Charopes Nirei parens 62
Charybdis 652
Chyronis pedes 817
Chius 628
Clearchus 39.44
χρᾶσθαι verbum 832
Chrysis sacerdos 83. Apollini beneficium exprobrat ibid.
Chrysis à Glaucia adamata 570. ad amorem mutuum incantamentis coacta 572
Chrysippus, quod venditur, an doleat 119. quanti emptus 125. à discentibus cuius gratia mercedem accipiat 124. eius item nomen quid significet, doctrina, professio 122. syl-

logismus

logiſmus ineuitabilis 124. quando floruerit 133
Cicada inſectum ſtreperum 626
Cimon 96
Cinædus apparens malum ſignum 641. q̃ ſceleratus ibid.
Cinædi deam Syriam per villas & agros circumferẽtes 380.381. phialá ſuffurati 386. capti & venditi ibid.
Ciuitatis præcipua loca 525. ea quibus pateant ibid.
Claudicatio in læſo pede accidens 120
Clauum clauo trudere 200.201.211.610
Clearchus 39
Cleodemus 562. ad inferos deducto 586 quid ibi viderit ibid. eius colloquium cũ Dinomacho de medendo pedibus 562
Clitus inter epulas ab Alexandro cur interfectus 39.45
Clotho parca 77. 689.
Clypeum abijcere, quá habitum ſit probroſum 549
Cnidæ podagræ adhibitæ 694
Cœlum ſurſum aſpiciẽti quale 88. forinſecus ferreum ibid. mortalibus inacceſſum 89. eiuſdem partes 256
Cœlites inter ſe diſcordes 457. eorum dolores grauiſsimi 412
cogens peccare, peccati reus 78
cognitionis comparandæ quæ via compendioſiſsima 215
Coloſſus à Rhodijs qualis facto 421. 422.
Columba propterea q̃ ſacra putatur, non tangitur 795.796. ab Aſſyrijs colitur 460
Columbam in ſacra ciuitate non comedunt 759
Combabus adoleſcens

766. sibi virilia membra amputauit 768. cum Stratonice ad ędificandum Iunoni tẽplum in Sacram missus 766. illinc imperfecto opere reuocatus 771. vt liberatus à rege ibid. eius imago ænea 775
Comus 678. 980
Conari absque cognitione quiduis 146
Concionem tria significare 472
Controuersiæ vt disceptandæ 144
Copia quid 805
Coracis opus 655
Corpus ornatu potiùs 285
Cothurno mali homines collati 640
Crates descendens ad inferos quos fuerit sortitus itineris comites 65. 66 67
Cultus deorũ res stulta 80. 81
Cupido fratribus dissimilis 18. 21
Cyclops 651. 652
Cyncæthus assentator 328
Cynici pera 180. frugaliũsne, an egentiùs viuant 805, &c. eorum insignia 552. vita cur misera 807. 808. eadem quomodo frugalis probetur 809. eorundem vita & ornatus 817. 818
Cyrus à quo nutrito 85

D

DÆdalus ab astrologia haud alienus 260
Damænete Eucratis vxor 588. septima post mortem die eidem apparuit ibid.
Damascus 720
Damis Corinthius ad inferos descendens 69. quo pacto mortuus sit ibid. à filio iusta passus ibid. deos negat 451
Danaë Acrisij filia à patre vt tractata 33. cur coniecta in arcam à patre

patre ibid. miseriæ à Thetide deplorantur 32
Danaus durꝰ pater 27
Daphne Apollinem fugit, & in laurum conuertitur 12
Dearum imagines non assequitur humana industria 331
in Delitijs viuere quam sit incommodũ 811 812, &c.
Delphi cæteros vitæ sanctimonia antecellunt 223. in arduis cautibus habitãt 247 eorum abundãtia vnde 248
Delphis citra sementẽ & orationem, omnia proueniunt ibid.
Demetrius ob tussim laudatus 328
Democritus spectra & phantasmata negat 595. omnia ridet 112 venalis proclamatur ibid.
Demonstratio elencho melior 154
Demosthenes clypeo quid inscripserit 549 vt idem ei successerit ibid. de obiurgantibus, dictum 437
Deus etiam harmonia & numerus 103
Dei & conuiuium parantis cõparatio 809. 810 &c.
Deorum oracula subobscura 434. res in discrimen perductæ 413. alij alios excellunt 419. aliorum, aliæ, atque aliæ effigies 91. quis victus domi 89
Dercetus imago 758. eidem templũ à Semiramide sacratũ ibid.
Descendẽtibus ad Orcum non prodest retrorsum respicere 65 eorum gestus ibid.
Deucalion, quomodo solus ex diluuio seruatus 756
Diana apud Scythas colitur 19. quòd non ad cõuiuium vocata, ne-

que ad ſacrificiũ adhibita eſſet, irata 81. q̃ non eſſet ad epulas vocata ægrè fert 458
Dianæ aræ in Delphis 477. in Tauris ibid.
Dies ab Æthiopibus cultus 460
Dij quid 114. nunquam otioſi 453. ſua bona vendunt mortalibus 82. Ioui aſsidentes quid agant 89. falli non poſſunt 224.
Diluuium 656. in eius memoriam quæ fuerint inſtituta 757. 758. aquæ quomodo abſumptæ 757
Dinomachus 562. 595.
Diogenes ab Ariſtippo canis regius vocatur 546. venalis proclamatus 105. duobus emitur obolis 110. ſcientia & profeſsio 107. quid doceat ib. eius mores 109. empti vſus, & eiuſdem venalis geſtus ibid. & 109. de aſſequenda gloria reſponſum 323. comites, in itinere ad inferos 69. fama apud viros egregios 59. in Lucianum oratio 160. imago & corpus vbi agat 51
Diomedes Venerem vulnerat 457. 476
Dion Syracuſius mercator. 117
Dionyſius Deus aſſcriptitius 435
Dionyſium templi in Sacra vrbe authorem eſſe 761
Diuerſi partes diuerſorum in liberis ſtudiorum cauſa 19
à Diuerſis hominibus diuerſa ſacrificia offeruntur 91
Diuitiæ & ſanitas natura prima 122
Diues niſi alijs de ſuis communicet, pauper 533
Diuina prouidẽtia quibus argumẽtis ab Epicureis

cureis refellatur 431. 452
Docti quidam aliud dicũt, aliud ipsi faciunt
Domus vsus 806 (170
Donaria vt iudicanda 249
Doridis de conseruanda Danaë consilium 33.34

E

EAdem naui esse 723
Ebulum 686
Echidnæ vicus 719
Egere, pluribus ne meliùs, an pauciorib. 815
ἔκτοτε 832. 844
ἐκχώειν 654
Electra, idem nouit, & non nouit 121
Elei 44
Elenchus vbi necessarius 514
Elephantes Indici 44
Ellebori radix podagrico vtilis 694. 701.
Embryonis formatio 127
ἐμίχθη αὐτῇ 830. 843
Endymion à Luna adamatus 89. quàm pulcher ibid. lunæ rationem docet 261
Enipeus ferò zelotypus 36.
Epicurus quibus cibis delectetur 118. quanti venditus ibid.
Epicuri diuinam prouidentiam cur negẽt 433. eorum curiositas 494
Equus leuis natura 328
Equitantis insanum equum, & iracundorũ hominum comparatio 820. 821
Errati defensio difficilis 193
Erraticę stellę solę mouentur 255
Erechteus 636
ἑτώσιον 712. 719
Eubatides 193
Eubatidæ domus, propter spectra quę illinc apparebãt, inhabitabilis 592
Eadem vt talib. expurgata ibid.
Eucrates 559. ægrotus 561. pistillum incan-

tatione, vt fecerit haurire aquam 599 quæ monstra viderit 575. spectrum in sylua oblatum 581
Euripides vapulantib. imitandus 108. parasitum egit 509. eiusdem carmina 139. dictum 657
Euriti natura 143
Europa Agenoris filia 750. 799. quando in Phœnicib. culta ibid.
Eurysthei famulus Hydram occidit 433 434
ἐξωπιπολῆς 830
ἐξορκῶ 829
ὑπεράπλαν à Platone vt vsurpatum 197

F

FAbarum mirabilis natura 104. 131
Fœnus duplex 123. exercere cui competat ibid.
Fames quod cogit facere ignoscendũ 654
Farina fabarum podagricum iuuat 654
Fastuosi, qui potissimũ sint 297. eorum exitus 298
Fato quæ fiunt an peccata 77. 78. &c.
Feles à quibusdam culti 460
Finis vitæ iuxta Homerum 490
Fons quidam apud Indos homines inebriat 620
Forum ab Anacharso, quomodo descriptũ 551. item ab alijs qui busdam 552.

G

GAlli alio modo, quá cæteri sepeliuntur 794
Ganymedes ascriptitius deus 435
Gentium de dijs variæ opiniones 416
Gerra 44
Glaucus, laudari se passus est 325. quomodo à poëtis laudatus 325. 326
Glaucias 570. eius ingeniũ, & amor ibid.

Gloria

Gloria dulcis res 75
Gloriosi dijs etiam infensi 174
Gonagra 692
Gorybantes Euantis orgia, quibus in locis celebrent 678
Græcia fabulosa 262
Græci à quibus astrologiá didicerint 257
Gratia Vulcani vxor 11
Gregorius Patriarcha Constantinop. cl. prę sulum sententia dãnatur 661
Gubernatoris officium 467
Gypsus 694 703

H

HEbe cruribꝰ formosa 48. Herculis vxor 49
Hecate incantamentis exhibita 570 583
Hedera 685.687
Helenæ forma admiranda 299(313
Helladonicarum curæ
Hephęstio ὑγιάνειν verbo vtitur 201
Heraclitus cur Ploret 113. non potest vendi 114
Hercules an obierit mortem 48. deus ascititius 435.447 triplex 50 partim apud inferos, partim apud superos 48. idque quomodo 48. 49.
Herculis parentes 50. animus ex Ioue 51. sententia contra Damin 447.448. ornatus 815. eius laudes 48.815
Hermaphroditus Veneris & Mercurij filius 12. 13. eius forma 18.21
Heroas etiam parasitos fuisse 518.519. &c.
Herodotus quo pacto innotuerit 214. passim notus 213. 214. virtute excellẽs 212. mendaciorum parẽs vocatur 607. 608
Hesiodus quæ scripserit 663. de futuris sicut ꝓmiserat, nihil di-

xit 664. eiusdem prędicta, de agricultura, nō esse vaticinia 669
iuxta Himeræum πανι=νυφδιᾶν συγγράφειν 319
Himeræus poëta 319
Hipparchus 339. Lucianū hospitio suscipit 340. 341. eius domus à latronibus spoliata 356. vxor in auem conuersa 351. vopr,maga 343
Hippias Herodotum imitatus 215
Hippocentaurus 51
Hippocratis imago ænea 580. 608. ea si prætermittuntur sua sacrificia vlciscitur 581
Hipponactes 626
hircus non ab Aegyptijs mactatur 256
Hirundo δύσγαμος 679
Homerus poëtarum prętantissimus 455. Menelaū egregiè descripsit 281. in laudādo magna vsus libertate 332. eiusdem de cōgregandis dijs versus 417
Homo quid 114. ex duobus compositus 51
Homines multi, laudis auidi 292. 293. deorū effigies intuētes falluntur 91. deorum compellationes imitati 334
Hominum optimi 322
Hordeaceus panis podagræ medetur 694. 702
Hortulanus Lucij dominus, in militem incidit 389. erga eundē vt se gesserit ibid.
Hyacinthus ab Apolline amatus 12
Hyoscyamus podagræ medetur 694. 699.
Hypata Thessaliæ vrbs 339
Hyperboreus quidam volans 569. eius varia incantamēta 570, &c.
Hyperborei 659.

I

IAlemo frigidior 647

Icarus discendæ astrologiæ auidus nimis 260. eiusdem filia pudica. 296
Ideæ Platonicæ 575. extra vniuersitatem 117.
Idiotæ philosophorum ineptias rident 171
ἰδὲ pro ἴδε 832. 844
Ignis à Persis cultus 460
ἴκανα ἔχω τὰ πατρῷα 828
Ilienſis cùm sis, prouerb. 635. 660
Illyrici 44
Imagines 272
Imaginis, visæ mulieris ornatus 274. 275. eius dotes 285
Immolantium ceremoniæ 92
Indigentia quid 805
Indi Baccho cur se nollent opponere 615. ijdem à Baccho in fugã conuersi 616. 617
Inuidentiæ malum, qui effugiant 297
apud Inferos æqualitas 63
Interficere quomodò liceat 144
Io, Inachi filia, à Ioue amata 30. in Iuuencam commutata ibid. ventis præfecta 31. in Aegyptum paritura mittitur ibid.
Ion excellens Platonicus 561
Iupiter amori deditus 5. insidiosè petitus 456. omnis generis disciplinas venales proclamat 100. 101. Io filiam Inachi amat 31. mendacij arguitur 41. in concionib9 magniloquus 424
Iouis imago 782. variæ vxores & liberi 85. 86. eiusdem vires quousq; se extendant 438 448. item consiliũ de remedio Ixionis amori adhibendo 6. sepulchrum apud Cretenses 90. ad deos cæteros oratio 426, &c. eum quærnã solicitem 412. 413

Iphige.

Iphigenia 477
ἴσταθι 833
Ismenodorus descendens ad inferos sibi succenset, quomodo interfectus: Eleusinē proficiscens interficitur 66
Isocratis de doctrina dictum 543
Iuno, à quo, & vbi educata 687. metuit ne Ixiō glorietur de mutuo amore 7. eius imago 782
Iuuenis, in necessitate senex 731
Iuniorum de astrologia sententia 266
Ixion Iunonis amore captus 5. illius imagine falsus 6. quæ supra ipsum sunt petit ibid. eius mores 3
de Ixionis amore signa 498.

K

Καθίζεσθαι à καθίζειν an differat 839
καταδυλῶν à καταδυλῶσθαι differre ibid. & 845
Κιβδηλος quid 542
Κομάμφακος 701.

L

Lac 706
Lactucarū folia, podagræ adhibita 694. 698
Lacertæ ad podagram vsurpatæ 695 704
Ladas 711
Laërta Vlyssis mater 74
Lampis ad inferos descendens 69
Lapillus columnaris in incantationibus vsurpatus 567
Lapidum vsus 141
Latona Euagoræ regis vxor 334
Laus quid 324. quatenus tolerabilis 306. præcipua quæ 296
Laude digni, qui 323
Laudator quomodo laudetur 327. ab assentatore differt ibid.
Laudāda res, cum quo conferenda 324
Legislatores rationi multùm tribuētes 232

λέ-

Λίπογχα 832
Lemnij Vulcanum suscipiunt 87
Lentes, ad podagram mitigandam vsurpari 694.699
Leo ceruo velocior 563
Λέοντας 829
Λεσβιάζειν 652
Libanus mons 752.
Veneris templũ 753
Λίμμια πάρεσιν αὐτῶν 829
Lingua suum dominum accusans 648. officiũ 649.
de Loco quodam apud Indos sacro, & celebri 619
Lucianus cõmunis hostis philosophorum 137. carmina connectens 139. quam nouerit artẽ 145.155. in salutando lapsus 194 eiꝰ erroris causę 194 195. quos conuitijs insectatus 140. 151. morti destinatus 140. eius in philosophos benefacta 142. ad Pal lademoratio 156. p suo libello defensio 321.
Luciano varia mortis genera excogitantur 138. idq; cuius causa 140 (354
Lucius in asinum 353.
Lucius asinꝰ à latronib. deductus 336, &c. ex eorũ manu fugit 365. dominũ prodit 390. idem alteri venditus, & vt ab eo tractatus 391, &c. idem ob insuetum cibũ derisus 392. pistori venditus 387. rursusq; hortulano 388. amori indulgens 397. 398. humanã formã resumit 401. eius genus 402
in Lucium nouum supplicij genus excogitatum 368.369
Luna à Phrygibus culta 460. Endymionis forma capitur 8. alia, atq; alia specie apparens 255. imago ei curnõ exhibeat 784

Ly-

Lycambos 626
Lunæ cursum quis primò obseruauerit 10
Lunæ non est lumen proprium 268
Lycurgus reipub. administrationem è cœlo temperabat 266. 270
Lydi Comon celebrant 678
Lypaës orator 640
Lysimachus 55. 46.

M

MAcarius vnam in Christo naturam asserens, dānatur. 661
Machlæi Indiæ populi 619
apud Machlæos Indiæ populos lucus sacer & celebris 619
Magi quondam ex regia stirpe proceres 405.406 607)
Magicæ inuentor quis
Mala, audire tantum tolerabile 383
Malum punicum 700
Manes bibere nequeūt 53.54.677
Marrubiū podagræ adhiberi 694.698
Marsyas 722.725
Mausolus cur insolens 57. forma Diogeni similis. quibus imperauerit ibid. eiusdē monumētum in Halicarnasso 57.58. ā quibus conditum 59
Mausolo monumētum quid afferat commoditas ibid.
Medi 44
Medici cognita morbi causa tutiùs medentur 733
Medicina ars sordida ab Hippoc. vocatur 706
Medullæ vtilitas 705. 706
Medusa 272. inspicientibus quid faciat 273
Megæra podagræ mater 672.677
Melāpygus homo 657
Μελαγχολικὸ πάθος 831
Memnon 596
Menandri Elēchus 628
Menippus de Narei Ther.

Therſitęq; forma iudex 61
Menſes ex luna metiuntur 256
Mentiri quandoq; laudabile 555
Mercator in lapidem quomodo 124.125
Mercurius deos ad cõſilium conuocat 416 eorum preco 417.poëticæ ignarus ibid. Pana propter formã hircinam deridet 14. eundem agnoſcit 15
Mercurij ob pulchritudinẽ elatus animus, parentes 15 (691
Merula loquax 690.
Midas 566.eius digitus morſus 567.idem incantamentis ſanatus ibid.
Μιχθῆσα 830
Midias mollis 467
Minerua ingenioſa 300. ex Iouis cerebro nata 86
Minos iudex apud inferos 76. de Minois filio vaticinium 669
Miſtho Sybarita 628
Mithres, ex auro ſolido 420
Mneſitheus pro liberata naue, nõ ſacrificat, pro dignitate 427
Modeſtia philoſophiæ comes 152
Modicum collatione non creſcit 315.cum maiori collatum, de eius magnitudine detrahit ibid.
Momi ad deos oratio 432
Monarcha 253
Mori potius, quãm innocentes interficere 234
Morſi â canib. rabidis aquam horrent 54. 603
Mulier impudica, Aegyptijs templis ſimilis 286
Mulieri, quis ornatus conueniat 286
de Muliere ambita reſponſum 653
de Muliere, Lucij aſini amore capta 397

Mulieribus in ſacris Adonidis nolentibus capillos tondere quę mulcta 751
Munerum offerendorum facultas nemini interclusa 251
Mures araneos ad podagram vſurpari 695
Muſica primùm iuuenibus antiquitùs tradita 539
Muſtelæ dens pro medicamine vſurpatus 562. eæ coctæ podagræ medentur 695.

N

NAſo trahere 5
Nauis à gubernatore dcpendet 464
Neptunus Enipeo amorē præripit, idcirco culpatur 36. ſub vndis agit 438. à Lyſippo æneus factus 420
Nereus Venerem educauit 687
Neuroſpaſta 801
Neſsi ſanguis 719. 721.
Neſtor 517. paraſitus 519
Neuroſpaſta homunculi 762
Nicias dux 197 (725
Niobe luctu fœta 722.
Nireus formoſiſsimus Gręcorum. eius parentes forma ſub terris quid ab alijs differat. ab Homer. celebrata 61. 62
Νῶι τῶτο δοκῶ 830. 843.
Numen humanis obſequijs non eget 81
Numerꝰ quaternarius (104.

O

OCypꝰ 726. 729, &c.
Odio digni plurimi 156
Oedippus dux Thebanus 715. podagram pertulit ibid.
ὀδλῶνάτεσι μεθύσκης 829
Oeneus Dianam ſacrificij non adhibet 81
Ollæ tinnitu, homo oratione cognoſcitur 541
Olympia Herodoto commoda 214
Ophion primus Palladē produxit 688. 689.

Orpheus

Orpheus musicus 289. 303
Orœtes ad inferos descēdens 66. pedibus debilis 68 à Mercurio adiuuatur ibid.
Oratio mulieri conueniens 288
Orodœcides 626
Orpheus astrologiam quo pacto docuerit 257. eius parētes ibi.
Orpheo locus in cœlo designatus 258
Osiris 751. 800. à Biblijs cur cultus 752
Osculari viperam, meliùs quàm malum hominem 646. idq; cur nam ibid.

P

PAean deorum medicus 693. 697
Pædagogi quales esse debeant 845
Pæones 44
Παιπάλημα 657
Palæstra hominum coctrix 345. cum Luciano concubans 346. Hipperchi ancilla 341. 407
Pallas ex Iouis cerebrō nata 687 689. à quo primò producta, & quando ibid.
Pallium in Cynicorum insignibus 552. (413
Pallor cuius rei signum
Pancrates in arte magica excellens, quæ miracula arte magica exercuerit 597
Pan Mercurij filius, amator 14. eius ditio, exercitia 16. amicę 17. forma 14. cur talis 15. deus Arcadiæ 18
Pani fons in India sacer 620
Pānus lacer 642. 660
Pantheæ mulieris oratio 304. 305
Papauer podag. medetur 694. 699
Parasitica ars 480 481. artes alias in quo excellat 486. 469. an inter artes numeranda 484 485. an honesta & vtilis 533
Parasiticæ, sicut aliarū

artium, nullus professor 499. eiusdem definitio 486. finis 488.489. eius nomẽ quomodo apud veteres audierit 537. principiũ generosũ 500. 501. descriptio 538
παρασιτικὴς etymon 535
Parasitus sua arte gaudet 483
Parasiti felicitas 501. nomẽ apud veteres honorificum 537
Parasiti sæpe feriantur 498. detymones dicti 492. bestijs cur formidolosi 526. eorũ vita 526.527, &c. bello apti 512.523
Parasitandi eadem vbique ratio 505.506
Parcæ omnia decernũt 438.448.474. cur sic dictæ 474
Parembole 732. quid sit 741
Parrhisiades seu Lucianus qualis extiterit 161. quos conuicijs insectetur 173. auro ac placenta hamũ inescat 183. quos pisces capiat 185. crimine soluitur 175. eius liber blasphemijs refertus 162. oratio pro seipso 164. in aduersarios actio permittitur 176
Pasiphaë tauro cur copulata dicatur 261
Pastinaca podagræ vtilis 694.699
Patroclo parasito 519. eiusdem laudes & obitus 520
Patrocli morientis vox 521. eius dictũ, quo parasitus affirmatur ibidem.
Pedum officium 806
Peliæ opinio 307
Pelichus 577. eius statuæ mirabiles actiones 576.577. &c
Penelope Panos mater 15. eius parẽtes ibid.
Penthele pagus Atticus 473
Peplion agreste 694
Pera in Cynicorum insigni

ſignibus 552
Perilaus artifex ingenioſus 236. bouem fabricatus 237. eo ſupplicij genere quod excogitauerat, affectus 237. 238
Peripateticus quanti vendatur, & qualis 126. duplex ibid.
à Peripatetico quid diſcendum 126
Περιτίθεν αὐτὸν 830
Πεστρὸν maſculino genere 833 (5
Perithous Iouis ſpurius
Perſica folia podagræ medentur 694
Πέταμαι antiquum ververbum 654
Petroſelinon 698
Phaëthon Solis filius falsô creditur 261
Phaëthontis ſorores in populos cõuerſæ 262
de Phaëthonte fabula falſa ibid. & 270
Φακὸν varia ſignificat 833. 844
Phalaris vt imperium obtinuerit 224. vt adminiſtrârit 226
ſatellib. munitus 230. crudelitatis accuſatus ibid. à Delphis conſilium petit 229. curillis æneum bouem miſerit 239. eius genus 224. de ſe ab inſidijs tuendo conſiliũ ibid. cuius opera ei detectæ inſidiæ 228. contra eum ciues concitati 227. de eo falſa crudelitatis ſuſpicio 223
Phalli, ſiue priapi Iunoni ſacrati 761. 801 in eorum vnum quotannis bis aſcendit 778. qua de cauſa ibid.
Pharmaca varia à medicis podagræ fruſtra adhiberi 694
Phidias Iouis imaginẽ vt retractauerit 317
Philemon 211 (679
Philomela Ityn genuit
Philippidis mors 196
Philippus Alexandri perſuaſionem increpat 38. quomodo à

Demosthene depingatur 44
Philosophia vnde cognoscatur 149 in iudicem electa 145. sola verax 151 mansueta & mitis 159. propter flagitiosos philosophos malè audit 168. scommatibus splēdidior 150. à Luciano cōuitijs lacessita 140. par pari referens 150
Philosophiæ causæ disceptandæ commissæ 151. habitatio 147. ad eam accedere an sit opus 149. eius falsi amatores 166. eius hypocritæ vnde dignoscendi 181. 182
de Philosophia diuersę sententiæ 503
Phliosophicæ sapiētiæ finis 128. 129
Phryges Atti clamorē faciunt 678
Phryni serpentes 568
Philosophus quāti empto 129. cur nihil sciat 128
Philosophi & parasiti comparatio, quoad corpus attinet 512
Philosophi stateræ ad quid ibid.
Philosophi affectibus multis subiacēt 530
Philosophi sæpe parasiti 506. ijdem auari 527. ingrati 141. iracundi ibid. in venaliciū deducti 164. ipsi, ne, an parasiti feliciori fato absumātur 532
Philosophorum prata 142. de dignitate contentio 179
Philosophos non esse bello aptos 513. 515. 524 (664
Phinea multa p̄dixisse
Phineus 671
Pietas fons virtutū 337
ad πλούτου ἕξεσι quomodo respondendū 828
Pisces muti 187. in sacra ciuitate sacri 795
Φοινικήϊον 652
Phrixus aureo arietę p aërem vectus 260
Plantaginem podagræ adhib

adhiberi 694 698
Plato 190. Diogenem instruit, vt rectè accusationē instituat 158. etiam parasitus fuit 409. eius de inuitantibus cōuiuas dictum 487. eius laus 157. eiusdē cur nati simus aliud 539
Plesthenes podagricus πολὺ ἀμὰ 832 (715
Pluto inferorum rex 586 largus 688 989. podagram aluit ibid.
Podagra 672 674 tarda appellatur 711. ex quiete & crapula quo modo curanda 744 e. ius parētes & patria ibid. quæ tormenta afferat 673. quib. se facilē præbeat, & quib. non 669. huius principiū 737. eius vim an vllū pharmacum cōpescat 717. vires vbi primū apparuerint 688. etymologia 674. 696. 709. 745. sacra quæ 689. quod tempus dicatum 696. 697. incurabilis à quibusdam habetur 678
Podagræ mederi vt conent medici 693. 706
Podagricus 683
Podagrici dolores quādo potissimùm moueantur 691
Podagricos quid consoletur 723
Pœnis infligendis nemo gaudet 233
Poëtæ & pictores liberi 333. 337
Poëtis veritas non est curæ 456
Poërarū materia adulandi 309
Pollux in facie vulneratus 22. 25. quomodo à Castore internoscatur 25
Polyidus 664
Polygnotus pictor 280
Polyphemus 651
Populi diuersi, diuersos deos colunt 90
Potamogeitō 694. 698
Priamus podagricus fuit 715. 719. 720

Proborum apud inferos habitationes 77
Prodicus Cius 215
Prometheus cruci à Ioue affigitur 87
Προκόπτει ἐν τοῖς μαθήμασιν
Progne 681 (831
Protesilaus dux Thessalorum 716. 720. podagricus ibid.
Proxenides certaminũ iudex 216 (844
Ποδάγικον ῥῆμα 832.
Psyllion podagrico vtile 694.700
Ptolemæi ordo epistolæ inuersus 202
Ptolemæus, cur Soter dictus 46
Pulchritudo absoluta quæ 285
Punici pomi cortex podagricũ iuuat694 700
Purpura piscis 813 eo tinguntur panni ibid. & 814
Pyra festum 792. quo tempore, & quibus ceremonijs peragatur 792.793, &c.
Pyrrhias 585
Pyrrhus post Alexandrum secundas tenet 202. quid potiss. precaretur ibid.
Pythagoras Phalarim inuisit 235. ab. Eleusinis sacris cur prohibitus 630. quid post quinquennij silẽtium doceat 102. 103. venalis prouocatur 101. quid sciat ibid. vbi institutus, eius cõmone faciendi modus 102. decem drachmis emitur 105. vnde voluerit exordiũ sumi 197. eius iusiurãdum 103. cibus 104
Pythagoram animatis victitasse probatur 132
Pythius Lydo ambiguè respondit 461. eius de misso dono sententia 245
Pytiocamptes maleficus 435.

R

RAnę coctę ad podagrã vsurpatæ 695. 704

Res humanę calamitosæ 113
Res sumptuosæ diuitibus indigent 112
Reipublicę administrándę grauis puincia 227
rerum magna perturbatio 433.452
Rhea dea 759. 801
templum eius ab Atto extructum ibid.
pueros adamat 87
Rhetoricæ cum parasitica collatio 503. de eadem diuersæ sententiæ 503.504, &c.
Rhetores bello non aptos 513. varijs affectib. subiacēt 530. 531, &c. degrauantur varijs 165 (647
βησιμιτρᾶν barbarū esse
Risus Sardonius 473
Rex cur Græcè ἄναξ nuncupetur 547
Rhoxane virgo depicta 216
Rododaphne cognomen 650
Rubetæ podagræ medentur 695.704.

S

SAcra Syriæ ciuitas 748. vnde nomen hoc sit sortita ibid.
Sacræ ciuitatis templū religiosissimū 754. ex varijs gentibus illuc diuitiæ allatæ ibid. de eo variæ sententię 755.756, &c.
Sacrense templum quale, aut quomodo formatum 780.781
eius sacerdotes & sacrificia 789. 790. eius templi authores 762.763. in eo ædificando quantum tēporis consumptum 769. eius situs 777
Sacrifici in sacris Cyclopi similes 92
Salmoneus suæ temeritatis pœnas luit 722
Saluere verbo nullum tempus præfinitum 169. huius verbi duplex significatio 195
eius vsus ibid.
Salutis cura meritò prima 204

Sapientem fœnus exercere an liceat 123
Sapiẽtes quibus signis dignoscendi 182
Sapientiæ falsi amatores vt erga amicos affecti 172
Sappho à Socrate laudata 295
Sardanapalus mollis 467.478
Sardanapali epitaphiũ 478
Saturnus cur vinculis alligatus dicatur 263
Satyris locus sacer apud Indos 620
Scepticus philosophus 134
Sciron maleficus 435
Scurra pro assentatore à Luciano accipitur 337
Scythæ homines Dianæ mactant 45.93
Seculum quid 114
Seleuci de diademate dictum 547
Semiramis 696.697. 784.800.801
Semiramidis simulachrum cur dextra ad demlunonis demonstret 788
Senes etiã à morte abhorrent 71
Senem à decoro deflectere an tolerãdũ 194
de Sene misero, qui etiã inuitus moritur 71
Sepis nomẽ ob barbæ spinositatem attribui 650
Serpentes incantamentis ex regione quadã coacti 568
Seruus qualis esse debeat 388
Seruis res dominorum cognitæ 344
de Seruo quodam Lybico, sacrilego, & eiusdem pœna 579
Sileni fons 620. huic locus in India sacer 620
Simia manè apparens malum omen 640
Simiã sub leonina pelle fouere 560.608
Simonides 626
σιτᾶσθαι quid 535

σῖτον

σῖτον quid ibid.
Sitis in Tantalo ſupplicij genus 54
Siſyphus 672
Socrates ſolus ex philoſophis in bellũ egreſſus 516. irriſus 162. qualis amator puerorũ ibid. ꝓclamatur venalis 115. quanti vẽditus ibid. eius dogmata 116. doctrinę ſumma 107. genus 828. is, quos in ſermone peccãtes arguerit ibid.
σοχάζομαι ἄπλο 831
Sol geminus, prouerb. 642
Solis cur non exhibenda imago 784.785
ſolœciſſantẽ deprehendere cuius ſit 825
Sontes an iure puniantur 78
Sophiſta quidem Apophradis vocabulum deridet 634. is ob id obiurgatus ibid.
Soſtratus prędo 76. eiꝰ nequitiæ conuictus, peccatorũ cauſam in fatum tàansfert 77
Spadones manè apparentes, malum omẽ 640
σφφδικίζαν inuſitatum 647
Stellarum erraticarum alię mares, alię fœminæ 259
Stellis nomina non ſorte indita 254
Stratonice regina Aſſyriorum 762. à priuigno adamata, & vt illi ceſſerit ibid. Cõbabũ adamauit 769. Cõbabo cõmiſſa 766 eiuſdem ſomniũ de extruẽdo Iunoni tẽplo 765. factum ridiculum 309
Stultitiæ finis 657
Sues à Gallis non ſacrificijs adhibentur 795
Syllogiſmus miniſter publicus 176
συμπατριώτης εἰσί μοι 829. 843.
συνιτάξατό μοι 830.843

σαυτὸν κείνῳ αὐτῷ ibid.
Syria 799
Syrus rei imagicæ peritus 574.

T

TAntalus sitiens 53. 677. is quo potu egeat 54
Taurus ab Ægyptijs cultus 256. æneus nouũ supplicij genus 237. æneus trium maximarum rerum monumentum 244. is Apollini dicatus 239
Taurum ab Apollinis tẽplo arceri turpe 246
de Tauro non respuendo oratio 243
θάτερον τῶν πινάκων, non benè dictum 654
Tegumenti vsus 806
τετνύξα 831
Telephus multa prædixit 664
Templa Ægyptia 749
Terra in communi à natura constituta 807
Thamyris 142
Thebani 45
Thebæ duplices, proueruium 642
de Theopompo dictũ sophistæ 653
Theseus Herculis discipulus 816. eius vestitus ibid.
Thessalia 339. 405
Thetis Iunonem educauit 687
Thraces 44
Thus podagricum iuuat 694
Thuris suffitus cerebro vtilis 697
Thyestes 85. astrologus 259
Timocles deorum partes tuetur 451
Timoclis Stoici contra Damin disputatio 429. 441. eadem restaurata 451. loquela qualis 441
Timocrates 235
Tisias 655
Tormenta, podagricæ vesaniæ principes 717
Tragicus mimus 167
Trapezita & nummularius idem significant

cant 542
προπομάθηλας barbara vox 647
Trœzeniornm de contrahendis matrimonijs lex 798
Troiæ conditores 95
πρῶον μιωοῖν antiquum 654
Tychiades 481
Tyranno cur infesti homines 231
Tyranni Græcorum sapientes 233
Tyrannorum res vt fabula de Hydra 233. Græciæ orationes in templis 232.

V

VAlere verbũ à Platone quomodo vsurpatum 197. cui tempori conueniat 193. cæteris salutandi verbis cur antepo nendum 200
Venus ex æthere nata 687.688.vbi & à quibus educata ibid. cum Marte versata 12. à Diomede vulnerata 457.de ἔρωτ filij nequitia cõqueritur 8. Vulcani vxor 11. Apollini minùs propitia 12
Veneris imago apud Cnidios 421.ex qua materia ibid.
Veneris supercilia à Praxitele vt sint formata 278
Veri sapientes quo signo signati 181
Veritas nullius de causa mentitur 154
Veritatis de segregandis malis à bonis cõsilium 181. habitus 152. vestis vsus 806
Veteres diuinationib9 maximè vtebantur 264
Victus nimius studijs incommodus 499
Victu egentes nõ sunt parasiti 529
Vinosis nonnihil tribuendum 618
Vir bonus inuitus de alijs sumit suppliciũ 234

Virginum

Virginum corruptiones nefariæ 227
Vlmus 691
Vlysses Ithacę princeps 716. podagra laborauit ibid. inferos penetrauit 265. solus Aiaci opponitur 75
Vlysi ignoscendum, quòd arma appetierit 74
ad Voluptatem quæ requirantur 494 495, &c. quæ item cum ea coniuncta sint ibid.
Voluptatem Epicurúsne, an parasitus magis assequatur 492. 493. eiusdem descriptio ibid.
Vrinæ vsus 706
Vsuras colligere, idem quod syllogismos cōcludere 123
Vtis Vlysses 652
Vulcanum ex Iunone sine patre natum 86
Vulcanus claudus 11. pulcherrimas duxit vxores, & eæ an se inuicē æmulentur ibid. de Vulcano fabulæ tolerandæ 87
Vulgi natura 161
Vulpes coactę podagrę adhibitæ 695. 705.

Y

Υβείζειν & ὕβεις quid 836
ὑγιάνειν 204. tessera militibus datur 202. significationes 198
ὑπαλάπεκν καὶ ἐναλάπεκν 837.

Z

Zamolxides fugitius à Thracibus cultus 460
ζυγομαχεῖν 831.844

TERTII TOMI INDICIS.
FINIS.

Z z 2
Vias Viales 65
Vulcanum ex Iove
sine patre natum
Vulcanus claudus
gaudet
Vulcanus
Vulcanus fabrica
Vulcani
Vulgi natura
Vulgus
Y
Ysiphe
Ysis
Ysmenor
Ysmenides
Ysmenides fugitiae
Ysmenides cultrix
Z
Zephyrus 85, 1. Zeph.

Grauskala #13

B.I.G.

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

Inches 1 2 3 4 5 6 7 8

Centimetres 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

Farbkarte #13

B.I.G.

Blue	Cyan	Green	Yellow	Red	Magenta	White	3/Color	Black

Z